

**T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANMIŞ
DERS KİTAPLARININ İNCELENMESİ**

DOKTORA TEZİ

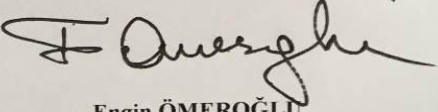
ENGİN ÖMEROĞLU

**DANIŞMAN
PROF. DR. İSMAİL GÜLEÇ**

TEMMUZ 2016

BİLDİRİM

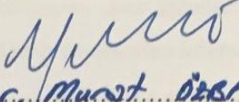
Hazırladığım doktora tezinin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve ahlâkî kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

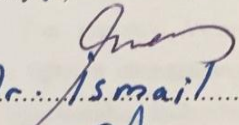

Engin ÖMEROĞLU

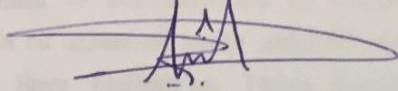
JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI

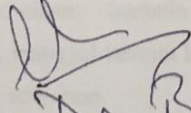
“Yabancılara Türkçe Öğretimi için Hazırlanmış Ders Kitaplarının İncelenmesi” başlıklı bu doktora tezi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan...
Prof. Dr. Mustafa ÖZBAY
(Akademik unvanı, adı-soyadı)

Üye...
Prof. Dr. İsmail GÖLEŞ

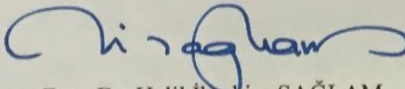
Üye...
Doç. Dr. Alpazla OKÇEK

Üye...
Doç. Dr. Mehmet Barış HORTUM

Üye...
Yrd. Doç. Dr. Belgin İNAN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

26./09/2016

Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan materyal ders kitaplarıdır. Bu araştırmada, yabancılara Türkçe öğretimi için Türkiye ve yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde en çok kullanılan ders kitapları incelenmekte, kitapların niteliği, işlevselliği bilimsel ölçütlere göre değerlendirilmektedir.

Bu amaçla araştırma sırasında Türkiye'deki birçok ilde farklı isimler altında faaliyet gösteren Türkçe öğretim merkezlerine gidilerek gerekli uygulamalar, mülakatlar, gözlemler, yapılmıştır. Yurt dışındaki Yunus Emre Enstitüsü'ne bağlı Türkçe öğretim merkezlerindeki öğretim elemanlarına yönelik uygulamalar ise genel ağ üzerinden yapılmıştır. Uygulamalar, kullanılan ders kitaplarının biçim ve içerik özelliklerinin değerlendirilmesine yöneliktir. Bununla birlikte, ders kitaplarının sadece biçimsel özelliklerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar için bu alanda çalışan yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar ile materyal, grafik tasarım alanında çalışan uzman ve akademisyenlere de uygulamalar yapılmıştır. Uygulamalar sırasında bu uzmanlarla birebir görüşülüp mülakatlar da yapılmıştır. Dolayısıyla Yunus Emre Enstitüsü'ne, Türkçe Öğretim Merkezleri'ne, bu merkezlerden araştırmaya katılan, adlarını burada yazamadığım öğretim elemanlarına, yöneticilere; bununla birlikte yayınevi sahipleri/çalışanlarına, matbaacılara, grafik, materyal tasarım konusunda çalışan akademisyen ve uzmanlara da ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bu çalışmada sürekli destek olan başta danışman hocam İsmail Güleç'e⁽¹⁾ minnet ve şükran duygularımı ifade ediyorum. Tez izleme komitesinde veya sınavlarında görev alıp tezin olgunlaşmasına önemli katkıları olan; Bekir İnce, M. Barış Horzum, Ö. Erkan Akgün, Alpaslan Okur ile yine Ankara'dan gelip destek veren Murat Özbay'a ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca bu çalışma sırasında başından beri beni destekleyip sürekli teşvik eden; Yılmaz Daşcıoğlu, M. Mehdi Ergüzel, Mustafa Özkan, Mahmut Ak, Mehmet Özdemir, Erdal Özcan'a; tashih ve kontrol konusunda yardımlarını esirgemeyen

⁽¹⁾Yukarıda adı geçenlerin unvanları burada kullanılmamaktadır.

İshak Akdemir, Serhat Demirel, Okan Koç ile istatistik programlarında önemli katkıları olan Mehmet Atasayar'a ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Uygulamalar sırasında Türkçe Öğretim Merkezleri'nde idareci veya hoca olarak görev yapan, önemli yardımları olan; Mustafa Kurt, Tuba Kaplan, Muharrem Dayanç, Hilmi Demiral, Salih Pay, Kenan Acar, Fatma Bölükbaşı, Emrah Boylu, Ahmet Kökdemir, Yakup Çelik, Cevdet Şanlı, Kağan Yılmaz, Hüseyin Celep, Ahmet Akkaya, Erol Gökşen, İlhan Demir, İbrahim Dilek, Necmettin Özmen, Abdullah Acehan, Banu Griffin, Hüseyin Taş, Yelda Çubukçu, Aysun Gürgüz, Fikri Cumhuri ile Rabia Gürbüz'e ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Çok uzun süren bu tez çalışmasında, başından sonuna kadar beni destekleyip büyük sabır ve özveriyle her zaman yanımda olan eşim Aynur Ömeroğlu ile teknik konularda yardımcı olan oğlum Fatih Baha Ömeroğlu'na teşekkür ve minnet duygularını ifade ediyorum.

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANMIŞ DERS KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Ömeroğlu, Engin

Doktora Tezi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Danışman: PROF. DR. İsmail Güleç

Temmuz, 2016. XL+ 633 Sayfa

Yabancılara Türkçe öğretimi için ihtiyaç duyulan en önemli materyallerden biri ders kitaplarıdır. Bu kitaplar nitelikli, işlevsel değilse dil öğretiminde hedeflere ulaşmada sorunlar yaşanabilir. *Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitapları, hem biçim hem içerik olarak yeterli düzeyde midir*, sorusu bu tezin başlangıç düşüncesini, oluşturmaktadır.

Bu düşünceden hareketle tezde, Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılan dört farklı kitabın, (Yedi İklim Türkçe [A-1], Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı [1-Temel], Yabancılar İçin Türkçe [Gazi A-1], İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı [A-1]) *biçim ve içerik* özellikleri bakımından incelenmesi, bilimsel ölçütlere göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada *karma yöntem* kullanılmış ve veriler üç farklı kaynaktan elde edilmiştir:

Birinci aşamada, yabancılara Türkçe dersi veren öğretim elemanlarına 34 soruluk anket uygulanmıştır. Bu uygulama, kitapların biçim ve içerik özelliklerinin değerlendirilmesine yöneliktir. Bunun için Türkiye ve yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan toplam 324 öğretim elemanına ulaşılmıştır.

İkinci aşamada, incelenen ders kitaplarının sadece biçimsel özelliklerinin değerlendirilmesine yöneliktir. Bu amaçla 9 soruluk anket hazırlanmıştır. Anketler; çeşitli ticari kurumlardaki matbaacılar, basın-yayıncılar; materyal ve grafik tasarımcılarla bu alanda çalışan akademisyenlere uygulanmıştır. Bu uygulamadaki katılımcı sayısı altmıştır.

Üçüncü veri toplama aracı, uygulamalar sırasında araştırmacının katılımcılarla yaptığı birebir görüşme ve gözlemlerdir. Yapılandırılmış yaklaşımla yapılan bu görüşmeler daha sonra analiz edilmek üzere mülakat formlarına kaydedilmiştir.

Yapılan anketlerin geçerlilik güvenilirliği için “faktör analizi, test tekrar test” yöntemi gibi uygulamalar yapılmıştır. Yapılan bütün geçerlik ve güvenilirlik test sonuçlarının olumlu olduğu görülmüştür.

Bütün uygulamaların sonucunda elde edilen nicel, nitel veriler karma yöntemine uygun olarak, bütüncül bir yaklaşımla bulgulanmış, tartışılmış ve sonuca gidilmiştir.

Çalışmanın sonucunda çağdaş, bilimsel ölçütlere göre yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan/kullanılacak ders kitapları; *biçim* ve *içerik* özellikleri bakımından nasıl olması gerektiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen sonuçlarla; bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara, kitap yazarlarına, editörlerine ve öğretim elemanlarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Ders Kitapları, Ders Kitaplarının Biçim Özellikleri, Ders Kitaplarının İçerik Özellikleri, Ders Kitaplarının Öğretim Özellikleri, Ders Kitaplarının İşlevselliği, Ders Kitaplarında Dil Anlatım, Ders Kitaplarındaki Sosyolojik Özellikler, Kültür Aktarımı, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı.

ABSTRACT

REVIEW OF THE TEXTBOOKS PREPARED FOR TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

Ömeroğlu, Engin

Doctoral Thesis, Department of Turkish Training, Field of Turkish Training

Advisor: PROF. DR. İsmail Güleç

July, 2016. XL+ 633 Page

One of the most important materials needed in teaching Turkish to foreigners is the textbooks. When these books are not qualified, we may have a trouble in reaching the desired target in language teaching. *Evaluating the textbooks used in teaching Turkish to foreigners both in form and content* is main objective of this thesis.

From this point of view, my thesis study aims to examine four different textbooks (Yedi İklim Türkçe [A-1], Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı [1-Temel], Gazi Yabancılar İçin Türkçe [A-1], İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı [A-1]) that have been mostly preferred and used in Turkish educational centers and to assess them in terms of *form and content* characteristics.

In the study, *mixed method* was used and data were collected from three different sources:

In the first phase of my study, a 34-item survey was prepared for Turkish course instructors for foreigners. This application is for assessing the functionality and content of the book of forms and features. For this survey, we reached a total of 324 instructors in the Turkish educational centers in Turkey and abroad.

In the second phase, my aim is only to assess the *formal* properties of the textbooks in question. A 9-item survey has been prepared for this purpose. For this survey, I collected data from press-publishers in commercial organizations, material and graphic-designers, and academics working in this field. This second phase consists of a sample group of 60 people.

In the third phase, I used my own observations during the interviews with the instructors in practice. For this purpose, these interviews were conducted according to *the constructivist approach* and were recorded in the interview forms for the analysis.

For the reliability of the validity of the surveys, I used "factor analysis", "test-retest" methods. All the reliability and validity test results was found to be affirmative for the surveys.

The quantitative and qualitative data obtained through these phase of study were framed, discussed and concluded in accordance with the logic of *the mixed methods* in an *holistic* approach.

In the conclusion, I discussed the adequate qualities of textbooks used/ to be used in the Turkish education for foreigners in terms of *form and content* characteristics, especially with reference to the contemporary scientific criteria.

In ended the thesis with a series of suggestions, depending on the results obtained through my research, for the researchers, book authors, editors and course instructors in this field of teaching Turkish to foreigners.

Keywords: Turkish Teaching to Foreigners, Textbooks, Format Features of Textbooks, Features Content Textbooks, Teaching Characteristics of Textbook, The Functionality of Thetextbooks, Language Expression in Texbooks, Sociological Characteristics in Textbooks, Cultural Transfer, Common European Framework of Reference for Languages.

İÇİNDEKİLER

Bildirim	i
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	ii
Ön Söz.....	iii
Türkçe Özet	iv
İngilizce Özet.....	vi
İthaf.....	ix
İçindekiler.....	x
Tablolar Listesi.....	xx
Şekiller Listesi	xvi
I. Bölüm.....	1
Giriş.....	1
1.1 Problem	4
1.2 Alt Problemler	7
1.3 Önem	8
1.4 Sınırlılıklar.....	10
1.6 Tanımlar	11
1.7 Simgeler ve Kısaltmalar	12
II. Bölüm	14
A. Kuramsal Çerçeve.....	14
2.1 Ders Kitapları.....	14
2.1.1 Ders Kitabının Tanımı.....	14
2.1.2 Ders Kitaplarına Genel Bir Bakış	14
2.1.3 Alıştırma Kitabı/Öğrenci Çalışma Kitabı.....	19
2.1.4 Öğretmen Kılavuz Kitabı	20
2.1.5 Zengileştirilmiş Kitap (Z Kitap)	22
2.2. Ders Kitaplarında Biçimsel Özellik	23
2.2.1 Kitaplarda Görsel Tasarım ve Düzenleme.....	23
2.2.1.1 Kapak Tasarımı	26
2.2.1.2 Sayfa Tasarımı	28
2.2.1.3 Metin Tasarımı.....	28
2.2.1.4 Yazı Ailesi (Yazı Karakteri/Punto)	29

2.2.2 Kitabın Basım Özellikleri.....	30
2.2.3 Kitabın Boyutu.....	31
2.2.4 Kitabın Kâğıt Kalitesi.....	31
2.2.5 Kitabın Cilt Özelliği.....	33
2.3 Ders Kitaplarının İçerik Özellikleri	35
2.3.1 Kitapların Eğitim-Öğretim Yönü.....	36
2.3.2 Bölümler (Temalar/Üniteler)	38
2.3.3 Bölüm İçi Kazanımlar, Etkinlikler	40
2.3.3.1 Dinleme	40
2.3.3.2 Okuma	44
2.3.3.3 Konuşma.....	46
2.3.3.4 Yazma.....	49
2.3.3.5 Dil Bilgisi.....	52
2.3.3.6 Ölçme, Değerlendirme	57
2.3.4 Dil-Anlatım, Yazım-Noktalama Özellikleri	62
2.3.4.2 Dil anlatım	62
2.3.4.3 Yazım noktalama	64
2.3.5 Kitabın Sosyolojik Yönü	64
2.3.5.1 Evrensel-İnsani Değerlere Uyum.....	64
2.3.5.2 Kültürel Özellik.....	66
2.4. Kitapların ADP'ye Uyumu	71
2.5 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Görsel, İşitsel Materyaller	72
B. İlgili Araştırmalar	76
III. Bölüm	87
Yöntem.....	87
3.1 Araştırmanın Modeli	87
3.2 Çalışma Grubu	90
3.3 Çalışma Takvimi ve İşleyiş Planı	91
3.4. Evren ve Örneklem	95
3.5 Veri Toplama Araçları	102
3.5.1 Bilgi Toplama Formu	105
3.5.2 Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği.....	105
3.5.3 Kitapların Biçimsel Özellikleri ile İlgili Derecelendirilme Ölçeği.....	106

3.6 Geçerlik, Güvenirlik Çalışmaları.....	108
3.6.1 Geçerlik Çalışmaları.....	108
3.6.1.1 Faktöriyel Geçerlik.....	108
3.6.1.2 Görünüş Geçerliği.....	111
3.6.2 Güvenirlik Çalışmaları.....	111
3.6.2.1 Test-Tekrar Test Güvenirliği.....	111
3.6.2.2 İç Tutarlılık Güvenirliği.....	113
3.6.2.3 Ölçeğin Puanlanması ve Yorumlanması.....	113
3.7 Araştırmada Kullanılan Veri Analiz Teknikleri.....	114
3.7.1 Nitel Veri Analizleri.....	115
3.7.2 Nicel Veri Analizleri.....	116
3.8 Nicel Bulgular.....	118
3.8.1 Demografik Verilerden Elde Edilen İstatistik Sonuçları.....	119
3.8.2 Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçek Maddelerinden Elde Edilen Verilerin İstatistik Sonuçları.....	136
3.8.3 İkinci Örneklem Grubuna Uygulanan Derecelendirme Ölçeğinden Elde Edilen Veriler.....	171
3.8.4 İncelenen Kitapların İstatistiksel Değerlendirme Sonuçları.....	190
3.8.4.1 İncelenen Kitapların Genel Değerlendirme Sonuçları.....	191
3.8.4.2 İncelenen Kitapların İçerik Özellikleri ile İlgili Genel Değerlendirme sonuçları.....	192
3.8.4.3 İncelenen Kitapların Biçimsel Özellikleri ile İlgili Genel Değerlendirme Sonuçları.....	193
3.8.4.4 İncelenen Kitapların YTKDÖ'deki Maddelere Göre Aldıkları Değerler.....	194
3.8.4.5 İncelenen Kitapların Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçeğe Göre Aldıkları Ortalama Puanlar.....	196
3.8.4.6 İncelenen Kitapların Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerlere Göre Biçimsel Yeterlilik Özellikleri ile İlgili Genel Değerlendirme Sonuçları.....	197
3.8.4.7 İncelenen Kitapların Yayınevi Sahipleri/Çalışanları ve Matbaacılara Göre Biçimsel Özellikleri ile İlgili Genel Değerlendirme Sonuçları.....	198
IV. Bölüm.....	199
Bulgular ve Yorumlar.....	199
4.1 Kitapların İçerik Özellikleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	199

4.1.1 Yedi İklim Türkçe (A-1)	200
4.1.1.1 Birinci Bölüm (Ünite, Tema)	200
4.1.1.1.1 Dil Becerileri	200
4.1.1.1.2 Görsel/İşitsel Materyaller	207
4.1.1.1.3 Ölçme Değerlendirme	207
4.1.1.1.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri	209
4.1.1.1.5 Kültürel İnceleme	209
4.1.1.2 İkinci Bölüm	211
4.1.1.2.1 Dil Becerileri	211
4.1.1.2.2 Görsel/İşitsel Materyaller	218
4.1.1.2.3 Ölçme Değerlendirme	218
4.1.1.2.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri	219
4.1.1.2.5 Kültürel İnceleme	220
4.1.1.3 Üçüncü Bölüm	221
4.1.1.3.1. Dil Becerileri	221
4.1.1.3.2 Görsel/ İşitsel Materyaller	226
4.1.1.3.3 Ölçme Değerlendirme	227
4.1.1.3.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri	228
4.1.1.3.5 Kültürel İnceleme	228
4.1.1.4 Dördüncü Bölüm	230
4.1.1.4.1. Dil Becerileri	230
4.1.1.4.2 Görsel/ İşitsel Materyaller	236
4.1.1.4.3 Ölçme Değerlendirme	236
4.1.1.4.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri	237
4.1.1.4.5 Kültürel İnceleme	238
4.1.1.5 Beşinci Bölüm	239
4.1.1.5.1 Dil Becerileri	239
4.1.1.5.2 Görsel/ İşitsel Materyaller	243
4.1.1.5.3 Ölçme Değerlendirme	244
4.1.1.5.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri	244
4.1.1.5.5 Kültürel İnceleme	245
4.1.1.6 Altıncı Bölüm	246
4.1.1.6.1 Dil Becerileri	246
4.1.1.6.2 Görsel/ İşitsel Materyaller	250

4.1.1.6.3 Ölçme Değerlendirme.....	251
4.1.1.6.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	252
4.1.1.6.5 Kültürel İnceleme.....	252
4.1.1.7 Yedinci Bölüm.....	254
4.1.1.7.1. Dil Becerileri.....	254
4.1.1.7.2 Görsel/ İşitsel Materyaller.....	259
4.1.1.7.3 Ölçme Değerlendirme.....	259
4.1.1.7.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	260
4.1.1.7.5 Kültürel İnceleme.....	260
4.1.1.8 Sekizinci Bölüm.....	262
4.1.1.8.1. Dil Becerileri.....	262
4.1.1.8.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	267
4.1.1.8.3 Ölçme Değerlendirme.....	267
4.1.1.8.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	269
4.1.1.8.5 Kültürel İnceleme.....	270
4.1.2. Yeni Hitit (1-Temel).....	272
4.1.2.1 Birinci Bölüm.....	273
4.1.2.1.1 Dil Becerileri.....	273
4.1.2.1.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	278
4.1.2.1.3 Ölçme Değerlendirme.....	279
4.1.2.1.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	279
4.1.2.1.5 Kültürel İnceleme.....	280
4.1.2.2 İkinci Bölüm.....	282
4.1.2.2.1. Dil Becerileri.....	282
4.1.2.2.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	287
4.1.2.2.3 Ölçme Değerlendirme.....	288
4.1.2.2.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	288
4.1.2.2.5 Kültürel İnceleme.....	289
4.1.2.3 Üçüncü Bölüm.....	290
4.1.2.3.1 Dil Becerileri.....	290
4.1.2.3.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	295
4.1.2.3.3 Ölçme Değerlendirme.....	296
4.1.2.3.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	297
4.1.2.3.5 Kültürel İnceleme.....	297

4.1.2.4 Dördüncü Bölüm.....	301
4.1.2.4.1 Dil Becerileri.....	301
4.1.2.4.2 Görsel/İşitsel Materyaller	307
4.1.2.4.3 Ölçme Değerlendirme.....	308
4.1.2.4.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	308
4.1.2.4.5 Kültürel İnceleme	309
4.1.2.5 Beşinci Bölüm.....	310
4.1.2.5.1 Dil Becerileri.....	310
4.1.2.5.2 Görsel/İşitsel Materyaller	316
4.1.2.5.3 Ölçme Değerlendirme.....	317
4.1.2.5.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	317
4.1.2.5.5 Kültürel İnceleme	318
4.1.2.6 Altıncı Bölüm.....	320
4.1.2.6.1 Dil Becerileri.....	320
4.1.2.6.2 Görsel/İşitsel Materyaller	326
4.1.2.6.3 Ölçme Değerlendirme.....	326
4.1.2.6.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	327
4.1.2.6.5 Kültürel İnceleme	327
4.1.2.7 Yedinci Bölüm	328
4.1.2.7.1 Dil Becerileri.....	328
4.1.2.7.2 Görsel/İşitsel Materyaller	334
4.1.2.7.3 Ölçme Değerlendirme.....	334
4.1.2.7.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	336
4.1.2.7.5 Kültürel İnceleme	336
4.1.2.8 Sekizinci Bölüm	337
4.1.2.8.1 Dil Becerileri.....	337
4.1.2.8.2 Görsel/İşitsel Materyaller	342
4.1.2.8.3 Ölçme Değerlendirme.....	343
4.1.2.8.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	344
4.1.2.8.5 Kültürel İnceleme	344
4.1.2.9 Dokuzuncu Bölüm.....	348
4.1.2.9.1 Dil Becerileri.....	348
4.1.2.9.2 Görsel/İşitsel Materyaller	355
4.1.2.9.3 Ölçme Değerlendirme.....	355

4.1.2.9.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	356
4.1.2.9.5 Kültürel İnceleme.....	356
4.1.2.10 Onuncu Bölüm.....	358
4.1.2.10.1 Dil Becerileri.....	358
4.1.2.10.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	364
4.1.2.10.3 Ölçme Değerlendirme.....	364
4.1.2.10.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	365
4.1.2.10.5 Kültürel İnceleme.....	365
4.1.2.11 On Birinci Bölüm.....	366
4.1.2.11.1 Dil Becerileri.....	366
4.1.2.11.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	373
4.1.2.11.3 Ölçme Değerlendirme.....	373
4.1.2.11.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	375
4.1.2.11.5 Kültürel İnceleme.....	375
4.1.2.12 On İkinci Bölüm.....	376
4.1.2.12.1 Dil Becerileri.....	376
4.1.2.12.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	381
4.1.2.12.3 Ölçme Değerlendirme.....	382
4.1.2.12.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	382
4.1.2.12.5 Kültürel İnceleme.....	383
4.1.3 Yabancılar İçin Türkçe (A-1) Gazi.....	384
4.1.3.1 Birinci Bölüm.....	384
4.1.3.1.1 Dil Becerileri.....	384
4.1.3.1.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	394
4.1.3.1.3 Ölçme Değerlendirme.....	395
4.1.3.1.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	396
4.1.3.1.5 Kültürel İnceleme.....	396
4.1.3.2 İkinci Bölüm.....	399
4.1.3.2.1 Dil Becerileri.....	399
4.1.3.2.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	407
4.1.3.2.3 Ölçme Değerlendirme.....	407
4.1.3.2.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	408
4.1.3.2.5 Kültürel İnceleme.....	409
4.1.3.3 Üçüncü Bölüm.....	410

4.1.3.3.1 Dil Becerileri.....	410
4.1.3.3.2 Görsel/İşitsel Materyaller	417
4.1.3.3.3 Ölçme Değerlendirme.....	418
4.1.3.3.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	419
4.1.3.3.5 Kültürel İnceleme	419
4.1.3.4 Dördüncü Bölüm.....	421
4.1.3.4.1 Dil Becerileri.....	421
4.1.3.4.2 Görsel/İşitsel Materyaller	429
4.1.3.4.3 Ölçme Değerlendirme.....	430
4.1.3.4.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	431
4.1.3.4.5 Kültürel İnceleme	431
4.1.3.5 Beşinci Bölüm.....	432
4.1.3.5.1 Dil Becerileri.....	432
4.1.3.5.2 Görsel/İşitsel Materyaller	441
4.1.3.5.3 Ölçme Değerlendirme.....	442
4.1.3.5.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	444
4.1.3.5.5 Kültürel İnceleme	444
4.1.3.6 Altıncı Bölüm.....	447
4.1.3.6.1 Dil Becerileri.....	447
4.1.3.6.2 Görsel/İşitsel Materyaller	454
4.1.3.6.3 Ölçme Değerlendirme.....	455
4.1.3.6.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	456
4.1.3.6.5 Kültürel İnceleme	457
4.1.4 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (A-1)	460
4.1.4.1 Birinci Bölüm.....	460
4.1.4.1.1 Dil Becerileri.....	460
4.1.4.1.2 Görsel/İşitsel Materyaller	467
4.1.4.1.3 Ölçme Değerlendirme.....	468
4.1.4.1.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	470
4.1.4.1.5 Kültürel İnceleme	470
4.1.4.2 İkinci Bölüm	473
4.1.4.2.1 Dil Becerileri.....	473
4.1.4.2.2 Görsel/İşitsel Materyaller	479
4.1.4.2.3 Ölçme Değerlendirme.....	480

4.1.4.2.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	482
4.1.4.2.5 Kültürel İnceleme.....	482
4.1.4.3 Üçüncü Bölüm.....	484
4.1.4.3.1 Dil Becerileri.....	484
4.1.4.3.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	491
4.1.4.3.3 Ölçme Değerlendirme.....	492
4.1.4.3.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	494
4.1.4.3.5 Kültürel İnceleme.....	495
4.1.4.4 Dördüncü Bölüm.....	497
4.1.4.4.1 Dil Becerileri.....	497
4.1.4.4.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	505
4.1.4.4.3 Ölçme Değerlendirme.....	506
4.1.4.4.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	508
4.1.4.4.5 Kültürel İnceleme.....	508
4.1.4.5 Beşinci Bölüm.....	510
4.1.4.5.1 Dil Becerileri.....	510
4.1.4.5.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	517
4.1.4.5.3 Ölçme Değerlendirme.....	517
4.1.4.5.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	519
4.1.4.5.5 Kültürel İnceleme.....	520
4.1.4.6 Altıncı Bölüm.....	522
4.1.4.6.1 Dil Becerileri.....	522
4.1.4.6.2 Görsel/İşitsel Materyaller.....	530
4.1.4.6.3 Ölçme Değerlendirme.....	530
4.1.4.6.4 Dil Anlatım, Yazım Noktalama Özellikleri.....	533
1.4.6.5 Kültürel İnceleme.....	534
4.2. Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	537
V. Bölüm.....	575
Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	575
5.1. Tartışma.....	575
5.1.1 İncelenen Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Tartışma.....	576
5.1.2 İncelenen Kitapların İçerik Özellikleriyle İlgili Tartışma.....	581
5.2. Sonuç.....	593
5.2.1 Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Sonuçlar.....	595

5.2.2 Kitapların İçerik Özellikleri ile İlgili Sonuçlar	601
5.3 Öneriler	611
5.3.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler	611
5.3.2 Kitap Yazarları ve Editörlerine Yönelik Öneriler	611
5.3.3 Yabancılara Türkçe Dersi Veren Eğitimciler Yönelik Öneriler	612
Kaynakça	614
Ekler	624
1. Kitapların Künyesi	625
2. Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği	627
3. İkinci Örneklem, Birinci Meslek Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği	628
4. İkinci Örneklem, İkinci Meslek Grubuna Yönelik Anket Formu Örneği	629
5. Yapılan Görüşmede Kullanılan Mülakat Formu Örneği	630
6. Etik Kurulu Raporu	631
7. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden Alınan Onay Yazısı	632
Öz Geçmiş ve İletişim Bilgileri	633

TABLULAR LİSTESİ

1. Tablo: MEB'e Göre Ölçme Yöntemleri.....	60
2. Tablo: Örneklemi Oluşturan Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri (Gerçek Örneklem Grubu)	97
3. Tablo: Örneklemi Oluşturan Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri (Analiz Dışında Tutulan Grup).....	98
4. Tablo: Örneklemi Oluşturan Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri (Bütün Katılımcılar).....	99
5. Tablo: Kitapların Biçimsel Özellikleri İle İlgili Derecelendirme Ölçeğine Katılan Katılımcıların Demografik Verileri	101
6. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” Faktör Analizi Bilgileri ve Faktör Yükleri.....	109
7. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” Faktörler Arası Korelasyon Katsayıları	110
8. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kitapların Değerlendirme Ölçeği” Düzeltilmiş Madde Test Korelasyon Katsayıları.....	112
9. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” Güvenirlilik Çalışması, Test Tekrar Test Uygulama Sonuçları.....	113
10. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması	119
11. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması	129
12. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması	120
13. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması	121

14. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması	122
15. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması	123
16. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması	124
17. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması	125
18. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması	126
19. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ’de Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması ..	127
20. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ’de Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması ..	128
21. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ’de Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması ..	129
22. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması	130
23. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması	131
24. Tablo: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması	132
25. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Ortalamaları, N Sayıları ve Standart Sapmaları	133
26. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analiz Sonuçları	133

27. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre İçerik Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Ortalamaları, “N” Sayıları ve Standart Sapmaları	134
28. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre İçerik Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analiz Sonuçları.....	134
29. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Biçim Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Ortalamaları, N Sayıları ve Standart Sapmaları.....	135
30. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Biçimsel Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analiz Sonuçları.....	136
31. Tablo: 1. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	137
32. Tablo: 2. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	138
33. Tablo: 3. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	139
34. Tablo: 4. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	140
35. Tablo: 5. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	141
36. Tablo: 6. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	142
37. Tablo: 7. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	143
38. Tablo: 8. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	144
39. Tablo: 9. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar	145
40. Tablo: 10. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	146
41. Tablo: 11. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	147
42. Tablo: 12. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	148
43. Tablo: 13. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	149
44. Tablo: 14. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	150
45. Tablo: 15. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	151
46. Tablo: 16. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	152

47. Tablo: 17. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	153
48. Tablo: 18. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	154
49. Tablo: 19. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	155
50. Tablo: 20. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	156
51. Tablo: 21. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	157
52. Tablo: 22. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	158
53. Tablo: 23. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	159
54. Tablo: 24. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	160
55. Tablo: 25. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	161
56. Tablo: 26. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	162
57. Tablo: 27. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	163
58. Tablo: 28. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	164
59. Tablo: 29. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	165
60. Tablo: 30. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	166
61. Tablo: 31. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	167
62. Tablo: 32. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	168
63. Tablo: 33. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	169
64. Tablo: 34. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar.....	170
65. Tablo: Katılımcıların Yedi İklim Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular(Akademisyenler, Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler).....	171
66. Tablo: Katılımcıların Yedi İklim Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular (Yayınevi Sahipleri/Çalışanları, Matbaacılar).....	172
67. Tablo: Katılımcıların Yeni Hitit Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular(Akademisyenler, Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler).....	173
68. Tablo: Katılımcıların Yeni Hitit Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular (Yayınevi Sahipleri/Çalışanları, Matbaacılar).....	175

69. Tablo: Katılımcıların Gazi Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular(Akademisyenler, Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler)	176
70. Tablo: Katılımcıların Gazi Kitabına Yönelik yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular(Yayınevi Sahipleri/Çalışanları, Matbaacılar)	177
71. Tablo: Katılımcıların İstanbul Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular (Akademisyenler, Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler).....	178
72. Tablo: Katılımcıların İstanbul Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular (Yayınevi Sahipleri/Çalışanları, Matbaacılar).....	180
73. Tablo: İncelenen Kitapların YTKDÖ'deki Bütün Maddelere Göre Aldıkları Puanlar	194
74. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	207
75. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	218
76. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	227
77. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	236
78. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	244
79. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	251
80. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	259
81. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	267
82. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	279
83. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	288
84. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	296
85. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	308
86. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	317
87. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	326
88. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	335
89. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	343
90. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	355

91. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	364
92. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	373
93. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	382
94. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	395
95. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	407
96. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	418
97. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	430
98. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	442
99. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	455
100. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	468
101. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	478
102. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	492
103. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	506
104. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	517
105. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği	530
106. Tablo: İncelenen Kitapların İçerik Özellikleriyle İlgili Genel Değerlendirme Tablosu	536
107. Tablo (A/B): İncelenen Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Genel Değerlendirme Tablosu	574

ŞEKİLLER LİSTESİ

1. Şekil: Tomalin ve Stapleski'ye Göre Kültür Unsurları.....	67
2. Şekil: Edgar Dale'in Yaşantı Konisi	74
3. Şekil: Çalışma Takvimi ve İşleyiş Planı	94
4. Şekil: Veri Toplama Araçları	103
5. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Özelliklerine Göre Uygulanan Ölçeğin Kavram Haritası	104
6. Şekil: “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği”ne Göre Birinci Gruba Uygulanan Ölçeğin Kavram Haritası	107
7. Şekil: 1. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	135
8. Şekil: 2. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	136
9. Şekil: 3. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	137
10. Şekil: 4. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	138
11. Şekil: 5. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	139
12. Şekil: 6. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	140
13. Şekil: 7. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	141
14. Şekil: 8. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	142
15. Şekil: 9. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	143
16. Şekil: 10. Ölçek Maddesine İlişkin Grafiği.....	144
17. Şekil: 11. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	145
18. Şekil: 12. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	146
19. Şekil: 13. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	147
20. Şekil: 14. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	148
21. Şekil: 15. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	149
22. Şekil: 16. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik.....	150

23. Şekil: 17. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	151
24. Şekil: 18. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	152
25. Şekil: 19. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	153
26. Şekil: 20. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	154
27. Şekil: 21. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	155
28. Şekil: 22. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	156
29. Şekil: 23. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	157
30. Şekil: 24. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	158
31. Şekil: 25. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	159
32. Şekil: 26. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	160
33. Şekil: 27. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	161
34. Şekil: 28. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	162
35. Şekil: 29. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	163
36. Şekil: 30. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	164
37. Şekil: 31. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	165
38. Şekil: 32. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	166
39. Şekil: 33. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	167
40. Şekil: 34. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik	168
41. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Kapak Tasarımlarının Değerlendirilmesi	179
42. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Sayfa Tasarımlarının Değerlendirilmesi	180
43. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Renk Seçimlerinin Değerlendirilmesi	181
44. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Yazı Karakterlerinin Değerlendirilmesi	182

45. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Görsellik–Konu Uyumlarının Değerlendirilmesi.....	183
46. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Baskı Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi.....	184
47. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Cilt Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi.....	185
48. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Kâğıt Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi.....	186
49. Şekil: Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Kapak Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi.....	187
50. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin Genel Yeterlilik Puanlarının Grafiği.....	189
51. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin İçerik Yeterlilik Puanlarının Grafiği.....	190
52. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin Biçimsel Yeterlilik Puanlarının Grafiği.....	191
53. Şekil: Öğretim Elemanlarının YTKDÖ'deki 34 Maddeye Göre Kitaplara Verdikleri Puanların Grafiği.....	193
54. Şekil: İncelenen Kitapların Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçeğe Göre Aldıkları Ortalama Puan Grafiği.....	194
55. Şekil: Katılımcıların Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğine İlişkin Yaptıkları Değerlendirmelerin Grafiği (Akademisyenler, Grafikerler).....	195
56. Şekil: Katılımcıların Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğine İlişkin Yaptıkları Değerlendirmelerin Grafiği(Yayınevi Sahipleri/Çalışanları, Matbaacılar).....	196
57. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 10.....	200
58. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 11.....	201
59. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 21.....	202

60. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 19	204
61. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 20	205
62. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 27	205
63. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 16	206
64. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 32	208
65. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 9	209
66. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 18	210
67. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 34	211
68. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 44	212
69. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 37	213
70. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 49	215
71. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 52	216
72. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 48	217
73. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 41	219
74. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 39	219
75. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 33	220
76. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 62	221
77. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 58	222
78. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 66	223
79. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 68	224
80. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 63	225
81. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 58	226
82. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 56	227
83. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 75	228
84. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 55	229
85. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 78	230

86. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 80	231
87. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 84	232
88. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 86	233
89. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 93	234
90. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 93	235
91. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 96	237
92. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 77	238
93. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 103	239
94. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 110	242
95. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 97	245
96. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 118	246
97. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 131	247
98. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 119	250
99. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 124	252
100. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 117	253
101. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 142	254
102. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 140	255
103. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 139	256
104. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 141	257
105. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 146	258
106. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 142	260
107. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 137	261
108. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 158	262
109. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 171	263
110. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 169	264
111. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 163	265

112. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 161	266
113. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 174	268
114. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 173	269
115. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 155	270
116. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 156	271
117. Şekil: Hitit, Sayfa: 6	272
118. Şekil: Hitit, Sayfa: 8	273
119. Şekil: Hitit, Sayfa: 16	275
120. Şekil: Hitit, Sayfa:21	276
121. Şekil: Hitit, Sayfa: 29	277
122. Şekil: Hitit, Sayfa: 21	278
123. Şekil: Hitit, Sayfa: 10	280
124. Şekil: Hitit, Sayfa: 11	281
125. Şekil: Hitit, Sayfa: 20	282
126. Şekil: Hitit, Sayfa: 27	283
127. Şekil: Hitit, Sayfa: 26	284
128. Şekil: Hitit, Sayfa: 29	285
129. Şekil: Hitit, Sayfa: 25	287
130. Şekil: Hitit, Sayfa: 22	289
131. Şekil: Hitit, Sayfa: 32	290
132. Şekil: Hitit, Sayfa: 32	291
133. Şekil: Hitit, Sayfa: 37	293
134. Şekil: Hitit, Sayfa: 37	294
135. Şekil: Hitit, Sayfa: 36	295
136. Şekil: Hitit, Sayfa: 37	297
137. Şekil: Hitit, Sayfa: 32	298

138. Şekil: Hitit, Sayfa: 33	298
139. Şekil: Hitit, Sayfa: 42	299
140. Şekil: Hitit, Sayfa: 43	299
141. Şekil: Hitit, Sayfa: 40	300
142. Şekil: Hitit, Sayfa: 46	301
143. Şekil: Hitit, Sayfa: 47	302
144. Şekil: Hitit, Sayfa: 47	304
145. Şekil: Hitit, Sayfa: 47	305
146. Şekil: Hitit, Sayfa: 45	306
147. Şekil: Hitit, Sayfa: 53	307
148. Şekil: Hitit, Sayfa: 56	310
149. Şekil: Hitit, Sayfa: 60	311
150. Şekil: Hitit, Sayfa: 61	312
151. Şekil: Hitit, Sayfa: 57	313
152. Şekil: Hitit, Sayfa: 59	314
153. Şekil: Hitit, Sayfa: 67	315
154. Şekil: Hitit, Sayfa: 57	315
155. Şekil: Hitit, Sayfa: 59	318
156. Şekil: Hitit, Sayfa: 68	320
157. Şekil: Hitit, Sayfa: 70	321
158. Şekil: Hitit, Sayfa: 70	322
159. Şekil: Hitit, Sayfa: 68	323
160. Şekil: Hitit, Sayfa: 75	324
161. Şekil: Hitit, Sayfa: 75	325
162. Şekil: Hitit, Sayfa: 80	329
163. Şekil: Hitit, Sayfa: 86	330

164. Şekil: Hitit, Sayfa: 87	331
165. Şekil: Hitit, Sayfa: 83	332
166. Şekil: Hitit, Sayfa: 86	333
167. Şekil: Hitit, Sayfa: 89	335
168. Şekil: Hitit, Sayfa: 89	336
169. Şekil: Hitit, Sayfa: 92	338
170. Şekil: Hitit, Sayfa: 97	339
171. Şekil: Hitit, Sayfa: 94	340
172. Şekil: Hitit, Sayfa: 101	342
173. Şekil: Hitit, Sayfa: 100	343
174. Şekil: Hitit, Sayfa: 100	345
175. Şekil: Hitit, Sayfa: 100	346
176. Şekil: Hitit, Sayfa: 98	347
177. Şekil: Hitit, Sayfa: 172	347
178. Şekil: Hitit, Sayfa: 104	348
179. Şekil: Hitit, Sayfa: 106	349
180. Şekil: Hitit, Sayfa: 107	350
181. Şekil: Hitit, Sayfa: 107	352
182. Şekil: Hitit, Sayfa: 108	353
183. Şekil: Hitit, Sayfa: 110	354
184. Şekil: Hitit, Sayfa: 104	357
185. Şekil: Hitit, Sayfa: 121	359
186. Şekil: Hitit, Sayfa: 116	360
187. Şekil: Hitit, Sayfa: 121	361
188. Şekil: Hitit, Sayfa: 119	362
189. Şekil: Hitit, Sayfa: 121	363

190. Şekil: Hitit, Sayfa: 135	366
191. Şekil: Hitit, Sayfa: 128	367
192. Şekil: Hitit, Sayfa: 128	368
193. Şekil: Hitit, Sayfa: 129	370
194. Şekil: Hitit, Sayfa: 133	371
195. Şekil: Hitit, Sayfa: 129	372
196. Şekil: Hitit, Sayfa: 136	374
197. Şekil: Hitit, Sayfa: 140	377
198. Şekil: Hitit, Sayfa: 147	378
199. Şekil: Hitit, Sayfa: 140	379
200. Şekil: Hitit, Sayfa: 140	379
201. Şekil: Hitit, Sayfa: 149	381
202. Şekil: Hitit, Sayfa: 148	383
203. Şekil: Gazi, Sayfa: 9	385
204. Şekil: Gazi, Sayfa: 13	385
205. Şekil: Gazi, Sayfa: 5	386
206. Şekil: Gazi, Sayfa: 6	389
207. Şekil: Gazi, Sayfa: 11	389
208. Şekil: Gazi, Sayfa: 5	390
209. Şekil: Gazi, Sayfa: 8	391
210. Şekil: Gazi, Sayfa: 21	393
211. Şekil: Gazi, Sayfa: 17	395
212. Şekil: Gazi, Sayfa: 12	396
213. Şekil: Gazi, Sayfa: 23	397
214. Şekil: Gazi, Sayfa: 7	398
215. Şekil: Gazi, Sayfa: 26	400

216.Şekil: Gazi, Sayfa: 29.....	402
217.Şekil: Gazi, Sayfa: 29.....	404
218.Şekil: Gazi, Sayfa: 35.....	407
219.Şekil: Gazi, Sayfa: 35.....	408
220.Şekil: Gazi, Sayfa: 49.....	410
221.Şekil: Gazi, Sayfa: 56.....	412
222.Şekil: Gazi, Sayfa: 57.....	414
223.Şekil: Gazi, Sayfa: 49.....	415
224.Şekil: Gazi, Sayfa: 58.....	417
225.Şekil: Gazi, Sayfa: 47.....	418
226.Şekil: Gazi, Sayfa: 59.....	419
227.Şekil: Gazi, Sayfa: 58.....	420
228.Şekil: Gazi, Sayfa: 65.....	421
229.Şekil: Gazi, Sayfa: 69.....	422
230.Şekil: Gazi, Sayfa: 62.....	423
231.Şekil: Gazi, Sayfa: 67.....	425
232.Şekil: Gazi, Sayfa: 73.....	427
233.Şekil: Gazi, Sayfa: 68.....	429
234.Şekil: Gazi, Sayfa: 66.....	430
235.Şekil: Gazi, Sayfa: 81.....	432
236.Şekil: Gazi, Sayfa: 82.....	434
237.Şekil: Gazi, Sayfa: 84.....	436
238.Şekil: Gazi, Sayfa: 80.....	440
239.Şekil: Gazi, Sayfa: 85.....	443
240.Şekil: Gazi, Sayfa: 84.....	443
241.Şekil: Gazi, Sayfa: 85.....	444

242.Şekil: Gazi, Sayfa: 84.....	445
243.Şekil: Gazi, Sayfa: 90.....	445
244.Şekil: Gazi, Sayfa: 99.....	447
245.Şekil: Gazi, Sayfa: 99.....	449
246.Şekil: Gazi, Sayfa: 102.....	451
247.Şekil: Gazi, Sayfa: 98.....	452
248.Şekil: Gazi, Sayfa: 111.....	454
249.Şekil: Gazi, Sayfa: 107.....	455
250.Şekil: Gazi, Sayfa: 96.....	457
251.Şekil: Gazi, Sayfa: 98.....	458
252.Şekil: Gazi, Sayfa: 102.....	458
253.Şekil: İstanbul, Sayfa: 11.....	461
254.Şekil: İstanbul, Sayfa: 14.....	462
255.Şekil: İstanbul, Sayfa: 17.....	463
256.Şekil: İstanbul, Sayfa: 17.....	464
257.Şekil: İstanbul, Sayfa: 18.....	465
258.Şekil: İstanbul, Sayfa: 15.....	466
259.Şekil: İstanbul, Sayfa: 19.....	469
260.Şekil: İstanbul, Sayfa: 19.....	469
261.Şekil: İstanbul, Sayfa: 20.....	470
262.Şekil: İstanbul, Sayfa: 7.....	471
263.Şekil: İstanbul, Sayfa: 18.....	472
264.Şekil: İstanbul, Sayfa: 25.....	473
265.Şekil: İstanbul, Sayfa: 26.....	475
266.Şekil: İstanbul, Sayfa: 29.....	476
267.Şekil: İstanbul, Sayfa: 30.....	477

268.Şekil: İstanbul, Sayfa: 32.....	479
269.Şekil: İstanbul, Sayfa: 31.....	480
270.Şekil: İstanbul, Sayfa: 36.....	481
271.Şekil: İstanbul, Sayfa: 33.....	482
272.Şekil: İstanbul, Sayfa: 34.....	483
273.Şekil: İstanbul, Sayfa: 41.....	484
274.Şekil: İstanbul, Sayfa: 39.....	486
275.Şekil: İstanbul, Sayfa: 41.....	487
276.Şekil: İstanbul, Sayfa: 45.....	488
277.Şekil: İstanbul, Sayfa: 40.....	489
278.Şekil: İstanbul, Sayfa: 40.....	490
279.Şekil: İstanbul, Sayfa: 49.....	493
280.Şekil: İstanbul, Sayfa: 50.....	494
281.Şekil: İstanbul, Sayfa: 37.....	494
282.Şekil: İstanbul, Sayfa: 37.....	495
283.Şekil: İstanbul, Sayfa: 48.....	496
284.Şekil: İstanbul, Sayfa: 54.....	497
285.Şekil: İstanbul, Sayfa: 52.....	498
286.Şekil: İstanbul, Sayfa: 53.....	500
287.Şekil: İstanbul, Sayfa: 53.....	502
288.Şekil: İstanbul, Sayfa: 58.....	503
289.Şekil: İstanbul, Sayfa: 57.....	504
290.Şekil: İstanbul, Sayfa: 64.....	507
291.Şekil: İstanbul, Sayfa: 51.....	509
292.Şekil: İstanbul, Sayfa: 64.....	509
293.Şekil: İstanbul, Sayfa: 71.....	510

294.Şekil: İstanbul, Sayfa: 68.....	511
295.Şekil: İstanbul, Sayfa: 68.....	512
296.Şekil: İstanbul, Sayfa: 71.....	514
297.Şekil: İstanbul, Sayfa: 73.....	514
298.Şekil: İstanbul, Sayfa: 71.....	515
299.Şekil: İstanbul, Sayfa: 73.....	516
300.Şekil: İstanbul, Sayfa: 78.....	518
301.Şekil: İstanbul, Sayfa: 79.....	518
302.Şekil: İstanbul, Sayfa: 79.....	519
303.Şekil: İstanbul, Sayfa: 67.....	520
304.Şekil: İstanbul, Sayfa: 78.....	521
305.Şekil: İstanbul, Sayfa: 72.....	521
306.Şekil: İstanbul, Sayfa: 89.....	523
307.Şekil: İstanbul, Sayfa: 82.....	524
308.Şekil: İstanbul, Sayfa: 91.....	525
309.Şekil: İstanbul, Sayfa: 93.....	526
310.Şekil: İstanbul, Sayfa: 89.....	527
311.Şekil: İstanbul, Sayfa: 83.....	528
312.Şekil: İstanbul, Sayfa: 83.....	528
313.Şekil: İstanbul, Sayfa: 94.....	531
314.Şekil: İstanbul, Sayfa: 95.....	532
315.Şekil: İstanbul, Sayfa: 96.....	532
316.Şekil: İstanbul, Sayfa: 81.....	534
317.Şekil: İstanbul, Sayfa: 89.....	534
318.Şekil: İstanbul, Sayfa: 94.....	535
319.Şekil: Yedi İklim Kitabının Ön Yüzü:	539

320.Şekil: Yedi İklim Kitabının Arka Yüzü:	540
321.Şekil: Hitit Kitabının Ön Yüzü:	542
322.Şekil: Hitit Kitabının Arka Yüzü:	543
323.Şekil: Gazi Kitabının Ön Yüzü:	545
324.Şekil: Gazi Kitabının Arka Yüzü:	546
325.Şekil: İstanbul Kitabının Ön Yüzü:	548
326.Şekil: İstanbul Kitabının Arka Yüzü:	549
327.Şekil: Gazi, Sayfa: 8.....	550
328.Şekil: Gazi, Sayfa: 48.....	551
329.Şekil: Gazi, Sayfa: 46.....	551
330.Şekil: Gazi, Sayfa: 32.....	552
331.Şekil: Gazi, Sayfa: 96.....	552
332.Şekil: Gazi, Sayfa: 2-3	553
333.Şekil: Gazi, Sayfa: 24-25.....	553
334.Şekil: Gazi, Sayfa: 7.....	554
335.Şekil: Gazi, Sayfa: 67.....	554
336.Şekil: Gazi, Sayfa: 8.....	554
337.Şekil: Gazi, Sayfa: 9.....	554
338.Şekil: Gazi, Sayfa: 14.....	555
339.Şekil: Gazi, Sayfa: 19.....	555
340.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 4-5.....	556
341.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 6-75.....	556
342.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 9	557
343.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 35-28-36.....	558
344.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 37	558
345.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 50	559

346.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 50	559
347.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 82	560
348.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 167	560
349.Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 148	561
350.Şekil: İstanbul, Sayfa: 21	562
351.Şekil: İstanbul, Sayfa: 51	563
352.Şekil: İstanbul, Sayfa: 7	564
353.Şekil: İstanbul, Sayfa: 7	565
354.Şekil: İstanbul, Sayfa: 26	565
355.Şekil: İstanbul, Sayfa: 40	566
356.Şekil: İstanbul Kapak Fotoğrafi:	566
357.Şekil: İstanbul, Sayfa: 47	567
358.Şekil: İstanbul, Sayfa: 32	567
359.Şekil: İstanbul, Sayfa: 87	567
360.Şekil: İstanbul, Sayfa: 89	568
361.Şekil: İstanbul, Sayfa: 47	568
362.Şekil: Hitit, Sayfa: 86	569
363.Şekil: Hitit, Sayfa: 32	570
364.Şekil: Hitit, Sayfa: 53	570
365.Şekil: Hitit, Sayfa:45	571
366.Şekil: Hitit, Sayfa: 61	571
367.Şekil: Hitit, Sayfa: 63	571
368.Şekil: Hitit, Sayfa: 153	571

İTHAF

Bu çalışmayı anneme, babama, eşime, oğluma ve bütün aileme ithaf ediyorum.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Son yıllarda iletişim araç ve teknolojileri büyük gelişme göstermekte, evrensel kültür de bu iletişim araçları sayesinde dünyada hızla yayılmaktadır. Dünyadaki bütün bu gelişmeler; bir yabancı dili, hatta ikinci bir dili bilmenin önemini artırmaktadır. Bu durum, yabancı dili en iyi, en hızlı şekilde öğretebilmek için yapılan bilimsel çalışmaların ve faaliyetlerin artışına da sebep olmaktadır.

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de bu alanda yapılan bilimsel çalışmalarda artış görülmekte, bununla birlikte Türkçe öğrenmeye yönelik ilgi ve talepte de yoğunluk yaşanmaktadır. Talebi karşılamak için gerek Türkiye’de gerek yurt dışında farklı isimlerle “Türkçe öğretim merkezleri” (TÖMER) açılmakta, çok sayıda farklı milletlerden öğrenciler, Türkçe öğrenmek için bu merkezlere müracaat etmektedirler.

Bütün bu gelişmeler, yoğun taleple karşılaşan merkezlerdeki öğretimin istenilen nitelikte olup olmadığı meselesini ortaya çıkarmaktadır: Acaba Türkçe öğretim merkezlerinde verilen yabancılara Türkçe öğretimi istenilen nitelikte midir?

Yabancı dil öğretiminde başarıyı yakalamak, ancak bazı şartların yerine getirilmesiyle mümkün olabilir. Bu şartların en önemlilerinden biri de kullanılan ders kitaplarının niteliği, işlevselliği ile ilgilidir. Kullanılacak ders kitapları çağdaş, bilimsel ölçütlere göre tasarlanmalıdır. Türkçenin yabancılara öğretiminde ders kitapları en önemli kaynaklardandır (Gün, Akkaya ve Kara, 2014: 3). Dolayısıyla bu alanda kullanılacak ders kitapları nitelikli, işlevsel değilse eğitim-öğretimde hedeflenen kazanımlara ulaşmak mümkün olmayabilir.

Ders kitapları, geçmişten bu güne kadar yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan en önemli materyal olarak kabul edilmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili faaliyetler, çalışmalar 1980’lerde başlamıştır. Bu tarihe bakıldığında çalışmaların

diğer dillere göre yeni bir alan olduğu düşüncesini oluşturabilir. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili eserlerin yazımı çok eskilere kadar gitmektedir. Yabancılara Türkçe öğretmek maksadıyla yazılan ilk kitap, 1072 yılına ait *Divanü Lügati't-Türk*'tür. Daha sonraki dönemlerde genellikle sözlük çalışmaları şeklinde meydana getirilen eserlerle yabancılara Türkçe öğretilmek istenmiştir. Özellikle Memluk sahasında, Arapça konuşan yerli halka, hâkim unsurun dili olan Türkçeyi öğretmek üzere yazılan sözlük ve gramer kitapları en önemlileridir (Özkan, 1999: 43-49). Bu bilgilerden de anlaşılacağı gibi yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili faaliyetlerin başlama tarihi çok eskilere dayanmaktadır.

Günümüzde de ders kitapları; tasarımından yazımına, yazımından dağıtımına, dağıtımından kullanımına kadar önemli bir materyal olarak Türkçe öğretiminin vazgeçilmez unsurudur (Özbay, 2003: 60). Uygulamada, çoğu zaman öğretim yöntemi ve hatta öğretim ortamları, ders kitapları esas alınarak düzenlenmektedir. Bu durum, ders kitaplarının önemini daha da artırmaktadır (Kılıç, Seven, 2011: 27). Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış kitapların da bilimsel ölçütlere göre tasarlanması/hazırlanması gerekir. Kitaplar yabancı dil öğretiminde izlenen yöntem, çağdaş öğretim ortamına ve öğretim tekniğine uygun hazırlanmalıdır (Hengirmen, 1993: 64).

Milli Eğitim Bakanlığı, (MEB) ilk ve orta öğretimde okutulacak ders kitapları hakkında, çeşitli tarihlerde yayımladığı genelge ve tebliğlerde kitapların ölçütlerini ayrıntılarıyla belirtmiştir. İlk ve orta öğretimde kullanılan ders kitaplarındaki ölçütler MEB tarafından belirlenmişken yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak kitaplar için formel bir ölçüt bulunmamaktadır. Ancak bu konuda Avrupa Konseyi'nin hazırlamış olduğu Milli Eğitim Bakanlığı'nın genel ağından da yayımlanan² “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı”yla birlikte yine Konsey'in Stockholm'de almış olduğu kararlar, (Stockholm Ölçütleri) bağlayıcı olmamakla birlikte, uyulması gereken ölçütler olarak görülmektedir. Mirici'ye (2014) göre Türkiye, Avrupa'da ortak eğitim uygulamalarını öngören *Socrates Projesine* 24 Ocak 2000 tarihinde 253/2000/EC sayılı Avrupa Konseyi kararıyla katılmıştır. Bu nedenle, Avrupa'daki yabancı dil öğretim uygulamaları Türkiye'de de benimsenmiştir. Bu sebeple

² <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php>

yabancılara Türkçe öğretimi için ortak program oluşturulması ve hazırlanacak kitapların bu programa göre düzenlenmesi istenmektedir.

Ders kitapları hem fiziksel hem de içerik özellikleri bakımından iyi tasarlanmalıdır. Ders kitabı hazırlanırken etkili bir sunum için sayfa düzenine ve kitabın basım özelliklerine [de] özen gösterilmelidir (Güneş, 2002: 30). Bir ders kitabı, kapağı ile ağırlığıyla, kâğıt ve karton kalitesiyle, cildiyle, boyutuyla kullanışlılık ve dayanıklılık özellikleriyle gerekli fiziksel niteliklere sahip olmalıdır (Arı, 2014: 39). Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılacak kitapların biçimsel özelliği en az içerik kadar önemlidir. Teknik olarak; kâğıt, cilt, kapak, baskı kalitesi, sayfa tasarımı iyi düzenlenmiş kitaplarda görsel unsurlar da en az bunlar kadar önemlidir (Kılıç ve Seven, 2011: 37). Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplardaki görsel öğelerin, eğitim-öğretimde istenilen hedeflere ulaşmak için önemli olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda kitapların biçimsel özelliğinin de içerik kadar nitelikli olması, bilimsel ölçütlere göre hazırlanması gerekmektedir.

Ders kitabının içeriği; programın öğeleriyle paralel, öğrenme ilkelerine göre; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru, ilişkili olduğu alan ve konularla bağlantılı olarak düzenlenmelidir (Kılıç, Seven, 2011: 87). Ders kitaplarının iyi hazırlanması öğretimde hedeflenen kazanımlara ulaşmada önemlidir (Demirel, 1999: 150). Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılacak kitapların seçimi öğretimin başarıya ulaşması için de önem taşımaktadır. Kitapların öğrenmeyi kolaylaştırma, çalışma gibi çeşitli fonksiyonlarının yanında, öğrenciler kitaplar sayesinde, öğretmenin anlattıklarını istediği zaman, istediği yerde ve istediği tempoda tekrar etme imkânı bulur (Küçükahmet, 2011: 25).

Türkiye'de çeşitli üniversitelere bağlı kurulan Türkçe öğretim merkezlerinin dışında, yurt dışında da Türkçeyi, Türk kültürünü öğretmek amacıyla 2007'de kurulan Yunus Emre Enstitülerine³ bağlı "YETEM"⁴ de bu konuda önemli bir eksikliği gidermektedir (URL1). Bu merkezlerde kullanılan ders kitapları incelendiğinde; Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı *Yedi İklim Türkçe*, İstanbul Üniversitesi DİLMER'in (Dil Öğretim Merkezi) hazırladığı *İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders*

³ Yunus Emre Vakfı Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini artırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı Kanun'la kurulmuş bir kamu vakfidir.

⁴ Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi

Kitabı, Ankara Üniversitesi TÖMER'in (Türkçe Öğretim Merkezi) hazırladığı *Yeni Hitit* kitabı ile Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı *Yabancılar İçin Türkçe* ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılan kitaplar olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. EK: 1)

Bu çalışmada ele alınan ve yukarıda da adı geçen bu dört kitap (A-1/ Temel-1 düzey). iki ana başlık altında incelenmektedir: (1) Kitapların *biçim* özellikleri. (2) Kitapların *içerik* özellikleri.

Kitapların *biçim* özelliği; “baskı, cilt, kâğıt, kapak kalitesi; sayfa, kapak tasarımı, renk seçimi, yazı karakteri, görsel elemanların konu ile uyumu” gibi başlıklar altında incelenmiştir.

Kitapların *İçerik* özelliği; “eğitim-öğretim yönü, dil-anlatım özellikleri, sosyolojik yönü ve Avrupa Dil Portfolyosuna (ADP) uyumu” gibi başlıklar altında incelenmiştir.

Bu araştırmada kitapların bilimsel ölçütlere göre düzenlenip düzenlenmediği, işlevselliği, hedeflenen dil becerilerine ve kazanımlarına uygun olup olmadığının tespiti amaçlanmaktadır.

1. 1 PROBLEM

Bilindiği gibi araştırmalar problem çözmeye yönelik süreçtir ve giderilmek istenen her güçlük bir “problem”dir. Araştırmalarda problemler *genel* ve *özel* olmak üzere iki ana grupta toplanır (Karasar, 2013: 54-55). Bu çalışmadaki problemler de *genel* ve *özel* olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır:

Genel problem: Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki üniversitelerde lisans öğrenimine başlaması için C-1 seviyede Türkçe bilmeleri istenmektedir. Bu amaçla öğrenciler, Türkiye'de veya yurt dışında açılmış olan Türkçe öğretim merkezlerindeki kurslara gitmekte ve buradan mezun olanlar Türkiye'deki üniversitelerde lisans öğrenimlerine başlamaktadırlar. Bu merkezlerde Türkçe öğrenen öğrenciler C-1 sertifikası alarak ana dili Türkçe olan diğer öğrencilerle aynı şartlarda dersleri takip etmektedirler. Bu durumda, “Acaba, Türkçe öğretim merkezlerinde C-1 sertifikası alarak lisans öğrenimine başlayan öğrenciler, bu

dersleri takip edebilecek kadar Türkçeye hâkim mi?” sorusu “genel problem” olarak ortaya çıkmaktadır.

Yapılan gözlemler, tespitler, öğrencilerin, özellikle ilk yıllarda, bu konuda sorunlar yaşadığını göstermektedir.

Böyle bir problemin ortaya çıkmasında çeşitli sebepler olabilir. Bu sebepler şöyle sıralanabilir: (1) Derslerde kullanılan materyaller, ders kitapları niteliksiz ve iyi tasarlanmamış olabilir. (2) Uygulanan program ve dil öğretim yöntemleri yanlış olabilir. (3) Öğretim elemanı veya öğretim ortamından kaynaklı olabilir. (4) C-1 sertifikası alan öğrencinin bu seviyesi/başarısı gerçeği yansıtmıyor olabilir. (...)

Özel problem: Genel problemin oluşmasına sebep olabilecek unsurlardan sadece biri bu araştırmanın özel problemini, konusunu teşkil etmektedir. Türkçe öğretim merkezlerinde kullanılan materyallerin, ders kitaplarının; bilimsel ölçütlere göre düzenlenip düzenlenmeme durumu, bu çalışmanın özel problemidir ve araştırmanın başlangıç düşüncesini oluşturmaktadır. “Acaba Türkçe öğretim merkezlerinde hâlen kullanılan ders kitapları bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış mıdır, yabancılara Türkçe öğretimi için hedeflenen kazanımlara uygun mudur?”

Böyle bir problemin tespiti ve bunun çözümüne yönelik çalışmalar, eğitim-öğretimde hedeflenen kazanımlar için önemlidir. Çünkü öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı, öğretim hizmetlerinin nitelikli hâle getirilmesinde en belirleyici öğeler olarak görülmektedir (Demirel ve Altun, 2012: 1). Ders kitaplarının eğitime en önemli katkısı, eğitim-öğretim sürecini kolaylaştırması ve eğitimin verimini artırmasıdır (Güneş, 2002: 3). Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların da bilimsel ölçütlere göre düzenlenmesi, kitaplarla birlikte kullanılan diğer materyallerin de nitelikli olması gerekir. Ders kitaplarıyla birlikte kullanılan diğer ders araç ve gereçleri yabancı dilin öğretimi için önemlidir. Bu ders araç gereçleri; dilsel, görsel, işitsel ve duysal olabilir, yazılı olarak, fiilen ya da gösteri ile kasette, CD’de, DVD’de ya da genel ağda sunulabilir (Tomlinson ve McGrath, 2002: 7).

Ders kitapları ve diğer materyallerle ilgili bu *özel* problemin araştırılması, çözüm yollarının bilimsel olarak ortaya konulması *genel* problemin çözümüne de katkı yapabilecektir.

Kitaplar, biçim ve içerik açısından eğitici unsurlar içermelidir (Küçükahmet, 2011: 19). Ders kitaplarını, *biçim* ve *içerik* özelliklerine göre iki başlık altında incelemek,

değerlendirmek mümkündür. *Biçim* özelliğinde; kitapların; baskı kalitesi, kâğıt, cilt özellikleri, görsel elemanların tasarımı, görsel elemanların konu ile uyumu, metin seçimi gibi özellikleri bakımından değerlendirilebilir. *İçerik* özelliğinde; kipların eğitim-öğretim, dil anlatım, yazım noktalama, sosyolojik yön ve Avrupa Dil Portfolyosu'na uyumu gibi özellikleri değerlendirilebilir. Bu değerlendirme şekli, yukarıda da belirtilen özel problemin, iki ana başlık altında ele alınmasını gerekli kılmaktadır:

(1) “Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitaplar, *biçimsel* özellikleri bakımından nitelikli, gerekli bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış mıdır?”

Bu sorunun cevabı nitelikli yabancı dil öğretimi için önemlidir, çünkü bir ders kitabı; kapağıyla, ağırlığıyla, kâğıt ve karton kalitesiyle, cildiyle, boyutuyla kullanışlılık ve dayanıklılık özellikleriyle gerekli fiziksel niteliklere sahip olmalıdır (Arı, 2014: 39). Ayrıca fiziksel, teknik unsurların yanında, kitaplardaki görsel unsurlar da iyi düzenlenmelidir. Metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyallerle (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, vb.) desteklenmelidir (Güleç ve Demirtaş, 2013: 79). Çünkü görmeye dayalı uyarıcıların artmasıyla birlikte eğitim-öğretimde kalitenin de yükseldiği bir gerçektir (Kılıç ve Seven, 2011: 35).

(2) “Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitaplar, *içerik* özellikleri bakımından nitelikli, işlevsel, gerekli bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış mıdır?”

Hazırlanacak kitaplarda [da] içerik oluşturulurken bütün unsurların göz önünde bulundurulması gerekir (Küçükahmet, 2011: 22). Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar, temel dil becerileriyle birlikte dil bilgisi ve ölçme değerlendirme unsurunu kapsamalı, kitaplarda içerik oluşturulurken bütün bu unsurlar dikkate alınmalıdır.

Yukarıda belirtilen genel problemle ilişkili alt problemler şu şekilde ele alınabilir:

1. 2 ALT PROBLEMLER

“Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitapları, *biçim* ve *içerik* özellikleri bakımından nitelikli, bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış mıdır?” sorusuna cevap aramak için oluşturulan bu çalışmadaki alt problemler şu şekilde sınıflandırılabilir:

(1.) Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları⁵ *biçimsel* özellikleri bakımından nasıl tasarlanmıştır?

Kitapların biçimsel özellikleri aşağıdaki başlıklar altında incelenmektedir:

- Baskısı kalitesi nasıl?
- Kapak tasarımı nasıl?
- Kâğıdı kaliteli mi?
- Cildi sağlam mı?
- Sayfa tasarımı nasıl düzenlenmiş?
- Renklerin seçimi uygun mu?
- Görsel elemanların tasarımı nasıl?
- Görsel elemanlar içerikle uyumlu mu?
- Yazı karakterleri uygun mu?

(2.) Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları *içerik* özellikleri bakımından nasıl tasarlanmıştır?

- Okuma, dinleme, konuşma, yazma gibi temel dil becerilerini geliştirmeye uygun mu?
- Kitaptaki bölüm⁶ sayıları kur (seviye) için uygun mu?
- Bölüm içi etkinlikler hedeflenen kazanımlar için yeterli mi?
- Bölümlerdeki etkinliklerin sıralanışı uygun mu?
- Bölümlerdeki içerikler (etkinlikler) öğrenciyi güdülüyor mu?
- Dinleme ve izleme etkinliklerinin öğretim hedeflerine katkısı nasıl?
- Kitaplarla birlikte verilen DVD’deki dinleme ve izleme kayıtları iyi düzenlenmiş mi?
- Dinleme, izleme ile ilgili kayıtlar kitaptaki konularla uyumlu mu?

⁵ Araştırmada ele alınan kitaplar “Evren ve Örneklem” bölümünde belirtilmiştir.

⁶ İncelenen kitaplarda “bölüm” kavramı “tema, ünite, bölüm” şeklinde üç farklı isimde kullanılmaktadır.

- Konuşma etkinlikleri (diyalog çalışmaları) iyi düzenlenmiş mi?
- Konuşma etkinlikleri hedeflenen kazanımlar için uygun mu?
- Yazma etkinlikleri iyi düzenlenmiş mi?
- Okuma metinlerinin seçimi uygun mu?
- Okuma metinlerinin seçimi öğrenciyi güdülüyor mu?
- Dil bilgisi konularının verilmesi yeterli mi?
- Dil bilgisi konularının verilme sırası uygun mu?
- Dil bilgisi konuları kitaplardaki metinlerle uyumlu mu?
- Ölçme değerlendirme, alıştırmalar soruları yeterli mi, verilen kazanımları ölçebiliyor mu?
- Dil-anlatım; yazım-noktalama yönünden hatasız mı?
- “Avrupa Dil Portfolyosu”na uygun mu?
- Kültür aktarımı var mı?
- Evrensel-insani değerlere uyumlu mu?
- Milli ve manevi değerlere uyumlu mu?

1.3 ÖNEM

Eğitim-öğretimde geçmişten günümüze kadar ders kitapları her zaman önemini korumuştur. Eğitim öğretimde istenilen hedeflere ulaşmak için bilimsel ölçütlere göre hazırlanmış, nitelikli, işlevsel ders kitaplarına ihtiyaç vardır.

Bilimsel ölçütlere göre düzenlenecek bir ders kitabının nasıl olması gerektiği meselesi her zaman araştırma ve tartışma konusu olmuş, araştırma konusu olmuş, hiçbir zaman güncelliğini yitirmemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) çeşitli tarihlerde düzenlediği eğitim şuralarının önemli gündem maddelerinden biri de okullarda kullanılacak *ders kitapları* konusudur. MEB yayımladığı genelgeler/tebliğlerde ders kitaplarının nasıl olması gerektiğini ve kitapların bilimsel ölçütlere nasıl tasarlanacağı konusunu ayrıntılarıyla açıklayıp ilgililere duyurmuştur. İlk ve orta öğretimde okutulacak kitaplar için ölçütler MEB tarafından belirlenmişken, bu durum “Acaba yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) için hazırlanacak/tasarlanacak kitaplarda bir ölçüt var mıdır?” sorusunu gündeme getirmektedir.

Bu konuda yasal bir zorunluluk olmasa da yabancılara Türkçe öğretimi için tasarlanacak kitaplar “Avrupa Dil Gelişim Dosyası/Avrupa Dil Portfolyosu”na (ADP) uygun olmalıdır. Çünkü Türkiye Avrupa Konseyi’nin kurucu üyelerindedir ve genellikle konseyin aldığı tavsiye kararlarına uymaktadır. Mirici (2014), Türkiye’nin Avrupa’da ortak eğitim uygulamalarını öngören “Socrates Projesi”ne 2000 tarihindeki “253/2000/EC” sayılı Avrupa Konseyi kararıyla katıldığını, bu sebeple Avrupa ülkelerindeki yabancı dil öğretim uygulamalarının Türkiye’de de benimsendiğini belirtmiştir. Bu konuda MEB, Avrupa Konseyi’nin almış olduğu bu kararları genel ağındaki⁷ sayfasından duyurmuştur. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar, MEB’in genel ağında da belirtilen ADP ölçütlerine göre düzenlenmelidir.

Geçmişten günümüze yabancı dil öğretiminin temelinde de hep ders kitapları yer almış, bu gün de yer almaktadır. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin temel dil becerileri, kitaplar üzerinden yürütülen etkinliklerle geliştirilmeye çalışılmaktadır. Kitaplar hem öğretici hem de öğrenci açısından belirlenen öğretim programının düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için rehber olmaktadır. Kitaplar olmadan yabancı dil öğretiminde istenilen hedeflere ulaşmak mümkün değildir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminde istenilen hedeflere ulaşılabilmek için nitelikli, bilimsel ölçütlere göre iyi tasarlanmış ders kitaplarına ihtiyaç vardır.

Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarına AB’den ve dünyanın farklı ülkelerinden, lisans, yüksek lisans, doktora öğrenimi için öğrenciler gelmektedir. Yılda yılda bu öğrencilerin sayısında da artış görülmektedir. Ana dilleri, milliyetleri farklı yabancı uyruklu bu öğrenciler, Türkçe öğrenmek için çeşitli üniversitelere bağlı *Türkçe Öğretim Merkezlerine* (TÖMER vd.) gitmekte, başarılı olanlar aldıkları sertifikalarla üniversitelerin lisans veya yüksek lisans programlarına devam etmektedirler. Artan talep, Türkçe öğretim merkezlerinde verilen öğretimin kalitesi ile ilgili sorular/sorunları da beraberinde getirmekte, “Acaba bu merkezlerdeki öğrenciler yeterince Türkçe öğrenebiliyorlar mı?” sorusunu/sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bu soruya cevap verebilmek ve sorunları en aza indirmek için bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Bu şartlardan biri de derslerde kullanılan öğretim araç ve gereçleridir. “Hâlen bu merkezlerde kullanılan ders araç ve gereçleri nitelikli,

⁷ <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php>

bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış mı, işlevsel mi, ders kitapları artan bu taleple birlikte ihtiyaçları karşılayabiliyor mu?” sorusunun cevabı önem arz etmektedir.

Çalışmada bu sorunun cevabı aranacak, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitapları incelenerek, kitaplardaki olumlu-olumsuz yönler bilimsel ölçütlere göre değerlendirilecektir. Böylece daha hızlı, etkin, nitelikli yabancılara yönelik Türkçe öğretimi nasıl yapılır meselesinin çözümüne katkı yapılmaya çalışılacaktır. Sonuç olarak bu tezin; yabancılara Türkçe dersi veren eğitimcilere, kitap yazarlarına, editörlerine, materyal tasarımcılarına ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara faydalı olacağı öngörülmektedir.

1.4 SINIRLILIKLAR

Bu çalışma;

- Yedi İklim Türkçe A-1 (Yunus Emre Enstitüsü Yayınları)
Yeni Hitit Temel-1 (Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları)
Yabancılar için Türkçe A-1 (Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları)
İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1 (İstanbul Üniversitesi DİLMER’in hazırladığı) Türkçe ders kitapları ile, (*Araştırmada incelenen kitapların künyesi ve detaylı bilgi için 1. EK’e bakınız.*)
- Araştırmaya katılan, Türkiye ve yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde hâlen görev yapan yabancılara Türkçe dersi veren 324 öğretim elemanı ile,
- Araştırmaya katılan, çeşitli ticari işletmelerde çalışan matbaacı, yayınevi sahipleri/çalışanları, grafik tasarımcılar ile grafik ve materyal tasarımı alanında çalışan akademisyenlerinden oluşan toplam 60 katılımcı ile sınırlıdır.

1. 5 TANIMLAR

Ders Kitabı: Çeşitli disiplinlerle ilgili bilgileri öğretmek amacıyla hazırlanan, kolaydan zora uzanan sistemli ve programlı metinlerden oluşan kitaba (Demirel, 2010: 34) “ders kitabı” denir. Ders kitapları, öğretme-öğrenme sürecinde özellikle planlı eğitim uygulamalarında öğrencilerin neler öğreneceğini ve öğretmenlerin ise neler öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen bir kaynaktır (Küçükahmet, 2011: 18).

Kitapların Biçimsel Özelliği: Ders kitabının; kapağı, ağırlığı, kâğıt ve karton kalitesi, cildi, boyutu, kullanılabilirlik ve dayanıklılık özellikleriyle gerekli fiziksel niteliklere sahip olmasına (Arı, 2014: 39) “kitapların biçim(sel) özelliği” denir.

Kitapların İçerik Özelliği: Ders kitaplarının; bölümler (tema/ünite) bölüm içi etkinlikler, kazanımlar, ölçme-değerlendirme basamakları, yazım noktalama, dil anlatım özellikleri ile sosyolojik yönünü kapsayan alanlarına “kitapların içerik özelliği” denir. Ders kitabının içeriği; programın öğeleriyle paralel, öğretim programında verilen kitap hacimleriyle tutarlı, uygun zihinsel süreçlere göre, öğrenme ilkelerine göre; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru, bireyin gelişim özelliklerine uygun, ilişkili olduğu alan ve konularla bağlantılı olarak düzenlenmelidir (Kılıç ve Seven, 2011: 87).

Yabancı Dil Öğrenimi: Kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle karşılaşması demektir (Barın, 2004: 19). Kişinin kendi ana dilinden başka bir dili öğrenmesine denir.

Avrupa Dil Gelişim Dosyası Projesi: (ADP) Polanya'nın Cracow kentinde yapılan Avrupa Eğitim Bakanları toplantısında tüm eğitim bakanları ülkelerinde “Avrupa Dil Gelişimi Dosyası” uygulamasına geçilmesini karar altına almışlardır. Bu bağlamda, 2004-2005 öğretim yılına kadar önce pilot okullarda uygulamaların yapılması 2004-2005 öğretim yılından sonra da tüm Avrupa Konseyi üye ülkelerinde bu uygulamanın yaygınlaştırılması planlanmıştır (Demirel, 2012: 23).

1. 6 SİMGELER ve KISALTMALAR

A	: Akademisyenler
AB	: Avrupa Birliği
ADP	: Avrupa Dil Portfolyosu/Avrupa Dil Pasaportu/Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni/Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni
AFA	: Açımlayıcı faktör analizi
Akt.	: Aktaran
cm.	: Santimetre
D	: Doğru
E	: Evet
Gazi	: Yabancılar İçin Türkçe A-1 (Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları)
gr.	: Gram
H	: Hayır
Hitit	: Yeni Hitit (Temel 1) (Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları)
Hz.	: Hazırlayan
ISO	: Türkiye'nin de üyesi olduğu, merkezi Cenevre'de bulunan Uluslararası Standartlar Teşkilâtı (<i>International Organization for Standardization</i>)
ISBN	: Uluslararası Standart Kitap Numarası (<i>International Standard Book Number</i>)
İstanbul	: İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1 (İstanbul Üniversitesi DİLMER'in düzenlediği ders kitabı)
KMO	: Kaiser-Mayer-Olkin Testi
LSD	: Çoklu karşılaştırma testi
MAT	: Matbaacılar
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı

N	: Denek sayısı
p	: İstatistiksel anlamlılık düzeyi
r	: Korelasyon katsayısı
sd	: Serbestlik değeri
SPSS	: Sosyal bilimlerde kullanılan istatistik programı
SS	: Standart sapma
t	: “t” testi değeri
T	: Ticari işletmelerde çalışan grafik tasarımcılar
TİKA	: Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı
TÖMER	: Türkçe Öğretim Merkezi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı
vb.	: ...ve başka
vd.	: ...ve diğerleri
X	: Aritmetik ortalama
X²	: Kareler toplamı (Ki-Kare Değeri)
Y	: Yanlış
YAY	: Yayınevi sahipleri/çalışanları
YETEM	: Yunus Emre Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi
Yedi İklim	: Yedi İklim Türkçe A-1 (Yunus Emre Enstitüsü Yayınları)
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
YTÖ	: Yabancılara Türkçe öğretimi
%	: Yüzde
YTKDÖ	:Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Ders Kitaplarının Değerlendirilme Ölçeği
***	: Bölüm/ ünite/ tema sonu

II. BÖLÜM

A. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal çerçevesine ve tez konusuyla ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

2.1 DERS KİTAPLARI

2.1.1 Ders Kitabının Tanımı

Ders kitapları çeşitli şekillerde tanımlanmıştır:

Ders kitabı, çeşitli disiplinlerle ilgili bilgileri öğretmek amacıyla hazırlanan, kolaydan zora uzanan sistemli ve programlı metinlerden oluşan kitaptır (Richaudeau ve Gauquelin, 1997: 30).

Ders kitabı, öğrencinin kullandığı en önemli ders aracıdır (Arı, 2014: 39).

Kitap, eğitim açısından; kullanma kolaylığı olan, her öğrencinin ulaşabildiği, bilgilerin dolaysız olarak verildiği, sürekli kullanılabilen, her an başvurulabilen, sözel öğretimin boşluklarını doldurabilen bir araçtır (Bamberger, 1975: 5). Kısaca ders kitapları; hem öğretici hem de öğrenci için önemli rehber, eğitim-öğretim ortamının en önemli vaz geçilmez materyallerindedir.

2.1.2 Ders Kitaplarına Genel Bir Bakış

Ders kitapları, tasarımından yazımına, yazımından dağıtımına, dağıtımından kullanımına kadar önemli bir materyal olarak Türkçe öğretiminin vaz geçilmez bir unsurudur (Özbay, 2003: 60). 1900'lü yıllardan beri eğitim sorunlarının ele alındığı çalışmalarda, toplantılarda ilk gündeme gelen konu ders kitapları olmuştur. Ders kitapları nasıl olmalıdır? Ders kitaplarını kim yazsın, komisyon mu, tek yazar mı, kim bassın, gibi sorulara cevaplar aranmaya çalışılmıştır (Küçükahmet, 2003: 1). Okullarda öğretim programına dayalı olarak hazırlanmış ders kitapları en çok kullanılan öğretim materyalidir (Kılıç ve Seven, 2011: 25). Bir ders kitabı, genel

olarak alandaki uzman ve uygulayıcılar tarafından kabul edilen bilgileri düzenli bir şekilde sunan araçtır (Yalçın, 1994: 12). Dünyanın değişik ülkelerinde yapılan araştırmalardan, ders kitaplarının dünya genelinde hâlâ okullarda kullanılan başlıca materyallerden biri olarak görüldüğü sonucu çıkmıştır (Kılıç ve Seven, 2011: 34). Ders kitapları, bir ders içinde kullanılan ve o dersin süreç içinde gelişmesine, o dersin bilgi ve uygulamaya, yaşama dönük açılımında rol oynayan temel araçlardır (Güçlü, 2001: 1). Ders kitapları, geliştirilen diğer modern ders araç-gereçlerine rağmen öğretmen ve öğrencilerin temel başvuru kaynağıdır (Kolaç, 2003:137). Günümüzde de ders kitapları temel öğretim aracı olarak hâlâ birinci derecede önemlidir (Kılıç ve Seven, 2011: 141) ve eğitimin vazgeçilmez temel ders materyallerindedir. Dolayısıyla dil öğretim programının en başında öğrencilerin yaşları, dil yeterlilikleri, ilgileri ve öğrenme biçimleri gibi değişkenler dikkate alınarak uygun ders kitabı seçilmelidir (Karahana, 2015: 62) ve ders kitaplarının hem öğretmen hem de öğrenci açısından öğretime sağladığı katkı, kitap seçiminin önemini daha da artırmaktadır (Duman ve Çakmak, 2011: 18).

Bütün bu bilgiler ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere ders kitapları; öğreticiye, öğrenciye yardımcı olan, öğretimde istenilen hedeflere ulaşmayı sağlayan, dersin daha planlı, düzenli bir şekilde işlenmesine imkân veren önemli bir materyaldir.

Ders kitabının öğretmene ve öğrenciye göre sağladığı faydalar Duman ve Çakmak'a göre şöyledir:

- Öğretmen kitap sayesinde çeşitli okullarda ve çok olan ders yükünde gücünü iyi kullanır.
 - Ders kitabı içerdiği birçok ödev konuları ile öğretmeni birçok araştırmadan kurtarır.
 - Öğretmenlerin çalışmalarını planlamada ders kitabı önemli bir işlev görür.
- Ancak ders kitaplarının öğretimde, öğretmenden çok, öğrenci tarafından kullanılan bir eğitim aracı olduğunun unutulmaması, kitap hazırlanırken ve ders öğretmeni tarafından seçilirken bu hususun özellikle dikkate alınması gerekir.

Ders kitabının öğrenciye sağladığı faydalar ise Duman ve Çakmak'a göre şöyledir:

- Ders kitabı, öğretmenin sözlü dersini tamamlar.
- Ders kitabı, sözlü öğretimin boşluklarını, eksikliklerini giderir ve bunun sonucu olarak konular ve bilgiler arasındaki bağlantısızlıkları ortadan kaldırır.
- Öğrenilen bilgileri tekrar gözden geçirmeyi mümkün kılar.
- Ders kitabından çalışılırken öğrenci, daha aktif düşünen ve sorumluluk hisseden bir yapı içindedir.
- Öğrenciyi farklı soru tipleri, sorularla ilgili farklı çözüm yolları ve konu anlatımında ileriye sürülen farklı yaklaşımlarla yüz yüze getirir.
- Öğretimi sıkıcılıktan kurtarır, ilginin devamını sağlar.

- Ders kitabı öğrencinin derse önceden hazırlanmasını sağlar.

Ders kitabının eğitim öğretim için oldukça önemli olduğu bir gerçektir. Sağlıklı bilgi edinme güvenilir araçlarla mümkün olabilir. Nitelikli bir ders kitabı da bu amaca yönelik olarak, öğretmen ve öğrenciye hizmet edecektir. İyi bir ders kitabı nasıl olmalıdır? Sorusuna cevap ararken, önce kitabın içeriğini, bu kapsamda içindeki bilgilerin ve alıştırmaların çokluğunu düşünürüz. İçerik elbette önemlidir. Ancak öğrenciye önce kitabın görsel ve biçimsel niteliklerinin ulaştığını, bu boyutun öğrenciye dersi ve kitabı sevdirmedeki önceliğini ve içeriği anlamadaki etkisini her nedense pek düşünmeyiz (Duman ve Çakmak, 2011: 28-29).

Ders kitapları, diğer derslerde olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi için de en önemli ders araçlarından biridir. Dolayısıyla bu sahada kullanılacak kitaplar yabancı dil öğretiminde izlenen yönetime, çağdaş öğretim ortamına ve öğretim tekniğine göre hazırlanmalıdır. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitabın özellikleri Hengirmen'e göre şöyle olmalıdır:

- Kitaplardaki [etkinlikler] konular, günlük yaşantıda iletişim yönünden en çok ihtiyaç duyulan konulara göre sıralanması gerekir.
 - Kitaptaki konular öğrencinin konuşma, dinlediğini anlama, okuma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olmalı, dikte ve dil bilgisine de bu becerilerin gelişmesine yardımcı olmak üzere [düzenlenmelidir].
 - Kitaplarda işlenen konuların öğrenilmesini kolaylaştırmak ve öğretimi zevkli bir duruma getirebilmek için resim, karikatür ve fotoğraflara yer verilmelidir.
 - Yabancı dil öğretimi konusunda yazılmış kitaplara ek olarak anahtar kitaplar, dil bilgisi ve dil bilgisi alıştırmaları kitapları, sözlükler, deyimler sözlüğü, atasözleri sözlüğü gibi yardımcı kitaplar hazırlanmalıdır.
- Kitapların özelliklerini bu şekilde belirttikten sonra, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda hazırlanan kitaplar, çağdaş eğitim ortamına uygun olup olmadıklarını anlama yönünden inceleyebiliriz. Ancak, bu konuda dikkat edilmesi gereken önemli bir konu vardır. Günümüzden yüz yıl önce yazılmış kitaplarla bugünkü çağdaş eğitim ortamına uygun olmaları beklenemez. Ama yüz yıl önce yazılmasına karşın temel söz varlığına, konuların günlük yaşantıda iletişim sıklığı sıralanmasına özen gösterilen kitaplar vardır. Günümüzde son on-on beş yıl içinde yazıldığı halde, çağdaş eğitim ortamına uygun olup olmadıklarını anlama yönünden inceleyebilir. Ancak bu konuda dikkat edilmesi gereken önemli bir konu vardır. Günümüzden yüz yıl önce yazılmış kitapların bugünkü çağdaş eğitim ortamına uygun olmaları beklenemez (Hengirmen, 1993: 64).

Ancak yine de tek başına ders kitabı hiçbir zaman yeterli değildir (Güzel ve Barın, 2013: 63). Yabancılara Türkçe öğretiminde başarı için diğer faktörler de (öğretici, eğitim ortamı vd.) en az ders kitapları kadar önemlidir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okullarda okutulacak ders kitaplarının niteliklerini, 28409 (28474/28494) sayılı Resmi Gazete’de (2012) yayımlanan “Ders Kitaplarının Nitelikleri” adlı yönetmeliğinde şöyle belirtmiştir: (kısaltılmış şekliyle)

Ders kitapları;

(...)

c) İnsan haklarına aykırılık, cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi görüş ve benzeri ayrımcılık içermez.

ç) Bilimsel ilke ve yöntemlere uygun olarak hazırlanır.

d) Reklam niteliğinde öğeleri içermez.

f) İçeriğinde yer alan okuma metinleri öğrencileri, millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri besler, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede onlara yol gösterir ve bu değerleri benimsetir.

h) Diyalog, hoşgörü, uzlaşma kültürü, empati, farklılıklara ve insan haklarına saygı, eşitlik, katılım, çoğulculuk, hukukun üstünlüğü gibi değerlerin gelişimine katkı sağlar.

ı) Bilgiye ulaşım, ulaşılan bilginin sorgulanması ve bilginin nasıl üretileceğine ilişkin vurgu yapar.

i) Bilişim teknolojisinin etkin ve verimli kullanımını teşvik eder.

j) Öğretim programının kazandırmayı amaçladığı bilgi, beceri, tavır, tutum, değer ve yetkinlikleri kapsar.

k) Ön yargı ve normatif önermelerden uzak olarak konuyla ilgili farklı bakış açıları içerir.

l) Kişi, kurum ve kuruluşları yıpratıcı ve küçük düşürücü unsurları taşımaz.

m) İşlenişte, öğretmenin rehberliğinde öğrencinin aktif olmasını ön plana alır. Öğrencilerin farklı ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına yönelik çeşitliliğe yer verir.

a) İçerik;

1) Dersin öğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenir. Dersin kazanımlarının tümünün işe koşulup koşulmadığına dikkat edilir. Kitapların homojen bir yapıya bürünmemesi açısından kazanımlara ve yeterliliklere bire bir aynı ifadeyle değil dolaylı olarak yer verilir.

2) Konu ve üniteler, sınıf seviyesine göre günlük hayatla bağlantılı ve uygulamalı olarak ele alınır.

3) Konular ve üniteler problemleri belirtme, inceleme ve gözlem yolu ile gerekli deneyleri yapma, deneylerden sonuç çıkarma ve bu sonuçları kontrol ederek bilimsel düşünme yöntemini güçlendirecek şekilde işlenir.

4) Dersin özelliğine göre ünite, bölüm ve konular arasında hacim bakımından programında belirtildiği şekilde uygun bir denge kurulur.

5) Kazandırılacak bilgi, beceri, tavır ve tutumlar ile değerler sınıf seviyesine uygun kavram ve örneklerden hareket edilerek verilir.

6) Konuların işlenişinde, aynı sınıfta okutulan diğer derslerle olan ilişkisi göz önünde bulundurulur. Ayrıca bir önceki sınıfın konularıyla bilgi, kavram, ilke ve beceri bakımından bağlantısı kurulur ve bir üst sınıfla ilgili hazırlayıcı açıklamalara yer verilir.

- 7) Konular, öğretime yardımcı unsurlarla desteklenerek anlaşılır hâle getirilir.
 - 8) Dersin özelliğine göre yeri geldikçe deyim, atasözü, destan, türkü, resim, fotoğraflar, minyatür ve benzeri kaynaklar kültürümüzün gelişmesini ve devamlılığını sağlayacak şekilde işlenir.
 - 9) Konuların işlenişinde gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verilmez.
 - 10) Konular öğrenciyi sorgulama, araştırma, inceleme ve başka kaynaklara yönlendirmeye teşvik edecek şekilde işlenir.
 - 11) İstatistiki ve bilimsel bilgiler güncellenmiş olarak verilir.
 - 12) Konuların işlenişinde, yakından uzağa, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve somuttan soyuta giden bir yöntem izlenir.
 - 13) Öğrencilerin, kitaplardan verimli bir şekilde yararlanmasını sağlayacak unsurlara yer verilir.
 - 14) Kitaplarda metinleri açıklamak, pekiştirmek veya yorumlamak için kullanılan görsel unsurlar metin ile uyumlu olacak biçimde verilir.
- c) Öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme;
- 1) Konular, öğrencileri muhakemeye, bağımsız ve yaratıcı düşünmeye, kıyaslamaya ve edinilen bilgilerden hareketle sonuçlar çıkarmaya yöneltecek şekilde işlenir.
 - 2) Konularla ilgili hazırlık çalışmalarının öğrenciyi düşünmeye ve araştırmaya yöneltecek nitelikte olmasına dikkat edilir.
 - 3) Öğrencinin yeni bilgileri ezberlemesi değil, zihninde yapılandırması hedeflenir.
 - 4) Öğrenme yöntemleri ve stratejileri dikkate alınır ve üst düzey düşünme becerileri geliştirilir.
 - 5) Konular, programın ilgili temel becerileri ile alt becerilerini kazandıracak şekilde düzenlenir ve öğrencinin etkin rol almasına imkân verecek biçimde işlenir.
 - 6) Değerlendirmeye ilişkin unsurlar, ölçme ve değerlendirmenin ilke ve teknikleri dikkate alınarak düzenlenir.
 - 7) Her ünite veya bölümün sonunda öğrenciyeye konularla ilgili bilgi, beceri, değer, tutum ve yeterliklerin kazandırılıp kazandırılmadığını ölçmeye yarayan değerlendirme sorularına yer verilir. Kazanılan bilginin kullanılması, yorumlanması, analiz ve sentezinin yapılmasını sağlayan sorulara yer verilir.
 - 8) Açık uçlu, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma, eşleştirme, yazılı yoklama ve benzeri sonuç değerlendirme teknikleri ile ürün dosyası değerlendirme, performans değerlendirme, gözlem formu gibi süreç değerlendirme tekniklerine yer verilir.

MEB'in ilk ve orta öğretimde kullanılacak ders kitapları için belirlediği bu ölçütlerden bazıları, yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) için hazırlanacak kitaplarda kullanılması söz konusu olabilir.

2.1.3 Alıştırma Kitabı (Öğrenci Çalışma Kitabı)

Alıştırma (Çalışma) kitapları; öğrencinin derste işlediği konuları tekrar etmesini, öğrenilenlerin pekişmesini sağlayan önemli ders materyalidir.

MEB, 2652-2663 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde (2012) "Öğrenci Çalışma" ya da diğer adıyla "Alıştırma Kitabı"nın niteliklerini şöyle belirtmiştir:

Öğrenci çalışma kitabında;

a) Öğretim programlarında yer alan amaçlar doğrultusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırılmasında yardımcı olacak ve öğrenmeyi pekiştirecek unsurlara yer verilir.

b) Öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla öğrencinin ilgisini çekecek çeşitli örnekler yer verilir.

c) Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici ve günlük hayatla ilgisini kurabileceği çalışmalara ağırlık verilir.

ç) Dersin özelliğine göre her konu işlendikten sonra o konuda amaçlanan bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılıp kazandırılmadığını ölçen çalışmalara ve değerlendirmelere yer verilir.

d) Konular, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıracak ve ilgisini çekecek grafik, şekil, resim, fotoğraf, harita, karikatür gibi görsel öğelerle desteklenir.

e) Öğrencilerin yeteneklerini geliştirmede yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen konular ve ünitelerle ilgili elektronik posta adresleri ve okuma kaynaklarına yer verilir.

f) Dersin özelliğine göre uygulama ve işlem sonucunun yazılacağı çizelgelere, bilgi ve veri tablolarına, şekil, grafik, kroki, şablon, harita, plan, resim, levha, fotoğraf ve benzeri öğretime yardımcı unsurlara; bazı ünite konularında kullanılmak üzere ek olarak videokaseti, ses kaseti, slayt, CD, DVD, VCD, disket ve benzeri öğretimi destekleyici materyallere yer verilebilir.

g) Dersin özelliğine göre soru-cevap, doğru-yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, boşluk doldurma, bireysel ve grup çalışmaları, canlandırma, tablo tamamlama, cümle tamamlama gibi yöntem, teknik ve etkinliklere de yer verilir.

ğ) Dersin özelliğine göre inceleme, gezi, gözlem, deney ve uygulamalarla ilgili yapılacak ön hazırlıklara, alınacak sağlık ve güvenlik tedbirlerine, izlenecek iş ve işlem basamaklarına, zaman ve malzeme tasarrufu bakımından uyarılara, her işlem basamağında öğrencilerle öğretmenin kuracağı iletişime, sonuca ulaşmak açısından önemli yönlendirici tedbirlere ve hangi unsurların özellikle irdeleneceğiyle ilgili bilgilere yer verilir.

MEB'in belirlediği ölçütlerin bir kısmı yabancılara Türkçe öğretimi için düzenlenecek çalışma kitapları için de geçerli olabilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarının yanında verilen *çalışma kitapları* da bölümlerdeki konularla uyumlu olmalıdır. Çalışma kitapları öğrenciyi motive etmeli, ders kitaplarında verilen bilgileri pekiştirici alıştırmalarla tamamlama özelliği taşımalıdır. Bu bakımdan çalışma kitaplarının da ders kitapları gibi bilimsel ölçütlere göre tasarlanması gerekir.

2.1.4 Öğretmen Kılavuz Kitabı

Kılavuz kitaplar; öğretmeni derse hazırlayan, dersin izlencesi konusunda da öğretmene fikirler veren bir çeşit rehber kitaplardır.

Bu kitaplar, öğrencilere sorulan soruların muhtemel yanıtlarını da içermesi açısından öğretmenin hata yapma riskini de en aza indirmektedir (Başboğaoğlu, 2012: 73). Öğretmen kılavuz kitaplarının içeriğinde, en başta öğretmene yıl içerisinde yapacakları çalışmalarda kılavuzluk edecek tanıtım şeması[nın] yer alma[sı olduğu görülür] (Göçer, 2011: 155).

MEB (2012) Öğretmen kılavuz kitabının niteliklerini “2652-2663 Sayılı Tebliğler Dergisi”nde şöyle belirtmiştir:

Öğretmen kılavuz kitabında;

- a) Konuların işlenişinde ulaşılmak istenen hedefler belirtilir.
 - b) Öğretim programlarında yer alan amaç ve açıklamalar doğrultusunda öğrencilere bilgi, beceri, tavır ve tutumların kazandırılmasında öğretmene yardımcı olacak ve öğretmeyi kolaylaştıracak açıklayıcı bilgiler yer alır.
 - c) Öğretmeyi ve öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla ilgi çekici değişik örnek ve uygulamalar yer alır.
 - ç) Bilgi, beceri, tavır ve tutumlar ile değerlerin öğrencilere kazandırılabilmesi için kullanılacak araç-gereçle birlikte öğretim yöntem ve tekniklerine yer verilir.
- Buna göre;
- 1) Konu ile ilgili zaman analizine ve konunun işleniş planına,
 - 2) Öğretmenin konu ile ilgili yapacağı ön hazırlıklara,
 - 3) Konuya girerken daha önce işlenen konularla ilişkisini sağlayacak ve öğrencinin ilgisini çekecek hatırlatmalara, sorulara ve benzeri unsurlara,
 - 4) Ders kitabında yer alan ve açıklama gerektiren şekil, şema, çizelge ve benzeri öğretime yardımcı unsurlara yer verilir.
- d) Öğrencilerin gelişim farklılıkları dikkate alınarak seviye gruplarına göre hangi hususların vurgulanması gerektiği belirtilir.
- e) Konular işlenirken yeri geldikçe;
- 1) Diğer derslerle bağlantı kurulur.
 - 2) Konuların günlük hayatla ilgisini kurmak için örneklere yer verilir.
- f) Dersin özelliğine göre konu işlendikten sonra bu konuda amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve tutumlar ile değerlerin kazandırılıp kazandırılmadığını anlamak için bunları değerlendiren yeterli sayıda örnek soru yer alır. Öğrencilerin cevaplandıramadığı soruların özelliğine göre ne yapılacağı konusunda öğretmene yol gösteren alternatif değerlendirme çalışmalarına yer verilir.
- g) Öğrencileri araştırmaya, bilgi ve teknoloji üretmeye yöneltecek ödev, proje ve benzeri çalışmalara yer verilir.
- h) Dersin özelliğine göre öğrencilerde, standartlara uygun, ucuz, kaliteli mal ve hizmet üretme, kullanma ve geliştirme bilinci ve alışkanlıkları kazandıracak çalışmalara yer verilir.
- i) Öğretmen kılavuz kitabının başında, sonunda veya ünite/tema başlarında ait olduğu dersin ünitelendirilmiş yıllık plan taslağı; Türkçe dersi için kazanımların metinlere/temalara dağılım plan taslağı verilir.
- j) Konuların sonunda, verilen kavramlarla ilgili sözlük bulunur.
- k) Konu ile ilgili olarak öğretmenlerin ayrıntılı bilgi elde edebileceği kaynaklara yer verilir.

MEB'in öğretmen kılavuz kitapları için belirlediği ölçütler yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kılavuz kitapları için de geçerli olabilir.

Göçer'e göre öğretmen kılavuz kitaplarında şu özellikler olmalıdır:

- “Öğretmen Kılavuz Kitapları”nda tema başlarında ulaşılmak istenen kazanımlar belirtilir.
- Öğretim programında öngörülen değer ve tutumların kazandırılmasına yönelik etkinliklerin nasıl uygulanacağına, öğretmenin yapacağı ön hazırlıklara, kullanılacak yöntem ve tekniklere, konunun işleniş planına ve zaman analizine yer verilir.
- Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirici ve derse hazırlayıcı farklı etkinliklerden oluşan hazırlık çalışmalarına yer verilir.
- Öğretmenin dersi nasıl yönlendireceğine, öğretme sürecine ilişkin alan bilgisi ve mesleki formasyonla ilgili açıklama ve önerilere yer verilir.
- Öğrenme süreçlerine yönelik olarak önceki konularla bağlantı kuracak çalışmalara, diğer derslerle ve günlük hayatla ilişkili değişik örnek ve uygulamalara yer verilir.
- Öğrencilerin gelişim farklılıkları dikkate alınarak seviye gruplarına göre hangi hususların vurgulanması gerektiği belirtilir.
- Öğrencileri bireysel, grup hâlinde ve gruplar arası araştırmaya, bilgi ve teknoloji üretmeye yöneltecek görev, proje vb. çalışmaları içerir.
- Ders kitabında yer alan ve açıklama gerektiren şekil, şema, çizelge vb. yardımcı unsurlar ile kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve tutumların ne ölçüde gerçekleştiğini anlamak için programda önerilen değerlendirme çalışmalarına (gözlem formu, kendini değerlendirme formu, proje, performans ödevleri, kavram haritası vb.) ait yeterli sayıda örnek ve yönerge içerir.
- Öğrenci çalışmalarının nasıl değerlendirileceğine ilişkin seçenekler sunulur.
- Öğrenme eksikliklerini giderici çalışma seçeneklerine yer verilmelidir.
- Konuların işlenişinde kullanılacak öğretim materyallerini (CD Rom, yazılım, saydam vb.) ve bunların kullanım yönergelerini içerir.
- Çalışma kitabındaki etkinliklerle öğrenciyi yönlendirici yönergeleri kapsar. Ancak kılavuz kitapları, öğretmenlerin süreçte etkinliklerini gerçekleştirirken bulunan okul ve çevrenin özellikleri, öğrencilerinin algı, ilgi, ihtiyaç ve beklentileri, işlenmekte olan konunun içeriği vb. değişkenlere göre hareket edebilecekleri esnek bir yapıda sunulmalıdır. Bu içeriğe sahip olan kılavuz kitabı yardımıyla öğretmenler, özgün etkinlikler üreterek öğrencilerinin üst düzey dilsel, zihinsel ve sosyal becerilerinin gelişmesine zemin oluşturacak çalışmalar gerçekleştirebileceklerdir. Aksi takdirde mevcut kılavuz kitapları, öğretmenleri sınırlandıracak, yaratıcılıklarını köreltecek ve onları tembelleğe alıştıracaktır (Göçer, 2011: 163).

Kısaca denilebilir ki yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan *kılavuz kitaplar*, özellikle bu alanda öğretmenliğe yeni göreve başlayanlar öğreticiler için bir rehber niteliğindedir ve bu kitapların da ders kitapları gibi bilimsel ölçütlere göre düzenlenmesi gerekir.

2.1.5 Zenginleştirilmiş Kitap (Z Kitap)

Teknolojinin günlük yaşamımıza hızlı girişi ve giderek yaygınlaşması, eğitimi teknolojisine ile ilişki kurmaya zorlamaktadır. Gelişen teknolojiler, çeşitli alanlar için olduğu gibi eğitim alanına da yeni imkânlar sunmaktadır (Horzum, 2016: 4). Eğitim teknolojilerinin gelişmesi ile birçok farklı öğretim materyalleri de ortaya çıkmaktadır. Bunlardan biri de *zenginleştirilmiş kitap* adı verilen uygulamalardır.

Zenginleştirilmiş kitap (Z Kitap); gerek akıllı tahtalar vasıtasıyla gerek bilgisayar ve yansı (projeksiyon) cihazlarıyla uygulanan bir çeşit *sanal kitaptır*. “Z kitaplar” derste öğretmen ve öğrenciye interaktif uygulama imkânı sunarak, öğretimi daha kalıcı hâle getirebilmektedir. Zenginleştirilmiş kitap, ders kitaplarının dışında, bir dilin öğrenimini kolaylaştırmak amacıyla kullanılan çeşitli materyalleri içerir. Tomlinson ve Mc Grath’a göre bu materyaller; dilsel, görsel, işitsel ve duyuşsal olabilir. Bu tür kitaplar yazılı olarak ya da video gösterisi şeklinde DVD’de ya da genel ağda sunulabilen ders materyalleridir (Tomlinson ve McGrath, 2002: 7).

Zenginleştirilmiş kitap, MEB’e bağlı bazı okullarda “FATİH Projesi” kapsamında uygulamaya konulmuştur. Yabancılara Türkçe öğretimi için de bu ve buna benzer uygulamaların yapılması mümkündür. Yunus Emre Enstitüsü’nün bu konuda çalışmaları bulunmaktadır.

MEB (2012) 2652-2663 sayılı Tebliğler Dergisi’ndeki yayımladığı yönergede Z kitabı; “*Zenginleştirilmiş Kitap: video, resim, ses, internet bağlantısı ve kullanıcı araçları gibi çoklu ortam öğeleri ile zenginleştirilmiş ders kitabını, ifade eder.*” şeklinde tanımlanmıştır. Özellikle yabancılara Türkçe öğretimi için böyle bir materyalin hazırlanması, sunulması; öğrenciyi motive etmesi, dersin daha verimli geçmesi, öğrenilenlerin kalıcı olması bakımından önemlidir.

2.2 DERS KİTAPLARINDA BİÇİMSEL ÖZELLİK

Ders kitapları öğrencinin kullandığı en önemli ders aracıdır. Bu sebeple bir ders kitabı; kapağı ile ağırlığıyla, kâğıt kalitesiyle, cildiyle, boyutuyla kullanışlılık ve dayanıklılık özellikleriyle gerekli fiziksel niteliklere sahip olmalıdır (Arı, 2014: 39). Ders kitaplarında fizikî yapı, öğrenciyi ilk karşılayan ve kitaba ilk dokunmasıyla başlayan önemli bir unsurdur ve [bu durum] içerik boyutundan önce gelmektedir (Kaptan, 2008: 196). Bu bakımdan kitaplardaki görsel boyut, fizikî yapı önemlidir. Başboğaoğlu, eğitimdeki görsel ve işitsel araçlar sayesinde öğrenmenin daha kalıcı olduğunu söylerken Philips'in yaptığı araştırmayı örnek göstermiştir: Philips'in yaptığı araştırma sonuçları şöyledir:

Faktörü sabit tutulduğunda hatırlama şu yüzdelerle olmaktadır: Öğrenciler; sadece okuduklarının % 10'nunu, sadece işittiklerinin % 20'sini, sadece gördüklerinin % 30'unu, söylediklerinin % 70'ini, hem işittiği hem de gördüklerinin % 50'sini, hem yapıp hem de söylediklerinin %70'ini, hem yapıp hem söylediklerinin % 90'ını hatırlayabilir. Görüldüğü gibi ne kadar duyu organı devreye girerse hatırlama artmaktadır (Başboğaoğlu, 2012: 69).

Bu bilgilerden de anlaşılacağı gibi, görsel unsurlar arttıkça hatırlama oranı da artmaktadır. Kitaplardaki biçimsel özellik görsel unsurları kapsadığından yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitapların biçimsel özeliğine önem verilmelidir. Bu özellikler; kitapların görsel tasarım düzenlemesini (fotoğraflar, şekiller, tablolar, kavram haritaları, resimler, grafikler...) baskısını, kâğıt kalitesini, kitabın boyutunu, cilt özelliklerini kapsamaktadır.

2.2.1 Kitaplarda Görsel Tasarım ve Düzenleme

Yazılı materyallerin tasarımında dikkate alınması gereken birtakım faktörler vardır. Bunlar: Tutarlılık, sayfa düzeni, görsel materyaller, yazı türü, yazı boyutu, yazı stili ve vurgulama araçlarıdır (Yalın, 2012: 150). Bütün bu özellikler kitapların görsel boyutunu teşkil etmektedir. Sadece işitsel kanalı kullanan materyaller dışında [bütün] materyallerin görsel boyutu bulunmaktadır. Bu nedenle öğretim materyali tasarlanırken görsel tasarımına dikkat etmek gerekir (Akgün, 2016: 29). Becer'e göre tasarım, bir iletişim sanatıdır ve birinci işlevi de bir mesaj iletmektir. İletişim ise gönderici ve alıcı olarak adlandırılan iki insan ya da insan grubu arasında gerçekleşen bir duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişi olarak tanımlanabilir (Becer, 2013: 11/33). Dolayısıyla herhangi bir mesajın tasarımı ile ilgili bütün ilkeler

yazılı materyallerin tasarımı için de geçerlidir (Yalın, 2012: 150). Öğrenme materyalleri tasarlanırken öğrencilerimizin görsel okuryazarlık düzeyini dikkate almaya, diğer taraftan onların görsel okuryazarlık düzeylerini dengeli bir biçimde geliştirmeye dikkat etmeliyiz (Akgün, 2016: 28). Bu bağlamda ders kitaplarındaki görsel elemanların tasarımı içerikle, öğrenim hedefleriyle uyumlu olmalıdır. Tasarım en az içerik, hatta içerikten de önemli bir olgudur (Kılıç ve Seven, 2011: 141).

Milli Eğitim Bakanlığı, (2012) 2652-2663 sayılı Tebliğler Dergisi'nde, ders kitaplarındaki görsel tasarımının nasıl olması gerektiği konusunu şöyle belirtmiştir: (kısaltılmış şekliyle)

1) Sayfa tasarımlarında resim, fotoğraf, grafik, şema, plan, harita ve benzeri görsel unsurların yerleştirilmesinde görsel algının yanı sıra, bunların eğiticilik ve öğreticilik niteliğine de önem verilir.

2) Görsel unsurlar, öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun, görsel algı yönünden renk uyumuna dikkat edilerek açık, temiz ve net bir baskıyla hazırlanır.

3) Her türlü yazı, resim, fotoğraf ve benzeri materyallerden telif hakları gözetilerek alıntı yapılabilir.

4) Konuların daha iyi öğrenilebilmesi için açıklayıcı, tamamlayıcı ve eğitici nitelikteki öğretime yardımcı harita, kroki, fotoğraf, şema, grafik, resim ve benzeri görsel unsurlara yeterince yer verilir. Ancak, taslak ders kitabında şartlı kabul aşamasından önce kitabın, yazarın ve yayınevinin tanınmasına yol açacak kenar süsü, sayfa numaraları ve benzeri simge ve işaretlere yer verilmez.

5) Kitaplarda yer alan başlıklar sistematik biçimde düzenlenir ve ikonografik bir sistem oluşturulur

(...)

11) Yaygın eğitim kurumları için yazılan kitaplarda punto büyüklükleri ve satır aralıkları, yukarıdaki ölçüler ile kursiyerlerin eğitim seviyeleri ve yaş durumları dikkate alınarak belirlenir.

(...)

Yabancılarla Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda da MEB'in belirlediği yukarıdaki ölçütlerden yararlanılabilir.

Kitaplardaki görsel araçlar; resim, fotoğraf, karikatür, çizim gibi tamamen görmeye dayalı öğeler olarak tanımlanmıştır ve ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyallerle (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) desteklenmelidir (Güleç, Demirtaş, 2013: 79).

Kitaplarda görsel düzenin oluşturulması sırasında sürekli göz önünde tutulması gereken özellikler Kılıç ve Seven'e göre şöyledir:

• [Görsel düzen] konuya uygun [olmalıdır]. Başlık, metin ve diğer araçların hepsi uyum içinde olması gerekir. Sunulan araç anlamlı olmalıdır. Gereksiz yere görüntüyü bozacak araçların kullanımından kaçınılmalıdır. Örneğin; karayolu ağlarının anlatıldığı bir metnin yanma dümdüz, yol olduğu çizgilerden anlaşılan, bir karartının yerleştirilmesinin anlamı yoktur.

• Tasarım öğelerine ve ilkelerine uygun düzenlenmelidir. Öğretici araç konuya uygun olduğu halde, iyi tasarlanmadığı için görevini yerine getiremeyebilir. Etkili

bir araç için uygun tasarım öğlelerinin tasarım ilkelerine göre düzenlenmesi gerekir.

- Yeterli oranda öğeye yer verilmelidir. Yeterli görsel araca yer verilmemesi, konuların açıklanmasında problemlere neden olabilir (Kılıç ve Seven, 2011: 155).

Ayrıca Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplardaki dil bilgisi konularının (vd. konuların) *kavram haritası* ile sayfalarda gösterilmesi daha dikkat çekici ve öğretici olabilir. Yaman'a göre *kavram haritası*; bir konu ile ilgili kavramları ve bunlar arasındaki ilişkileri bir bütünlük içinde görsel hâle getiren bir tekniktir (Yaman, 2009: 37). Dolayısıyla Türkçe ders kitaplarında özellikle dil bilgisi konularının daha iyi anlaşılabilmesi, öğrenilenlerin daha kalıcı olabilmesi için *kavram haritaları* kullanılmalıdır.

Temel eğitim malzemesi olarak algılanan ders kitaplarının, çok amaçlı resimlerle desteklenmiş olmaları, çekiciliğinin artırılması [ve] öğrenci merkezli eğitimin sağlanması açısından gereklidir (Köksal, 2011: 113). Ders kitaplarında, araç gereçlerle sunulabilecek pek çok fotoğraf, şekil, grafik, şema, harita vb. görsel materyal bulunmaktadır. Bu yönüyle de, ders kitapları teknolojik araç-gereçlerin rolünü bir ölçüde (teknolojik araç gereçler kadar etkili olmasa da) üstlenmektedir (Kılıç ve Seven, 2011: 33).

Küçükahmet'e göre öğretmenler genel olarak şu amaçlarla görsel araçları kullanmaktadır:

- Öğrenme arzusu yaratır,
- Zamandan ve sözden ekonomi sağlar,
- Belli bir fikrin göz önünde canlandırılmasına yararlar,
- Karmaşık fikirleri basite indirgeyerek açıklarlar,
- İşlemleri basitleştirirler.
- Fikir, işlem ve süreçlerin sırasını gösterirler,
- Öğretimi canlı ve açık hâle getirirler,
- Öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini artırır,
- Öğrenilecek konu üzerinde pratik yapma imkânı sağlarlar (Küçükahmet, 2011: 135).

MEB'in (2006) "Türkçe Öğretim Programı"nda, *görsel araçların yaygınlaşarak günlük hayatın her aşamasında yer alması, bu araçların eğitimde araç olarak kullanılmasını pedagojik bir zorunluluk hâline getirmektedir*, ifadesiyle, görsel tasarımın önemine dikkat çekilmiştir.

Sonuç olarak kısaca denilebilir ki görsel tasarımı iyi olan kitaplar, öğrencinin ilgisini çekip kitaplardan alınan verimi en üst düzeye çıkarabilir. Dolayısıyla kitaplarda görsel unsurlar iyi tasarlanmalıdır.

2.2.1.1 Kapak tasarımı

Ders kitabı hazırlanırken kapak tasarımına dikkat etmek gerekir. Çünkü kitaplarda ilk ilke göze çarpan unsur, kapak tasarımıdır. Kitabın adı, yazı karakteri, renk seçimi ve kullanılan diğere görseller kapak tasarımını oluşturan önemli öğelerdir.

Ders kitaplarında kapak düzenleme işlemi, dış ve iç kapak olmak üzere iki şekilde[dir] (Güneş, 2002: 108).

Küçükahmet'e göre ders kitabının kapağında kitapla ilgili genel bilgiler bulunmalıdır:

- Kitabın adı,
 - Yazarı, (yazarları)
 - Yayın tarihi,
 - Baskı adedi,
 - Dağıtım tarihi,
 - Dağıtım tarzı, (özel kitap satış yerleri, resmi kitap satış yerleri, resmi kanallar)
 - Kitabın hedef grubu, (oturduğu yer, yaş grubu, eğitim düzeyi. vb.)
 - Matbaanın adı,
 - Basım sayısı, (kaçıncı baskı)
 - Öğretmen kılavuzu ve öğrenci alıştıırma kitabının adı,
- Ön ve arka kapak birlikte değerlendirilir. Ön kapakta kitabın ismi, kullanılacağı sınıf veya dönemi, yazarın adı ve soyadı, yayınevinin adı, kısaltılmış adı veya amblemi bulunur. Arka kapakta sağ alt köşede fiyatı, basım yılı veya firma adı bulunur (Küçükahmet, 2001: 14).

(Ancak son yıllarda basılan kitaplarda kitabın fiyatı çoğunlukla yazılmamaktadır.)

Güneş'e göre ders kitaplarının kapak özellikleri şöyle olmalıdır:

Ön kapak: Ders kitaplarının sayfaları düzgün olmalı, leke, delik, kır, kırışık, yırtık buruşukluk, katlanma ve diğere görünüş kusurları ile baskı hataları bulunmamalı; baskı arka yüze geçmiş olmamalıdır. Ders kitabının kenarları düzgün ve çapaksız kesilmiş olmalı, dikiş ve ciltleme kusurları bulunmamalıdır.

Ders kitaplarının dış kapağında; kitabın adı, bu kitabı yazarının (derleyenin) adı; kullanılacak okul ve sınıf, yayınevinin adı ve simgesi; konuyu tanıtıcı resimler, bulunması gerekir.

Ders kitabının dış kapağını düzenleme konusunda standart bir uygulama bulunmamaktadır. Yazarlar, basımcılar ve yayıncılar kitabın niteliğine, düzeyine ve içeriğine göre dış kapak düzenlemeleri yapmaktadırlar. Dış kapakta kitabın adı, yazarı, yayın evi, basım tarihi ile kitabın hangi düzeye yönelik yazıldığına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca kitap kapağında öğrencinin ilgisini çekici çeşitli resimler de kullanılmaktadır (Güneş, 2002: 108).

Kapak Rengi: Kitap kapağının rengi önemsiz bir ayrıntı gibi görülse de renklerin, sesler gibi insanlar üzerinde çeşitli duygular uyandırdığı unutulmamalıdır. Görsel materyallerin en önemli özelliklerinden biri de renklerdir (Akgün, 2016: 35). Renklerin insan psikolojisi üzerindeki etkisi önemini her zaman korumuştur. Renkler temelde sıcak, soğuk ve nötr renkler olarak üçe ayrılır. Tüm renkler de bu üç ana rengin karışımından meydana gelir (Küçükahmet, 2003: 12). Bütün bu renkler tercih

edilirken unutulmaması gereken konu renklerin insanlar üzerinde oluşturduğu etkidir (Akgün 2016: 35). Bu renklerin etkisi bilinip kitap tasarımında bu renk seçimine göre düzenlemeye gidilmelidir.

Küçükahmet, renkleri ve renklerin insan üzerindeki etkisini şu şekilde belirtmiştir:

Sıcak renkler: Sarı-Turuncu-Kırmızı-Eflatun kırmızı,
Soğuk renkler: Eflatun-Mavi-Eflatun mavi-Yeşil-Sarı yeşildir.
Nötr renkler: Siyah-Beyaz-Gridir. (Beyaz Siyah karışımından)
Sıcak renkler hareket ve canlılık gösterir, Soğuk renkler ise sükûnet ve rahatlık verir. Sıcak renkler yaklaştırırken, soğuk renkler uzaklaştırır.
Alternatif kitaplar arasından tercih yapılırken sınıfların ve öğrencilerin yaş ve özel öğretim gerektiren durumları yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda dikkate alınmalıdır (Küçükahmet, 2003: 14).

Kapak İsmi: Kapak ismiyle kapak resimlemelerinin birbiriyle örtüşüp örtüşmediğine dikkat etmek gerekir. İsim, öğrencinin ilgisini artıran öğelerden biridir. Dolayısıyla kitabın başlığı, [adı] öğrenciler için anlaşılır, dikkat [çekici] olmalıdır (Duman ve Çakmak, 2011: 30).

Kitabın adını yazarken (kitabın ön kapağı üstte ve yatay durumda iken soldan sağa doğru ve okunabilecek şekilde tanzim edilmelidir.) yazarın, hazırlayanın veya çevirenin, yayınevinin adı veya ambleminin yanında kitabın basıldığı yılın yazılı olması gerekir (Ceylan, Yiğit, 2005: 89).

Kitaplarda iç kapak da olmalıdır. İç kapakta; kitabın adı, düzeyi; yazar (ya da hazırlayanların) adı soyadı; çizen sanatçının, kitaplarının basıldığı yerin (basımevi) ve yılın bulunması gerekir (Ceylan, Yiğit, 2005: 87).

Arka kapak: Arka kapak ön kapakla aynı fiziksel özellikleri taşımalıdır. Gülersoy'a göre arka kapak üzerinde aşağıda belirtilen bilgilere yer verilmelidir: Arka yüzünde, genel ve özel yayın seri ve dizi numaraları, telif hakkı, baskı kararı ya da onayı, kaç tane basıldığı, yazar dışında katkısı bulunanların adı bulunabilir (Gülersoy, 2013: 11).

ISBN numarası sağ alt köşede olmalıdır. Sol alt köşede ise basımevi veya firmanın adı, varsa tescilli markası, adres ve telefonu, basıldığı yıl, kaçınıcı baskı olduğu yazılmalıdır. Son yıllarda kitaplarda kullanılan *barkod* uygulaması da (veya *karekod*) arka sayfada olmalıdır.

2.2.1.2 Sayfa tasarımı

Ders kitabı hazırlanırken sayfa tasarımına özen gösterilmelidir. Sayfaların tanzimi, sayfalara yerleştirilecek şekiller, fotoğraflar, sayfa kenar boşlukları yeterli ve özenli olmalıdır. Sayfa tasarımı bir öğretim materyalini nasıl görüneceği ile ilgili önemli ilkelerinden biridir (Akgün, 2016: 30). Dolayısıyla etkili bir sunum için sayfa düzenine ve kitabın basım özellikleri önemlidir. Bunun için bazı sözcük, cümle ve paragraflar çeşitli tekniklerle etkinleştirilmelidir. Ayrıca, kitapta yer alan metin ve resimlerin yerleştirilmeleri öğrenci dikkatini çekecek ve okumayı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir (Güneş, 2002: 30). Sayfa tasarımında yer alan görsel unsurların yanında metin tasarımı da kitaplar için önemlidir. Metnin sayfaya yerleştiriliş biçimine ve görsel unsurlarla uyumuna dikkat edilmelidir.

2.2.1.3 Metin tasarımı

Sayfalardaki metin tasarım özellikleri, metnin içeriğinin yanında bu metinlerin sayfaya yerleştirilme biçimlerini kapsar. Ders kitaplarında kitabı oluşturan metinlerin öğrenciye sunumu en az kitaplar kadar önemlidir (Okur, 2014: 115). Ders kitabı olarak okutulacak kitaplar hazırlanırken, öğretim tasarım modellerini dikkate almak kitabın başarısı için son derece önemlidir (Usta, 2011: 70).

Metnin sayfaya yerleştirilmesi için şu hususlara dikkat etmek gerekir: Metin düzenlemelerinde beş temel yaklaşım bulunmaktadır: İki taraflı bloklama (satır uzunlukları eşit), soldan bloklama (satır uzunlukları değişken), sağdan bloklama (satır uzunlukları değişken), ortadan bloklama (satır uzunlukları değişken), asimetrik bloklama (Becer, 2013: 185). Bu seçeneklerden uygun olanların seçilmesi gerekir. İki ve daha çok sütun üzerine düzenlenen sayfalar gözü daha çok yorduğu, okuma güçlüğü yarattığı için ders kitaplarında sayfaların tek sütun [olarak] düzenlenmesi gerekir. Sayfa kenarlarında da boşluklar bırakılmalıdır (Ceylan ve Yiğit, 2005: 74).

Yabancılara Türkçe öğretimi, dört temel dil becerilerini kazandırmaya yönelik olduğundan, metinler bu temel becerilere uygun bir şekilde metne uygun ilgili resim, şema, grafik, çizim, fotoğraf varsa bunlar ait olduğu ifadelerle aynı sayfada yer almalıdır (Ceylan ve Yiğit, 2005: 88).

Kitaplardaki sayfa tasarımında metnin yanında görsel unsurların sayfada yer alış biçimi de önemlidir. Kılıç ve Seven'e göre sayfalardaki resimlerin sayfalarda yer alış biçimi, boyama teknikleri, çizgi ve resimlerden fotoğrafa geçiş, algılama tekniği

unsurlarına dayanmalıdır [ve] bu unsurlar sayfalara yerleştirilirken konuya uygunluk, tasarım öğeleri, ilkeleri, açıklamalar, sayfa düzeni gibi faktörlere de dikkat edilmelidir (Kılıç ve Seven, 2011: 58). Sayfa tasarımında diğer önemli bir husus da yazı ailesi/karakteridir. Yazı karakterinin seçimi de kitaplardaki sayfa tasarımını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilen önemli unsurlarındandır.

2.2.1.4 Yazı ailesi/karakteri

Kitaplarda sayfa tasarımında dikkat edilmesi gereken diğer önemli unsurlardan biri de yazı karakteridir. İyi bir sayfa tasarımı için; yazının tipine, boyutuna, rengine dikkat etmek gerekir (Akgün, 2016: 36). Becer, “yazı ailesini” *bir tipografik karakterin değişik et kalınlıklarında ve daraltılmış genişletilmiş, eğimli, “outline” gibi çeşitlemelerinin bir arada oluşturduğu grup*, diye tanımlanmıştır (Becer, 2013: 182).

Ders kitaplarında metin kısımlarının başlıklar dışında kalan bölümlerinde kullanılan harflerin büyüklüğü öğrencilerin yaşlarına uygun olmalıdır. Mesela ilköğretim birinci sınıf için yazı karakteri 20~24 puntodur (Ceylan ve Yiğit, 2005: 90). Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitapları liseyi bitirmiş ve lisans seviyesindeki öğrencilere yönelik olduğundan bu kitaplardaki yazı büyüklüğü de bu öğrenci seviyesine uymalıdır. Ders kitapları için en uygun yazı boyutu 10~12 puntodur (Yalın, 2012 152).

- *Yazıların Okunabilirliği*: Kullanılan yazı tipinin büyüklüğü, kullanılacak materyal türü, materyalin kullanılacağı ortam, öğrencilerin bu ortamda materyale uzaklığı göz önüne alınarak dikkatle ayarlanmalıdır (Akgün, 2016: 36). Tipografik mesaj iletimi, yazıları okunur kılan niteliklerin bir araya getirilmesiyle sağlanır. Okuyucu; yazılı bilgiyi en az çaba ve zorlukla algılayabilmelidir. Tipografik karakterlerin okunaklı [olması] üç niteliğe bağlıdır: Kontrast, yalınlık, orantı (Becer, 2013: 185). Metinler oluşturulurken satır arası boşluklar da önemlidir. Yalın’a göre satırlar arasındaki boşluğun fazla olması ise, satırların birbirlerinden bağımsızmış gibi görünmesine neden olur. [Ayrıca] satır sonlarında kelimeleri hecelemeden kaçınmak gerekir, çünkü heceleme, okuma hızını yavaşlatır (Yalın, 2012: 152/153).

Kısaca yazı karakteri yazı puntosu, büyük-küçük harf, satır arası boşlukları, metnin düzenlenme biçimi, satır uzunluğu, eğim derecesi, gerekiyorsa, daraltma-genişletme oranı, tipografik unsurlar arasındaki boşluklar sayfa tasarımından çok önemlidir

(Becer, 2013: 192) ve yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda bütün bu unsurlara dikkat edilmesi gerekir.

- **ISBN Numarası:** (International Standard Book Number) Bu kodlar “Uluslararası Standart Kitap Numarası”nı gösterir. ISBN önemli uluslararası bibliyografik denetim aracıdır ve bu standart numarası bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de kullanılmaktadır:

Bu standartlar 1970’li yıllardan beri uygulanmaktadır. Türk Standartlar Enstitüsü tarafından 1975 ve 1977 tarihlerinde Türk standardı olarak kabul edilen bu iki standarttan ISBN, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü tarafından 13 Ekim 1967 tarih ve 19603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu tarihten beri uygulanmaktadır (URL3).

ISBN sistemi, yayımlanan her materyale bir tanımlama numarası verir. Bu numara dört grup ve on haneden oluşur. Birinci grup yayının yapıldığı ülkeyi, ikinci grup yayıncıyı, üçüncü grup materyale ait sıra numarasını belirler. Dördüncü grup da ISBN'nin doğruluğunun denetimini sağlayan tek haneli bir rakamdır. Örneğin; ISBN 1995 Türkiye Yayımcı Kataloğunun numarası "ISBN 975-17-1627-6"dır. Bu numarada 975Türkiye’yi, 17 Kültür ve Turizm Bakanlığı’nı, 1627 Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın ISBN alan yayını (1995 Türkiye Yayımcı Kataloğu), 6 ise denetim numarasını göstermektedir (Ceylan ve Yiğit, 2005: 94).

Sonuç olarak ders kitaplarında, ISBN numarası, ayrıca *barkod* veya *karekod* düzenlenmesinin de olması gerekmektedir.

2.2.2 Kitabın Basım Özellikleri

Ders kitabının dış basım özelliklerine ilişkin bilgiler daha çok kitabın dış görünüşü ile ilgilidir (Güneş, 2002: 106/107). Kitabın baskısının açık, net renkli; anlatımının öğrenci düzeyine uygun, konu ile bağlantılı ve anlaşılır olması [gerekir] (Ceylan, Yiğit, 2005: 94). Günümüzde baskı teknolojileri çok gelişmiştir. Dört renkli ofset baskı tekniği artık çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. *Ofset baskı* tekniğinin yanında *dijital baskı* tekniği de kullanılmaktadır ki baskı, baskı adedinin az olduğu durumlarda bu tür baskı tercih edilmektedir. Kitap baskısında; baskı mürekkebinin seçimi, renk seçimi, kâğıt kalitesi ve yüzeyi gibi unsurlar önemlidir.

Becer, baskı mürekkepleri, yüzeyleri ve renk seçimi, hakkında şu bilgileri vermektedir:

Baskı Mürekkepleri: Baskı endüstrisinde kullanılan mürekkepler tipografik, tıfdruk, ofset ve serigrafî (ipek baskı) gibi değişik baskı tekniklerine uyum sağlamalıdır. Tasarımcı, mürekkebin temel bileşenlerini ve değişik baskı tekniklerinde ve baskı yüzeylerinde nasıl kullanıldığını bilmek durumundadır.

Renk: Günümüzde değişik renk ve beyazlıklarda kâğıt üretilmektedir. Kâğıdın beyazlığı; ağartıcı kimyasal maddeler, fosforlu boyalar, pigment ve benzeri maddelerle ayarlanır. Kâğıdın rengi, üzerine basılacak imgeyi doğrudan etkiler.

Yüzey: Kullanılacak kâğıdın yüzeyi tasarımı doğrudan etkiler. Tasarım küçük puntolu, ince şerifli bir tipografi ya da ince tramlı bir reproduksiyon içeriyorsa,

baskıda pürüzsüz ve parlak yüzeyle kâğıtlar tercih edilmelidir (Becer, 2013. 158-164).

Kısaca yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar da bütün burada belirtilen baskı özelliklerine dikkat edilmesi gerekir. Çünkü iyi basılmamış, görüntüsü iyi olmayan ders kitapları eğitim-öğretim faaliyetlerini de olumsuz etkileyebilir.

2.2.3 Kitabın Boyutu

Kitapların boyutunun iyi tasarlanması gerekir, çünkü bu özellik kitapların kullanılabilirliğini olumlu ya da olumsuz etkileyebilen özelliktir. Kitap boyutları ISO 6716'daki a serisi büyük boy için A4, normal boy için A5 boyutuna uygun olmalıdır. 16 sayfa bir formadır. Kitabın forma sayısı ise kitabın türüne ve özelliğine göre değişmekle birlikte, bir ders kitabı 6~10 forma arasında değişiklik gösterebilir (Ceylan ve Yiğit, 2005: 94). Dolayısıyla bir ders kitabının en fazla 100 sayfa olması uygun görülebilir. Yüz sayfayı geçen kalın, ağır ders kitapları kullanışlı değildir.

2.2.4 Kâğıt Kalitesi

Ders kitaplarında kâğıt seçimine dikkat etmek gerekir. Ders kitapları ne kadar kaliteli kâğıtla hazırlanırsa değeri o kadar artacağı bilinmektedir. Kaptan'a göre günümüzde ders kitaplarında genellikle *birinci hamur 90 gr.* (ve üzeri) mat veya mat kuşe kâğıtlar tercih edilmektedir. Ona göre kâğıt seçimi [ders kitapları için] önemli bir fizikî özelliktir. Bu fizikî özelliği birkaç ana maddede toparlayabiliriz: Doku, gramaj, yoğunluk, renk ve yüzey (Kaptan, 2008: 196). Kâğıt mümkün olduğu kadarıyla iyi nitelikte olmalıdır. Mürekkebi dağıtmaması, renkleri değiştirmemesi ve kolay yırtılmaması gerekir. Gramajı yüksek, birinci hamur ya da özel ikinci hamur (90 gr.) kâğıt olmalıdır (Ceylan ve Yiğit, 2005: 89).

Becer'e göre kâğıt seçimini etkileyen önemli faktörler vardır ve bu faktörler de şunlardır:

Kâğıt seçimini etkileyen en önemli faktör, baskı tekniğidir. Tipografik ve ofset gibi temel baskı tekniklerine uyum sağlayan, iyi özelliklerde kâğıtlar üretilmektedir. Tipografik baskı tekniğinde baskı kalıbı kâğıtla doğrudan temas içindedir. Tipografik baskı tekniğinin ilk uygulanmaya başladığı dönemlerde kullanılan kaba dokulu kâğıtlar -iyi bir baskı elde edebilmek için- önceden nemlendiriliyordu. Kâğıt kuru olduğunda ya da baskı sırasında kâğıda biraz fazla basınç uygulandığında, kalıbın keskin kenarları kâğıdı kesiyordu. Yarım tonlu imgelerin tipografi tekniğiyle basılması olanaklı hale geldikten sonra kâğıdın önceden

nemlendirilmesine gerek kalmamıştır. Tipografik baskıda kullanılacak kâğıtlar düzgün yüzeyli ve baskı sırasında uygulanan basınca dayanabilecek dirençte olmalıdır. Ofset baskı tekniğinde kalıpla kâğıt birbirine temas etmez. Baskı kalıbını taşıyan merdane üzerindeki mürekkeplenmiş imge; önce kauçuk bir merdaneye, daha sonra da kâğıda aktarılmaktadır. Kauçuk esnek ve sıkıştırılabilen bir yapıda olduğundan, değişik dokulu kâğıtlara iyi baskılar alınabilir. Kullanılacak kâğıdın baskı aşamasında yolunmayan, dayanıklı bir yüzey yapısına sahip olmasına dikkat edilmelidir.

Doku: Kâğıdın dokusu ya da ülkemizdeki yaygın kullanımıyla suyu, hamuru tabaka halinde döküldüğü sırada liflerin izlediği yönü belirtir. Kâğıdın doku yönü; baskı, katlama ve yapıştırma işlemlerini doğrudan etkilediğinden, grafik tasarım ve baskı sektörünü yakından ilgilendirir. Ciltleme işleminde de kâğıdın doku yönü kitap sırtına paralel tutulmalıdır. Aksi halde istenmeyen kıvrılmalar ortaya çıkar.

Gramaj (Ağırlık): Kâğıdın gramajı, bir metrekaresinin ağırlığına göre belirlenir. Bir tabaka kâğıdın net gramajını bulabilmek için iki yöntemden yararlanılır: Kâğıdın belirli bir birimi özel terazilerde tartılır veya aşağıdaki formülle tabaka kâğıdın net gramajı bulunur: Tabaka ağırlığı (gr) x 10.000 = Kâğıt gramajı (gr/m²)/Tabaka alanı (cm²)

Baskı sektöründe 40 ile 300gr/ arasında kâğıt kullanılır.

Birinci hamur: Paçavra ve selüloz hamuru ya da saf selülozdan üretilen beyaz renkli kâğıtlardır. Tercih edilen gramajları: 30, 55, 60, 70, 75, 80, 100, 110, 120 ve 220 gr/m².

İkinci hamur: Selüloz ve ağaç hamurunun karışımından üretilen ve rengi birinci hamur kâğıda göre daha sarımsı olan kâğıtlardır. Tercih edilen gramajları: 54, 60 ve 75 gr/m².

Üçüncü hamur: Tamamen ağaç hamurundan üretilirler. Gazeteler üçüncü hamur kâğıtlara basılır. Kırmızı, mavi, yeşil gibi renkli olan türleri de bulunmaktadır.

Kuşe: Yüzeyleri kaolin, tebeşir ve kazein gibi maddelerle düzeltilip parlamaz renkli kâğıtlardır. Mat kuşe, parlak kuşe ve gofre kuşe gibi çeşitleri bulunur. Tercih edilen gramajları: 80, 90, 115, 135, 150, 200, 250 ve 300 gr/m².

Kâğıdın Boyutları: Kâğıt, bobin ya da tabaka halinde piyasaya sürülür. Bobinler, gazete ve dergilerin basıldığı rotatif preslere uygun standartlarda üretilir, ikalar ise iki türde ambalajlanır: 500 tabakalık ambalajlara “top”, tabakalık ambalajlara ise “paket” adı verilir.

Bobin boyutları genellikle standarttır. Ama tabaka kâğıt boyutları değişir. Ülkemizde tercih edilen baskı kâğıdı boyutları aşağıda gösterilmiştir:

Birinci hamur kâğıtlar: 57 x 82 cm, 68 x 100 cm, 70 x 100 cm.

İkinci hamur kâğıtlar: 57 x 82 cm, 68 x 100 cm.

Üçüncü hamur kâğıtlar: 57 x 82 cm, 68 x 100 cm.

Yoğunluk: Bir kâğıdın baskıda mürekkep alan yüzünün arka yüzü etkileyip etkilememesi kâğıt yoğunluğunun en önemli göstergesidir. Yeterli yoğunluğa sahip olmayan kâğıtlar; bir yüzlerine basılmış yazı, fotoğrafları gibi görsel unsurları arka yüzlerine yansıtırlar. Yoğunluk, kâğıdın kalınlığı ve gramajı ile yakından ilgilidir. Kalın kâğıdın dokusunda daha fazla lif bulunur. Bu lifler ışık geçirgeni azaltarak, yoğunluğu artırır.

Yoğunluk iki evrede izlenir: 1) Görsel yoğunluk: Görsel yoğunluk değişik araçlarla saptanır ve yüzde olarak belirlenir. Hiçbir kâğıt % 100 yoğunluğa sahip olamaz (Becer, 2013: 161).

Sonuç olarak denilebilir ki yukarıda belirtilen kâğıt özelliklerinin bilinmesi ve bu özelliklere göre ders kitaplarında kullanılacak en uygun, kaliteli kâğıtların seçilmesi gerekir. Kâğıdın kalitesi arttıkça, kitabın baskı ve görsel kalitesinin de artacağı unutulmamalıdır.

2.2.5 Kitapların Cilt Özelliği

Ders kitaplarının cildi sağlam olmalıdır. Cildi sağlam olmayan kitaplar çabuk dağılabilir. Kitabın en az iki tel ya da iplik dikişle tutturulması, ciltlerin korunması için de *selefonlama* ya da *laklama* işleminden geçirilmiş olması gerekir (Ceylan, Yiğit, 2005: 90).

Ders kitaplarının cildi iyi değilse sayfalar kolay açılmayabilir. Bu durum ders kitaplarında sık sık sayfa aramak zorunda kalan öğrencilerin zaman kaybetmelerine neden olmaktadır (Küçükahmet, 2003: 14).

Becer'e göre ciltlemeler şu şekilde yapılır:

Ciltleme, katlanmış kâğıt tabakalarının formalar halinde toplanarak kitap, dergi, broşur gibi basılı malzemelere dönüştürölmesi işlemidir. Ciltlemede değişik yöntemler kullanılabilir. Yöntem seçiminde; uygulama kolaylığı, dayanıklılık, kullanılşılık ve maliyet gibi kriterler rol oynar. Ciltleme işleminin ilk aşaması, basılı tabakaların formalar halinde katlanmasıdır. Katlanan formalar toplanarak sıraya konur. Harmanlama adı verilen bu işlem elle ya da makine ile yapılır. Sıraya dizilen formalar değişik yöntemlerle ciltlenir (Becer 2013: 171).

Güneş'e göre üç çeşit ciltleme yöntemi vardır:

Spiral Cilt: Tel yardımıyla yapılan bir ciltleme tekniğidir. Bu cilt tipinde sayfa çevirmek ve aranan sayfaları bulmak kolay olmaktadır. Spiral cilt tekniği ile yapılmış ders kitaplarının sıra üzerinde durması ve açılması oldukça kolay olmaktadır. Ancak ders kitaplarının taşınmasında ve kullanılmasında zaman zaman öğrencilerin el ve çantalarının yırtılmasına neden olduğu gibi bir sakıncası da bulunmaktadır.

Karton Cilt: [Tutkallı Cilt] Basit bir ciltleme tekniği ile yapılmaktadır. Ucuz ve pratik bir uygulamadır. Ancak kullanılan yapıştırıcı kaliteli değilse cilt çabuk dağılmaktadır. Kitabın açılması ve aranan sayfanın bulunması spiral cilde göre biraz zor olmaktadır. Kullanım sırasında kitap sayfalarının sola doğru kırılmaları da söz konusu olmaktadır.

Dikişli Cilt: Kitaplarda iki türlü ciltleme yöntemi vardır. Bunlar, dikişli ve tutkallı ciltleme türüdür. Sayfa sayısı az olan kitaplarda tutkallı ciltleme tercih edilebilir. Dikişli ciltleme daha kalın kitaplar için tercih edilen bir yöntemdir. Tutkallı cilde göre daha zahmetli ve pahalı bir sistem olduğu bilinmektedir (Güneş, 2002: 108).

Birçok ders kitabı, hatta diğer alanda basılan kitaplar daha ucuz ve pratik olduğu için tutkallı ciltleme yöntemi ile hazırlanmaktadır. Tutkallı (karton) ciltleme, dikişli cilde göre daha az dayanıklı olduğu düşünülebilir, ancak gelişen matbaa teknolojisi ile çok sağlam tutkallı ciltleme yöntemi de bulunmaktadır.

Kitaplar fazla kalın değilse tutkallı ciltleme yöntemi ile ciltlenmektedir. Ancak kalın kitaplarda dikişli cilt tercih edilmektedir.

Kapak Malzemeleri: Kitaplarda kapak malzemesi olarak, karton, bez gibi çeşitli malzemeler kullanılmaktadır. Ders kitaplarında ise genellikle karton kapak tercih edilmektedir.

Forma Sayısı: Bir ders kitabında basım, geniş ve büyük sayfalara yapılmakta ve basım sonrası bu sayfalar katlanarak kitabının formalarını oluşturmaktadır. Bu formalar da birleştirilerek ders kitabının bütünü oluşturulmaktadır. Ülkemizde yaygın olarak 16 sayfalık formalar kullanılmaktadır (Güneş, 2002: 107).

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda bir kur için ortalama 90~100 sayfalık kitap yeterli görülebilir. Kitaplarda sayfa sayısı arttıkça kitabın ağırlığının da artacağı unutulmamalıdır. Fazla kalın, ağır kitaplar kullanışlı olmayabilir. Sayfa sayısı fazla, ciltleme problemi olan kitaplar tercih edilmeyebilir. Cildi sağlam olmayan kitaplarda sayfalar dağılır. Kalın kitaplarda da sayfalar kolay açılmayabilir. Açılan sayfaların da kendiliğinden kapanması istenmeyen durumdur. Sayfaların kendiliğinden kapanması ile kapanan sayfanın yeniden aranması zaman kaybına sebep olacaktır. Bütün bu özellikler, kitabın kullanılabilirliğini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilen önemli, dikkat edilmesi gereken ayrıntılardır.

2.3 DERS KİTAPLARININ İÇERİK ÖZELLİKLERİ

Ders kitaplarının içeriği; bölümler, bölüm içi etkinlikler, kazanımlar, ölçme-değerlendirme basamakları, dil-anlatım, yazım-noktalama ve kitabın sosyolojik yönü gibi unsurlardan oluşmaktadır.

Ders kitabının içeriği, öğrenme ilkelerine göre; basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru, ilişkili olduğu alan ve konularla bağlantılı olarak düzenlenmelidir (Kılıç ve Seven, 2011: 87). Ders kitabının içeriğinde bilimsel hataların olmaması, programdaki hedeflerle tutarlı bilgi ve becerilerin aktarılması [da] önemlidir (Demirel, 1999: 150). Bu bakımdan yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda da içerik düzenlemesi ve seçimi önemlidir. Tertemiz ve diğerlerine göre, içerik seçiminde hangi konulara önem verileceğini, hangi düzeylerde bilgi seçileceğini, böyle bir seçim için ne gibi ölçütler kullanılacağını ve seçilen muhtevanın nasıl düzenleneceği iyi belirlenmelidir (Tertemiz, Ercan, Kayabaşı, 2011: 48). İçerik düzenlemesinde, öğrenme durumları dikkate alınmalıdır. Earget'in *program geliştirme modelinde*, içeriğin düzenlenmesi şu ilkelere göre olmalıdır:

- Basitten karmaşığa,
- Ön şart niteliğindeki bilgilerin öne alınmasına,
- Bütünden parçaya doğru gidilmesine,
- Düşünme becerileri ve bilimsel becerileri geliştirmeye uygun,
- Açık ve ölçülebilir türden ifade edilmiş,
- Öğrenci düzeyine uygun olmasına özen gösterilmelidir.
- Kolaydan zora,
- Somuttan soyuta,
- Olaylardan kavram ve genellemelere,
- Bilgi ve öğrenme teorilerinin ilkelerine uygun örgütlenmesi,
- Öğrencinin bilgi ve biliş yapısına uygun olması,
- İçeriğin örgütlenmesinde bireysel farklılıkların dikkate alınmasına,
- İçeriğin örgütlenmesinde süreklilik, ardışıklık ve bütünlüğün dikkate alınmasına,
- Öğrenme ve öğretme etkinliklerinin seçilmesinde ve örgütlenmesinde gelişim, öğrenme ve öğretme kuramlarının yol gösterici ilkelerinin dikkate alınmasına,
- Amaçların, gerçekleştirici nitelikte olmasına,
- Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmasına,
- Kitabın muhtevasının dizilişinde (zekâ, ilgi, tutum, önkoşul öğrenmeler vb.) öğrenme ilkelerine,
- Öğrencinin ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olmasına (Psiko-sosyal, temel öğrenme ve eğitim ihtiyacı),
- Öğrencinin gelişim düzeyine uygun,
- Güncel, detaysız, objektif, ezbere dayalı değil, bireyi düşündürmeye yöneltici, sosyo-kültürel problemleri saptama, problem çözme, yaratıcılığı ve keşfetmeyi geliştirici eleştirici düşünmeyi geliştirici, dil ve anlatım açısından

güncelleştirilmesine olanak vererek, kitaplardaki metinler öğrenme ilkelerine uygun, hazırlanmalıdır.

- Konular günlük hayatla bağlantılı olarak bilimsel, doğal, sosyal, estetik, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutlar içerisinde ele alınmalıdır.
- Sınıf veya dönem seviyelerine göre öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak ve onlara günlük hayatlarında uygulama imkânları sağlayacak konular veya üniteler şeklinde işlenmelidir.
- Kazandırılması amaçlanan davranış, bilgi ve beceriler, mümkün olduğu kadar sınıf ve dönem seviyesine göre kavram ve güncel örneklerden hareket edilerek verilmelidir.
- Kitaplardaki konular, öğretime yardımcı unsurlarla beslenerek daha anlaşılır hale getirilmelidir.
- Konu içinde geçen anahtar kavramlar açıklanmalıdır.
- İçerik, gerektiğinde diğer disiplinlerin bilgi ve bulgularıyla desteklenmelidir (Tertemiz, vd. 2011: 46).

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları, temel dil becerilerini geliştirmeye uygun olmalıdır. Temel dil becerileriyle birlikte dil bilgisi konuları, ölçme değerlendirme basamakları da iyi tanzim edilmelidir. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış kitaplar ek materyallerle (Çalışma Kitabı, Öğretmen Kılavuz Kitabı, dinleme ve izleme kaydına yönelik DVD kayıtları...) desteklenmelidir.

2.3.1 Kitapların Eğitim-Öğretim Yönü

Öğretim ortamlarında en yaygın kullanılan araç kitaplardır (Tertemiz, vd. 2011: 50). Bu bağlamda öğretim araçlarının seçimi öğretimin hedeflerinin gerçekleşmesi için kitapların eğitim öğretim yönü önemli bir unsur olarak görülmelidir. Ders kitaplarının içeriği hazırlanırken eğitim öğretim hedeflerine uygun bir şekilde tasarlanması gerekir.

Tertemiz vd. ders kitaplarının eğitim-öğretim yönünü, öğretimdeki rolünü şu şekilde özetlemiştir:

Ders kitapları; öğretim sırasında, öğrencilerin neleri öğreneceği ve öğretmenlerin neleri öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen bir kaynak olma özelliğini taşıdığı gibi, sınıf içi öğrenme-öğretme etkinliklerine yönelik kararlar üzerinde de önemli etkilere sahiptir. Ders kitabının, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına yön veren ve en çok kullanılan öğretim aracıdır. Öğretim araçları içinde, en çok ders kitaplarının kullanılıyor olması öğretimdeki rolünü artırmaktadır.

Ders kitaplarının öğretimdeki rolünü şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Öğretimin büyük bölümü kitapların içeriği ile belirlenmektedir.
- Sınıf içi uygulamalarında, materyal olarak en çok ders kitapları kullanılmaktadır. Öğretme- Öğrenme sürecine yönelik olarak ders kitaplarında yer alması gereken hususlar şöyle özetlenebilir:
- Ders kitabında yer alan etkinlikler farklı öğrenme stilleri olan çocuklara hitap etmelidir.
- Öğretme ve öğrenme etkinlikleri çocuğun yaşantılarına uygun olmalıdır.

- Öğrenme etkinlikleri sürekli ve tekrarlanır olmalıdır.
- Öğrenme etkinlikleri sürekli ve karmaşıklaşmalıdır.
- Öğrenme etkinlikleri yatay olarak diğer dersleri desteklemelidir.
- Öğrenme etkinlikleri dikey olarak birbirini desteklemelidir.
- Öğrenme etkinlikleri bütünlük taşımalıdır. (Konular bir tema etrafında işlenmelidir).
- Öğrenme, etkinlikleri birden fazla davranışı gerçekleştirmeye hizmet etmelidir.
- Öğrenme etkinlikleri istenmeyen yan ürünler meydana gelmesini engeller nitelikte olmalıdır.
- Konunun sunulduğunda verilen ipuçları davranışı kazandırıcı nitelikte olmalıdır.
- Her ünite ve konuların başında öğrencinin konuyu daha iyi anlamasını sağlayacak ön örgütleyicilere yer verilmelidir.
- Her ünite veya konu, problemleri belirtilen, araştırma, inceleme ve gözlem yoluyla problemleri sıralama, gerekli deneyleri yapma, deneylerden sonuç çıkarma ve bu sonuçları kontrol ederek genelleme yapma şeklinde sıralanan bilimsel düşünme metodunu güçlendirecek şekilde işlenmelidir (Tertemiz, vd. 2011: 50).

Öğrenme-öğretme ortamının oluşturulmasında ders kitapları, bir pusula rolü oynayabilir. Çünkü değişkenlerin kullanım yerini, zamanını, türünü ve düzeyini ders kitaplarında vermek mümkündür (Kılıç ve Seven, 2011: 29).

İyi hazırlanmış bir ders kitabı yukarıdakilerinin yanında öğrenme-öğretme süreçlerine [de] katkıda bulunmalıdır (Tertemiz, vd. 2011: 51).

Kılıç ve Seven'e göre bilimsel ölçütlere göre hazırlanacak ders kitaplarında olması gerekenler şu şekildedir:

İyi hazırlanmış ders kitabının yeterli düzeyde etkili olabilmesi için, öğretmenin ders kitabında verilen etkinlikleri takip etmesi gerekir. Ders kitabı genel olarak, ön hazırlık ve dikkat çekici unsurlar, konu anlatımı, özet, ölçme-değerlendirme bölümlerinden oluşur. Öğrenme-öğretme sürecinde, ders kitaplarının en verimli bir şekilde kullanılması için öncelikle öğretmen, bu bölümleri nasıl kullanacağını bilmelidir. Hazırlık çalışmaları aşağıdaki durumlar için işe koşulur:

- Öğrencinin ön bilgilerle ilgili eksiklerinin tamamlanması,
- Konularla ilgili ders kitabı dışındaki kaynaklardan elde edilebilecek bilgilerin toplanması,
- Konularla günlük yaşam arasındaki ilişkinin sezdirilmesi,
- Öğrencilerin alanla ilgili araştırma, inceleme ve problem çözme becerilerinin kullanılıp geliştirilmesi, Öğretmen, hazırlık çalışmalarının cevaplandırılması için gerekli yönlendirme ve yardımı yapmalıdır. Eğer ders kitabında yeterli yönlendirme ve rehberlikle ilgili bilgi verilmemişse, öğretmen bu eksikliği gidermelidir. Çoğu zaman öğrencilere hazırlık çalışmaları verilerek, bunların yapılması istenmektedir. Bu durum, daha baştan öğrencilerin kendilerine güvenini kaybetmesine, olumsuz duyuşsal giriş davranışlarının meydana gelmesine sebep olmaktadır. Ders kitabı yazarlarının, hazırlık çalışmalarını verirken bunu göz önünde bulundurmaları gerekir. Eğer bir eksiklik varsa da bunu öğretmen gidermelidir (Kılıç ve Seven, 2011: 35).

Sonuç olarak denilebilir ki bütün yukarıda belirtilen özellik ve ölçütler yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de geçerli olabilir. Çünkü yabancı dil öğretiminde kullanılan en önemli ders materyali, ders kitaplarıdır. Ders kitapları yetersizse ve iyi hazırlanmamışsa öğretimde hedeflenen kazanımları yakalamak

mümkün olmayabilir. Ders kitaplarındaki eksiklik öğretimi olumsuz yönde etkileyebilir.

2.3.2 Bölümler⁸ (Ünite, Tema)

Ders kitapları *bölüm bölüm* düzenlenmelidir. Kitaplardaki bölümler, (üniteler) içinde çok sayıda kazanım ve etkinliklerin bulunduğu birimdir. Bu kazanımlar, etkinlikler birbirinden ayrı bağımsız konular şeklinde olabileceği gibi, birbiriyle bağlantılı konular şeklinde de olabilir. Bloom'a göre bir önceki *üniteden* sonra gelen yeni *üniteye* giren öğrenci, daha önceki bölümde öğrendiği bilgileri yeni bölümde kullanması gerekir. Çünkü *gelişim ve öğrenme* ilkesine göre öğrenci, yeni bir *üniteye* ön bilgi ve birikimle girmektedir (Bloom, 2012: 29). Bu [ön bilgi,] geçmiş, sağlam değilse öğrenci yeni bölümdeki konuları anlamakta zorluk çekebilir. Bölüm içinde öğrencinin bilgiyi tam olarak öğrenmesini sağlamak üzere ders sırasında aralıklı tekrarlara ve özetlemelere yer verilmelidir (Senemoğlu, 2002:146).

Bir dersin kapsamını oluşturan öğrenme-öğretme etkinliklerinin *ünite ünite* düzenlenmesinden sonra ilk adım *ünitede* öğretilecek öğelerin belirlenmesidir (Demirel, 2012: 132). Dolayısıyla her bölümün (ünite) başında o bölümün amaçları, hedef ve davranışlarına yer verilmesi gerekir. Böylece öğrenciler işleyecekleri bölümün hedeflerini ve bu hedeflerin hangi amaçlara ulaşmak için kullanıldığını bilecek, aynı zamanda bölüm sonunda kendilerinden beklenenler hakkında bilgi sahibi olacaklardır. Dolayısıyla ders kitaplarındaki bölümler, çağdaş öğretim ilkeleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Kılıç ve Seven, bölümlerdeki konuların sunumu sırasında öğrencilerin derse ilgisini sürekli tutabilmek için ölçme ve değerlendirmelere sorularına da yer verilmesinin gereğini belirtmiştir:

Konuların sunumu sırasında ara değerlendirmelere yer verilmelidir. Öğretimde ön öğrenmeler yeni öğrenmelerin gerçekleşmesi için sağlanmış olmalıdır. Özellikle konuları arasında ön-şart ilişkisinin güçlü olduğu ders ve durumlarda, ön bilgilerdeki eksiklikler giderilmeden ya da tam olarak kazanılmadan, yeni hedef davranışlarla ilgili konuların işlenmesi başarısızlığı beraberinde getirecektir. Konuların işlenişi sırasında ders kitaplarında çeşitli sorulara yer verilmelidir. Bunlar uyarıcı sorular, pekiştirici sorular, geliştirici sorular, araştırma sorularıdır. Uyarıcı sorular, bir konuyu sunmadan önce öğrencinin konuya karşı uyarılıp, dikkatinin çekilmesi için, konu başlarında sorular sorulmalıdır. Bu sorular, pekiştirici sorular tarzında olabilir. Aynı soru, pekiştirici soru olarak da sorulabilir.

⁸ İncelenen kitaplarda “Bölüm” için; “ünite, tema ve bölüm” adları kullanılmıştır. Bu tez çalışmasında ise *tema, ünite* terimi için “Bölüm” ismi tercih edilmiştir.

Örneğin, konuların sunumu sırasında, değerlendirmeye nasıl yer verilmelidir, sorusu konu başında sorulabilir. Pekiştirici sorular, işlenen konularla ilgili öğrenmelerin kalıcılığını sağlamak için tekrar ve kontrol amacıyla sorulur. Bunun için önceki konularla ilgili bilgilerin yeniden çalışmasını ve tekrar edilmesini gerektirecek sorulara yer verilmelidir. Örneğin, “Konu işlenişinde değerlendirme neden önemlidir?” sorusu öğrencinin, eğer konuyu kavramışsa bir sonraki konuya motivasyonu yüksek olarak girmesini sağlar. Eğer konuyu öğrenememişse yeniden çalışmasını sağlayarak, bir sonraki konu için boşa harcayacağı zamanı önlemiş olur. Geliştirici sorular, işlenen konuyla ilgili öğrencinin zihninde şemaların tam olarak oturmasını sağlar. Öğrenci bir konuyu öğrenebilir. Eğer onun üzerinde detaylı bir şekilde düşünüp, sınırlarını iyice çizmez ise, zamanla bu bilgileri başka bilgilerle karıştırır. Buna meydan vermemek için, öğrencinin elde ettiği bilgiyi geliştirip, kendisine mal edecek sorularla karşılaşmasını sağlamak gerekir. Örneğin, “Konunun işlenişinde değerlendirme yaparken izlenmesi gereken basamaklar nelerdir?”, gibi sorularla öğrencinin detaylı bir şekilde düşünmesi sağlanabilir. Araştırma soruları, işlenen konuyla ilgili kazanılan bilgilere eleştirel bir gözle bakılmasını ve bilginin zenginleştirilmesini sağlar. Öğrencilerin ilgilerini sürekli kılmak için bu tip sorulara yer verilebilir. Bu tip sorular, konuyla çok daha yalandan ilgilenen ve geniş bilgi edinmek isteyen öğrencilere de, rehberlik eder (Kılıç ve Seven, 2011: 87).

Bölüm sonlarında, bölümdeki konuların anlaşılıp anlaşılmadığının belirlenmesi için sorularla öğrencilerin kontrol edilmesi gerekir. Bu sorular içerik olarak, açık ve net, istenilen bilgiyi kesin sınırlarla belli eder tarzda hazırlanmalıdır (Korkmaz ve Yel, 2001: 89). Kılıç ve Seven’e göre öğrenme-öğretme durumları düzenlenirken, dikkat çekici öğeler, hedefler, eğitim teknolojisinin ürünleri, uygun sorular ve özet; öğretmen özellikleri; öğretim stratejileri, yöntemleri ve teknikleri; öğretim araçları; öğretim programlarında, öğrenme öğretim durumlarıyla ilgili açıklamalar ve örnekler dikkate alınmalıdır (Kılıç ve Seven, 2011: 87).

Akbulut ve Yaylı’ya göre yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar, dört temel dil becerisi ile birlikte dil bilgisi konularını geliştirici kazanımlar esas alınarak düzenlenmelidir:

Kazanımlar, ADP’de belirlenen ölçütlere göre olmalı, *üniteler*, dersin izlencesine göre düzenlenmelidir. İzlenince dersin yıllık planını belirtir ve dil öğretimi sürecinde en önemli etmenlerden biridir ve dil öğretiminin hedeflerine gönderme yapan eğitimsel planlamada anahtar bir belge değeri taşır. Dil ve öğrenme kuramlarının sınıfta nasıl kullanılacağını belirler ve buna altyapı hazırlar. Genellikle bir dil programında neler öğretileceği ile ilgili karar verme süreçlerinden bahseder ve öğretim sürecinin nasıl yürütüleceğini de kapsar. Örneğin;

- Hedeflere ulaşmak için hangi öğretim yöntemine ve araçlarına gereksinim duyulur?
- Ne kadar bir süreye gereksinim duyulur?
- Sınıf içindeki etkinliklerin sırası ne olacak ve bunlar nasıl düzenlenecek?
- Ne tür yerleştirme ya da başarı testleri veya diğer test çeşitleri kullanılacak?
- Program nasıl değerlendirilecek, gibi soruların yanıtları izlencenin ne olduğuna işaret eder (Akbulut ve Yaylı, 2015: 36).

Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış kitaplarda izlenince ADP'ye göre düzenlenmelidir. (Bkz. Sayfa: 70) Ayrıca dikkat edilmesi gereken bir başka özellik de dil öğretimi yapacak kurumun, dil öğretim yaklaşımı ile kitapların benimsediği izlencenin örtüşmesidir (Akbulut ve Yaylı, 2015: 46).

Kısaca ders kitapları, çağdaş bilimsel ölçütlere göre ve öğretim programlarına uygun olarak düzenlenmelidir. Öğretim programlarıyla örtüşmeyen, ADP ölçütlerinin dışında kalan ders kitapları yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılmamalı, tercih edilmemelidir.

2.3.3 Bölüm İçi Kazanımlar ve Etkinlikler

Dil, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dilin bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir (Demirel, 2012: 29). Çünkü dil öğretimi bir bütündür. Günümüz dünyasında artan iletişim ihtiyacı ve yabancı dil öğrenme isteği de göz önüne alındığından dil öğretim merkezlerinde yabancı dili her yönüyle öğretme anlayışı yerleşmeye başlamıştır. Dolayısıyla dil öğretim merkezleri öğrenciye temel dil becerilerini kazandırmayı esas almıştır (Güzel ve Barın, 2013: 265). Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda, temel dil becerileriyle birlikte dil bilgisi konuları ve ölçme değerlendirme uygulamaları olmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplardaki bölümler; dinleme, okuma, konuşma, yazma, dil bilgisi ve ölçme değerlendirme gibi unsurları kapsamalıdır.

2.3.3.1 Dinleme

Okul yaşamında dinleme eğitimi, öğrenme için çok önemli (Doğan, 2012: 12) olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi için de önemlidir. Dolayısıyla eğitim-öğretimde *dinleme*; okuma, sözlü, yazılı anlatım, dil bilgisi, imlâ, ezber ve inşa gibi ayrı bir çalışma alanı (Öz, 2011: 155) olarak kabul edilir.

Yabancı dil öğretiminde dinleme, bir dili anlamada ve edinmede ilk ve en önemli süreçtir. Özellikle yabancı dil öğreniminde dinleme becerilerinin o dili anlama üzerindeki etkisi araştırmacılar tarafından değişik zamanlarda ve değişik biçimlerde açıklanmaya çalışılmıştır (İnce, Boztilki 2016: 159). *Dinleme*, konuşan kişinin

vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir (Demirel, Şahinel: 2006: 72).

Dil gelişimi demek, bireylerin çevrelerinden öğrendikleri kelimeleri kullanarak duygu ve düşüncelerini anlatabilme, çevredeki konuşmaları ve yazılanları anlayabilme yeteneği demektir (Güzel ve Barın, 2013: 268). Yabancılara Türkçe derslerindeki *dinleme* öğretimindeki amaç, öğrencilerin hedef dildeki sesleri tanımak, bir bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmek ve en önemlisi de konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır (Demirel, 2012: 115).

Dinleme öğretiminde öğrencilerden beklentilerini Demirel ve Şahinel şöyle belirtmiştir:

Öğrenciler için;

- . Konuşulana, okunanı ve söylenen sözü, konu, zaman, yer, ad vb. kavramları tam olarak anlamalı,
- . Konuşanın sözünü kesmeden, söz alarak görgü kurallarına uygun ve hoşgörülle dinlemeli,
- . Dinlediğini değerlendirirken ön yargılardan, kişisel sevgi ve karşıtlık duygusundan sıyrılabilmek için tarafsız olmalı,
- . Dinlediğinin eksik, yanlış, abartılı, gerçek, yararlı yönlerini seçmeli.
- . Soru sormalı ve açıklama yapmalı,
- . Metnin korusunu tahmin etmek amacıyla metnin başlığından, görsellerinden anahtar kelimelerinden yararlanmalı,
- . İlgi ve ihtiyaçları dikkate alarak dinlemeli,
- . Eğlenmek için masal hikâye, şarkı, tekerleme, tiyatro vb. dinlemeli,
- . Şiir ve müzik dinletilerine katılmalı,
- . Grup konuşma ve tartışmalarına katılmalı,
- . Haber, sunu, belgesel vb. bilgi edinmek için dinlemeli ve izlemeli,
- . Sesleri ayırt etmeli,
- . Dinlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin etmeli,
- . Dinlediklerinde duygusal ve abartılı sözleri, öznel ve nesnel yargıları, gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt etmeli,
- . Sebep- sonuç ilişkileri kurmalı,
- . Dinlediği şiirin ana duygusunu, metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini belirlemeli,
- . Çıkarımlar yapmalı,
- . Karşılaştırmalar yapmalı,
- . Dinlediklerinde geçen varlıkları ve olayları sınıflandırmak,
- . Dinlediklerini özetlemek,
- . Dinlediklerinde ortaya konan sorunları belirleyerek onlara çözümler bulmak,
- . Dinlediklerini başkalarına anlatarak paylaşmak,
- . Dinlediklerinde hikâye unsurlarını belirlemeli,
- . Dinledikleriyle ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler vermelidir.
- . Dinleme eğitiminde kasetçalar, TV, DVD ve VCD gibi çağdaş öğretim araçlarından yararlanılmalıdır.
- . Dinleme eğitimindeki başarı, kullanılan öğretim yöntemlerinin içeriğine bağlıdır (Demirel ve Şahinel, 2006: 73-74).

Dolayısıyla dinleme etkinliği, bir yabancı dil eğitiminin ilk basamağını oluşturur. Öğrenci, bu ilk basamakta ne kadar başarılı olursa diğer becerileri geliştirmede de o derece başarılı olabilir. Ancak *dinleme*, yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerileri içinde en zor gelişen beceridir (Demirel, 2012: 115). Bu nedenle Melanlıoğlu; öğretmenlerin, öğrencinin dinleme becerisindeki gelişimini gözlemlemesi, hangi aşamalarda problemle karşılaştığını belirlemesi ve bunun giderilmesine yönelik öğretim etkinliklerini planlanmasını belirtirken üst bilişsel stratejilerini de şu şekilde sıralamıştır:

- Dinlemenin amacını belirleme.
- Dinleme materyalindeki mesajı kavrama.
- Dinlemede dikkatini detaylardan ziyade içeriğe yoğunlaştırma.
- Dinleme sürecini izleme.
- Dinleme amacına ulaşıp ulaşamadığını tespit etme.
- Dinleme sürecindeki hataları değerlendirme ve doğru etkinliği gerçekleştirebilme.

Üst biliş, dinlemenin nasıl sonuçlandığına değil dinleme sürecine odaklanmaktadır. Bu süreç, dinleyicinin, üst biliş bilgisiyle başlar ve stratejik dinleme davranışlarını kullanımıyla sonuçlanır. Yukarıda ifade edilen becerilerin öğrencide ne düzeyde gerçekleştiğini belirlemek dinlemenin yapısı dikkate alındığında hiç de kolay değildir. Becerinin ölçülmesi son derece zor ve karmaşıktır. Bu durum *dinlemeyi* güçleştiren, eksik dinlemeye ya da dinlememeye yönelten bir dinleme engeli olarak yorumlanabilir (Melanlıoğlu, 2015: 393).

Dinlediğini ve okuduğunu anlama, dilin *anlama* işlevini yerine getirdiğinden birlikte ele alınmalıdır. Dil öğretiminde dört temel dil becerisini ayrı ayrı ele almak olası görülmemektedir. Her becerinin birlikte ele alındığı tümleşik dil becerilerini geliştirmek dil öğretim sürecinin temeli olmaktadır (Demirel, Şahinel, 2006: 72).

Öğrencilerin, öğrenmeleri gereken birçok dinleme türleri vardır, bunların en önemlileri şunlardır: Bilgi edinmek için dinleme, karşılıklı konuşmaları izleyebilme, konuşulanları dinleme, sesli okuma sırasında dinleme, bir temsili, bir söz korosunu dinleme (Öz, 2011: 156-157). Bununla birlikte Öz, dinleme çalışmalarında yararlanılacak materyalleri de şöyle sıralamıştır: sesli sanat filmleri, radyo, televizyon, teyp, CD, DVD masal, hikâye kitapları, piyesler, şiirlerdir. Bunlardan öğrenci seviyesine ve yaşama uygun olanları seçmek öğretmenin dikkat edeceği önemli bir husustur (Öz, 2011: 159). Bu bağlamda dinleme etkinlikleri için ders kitaplarıyla birlikte verilen CD, DVD'deki kayıtlardan başka dinleme kaynaklarına da başvurulabilir. Kayıtlarda Türkçesi, diksiyonu güzel, bu konuda yetkin kişilerin metinleri seslendirmesi gerekir. Seslendirmelerde yerel ağızlar ve argo, kötü sözler olmamalıdır. Seslendirme, *İstanbul Türkçesi/Ortak Türkçe/standart Türkçe* ile yapılmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için *dinleme* öğretiminin ilk basamağı olan sözcük öğretimine de ayrıca önem vermek gerekir.

- *Sözcük Öğretimi:* Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil becerilerinden hangisiyle işe başlanırsa başlansın, her biri için uygun “sözcük hazinesi” veya sözlük gerekmektedir. Bütün diller için ortak sayılabilecek sözcüklerin tümüne, *temel-sözlük* adı verilebilir; bunu kavramaksızın, yabancı dilde ilerlenemeyeceği açıktır (Başkan, 2006: 58). Bu durum yabancılara Türkçe öğretimi için de geçerlidir. [Burada] da esas olan söz varlığının ve en sık kullanılan sözcük ve söz gruplarının öğretilmesidir (Göçen, 2016: 1). Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarının sonunda veya bölüm sonlarında *küçük sözlük* (lügatçe) bölümünün olması gerekir. Güzel ve Barın’a göre sözcük öğretimi konuya paralel olarak sistematik, planlı bir şekilde yürütülmelidir. Sözcükler, ilk dersten itibaren konuşma ve yazma becerisi ile birlikte verilmeli ve öğrenciden de duygu ve düşüncelerini hem yazılı hem sözlü olarak ifade etmesi istenmelidir. Ancak, bu şekilde öğretilenler daha kalıcı bir duruma gelir (Güzel ve Barın, 2013:259).

Demirel’e göre sözcük öğretiminde öğrencilerin yabancı dil bilgisi düzeyleri, ilgileri ve gereksinimleri farklı olduğundan sınıf içinde kullanılan öğretim teknikleri de farklı olmalıdır. Yabancı dilde sözcük öğretimi yapılırken; gerçek nesnelere ya da numuneler gösterilir, öğretilecek sözcüğün anlamı jest ve mimiklerle açıklanır, görsel araçlar kullanılır (Demirel, 2012: 115). Sözcük öğretiminde çeşitli öğretim teknikleri kullanılabilir. Güzel ve Barın’a göre bunlar; rol yapma, drama ve gösteri teknikleri, zekâ türlerinin özelliklerine hitap eden öğretim teknikleridir. Çünkü değişik zekâ alanlarına sahip öğrenciler, belli sözcüklerin öğretilmesi [için] hazırlanmış küçük piyesleri izlemekten hoşlanırlar (Güzel ve Barın, 2013: 262). Bu yöntemle sözcük öğretimi daha kalıcı olmaktadır. Demirel’e göre 1970’lerde uygulanan ve eskiden yapılan *dil bilgisi çeviri yönteminde* olduğu gibi bilinmeyen sözcüklerin liste halinde sunulması ve karşılıklarına ana dildeki karşılıklarının yazılması [günümüz] dil öğretiminde pek geçerli olmamaktadır (Demirel, 2012: 114). Sözcük öğretiminde dikkat edilmesi gereken diğer önemli bir husus da bir ders saatinde öğretilecek sözcük sayısının belirlenmesidir. Demirel’e göre 40~50 dakikalık bir derste, normal olarak 5~10 sözcük öğretilmelidir. Grubun ilgi alanına göre bu sayı 20~30 sözcüğe çıkabilir (Demirel, 2012: 115). Ancak Duru, bir derste 20~30 sözcüğün

öğretilmesinin doğru olmadığını yapmış olduğu doktora çalışmasında belirtmiştir.

Ona göre;

Öğrencilerin sözlük dağarcığı ne kadar zengin olursa diğer iletişim kanalları da o kadar açık olacaktır. Ancak hangi seviyede ne kadar sözcük öğretileceği belirlenmelidir. Kelimeler fazladan verildiğinde hedef kelimelerin kapasite dışında kalma olasılığı yüksek olacaktır. Yoğun eğitimin yapıldığı sınıflarda günlük dört dersin işlendiği varsayarsak bir öğrenci bir derste yeni kelime olarak 10 kelime öğrenmelidir. Bu sayı 20-30 olduğunda bir günde ortalama toplam öğretilen kelime sayısı 80-120 olmaktadır. Temel seviye birinci kademesinin bir haftada bitmesi gelir ki bu hıza hiçbir öğrenci tahammül edemez (Duru, 2014: 400).

Kelime öğretiminde kelimelerin anlamının yanında *telaffuz* özelliğinin de bilinmesi gerekmektedir. Değişik milletlerden kişilerin Türkçe öğreneceği bir sınıfta en çok üzerinde durulması gereken konu, Türkçeyi doğru telaffuz, vurgu ve tonlamaya öğretmektir (Güzel ve Barın, 2013: 28/259). Dolayısıyla hazırlanan ders kitaplarında sözcüklerin anlamları verilirken, kelimelerin doğru telaffuzu için de dikkat çekici, öğrenciyi ve öğretmeni uyarıcı açıklamaların da olması gerekir.

2.3.3.2 Okuma

Okuma; yazılı metnin üretildiği dilin anlamsal ve dil bilgisel özelliklerini tanıyan bireylerin belirli amaçlar doğrultusunda, hızlı bir biçimde kod çözerek ve birtakım stratejiler kullanarak gerçekleştirdikleri anlamlandırma sürecidir (Ülper, 2014: 68). Demirel'e göre okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerinin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir. Okuma işi gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketlerini ve zihnin yazılı sembolleri anlamasıyla oluşur (Demirel, 2012: 108). Hangi dilde olursa olsun, insanlar şu ya da bu nedenle bir şeyler okuma gereksinimi duyarlar ve bu gereksinim [de] mutlaka bir amaca dayanır (Yaylı, 2014: 57).

Demirel'e göre okumanın belirli özellikleri bulunmaktadır:

Bunlardan ilki okunan metinden anlam çıkarılmasıdır. Eğer kişi bir metni okuduğunda anlam çıkaramıyorsa bu okuma değildir. Özellikle yabancı dil öğretiminde bu tür okumalar belli sözcükleri seslendirmenin ötesine geçemez. Bu anlamda okuma bir metnin ya da sözcükler grubunun telaffuz edilmesi olarak görülmektedir. Yani yazılı bir metni hiçbir anlam çıkarmadan sadece sözcükleri doğru telaffuz edebilmek amacıyla okumak gerçek anlamda okuma değildir. Bir başka kişinin okuduğunu dinlemek ve anlamak da okuma sayılmaz. Yabancı dil sınıflarında çoğu kez öğretmen bir metni okurken öğrenciler de onu dinlemektedirler. Bu durumda öğretmen ne okuduğunu kendisi görmekte öğrenciler de sadece ünleme yetilerini geliştirmektedir. Bu çalışma okumadan çok dinlediğini yordama becerisini geliştirmeye dönük olmaktadır.

Okuma öğretiminin amacı öğrencilerin ilgi, yetenek ve yabancı dil düzeylerine göre farklılık gösterebilir. Ortak amaçlar ise aşağıdaki gibi aralanabilir.

- Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisini kazanmak,
- Sözcük hazinesini zenginleştirmek,
- Okumanın bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavramak,
- Doğru ve güzel dille yazılmış metinleri okuyarak anlatım gücüne geliştirmek,
- Okumayı zevkli bir alışkanlık hâline getirmek.

Bu amaçların yanı sıra okumada esas amacın yazarın vermeye çalıştığı mesajın ne olduğunu anlama olduğu vurgulanmaktadır. Özellikle yabancı dil metinlerinde yazılan her sözcüğün ve cümlenin anlamını tam olarak çıkarmak güç olabilir ancak yazarın ne söylemek istediği anlaşılırsa okuma amacına ulaşılmış demektir (Demirel, 2012: 109-110).

Okuma eğitimi, sürekli ve planlı olarak yapılan bir eğitim sonunda geliştiği için (Yalçın, 2006: 54) [derste] en az bir kez örnek okuma çalışması yapılmalıdır (Öz, 2011: 89). Okuma metinlerinin seçimi, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda üzerinde önemle durulması gereken bir husustur ve sınıfta yapılacak bütün çalışmalar okuma konusu üzerine dayandırılmalıdır (Yalçın, 2006: 70). Yabancılara Türkçe öğretimi için kitaplarda kullanılacak okuma metinlerinde Türk dilinin özelliklerini, yapısını gözetilen ve bunlara uygun, Türk kültürünün de sağlıklı aktarımını sağlayacak materyaller [şeklinde] hazırlanması gerekir (Topçuoğlu, 2014: 384). Bu bağlamda metin seçimi konusunda öğretmene büyük görev düşmektedir. Metnin öğrenciyi güdelemesi gerekir. Uzun, sıkıcı öğrencinin ilgisini çekmeyen metinler tercih edilmemelidir. Ayrıca seçilen metinlerin dil bilgisi konularıyla da uyumlu olması gerekmektedir. Hangi dil bilgisi konusu işleniyorsa metindeki dil bilgisi yapıları da bu konuyla ilişkili olmalıdır.

Keskin ve Okur'a göre ders kitaplarındaki metinler şöyledir:

Kurma(ca) metinler kitap yazarları tarafından oluşturulmuş metinlerdir. Bu metinler genellikle temel seviyede kullanılır. Özgün metinler ise daha geniş alanlara yayılabilen, belirli biçimler gözetilerek yazılmış metinlerdir.

Bilgilendirici Metinler: Bu metinler öğretilen dile özgü yabancı kültürün herhangi bir yönüyle ilgili bilgi verir, kültürü tanıtır ve yorumlar. Gazete, TV, radyo haberleri, söyleşiler, okuyucu mektupları, sözlük/ansiklopedilerden bölümler, bildiriler vb. bu metinlere örnektir.

Kullanım İşlevli Metinler: Yabancı ülkelerdeki gündelik yaşama özgü, işlevsel kullanımlık metinlerdir. İlanlar, taşıt tarifleri, çeşitli resmi belgeler, yemek listeleri ve yemek tarifleri, anonslar, telefon rehberinden bölümler, haritalar, kent planları, çeşitli gereçlerin kullanım kılavuzları, trafik işaretleri bu özgün metin türüne örnektir. (Keskin ve Okur, 2014: 297-298)

Yazınsal Metinler: Türk Edebiyatının seçkin yazarları tarafından oluşturulmuş çeşitli hikâye, roman vb. gibi edebi yazılar *yazınsal metinler*dir. Yazınsal metinlerde dilin bütün sanatsal özellikleri kullanılır. Yazarlar bu tür metinlerde dille sanat yaparlar. Yazınsal metinler hedef dilin kültürünü, dilini en iyi anlatan yapıtlardır. Dolayısıyla yazınsal metinleri dil öğretiminde daha ileri seviyede/kurlarda kullanmak gerekir. Bu bağlamda bu metinleri seçerken titiz davranmak, metinlerin seviyesini iyi belirlemek gerekir. Hedef kitlenin seviyesinin çok üstünde, dilsel yapısıyla öğrenciyi zorlayan yazınsal metinler öğrenciler üzerinde olumsuz etki bırakıp onların motivasyonunu bozabilir.

Metinlerin seçiminde konusal uygunluğa da dikkat edilmeli ve metinler ünitelerdeki konuya uygun olmalıdır. Metinlerin çok uzun olması veya çok kısa olması da istenmeyen durumdur. Metinleri oluşturan cümle ve sözcük sayısı önceden belirlenmeli, seviyeye/kura göre düzenlenmelidir. Yabancı dil öğretimi okuma derslerinde öğrencilerin metinle verimli bir iletişim kurmalarını ve metni daha kolay anlamalarını sağlayacak alıştırmalar geliştirilmelidir. Bu da öğrencilerin metni anlayıp anlamadıklarını sınavıcı alıştırmalardan önce öğrencilerin metni anlamalarını sağlayıcı etkinliklerin düzenlenmesiyle olur (Keskin ve Okur, 2014: 303).

Metinler seviye/kura uygun, öğrenciyi güdüleyici olmalı ayrıca metin uzunluklarına da dikkat edilmelidir. Çok uzun, iyi seçim yapılmadan kitaplara yerleştirilen metinler öğrencileri sıkmakta, öğrencilerin derse olan ilgisini düşürebilmektedir. İyi seçilmiş metinler öğrenciyi motive edecek ve öğrenmeyi kolaylaştıracaktır. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda metin seçimine özen gösterilmelidir. Bunun dışında yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarıyla birlikte kullanılan setlerde, *görsel okuma* ile ilgili materyallerin de bulunması, öğrenilenleri kalıcı, öğretimi de daha başarılı kılması bakımından önemlidir.

2.3.3.3 Konuşma

Yabancı dil öğretiminde genel amaçlarından biri, belki de en önemlisi öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır bir şekilde konuşabilmesidir. Konuşma, yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılma[lıdır] (Demirel, 2012: 102). Başkan'a göre konuşma, fizyolojik bir harekettir ve Türkçe öğrenen bir kişinin konuşabilmesi, Türkçeye ait sesleri doğru çıkarabilmesine bağlıdır. Bu yüzden yabancılara Türkçe öğretimi için *sesleme* (telaffuz) eğitimine önem verilmelidir. Başkan'a göre telaffuz eğitiminde şunlara dikkat edilmelidir:

Sesleme: yabancı bir dilin, seslerini çıkarma ve ses özelliklerini belirtme işi, bir bakıma, dil öğretiminin en zor kısmı olmaktadır; çünkü konuşma işlemi, kasların çalışmasına bağlı, fizyo-anatomik bir iş olduğundan, doğrudan doğruya dil ile ilgisi bulunmaktadır.

Kulakları iyi duyan, taklit kabiliyeti yüksek olan ve kaslarını kontrol edebilen bir kimse, yabancı bir dili hiç bilmeksizin bile iyice taklit edebilir. Buna karşılık, dili iyi bilen birisi de bu dilin seslemesini hiç de iyi bir biçimde yapamayabilir. İnsanların konuşma organları, sadece kendi dillerinin düzenine alışkın olduğundan, yabancı dili de, bu düzene göre seslemek eğilimindedirler; böylece ortaya, “yerli” ve “yabancı” biçiminde olmak üzere, iki türlü sesleme veya konuşma çıkmaktadır. Bundan ayrı olarak, bir dilin ses düzeni de /a, i, u, p, s, k, v/ gibi birim sesler ile seslerden çok, heceleri, sözcükleri veya cümleleri kaplayan “vurgu, kavşak, ezgi” gibi, birim üstü özelliklerden meydana gelmiştir. Seslemenin bütün yükünü, birim sesler çektikleri için, yazıda da sadece bunların gösterilmesinden anlaşılacağı üzere, yabancı dili konuşanlar, sadece bu birim sesler üzerinde dururlar ve ses özelliklerinin pek farkında olmazlar (Başkan, 2006: 95).

Yabancılara Türkçe öğretiminde, ilk dersten itibaren konuşma etkinliği olmalıdır. Temizyürek'e göre, sınıf içindeki bütün etkinliklerin temelinde konuşma vardır ve konuşma ile ders başlamalıdır. Konuşulanları ilk anda anlamayan öğrencinin hedef dildeki sesleri tanınması, vurgu ve tonlamayı fark etmesi de önemli ayrıntıdır (Temizyürek, 2007: 123).

Öğretmen-öğrenci arasındaki bilgi alışverişi, açıklama, anlatma, değerlendirme en çok konuşma, aracılığıyla yapılır (Özbay, 2007: 100). Konuşma, insanın kendini ifade etmesi bakımından önemli olduğu gibi, Türkçe öğretiminin de temelini oluşturur. Çünkü konuşma, okuma-yazma gibi iki önemli faaliyetin de çıkış noktasıdır (Temizkan, 2014: 201). Yabancı dil öğretiminde konuşma, *beceri* gerektiren faaliyettir. Demirel'e göre bu becerinin geliştirilmesi, kazandırması için başlangıç düzeyinden itibaren uygulamalar, alıştırmalar yapılmalıdır (Demirel, 2012: 102). Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için konuşma eğitimine önem verilmeli, ders kitaplarındaki konuşma konuları ve bununla ilgili etkinlikler iyi düzenlenmelidir. Ancak sınıfta yapılacak konuşma etkinlikleri için kitaplarda verilen konulara sıkı sıkıya bağlı kalmaya da gerek yoktur. Metinde geçen bir olay, güncel olaylar veya başka kaynaklar, *konuşma* faaliyetinin konusu olabilir.

Konuşma alıştırmaları, etkinlikleri için çeşitli uygulamalar gerçekleştirilebilir: Yıldız'a göre bir gruba bir konu verilir, grup konuyu anlatır. Öğretmen öğrencileri tek tek değerlendirir. Bunun yanında diyalog kurma çalışması ile sınıf iki gruba ayrılır. Her grup farklı ortamda (tanışma, kutlama) yapılan bir konuşma metni hazırlar. Gruptan iki öğrenci nezaket içeren diyalogu canlandırır. "Yerine Geçme" etkinliği ile öğretmen tarafından olaya dayalı bir konu seçilerek sınıfta anlatılır. Öğrenciler "Ben olsaydım..." düşüncesinden hareketle olayı kendine göre yorumlar (Yıldız, vd. 2006: 169).

Demirel, Yabancılara Türkçe öğretiminde konuşma becerisini geliştirmeye yönelik en çok kullanılan alıştırmalar ve etkinlikleri şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Mekanik Alıştırmalar: Çoğunluğu tekrara dayanan alıştırmalar.
- Anlamli alıştırmalar: Bu tür alıştırmalar mekanik alıştırmalarda olduğu gibi düşünmeden yapılan alıştırmalar değil anlamli olarak yapılan; daha çok soru-cevaplı cümleler kurularak yapılan alıştırmalardır. İletişimsel Alıştırmalar: Dilin kurallarını öğrendikten sonra yapılan alıştırmalardır.
- Diyaloglar: Benzer konularda öğrencilerin karşılıklı konuşabilmeleri ve dili kullanmaları sağlanabilir.
- Söylevler: Öğrencilerin bir konuda konuşma hazırlayıp sınıfa sunması ve daha sonra sorulara cevap vermesine dayanır.
- Münazaralar: Sınıf içinde ya da sınıflar arasında belli konularda münazaralar düzenlenip öğrencilerin amaç dili kullanmaları sağlanabilir.

- Rol Yapma ya da Okuma Tiyatrosu: Öğrencilerin bir olayı ya da oyunu sahnelemelerine dayanır.
- Hazırlıksız Konuşma ya da Doğaçlama: Öğrencilerin verilen sözcük ya durum ile ilgili olarak hazırlıksız konuşma yapması istenir.
- Hikâye Anlatma: Öğrencilerden ana dilde bildikleri hikâye, masal, fıkra ve nükteleri öğrendikleri dilde anlatmaları istenir.
- İletişimsel Oyunlar: İletişim becerisini geliştirmeye dönük eğitsel oyunlardan iletişimsel oyunlara da gerekli zamanlarda yer verilmesi yararlı olabilir (Demirel, 2007: 102).

Güzel ve Barın'a göre yabancılara Türkçe öğretiminde konuşma etkinlikleri kur/seviyeye göre farklılıklar gösterir:

Konuşma etkinliklerini; *kendini ifade etme* (sözel iletişim) *karşılıklı konuşma* (sözel etkileşim) şeklinde ikiye ayırmış ve aşağıdaki örneklerle açıklamıştır:

Sözlü anlatım uygulaması gerek derste gerekse sınavda gerçekleştirilirken soru cümleleri renkli fişlere yazılıp ters döndürülerek öğrencilere içinden biri seçtirilmelidir. Öğrencilerden seçtikleri soruyu beş dakika düşündükten sonra cevaplandırmaları istenebilir. Burada amaç, öğrenciyi sıkmamak ve onun kendini çok rahat bir biçimde ifade etmesine imkân sağlayan bir ortam yaratmaktır.

Sözlü anlatım uygulamalarına örnekler şöyledir:

Temel Türkçe 1 (A-1) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Kendinizi anlatınız.
- Türkiye hakkında neler biliyorsunuz?

Ailenizi bize tanıttınız.

Sözel Etkileşim Konuları

- İki öğrenciden karşılıklı tanışmayı canlandırmaları istenir. (yurtta, otobüste)

Birinci öğrenciyi müşteri, ikinci öğrenciyi garson rolü verilir ve öğrencilerden lokantada geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir.

Temel Türkçe 2 (A-2) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?
- Kendi şehrinizle Ankara'yı karşılaştırınız.
- Türkçe öğrendikten sonra neler yapacaksınız?

Sözel Etkileşim Konuları:

- Birinci öğrenciyi yolcu, ikinci öğrenciyi gişe görevlisi rolü verilir ve öğrencilerden bilet alma anında geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir.
- Birinci öğrenciyi müşteri, ikinci öğrenciyi pazarcı rolü verilir ve öğrenciden bir pazar alışverişi sırasında geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir.

Orta Türkçe 1 (B-1) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Alışkanlıklarınız nelerdir?
- Sizce hangi meslek daha iyidir? Niçin?
- Niçin kitap okumalısınız?

Sözel Etkileşim Konuları:

- Birinci öğrenciyi kiracı, ikinci öğrenciyi ev sahibi rolü verilir ve öğrencilerden ev kiralama anında geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir.
- Birinci öğrenciyi anne ya da baba, ikinci öğrenciyi çocuk rolü verilir ve öğrencilerden sinemaya gitmek için izin isteyen çocukla ebeveyni arasında geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir.

Orta Türkçe 2 (B-2) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Sizce gençliğin en önemli sorunu nedir? Niçin?

- Okuduğunuz bir kitabı kısaca anlatınız.
- Eğitimin toplum hayatındaki önemini açıklayınız.

Sözel Etkileşim Konuları:

Birinci öğrenciye iş arayan biri, ikinci öğrenciye işveren rolü verilir ve öğrencilerden işe başvuru anında geçebilecek diyalogları canlandırmaları istenir

Yüksek Türkçe 1 (C-1) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Türkiye’deki bir gelenek ile ülkenizdeki benzer bir geleneği karşılaştırınız.
- Kitle iletişim araçları hayatınızda ne denli yer almaktadır?

Sözel Etkileşim Konuları:

Birinci öğrenciye köyde yaşamayı çok sevdiği, öğrenciye ise kentten ayrılmak istemeyen biri olduğu söylenir ve öğrencilerden bu rolleri savunmaları istenir.

Yüksek Türkçe 2 (C-2) Düzeyi

Sözel İletişim Konuları:

- Çevre sorunları hakkında neler düşünüyorsunuz?
- İş hayatındaki sosyal sorunlar nelerdir? Çözüm olarak neler önerirsiniz?
- Kadınların toplum hayatındaki yeri nasıl olmalıdır? Niçin?

Sözlü anlatım, öğrencilerin akıcı ve düzgün bir telaffuzla konuşma, cümleleri doğru kurma ve düzeylerine uygun sorulara rahatlıkla cevap verme becerilerine göre değerlendirilmelidir (Güzel ve Barın, 2013: 282/283).

Sonuç olarak denilebilir ki “konuşma” etkinliği, yabancılara Türkçe öğretimi için önem verilmesi, özellikle üzerinde durulması gereken becerilerin başında gelir. Dil bilgisi kurallarını çok iyi bilen, çok iyi yazabilen bir yabancı, konuşma konusunda aynı başarıyı gösteremiyorsa öğrendikleri işe yaramayabilir. Çünkü dil öğretiminde asıl olan iletişimdir. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapların da konuşma eğitimi için gerekli düzenlemeler yapılmalı; kitaplar derste öğretmene öğrenciye kılavuzluk etmelidir. Ancak unutulmamalıdır ki konuşma, *dinleme*yle iç içe olan ve birlikte geliştirilen bir öğrenme alanıdır (Güneş, 2016: 106).

2.3.3.4 Yazma

Yazma; duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun sembollerle anlatılmasıdır. Yazma, insanın doğası gereği kendini dışa vurduğu davranışlardan birisidir (Özbay, 2007: 115). Yazma, zihinde yapılandırılmış bilgilerin [bazı kurallı şekillere] dökülmesi işlemidir (Güneş, 2016. 157). Yazma öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi için üzerinde önemle durulması gereken bir alandır. Çünkü Güzel ve Barın’a göre *yazma* becerisinin geliştirilmesi, konuşma becerisini geliştirmekten daha zordur. Türkçe öğrenen bir yabancı Türkçeyi iyi bilip bilmediğini, onun yazdığı metinlerden anlaşılır. Öğrenilen dil yazılmadığı zaman kalıcı olmamaktadır. Güzel ve Barın’a göre *yazma* eğitimi şöyle olmalıdır:

Öğretmenlerin birçoğu sınıf içerisinde yazma eğitimi yapmaktansa ev ödevleri vermeyi yeğlemektedir. Evdeki yazılı anlatım çalışmasının düzeni ve süresi kişileri

yanılmaktadır. Yazma becerisi de diğer beceriler kadar önemlidir ve sınıfta birlikte geliştirilmesi şarttır. Konuşma sırasında yapılan ufak tefek yanlışlar hoşgörüle karşılanır ama yazı kalıcı olduğu için yapılan yanlışlar hiç hoş karşılanmaz. Ayrıca, konuşma dilinde sınırlı kelime hazinesiyle yetinen bireyler, yazılı anlatımda çok daha fazla kelimeye ihtiyaç duyarlar. Böylece yazılı anlatım günlük iletişimin dışına çıkarılır. Bu da, kişinin öğrendiği dille çok daha fazla şey anlatma çabasına yol açar. Bu durum, dilin inceliklerini öğrenmeye yardımcı olur. Çünkü insanın iç dünyası engin bir denizdir ve insan, duygularını ve bildiklerini anlatmaktan hoşlanır. Öğrencilerin önemli bir bölümü de öbek içerisinde sözlü olarak birçok konuyu çeşitli sebeplerle anlatmaktan çekinir ama yazılı olarak ifade etmekten çekinmez. Çünkü yazdıklarının yalnızca öğretim elemanı tarafından okunacağını ve özel durumların sınıftaki diğer öğrencilerle paylaşılmayacağını bilir. Yabancılar Türkçe öğretiminde yazı yazdırma biçimlerinin hepsinden yararlanmak gerekmektedir. Öğrencilerin yazma beceri düzeyleri aynı olmamaktadır. Yabancı bir dilde yazı yazmanın zorlukları da göz önüne alınırsa sınıf ortamında öncelikle sınıfça bazı yazıların öğretmenin rehberliğinde birlikte oluşturulması, daha sonra kompozisyon çalışmalarına yer verilmesi gerekmektedir (Güzel ve Barın, 2013: 284).

Yazma öğretimi için yazma biçimlerinin bilinmesi, buna göre yazma faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekir.

Yazma biçimleri farklı farklıdır: Kontrollü yazma, güdümlü yazma, serbest yazma; (Güzel ve Barın, 2013: 284) betimleyici, hikâye edici, karşılaştırmalı, iş birliği yaparak, planlı, sorgulayıcı yazma [gibi çeşitleri vardır] (Öz, 2011: 252).

Hikâye Etme Yoluyla Yazma ve Çağırışım Tekniği: Öğrencinin herhangi bir olay veya durumu hikâyeleştirerek anlatması esasına dayanır. Hikâye anlatmak, kendini ifade etmenin bir [başka] biçimidir (Öz, 2011: 251).

Öz'e göre *hikâye etme* ve *çağırışım tekniği* ile yazma biçimleriyle ilgili çalışmalarda sürekli beyin fırtınasının öneminden bahseder ve "clustering" oluşturma özelliklerine dikkat çeker:

Yaşantılarını ve deneyimlerini yazan kişi, dünyayı algılama biçimini ve kendini ifade eder. Hikâye etme tekniği, her ne kadar genel özelliği yönünden bu şekilde adlandırılrsa da bu teknik en iyi verim elde etmek yaratıcı yazma çalışmalarına yer vermekle mümkündür.

Yaratıcı kişi, belli bir düşüncede karar vermeden önce, yaratıcı süreç esnasında binlerce değişik düşünce oluşturur. Yazma etkinliğinde bulunanların eksikliği, düşünceleri değil, düşüncelerini harekete geçirmeye yardım edecek bir tekniktir. *Clustering*, yani düşünce ağlarının birbiriyle bağlanması, böyle sihirli bir anahtar oluşturur. Bu teknik, kavramsal düşüncemizi geri plana atarak, hayallerimizle, benliğimizde saklı olan olayları mecazlar, imgeler ve duygularla ifade etmemizi sağlar. *Clustering*, sürekli olmayan bir beyin fırtınası tekniğidir. Bu tekniğin, serbest çağırışla da yakından ilişkisi vardır. Aklımıza yıldırım hızıyla gelen çağırışlarla, beynimizin imgesel düşüncesinin çalışma şekli ortaya çıkar. "Cluster" oluşturma sürecinde oluşan düşünce ve ilhamlar beynimizin sağ yarım küresinin ürünüdür. Bu bölümde bütün yaşantımızda edindiğimiz deneyimler, düzensiz ve karışık olarak bulunur. Bu teknik, bilinmeyeni kabul etmeye, açıklığa dayanır, "Bunun sonu nasıl olacak, merak ediyorum." düşüncesine dayanır. Gözle görülen bir karmaşaya izin verir. *Clustering* oluştururken ne, nerede, kim, ne zaman, nasıl sorularına tam bir cevap aranmadan yazmaya başlanır. Bu şekilde

çocukken sahip olunan anlatım özgürlüğü yeniden kazanılmış olur. Yabancılara Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmaları sırasında öğrencilerin kendilerini özgür bir biçimde ifade etmeleri sağlanmalıdır. Düşüncelerin ve tasavvurların çağrışımla birbirine bağlanması, düşüncenin işlevlerinden biridir. İnsan düşüncesi, kendi akışına bırakıldığında bir bağlantı ve çağrışım zinciri ortaya çıkar. Bir kelimeyi merkez olarak ele alalım. Bu merkez, bir göldeki dalgaların yayıldığı gibi, etrafında çağrışımların yayıldığı bir merkezdir. Bir kelimedenden ya da kısa bir ifadeden oluşan çekirdek, çağrışımların ortaya çıkmasını sağlar. Bu çağrışımlar 1-2 dakika gibi kısa zamanda oluşur. Çağrışımları dikkate alarak metin yazmak başlangıçta 8-10 dakika sürer. Önceden öğrenilen kelimelerle sonradan öğrenilecek kelimeler arasında anlam yönünden bağ olması öğrenimi olumlu etkilemektedir. Eğer önce öğrenilen kelimelerle sonra öğrenilenler arasında bir çağrışım söz konusu ise öğrenim süresi kısalmaktadır. Deneyimlerimizin sonucu oluşan çekirdek kelime, bizi yazmaya teşvik eder. Söz gelimi; özgeçmiş, anılar ve duyguların yazılmasında olduğu gibi, öğrenci yazarken kendini rahat hissetmelidir. Bu durum, doğal yazma için ok önemlidir. Doğal yazma, bireyin kendini gerçeğe uygun olarak ifade etmesi demektir. Bu durum, bireyin yazdığı sözlerle duyulabilen iç sesidir (Öz, 2011: 251).

Ancak sadece *clustering* oluşması yazmak için yeterli değildir. Önemli olan bu *beyin fırtınasının* yazıya dönüşebilmesidir. Bunun için kelimelere, deyimlere, cümlelere ihtiyaç vardır. Öğrencide yeterli kelime bilgisi, kelime dağarcığı yoksa muhtemelen düşünceleri yazıya dönüşemeyecektir.

Bir başka yazma biçimi de *betimleyici yazma* şeklindedir. Betimle; bir eşyayı, insanı veya bir mekânı resim yapar gibi kelimeler ve cümlelerle ifade etme biçimidir.

Betimleyici Yazma: Bir nesnenin, bir yerin ya da bir kişinin dış görünüşü hakkında yazmadır. Betimleme aynı zamanda “iç görünüş” dediğimiz bireyin davranışları ve duyguları ile ilgili olan kişilik özelliklerini de kapsar (Öz, 2011: 252).

Yabancı dil öğretiminde önemle üzerinde durulması gereken faaliyetlerden biri de *diktedir*. Dikte; öğreticinin öğrencilere herhangi bir cümleyi, metni yazdırması ve yazılanları kontrol etmesidir. Güzel ve Barın’a göre *dikte* çalışmaları şu şekilde olmalıdır:

Güzel sözler, ikilemeler tekerlemeler, deyimler ya da şarkı sözleri bunlara örnektir. Bunların akılda kalmasının sebebi ezberdir. Dikte çalışması yapmak isteyen öğretmen bir gün sonra yazdıracağı bir metni kitaptan belirler ve öğrencilerine bunu evde birkaç kez yazmalarını ve bir gün sonra da aynı metni sınıfta yazdıracağını söyler. Metni çalışmış ve ezberlemiş olarak gelen öğrencilere bu metni yazdıran ve kontrol etmeleri için ikinci kez okuyan öğretmen, öğrencilerin kâğıtlarını diğer öğrencilere vererek onlara kontrol ettirir. Arkadaşının yanlışlarının altını çizip doğrusunu yazan öğrenciler hem kelimeleri çok daha iyi ezberlemiş olurlar hem de bildiklerinin ne kadar doğru olduğunu kontrol etmiş olurlar. Çünkü doğru kelimenin altını yanlış diye çizerlerse öğretmen tarafından uyarılırlar. Bir daha o yanlış yapmamaya uğraşırlar.

Diktede metinlerindeki kelime sayıları ortalama olarak şöyle olabilir:

Temel Türkçe 1 (A1) : 50-60 kelime

Temel Türkçe 2 (A2) : 60-70 kelime

Orta Türkçe 1 (B1) : 70-80 kelime

Yüksek Türkçe 1 (C1) : 90-100 kelime
Yüksek Türkçe 2 (C2) : 100-120 kelime
Temel Türkçede dikte metinleri, ders kitabındaki konuların bir özeti niteliğinde olursa çok yararlı olur. Bu düzeyde dikte metinleri devrik cümleler içermemelidir. Noktalama işaretlerinin henüz öğretilmeye çalışıldığı
Orta Türkçe 2 (B2) : 80-90 kelime
Yüksek Türkçe 1 (C1) : 90-100 kelime
Yüksek Türkçe 2 (C2): 100-120 kelime
Temel Türkçede dikte metinleri, ders kitabındaki konuların bir özeti niteliğinde olursa çok yararlı olur. Bu düzeyde dikte metinleri devrik cümleler içermemelidir. Noktalama işaretlerinin henüz öğretilmeye çalışıldığı temel düzeyde cümlelerin devrik olması öğrencilerin yanlış yapmalarına sebep olur. Dikte metinleri çok akıcı ve sade olmalıdır. Bu düzeyde özellikle Türkçede zor anlaşılabilen yumuşak veya uzun okunan sesler üzerinde özellikle telaffuzda üzerinde özellikle telaffuzda çok durmalı ve yumuşak g (ğ) yazılışı ve okunuşuna da ilk günden itibaren değinilmelidir (Güzel, Barın, 2013: 285).

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan kitaplarında da yazma etkinlikleri ve bu etkinliklerle ilgili konular titizlikle seçilmelidir. Ancak kitaptaki konular, gerekirse öğretici tarafından güncelleştirilebilmelidir.

Bir başka husus da yabancılara Türkçe öğretiminde yazma çalışmalarının aşamaları ile uyulması gereken kurallarla ilgilidir. Tiryaki'ye göre yabancılara Türkçe öğretimi için yazma çalışmaları aşama aşama yapılmalıdır. Yapılması gereken aşamalar şu şekilde olmalıdır: (1) alfabe öğretimi, (2) kelime öğretimi (3) cümle öğretimi, (4) paragraf öğretimi, (5) metin öğretimi (Tiryaki, 2013: 40). Bütün bu aşamalardan sonra yukarıda da belirtilen yazma biçimleri yabancılara Türkçe derslerinde ders sırasında da uygulanmalı, kitaplardaki etkinlikler de bu yazma biçimlerine uygun olarak tasarlanmalıdır.

2.3.3.5 Dil Bilgisi

Dil bilgisinin çeşitli şekillerde tanımları yapılmıştır:

Dil bilgisi, bir dili bütün cepheleriyle inceleyen bilgi koludur (Ergin, 1983: 28).

Dil bilgisi, dillerin doğuş, gelişme, yapılış özellikleri gibi türlü niteliklerini konu edinen; doğru, düzgün kullanım yollarını gösteren bilgilerin tümüdür (Gencan, 1971: 8). Özbay'a göre dil bilgisi; sesleri, sözcükleri, cümleleri çeşitli yönleriyle inceler. Daha doğru, daha kusursuz düşünmemize yardımcı olup doğru konuşmamızı, yazmamızı sağlar. *Grammer*, dille anlatışın şekillerini inceler ve tespit eder: Bu sayede de dilin daha çabuk ve daha düzgün şekilde öğrenilmesi ve kullanılması sağlanmış olur (Özbay, 2007: 135).

Grammer, kendisine has terimleri ile birlikte bir *üstdil* meydana getiren şey, dildeki göstergelerin dizimlerini, düzenleme ve kısıtlama yolları ile belirleyen bir dizi kuraldan başka bir şey değildir (Başkan, 2006: 46).

Dilin kullanımında yerleşmiş kurallara göre, dili meydana getiren sesleri, şekilleri, sözcükleri, yapı ve dizi işlem ve yollarını, yöntemlerini, sözcük sınıflarını, çekimlerini, cümledeki görev ve bağıntılarını düzenli olarak inceleyen bilimdir (Erdem, 2014: 231).

Dil Bilgisi Öğretimi: Bir dili öğrenmek o dille oluşturulmuş metinleri okuyup anlamayı, kendisine ifade edilenleri anlayabilmeyi; bilgi, duygu, düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak anlatabilmeyi gerektirir (Temizkan, 2014: 143).

Yabancılara Türkçe öğretimi için dil bilgisi konularının öğretimi ve hangi konunun önce verileceği meselesi önemlidir. Dil bilgisi dört temel dil becerisinin içine girmez. Ama bu dört temel becerinin istenilen düzeyde geliştirilmesinde dil bilgisinin önemli bir rolü vardır. Dili tek ve bütün bir vücuda benzetirsek, dil bilgisi bu vücudun iskeletidir (Hengirmen, 1993: 76).

Etkili bir dil kullanımında dil bilgisi amaç değil, öğrenenin dil becerilerinin geliştirmesinde bir etkinlik alanı olarak düşünülmeli, dil becerilerine ulaşmada araç olmalıdır. Dil bilgisi öğretimi ile dilin kurallarını öğrenmek, dilin etkili kullanılmasına yardımcı olacaktır. Özellikle yabancı dil öğrenenler düşünüldüğünde, kurallar doğru iletişimin temelini oluşturacaktır (Göçen ve Okur, 2013: 345).

Dil bilgisi öğretiminde çeşitli yöntemler vardır. Hengirmen'e göre bunlardan dil bilgisi kurallarından yararlanılarak yabancı dil öğretimi yapılmasına dayanan *dil bilgisi-çeviri yöntemde*; biçimbilgisi ve söz dizimi kuralları üzerinde durulur. Bu yöntemde kaynak dil ve hedef dilin dil bilgisi kurallarının ayrıntılı bir analizini gerektirir. Daha sonra bu çalışma ile elde edilen bilgiler metinler üzerinde çeviri denemeleriyle uygulamaya geçilir. Bu yöntemle dil öğrenen bir kimse daha çok okuma ve yazma yönünde gelişmektedir. Buna karşın dinlediğini anlayamamakta, günlük dili konuşamamaktadır. Telaffuz konusunda da oldukça yetersiz kalmaktadır (Hengirmen, 1993: 18-19).

Andrews'e göre dil bilgisi öğretiminde, öğrencilerin yazılı ya da sözlü anlatımlarını niteliksel (söz dizimi bakımından gelişme) ve niceliksel (cümle veya kelime sayısı) yönden geliştirilmesi hedeflenir (Akt. Yaman, 2010: 10).

Göçen ve Okur'a göre yabancılara dil öğretiminde önemli olan ihtiyaçtır. Öğrenci, öğrendiği kural ile hangi iletişim ihtiyaçlarını karşılayabileceğini bilmelidir. Böylece

hem öğrenme isteği artacak, hem de öğrendiklerini daha kolay bir şekilde uygulamaya dönüştürebilecektir (Göçen ve Okur, 2013: 337).

Ayrıca yabancılara dil bilgisi öğretiminde dil bilgisi konularının ne kadar öğretilmesi gerektiği meselesi de önemlidir. Uygulamaların ne kadar sıklıkta yapılması gibi konularda karar vermesi ve bu aşamaları en iyi şekilde dengeleyebilmesi öğretmenden beklenir. Burada önemli olan öğrencinin ihtiyaçlarını ve yanlışlarını göz önünde bulundurmak ve buna göre bir uygulama yapmaktır (Göçen ve Okur, 2013: 337). Çünkü öğretici sınıfta öğrencilerin ihtiyaçlarını, onların bildiklerini bilmediklerini, yanlışlarını en iyi gözlemleyendir.

Yabancılara Türkçe öğretimindeki dil bilgisi öğretim ilkeleri farklıdır. Ana dili Türkçe olan birine dil bilgisi öğretmek, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen birine dil bilgisi öğretmek farklıdır. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış kitaplarda bu konuda ortak bir yaklaşım bulunmamaktadır; mesela, fiil kip ve zamanlarının hangisinin daha önce öğretilmesi konusunda olduğu gibi. Bu bağlamda Erol'un yaptığı ve aşağıda da belirtilen çalışma dikkat çekicidir. O, çalışmasında, fiil kip ve zamanların öğretimi planlamasında “en sık-en az kullanım” ve “en zor-en kolay” kullanım durumlarını (öğrencilere göre) şu şekilde belirlemiştir:

Türkçede en sık kullanılan zamanlar:

Görülen geçmiş zaman : % 17

Öğrenilen geçmiş zaman : % 6

Şimdiki zaman : % 57

Gelecek zaman : % 3

Geniş zaman : % 17

Türkçede en az kullanılan zaman:

Görülen geçmiş zaman : % 4

Öğrenilen geçmiş zaman : % 51

Şimdiki zaman : % 7

Gelecek zaman : % 10

Geniş zaman : % 28

Türkçedeki en zor öğrenilen zaman:

Görülen geçmiş zaman : % 2

Öğrenilen geçmiş zaman : % 38

Şimdiki zaman : % 6

Gelecek zaman : % 11

Geniş zaman : % 43

Yukarıdaki bilgilere göre;

Türkçedeki en kolay öğrenilen zaman:

Görülen geçmiş zaman : % 36

Öğrenilen geçmiş zaman : % 5

Şimdiki zaman : % 49

Gelecek zaman : % 8

Geniş zaman : % 2 (Erol, 2008: 138-142).

Kısaca Erol'un bu çalışmasına göre yabancılara Türkçe öğretimi için *fiil kip*,

zamanların öğretilmesinde şu sıralamaya uyulmalıdır: *Şimdiki Zaman* > *Görülen Geçmiş Zaman* > *Emir Kipi* > *Gelecek Zaman* > *İstek Kipi* > *Öğrenilen Geçmiş Zaman*, *Geniş Zaman* > *Gereklilik Kipi* > *Şart Kipi* (Erol, 2008: 138-142).

Şüphesiz dil bilgisi, sadece *kip* ve *zamanların* öğretiminden ibaret değildir. Ancak bu tür bilimsel çalışmaların artmasıyla, dil bilgisi konularının daha sistematik bir şekilde işlenmesi sağlanabilir. Kitaplardaki dil bilgisi konularının veriliş sırası, biçimi, bu sayede daha bilimsel ölçütlere göre düzenlenebilir. Güzel ve Barın'a göre dil bilgisi konuları şu sıraya göre verilmelidir:

A-1:

Tanışma

Alfabe (Ünlü -/ Ünsüz Sesler)

Bu ne?

Bu kim?

mI / değil

Bulunma durumu: +DA

var/ yok

Şimdiki zaman: -yor

Ad durum ekleri

+dan önce / +dan sonra

İyelik ekleri

-mak istemek

İle bağlacı / +lı / +sız / +ilk ekleri

Saatler

Emir / İstek Kipleri

Belirli geçmiş zaman: -DI

Ad cümlelerinde belirli geçmiş zaman

+daki / +ki ekleri

A-2:

Gelecek zaman: -AcAk

Geniş zaman : -(I / A) r

Adlaştırma / Dolaylı Anlatım (Emir kipi)

Mastar ekleri: -mA / -mAk / -Iş

-Ip / -mAdAn

-mAdAn önce / -DIktAn sonra

-mAk için / -mAk üzere / -mAktA

B-1:

Gereklilik kipi

İşteş çatı eki

-ArAk/ -A zarf-fiil ekleri

Dilek kipi

+kAn zarf-fiil eki

Dönüştü çatı eki

Kendi, dönüşlülük zamiri

Başlama zarf-fiil ekleri(-alı/-dığundan beri, -dİ-AlI)

Şart eki -sA

Ad cümlelerinde şart

Ettirgen çatı eki

Edilgen çatı eki

B-2:

Bitim zarf-fiil ekleri (-ana kadar/ -mcaya kadar/ -asıya kadar)
Zaman anlatan zarf-fiil ekleri (-dığı zaman / -dığında / -acağı)
Zaman / -Inca / Ir...-mAz)
Sıfat-fiil ekleri (-an / -dik / -acak / -ası / -maz / -ar / -mış)
Dolaylı anlatım
Birleşik çatılar
Sebeup anlatan zarf-fiil ekleri (-dığı için/ -dığından/ -acağı için/ -acağından)
C-1:
Hikâye birleşik zamanı
Rivayet birleşik zamanı
Sürekli zarf-fiil ekleri
Sürekli fiili
Zarf-fiil ekleri (-casına / -sızın / -maktansa vb.) (Güzel ve Barın, 2014: 263)

Dil bilgisi Güzel ve Barın'a göre tek başına öğretilmemelidir. Diğer becerilerle birlikte işlenmeli, dil bilgisi, diğer becerilerle ilişkilendirilerek öğretilmelidir. Bu ilişkilendirme ile yapılacak öğretim sürecinde önemli olan öğrenenin öğrendiği dil bilgisi kuralının hangi durumlarda kullanabileceğini bilmesidir (Güzel ve Barın, 2014: 265).

Göçen ve Okur'a göre dil bilgisi öğretimiyle dilin kurallarını öğrenmek, o dilin daha etkili kullanılması demektir. Özellikle yabancı dil öğrenenler için bu kurallar, doğru iletişimin temelini de oluşturmaktadır. Etkili bir dil kullanımında dil bilgisi amaç değil, öğrenenin dil becerilerinin geliştirilmesinde bir etkinlik alanı olarak düşünülmeli, dil becerilerine ulaşmada araç olmalıdır. Çünkü dil bilgisi; dinleme, okuma, yazma ve konuşma gibi beceri alanlarından farklı ama hepsiyle ilişkili bir alandır. (Göçen ve Okur, 2013:344). Bu bağlamda [öğrencilerin] iletişim ihtiyaçları belirlenmelidir. İletişim ihtiyacını karşılama süreci dilin gerçek kullanımını yansıtan bağlamlar ile gerçekleştirilmelidir. Öğrenene bağlam içinde dilin kullanımını gösterebilmek ve öğrenenlerin kuralı sezebilmesini sağlamak önemlidir (Göçen ve Okur, 2013: 345).

Dil bilgisi öğretimi konusunda dünyada çeşitli yaklaşımlar, metotlar bulunmaktadır. Moyaes'in belirttiği yaklaşımlar şu şekildedir:

Davranışçı Dil Yaklaşımı: Skinner'e göre dil bilgisi uyarı-tepki şeklinde çeşitli davranışlarla öğretilir. Bu anlayışta katı bir dil bilgisi verilmiş ve dilin yapısı üzerinde çok durulmuştur. Günümüzde artık bu tür dil bilgisi öğretimi ilgi görmemektedir.

Bilişsel Dil Yaklaşımı: Chomsky'nin kuramı esas alınmıştır. Bu görüşe göre insan beyni, doğuştan dilin evrensel biçimlerini öğrenmek üzere programlanmış bir yapıya sahiptir. Her dilde evrensel kurallar olduğu gibi o dilin kendine özgü ikincil kuralları vardır. Evrensel kuralları edinme, ikinci kuralları edinmekten daha kolaydır. Ana dili edinimi bilinçaltı yoluyla gerçekleşir; ikinci dili ise bilinçli bir biçimde kuralların öğrenilmesine dayanır. Ana dil edinimi, ikinci dil edinimi için bir başlangıçtır ve monitör işlevi görür.

Yapılandırıcı Dil Yaklaşımı: Yapılandırıcı yaklaşıma göre sınıftaki etkinlikleri, öğretmen ve öğrenciler arasındaki paylaşımın bir dizi ürünü olarak yorumlamak mümkündür. Bir öğrenme çevresi olarak sınıf, öğrenmenin düzenlemesi ve yönetimiyle bağlantılı olarak iki temel kavrama sahiptir (Akt. Yaman, 2010: 13-14).

Son dönemlerde yapılan çalışmalarla geliştirilen *yapılandırıcı* yaklaşıma göre dil bilgisi öğretimi anlama ve anlamı aktarmak için yapılmalıdır. Barnier vd. göre bir şeyler ifade edebilmek için dilin bazı öğelerini ve kurallarını bilmek gerekmektedir. Ancak bu süreçte dil bilgisini öğretmek başlı başına bir amaç olmamalıdır. Dil bilgisi anlamlı olmalıdır. Düşünmek, anlamak ve zihinsel becerileri geliştirmek için dil bilgisinden yararlanılmalıdır (Akt. Güneş, 2007: 265).

Yabancılara Türkçe öğretimi için de dil bilgisi öğretimi *amaç* olmaktan çıkmalı, Türkçeyi doğru ve etkili kullanmada *araç* olmalıdır. Dil bilgisi konularının verilmesi için kapsamlı bir araştırma, uygulama yapılmalı, hangi konunun önceden verilmesi gerektiği meselesi aydınlatılmalıdır. Zira bu konuda ders kitaplarında ortak bir düzenleme bulunmamaktadır.

2.3.3.6 Ölçme ve değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme genellikle benzer, yakın bir kavram olarak algılanmaktadır. Hâlbuki ikisi farklı kavramlardır. Yıldırım'a göre *ölçme*, sayısal olarak bir değer vermektir. *Değerlendirme* ise bu sayısal verilerden sonuç çıkarmaktır. Ölçme, sadece bir şeyin niceliğine ilişkin bilgi verir; bu bilginin yeterli olup olmadığı, istenilen nicelik ve türden olup olmadığı ise bir değerlendirme sonucudur. "Değerlendirme" bir veya daha fazla gözlem verisini bir ölçüte vurma işlemidir (Yıldırım,1983: 2). Ayrıca *ölçme ve değerlendirme*, öğrencilerin öğrenme düzeyini belirleyebilmek, [notla değerlendirebilmek] için öğretmenlere, ihtiyaç duyabilecekleri [gerekli] bilgileri sağlar (Anderson ve Kratowohl, 2014: 329).

Eğitim- öğretimde *Ölçme ve Değerlendirme* Güler'e göre üç bölümde incelenir:

Doğrudan Ölçme: Ölçülmek istenilen özellik doğrudan gözlenebiliyorsa bu tür ölçmeler doğrudan ölçme denir.

Dolaylı Ölçme: Bir özelliğin doğrudan ölçülüp gözlenmesi bir başka özelliğin yardımıyla ölçülebiliyorsa bu tür ölçmeler dolaylı ölçme denir.

Türetilmiş Ölçme: Ölçülmek istenilen özellik kendisinden farklı iki ya da daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağlantıyla ölçülebiliyorsa bu tür ölçmelere türetilmiş ölçme denir (Güler, 2014: 5).

Eğitim programımızın hedef davranışlarına ulaşmak için sınavlarından önce öğretim sürecinin iyi izlenmesi gerekmektedir ve ölçme değerlendirme soruları; *bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme* basamakları göz önünde tutularak

hazırlanmalıdır (Güzel ve Barın, 2013: 279). Duru'ya göre eğitim sürecinin sonunda yapılan ölçmenin de süreci destekleyici ve ölçücü olması gerekmektedir. Ölçüm sonucunda yapılacak değerlendirmenin eğitim sürecine katkı sağlaması, eğitimin içerikleri ile bütünlük arz etmesi gerekmektedir (Duru, 2014: 5).

Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri hedeflere uygun olarak yapılmalıdır. Hedeflerin içeriğine uygun ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin yapılması, ancak hedeflerin çok net olarak ortaya konulmasıyla sağlanır (Tan, 2013: 59).

Demirel'e göre [de] ölçme değerlendirmede en önemli ölçütün, öğretim programlarıyla, hedef davranışlarıyla uyumlu olmasıdır. Ona göre ölçme değerlendirme teknikleri, [sınavları] şu şekilde olmalıdır:

Yazılı Sınavlar:

- A. Çeviri
- B. Dikte
- C. Yazılı Anlatım (Kompozisyon)
 - a. Güdümlü
 - b. Seçmeli
- D. Kısa Cevaplı
 - a. Açık uçlu
 - b. Doldurmalı
- E. Çoktan Seçmeli

Sözlü Sınavlar (Demirel, 2012: 124).

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere uygulanacak sınavların hangi bilimsel temele dayandırılması gerektiği ve sınav hazırlama, uygulama ve değerlendirme ölçütlerinin nasıl olacağı meselesi önemlidir. Yabancılara Türkçe öğretimi için yapılacak sınavlar ADP'ye göre düzenlenmelidir. Bu konuda Köse'nin yaptığı çalışma dikkat çekicidir. Bu; "Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni" (*The Common European Framework of Reference for Languages*) Avrupa eğitim sistemindeki öğretim programları, ders kitapları, sınavları, öğretim yöntem ve teknikleri ile öğretim stratejilerini kapsayan ve rehber niteliği taşıyan ortak bir çalışmadır. Bu çalışmaya göre yabancı dillerin öğretiminde esas alınması gereken dil seviyeleri; A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 bölümlerinden oluşmaktadır. Her bölüm kendi içinde dört temel dil becerisini tanımlayan unsurlardan oluşmaktadır. Bunlar; okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileridir. Hazırlanacak ve uygulanacak sınavların değerlendirilmesinde öğrenenin, belirlenen becerileri ne ölçüde yapabildiği tespit edilecek, dil düzeyi belirlenmiş olacaktır (Köse, t.y.).

Duru'ya göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için ölçme değerlendirme soruları; işlenen konuya, öğrencinin ilgisine, öğrenme türlerine göre çeşitlilik gösterebilir.

Ona göre ölçme değerlendirme uygulamalarında dil becerilerinin hangi soru şekilleri ile daha iyi ölçülebildiği bilinmelidir.

Duru, çalışmasında bu konuda şu tespitlerde bulunmaktadır:

Yabancılara Türkçe öğretiminde, öğrencilerin öğrenmelerini izleme ve öğrenme düzeyini belirleme çok önemlidir. Bu bağlamda kitaplardaki bölüm sonlarındaki ölçme, değerlendirme etkinlikleri iyi düzenlenmelidir. Öğrenmeleri izleme amaçlı değerlendirme, ünite öğretilirken öğretmen ve öğrencilere ihtiyaçları olan bilgileri sağlar. Öğrencilere hedefi nasıl başarması, öğretmene de ne gibi öğretim kararları alması gerektiği konusunda bilgi verir. “Bu materyal üzerinde bir daha mı durmalıyım, öğrencilerin çalışmalarını bitirmeleri için daha çok zamana mı ihtiyaçları var, öğrenciler için çok sıkıcı ve kafa karıştırıcı görüldüğü için bu kısmı çıkarmalı mıyım, bu ünitenin süresine birkaç gün daha eklemeli miyim?” gibi sorulara cevap bulma bakımından ölçme değerlendirme etkinlikleri önemli bir unsurdur (Duru, 2014: 3).

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarındaki bölüm başında ve bölüm sonlarında konuyla ilgili ölçme değerlendirme soruları olmalıdır. Bu sorular konuyu tamamlayıcı, pekiştirici, öğretici olmalıdır. Sorular MEB’in hazırlamış olduğu *ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine* (Bkz: 1. Tablo) uygun düzenlenebilir. Buna göre bölüm sonlarındaki ölçme değerlendirme soruları tek tip olmamalıdır. Bölüm başı ve bölüm sonlarında bulunan hazırlık sorularında bazı ölçütler dikkate alınmalıdır. Buna göre bölüm başında bulunan sorularda aşağıdaki özelliklere dikkat edilmesi gerekir:

- Öğrencilerin yakın çevresi, ihtiyaçları ve günlük yaşantısı ile ilgili olmalıdır.
 - Öğrencide ünite veya konuyu öğretmek için ilgi ve istek uyandırmalıdır.
 - Öğrencinin bilgi ve beceri birikimine uygun olmalıdır.
 - Öğrencilerin düzeylerine uygun araştırma, inceleme, deney ve gözlemlere yer vermelidir.
- Ünite veya konu sonlarındaki değerlendirme öğrencileri ise;
- Alistırma, test, araştırma-inceleme, muhakeme etme, deney ve gözlem yapmaya teşvik etmelidir.
 - İlgili bölüm ve ünite ile ilgili sorular, öğrencilere kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tutum ve davranışlar kazandırmaya teşvik etmelidir.
 - Araştırma, inceleme, deney ve gözlem konularının öğrencilerin farklı ilgi düzeyleri ve çevreleri dikkate alınarak belirlenmelidir.
 - Sorular öğrencilerin kendi kendisini değerlendirmesine imkân sağlamalıdır.
 - Alistırma ve sorular çeşitlilik göstermelidir. (Tablo doldurma, grafik okuma, harita tamamlama vb.).
 - Alistırmalar öğrenmeyi değerlendirmeye hizmet etmelidir. Alistırma ve sorular öğrencinin kendi ilerlemesini ve başarısını araştırıp doğrulayabileceği biçimde hazırlanmalıdır. (cevap anahtarı kitabın sonunda verilebilir)
- Derslerde yapılacak değerlendirme, alanın kendine özgü özelliklerinden dolayı belli kural ve ilkelere göre yapılmalıdır. Bilişsel, duyuşsal ve devinimsel (psikomotor) nitelikteki amaçların değerlendirilmesini kapsayan değerlendirme yaklaşımları, belli bir planlama aşamasından sonra değişik tekniklerin kullanılmasını, araç- gereçlerin geliştirilmesini içermelidir. Değerlendirme sonuçları, yalnız öğrenciye dönük olmayıp öğretmen ve öğretim süreci ile ilgili bilgilere de yer vermelidir (Tertemiz, vd. 2011: 52).

Ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda MEB'in hazırlamış olduğu kılavuz da bulunmaktadır. Bu kılavuzda geçen ölçütlerden, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de yararlanmak mümkün olabilir. (Bkz. 1. Tablo)

1. Tablo: MEB'e Göre Ölçme Yöntemleri (Kaynak: Birol ve Özbay, 2013: 25/26)

Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	Nedir?	Yararları Nelerdir? Ne Amaçla Kullanılır?
Öz Değerlendirme	Belli bir konuda bireyin belli ölçütlere çerçevesinde kendini değerlendirmesidir.	Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerine aktif olarak katılmalarını, kendilerini sürecin bir parçası olarak görmelerini sağlar. Ayrıca öğrencilerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarına, kendilerine dışarıdan bakma yetilerinin gelişmesine katkıda bulunur.
Akran Değerlendirme	Öğrencilerin belli ölçütler çerçevesinde birbirlerini değerlendirmesidir.	Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur.
Performans Görevleri	Öğrencilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri günlük yaşamla da ilişkilendirerek ortaya koymalarını gerektiren kısa süreli çalışmalarıdır.	İnsanların bilgiyi kullanmasını ve gerçek yaşam durumlarına yakın ürünler ortaya koymasını sağlar.
Proje Görevleri	Geniş içerikli, uzun süreli performans ödevleridir.	Performans değerlendirme kaynakları tekrar tekrar kullanılabilir.
Öğrenci Ürün Dosyaları	Öğrencinin bir öğrenme alanındaki çaba, başarı ve gelişimini kanıtlayan, belirli bir zaman dilimindeki (bir dönem, bir yıl) çalışmalarının, organize edilmiş sistemli bir koleksiyonudur.	Aynı değerlendirme aracı kullanılarak öğrencinin zaman içindeki gelişimi bir çizelge dâhilinde izlenebilir. Üst düzey zihinsel becerilerin gelişmesine yardımcı olur.
Dereceli Puanlama Anahtarı	Bir ürünün, çalışmanın etkinliğin ya da cevabın niteliğin değerlendirilmesinde kullanılan puanlama rehberidir.	Öğretmenin öğrencilerden beklentilerini somut ve anlaşılır hâle getirir. Öğrencilerin kendilerinden beklenenin ne olduğunu bilmelerini sağlar.
Derecelendirme Ölçekleri	Ölçülen özelliğe ilişkin performans çeşitli düzeyleriyle tanımlayabilen ve ölçütlerin ne dereceye kadar karşılandığını göremeye olanak sağlayan araçlardır.	Öğretmenin öğrencilerden beklentilerini somut ve anlaşılır hâle getirir. Hazırlanması kolaydır. Birçok davranışın ölçülmesinde kullanılabilir.

1. Tablonun Devamı: MEB'e Göre Ölçme Yöntemleri

Kontrol Listeleri	Ölçülen özelliğe ilişkin performansı çeşitli düzeyleriyle tanımlayabilen ve ölçütlerin ne dereceye kadar karşılandığını görmeye olanak sağlayan araçlardır.	Öğrencinin veya öğretmenin gözlemlerini önceden belirlenen ölçütlere göre yapmalarına olanak sağlar. Öğrencinin performansı hakkında, eksik noktaların belirlenip telafi edilmesi adına, detaylı bilgiler içerir. Performans ölçütlerini belirttiği için beklenen davranışın özellikleri dair bilgiler verir. Öğrenmeyi kolaylaştırma, öğrenme sürecini kontrol etme, kavram yanlışlarını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılır. Kavram haritaları, öğrenmeyi anlamlı kılar.
Kavram Haritaları	Ünitede veya konuda geçen kavramların birbiriyle ilişkilerinin yansıtıldığı haritalardır.	Hazırlanması kolaydır. Üst düzey düşünme becerilerin ölçülmesinde, öğrencilerin kavramları bir bütün olarak kavrama yeteneklerinin ve yazılı anlatım becerilerinin ölçülmesinde kullanılır.
Açık Uçlu Sorular	Öğrenciden sorunun cevabını düşünüp hatırlaması ve bulduğu cevabı yazılı olarak ifade etmesini gerektiren sorulardır.	Hazırlanması ve puanlanması kolaydır. Geniş bir kapsam örneklenebilir.
Kısa Cevaplı Sorular	Öğrencilerin bir sayı, bir kelime veya bir cümle ile cevaplayabilecekleri sorulardır.	Kısa sürede çok sayıda davranış ve beceri ölçülebilir. Puanlanması kolay ve objektiftir. Daha çok bilgi, zihinsel beceriler ve yeteneklerin ölçülmesinde kullanılır.
Çoktan Seçmeli Sorular	Bir sorunun cevabını, verilen seçenekler arasından bulmayı gerektiren sorulardır.	Puanlanması kolay ve objektiftir.
Eşleştirmeli Sorular	İki grup hâlinde verilen ve birbirleriyle ilgili bilgi öğelerinin, belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektiren soru tipleridir.	
Doğru Yanlış Soruları	Verilen bir cümlenin, mevcut olan bilgilere bağlı olarak doğru mu yanlış mı olduğunun belirlenmesini gerektiren sorulardır.	

2.3.4 Dil-Anlatım, Yazım-Noktalama Özellikleri

Ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken önemli konulardan biri de kitaplardaki dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleridir. Ders kitapları dil-anlatım bakımından sağlam, yazım-noktalama yönünden ise kusursuz olmalıdır.

2.3.4.1 Dil-anlatım

Dilin işlemesi için belli bir düzen gerekir. Bu düzenin adına da dil kuralları denir. Dolaşan dilin herkesçe doğru sayılan işleyişleri, zamanla kural niteliğini almış, bundan sonra dil ürünlerinin sağlıklı olup olmadığı bu kurallarla ölçülür olmuştur (Aksoy, 2000: 8). Bu bağlamda cümlenin doğru, güzel olabilmesi için kuralların bilinmesi ve bu kuralların uygulanması gerekir (Ömeroğlu, 2002: 75).

Türkçe ders kitapları özellikle kullanılan dil ve anlatım özelliği bakımından çok dikkatli bir şekilde incelenmelidir (Demirel, 1998: 150).

Ders araç gereçlerinin dili, genel geçer birtakım kriterlere sahip olmalıdır. Bu kriterler, bütün ders kitaplarında var olması gereken ortak özelliklerden biri de yaşayan ve güncel bir dil[dir] (Çınar ve İnce, 2015: 199). Yaşayan güncel dilde uyulması gereken kuralların yanında *ortak dilin* kullanımı da önemlidir. Kitaplarda *ortak dil* kullanılmalıdır. Türkiye Türkçesinin ortak dili *İstanbul ağzı* üzerine kurulmuştur (Özkan, 2010: 24). Ders kitapları bu ortak dil ile düzenlenmiş olması gerekir. Ders kitaplarında yerel ağızlar, argo ifadeler olmamalıdır. Ders kitapları edebî/standart Türkçeye, *İstanbul ağzına göre* yazılmalıdır.

İletişim, dil kurallarına uymak suretiyle konuşanla dinleyenin bildiği kelimeleri kullanmakla gerçekleştirilir. Yılmaz' göre konuşanların ve dinleyenlerin kullandığı kelimelerin şekillerinde ve anlamlarında ortaklık olmazsa doğru bir iletişim sağlanamaz. Dil, insanların her türlü istek, duygu, düşünce ve yaşantısını başka insanlarla paylaştığı bir vasıta. Bu vasitanın yanlış kullanılması, meramın da yanlış aktarılması demektir (Yılmaz, 2010: 11). Kısaca yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarında, diğer kitaplarda olduğu gibi, dilin kurallarına uyulmalı ve ifade hatası yapılmamalıdır.

Tertemiz vd. kitapta kullanılan dil ve anlatımın, öğrencilerin gelişim basamakları ve kavrama düzeylerine de uygun olması gerektiğini söylerken bu konuda şunlara dikkat çekmektedir:

- Detaylı anlatımdan kaçınılmalıdır.
- Cümle uzunlukları standartlara uygun olmalıdır.
- Anlatım sade olmalıdır. (Gereksiz kelimeler kullanılmadan yalın anlatım kullanılmalı, anlatım yanlış anlamaya meydan vermemelidir)
- Türkçe, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçmadan doğru olarak kullanılmalıdır.
- Kitapta kullanılan dil akıcı, mantık dokusu ve fikir bütünlüğü içinde olmalıdır.
- Kullanılan kelimeler ve cümle yapıları öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.
- Aynen yazılması gereken yabancı kelimeler ve özel isimler orijinal şekilde yazılmalı ve bunların okunuşları parantez içerisinde gösterilmelidir.
- Cümle yapıları ve uzunlukları öğrencilerin öğrenme ve gelişim basamakları dikkate alınarak seviyelerine uygun dil ve ifadeler kullanılmalıdır.
- Bölümler arası sürekliliği sağlayıcı bağlantılara yer verilmelidir (Tertemiz, vd. 2011: 55).

MEB (2007) bu konuda yayımladığı 2597 Sayılı Tebliğler Dergisi'ndeki "Ders Kitapları İle Eğitim Araçlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönergesi"nde, bu konudaki ilkeleri şu şekilde belirtmiştir:

- 1) Yaşayan Türkçe doğru, güzel ve etkili kullanılır.
- 2) Türkçeleşmiş kelimeler, yaşayan Türkçenin bir parçası olarak değerlendirilir.
- 3) Öğrencilerin seviyelerine uygun, kelime hazinelerini geliştirmelerine fırsat veren zengin ve akıcı Türkçenin kullanılmasına özen gösterilir.
- 4) Cümleler, öğrencinin zihnindeki bilgilerin yapılandırılmasına yönelik olarak kurulur.
- 5) Paragraf düzenleme kurallarına uyulur ve paragraflar arasındaki anlam ve mantık ilişkisine dikkat edilir.
- 6) Cümle uzunlukları, sınıf seviyesine uygun olarak düzenlenir.
- 7) Türkçenin kullanımında, Türk Dil Kurumu'nun son yayımladığı son Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu esas alınır.
- 8) Konuların işlenişinde doğru, açık, anlaşılır yalın bir dil ve anlatım kullanılır.
- 9) Kelimeler, nüanslara dikkat edilerek titizlikle seçilir.
- 10) Metinlerde akıcılık, mantık dokusu ve fikir bütünlüğü sağlanır.
- 11) İlköğretimin ilk üç sınıfında soyut kavramların kullanılmasından kaçınılır.

Buradaki ilkeler, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de geçerli, uyulması gereken kurallar, ölçütler olarak kabul edilebilir.

Sonuç olarak denilebilir ki ders kitapları dil anlatım yönünden sağlam olmalıdır. Cümleler, anlaşılır ve öğrencilerin seviyesine uygun olarak düzenlenmelidir. Fazla uzun cümlelerde anlatım bozukluğu yapma riski artacağından özellikle A-1 kurundaki cümlelerin kısa ve anlaşılır olmasına dikkat edilmelidir. Dil-anlatım bakımından kusurlu, ifade hataları ile dolu ders kitapları, eğitim öğretimi de olumsuz etkileyeceği unutulmamalıdır.

2.3.4.2 Yazım-noktalama

Noktalama özellikleri bir yazının daha iyi anlaşılabilmesi için gerekenlere belli işaretler konması demektir (Topaloğlu, 1989: 229). Noktalama işaretleri dilin en gerçekçi yönü olan konuşma dilini yazı diline aktarmakta kullanılan işaretlerdir. Onların yardımıyla anlam daha açık, duygular daha belirgin olur, metni okumak kolaylaşır. Noktalama işaretlerinin kullanılmasında sergilenen yanlışlar, anlatımı da etkilemektedir (Yılmaz, 2010: 136). Ders kitapları hazırlanırken Tertemiz'e göre noktalama- yazım konusunda şu ilkelere uyulmalıdır:

- Kitaplar, Türkçe yazım kurallarına uygun olmalıdır,
- Konuya özgü sözcükler (terminoloji) kullanılmalıdır,
- Metinde verilmek istenen mesaj açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Ders kitaplarında kullanılacak dil, metinlerde akıcılık, sade, anlaşılır, öğrencilerin bildiği ve kullandığı kavramlardan oluşan kısa ve öz bir Türkçe olmalıdır.
- Öğrencilerin öğrenme, gelişim basamakları dikkate alınarak seviyelerine uygun dil ve ifadeler kullanılmalıdır (Tertemiz, vd. 2011: 56).

Ders kitapları hazırlanırken, yazım kuralları bakımından Türk Dil Kurumu'nun (TDK) *Yazım Kılavuzu* esas alınarak düzenlenmelidir. Çünkü dilde birinci derecede ilgili kuruluş Türk Dil Kurumu'dur. İmlâda birlik, dilde birlik demektir. Dilde birlik sağlanırsa eğitimde [de] birlik sağlanır (Zülfikar, 2008: 34/59).

2.3.5 Kitapların Sosyolojik Yönü

Evrensel-insani, milli-manevi değerlere uyum ile kültürel özellikler, kitapların sosyolojik yönünü kapsamaktadır.

2.3.5.1 Evrensel-insani değerlere uyum

Ders kitapları evrensel-insani değerlere uygun olarak hazırlanmalıdır. TDK Türkçe Sözlük'te (2005) "evrensel" kelimesi, *evrenle ilgili, bütün insanlığı ilgilendiren, dünya ölçüsünde, dünya çapında* olarak açıklanmıştır. Evrensel-insani değerler bütün kaynaklarda göreceli kavram olarak görülebilir, ancak "Bütün insanlığın kabul edebileceği bir *evrensel-insani değerler* tanımı yapılabilir (Reboul, 1995: 373). Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı Resmi Gazete'de (2012) yayımlanan "Ders Kitaplarının Nitelikleri" adlı yönetmeliğindeki; "*Ders kitapları, insan haklarına aykırılık, cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi görüş ve benzeri ayrımcılık içermez.*" cümlesiyle, kitapların evrensel-insani değerlere uygun olarak hazırlanmasının gereğini belirtmiştir. Yabancılarla Türkçe öğretimi için hazırlanacak

kitaplarda da bu özelliklere dikkat edilmeli, kitaplarda evrensel-insani değerlere özen gösterilmelidir.

Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi, yabancı dil öğrenimini teşvik edici bazı kararlar almıştır. Konseye üye ülkelerin aldıkları bu kararlar, *evrensel-insani değerleri* kapsamı bakımından da önemlidir. Konsey, modern diller alanında üç temel ilke benimsemiştir. Konsey'in (CEFRL) belirlediği ilkeler şunlardır:

1. Avrupa'daki farklı dil ve kültür çeşitliliği zengin bir mirastır, bu zenginliğin korunup geliştirilmesi gerekir. Bu dil ve kültür çeşitliliği ortak bir kaynaktır ve bu çeşitliliğin iletişim kurmada bir engel olmaktan çıkarılıp karşılıklı zenginleşme ve anlayış hâline dönüştürülmesi için eğitim alanında büyük çaba gereklidir.
2. Avrupa'da hareketliliği artırmak, karşılıklı anlayışı ve iş birliğini teşvik etmek, ön yargı ve ayrımcılığın üstesinden gelmek için farklı ana diline sahip Avrupalılar arasında iletişim ve etkileşimin kolaylaştırılması gerekmektedir. Bu, ancak modern Avrupa dilleri hakkında daha iyi bilgiye sahip olmakla mümkün olacaktır.
3. Üye ülkeler, modern dil öğrenme ve öğretme alanındaki ulusal politikaları benimseyip geliştirerek, sürekli iş birliği içinde bulunarak, politikalarının koordinasyonu için gerekli düzenlemeleri yaparak Avrupa düzeyinde daha büyük bir yakınlaşma sağlayacaktır (Birol ve Özbay, 2013: 10).

Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının önemi ve gerekliliği genel kabul görmektedir. Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının öneminin yanında başka bir kavramdan da söz edilmektedir. Bu da "kültürlerarasılık" kavramıdır. Dilidüzgün'e göre "kültürlerarasılık" çok kültürlü bir toplumda kültürlerin birbirini, birlikte yaşayan insanları diğerlerini daha iyi anlaması, ama bunu yanında insanların kendi kültürlerinin de daha iyi fark edebilmeleri için en gerekli bilgileri birbirlerinden öğrenmesidir (Dilidüzgün, 2015: 92). Dilidüzgün bu bağlamda *dil-kültür, kültürlerarasılık* ilişkileri üzerine, hazırlanacak ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusunda "Stockholm Ölçütleri"ni örnek göstermektedir. Avrupa Konseyi'nin İsviçre'de almış olduğu ve üye ülkelere tavsiye ettiği kararları Dilidüzgün şu şekilde özetlemektedir:

Ders kitapları ve öğretim gereçlerindeki insan görünümü;

- Hedef kitlenin özdeşleşebileceği gerçekçi kişilere yer vermek
- Hedef kitlenin ilgi duyabileceği kişilere yer vermek
- Metin ve etkinliklerde kullanılan kadın ve erkeklerin dengeli bir biçimde kullanılması
- Belli kişi ve cinsiyetleri klişe rollerin verilmemesine dikkat etmek (Örneğin, kadınlar yalnızca ev kadını olarak yer almamalı)

Gündelik yaşamın yansıtılış biçimi

- Metin ve etkinliklerde kentsel ve kırsal yaşamın dengeli yansıtılması
- Sergilenen yaşam biçimlerinin aile ortamı, okul, iş yeri ve serbest zamanları içeren mekân ve ortamlarda geçmesi
- Farklı toplumsal kesimlerden kişilerin kullanılması
- Gündelik yaşamın (Türkçe öğrettiğimiz için) çoğunlukla Türkiye'de geçmesine dikkat edilmesi...

Ülke bilgisi bağlamında coğrafi ve ekonomik bilgiler:

- Türkçeyi, Türkiye, Türk kültürü ve Türk diline yabancılara öğretmeye çalıştığımız için ders kitapları ve öğretim materyalinde bunlara yer vermek.
- Türkiye'nin coğrafi, tarihi, ekonomik ve toplumsal yaşamı hakkında çeşitli haritalara, fotoğraflara, tablo ve listelere yer vermek. Böylece Türkçe öğrenenler ülke ve kültür bilgisine daha iyi ve gerçekçi yaklaşılmış olacaklardır.

Toplumsal yapı:

- Türkiye'nin yönetim yapısı ve (gündelik siyasetin dışında) siyasi yapısı hakkında bilgi vermek
- Ülkemizdeki ekonomik yapı, yaşam koşullarının tanıtılması
- Kullanılan ders kitabının ve öğretim gereçlerinin çevre ve çalışma dünyasına (örneğin işsizlik oranları, yoksulluk alt sınırı, asgari ücret, sanayi tipleri, ticaret hacmi ve özellikleri hakkında bilgi içermesi.
- Bu öğeler Türkçe öğrenenlerin kendi ülke koşullarıyla da karşılaştırılabilir. Böylece hem kültürlerarası bir öğrenme hem de öğrenilen bilgilerin gerçekçi edinimi sağlanabilir.

Diğer kültürün de hesaba katılması:

- Hedef kitlenin kültürü ile Türk kültürü arasında benzerlik veya zıtlıklar varsa bunların kullanılıyor olması.
- Bu bağlamda öğrenen kendi kültürlerine ait gelenek, görenek, ekonomik yapı, tarihsel ve coğrafi özelliklerin Türkçe olarak anlatılmasını sağlamak
- Ne de olsa bir dili ve kültürü öğrenen kişi kendi kültürüne ait değerleri ve bilgileri iyi bildiğinden bunları Türkçe olarak anlatabilmesi onda bir güven duygusunun oluşmasına neden olacaktır. Yabancı bir dili öğrenmek demek, anadilimizdeki kavramların, anlatımların karşılıklarını o dilde bulup, kullanmak anlamına gelmez. Tersine yabancı bir dil, çeşitli toplumların dünyaya bakış açılarına, düşünme ve değer sistemlerine açılan bir kapıdır. Dil edinimini ve öğretimini kültürel bağlamdan koparamayacağımıza göre, dil öğretimi bir bakıma kültür öğretimidir. Anadilimizden başka bir dili öğrenmek başka bir kültürü öğrenmek, o dilin kültürü içinde olmak anlamına gelmektedir (Dilidüzgün, 2015: 88).

Bu ölçütler, evrensel-insani değerler için ders kitaplarında uyulması gereken önemli ilkeler olarak kabul edilebilir. Ancak bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesi aşamasında hazırlanacak ders kitaplarına ilişkin çerçeve çizen ve burada anılan *Stockholm Ölçütleri* tek ve değişmez ölçütler olarak da görülmemeli (Dilidüzgün, 2015: 99), başka sosyolojik özellikler ve o dile ait yerel unsurlar da dikkate alınmalıdır.

2.3.5.2 Kültürel özellik

Kitaplarda “Kültürel özellik” unsurlarından önce “kültür” kavramını açıklamak gerekir: Kültürün çok çeşitli tanımları yapılmıştır: *Kültür*, bir toplumun geçmişten aldığı ve geleceğe aktardığı değerler bütünü olarak toplumsal hayatın birikimidir (Çeçen, 1996: 313).

Kültür bir topluluğu, bir cemiyeti, bir milleti millet yapan, onu diğer milletlerden farklı kılan hayat tezahürlerinin bütünüdür. Bu hayat tezahürleri her milletin kendisine has olan millî değerleridir (Ergin, 1998: 31).

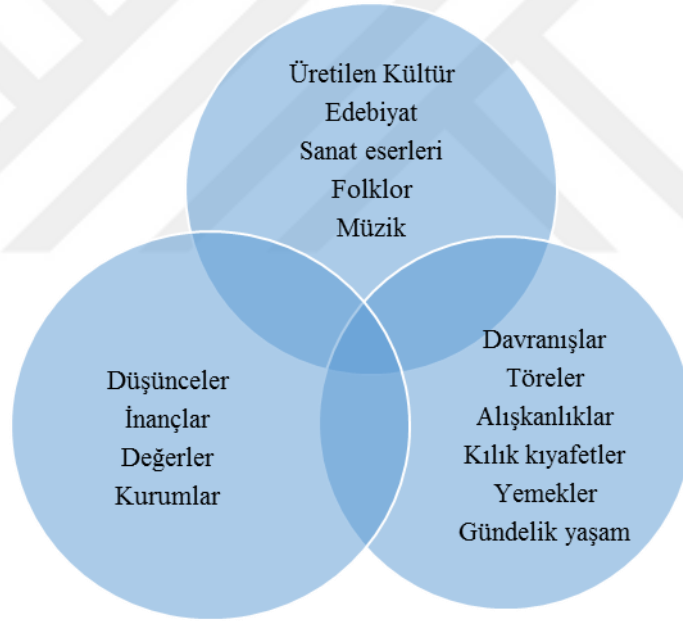
Kültür; bir topluluğu, bir cemiyeti, bir milleti millet yapan ve onu diğer milletlerden farklı kılan hayat tezahürlerinin tümüdür diye tanımlar (Kaplan, 2000: 22).

Kültür, toplumdaki kişilerin ortaklaşa paylaştığı toplam kurumların bir bileşkesidir (Fichter, 2013: 115).

Kültür, ulusların dünya görüşü dilsel görüngelerde gizlidir diyerek uluslarla birlikte gelişen dillerin onların tinsel özelliklerini barındırır (Aksan, 995: 65).

Kültür denince ilk akla gelen şey lisanıdır. Lisan, millet denilen sosyal varlığı birleştiriyor, onlar arasında duygu ve düşünce akımı vücuda getiriyor (Kaplan, 2000: 23). Dolayısıyla dil, bir milletin kültür değerlerinin en başında yer alır (Özkan, 2010: 22).

Tomalin ve Stampleski *kültürü*; “üretilen kültür, düşünceler, davranışlar” başlığı altında incelemektedir (Tomalin ve Stempleski, 1993: 4). (Bkz. 1. Şekil)

1. Şekil: Tomalin ve Stepleski'ye Göre Kültür Unsurları

Tomalin ve Stepleski, milletin ürettiği kültürü şöyle belirtmiştir. Millete ait edebiyat, sanat eserleri, folkloru, müziği gibi unsurlar. Bunun dışında millete ait düşünceler, inançlar, değerler ve bunlara bağlı olarak gelişen kurumlar da kültürü oluşturur. Buna ilave olarak milletin töreleri, alışkanlıkları, kıyafetleri, yemekleri, gündelik yaşam biçimleri de kültür unsurlarındandır. Bu üç farklı kültür unsurları birbirinden etkilenmekte ve birbirini tamamlamaktadır.

Kültür Aktarımı: Yabancı dil öğretiminde en önemli ilkelerden birisi de dil öğretimi ile birlikte kültürel aktarımın gerçekleştirilmesidir (İnce, 2014: 150). Her kültür, anlatımını ayrı bir dilde bulur; dil, kültürü hem kurar, hem geliştirir (Demircan, 2005: 22). Ders kitaplarının önemli bir yanı ise ders kitapları aracılığıyla yabancılara kültür aktarımına olanak sağlamasıdır (Gün, Akkaya ve Kara, 2014: 4). Dolayısıyla ders kitapları bütün bu özellikler dikkate alınarak tanzim edilmelidir.

Kültür aktarımı ve kültürel süreklilik meselesi son yıllarda üzerinde önemle durulan bir çalışma alanıdır. Alicenap'a göre Türkiye, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) 17 Ekim 2003'te Paris'te düzenlenen 32. genel konferansında "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni kabul etmiştir. Bu sözleşmede şu kararlar bulunmaktadır:

"19 Ocak 2006 tarih ve 5448 sayılı "*Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Uygun Bulunduğuna Dair Kanun*"la bu sürece dâhil olmuştur. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar (Gösteri sanatları: Karagöz, meddah, kukla, halk tiyatrosu vb.) toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler (nişan, düğün, doğum vb.) doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar (geleneksel yemekler, halk hekimliği, halk takvimi, halk meteorolojisi vb.) el sanatları geleneğidir. (*dokumacılık, nazar boncuğu, telkâri, bakarcılık, halk mimarisi...*) Bütün bunlar bir ulusa ait kültürel değerlerin yaşatılması ve nesilden nesile aktarılması için o kodların tekrarlanması ve yeniden üretilmesi gerekmektedir (Alicenap, 2015: 17).

Yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimine bakıldığında, yabancı kültür toplum/ülke ile ilgili bilgilerin aktarıldığı, o kültür içinde yaşayan kişilerin yaşam ve davranış biçimlerinin, ülke bilgisi de çalışmalarına her zaman yer verildiği ortaya çıkar (Tapan, 1990: 55).

Dil, her yönüyle bir ulusun kültürünün aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi ve aracıdır (Aksan, 1990: 13).

Dil, ilmin ve kültürün de temelini teşkil eder. İnsanın hangi, kültüre ait olduğu ve düşünme kabiliyetinin hududu, bildiği kelimelerin miktarı ile çizilmiştir (Hacıeminoğlu, 2015: 14).

Bir dil, ait olduğu milletin kültürünü, medeniyet değerlerini, onu kendisi yapan her varlığı ifade etmesiyle manevî vatan mesabesindedir (Ergüzel, 2007: 25). Ayrıca dil, hem kültürün oluşmasını sağlayan *düşünceyi* hem de o düşünceyi hayata geçiren ifadeyi yaratır (Melanlıoğlu, 2008: 67).

Dil ile kültür birbirinden ayrılmaz [parçalardır]. Kültür bakımından ileri gitmiş, yükselmeler göstermiş bir ulusun dili de o yükselmeye uygun bir şekilde gelişir

(Akarsu: 1984: 84). Humboldt'a göre, uluslar dille "ulusal form"larını verirler ve dil aynı zamanda ulusun ruhunun dış görüştür; ulusun dili ruhudur, ruhunun da dilidir. (Akarsu, 1984: 52) Toplum ve kültürde ne varsa dilde ifadesini bulur. Dilde neler varsa, toplum ve kültür de asılları veya yankıları vardır (Güvenç, 2004: 48).

Tomalin ve Stemplaski'ye göre yabancı dil derslerinde kültür aktarımının yedi temel amacı vardır:

- Öğrencilerin kişilerin kültüre bağlı davranışlar sergileyebileceği gerçeğini anlamasına yardımcı olmak,
- Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf ve yaşanan yer gibi sosyal değişkenlerin insanların konuşma ve davranışlarını etkilediğini anlamasına yardımcı olmak,
- Öğrencilerin hedef kültürde bazı durumlarda sergilenen geleneksel davranışların daha fazla farkına varmalarını sağlamak,
- Öğrencilerin hedef kültürdeki kelime ve kelime gruplarının kültürel çağrışımları konusunda farkındalık geliştirmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin hedef kültür hakkındaki genellemeleri değerlendirme yeteneği geliştirmesine yardımcı olmak,
- Öğrencilerin hedef kültür hakkında bilgi edinmek için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olmak,
- Öğrencilerin hedef kültür hakkında entelektüel merakını arttırmak ve o kültürün insanlarına karşı duygudaşlık geliştirmeleri konusunda cesaretlendirmektir (Tomalin ve Stempleski,1993: 7).

Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımına dikkat edilmesi gereği bilinmektedir. Bu alanda kullanılacak ders kitaplarındaki *kültür aktarımı unsurlarını* Dilidüzgün şöyle sıralamaktadır:

- Türk gelenek, görenek veya yemeklerin metin ve etkinliklerde kullanılması ve tanıtılması,
 - Türkiye'de kutlanılan millî, dinî bayramların tanıtılması,
 - Türk kültürüne ilişkin filmlerin (sinema, televizyon, kısa film vb.); sanat öğelerinin (minyatür, ebru, hat sanatı vb.); Türk müziğinin örneklenebilesi (Türk sanat müziği, halk müziği vb.) kullanılması,
 - Ders kitapları ve etkinliklerde gençlik kültürü veya farklı toplumsal yapıla ilişkin örneklerin sunulabilmesi,
 - Ders kitaplarında ve yapılacak etkinliklerde Türk edebiyatından düzeye ve öğretilen konuya bağlı olarak seçilen metinlerin kullanılması. (Şiirler, öyküler, gezi ve anı yazıları vb.)
 - Türk tarihinde bazı önemli olayların kullanılması,
- Bu bağlamda bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesindeki dil-kültür ilişkisi nedeniyle ders ve çalışma kitaplarının bu konuda yapılandırılması gerekmektedir (Dilidüzgün, 2015: 87).

Kültür aktarımının sağlayacak en önemli faktörlerden biri öğretmenlerdir. Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı yollarından biri olarak nitelendirdiğimiz ders kitaplarının bile öğretmen olmaksızın bu işlevi yerine getirmesi imkânsızdır (Uysal, 2007: 36).

Kitaplarda Millî Manevi Değerlere Uyum: “Millî” sözcüğü TDK Türkçe Sözlük’te (2005) *milletle ilgili, millete özgü, ulusal* anlamına gelmektedir. “Millet” ise aynı kültürde ortak insanların bütünüdür. “Manevi” sözcüğü ise yine aynı sözlükte *görülmeven duyularla sezilebilen, soyut, ruhanî, maddinin karşıtı* olarak tanımlanmaktadır.

Milli-manevi değerler denildiğinde Türk örf ve adetleri gelir (Gökalp, 2013: 90). Örf, âdetler bir milletin yazılı olmayan veya hepsi yazılı olmayan kanunları ve nizamlarıdır. (Ergin, 1998: 21).

Kültür; öğelerini belli bir manevi çerçeve içinde doğurtan inanç ve ahlâk nizamı, medeniyettir. Toplum üyeleri, medeniyetin ruhunu benimser; o ruhun verdiği bilinç, azim ve coşku ile toplum yapısındaki yerini alır ve gözlenebilir kültür öğelerinin meydana gelişine katkıda bulunur (Özakpınar, 1997: 49). Dil, kültürün önemli unsurlarından biridir ve Türk millî kültürünün en büyük varlığı, en kuvvetli bağıdır (Ergin, 1998: 20-21). Bu bağlamda ders kitapları hazırlanırken milli ve manevi değerler konusuna dikkat edilmesi, bu değerleri aşındıracak tutumlardan kaçınılması gerekir. Milli Eğitim Bakanlığı da bu konuda kendi okullarındaki kitaplarda uyulması gereken ölçütleri belirlemiştir. MEB’e (2011) göre ders kitaplarında şu özelliklerin olması gerekir: (özetle)

(...)

ç) Demokrasi ve insan hakları ile kültürel ve evrensel değerlere katkı sağlar.

f) Türk toplumunun sosyal, ahlaki, kültürel ve tarihî değerlerini geliştirerek yaşatır.

g) Öğretim programının kazandırmayı amaçladığı bilgi, beceri ve yetkinlikleri kapsar.

h) Ön yargı ve normatif önermelerden uzak olarak konuyla ilgili farklı bakış açıları içerir.

ı) Kişi, kurum ve kuruluşları yıpratıcı unsurları taşımaz.

(...)

(Akt. Cihan, 2014: 436).

Kısaca, yabancı dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılması, dil öğrenme sürecini olumlu yönde etkiler. Bu bakımdan, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk kültürünü içeren öğelerin ders ortamına aktarılması gerekmektedir (Bölükbaş, Keskin, 2010: 1).

Sonuç olarak denilebilir ki yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda kültür aktarımı için düzenlemeler olmalıdır. Kültür aktarımı için Türk kültürüne ait unsurlar özenle seçilmeli ve bunlar bölümlerdeki konularla bir bütünlük içinde işlenmelidir.

2.4 KİTAPLARIN AVRUPA DİLLER ORTAK ÇERÇEVE BAŞVURU METNİNE (ADP) UYUMU

Türkiye, Avrupa Konseyi'nin kurucu üyesidir ve Konsey'in almış olduğu tavsiye kararlarını dikkatle izlemekte, sakınca görmediklerine de katılmakta ve uygulamaktadır.

Avrupa Konseyi, North tarafından yapılan çalışmayı, "Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Başvuru Metni" olarak kabul etmiş ve bu metindeki ölçütlerin konseye üye ülkelere benimsenmesi için karar almıştır. Bu tavsiye kararı MEB tarafından da incelenmiş, benimsenmiştir. MEB, Avrupa Konseyi'nin bu kararı doğrultusunda Demirel başkanlığında bir çalışma başlatarak "Avrupa Dil Gelişim Dosyası" oluşturmuş ve bu dosya Milli Eğitim Bakanlığı genel ağ adresinden araştırmacıların istifadesine sunmuştur (Uysal, 2009: 6).

Bu çalışmayla, *Avrupa Dil Pasaportu* (ADP) (Avrupa Dil Portfolyosu) diye isimlendirilen bir çeşit sertifika oluşturulmak istenmiştir. Bu, bireylerin yabancı dil seviyelerini belirleyen bir çeşit *dil pasaportu*'dur. Ayrıca Türkiye, Avrupa'da ortak eğitim uygulamalarını öngören "Socrates Projesi"ne 24 Ocak 2000 tarihinde 253/2000/EC sayılı Avrupa Konseyi kararıyla katılmıştır. Böylece Avrupa ülkelerindeki yabancı dil öğretim uygulamaları ülkemizde de benimsenmiştir (Mirici, 2014).

"Avrupa Dil pasaportu" (ADP) bütün Avrupa ülkelerinde geçerli olacak şekilde standart hâle getirilmiştir. Buna göre bireyin bildiği tüm diller, dil becerileri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) ve düzeyleri dil pasaportuna işlenmelidir. Dil seviyeleri, A1-A2; B1-B2; C1-C2 olmak üzere altı [basamaktadır ve] dinleme, okuma, karşılıklı konuşma, etkili konuşma ve yazma olmak üzere beş dil becerisi boyutunda ele alınmaktadır (Demirel, 2012: 24).

Ülkemizdeki çeşitli *Türkçe Öğretim Merkezlerinde* de çoğunlukla bu belirlenen ölçütlere göre dil öğretimi yapılmaktadır. Dolayısıyla ADP'nin belirlediği ölçütlerin bilinmesi gerekmektedir. ADP'deki kur/seviye basamakları ve kazanımlar kısaca şu şekildedir:

A1: (Temel Kullanıcı) Seviyesindeki temel kullanıcı söylemek istediklerini basit kalıplarla anlatabilir, kısa sohbetlere katılabilir, gündelik hayatın gerektirdiği basit iletişimi gerçekleştirebilir.

A2: (Temel Kullanıcı) Seviyesinde, bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilmelidir. Kısa sohbetlerde bulunabilmelidir.

B1: (Bağımsız Kullanıcı) Seviyesinde, dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek birçok durumla başa çıkabilmeli; ilgi alanına giren ya da günlük yaşamla ilgili konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilmelidir.

B2: (Bağımsız Kullanıcı) Seviyesinde bağımsız Kullanıcı anadili konuşucularıyla kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilmeli; bildiği konulardaki tartışmalarda, kendi görüşlerini açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilmelidir.

C1: (Yeterli Kullanıcı) Seviyesinde yetkin Kullanıcı kullanacağı sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendini akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilmeli; dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilmeli, düşüncelerini açık bir ifadeyle dile getirip karşısındakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilmelidir.

C2: (Yeterli Kullanıcı) Seviyesinde hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilmeli; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilmeli, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilmelidir (URL2).

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarında bu ölçütlere uyulması, kitapların yukarıda belirlenen hedeflere göre düzenlenmesi Avrupa Konseyi tarafından tavsiye edilmektedir.

2.5 YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN KULLANILAN GÖRSEL, İŞİTSEL MATERYALLER

Günümüzdeki teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan araç, gereç ve materyaller her geçen yıl artmaktadır. Geliştirilen yeni kaynaklar değişik duyu organlarını etkilemekte; dahası, bazıları tek bir duyu organımızı etkilerken bazıları birden çok duyu organımızı etkilemektedir (Çilenti, (1988: 57). Bu gelişmeler geliştirilen bu araç ve gereçler sayesinde eğitim öğretimi daha başarılı kılmaktadır.

Teknolojik gelişmeler eğitim ve öğretimde, ders kitaplarının yanında birçok görsel işitsel unsurun da ders aracı olarak kullanılmasına imkân vermektedir (Güzel ve Barın, 2013:255). Ders içi bilgi aktarımında eğitim teknolojisi, ders teknolojisi araç, gereç ve malzemeleri; öğretimi, öğrenmeyi etkin ve kalıcı kılar (Baytekin, 2011: 216).

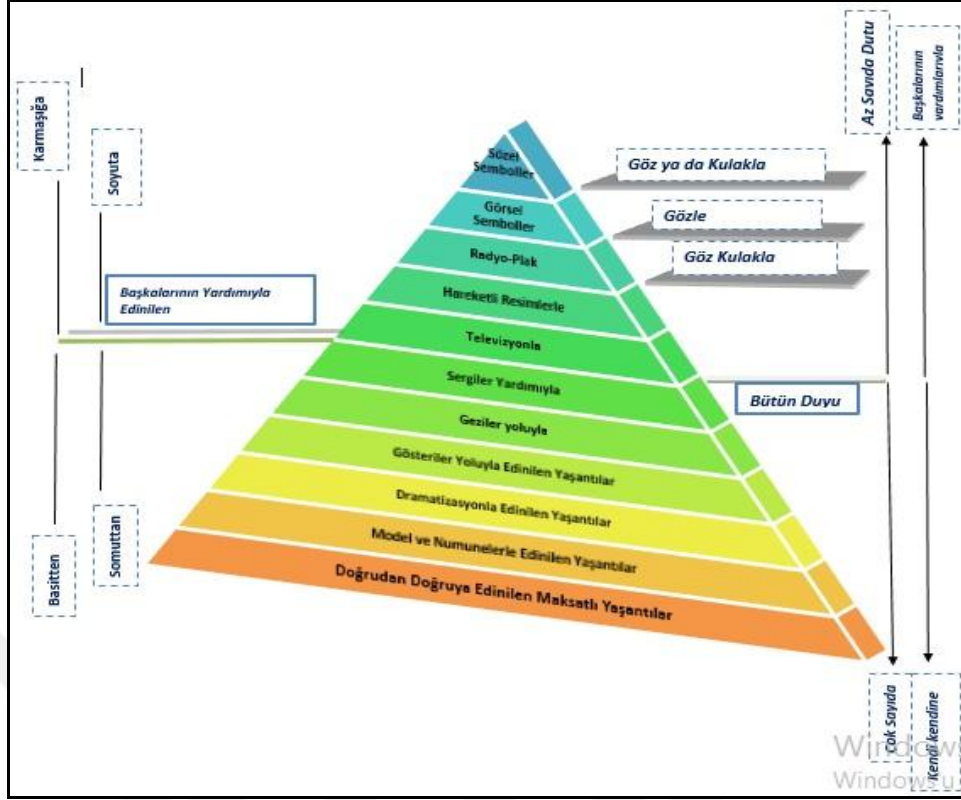
Eğitim teknolojisi kavramı öğrenme öğretme süreçlerinin tümleşik olarak ele alınmasını içerir (Horzum, 2016: 5). Bu konuda Amerikalı eğitim teknolojisi Edgar Dale'in yaptığı ve "Yaşantı Konisi" adını verdiği sınıflama dikkat çekicidir. Çilenti, Dale'in yaptığı sınıflamayı; "eğitim yaşantılarını seçme ve eğitim durumlarını

düzenlemeye yardımcı bir model” ve eğitim-öğretim yönünden en kullanışlı sınıflama olarak görmektedir. Dale’in “Yaşantı Konisi”nde (Bkz: 2. Şekil) yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak, hedef davranışlara eriştirecek öğretme durumlarının seçiminde, eğitimcilere yardımcı olmayı amaçlamıştır (Çilenti, 1988: 56).

Dale’in “Yaşantı Konisi”nin dayandığı bilimsel ilkeler şöyle açıklanmaktadır:

- Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.
 - En iyi öğrendiğimiz şeyler kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.
 - Öğrendiğimiz şeylerin çoğunu gözlerimizin yardımıyla öğrenebiliriz.
 - En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir.
- Bu ilke ve sonuçlara uygun olarak Dale’in modelinde;
- Kavramların oluşumuna temel olan yaşantı çeşitleri sırası göz önünde tutularak bütün duyu organlarıyla, edinilebilecek somut yaşantılar koninin tabanına, sayısı gittikçe azalan duyu organlarıyla edinilebilecek daha soyut yaşantılar sırasıyla daha yukarılara yerleştirilmiştir.
 - Bireylerce kendi kendine edinilebilecek yaparak öğrenme ürünü yaşantılar koninin tabanına, başkaları yardımıyla edinilebilecek yaşantılar ise daha yukarılara konulmuştur.
 - İkisinden biri göz olan iki duyu organı söz konusu olduğunda, diğer şartlar eşitse, gözle edinilen yaşantılar koninin tabanına daha yakın bir düzeye yerleştirilmiştir. Basit yaşantılar koninin tabanına, karmaşık olanlar ise sırayla daha yukarılara konmuştur (Çilenti, 1988: 57).

Aşağıdaki 2. şekildeki “Dale’in Yaşantı Konisi”nde bu durum ayrıntılarıyla gösterilmektedir.

2. Şekil: Edgar Dale'in Yaşantı Konisi (Kaynak: Çilenti, 1988: 56)

Dale'in "Yaşantı Konisi"ndeki *görsel/sözel semboller*, *geziler*, *sergiler*, *dramatizasyon*, *televizyon*, gibi unsurların uygulanması öğretimin istenilen hedeflere ulaşması bakımından önem arz etmektedir. Bu bakımdan yabancılara Türkçe öğretimi için kitaplarla birlikte hazırlanacak materyallerin bilimsel ölçütlere göre hazırlanması gerekir. Demirel ve Altun' göre hazırlanacak olan materyaller, çok ayrıntılı olmamalı, yalın ve anlaşılır şekilde belli bir mesajı verecek şekilde hazırlanmalıdır. Pratik olarak, öğretmen kullanacağı ders araçlarını planlarken ve hazırlarken şu sorular göz önünde bulundurmalıdır: Hazırlayacağım [ve kullanacağım] araç pratik mi, öğrenciler için uygun mu, sunulan ders konusuna uygun mu? (Demirel ve Altun, 2012: 23).

Bu unsurlara dikkat edilerek ders kitaplarıyla birlikte verilen (DVD, vb) filmler, Türkçe sözlü seçilmiş şarkılar, bunlara ait *görüntülemeler* (klipler) gibi birçok unsurlar öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirecektir. Ancak Demirel ve Altun'a göre bütün bu etkinliklerin nasıl kullanılacağı [önceden] bilinmelidir. Ona göre, öğretim etkinliklerini planlarken bir konuyu etkili bir şekilde öğretebilmek için gerekli materyalleri nasıl oluşturacağı sorusuna yanıt arayan öğretmenin, öğretme stratejileri,

yöntem ve teknikleri hakkında [da] bilgi sahibi olması gerekir (Demirel ve Altun, 2012: 24).

Kısaca eğitim teknolojilerinin gelişmesi; yabancılara Türkçe öğretimi için destekleyici birçok materyalin geliştirilmesine ve bu materyallerle daha iyi dil öğretimi yapılmasına imkân sunmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan kitaplarda/setlerde de bu materyallerin de (izleme, dinleme kayıtları, öğretici bilgisayar oyunları vd. gibi) olması gerekmektedir. Ancak bu tür materyaller, yabancılara Türkçe öğretimi alanına yıllarını vermiş olan uzmanlar tarafından hazırlanmalıdır (Güzel ve Barın, 2013:255).

B. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türkiye’de çağdaş modern anlamda, yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili faaliyetlerin 1980’lerde başlamış olduğu bilinmektedir. Günümüzde ise, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yabancılara Türkçe öğretimi için birçok merkezin açıldığı görülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bilimsel akademik çalışmaların da yaklaşık 2000’li yıllardan sonra arttığı, bu alandaki faaliyetlerin yoğunlaştığı dönem olarak görülebilir. Bu süreçte, yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili çeşitli bilimsel yayınlar, faaliyetler artmış olsa da, henüz bu alanda yapılan doktora, yüksek lisans tezlerinin, diğer alandaki çalışmalara göre oldukça az olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili materyal tasarımlarının, ders kitaplarının da hem nicelik hem de nitelik olarak henüz istenilen seviyede olup olmadığı meselesi de tartışma konusudur.

Bu bölümde, tez çalışmasıyla ilgili literatür taraması sonucunda elde edilen bilimsel kaynaklara yer verilmiştir. Kaynaklar; (1) Materyal, Kitap Tasarımıyla İlgili Olanlar, (2) Yabancılara Türkçe öğretimiyle İlgili Kaynaklar, (3) Eğitim-Öğretim ve Türkçe Öğretimiyle İlgili Kaynaklar, (4) Araştırma Yöntemleriyle İlgili Kaynaklar, (5) Doktora Çalışmaları, başlıkları altında gösterilmektedir.

- *Materyal, Kitap Tasarımıyla İlgili Olanlar:*

Ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusunda en önemli formel kaynak Milli Eğitim Bakanlığının yayımladığı “Tebliğler Dergisi”ndedir. MEB çeşitli tarihlerde yayımladığı bildirimlerde, ortaöğretimde okutulacak ders kitaplarının nasıl olması gerektiği hususunda bilgiler vermektedir. Kuramsal çerçevede sözü edilen, kaynakçada da belirtilen MEB’in 2005, 2006, 2007, 2011, 2012 tarihli yayımladığı tebliğlerinde, ders kitaplarının hem *içerik* hem de *biçimsel* olarak nasıl hazırlanması gerektiği konusunda açıklayıcı, detaylı bilgiler mevcuttur. Bu bildirimler ilk ve orta öğretim kurumlarında okutulacak ders kitapları için yayımlanmıştır, ancak buradaki ölçütlerin yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de geçerli olabileceği göz ardı edilmemelidir. Buradaki ölçütlerin birçoğu yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de geçerli olabilir.

MEB'in diğer önemli çalışması da “Avrupa Dil Pasaportu/Avrupa Dil Portfolyosu” ile ilgilidir. Uysal'ın (2009) çalışmasında da belirtildiği gibi, MEB'in Avrupa Konseyi'nin kararı doğrultusunda, Demirel'in başkanlığında “Avrupa Dil Gelişim Dosyası”nın Türkçe sürümü oluşturulmuş ve bu dosya Milli Eğitim Bakanlığı genel ağ adresinde araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Bu genel ağda “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni”nin hazırlayıcılarından biri olan North'un, ADP ölçütlerine göre dil seviyelerini belirtmiştir. Avrupa Konseyi belirlenen bu dil seviyelerini üye ülkelere tavsiye etmiş ve bu seviyelere göre alınacak dil sertifikalarının da Konsey tarafından ortak ölçüt olarak kabul edileceğini duyurmuştur. Dolayısıyla artık bundan sonra yabancılara yönelik Türkçe kurslarının ve bu kurslarda kullanılan ders kitapların bu belirlenen seviyelere göre düzenlenmesi gerekmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılacak ders kitaplardaki kur seviyelerini belirlemek, buradaki konuları bu ölçütlere göre tanzim etmek için en resmi, doğru kaynak MEB'in genel ağından da ulaşılan kaynaklardır, bilgilerdir.

Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarının ADP ilkelerine göre nasıl hazırlanması gerektiği konusunda yazılmış bilimsel çalışmaların yanında, ders kitaplarının bilimsel ölçütlere göre nasıl düzenleneceği ve mevcut ders kitaplarının nasıl değerlendirilebileceğine dair çalışmalar, yayınlar da bulunmaktadır.

Demirel ve Kıroğlu'nun (2008) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* adlı eserinde; ders kitaplarının eğitim sistemi içindeki yerini kavrama, eğitimde amaç-araç ilişkisini kurabilme, eğitim sistemi içinde ders kitaplarını daha iyi inceleyebilme konusunda bütüncül bir görüşle irdeleme ve değerlendirme yapabilmeyi ele almıştır. Ayrıca yine bu eserde, ders kitapları ile çoklu ortam ilişkilerini, ders kitaplarının eğitimdeki önemini, ders kitapları dışındaki yardımcı materyalleri de incelemiş, ilgilileri bu konuda bilgilendirmiştir.

Güneş, (2002) *Ders Kitaplarının İncelenmesi* adlı eserinde; ders kitaplarını inceleme, uygun olanını seçme, kitaplar hakkında önerilerde bulunma gibi konularda bilgi verilmektedir. Ders kitaplarının, bilimsel ölçütlere göre nasıl incelenebileceğinin açıklaması yapılmaktadır.

Küçükahmet'in (2003) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* adlı eserinde, mevcut ders kitaplarını tanıtarak, kitapları belli ölçütlere göre değerlendirmeye de

tâbi tutmuş ve ders kitaplarının nasıl olması gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanında ideal ders kitabının biçim, içerik, kullanılabilirlik bakımından nasıl olması gerektiğini de açıklamıştır.

Ceylan ve Yiğit'in (2004) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* adlı çalışmasında öğretmen olacak adayların ders kitabını nasıl seçmeleri gerektiğini, kitap seçiminde hangi ölçütleri kullanacaklarını, iyi ya da yetersiz kitabı nasıl ayırt edebileceklerini göstermeye çalışmıştır. Bu kitapta, ders kitabı incelemesinde kullanılabilecek genel formatlar da gösterilmiştir.

Kılıç ve Seven'in (2011) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* adlı çalışmalarında; (1) ders kitaplarının öğretim alanındaki yerini, (2) ders kitabı hazırlama kriterlerini, (3) ders kitaplarının öğretim programlarına uygunluğunu, (4) ders kitaplarında bilimsel içeriğin nasıl olması gerektiğini, (5) ders kitaplarında dil ve anlatımın nasıl olması gerektiğini, (6) ders kitaplarının tasarım ve görsel özelliklerini, (7) ders kitaplarındaki fiziksel yapıyı ve ders kitaplarını değerlendirme yollarını ele almaktadır. Bu eserde ders kitaplarında olması gerekenler ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca mevcut ders kitaplarının nasıl değerlendirilebileceği de belirtilmiştir.

Tomlinson ve McGrath'ın (2002) *Materials Evaluation and Design for Language Teaching* adlı çalışmalarında ders materyallerinin nasıl geliştirilebileceğini ve eğitim ve öğretimde kullanılan ders kitaplarının nasıl olması gerektiğini, materyal tasarımlarını ayrıntılarıyla ele almıştır. Bu çalışmada kitapların biçim ve içerik özelliklerinin nasıl olması gerektiğini belirtmiştir.

Yalın'ın (2012) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* başlıklı çalışmasında, öğretme ve öğrenme sürecini oluşturan unsurların sistematik tasarımının nasıl olması gerektiğini anlatmaktadır. Araç ve gereçleri öğretme-öğrenme sürecini oluşturan diğer unsurlardan bağımsız olarak düşünülmemesi gerektiğini savunarak, öğretim teknolojilerinin, materyal tasarımlarının nasıl olması gerektiği ve araç gereçlerin seçimi ve etkili kullanımı konusunda detaylı bilgi vermektedir.

Demirel ve Altun'un (2012) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* adlı çalışmalarında, öğretim hizmetlerinin nitelikli hâle gelebilmesi için eğitimdeki teknolojik gelişmelere göre var olan ders materyallerinin nasıl kullanılabileceği ve alternatif materyal geliştirme işleminin nasıl yapılabileceği konusunda ilgilileri

bilgilendirmektedir. Bunun yanında eğitim alanındaki yeniliklerin ve uygulamaların nasıl olması gerektiği konusunda önemli bilgiler de verilmektedir. Bu eserde, son dönemde geliştirilen bilgisayar teknolojileri de diyebileceğimiz (yansı cihazı, tablet bilgisayar vd.) aletlerin sınıfta nasıl kullanılabileceği üzerinde de durulmaktadır.

Ataman'ın (2001) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* adlı çalışmasında, ders kitaplarının nasıl olması gerektiği hakkında bilgi verirken mevcut ders kitaplarının öğretmen ve öğrenci açısından nasıl değerlendirilebileceği konusunda ölçütler belirlemiştir. Ayrıca adı geçen bu çalışmada yabancı dil öğretim yöntemleri hakkında da okuyuculara bilgi verilmektedir.

Güçlü'nün (2001) editörlüğünü yaptığı, *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* adlı çalışmada, ders kitaplarının nasıl olması gerektiği ve mevcut kitapların nasıl değerlendirilebileceği konusuna açıklık getirilmektedir. Bu eserde, (Güçlü, Topses, Yel, Korkmaz, Çakmak, Köksal, Albayrak) ortaöğretim "Hayat Bilgisi" dersine yönelik hazırlanacak kitapların; içerik, görsel materyaller, tasarım, öğretim yöntemleri, ölçme değerlendirme gibi konuları hakkında bilgiler verilmektedir.

Ülper'in (2014) editörlüğünü yaptığı, *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri* adlı eserinde, (Arı, Çetinkaya, Güneyle, İşeri, Okur, Uzun, Yağmur, Yalınkılıç, Yaylı) öğretim programları, Türkçe ders kitaplarının öğretimdeki yeri, fiziksel ve biçimsel görünümü, etkinlikler, resimler, metin ve *metinsellik* özellikleri, metin türleri, metinlerin okunabilirlik özellikleri, metinlerin *sözcüksel* görünümü, Türkçe ders kitaplarının üst düzey bilişsel becerileri geliştirme yeterliliği, dil becerilerinin ölçümünde çağdaş uygulamalar ve ders kitabı değerlendirme üzerine araştırmalar yer almaktadır.

Çilenti'nin (1988) *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim* adlı eserinde, eğitim teknolojisi ve materyal tasarımı anlatılmaktadır. Bu kitapta, program geliştirme ve eğitim teknolojisi kavramları üzerinde durularak; eğitim araç ve yöntemlerinin sınıflandırılması, özellikleri ve öğretme-öğrenme durumları, dünyadaki örnekleriyle birlikte anlatılmaktadır.

Demirel'in (2012) *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* başlıklı eserinde; program geliştirme alanındaki temel kavramları, program geliştirmenin kuramsal temelleri, program tasarım modelleri, planlanması, aşamaları, ihtiyaç değerlendirme teknikleri ele alınmaktadır.

Becer'in (2013) *İletişim ve Grafik Tasarım* adlı kitabında, genel olarak grafik tasarımının temel özellikleriyle birlikte kitaplardaki olması gereken görsel tasarım unsurları hakkında detaylı bilgiler verilmektedir. Bu eserde tasarımla ilgili uygulamalar örneklerle gösterilerek kitapların görsel, fiziksel özelliklerinin nasıl olması gerektiği ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Becer'in bu çalışması, *grafik ve tasarım* alanında yazılmış önemli kaynaklardan biri sayılabilir.

- *Yabancılara Türkçe Öğretimiyle İlgili Kaynaklar:*

Demirel'in (2007) *Yabancı Dil Öğretimi* adlı çalışmasında; Türkiye'deki yabancı dil öğretimi, genel olarak dünyadaki yabancı dil öğretim ilkeleri, yöntemleri, teknikleri, yabancı dil derslerinin işlenişi, yabancı dilde ölçme ve değerlendirme konusu ve yabancı dil öğretim etkinliklerinin planlanması anlatılmaktadır.

Birol ve Özbay'ın (2013) editörlüğünde hazırlanan *Yabancılara Türkçe Öğretimi için Ölçme ve Değerlendirme Soruları* adlı (Melanlioğlu, Büyükkiz, Uyar, Özbay, Birol) eserde; Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, diller için “Avrupa Ortak Başvuru Metni” “Avrupa Dil Dosyası” tanıtılmaktadır. Bunun yanında, yabancılara Türkçe öğretiminde A, B, C kurlarında sorulabilecek soru çeşitleri hakkındaki bilgiler, araştırmacı ve eğitimcilerin istifadesine sunulmaktadır.

Editörlüğünü Durmuş ve Okur'un (2013) yaptığı; *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* isimli eserde, (Açık, Güneş, Yağmur, Uzun, Çiftci, Göçer, Yaylı, Yaman, Maden, Ungan, Akkaya, İnce, Özkan, Melanlioğlu, Fidan, Durukan, Topçuoğlu, Çetinkaya, Bağcı, Polat, Büyükkiz, Zorbaz, Kara, Okur, Durmuş, Kara, Keklik, Emiroğlu, Cavkaytar, Derman, İnal, Dilidüzgün, Demir, Batur, Bölükbaş, Yıldız, Duru, Şahin, Gün, Çelik, Ekizler, Keskin, Göçen, Altıparmak, Beyazit, Köksal, Başar) eserde, yabancılara Türkçe öğretimindeki temel kavramlar, yaklaşımlar, yöntemler ve ilkeler anlatılmaktadır. Ayrıca geçmişten günümüze yabancılara Türkçe öğretimi, dil öğretim teknikleri, dil öğretiminde temel beceriler, öğretme-öğrenme alanları, yabancılara Türkçe öğretiminde araç-gereç ve materyal kullanımı, stratejiler, politikalar ve uluslararası ölçütler, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme konularında araştırmacılara, okuyuculara bilgi sunulmaktadır.

Güzel ve Barın'ın (2013) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* adlı eserinde; yabancı dil öğretimi olarak Türkçe öğretiminin tarihi, Türkçe uygulamaları, dil öğretimindeki kalıp ifadelerin yeri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaklaşım, yöntem ve teknik, ilke, ölçme değerlendirme alanları gibi konularda araştırmacılar, okuyucular bilgilendirmektedir.

Durmuş'un (2013) *Yabancılara Türkçe Öğretimi* adlı eserinde; dil öğretimine, edinimine dair bazı temel kavramlar, dil öğretim ilkeleri, dil öğretim yaklaşımları, geçmişten günümüze yabancılara Türkçe öğretimi, dil öğretim teknikleri, temel dil becerileri, öğrenme alanları, dilsel girdi meselesi, yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili sorunlar, çözüm ve öneriler gibi konular ele alınmıştır.

Yaylı ve Bayyurt'un (2014) editörlüğünde düzenlenen, *Yabancılara Türkçe öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler (Yaylı, Bayyurt, Akcan, Martı, Erdem, Dinçtopal, Kaili, Akıncı, Yağmur, Uysal, Can)* adlı eserde; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kuramsal yaklaşımlar, yabancı dil öğretiminde kültür kavramı ve bunların sınıf ortamına yansımaları incelenmiştir. İkinci dil ediniminde kod/dil değiştirme davranışlarının yapısal ve sosyolojik boyutları, anadilde ve yabancı dilde okuma, yabancı dilde yazma eğitiminde yaklaşımlar, ikinci dilde sözlü ve yazılı anlatım eğitiminde sosyokültürel yaklaşımlar gibi konular ele alınmıştır. Bunun yanında; Türkçe öğrenenler açısından kalıp sözler ve işlevleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesinde sosyolojik yaklaşımlar üzerinde durulmaktadır. Yine bu çalışmada, Türkçenin öğretiminde söylem yapısının önemi, Avrupa Birliği dil politikası ve yabancı dil olarak Türkçe, Fransa'da Türkçenin anadili ve yabancı dil olarak eğitimi, Türkçenin yetişkinlere yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar konusu ele alınmakta. Batı Avrupa'da anadili Türkçe olan öğrencilere Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi ve kurumsal sorunları gibi konularda araştırmacılara, okuyuculara bilgi sunulmaktadır.

Hengirmen'in (1993) *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi* adlı çalışmasında; Türkçenin yabancı dil olarak öğretimindeki yöntem sorunu, dünyada uygulanan yabancı dil öğretim yöntemleri ve Ankara Üniversitesi'ne bağlı TÖMER'lerde uygulanan "TÖMER Yöntemi" anlatılmaktadır.

- *Eğitim-Öğretim ve Türkçe Öğretimiyle İlgili Kaynaklar:*

Yalçın'ın (2006) *Türkçe Öğretim Yöntemleri, Yeni Yaklaşımlar* adlı eserinde; dil eğitimindeki temel kavramları, dil eğitiminin toplumun hedef ve ihtiyaçları ile ilişkisi, okuma becerisi, konuşma becerisi gibi konularda bilgi vermektedir.

Özbay'ın (2007) *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri* adlı eserinde; okuma, dinleme, konuşma, yazma becerilerinin geliştirilmesi, dil bilgisi öğretimi, ölçme değerlendirme gibi konularda bilgi verilmektedir.

Öz'ün (2011) *Türkçe Öğretimi* başlıklı eserinde; Türkçe dersinin önemi, niteliği, Türkçenin işlevsel olarak öğretilmesi, Türkçe programı, ortak temel beceriler gibi konularda bilgi verilmektedir. Bunun yanında Türkçe derslerinde öğrenme-öğretme süreci, dinleme öğretimi, konuşma, okuma, görsel okuma ve sunu, dil bilgisi, öğrenme yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme gibi konularda da araştırmacılara ve okuyuculara bilgiler verilmektedir.

Özbay'ın (2015) editörlüğünü yaptığı *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi (Balci, Kurudayıoğlu, Onan, Dolunay, Temizkan, Ensar, Şahbaz, Baş, Erdem, Zorbaz)* adlı çalışmada; cumhuriyet dönemi ilköğretim Türkçe dersi öğretim programlarında dil bilgisi öğretimi, dünyada ve Türkiye'de dil bilgisi öğretiminin temel problemleri gibi konular hakkında bilgi verilmekte. Bununla birlikte, dil bilgisi öğretiminde temel yaklaşımlar, yöntemler ve teknikler, metin temelli dil bilgisi öğretimi ve uygulamaları, öğrenme süreçleri açısından metin/söylem düzeni ve bilgi kullanımı gibi konularda ele alınmaktadır.

Akyol'un (2010) *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri* adlı eserinde; dinleme, konuşma, okuma, anlama, yazma/ gelişim, görsel okuma, şiir ve öğretimi, metinlerin yapısı anlam kurma, sorular ve metinler arası okuma, uygulama örnekleri gibi Türkçe öğretimi için önemli olan konular ele alınmıştır.

Yaman'ın (2010) *Dil Bilgisi Etkinlikleri* adlı eserinde; dil bilgisi-dil bilimi ilişkisi, dil bilgisi öğretimi, dil bilgisi öğretimindeki yaklaşımlar ve dil bilgisi etkinlikleri hakkında okuyucular bilgilendirilmektedir. Bu kitap, dil bilgisinin, dil öğretimindeki temel dört beceriyi etkileyen unsur olması sebebiyle, dil bilgisi öğretiminin nasıl yapılması gerektiğini ayrıntılarıyla anlatması bakımından önemli kaynak eserlerden biri sayılabilir.

Temizyürek, Erdem ve Temizkan'ın (2014) *Konuşma Eğitimi* adlı eserinde; iletişim süreci, iletişim becerileri, sözsüz iletişim ve beden dili, konuşma ve konuşmanın

unsurları, diksiyon, konuşma dili açısından Türkçenin özellikleri, konuşma bozuklukları ve tedavisi, konuşma türleri, konuşma becerisi, konuşma becerisinde ölçme ve değerlendirme gibi konularda bilgi verilmektedir.

Bloom'un (1998) *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* adlı çalışmasında; öğrenme ünitesi, bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği, okul öğrenmelerinin duyuşsal ürünleri, kuramın öğeleri, ilişkileri gibi konularda bilgi vermektedir. Eğitimciler için temel kaynak eserlerden biri sayılabilir.

Küçükahmet'in (2011) *Öğretim İlke ve Yöntemleri* adlı çalışmasında; eğitim ve öğretim süreçlerinin genel tanımını, öğretim ve öğrenmeye ilişkin ilkeleri, öğretim yöntemleri ve yaklaşımları, görsel, işitsel araçlar ve seçimi, öğretim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması, sınıf yönetimi, disiplin, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumlarının geliştirilmesi gibi konularda bilgi verilmektedir.

Tan'ın (2013) editörlüğünü yaptığı (*Kılıç, Pala, Oral, Güven, Güllaç, Köksal, Erciyes, Yetim, Çermik, Akınoğlu, Tan*) *Öğretim İlke ve Yöntemleri* adlı çalışmada; öğretim ilke ve yöntemleriyle ilgili temel kavramlar, öğrenim hedeflerinin belirlenmesi, öğretim içeriğinin seçimi ve düzenlenmesi, öğrenme ve öğretim ilkeleri, öğretim kuram ve modelleri, öğrenme stilleri, öğretim yöntem ve teknikleri, öğretimi materyallerle destekleme, öğretimde verimlilik, öğretim planları, öğretmen nitelikleri ve yeterlilikleri gibi konularda bilgi verilmektedir.

• *Bilimsel Araştırma Yöntemleriyle İlgili Kaynaklar:*

Bu tez çalışmasında aşağıda belirtilen kaynakların gerekli görülen kısımlarından yararlanılmıştır.

Patton'un (2014) *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* adlı eserinde; nitel araştırmaların doğası, stratejik temalar, araştırmada çeşitlilik, kuramsal yönelimler, nitel çalışmanın uygun olduğu durumlar, nitel çalışma tasarımı, alan çalışması, stratejileri hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca gözlem yöntemleri, nitel mülakat yapma, nitel analiz ve yorumlama, nitel analiz kalitesinin ve inanılabilirliğinin artırılması gibi konularda da araştırmacılara bilgi vermektedir. Nitel araştırma yapacak olanların başvuracağı önemli kaynak eserler arasındadır.

Karasar'ın (2013) *Bilimsel Araştırma Yöntemi* adlı eserinde; bilimsel araştırma ve eğitimine genel bir bakış yaparak, bilimin tanımını, bilimsel yöntemin ne olduğunu, araştırmanın tanımını, türlerini, aşamalarını, araştırma süreç ve tekniklerini, yöntemi,

araştırma modellerini, verilerin toplanması gibi konular hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca ölçme, gözlem, görüşme, bulguların işlenmesini, verilerin işlenmesini, yorumlanması gibi konular hakkında bilgi verildiğinden bilimsel araştırma yapacaklar için önemli kaynak eserler arasındadır.

Yıldırım ve Şimşek'in (2013) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* adlı eserinde; bilimsel araştırma yöntemlerinde temel dönüşümleri, nitel araştırmanın bilimsel araştırma geleneği içindeki yeri, nitel araştırma desenleri, nitel araştırma süreci, nitel araştırmada etik, nitel araştırmada örneklem, görüşme, gözlem, doküman incelemesi, mecazlar yoluyla nitel veri toplama, nitel veri analizi, nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik, durum örnek olay çalışması, eylem araştırması, karma yöntem araştırmaları, nitel araştırma sonuçlarının bilime ve uygulamaya katkısı gibi konularda araştırmacılar bilgilendirilmektedir.

Creswell, Clark'ın (2015) *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi* adlı kitabında; karma yöntem çalışmasına giriş, karma yöntem araştırmalarının doğası, temelleri, karma yöntem desen seçimi, karma yöntem desenlerine örnekler, karma yöntem araştırmalarında veri toplama, verilerin analizi ve yorumlanması gibi konularda araştırmacılara bilgi verilmektedir. Ayrıca karma yöntem araştırması, yazma ve değerlendirme gibi konularda araştırmacılar bilgilendirilmektedir. Karma yöntem konusunda detaylı bilgi sunması bakımından, karma yöntemle araştırma yapacak olanlar için önemli kaynak eser sayılabilir.

Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'in (2015) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* adlı eserinde; bilimsel araştırmanın temelleri, problemin tanımlanması, örnekleme yöntemleri, verilerin toplanması, nicel/nitel araştırmalar ve bunların raporlaştırılması gibi konular hakkında araştırmacılara bilgiler sunulmaktadır.

Büyüköztürk'ün (2015) *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum* adlı kitabında; veri analizi için uygun istatistik tekniğinin seçimi, verilerin betimlenmesi, basit ve kısmi korelasyon, ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması, ilişkili ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması, karışık ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması, basit ve *çoklu regresyon, kovaryans analizi, çok değişkenli istatistikler, parametrik olmayan istatistikler, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde kullanılan bazı istatistikler* gibi konularda araştırmacılara bilgi vermektedir. Bu kitap, özellikle nicel veri

analizlerinde, SPSS uygulamalarında araştırmacıların yararlanabilecekleri önemli kaynaklarından biri sayılabilir.

- *Doktora Çalışmaları:*

Bu tez çalışmasıyla birebir örtüşme de aşağıdaki doktora çalışmaları incelenmiştir:

Yalçın'ın (1994) *Metinden Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Ders Kitaplarının Öğrenci Erişisine Etkisi* adlı doktora çalışmasında metinden öğrenme ilkelerine göre hazırlanan ders kitabının, öğrenci “erişisi” üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi için ön test son test uygulamış. Seçkisiz olarak seçilen öğrencilerden deney ve kontrol grupları oluşturularak uygulama yapılmıştır. Bunun sonucunda geleneksel ders kitabı kullananlar ile *metinden öğrenme ilkelerine göre hazırlanan ders kitabı* kullanan öğrenciler karşılaştırılmış. Çıkan sonuçları tek yönlü *varyans analizi* ve “t” testi yapılarak bulgular tespit edilmiştir. Bu araştırmada, lise ikinci sınıflarında kullanılan psikoloji ders kitabı ele alınmıştır.

Karababa'nın (1999) *İlköğretim 3. ve 5. Sınıf Türkçe ve İngilizce Anadili Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması* adlı doktora tezinde, Türkiye ve İngiltere’de 3. ve 5. Sınıf düzeyinde okutulan ders kitaplarının, temel niteliklerinin belirtilmesi, karşılaştırılmasına yönelik *betimsel* bir çalışma yapmıştır. Karababa, bu çalışmasında önce Türkçe ders kitaplarındaki temel nitelikleri belirlemiş ve İngilizce ders kitaplarıyla karşılaştırmıştır.

Yavuz'un (2003) *Yabancı Dil Olarak Almanca ve Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Bazı Ders Kitaplarının Dilsel Yönlendirme Açısından Çözümlemesi* adlı doktora çalışmasında “Stufen International 1-3” kitabı ile “Türkçe Öğreniyoruz 1-4” Almanya’da Türkçe ve Almanca öğretiminde kullanılan kitapları incelemiş. Bu incelemede kitaplarda dilsel yönlendirme olup olmadığını tespit etmeye çalışmıştır. Dilsel yönlendirme bakımından iki kitabı karşılaştırmıştır. Nitel bir çalışmadır.

Duru'nun (2014) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Soruların Nitelik Araştırması* adlı doktora çalışmasında Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitaplarından; *Yeni Hitit Temel Seviye Ders/Alıştırma, Dilset Lale 1-2 Ders/Çalışma (A1/ A2) Kitabı, İstanbul Temel Seviye (A1/A2) Türkçe Ders/Çalışma Kitaplarındaki* “ölçme ve değerlendirme soruları”nın niteliğini incelemiş. Duru, bunun için kişisel bilgi ve görüşme formları oluşturularak, sahada uygulama yapmıştır.

Uygulamaya 15 uzman öğretici, 5 kitap yazarı, 15 öğrenci katılmıştır. Araştırma nitel bir çalışmadır.

Göçen'in (2016) *Yabancılar için Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı* adlı doktora çalışmasında; Gazi Yabancılar Türkçe (A1, A2, B1, B2, C1) Hitit Yabancılar için Türkçe (A1, A2, B1, B2, C1), İstanbul Yabancılar için Türkçe (A1, A2, B1, B2, C1) kitaplarındaki söz varlığını tespit etmiştir. Göçen'in bu doktora tezi, nitel bir çalışmadır ve bu çalışmada *tarama modeli* kullanılmıştır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Tezin bu kısmında, yapılan çalışma ile ilgili araştırmanın modeli, çalışma takvimi, işleyiş planı, evren-örneklem grubu, verilerin alınmasında kullanılan ölçme araçları, örneklem grubundan elde edilen verilerin analizindeki işlem yolu ve analiz sürecinde kullanılan tekniklere yer verilmiştir.

3. 1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) için kullanılan ders kitaplarının biçim ve içerik özelliklerini en iyi şekilde inceleyebilmek, problem cümlesi ve alt problemlerdeki sorulara/sorunlara cevap bulabilmek için bu çalışmada *karma yöntem* kullanılmıştır.

Karma Yöntem (Karma Model/Desen): Araştırmacı veya araştırma ekibinin, anlama ve doğrulamanın genişliği ve derinliği amacıyla nitel ve nicel araştırma yaklaşımların bileşenlerini birleştirdikleri bir araştırma türüdür (Creswell ve Clark, 2015: 4/5). Karma yöntem (*veya diğer deyişle “karma model, karma desen araştırması, nitel nicel yöntemler”*) çevremizdeki olay ve olguların karmaşık ve çok boyutlu olmasına dayanmaktadır: Çevredeki olay ve olgular basit ve tek boyutlu değildir ve onları algılamak için çoklu yöntemler kullanılmalıdır. Özellikle sosyal bilimlere ait problemin anlaşılabilmesi için farklı yöntemlerin bir arada kullanılması gerekir. Karma yöntem yaklaşımına göre her olay veya olgunun (ya da gerçeğin) hem nitel hem de nicel boyutu vardır (Yıldırım ve Şimşek, 1993: 351).

Bu çalışmada, karma yöntem desenlerinden “açımlayıcı sıralı desen” çalışması yapılmıştır. Açımlayıcı sıralı desen, *nicel* verilerin toplanması ve çözümlemesiyle başlar. Bu aşamanın ardından nitel verilerin toplanması ve veri çözümlenmesine gidilir (Creswell ve Clark: 2015: 79).

Creswell ve Clark'a göre "açımlayıcı sıralı desen" in birçok faydası vardır ve bu faydalar şu şekilde sıralabilir:

- Bu desen, nicel araştırmacılara hitap eder, çünkü genellikle güçlü bir nicel yönelmeyle başlar.
- İki aşamalı yapısı, onu kolay uygulanabilir hâle getirir.
- Son rapor nitel bir bölümün ardından gelen bir bölümle yazılabilir, bu da yazmayı kolay kılar.
- Bu desen kendini ikinci aşamanın ilk nicel aşamada öğrenilenler üzerine tasarlanabileceği yeni yaklaşımlara uygun hâle getirir (Creswell, Clark, 2015: 91).

Bu araştırmadaki nicel veriler iki farklı süreçte katılımcılara uygulanan anketlerden elde edilmiştir. Nicel sonuçlar için SPSS 16 istatistik programından yararlanılmıştır.

Nitel veriler, yapılan görüşme (mülakat) tutanakları, nitel analizler, doğrudan gözlem ve alan notlarından elde edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e göre nitel araştırma; *gözlem, görüşme ve doküman analizi* gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve sürecin izlendiği çalışmaları kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45).

Patton'a göre nitel bulgular üç farklı veri toplama yöntemiyle meydana gelir: Derinlemesine açık uçlu mülakatlar, doğrudan gözlem, yazılı dokümanlar:

Nitel analiz için gerekli olan veriler genellikle alan çalışmalarından elde edilir. Bunlar önem arz eden gözlemlerin mülakat yapılan kişilerin ve dokümanların içerisinde yer aldığı durumlar olabilmektedir. Nitel araştırmalarda (görüşme) mülakat formu dışında araştırmacının diğer bir veri toplama yolu da *doğrudan gözlem* yoluyla alanla ilgili kaydettiği notlardır. "Alan Notları" da denilen bu veri toplama yöntemi *betimsel* özellik taşır. Alan notları, daha sonra analiz sırasında bir gözleme geri dönmenize olanak sağlayan ve nihayetinde araştırmanın bulgularını okuyan kişiye araştırmanızda gözlemlediğiniz etkinlikleri deneyimlemesine izin veren *betimsel* bilgiyi içerir (Patton, 2014: 4).

Açımlayıcı karma desenle yapılan bu çalışmada, nicel ve nitel yöntemle toplanan veriler birlikte değerlendirilmiştir.

Araştırmada incelenen ve örnekleme oluşturan kitaplar "doküman incelemesi" yöntemi ile diğer verilerle birlikte *bütüncül* bir yaklaşımla analiz edilmiştir. *Doküman incelemesi*, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 216).

Bailey'e göre dokümanlar dört aşamada analiz edilebilir: Analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırma (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013: 227).

Bu tez çalışması, üç farklı evren, örneklem odaklı süreçte yapılandırılmıştır:

(1) Birinci aşamada yabancılara Türkçe öğretimi için en çok kullanılan dört farklı kitabın⁹ yurt dışındaki Yunus Emre Enstitüsü'ne bağlı merkezler ile Türkiye'deki çeşitli üniversitelere bağlı faaliyet gösteren Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan ve yabancılara Türkçe dersi veren öğretim elemanlarınca kullandıkları kitapları, hem “Biçim” hem “İçerik” olarak değerlendirmeleri amaçlanmıştır. “Beşli Likert Ölçeği”ne göre hazırlanan form için gerekli literatür taraması yapılmıştır. Literatür araştırmasından sonra ölçek havuzu oluşturulmuş ve bu havuzdan uzman görüşü alınarak 35 soruluk “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Ders Kitaplarını Değerlendirilme Anketi” (YTKDÖ) düzenlenmiştir. (Bkz. EK: 2)

(2) İkinci aşamada ele alınan, aşağıda adı geçen dört kitabın sadece *Biçim Özelliğini* ortaya koyabilmek için bu alanda faaliyet gösteren¹⁰ yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar, grafik ve materyal tasarım uzmanlarıyla birlikte çeşitli üniversitelerde görevli¹¹ akademisyenlere anket uygulaması yapılmıştır. İki farklı form halinde yapılandırılmış olan bu anket/ölçek “Onlu Likert” olarak düzenlenmiştir. İki ayrı formda toplam 9 soru ile oluşturulan bu anketle, araştırmada ele alınan 4 farklı kitabın sadece *biçimsel* yönünün değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

“Onlu Likert Derecelendirme Ölçeği”ne göre düzenlenen birinci ankette; akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafik-tasarım uzmanlarınca, ele alınan kitapların; (Bkz. EK:4) “Kapak Tasarımı, Sayfa Tasarımı, Renk Tasarımı, Yazı Karakteri ve Görsellik–Konu Uyumu”na göre değerlendirmeleri amaçlanmıştır.

Yine “Onlu Likert Derecelendirme Ölçeği”ne göre düzenlenen ikinci anketle, (Bkz. EK:3) yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacıların araştırmada incelenen dört kitabın; “Baskı Kalitesini, Cilt Kalitesini, Kâğıt Kalitesini, Kapak Kalitesini” değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Değerlendirmede en düşük bir (1); en yüksek puan on (10) olarak kabul edilmiştir.

⁹ (1) *Yedi İklim Türkçe A-1* (2015)Yunus Emre Enstitüsü Yayınları. Ankara

(2) *Yeni Hitit 1* (2014) Ankara Üniversitesi Yayınları. Ankara

(3) *Yabancılar İçin Türkçe A-1* (2015) Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları (7. Basım) Ankara

(4) *İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1* (2015) Kültür Sanat Basımevi (13. Baskı) İstanbul

¹⁰ İstanbul Çağaloğlu, Beşiktaş, Kadıköy, Davutpaşa ve İzmit, Sakarya’da faaliyet gösteren çeşitli ticari işletmeler.

¹¹ Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi ve Medeniyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görevli akademisyenler.

(3) Çalışmanın ders kitaplarına yönelik örneklemini; Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılan dört farklı kitap oluşturmaktadır:

- (1) Yedi İklim Türkçe A-1 *(Yedi İklim)*
- (2) Yeni Hitit (1-Temel) *(Hitit)*
- (3) Yabancılar İçin Türkçe A-1 *(Gazi)*
- (4) İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1 *(İstanbul)*

Karma yöntemle düzenlenen bu tezde, “Yabancılar Türkçe öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği”nin geçerlik ve güvenilirlik durumunun tespiti yapılmış, araştırmanın ilk aşamasındaki örneklem grubunun demografik özellikleri de dikkate alınarak bazı farklı değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir.

3. 2 ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırma, yabancılar Türkçe öğretimi için Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılan dört farklı kitapla sınırlıdır. (A-1, temel düzey) Kitapların biçim ve içerik özelliklerinin tespiti için iki farklı örneklem grubuna anket uygulanmıştır:

Birinci örneklem grubuna, “Yabancılar Türkçe Öğretimi için Kullanılan Ders Kitaplarının Değerlendirilme Ölçeği”ne (YTKDÖ) göre anket uygulaması yapılmıştır. Bu anket, Türkiye ve yurt dışındaki çeşitli merkezlerde çalışan ve hâlen yabancılar Türkçe dersi veren öğretim elemanların toplam 324 kişiye uygulanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında, ele alınan kitapların *biçim* özelliklerinin tespiti için ikinci örneklem grubuna “Onlu Derecelendirme Ölçeği” ile anket uygulanmıştır. Bu uygulama; İstanbul, Kocaeli, Sakarya’daki yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar ile ticari işletmelerde çalışan grafik tasarım uzmanları; Mimar Sinan Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Medeniyet Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi’nde görevli akademisyenlerden toplam 60 kişiye yapılmıştır. Ayrıca anket uygulaması sırasında katılımcılarla birebir görüşülerek bilgi alınmış, görüşmeler mülakat formuna

kaydedilmiştir. Bununla birlikte araştırmacının yapmış olduğu *gözlemler* ve bunlara alan notları da veri kaynakları bakımından önemlidir.

3. 3 ÇALIŞMA TAKVİMİ VE İŞLEYİŞ PLANI

Bu tez çalışması şu aşamalardan geçmiştir:

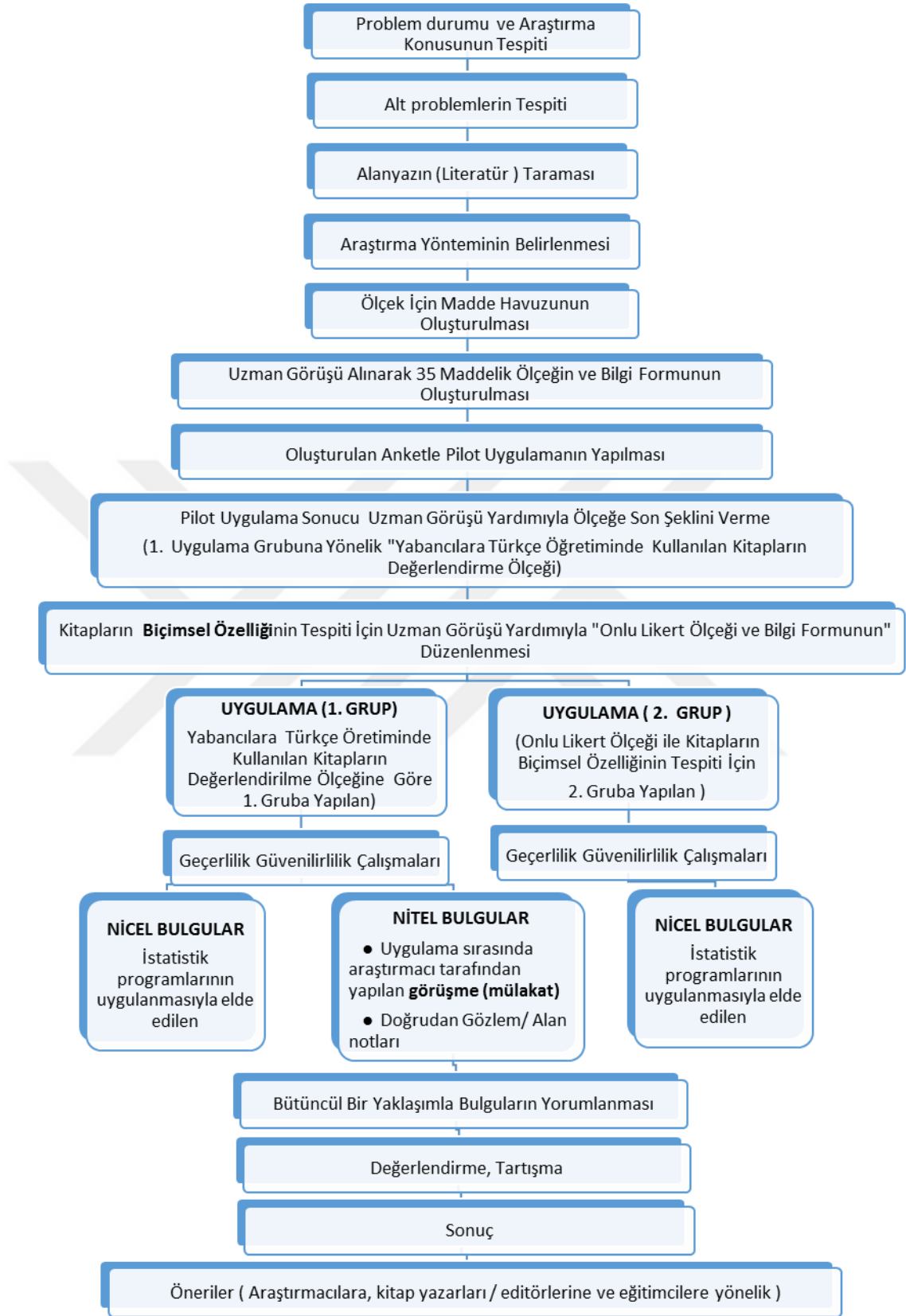
- Problem durumu ve araştırma konusunun belirlenmesi,
- Alt problemlerin tespiti,
- Literatür taraması, bilgi fişlerinin oluşturulması (yaklaşık 5 ay sürmüştür.)
- Araştırma yönteminin belirlenmesi,
- Ölçek için madde havuzunun oluşturulması,
- Uzman görüşü alınarak oluşturulan madde havuzundan seçilen 35 maddelik ölçek ve bilgi formunun oluşturulması,
- Oluşturulan anketle pilot uygulamanın yapılması,
- Pilot uygulama sonucu alınan dönüt ve uzman görüşü yardımıyla ölçeğe son şeklinin verilmesi (Alanyazın taramasından çalışmanın bu kısmına kadar olan süre yaklaşık 5 ay sürmüştür.)
- (1) Birinci Gruba yönelik anket uygulaması: Bu uygulama, geliştirilen 35 maddelik “*Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği*”ne göre yapılmıştır. Uygulamada YTÖ’de çalışan öğretim elemanlarından, kullandıkları kitapları biçimsel ve içerik özelliklerine göre değerlendirmesi amaçlanmıştır.
- (2) İkinci gruba uygulanmak üzere, kitapların biçimsel özelliğinin tespiti için uzman görüşü yardımıyla “Onlu Likert Ölçeği ve Bilgi Formu”nun düzenlemesi.
- Geçerlilik güvenirlilik çalışmaları: Geçerlilik güvenirlilik çalışmaları *test-tekrar test* yöntemi ve SPSS 16 istatistik programıyla yapılmıştır. “Test-tekrar test” uygulaması yaklaşık 1~1,5 ay ara ile yapılmıştır. Bu test birinci örneklem grubuna yöneliktir.
- (1) Birinci gruba yapılan uygulama yurt dışında ve Türkiye genelinde yabancılara Türkçe dersi veren çeşitli Türkçe öğretim merkezlerdeki öğretim elemanlarına yöneliktir. Bu uygulama genellikle birebir görüşülerek

yapılmıştır. Bu anket uygulaması ile birlikte bu merkezlerdeki yöneticiler ve tecrübeli öğretim elemanlarıyla *görüşme* (mülakat) yapılarak kullandıkları kitaplar hakkında bilgiler toplanmış, bu bilgiler araştırmacı tarafından daha sonra değerlendirilmek üzere görüşme formuna kaydedilmiştir. (Bkz. Ek: 5) Uygulama ve araştırma için; çeşitli üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren, yabancılara Türkçe dersi veren çeşitli illerdeki (*Sakarya, İstanbul, Ankara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Çanakkale, Bolu, Edirne, Tekirdağ, Samsun, Adana, Düzce, Kastamonu, Gaziantep*) merkezlere çoğunlukla gidilmiş ve uygulamalar birebir, yüz yüze yapılmıştır. Gidilemeyen yurt dışındaki Yunus Emre Enstitüsü'ne bağlı merkezler ile Türkiye'deki bazı illerde bulunan merkezlere, oradaki öğretim elemanlarına dolaylı yollardan ulaşılmıştır. (*formlar, posta ile aracı öğretim elemanlarına gönderilmiş ve uygulanmıştır.*) Yurt dışında ve Türkiye'de gidilemeyen merkezlerdeki öğretim elemanlarına genel ağdan ulaşarak, "Google Docs" programı yardımıyla uygulanmıştır.

- (2) İkinci grup için hazırlanan "Onlu Likert Derecelendirme Ölçeği"ne göre uygulamanın yapılabilmesi için; İstanbul, Kocaeli, Sakarya'da bulunan bazı işletmelerde çalışan ilgili uzmanlarla birlikte; Mimar Sinan, Kocaeli, Medeniyet, Sakarya Üniversitesindeki akademisyenlere ulaşılmış. Bire bir görüşülerek onlardan kitapların *biçimsel özelliği* hakkında bilgi alınarak, anket uygulaması yapılmıştır. Ayrıca görüşmede elde edilen bilgiler görüşme formuna kaydedilmiştir.
- Birinci ve ikinci gruba yönelik anket uygulaması için gidilen merkezlerdeki katılımcılarla ayrıca *bireysel görüşme* (mülakat) yapılmıştır. Bu görüşmede elde edilen bilgiler kaydedilerek, mülakat formuna yazılmıştır. Buradan elde edilen bu bilgiler daha sonra değerlendirilmiştir. (Bütün bu ziyaretler, uygulamalar, görüşmeler, yaklaşık 3 ay sürmüştür.) Görüşmeler (Mülakat) *bireysel görüşmedir* ve bu görüşmeler *yapılandırmacı yaklaşım* anlayışına uygun olarak yapılmıştır.
- Birinci ve ikinci gruba yönelik nicel bulguların tespiti için istatistiksel çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan çıkan sonuçlar nicel değerlendirmeye tâbi tutularak yorumlanmıştır.

- Araştırmacı tarafından yapılan görüşmelerden elde edilen, mülakat formunda da yazılan bilgi ve açıklamalarla incelenen dört kitap için “*nitel analizi*” yapılmıştır. Bu analizler daha önceden elde edilen nicel verilerle birlikte *bütüncül yaklaşımla* bulgulanmış ve yorumlanmıştır.
- Nitel ve nicel verilerin birlikte bulgulanması, yorumlanması ile kitaplar hakkında değerlendirmeler yapılmış, tartışılmış, sonuca gidilmiştir.
- Sonuç kısmının oluşturulmasından sonra bu çalışmayla ilgili ileriye dönük; araştırmacılara, eğitimcilere, kitap yazarları/editörlere önerilerde bulunulmuştur. (Nicel ve nitel bulgulardan sonraki süreç yaklaşık 2 ay srmştir.) (Bkz. 3. Şekil)

3. Şekil: Çalışma Takvimi ve İşleyiş Planı

3. 4 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmada üç (3) farklı evrenden örneklem alınmıştır: Birinci örneklem grubu ile araştırmada ele alınan ders kitaplarına yönelik örneklem *amaçlı örneklem*; ikinci meslek grubuna yönelik örneklem ise *seçkisiz örneklem ölçütü* şeklindedir.

İncelenen dört kitap, hâlen Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılması sebebiyle *amaçlı örneklem* şeklindedir.

(1) Araştırmanın birinci evreni; Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı faaliyet gösteren (85 kadar¹²) Türkçe öğretim merkezleri ile yurt dışındaki Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı merkezlerde yabancılara Türkçe dersi veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Türkiye ve yurt dışındaki bu merkezlerde toplam 400~420 lisans, yüksek lisans mezunu ile doktoralı öğretim elemanı görev yapmaktadır.

Araştırmanın örneklemini 324 öğretim elemanından oluşmaktadır. Bu örneklem grubuna araştırmacı tarafından geliştirilen “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitap Değerlendirilme Ölçeği”(YTKDÖ) uygulanmıştır.

Bu örneklemdaki 124 öğretim elemanının anketleri aşağıdaki sebeplerden değerlendirmeye alınmamış, sadece demografik bilgileri kullanılmıştır. Değerlendirmeye alınmayanlar şunlardır:

- (A) Yabancılara Türkçe öğretimi için tecrübesi üç yıldan az olan öğretim elemanları,
- (B) Araştırma dışındaki kitapları (*İpekyol ve Lale/ Dilset Yayınları*) kullananlar: Bu araştırmaya katılan öğretim elemanlarından bazıları, Fatih ve Canik Üniversitesi’nde kendi kitaplarından *Dilset Yayınlarına ait kitapları* kullanmaktadır. Ayrıca Türk Ocakları Kültür Vakfının çıkarmış olduğu *İpekyol Yabancılara Türkçe Öğretim Kitabı*’nı kullanan öğretim elemanlarının anketleri de değerlendirmeye alınmamıştır. Çünkü bu yayınları kullanan merkezlerin ve bu merkezlerde görev yapan öğretim elemanlarının sayısı değerlendirme için yeterli görülmemiştir. Bu kitaplarla birlikte bu kitapları değerlendiren öğretim elemanlarının anketleri de kapsam dışında tutulmuş, sadece demografik bilgileri kullanılmıştır.

¹² Türkiye’deki bazı üniversitelere bağlı olarak, çeşitli adlar altında (TÖMER, DİLMER gibi.) açılan yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri’nin bir kısmı araştırma sırasında henüz fiilen faaliyete geçmemiştir.

(C) *İstanbul* kitabını yazan, aynı zamanda İstanbul Üniversitesi DİLMER’de görev yapan öğretim elemanları/yazarların anketleri ile *Gazi* kitabını yazan öğretim elemanlarının anketleri değerlendirmeye alınmamıştır. Kendi yazdıkları kitapları, kendilerinin değerlendirmelerinin doğru olmayacağı düşünülmüştür. Bu çalışmada değerlendirmeye alınmayanların sadece demografik bilgileri kullanılmıştır.

(Ç) Ayrıca kullandığı kitabı belirtmeyen, yanlış kodlayan dokuz (9) öğretim elemanı da değerlendirmeye alınmamıştır. Burada *amaçlı örneklem ölçütü* kullanılmıştır.

Anket uygulaması için toplam 324 öğretim elemanına ulaşılmıştır. Araştırmanın toplam evreni temsil etme oranı %80 ~ %90’dır. Bu örneklem grubundan toplam 200 öğretim elemanın verileri değerlendirmeye alınmıştır. 124 kişi yukarıda sözü edilen sebeplerden araştırma dışında kalmış, araştırma dışında kalanların sadece sosyo-demografik bilgileri kullanılmıştır. Toplamda 200 kişinin bu merkezlerde okutulan kitapları değerlendirmesi, araştırmaya katılması ile çok yüksek orandaki örneklem grubuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın örneklemini temsil eden 200 öğretim elemanı hâlen yukarıda adı geçen merkezlerde çalışmakta ve örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu örneklem grubuna “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği”nde “oransız küme örnekleme yöntemi” uygulanmıştır. Temel istatistik ölçütlerine göre, “örneklem büyüklüğü ölçme araçlarındaki madde sayısının en az beş katı olmalı” (Tabachnick ve Fidell, 1996: 75) ilkesine göre yapılan bu araştırma buradaki temel ölçütleri karşılamaktadır. (Ölçme aracımızda 35 madde *-ilk hâli ile-* bulunmaktadır.) Araştırmaya katılan hâlen bu merkezlerde çalışan öğretim elemanlarının, örneklem grubunun demografik özellikleri 2. ve 3. tablolarda verilmiştir.

2. Tablo: Örneklemi Oluşturan Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri (Gerçek Örneklem Grubu)

		N	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	110	55	200
	Erkek	90	45	
Öğrenim Durumu	Lisans	42	51	200
	Yüksek Lisans	95	47,5	
	Doktora	28	14	
	Belirtmeyen	35	17,5	
Yaş	21 – 30 yaş	87	43,5	200
	31 – 40 yaş	85	42,5	
	41 – 50 yaş	19	9,5	
	51 yaş ve üzeri	6	3	
	Belirtmeyen	3	1,5	
Kullanılan Kitap	Yedi İklim	53	26,5	200
	Hitit	43	21,5	
	Gazi	41	20,5	
	İstanbul	63	31,5	
Şimdiye kadar Kullandığı Farklı Kitap Sayısı	1	23	11,5	200
	2	78	39	
	3	66	33	
	4 ve üzeri	33	16,5	
YTÖ'deki Deneyim	3 – 5 yıl	138	69	200
	6 – 10 yıl	37	18,5	
	11 yıl ve üzeri	25	12,5	

3. Tablo: Örnekleme Oluşturan Öğretim Elemanlarının
Sosyo-Demografik Özellikleri (Analiz Dışında Tutulan Grup)

		N	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	62	50	124
	Erkek	62	50	
Öğrenim Durumu	Lisans	58	46,78	124
	Lisans Üstü	41	33,05	
	Doktora	11	8,87	
	Belirtmeyen	14	11,30	
Yaş	21 – 30 yaş	75	60,48	124
	31 – 40 yaş	31	25	
	41 – 50 yaş	12	9,68	
	51 yaş ve üzeri	3	2,42	
	Belirtmeyen	3	2,42	
Kullanılan Kitap	Yedi İklim	29	23,39	124
	Hitit	19	15,32	
	Gazi	10	8,06	
	İstanbul	49	39,52	
	Lale–Dilset Yayınları	13	10,48	
Şimdiye kadar Kullandığı Farklı Kitap Sayısı	1	42	33,88	124
	2	41	33,06	
	3	22	17,74	
	4 ve üzeri	19	15,32	
YTÖ'deki Deneyimi	1 – 5 yıl	109	87,90	124
	6 – 10 yıl	9	7,26	
	11 yıl ve üzeri	6	4,84	

4. Tablo: Örnekleme Oluşturan Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri
(Bütün Katılımcılar)

		N	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	172	53,08	324
	Erkek	152	46,92	
Öğrenim Durumu	Lisans	100	30,86	324
	Yüksek Lisans	136	41,96	
	Doktora	39	12,04	
	Belirtmeyen	49	15,14	
Yaş	21 – 30 yaş	162	50	324
	31 – 40 yaş	116	35,80	
	41 – 50 yaş	31	9,57	
	51 yaş ve üzeri	9	2,77	
	Belirtmeyen	6	1,86	
Kullanılan Kitap	Yedi İklim	76	23,45	324
	Hitit	58	17,90	
	Gazi	51	15,74	
	İstanbul	113	34,88	
Şimdiye kadar Kullandığı Farklı Kitap Sayısı	Lale-Dilset Yayınları	13	4,01	324
	İpekyol	4	1,23	
	Belirtmeyen/Yanlış Kodlanan	9	2,79	
	1	65	20,06	
Şimdiye kadar Kullandığı Farklı Kitap Sayısı	2	119	36,73	324
	3	88	27,16	
	4 ve üzeri	52	16,05	

(2) Araştırmanın ikinci evreni; kitap basım-yayın işiyle uğraşan yayınevi sahipleri/çalışanları ile matbaacılar ile yine kitap tasarım işiyle uğraşan grafik ve materyal tasarımcılarından oluşan akademisyenler ile çeşitli ticari işletmelerde çalışan grafik tasarımcılardan oluşmaktadır.

Örneklem grubu ise bu alanda çalışan 60 kişiden oluşmaktadır. (Bkz. 5. Tablo) İncelen kitapların sadece biçimsel özelliklerinin tespiti için ikinci örneklem grubuna toplam dokuz soruluk “Onlu Derecelendirme Ölçeği” uygulanmıştır. Bu anket; İstanbul, Kocaeli, Sakarya’daki yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar ile ticari işletmelerde çalışan grafik tasarım uzmanları; Mimar Sinan, Kocaeli, Medeniyet, Sakarya Üniversiteleri’nde görevli akademisyenlerden toplam 60 kişiye uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan 2. örneklem grubunun demografik özellikleri 5. tabloda gösterilmektedir.

5. Tablo: Kitapların Biçimsel Özellikleri İle İlgili Derecelendirme Ölçeğine Katılan
2. Örneklem Grubundaki Katılımcıların Demografik Verileri (N:60)

	DEĞİŞKEN	N	%	TOPLAM
Cinsiyet	Kadın	6	10	60
	Erkek	54	90	
Yaş	20 – 30	12	20	60
	31 – 40	20	33,33	
	41 – 50	10	16,67	
	51 – üzeri	18	30	
İş Deneyimi	1 – 10 yıl	17	27,33	60
	11- 20 yıl	20	33,33	
	21 – 30 yıl	12	20	
	31 ve üzeri	11	18,34	
Meslek	Yayınevi sahipleri/ çalışanları	20	33,33	60
	Matbaacılar	10	16,67	
	Akademisyenler	9	15	
	Ticari İşletmelerdeki Grafik-Tasarımcılar	21	35	
Mezuniyet (Akademisyenler, Ticari İşletmelerde Çalışan Grafik- Tasarım Uzmanları)	Lise	10	33,33	30
	Ön Lisans/ Lisans	13	43,33	
	Yüksek Lisans	4	13,34	
	Doktora	3	10	

Çalışmanın ikinci aşamasındaki üçüncü örneklem grubunu oluşturan katılımcıların demografik verilerinde;

- Cinsiyet değişkeninde; kadınlar 6 (%10), erkekler 54 (%90) kişiden oluşmaktadır. Bu değişkende kadın sayısının az olmasının sebebi, ülkemizdeki matbaa sektöründe çoğunlukla erkeklerin çalışmasıdır.
- Yaş değişkenine göre 20 -30 yaş arası 12 (%20), 31 – 40 yaş arası 20 (%33,33), 41 – 50 yaş arası 10 (%16,67), 51 yaş ve üzeri 18 (%30) kişiden oluşmaktadır.

- İş deneyimine göre 1 – 10 yıl arası 17 (%27,33), 11 – 20 yıl arası 20 (%33,33), 21 – 30 yıl arası 12 (%20), 31 yıl ve üzeri 11 (%18,34) kişiden oluşmaktadır.
- Meslek değişkenine göre Yayınevi sahipleri/çalışanları 20 (%33,33), Matbaacılar 10 (%16,67), Akademisyen 9 (%15) Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler 21 (%35) kişiden oluşmaktadır.
- Mezuniyet değişkenine göre (Akademisyen ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler için) Lise 10 (%33,33), Ön Lisans/ Lisans 13 (%43,33), Yüksek Lisans 4 (%13,34), Doktora 3 (%10) mezunu kişiden oluşmaktadır.

(3) Çalışmanın ders kitaplarına yönelik evrenini; yabancılar için Türkçe öğretim setlerinde bulunan “A-1 Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitapları” oluşturmaktadır.

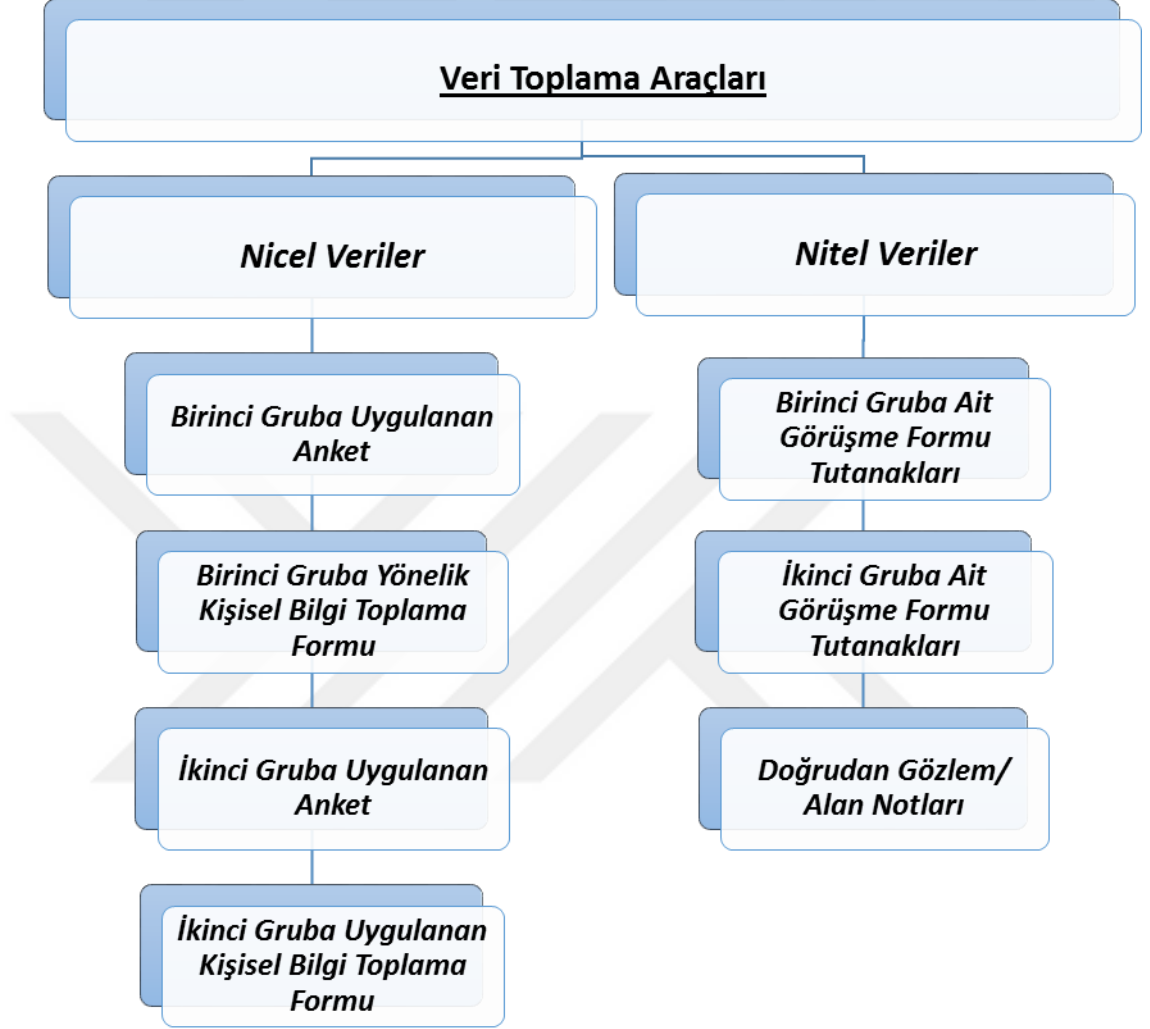
Örnekleme ise, şu anda Türkiye ve yurt dışındaki çeşitli merkezlerde en çok tercih edilip okutulan dört farklı kitaptan oluşmaktadır. En çok kullanılan kitaplar araştırmada ele alındığından, burada *amaçlı örneklem ölçütü* kullanılmıştır. (*Yedi İklim Türkçe A-1, Yeni Hitit 1 Temel, Gazi, Yabancılar için Türkçe A-1, İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1*) (Bkz: EK: 1)

3. 5 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu çalışmada *karma yöntem*e uygun olarak veriler, hem *nicel* hem de *nitel* biçimde üç farklı yoldan elde edilmiştir:

- (1) Birinci örneklem grubuna uygulanan anketlerle birlikte düzenlenmiş bilgi toplama formu;
- (2) İkinci örneklem grubuna uygulanmak için araştırmacı tarafından geliştirilen anket ve bununla birlikte düzenlenmiş bilgi toplama formu;
- (3) Anket uygulamaları sırasında katılımcılarla yapılan bireysel görüşme, tutulan mülakat formları, (Bkz. EK:5) tutanaklar, gözlem/alan notları.

Mülakatlar *bireysel görüşme* şeklinde ve *yapılandırmacı* yaklaşım anlayışıyla yapılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan doğrudan gözlem ve bu gözleme ait *gözlem (alan) notları* da önemli veri kaynaklarıdır. (Bkz. 5. Şekil)

4. Şekil: Veri Toplama Araçları

5. Şekil: Kitapların Biçimsel Özelliklerine Göre Uygulanan Ölçeğin Kavram Haritası

3.5.1 Bilgi Toplama Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve çalışmanın her iki aşamasında da uygulanan bilgi formunda ilk aşamada araştırmaya katılan öğretim elemanlarından oluşan örneklem grubuna; “*Cinsiyet, Öğrenim Durumu, Yaş, Şu anda YTÖ için Kullandığı Kitap, Şimdiye kadar YTÖ için Kullandığı Farklı Kitap Sayısı ve YTÖ’deki Deneyimi*”ni belirlemeyi içeren sorular sorulmuştur.

Araştırmanın ikinci aşamasına katılan, bu alanda çeşitli üniversitelerde görevli¹³ akademisyenler, grafik-tasarım uzmanları, yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacılardan oluşan gruba ise cinsiyeti, öğrenim durumu, yaşı, iş deneyimi ve çalıştığı mesleği belirlemeye yönelik sorular sorularak örneklemin sosyo-demografik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

3.5.2 “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” (YTKDÖ)

Araştırmacı tarafından geliştirilen “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği (YTKDÖ)” (Bkz. EK: 2) yapılandırılırken kapsamlı bir literatür taraması ve alan araştırması yapılmıştır. Hem yerli hem de yabancı literatürden gerekli ve farklı bilgiler toplanarak nihai ölçek için bir madde havuzu oluşturulmuştur. Literatür araştırmasıyla beraber benzer özellikleri ölçen diğer ölçeklerden de yararlanılarak oluşturulan bu havuza diğer maddeler de eklenmiştir. Oluşturulan madde havuzu iki (2) alan uzmanı ile iki (2) ölçme, değerlendirme uzmanı tarafından; teknik, biçim, içerik, üslup açısından incelenmiş ve yeniden düzenlenmiştir. Bunun sonucunda 35 soruluk bir ölçek/anket oluşturulmuştur.

Oluşturulan 35 maddelik ölçek, Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı *Yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri* ve Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı yurt dışındaki merkezlerde görev yapan, toplam 324 öğretim elemanına farklı zaman dilimlerinde, çoğunlukla yüz yüze uygulanmıştır.

¹³ Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görevli akademisyenler.

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek/anket “Beşli Likert Tipi”ndedir. Bu ölçek; örneklem grubunu oluşturan, yabancılara Türkçe öğreten ve çeşitli merkezlerde görevli öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Öğretim elemanları, ölçekteki maddelerden kendilerine uygun olan; 1(Kesinlikle Katılmıyorum), 2(Katılmıyorum), 3(Kısmen Katılıyorum) 4(Katılıyorum) ve 5(Kesinlikle Katılıyorum) seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir. Ölçeğin tüm maddeleri düz maddelerden oluşmuş ve istatistiksel analizler sonucunda puanlama yapılırken bu ölçütlere uygun olarak kodlanmıştır.

3.5.3 Kitapların Biçimsel Özellikleri ile İlgili Derecelendirme Ölçeği

Araştırmacı tarafından iki farklı form halinde yapılandırılmış olan ölçek “Onlu Likert” olarak düzenlenmiştir. (Bkz. EK: 3,4) Bu iki formda toplam dokuz (9) soru ile örnekleme oluşturan uzmanların incelenen 4 farklı kitabı biçimsel özellikleri bakımından değerlendirmeleri istenmiştir.

“Onlu Likert Ölçeği”ne göre düzenlenen birinci ölçekte; akademisyenler, ticari işletmelerde çalışan grafik-tasarımcıların, araştırmaya konu olan kitapların; “Kapak Tasarımı, Sayfa Tasarımı, Renk Tasarımı, Yazı Karakteri ve Görsellik–Konu Uyumu”nun 10 üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir.

Yine “Onlu Likert Ölçeği”ne göre düzenlenen ikinci formda ise; yayınevi sahipleri/ çalışanları ve matbaacıların bu dört farklı kitabın; “Baskı Kalitesi, Cilt Kalitesi, Kâğıt Kalitesi, Kapak Kalitesini” 10 üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir.

Kitapların sadece biçimsel özelliğinin tespiti için hazırlanan ve ikinci örneklem grubuna uygulanan “Onlu Likert Ölçeği” uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir. Uzman görüşü ve gerekli literatür taraması sonucunda bu örneklem grubuna bu tip bir değerlendirme ölçeğinin uygulanması uygun görülmüştür.

6. Şekil: “Yabancılar Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği”ne Göre Birinci Gruba Uygulanan Ölçeğin Kavram Haritası

3. 6 GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMALARI

3.6.1 Geçerlik Çalışmaları

“Yabancılara Türkçe öğretiminde Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” (YTKDÖ) geçerlik çalışmaları *faktöriyel* ve *görünüş geçerliği* başlıkları altında incelenmiştir.

3.6.1.1 Faktöriyel geçerlik

“Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği”nin *faktöriyel geçerliği* incelenirken “Faktör Analizi” ile veriler çözümlenmeye, analiz edilmeye başlanmıştır. Faktör Analizi, birbiri ile ilişki halinde bulunan birden çok değişkenin bir arada toplanarak az sayıda ilişkisi olmayan ve kavram itibari ile yeni ve anlamlı değişkenler –*bunlar faktör ya da boyut olarak nitelendirilir*– bulmayı hedefleyen çok değişkenli bir istatistik türüdür. İki tür faktör analizi olup bunlar *açımlayıcı* ve *doğrulayıcı* olarak ifade edilmektedir. Açımlayıcı faktör analizinde değişkenlerde arasındaki ilişkilerden faydalanılarak faktör bulma yoluna gidilir. Doğrulayıcı faktör analizinde ise değişkenlerle ilgili olarak önceden belirlenmiş bir hipotez ve kuram test edilir. Bu çalışmada açımlayıcı faktör analizi ile ölçeğin alt boyutları, maddelerin faktör yükleri ve alt boyutlar arasındaki korelasyon katsayısına bakılmıştır.

YTKDÖ’nün açımlayıcı faktör analizinde (AFA) verilerin faktör çözümlenmesine uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve “Barlett Testleri” uygulanmıştır. Ölçeğin genel olarak KMO değeri “,924” bulunmuş, bu değer 1.00’e yakın olduğu için istenilen ölçütlere uygun olduğu tespit edilmiştir.

(sig. ,000)

Ölçeğin boyutları isimlendirilirken aynı içeriğe sahip olanlar ortak bir kavram ile isimlendirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucu 35 maddelik ölçekte 7 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ancak ölçek geliştirilirken araştırmacı tarafından 2 faktörlü bir yapı elde etmek amaçlandığı için, temel bileşenler tekniği ile “oblik” döndürme faktör çözümlenmesi sonuçları ölçek 2 faktörlü bir yapı ile sınırlandırılmıştır. Bu döndürmede amaç ölçeğin isimlendirilecek bu iki faktörü arasında ilişkisinin olmasından dolayıdır. “Açımlayıcı Faktör Analizi” sonucu ölçek 2 boyuttan oluştuğu

tespit edilmiştir. Sırasıyla bu boyutlar araştırmacı tarafından içeriğine uygun olarak; birinci faktör; “Biçimsel Yeterlilik” ve ikinci faktör; “İçerik Yeterliliği” olarak adlandırılmıştır.

6. Tablo: “ Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” Faktör Analizi Bilgileri ve Faktör Yükleri

Madde Numarası	İçerik Yeterliliği	Biçimsel Yeterlilik
m7	,786	
m8	,616	
m9	,768	
m10	,707	
m11	,768	
m12	,683	
m13	,504	
m14	,593	
m15	,712	
m16	,723	
m17	,635	
m18	,655	
m19	,696	
m20	,742	
m21	,736	
m22	,718	
m23	,711	
m24	,592	
m25	,755	
m26	,675	
m27	,538	
m28	,597	
m29	,606	
m31	,602	
m32	,739	
m33	,598	
m34	,606	
m35	,575	
m1		,626
—		,825
m3		,661
m4		,828
m5		,814
m6		,695
Açıklanan Toplam Varyans:	% 44,833	% 6,724
%51,558		

Araştırmacı tarafından geliştirilen YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" boyutunda yer alan 28 madde yabancılara Türkçe Öğretimi için kullanılan kitapların içerik açısından uygunluğunu değerlendirmeyi içeren sorulardan oluşmaktadır. Bu boyutu oluşturan maddelerin yapılan AFA sonucu madde faktör yükleri ",504" ile ",786" arasında değişmektedir. Bu alt boyut toplam varyansın % 44,833'ünü açıklamaktadır.

YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" boyutunda yer alan 6 madde yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların görsellik ve fiziksel yapı açısından uygun olup olmadığını değerlendirmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Bu boyutu oluşturan maddelerin yapılan AFA sonucu madde madde faktör yükleri ",626" ile ",828" arasında değişmektedir. Bu alt boyut toplam varyansın % 6,724'ünü açıklamaktadır.

Yapılan faktör analizi ve yapı geçerliliği çalışmaları sonucu ölçekte olan 35 maddenin 1 tanesi maddesi faktör yükü 0,30'un altında olması sebebiyle (30. Madde: faktör yükü -,043) ölçekten çıkarılmıştır. Böylece ölçekte yer alan toplam madde sayısı 34'e inmiştir.

7. Tablo: "Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği" Faktörler Arası Korelasyon Katsayıları

	Ölçek (Toplam Puan)	İçerik Yeterliliği	Biçimsel Yeterlilik
Ölçek (Toplam Puan)	1		
İçerik Yeterliliği	,990**	1	
Biçimsel Yeterlilik	,697**	,590**	1

* $p < .05$, ** $p < .01$

7. Tabloda araştırmacının örneklem grubunun YTKDÖ'de aldıkları toplam puanlar ile YTKDÖ'nün alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki korelasyonel değerlerin katsayılarına yer verilmiştir. YTKDÖ ve YTKDÖ'nün alt boyutları arasındaki korelasyon "Pearson Momentler" "Çarpımı Korelasyon Katsayısı" ile incelenmiştir. Örneklem grubunun YTKDÖ'den aldıkları puanlar ile bu ölçeğin alt boyutlarının kendi aralarında aldıkları puanlar arasında pozitif yönde korelasyon bulunmuştur. Araştırmaya katılan örneklem grubunun toplam ölçek puanı ile "İçerik Yeterliliği" alt boyutu ($r = .990$, $p < .01$), "Biçim Yeterliliği" boyutu ($r = .697$, $p < .01$), arasında pozitif yönde korelasyon vardır. Bunun yanı sıra ölçeğin "İçerik Yeterliliği" ile

“Biçimsel Yeterliliği” boyutu ($r = .590$, $p < .01$), arasında pozitif yönde korelasyon vardır. Yani örneklem grubunu oluşturan bireylerin ölçeğin toplam puanından aldıkları puanlar arttıkça alt boyutundan aldıkları puanlar da artmaktadır.

3.6.1.2 Görünüş geçerliği

YTKDÖ ile ilgili olarak görünüş geçerliliği ile ilgili çalışmada alanyazına ve sahada çalışan uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ölçek maddeleri ile ilgili gerekli olan istatistiksel çalışmalar tamamlandıktan sonra (faktör analizi, faktör yükleri, alt boyutların tespiti, alt boyutlar arası korelasyon katsayısı ve güvenirlik katsayıları) ilgili uzmanlara danışılmış ve maddelerin görünüş (yüz) itibari ile ölçülmek istenen unsuru karşılayıp karşılamadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Uzmanlardan alınan bilgiler doğrultusunda yapılan faktör analizi sonucunda içerik açısından altında toplandığı faktöre tüm maddelerin uygun olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

3.6.2 Güvenirlik Çalışmaları

Ölçeğin güvenirlik hesaplaması yapılırken öncelikle “Test-Tekrar Test Tutarlılığı”na bakılmıştır. Bunun yanı sıra “Cronbach Alfa” iç tutarlılık katsayısına bakılmış, maddelerin analizi için ise ölçekten atılan bir (1) maddeden sonra geriye kalan 34 maddenin madde toplam ilişim (korelasyon) katsayıları incelenmiştir.

8. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirme Ölçeği” (YTKDÖ) Düzeltilmiş Madde Test Korelasyon Katsayıları

Madde Numarası:	Madde Numarası:	r	Madde Numarası:	r	Madde Numarası:	r
1		,377	13	,570	25	,792
2		,534	14	,713	26	,724
3		,686	15	,733	27	,611
4		,485	16	,770	28	,670
5		,576	17	,642	29	,613
6		,604	18	,666	30	----
7		,761	19	,725	31	,699
8		,546	20	,800	32	,739
9		,774	21	,753	33	,657
10		,738	22	,727	34	,664
11		,788	23	,736	35	,594
12		,721	24	,675		

Tabloda maddelerin tamamından alınan puanlar arasında korelasyon katsayısına yer verilmiştir. Görüldüğü üzere maddelerden alınan puanlar ile ölçekten alınan toplam puanlar arasında pozitif yönde korelasyon vardır. Yani ölçekten alınan toplam puan arttıkça maddeden alınan puanlar da artmaktadır.

3.6.2.1 Test-tekrar test güvenilirliği

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla, öncelikle kararlılık özelliği incelenmiş ve “test-tekrar-test yöntemi” kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu oluşturan Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı *Türkçe Öğretim Merkezlerinde* çalışan öğretim elemanlarından 41’ine araştırmacı tarafından geliştirilen YTKDÖ 1~1,5 aylık süre farkıyla ikinci kez uygulanmıştır.

9. Tabloda bu çalışmaya katılan, Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı Türkçe öğretim merkezlerinde çalışan öğretim elemanlarının iki ölçek uygulamasından aldıkları puanlara ilişkin sayısal değerler verilmiştir. 9. Tabloda ilk ve son ölçümlere ilişkin toplam durumda ortalama, standart sapma ve iki ölçüm arasındaki *ilgişem* (korelasyon) değeri görülmektedir.

9. Tablo: “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” Güvenirlik Çalışması Test-Tekrar Test Uygulama Sonuçları

Uygulama	N	X	S	r
İlk uygulama	41	114,78	20,12	,871
Son uygulama	41	114,80	19,15	

*p<.01

9. Tabloda görüldüğü üzere araştırmaya katılan örneklem grubuna araştırmacı tarafından geliştirilen ve belli aralıklarla iki defa uygulanan YTKDÖ’nün sonucu iki uygulama arasındaki ilgişem (korelasyon) katsayısı “,871” olarak bulgulanmıştır. Her iki uygulama arasında pozitif yönde ve “+1” yakın değer bulgulanmıştır. “Test-tekrar test” güvenirliliği oldukça yüksek bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.

3.6.2.2 İç tutarlık güvenirliliği

YTKDÖ iç tutarlılık katsayıları ölçeğin bütünü için (atılan bir madde sonunda) “,963” olarak bulunmuştur. Bunun dışında alt boyutların güvenirlilik katsayıları “İçerik Yeterliliği” için “,962”; “Biçimsel Yeterlilik” için “,874” olarak bulgulanmıştır.

3.6.2.3 Ölçeğin puanlanması ve yorumlanması

YTKDÖ 34 maddeden oluşan “Beşli Likert Tipi” bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 170, en düşük puan ise 34’tir. Toplam puan azaldıkça yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitapların hem içerik hem de biçimsel açısından yeterliliğinin azaldığı, ölçekten alınan toplam puan arttıkça yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların hem içerik hem de biçimsel açısından yeterliliğinin

arttığı sonucuna ulaşılacaktır. “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği” araştırmacı tarafından 3 farklı kategoride değerlendirilmiştir.

Ölçekten;

68 ve daha az puan alan katılımcılar kitapları “yetersiz/uygun değil”

69 ~136 arası puan alan katılımcılar kitapları “yeterli/uygun”

137 ve üstü puan alan katılımcılar ise kitapları “yüksek yeterlilikte” değerlendirmektedir.

3.7 ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ ANALİZ TEKNİKLERİ

Bu çalışma için gerekli mercilerden izinlerin alınmasından sonra (Bkz. EK: 6,7) araştırmanın ilk aşaması gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı Türkçe öğretim merkezlerinde çalışan öğretim elemanlarına 35 maddelik araştırmacı tarafından “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği (YTKDÖ)” (ilk hâli ile) ilk uygulaması yapılmıştır. (Bkz. EK: 2)Yapılan ilk uygulama sonrası *test tekrar test* güvenilirliğinin sağlanması için uygulama esnasında katılımcılar ölçeklerine *rumuz* vermişlerdir. Aradan geçen 1~1,5 aylık sürecin sonucunda tekrar katılımcılara ilgili ölçek uygulanmıştır. Bunun dışında ölçekte araştırmacı tarafından farklı değişkenlerin istatistiksel olarak analiz edilmesi için kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri ile yurt dışında Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı merkezlerde çalışan öğretim elemanlarına; *Cinsiyet, Öğrenim Durumu, Yaşı, Kullandıkları Kitap, YTÖ için Şimdiye Kadar Kullandıkları Kitap Sayısı, Kaç yıldır YTÖ’de Çalıştıklarını* içeren sorular yöneltilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *biçimsel* özelliklerinin değerlendirilmesi için farklı YTÖ’de çalışan öğretim elemanlarının dışında farklı meslek gruplarına yönelik¹⁴ “Onlu

¹⁴ İstanbul; Cağaloğlu, Beşiktaş, Kadıköy, Davutpaşa ve İzmit, Sakarya’da faaliyet gösteren çeşitli ticari işletmeler.

¹⁴ Mimar Sinan Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakülteleri, Sakarya Üniversitesi, Medeniyet Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde görevli akademisyenler.

Derecelendirme Ölçeği” uygulanmıştır. (Bkz. EK: 3,4) Uygulamalara başlamadan önce araştırmacı tarafından katılımcılara gerekli açıklamalar yapılmış ve ölçeklerden önce verilen yönergeler ile katılımcıların ölçekleri samimiyetle doldurmaları istenmiştir.

3.7.1 Nitel Veri Analizleri

Araştırmada incelenen ve örnekleme oluşturan dört farklı kitap için tarafından nitel veri analizi yapılmıştır. Bu analiz için literatür taramasında elde edilen teorik bilgilerden, uygulama sırasında birebir görüşülen yönetici, öğretim elemanları ile yapılan mülakatlardan ve gözlem/alan notlarından yararlanılmıştır. Yapılan mülakatlar *yapılandırmacı* yaklaşım anlayışıyla yapılan *bireysel görüşme* şeklindedir. Görüşme sırasında elde edilen bilgiler değerlendirilmek üzere görüşme formlarına kaydedilmiştir. (Bkz. EK: 5) Ayrıca araştırmacının bu uygulamalardan elde ettiği *gözlem/alan notları* da verilerin analizine katkı yapmıştır. Elde edilen nitel bilgiler nicel verilerle birleştirilerek, *bütüncül* bir yaklaşımla bulgulanmış ve yorumlanıp sonuca gidilmiştir.

Nitel verilerin analizinde örnekleme oluşturan kitaplar incelenirken iki ana başlık altında değerlendirmeye gidilmiştir: İlk önce kitapların *biçimsel* yönü ele alınmıştır. Kitapların biçimsel özelliğinde; *kitabın basım özelliği, kâğıdı, kapağı, cilt kalitesi; sayfa tasarımı, kapak tasarımı, yazı karakteri, görsel elemanların tasarımı, görsel elemanların konu ile uyumu* gibi unsurlar ele alınıp bu konuyla ilgili “Onlu Likert Ölçeği”nden elde edilen nicel verilerle birlikte yorumlanıp sonuca gidilmiştir.

İkinci kısımda kitapların *içerik* özellikleri; *dil becerileri (dinleme, okuma, konuşma, yazma, dil bilgisi) görsel işitsel materyaller, ölçme değerlendirme, dil anlatım, yazım noktalama, kültür aktarımı, evrensel ve insani değerlere, milli manevi değerlere uyumu gibi* başlıklar altında incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken nicel bulgulardan da yararlanılmıştır.

3.7.2 Nicel Veri Analizleri

Literatür taramasından sonra araştırmacı tarafından ölçek havuzu oluşturulmuştur. Ölçek havuzundan uzman görüşü alınarak ilk etapta 35 maddelik “Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği (YTKDÖ)” geliştirilmiş. Geliştirilen bu 35 maddelik anket formu dört uzman tarafından tekrar incelenip pilot uygulama için Sakarya TÖMER’de çalışan, yabancılara Türkçe dersi veren öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Bu uygulamadan sonra, ölçekte gereken son düzeltmeler de yapıp ankete son şekil verilmiştir.

(1) Araştırmanın ilk aşamasında, araştırmacı tarafından geliştirilen ve yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan 35 maddelik (ilk haliyle) YTKDÖ’nün yanı sıra araştırmanın örneklem grubunda yer alan öğretim elemanlarının sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye amaçlayan “Bilgi Toplama Formu” da kullanılmıştır.

Geliştirilen bu anket, Türkiye ve yurt dışındaki bazı merkezlerde uygulanmaya başlanmıştır. Uygulama, araştırmacı tarafından Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı yabancılara Türkçe öğretimi veren merkezlere (*İstanbul, Ankara, Samsun, Edirne, Bursa, Tekirdağ, Çanakkale, Eskişehir, Kastamonu, Bolu, Kocaeli, Sakarya, Hatay, Gaziantep, Malatya, Adıyaman, Erzurum, Konya*) genellikle gidilerek, birebir görüşülerek yapılmıştır. Gidilemeyen yurt içindeki bazı merkezler ile yurt dışındaki Yunus Emre Enstitüsüne bağlı merkezlerdeki öğretim elemanlarına “Google Docs” üzerinden uygulanmıştır. Bu uygulama sırasında ziyaret edilen merkezlerde çalışan öğretim elemanları ve yöneticilerle yüz yüze görüşülerek onlardan yabancılara Türkçe öğretimde kullandıkları ders materyalleri ve kitaplar hakkındaki düşünceleri sorularak, kullandıkları kitaplar hakkında somut çeşitli bilgilere ulaşılmıştır. Tespit edilen bu bilgiler değerlendirilmek üzere görüşme sırasında araştırmacı tarafından görüşme (mülakat) formuna (Bkz. EK: 5) not edilmiştir.

(2) Araştırmanın ikinci aşamasında yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan dört farklı kitabın *biçimsel* özelliklerini nicel tabanda değerlendirmek için iki ayrı formda “Onlu Likert Derecelendirme Ölçeği” (Bkz. EK: 3,4) kullanılmıştır. Bu iki ayrı form şeklinde düzenlenen ölçek;

(1) Birinci gruptaki örneklem grubuna (*grafik tasarım, materyal tasarım uzmanları, akademisyenler için*) (Bkz. EK: 4) Sakarya, Kocaeli, Mimar Sinan Üniversitesi’ndeki

akademisyenler ile İstanbul, Kocaeli, Sakarya’da faaliyet gösteren kitap basım ve yayını ile ilgili çeşitli ticari işletmelerde çalışan grafik-tasarım uzmanlarına uygulanmıştır.

(2) İkinci guruptaki (*yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar*) meslekler için İstanbul, Kocaeli, Sakarya’daki kitap basım, yayım işiyle uğraşan ticari işletmelerdeki alanında tecrübeli, uzman kişilere uygulanmıştır. Uygulama yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. (Bkz. EK: 3) Anket uygulaması sırasında anketlerin dışında, örnekleme oluşturan ders kitapları hakkında onlardan bilgi alınmış, görüşme yoluyla alınan bu bilgiler daha sonra değerlendirilmek üzere kaydedilmiştir. Bu anketle birlikte, bu örneklem grubuna da bazı demografik değişkenlerini belirlemeye yönelik *bilgi formu* da uygulanmıştır.

Katılımcılardan elde edilen veriler araştırmacı tarafından kodlanmış ve “SPSS 16.00 Windows” paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Uygulamalar sonucunda geliştirilen ölçeğin faktör yapısını belirlemek/alt boyutlarını tespit etmek için faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda faktör yükü ,30’un altında olan maddeler ölçekten atılmıştır. Bunun yanı sıra ölçeğin güvenirlik durumunu belirlemek için iç tutarlılık katsayısına bakılmış ayrıca “test tekrar test yöntemi” ile ilk ve ikinci uygulama arasındaki ilişim (korelasyon) katsayısına bakılmıştır.

Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri ile yurt dışında Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı merkezlerde çalışan öğretim elemanlarından elde edilen demografik bilgiler doğrultusunda da istatistiki teknikler uygulanmıştır. Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri ile yurt dışında Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı merkezlerde çalışan öğretim elemanlarının ölçekten aldıkları puanların cinsiyetlerine göre değişip değişmediğini; yani anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için “T testi” uygulanmıştır.

Ayrıca yabancılara Türkçe öğretim merkezlerinde (TÖMER) çalışan bu öğretim elemanlarının; “Yaşı, Öğrenim Bilgileri, YTÖ için Kullandıkları Farklı Kitap Sayısı ve YTÖ’deki Deneyimleri”ne ilişkin veriler ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” (One Way Anova) veya parametrik olmayan ölçümler için “Kruskal Walls H Testi” Yöntemi ile aralarında farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Aralarında anlamlı düzeyde farklı çıkan parametrik ölçümlerde ise hangi boyutlar arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacıyla “LSD Çoklu Karşılaştırma Testi” yapılmıştır.

3. 8 NİCEL BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde iki örneklem grubundan elde edilen nicel bulgulara yer verilecektir.

(1) Çalışmanın ilk aşamasında kullanılan YTKDÖ'nün örneklem grubuna uygulanması sonucu elde edilen verilerin demografik değişkenlerle istatistiksel analizinden elde edilen bulgular yansıtılacaktır. Daha sonra aynı örneklem grubunun bu ölçek maddelerinin seçeneklerine ne düzeyde ve ne oranda cevap verdikleri analiz edilecek ve şekillerle gösterilecektir. Çalışmanın yine bu aşamasında betimsel istatistikler elde edilmesi amacıyla her bir ölçek maddesinin tek tek analizi yapılacaktır. Hangi seçenekler ne kadar işaretlendiği tablo ve grafiklerle gösterilecektir

(2) Çalışmanın ikinci aşamasında ise, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *biçimsel* özelliklerini değerlendirmesi için kitap basım ve tasarım işiyle uğraşan iki farklı meslek gruplarından (*Yayınevi sahipleri/çalışanları, matbaacılar; grafik, materyal tasarım uzmanları ve akademisyenler*) seçilen katılımcılara uygulanan “Onlu Likert Ölçeği”nden elde edilen bulgulara yer verilecektir.

3.8.1 Demografik Verilerden Elde Edilen İstatistik Sonuçları

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların genel yeterliliğinin katılımcıların cinsiyetine göre karşılaştırılması 10. tabloda verilmiştir.

10. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Genel Yeterlilik	Kadın	110	109,76	22,48	198	3,904	,000
	Erkek	90	122,39	22,01			

10. Tabloda görüldüğü gibi araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine bağlı olarak “N” sayıları, ortalamaları, standart sapmaları verilmiş ve bu öğretim elemanlarının YTKDÖ’den aldıkları puanlar arasındaki farklılık cinsiyet değişkenine bağlı olarak “t testi” ile incelenmiştir. Bu sonuçlara göre kadın katılımcıların YTKDÖ’den aldıkları puanların ortalaması 109,76; erkek katılımcıların ise YTKDÖ’den aldıkları puanların ortalaması 122,39’dur. Bu iki grubun puanları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t_{(189)}=3,904$; $p<.01$). YTKDÖ’den elde edilen verilere göre erkek öğretim elemanların kadın öğretim elemanlarına göre kullanılan kitapları anlamlı bir biçimde daha yeterli bulmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların içerik yeterliliğinin katılımcıların cinsiyetine göre karşılaştırılması 11. tabloda verilmiştir.

11. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	P
İçerik Yeterliliği	Kadın	110	88,97	20,17	198	3,569	,000
	Erkek	90	99,29	19,57			

11. Tabloda görüldüğü gibi araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine bağlı olarak “N” sayıları, ortalamaları, standart

sapmaları verilmiş ve bu öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farklılık cinsiyet değişkenine bağlı olarak "T testi" ile incelenmiştir. Bu sonuçlara göre kadın katılımcıların YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 88,97; erkek katılımcıların ise YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 99,29'dur. Bu iki grubun puanları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t_{(189)}=3,569$; $p<.01$). YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan elde edilen verilere göre erkek öğretim elemanları kadın öğretim elemanlarına göre kullanılan kitapları anlamlı bir biçimde içerik yeterliliği açısından daha yeterli bulmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliğin katılımcıların cinsiyetine göre karşılaştırılması 12. tabloda verilmiştir.

12. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Biçimsel Yeterlilik	Kadın	109	20,81	4,13	198	3,929	,000
	Erkek	91	22,99	3,63			

12. Tabloda görüldüğü gibi araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine bağlı olarak "N" sayıları, ortalamaları, standart sapmaları verilmiş ve bu öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farklılık cinsiyet değişkenine bağlı olarak "t testi" ile incelenmiştir. Bu sonuçlara göre kadın katılımcıların YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 20,81; erkek katılımcıların ise YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması 22,99'dur. Bu iki grubun puanları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t_{(189)}=3,929$; $p<.01$). YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan elde edilen verilere göre erkek öğretim elemanları kadın öğretim elemanlarına göre kullanılan kitapları anlamlı bir biçimde biçim yeterliliği açısından daha yeterli bulmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların genel yeterliliğinin katılımcıların öğrenim durumuna göre karşılaştırılması 13. tabloda verilmiştir.

13. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Genel Yeterlilik	Lisans	42	75,93			
	Yüksek Lisans	95	82,18	2	3,144	,208
	Doktora	28	96,38			

13. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün tüm puanları eğitim durumu değişkenine bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenim durumu *Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 75,93'dir. Öğrenim Durumu *Yüksek Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 82,18'dir. Öğrenimi *Doktora* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 96,38'dir.

Bu gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(2)=3,144$; $p=,208$; $p>0,05$]. *Öğrenim Durumu* değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların genel değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte eğitim seviyesi arttıkça kitaplar daha olumlu değerlendirilmektedir. 13. tabloda en yüksek puanı doktora mezunları en az puanı lisans mezunları almıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların içerik yeterliliğinin katılımcıların öğrenim durumuna göre karşılaştırılması 14. tabloda aşağıda verilmiştir.

14. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
İçerik Yeterliliği	Lisans	42	75,83			
	Yüksek Lisans	95	82,21	2	3,185	,203
	Doktora	28	96,43			

14. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutu puanları *Öğrenim Durumu* değişkenine bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenim durumu *Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 75,83; öğrenim durumu *Yüksek Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 82,21; öğrenim durumu *Doktora* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 96,43'dür. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(2)=3,185$; $p=,203$; $p>0,05$]. Eğitim Durumu değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların içerik yeterliliği değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte eğitim seviyesi arttıkça kitaplar daha olumlu değerlendirilmektedir. 14. tabloda en yüksek puanı doktora mezunları en az puanı lisans mezunları almıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliğinin katılımcıların öğrenim durumuna göre karşılaştırılması 15. tabloda verilmiştir.

15. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Biçimsel Yeterlilik	Lisans	42	84,22			
	Yüksek Lisans	95	86,93	2	,363	,834
	Doktora	28	91,24			

15. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutu puanları öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenim durumu *Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 84,22; öğrenim durumu *Yüksek Lisans* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 86,93; öğrenim durumu *Doktora* olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 91,24'dür. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(2)=,363$; $p=,834$; $p>0,05$]. Öğrenim durumu değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliği değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte öğrenim seviyesi arttıkça kitaplar daha olumlu değerlendirilmektedir. 15. Tabloda en yüksek puanı *Doktora* mezunları en az puanı *Lisans* mezunları almıştır. Ancak puanlamalar arasındaki farklılaşma genel ve içerik değerlendirilmesine göre daha az seviyede bulgulanmıştır. Öğretim elemanlarının kitapların *biçimsel yeterliliği* ile ilgili görüşü, diğer yeterlilik görüşlerine göre daha az seviyede farklılaşmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların genel yeterliliğinin katılımcıların yaş durumuna göre karşılaştırılması 16. tabloda verilmiştir.

16. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Genel Yeterlilik	21 – 30 yaş	87	86,21			
	31 – 40 yaş	85	100,02	3	4,098	,251
	41 – 50 yaş	19	109,24			
	51 yaş ve üzeri	6	98,38			

16. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün tüm puanları yaş durumu değişkenine bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre yaş durumu 21-30 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 86,21; yaş durumu 31-40 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 100,02; yaş durumu 41-50 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 109,24; yaş durumu 51 ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 98,38'dir. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(3)=4,098$; $p=,251$; $p>0,05$]. Yaş durumu değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların genel değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte 20'li yaşlardan 50'li yaşların başına doğru paralel olarak artmaktadır. Yani yaş durumu arttıkça kitapların genel değerlendirmesinden alınan puanlar paralel olarak artmaktadır. Ancak 51 yaş ve üzeri örneklem grubundan kitapların değerlendirme puanı düşmüştür.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların içerik yeterliliğinin katılımcıların yaş durumuna göre karşılaştırılması 17. tabloda verilmiştir.

17. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
İçerik Yeterliliği	21 – 30 yaş	87	85,41			
	31 – 40 yaş	85	100,81	3	4,756	,191
	41 – 50 yaş	19	109,06			
	51 yaş ve üzeri	6	100,25			

17. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutu puanları yaş durumu değişkenine bağlı olarak *Kruskal Wallis Testi* ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre yaş durumu 21–30 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 85,41; yaş durumu 31-40 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 100,81; yaş durumu 41-50 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nin "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 109,06; yaş durumu 51 ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nin "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 100,25'dir. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(3)=4,756$; $p=,191$; $p>0,05$]. Yaş durumu değişkeni YTÖ için kullanılan kitapların içerik değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte 20'li yaşlardan 50'li yaşların başına doğru paralel olarak artmaktadır. Yaş durumu arttıkça kitapların genel değerlendirmesinden alınan puanlar paralel olarak artmaktadır. Ancak 51 yaş ve üzeri örneklem grubundan kitapların değerlendirme puanı düşmüş ve alınan puanlar 31– 40 yaş arasına yaklaşmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliğinin katılımcıların yaş durumuna göre karşılaştırılması 18. tabloda verilmiştir.

18. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Yaş Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Biçimsel Yeterlilik	21 – 30 yaş	87	96,56			
	31 – 40 yaş	85	103,50	3	2,228	,526
	41 – 50 yaş	19	99,11			
	51 yaş ve üzeri	6	70,25			

18. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutu puanları *Yaş Durumu* değişkenine bağlı olarak *Kruskal Wallis Testi* ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre yaş durumu 21~30 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 96,56; yaş durumu 31-40 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 103,50; yaş durumu 41- 50 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 99,11; yaş durumu 51 ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 70,25'dir. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(3)=2,228$; $p=,526$; $p>0,05$]. Yaş durumu değişkeni YTÖ için kullanılan kitapların biçim değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte 30'lı yaşların başından itibaren ters orantılı olarak değişmektedir. Yaş durumu artan katılımcılar YTÖ için kullanılan kitapların biçim değerlendirmesini yaş artışına ters olarak az yeterli bulmuşlardır. Biçimsel yeterliliğini en az bulan yaş grubu 51 yaş ve üzeri gruptur.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların genel yeterliliğinin katılımcıların YTÖ'deki tecrübe durumuna göre karşılaştırılması 19. tabloda verilmiştir.

19. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ için Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması

	YTÖ'deki Tecrübe	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Genel Yeterlilik	3 – 5 Yıl	138	91,57			
	6 – 10 Yıl	37	97,44	2	4,422	,110
	11 Yıl ve Üzeri	25	116,44			

19. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün tüm puanları YTÖ'de *Tecrübe Durumu* değişkenine bağlı olarak “Kruskal Wallis Testi” ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ'de tecrübe durumu 3–5 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların sıra ortalaması 91,57; YTÖ'de tecrübe durumu 6–10 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den 97,44; YTÖ'de tecrübe durumu 11 yıl ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'den aldıkları puanların ortalaması 116,44'tür. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır [$\chi^2(2)=4,422$; $p=,110$; $p>0,05$]. YTÖ'de *tecrübe durumu* değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların genel değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte YTÖ için kullanılan kitapların *genel yeterlilik durumu* da katılımcıların tecrübe durumu arttıkça paralel olarak artmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların içerik yeterliliğinin katılımcıların YTÖ'deki tecrübe durumuna göre karşılaştırılması 20. tabloda aşağıda verilmiştir.

20. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ için Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması

	YTÖ'deki Tecrübe	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
İçerik Yeterliliği	3 – 5 Yıl	138	91,13			
	6 – 10 Yıl	37	98,63	2	4,882	,087
	11 Yıl ve Üzeri	25	117,10			

20. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ “İçerik Yeterliliği” alt boyutu puanları YTÖ’de *Tecrübe Durumu* değişkenine bağlı olarak “Kruskal Wallis Testi” ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ’de tecrübe Durumu 3~5 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 91,13; YTÖ’de tecrübe durumu 6~10 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 98,63; YTÖ’de tecrübe durumu 11 yıl ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 117,10’dur. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. [$\chi^2(2)=4,882$; $p=,087$; $p>0,05$] YTÖ’de *tecrübe durumu değişkeninin* Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *içerik yeterliliği* değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte YTÖ için kullanılan kitapların *içerik* yeterlilik durumu da katılımcıların tecrübe durumu arttıkça paralel olarak artmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliğinin katılımcıların YTÖ için tecrübe durumuna göre karşılaştırılması 21. tabloda verilmiştir.

21. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların YTÖ'deki Tecrübe Durumuna Göre Karşılaştırılması

	YTÖ'deki Tecrübe	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Biçimsel Yeterlilik	3 – 5 Yıl	138	98,80			
	6 – 10 Yıl	37	98,45	2	1,162	,559
	11 Yıl ve Üzeri	25	111,39			

21. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutu puanları YTÖ'de *Tecrübe Durumu* değişkenine bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ'de tecrübe durumu 3~5 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 98,80; YTÖ'de tecrübe durumu 6~10 yıl arası olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 98,45; YTÖ'de tecrübe durumu 11 yıl ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 111,39'dur. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. [$\chi^2(2)=1,162$; $p=,559$; $p>0,05$] YTÖ'de *tecrübe durumu değişkeninin* YTÖ için kullanılan kitapların "Biçimsel Yeterliliği" değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamaktadır. YTÖ'de tecrübe durumu 3~5 yıl arası olanlar ile 6~10 yıl arası olanlar arasında ciddi manada biçimsel değerlendirmesi farkı bulunmamakla birlikte, en iyi biçimsel değerlendirmesini 11 yıl ve 11 yıldan fazla tecrübesi olan öğretim elemanları yapmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların genel yeterliliğinin katılımcıların YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısına göre karşılaştırılması 22. tabloda verilmiştir.

22. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Genel Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması

	YTÖ için Kullanılan Farklı Kitap Sayısı	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Genel Yeterlilik	1	23	113,58			
	2	78	91,93	3	4,683	,197
	3	66	91,02			
	4 ve üzeri	33	79,71			

22. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün tüm puanları *YTÖ için Kullanılan Farklı Kitap Sayısı Değişkenine* bağlı olarak “Kruskal Wallis Testi” ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ’de kullanılan farklı kitap sayısı 1 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’den aldıkları puanların sıra ortalaması 113,58; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı 2 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’den aldıkları puanların sıra ortalaması 91,93; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı 3 olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’den aldıkları puanların sıra ortalaması 91,02; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı 4 ve üzeri olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’den aldıkları puanların sıra ortalaması 79,71’dir. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. [$\chi^2(3)=4,683$; $p=,197$; $p>0,05$] YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların genel değerlendirmesini anlamlı farklılaştırmamakla birlikte öğretim elemanlarının kullandıkları farklı kitap sayısı arttıkça YTKDÖ’den aldıkları puanlar azalmaktadır.

Kısaca; az sayıda farklı kitap kullanan veya tek kitap kullanan öğretim elemanları kitapların *genel yeterliliğini* daha iyi düzeyde bulmaktadır. Az kitap kullananların diğer kitapların özelliğini bilmemeleri, diğer kitaplarla kullandıkları kitapları kıyaslayamamaları böyle bir sonucu çıkarmış olabilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *içerik yeterliliğinin* katılımcıların YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısına göre karşılaştırılması 23. tabloda verilmiştir.

23. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların İçerik Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması

	YTÖ için Kullanılan Farklı Kitap Sayısı	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
İçerik Yeterliliği	1	23	113,26			
	2	78	93,35	3	4,876	,181
	3	66	89,67			
	4 ve üzeri	33	79,16			

23. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ “İçerik Yeterliliği” alt boyutu puanları *YTÖ için Kullanılan Farklı Kitap Sayısı* değişkenine bağlı olarak “Kruskal Wallis Testi” ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ’de kullanılan farklı kitap sayısı bir (1) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün ‘İçerik Yeterliliği’ alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 113,26; YTÖ’de kullanılan farklı kitap sayısı iki (2) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 93,35; YTÖ’de kullanılan farklı kitap sayısı üç (3) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 89,67; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı dört (4) ve dörtten fazla olan öğretim elemanlarının YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 79,16’dır. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. [$\chi^2(3)=4,876$; $p=,181$; $p>0,05$] YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı değişkeninin YTÖ için kullanılan kitapların içerik yeterliliği değerlendirmesini anlamlı biçimde farklılaştırmamakla birlikte öğretim elemanlarının kullandıkları farklı kitap sayısı arttıkça YTKDÖ’nün “İçerik Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanlar azalmaktadır. Kısaca az sayıda farklı kitap kullanan veya tek kitap kullanan öğretim elemanları kitapların içerik yeterliliğini daha iyi düzeyde bulmaktadır. Bunun sebebi, kullandıkları kitapla diğer kitapları kıyaslama imkânı bulamamış olmalarından kaynaklanabilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *biçimsel yeterliliğinin* katılımcıların YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısına göre karşılaştırılması 24. tabloda verilmiştir.

24. Tablo: YTÖ için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğinin Katılımcıların Farklı Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması

	YTÖ için Kullanılan Farklı Kitap Sayısı	N	Sıra Ortalaması	SD	X ²	p
Biçimsel Yeterliliği	1	23	104,62			
	2	78	87,23	3	4,845	,183
	3	66	106,27			
	4 ve üzeri	33	91,71			

24. Tabloda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutu puanları YTÖ için *Kullanılan Farklı Kitap Sayısı Değişkenine* bağlı olarak "Kruskal Wallis Testi" ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı bir (1) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 104,62; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı iki (2) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 87,23; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı üç (3) olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 106,27; YTÖ için kullanılan farklı kitap sayısı dört (4) ve dörtten fazla olan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün "Biçimsel Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanların sıra ortalaması 91,71'dir. Gruplar arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. [$\chi^2(3)=4,845$; $p=,183$; $p>0,05$]. YTÖ için kullanılan kitapların biçimsel yeterliliği açısından en iyi düzeyde bulan 3 farklı kitap kullanan öğretim elemanları olmuştur. En düşük düzeyde bulanlar ise 2 farklı kitap kullanan öğretim elemanlarıdır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının yabancılara Türkçe öğretimi için kullandıkları *kitap değişkenine* göre ölçekten aldıkları puanların ortalamaları, “N” sayıları ve standart sapmaları 25. tabloda verilmiştir.

25. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Ortalamaları, N Sayıları ve Standart Sapmaları

	N	Ortalama	Standart Sapma
<i>Yedi İklim</i>	53	111,51	21,09
<i>Hitit</i>	43	124,97	18,44
Genel Yeterlilik <i>Gazi</i>	41	127,08	29,06
<i>İstanbul</i>	63	105,36	17,33
Toplam	200	115,51	23,09

Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı “Tek Yönlü Varyans Analizi” ile incelenmiş ve sonuçlar 26. tabloda gösterilmiştir.

26. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Ölçekten Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	p
Genel Yeterlilik	Gruplar Arası	15841,159	3	3168,232	6,860	,000
	Grup İçi	85440,559	196	461,841		
	Toplam	101281,717	199			

25. Tablo ve 26. tabloda örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının YTÖ için kullandıkları kitap değişkenine göre “N” sayıları, ortalamaları, standart sapmaları ile bu değerlere uygulanan *Tek Yönlü Varyans Analizi* sonuçları gösterilmiştir. Örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının kullandıkları kitap değişkeni ile YTKDÖ’den aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. ($f_{0,05:3-196} = 6,860$, $p < 0,01$) Elde edilen bu sonuçlara göre ölçek hakkındaki en iyi *genel yeterlilik* değerlendirmesini *Gazi* kitabını kullanan öğretim elemanları düşünmektedir. En

düşük genel yeterlilik değerlendirmesini ise *İstanbul* kitabını kullanan öğretim elemanları düşünmektedir. Analiz sonucunda elde edilen bu farkın hangi boyutlardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla “LSD Çoklu Karşılaştırma Testi” yapılmıştır. Yapılan test sonucunda *Gazi* kitabını kullanan öğretim elemanları genel yeterlik puanları ile *İstanbul* kitabını kullanan öğretim elemanları genel yeterlilik puanlarından kaynaklandığı bulgulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının Yabancılara Türkçe öğretimi için kullandıkları kitap değişkenine göre içerik yeterliliği alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları, “N” sayıları ve standart sapmaları 27. tabloda verilmiştir.

27. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre İçerik Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Ortalamaları, “N” Sayıları ve Standart Sapmaları

	N	Ortalama	Standart Sapma
İçerik Yeterliliği	<i>Yedi İklim</i>	89,61	18,21
	<i>Hitit</i>	102,19	16,37
	<i>Gazi</i>	104,80	25,77
	<i>İstanbul</i>	84,52	15,33
	Toplam	200	93,67

Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı “Tek Yönlü Varyans Analizi” ile incelenmiş ve sonuçlar 28. tabloda gösterilmiştir.

28. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre İçerik Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın	Karelerin	df	Karelerin	F	p
	Kaynağı	Toplamı		Ortalaması		
İçerik Yeterliliği	Gruplar Arası	13626,774	3	2725,355	7,613	,000
	Grup İçi	66229,446	196	357,997		
	Toplam	79856,220	199			

27. Tablo ve 28. tabloda örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının YTÖ için kullandıkları kitap değişkenine göre “N” sayıları, ortalamaları, standart sapmaları ile

bu değerlere uygulanan *Tek Yönlü Varyans Analizi* sonuçları gösterilmiştir. Örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının kullandıkları kitap değişkeni ile YTKDÖ'nün "İçerik Yeterliliği" alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. ($f_{0,05;3-196}$: 7,613, $p<0,01$)

Elde edilen bu sonuçlara göre ölçek hakkındaki en iyi içerik yeterliliği değerlendirmesini *Gazi* kullanan öğretim elemanları düşünmektedir. En düşük *içerik yeterliliği* değerlendirmesini ise *İstanbul* kitabını kullanan öğretim elemanları düşünmektedir. Analiz sonucunda elde edilen bu farkın hangi boyutlardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla "LSD Çoklu Karşılaştırma Testi" yapılmıştır. Yapılan test sonucunda *Gazi* kitabını kullanan öğretim elemanları *içerik yeterliliği* puanları ile *İstanbul* kitabını kullanan öğretim elemanları *içerik yeterliliği* puanlarından kaynaklandığı bulgulanmıştır.

İçerik yeterliliği değerlendirilmesinde en az farklılaşma ise *Gazi* kitabını kullanan öğretim elemanları ile *Hitit* kitabını kullanan öğretim elemanlarında bulgulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının *Yabancılara Türkçe öğretilimi için kullandıkları kitap değişkenine* göre biçimsel yeterliliği alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları, N sayıları ve standart sapmaları 29. tabloda aşağıda verilmiştir.

29. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Biçim Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Ortalamaları, N Sayıları ve Standart Sapmaları

	N	Ortalama	Standart Sapma
<i>Yedi İklim</i>	53	21,79	4,39
<i>Hitit</i>	43	23,00	3,63
Biçimsel Yeterlilik <i>Gazi</i>	41	22,27	4,32
<i>İstanbul</i>	63	20,64	3,63
Toplam	200	21,80	4,04

Gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı “Tek Yönlü Varyans Analizi” ile incelenmiş ve sonuçlar 30. tabloda gösterilmiştir.

30. Tablo: Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının YTÖ için Kullandıkları Kitap Değişkenine Göre Biçimsel Yeterliliği Alt Boyutundan Aldıkları Puanların Değerlendirilmesine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	df	Karelerin Ortalaması	F	p
Biçimsel Yeterlilik	Gruplar Arası	176,544	3	35,309		
	Grup İçi	3087,456	196	15,915		
	Toplam	3264,000	199		2,219	,054

29. Tablo ve 30. tabloda örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının YTÖ için kullandıkları kitap değişkenine göre N sayıları, ortalamaları, standart sapmaları ile bu değerlere uygulanan *Tek Yönlü Varyans Analizi* sonuçları gösterilmiştir. Örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının kullandıkları kitap değişkeni ile YTKDÖ'nün “Biçimsel Yeterliliği” alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($f_{0,05:3-196}$: 2,219, $p>0,05$)

Elde edilen bu sonuçlara göre ölçek hakkındaki en iyi biçimsel yeterlilik değerlendirmesini *Hitit* kitabını kullanan öğretim elemanları yapmıştır. En düşük biçimsel yeterlilik değerlendirmesini ise *İstanbul* kitabını kullanan öğretim elemanları düşünmektedir.

3.8.2 Birinci Örnekleme Grubuna Uygulanan Ölçek Maddelerinden Elde Edilen Verilerin İstatistik Sonuçları

Bu bölümde, YTÖ'de görevli öğretim elemanlarına yönelik YTKDÖ'nün uygulanması sonucu elde edilen istatistiksel bilgiler/sonuçlar vardır.

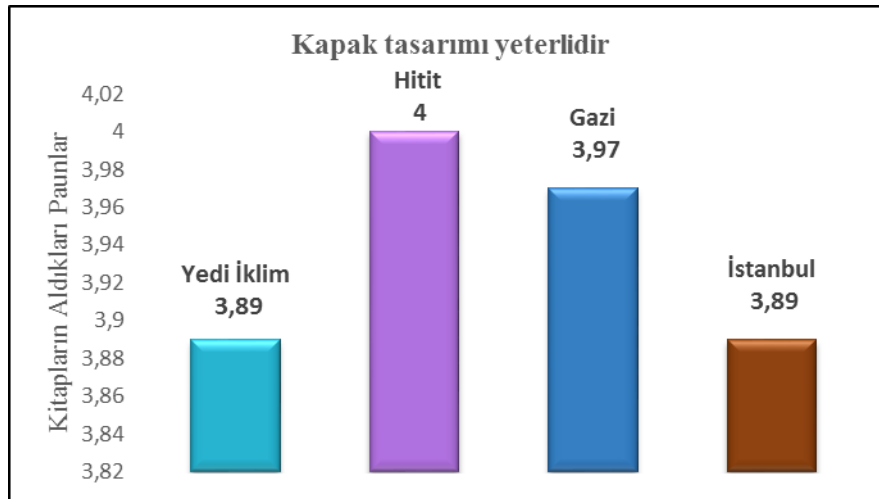
Toplam 34 sorudan oluşan bu ölçekte kullanılan kitapların *biçimsel* ve *içerik* özellikleri bakımından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 31. tabloda aşağıda verilmiştir.

31. Tablo: 1. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Kapak tasarımı yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
1	Yedi İklim	2	2	6	26	11	3,89	
	Hitit	0	2	7	19	11	4	
	Gazi	1	3	3	23	11	3,97	
	İstanbul	0	2	15	35	12	3,89	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 1. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 1. maddesine ilişkin sütun grafiği 7.şekilde verilmiştir.

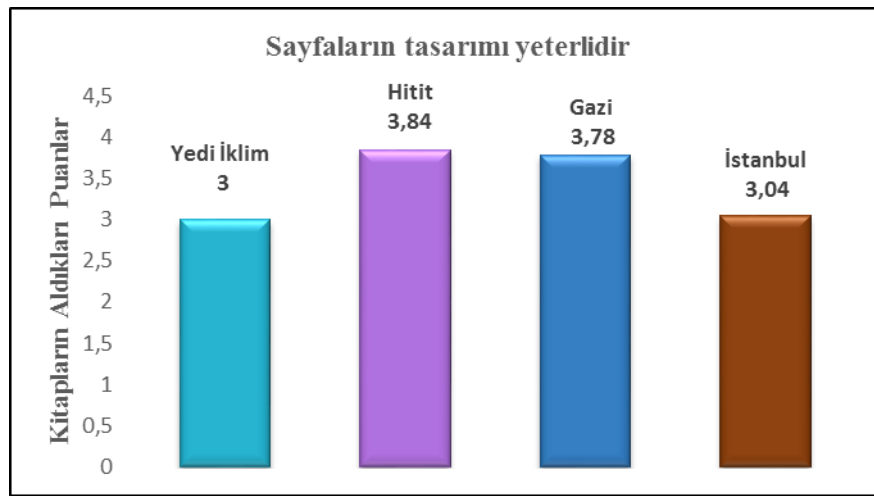
7. Şekil: 1. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

2. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 32. tabloda aşağıda verilmiştir.

32. Tablo: 2. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Sayfaların tasarımı yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum			Kısmen Katılmıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Puan Ortalaması
		Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum			
2	Yedi İklim	2	4	12	23	6	3		
	Hitit	0	1	12	18	8	3,84		
	Gazi	1	1	11	21	7	3,78		
	İstanbul	0	10	19	28	7	3,04		

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 2. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 2. maddesine ilişkin sütun grafiği 8. şekilde verilmiştir.

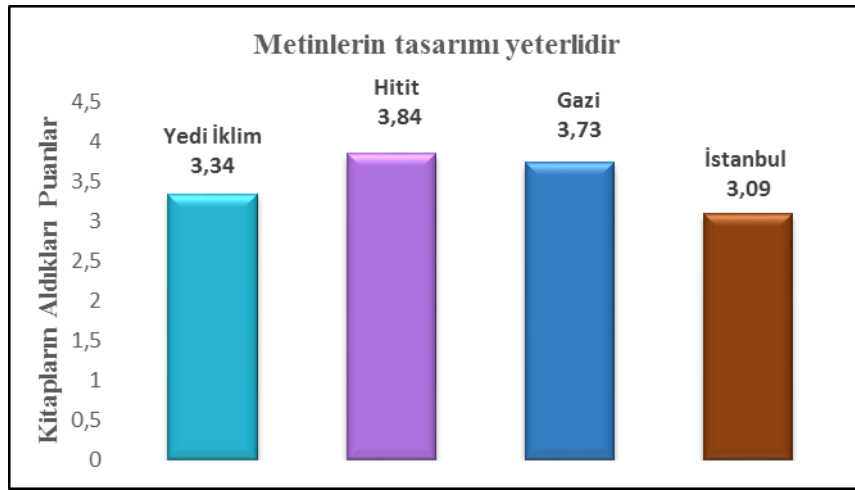
8. Şekil: 2. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

3. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 33. tabloda aşağıda verilmiştir.

33. Tablo: 3. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Metinlerin tasarımı yeterlidir	Katılmıyorum			Katılıyorum		Puan Ortalaması
		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum		
3	Yedi İklim	2	6	16	20	3	3,34
	Hitit	0	0	13	19	7	3,84
	Gazi	1	3	10	19	8	3,73
	İstanbul	2	13	28	19	2	3,09

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 3. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 3. maddesine ilişkin sütun grafiği 9. şekilde verilmiştir.

9. Şekil: 3. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

4. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 34. tabloda aşağıda verilmiştir.

34. Tablo: 4. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Renklerin seçimi ve uyumu yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Puan Ortalaması
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	
4	Yedi İklim	0	2	14	23	8	3,78	
	Hitit	0	1	6	24	8	4	
	Gazi	1	1	10	24	5	3,75	
	İstanbul	1	2	17	37	7	3,73	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 4. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 4. maddesine ilişkin sütun grafiği 10. şekilde verilmiştir.

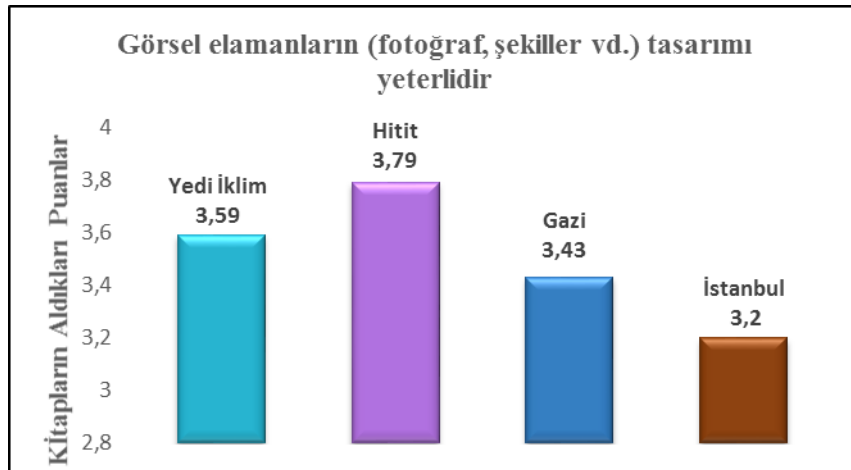
10. Şekil: 4. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

5. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 35. tabloda aşağıda verilmiştir.

35. Tablo: 5. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Görsel elamanların (fotoğraf, şekiller vd.) tasarımı yeterlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum			Kısmen Katılmıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Puan	Ortalama
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum		
5	Yedi İklim	2	4	13	20	8	3,59			
	Hitit	0	2	11	19	7	3,79			
	Gazi	2	4	13	18	4	3,43			
	İstanbul	2	7	33	20	2	3,20			

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 5. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 5. maddesine ilişkin sütun grafiği 11. şekilde gösterilmiştir.

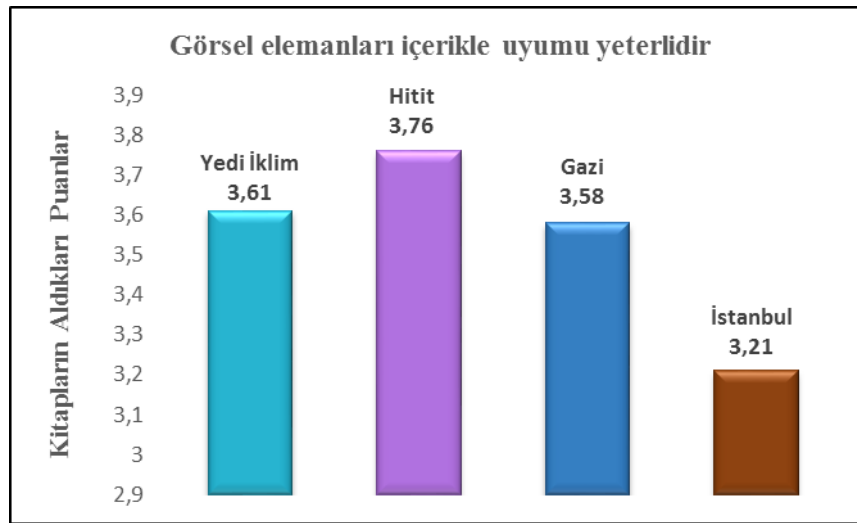
11. Şekil: 5. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

6. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 36. tabloda aşağıda gösterilmiştir.

36. Tablo: 6. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Görsel elamanların içerikle uyumu yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
6	Yedi İklim	2	2	14	23	6	3,61	
	Hitit	0	2	11	20	6	3,76	
	Gazi	1	1	18	15	6	3,58	
	İstanbul	1	7	34	21	1	3,21	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 6. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 6. maddesine ilişkin sütun grafiği 12. şekilde gösterilmiştir.

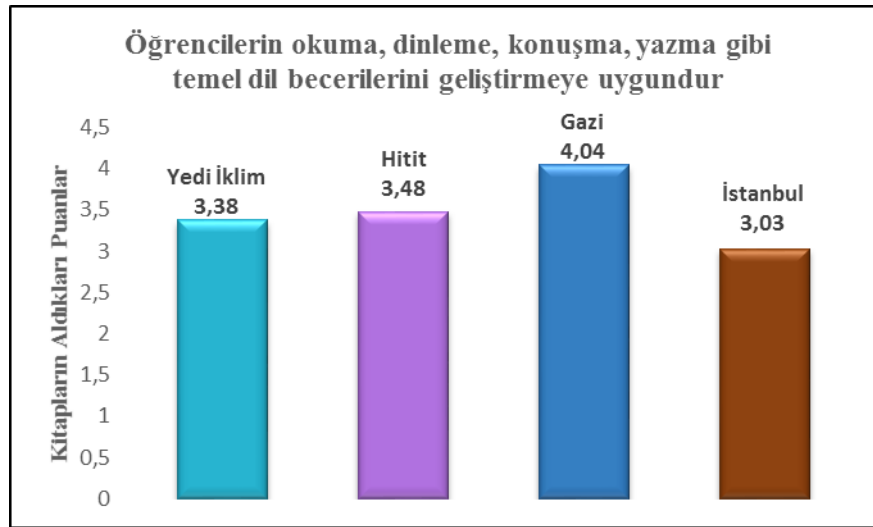
12. Şekil: 6. Ölçek Maddesine İlişkin Grafiği

7. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 37. tabloda aşağıda verilmiştir.

37. Tablo: 7. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma, yazma gibi temel dil becerilerini geliştirmeye uygundur.	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
7	Yedi İklim	1	4	21	18	3	3,38	
	Hitit	0	3	19	12	5	3,48	
	Gazi	0	3	10	10	18	4,04	
	İstanbul	1	16	28	18	1	3,03	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 7. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 7. maddesine ilişkin sütun grafiği 13. şekilde gösterilmiştir.

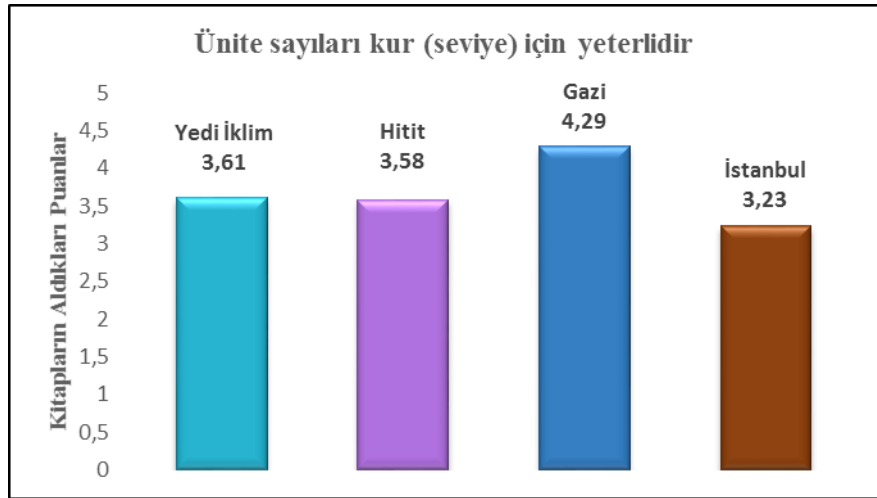
13. Şekil: 7. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

8. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar 38. tabloda aşağıda gösterilmiştir.

38. Tablo: 8. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası:	Ünite sayıları kur (seviye) için yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
8	Yedi İklim	0	6	11	25	5	3,61	
	Hitit	0	4	12	19	4	3,58	
	Gazi	0	1	6	14	20	4,29	
	İstanbul	1	14	23	21	5	3,23	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 8. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 8. maddesine ilişkin sütun grafiği 14. şekilde gösterilmiştir.

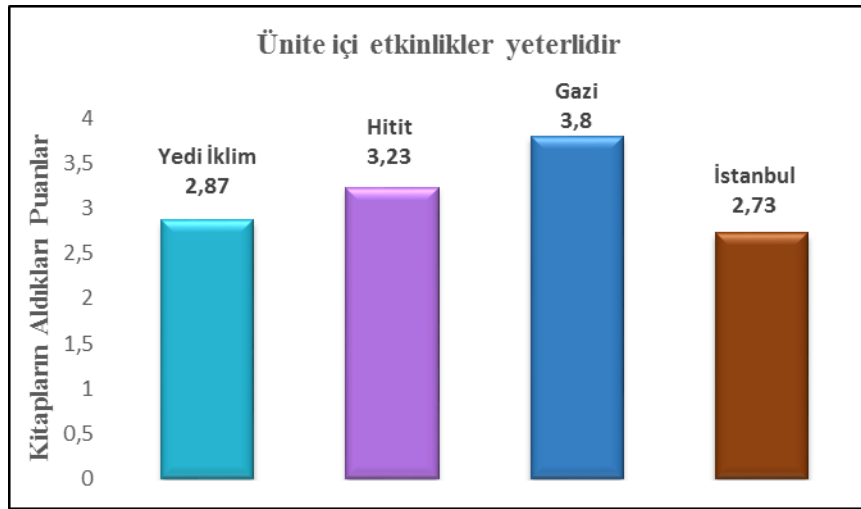
14. Şekil: 8. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

9. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

39. Tablo: 9. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası:	Ünite içi etkinlikler yeterlidir						Puan Ortalaması
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
9	Yedi İklim	3	10	26	6	2	2,87
	Hitit	0	2	16	16	5	3,23
	Gazi	3	4	7	11	16	3,80
	İstanbul	4	20	30	9	1	2,73

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 9. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 9. maddesine ilişkin sütun grafiği 15. şekilde gösterilmiştir.

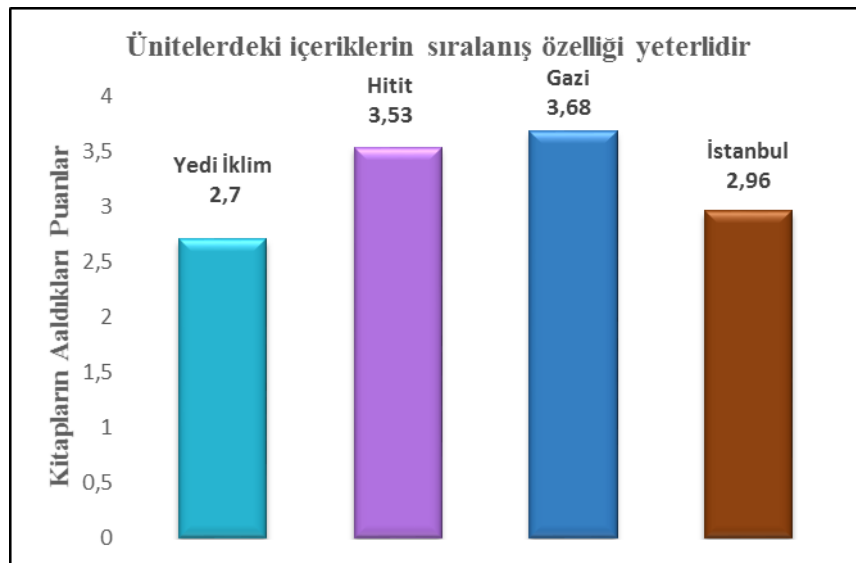
15. Şekil: 9. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

10. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

40. Tablo: 10. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Ünitelerdeki içeriklerin sıralanış özelliği yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
10	Yedi İklim	5	12	23	6	1	2,70	
	Hitit	0	5	14	18	2	3,53	
	Gazi	3	5	5	17	11	3,68	
	İstanbul	5	14	25	18	2	2,96	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 10. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 10. maddesine ilişkin sütun grafiği 16. şekilde gösterilmiştir.

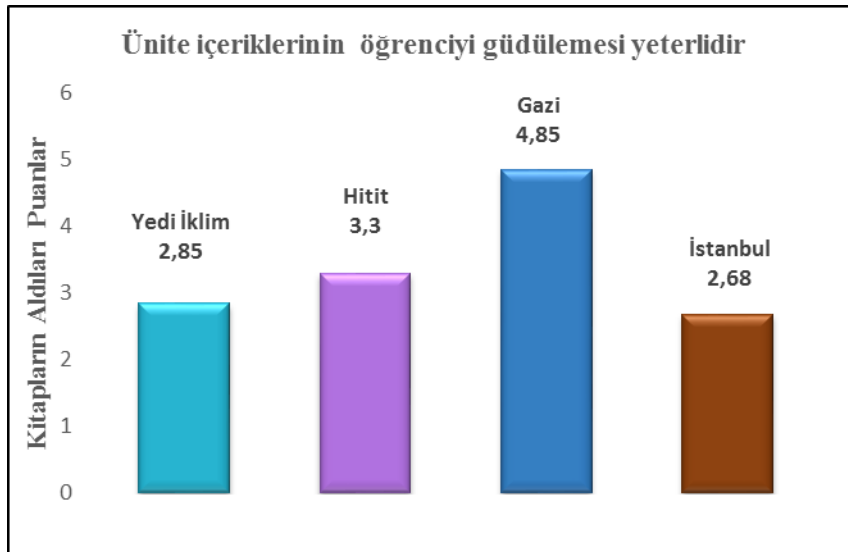
16. Şekil: 10. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

11. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

41. Tablo: 11. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Ünite içeriklerinin öğrenciyi güdülemesi yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
11	Yedi İklim	4	13	18	10	2	2,85
	Hitit	0	4	21	12	2	3,30
	Gazi	2	5	8	17	19	4,85
	İstanbul	3	28	19	14	0	2,68

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 11. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 11. maddesine ilişkin sütun grafiği 17. şekilde gösterilmiştir.

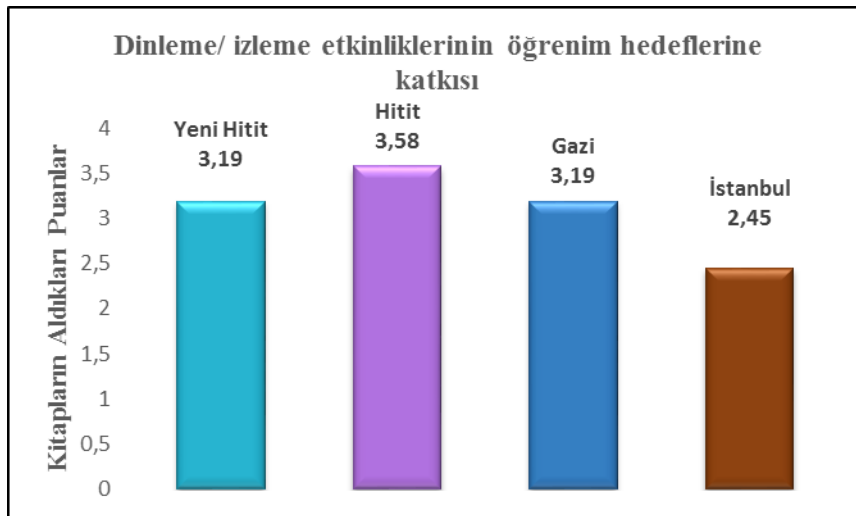
17. Şekil: 11. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

12. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

42. Tablo: 12. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Dinleme/ izleme etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı</i>	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum			
12	Yedi İklim	3	6	23	9	6	3,19	
	Hitit	0	2	14	21	2	3,58	
	Gazi	2	7	17	11	4	3,19	
	İstanbul	16	15	22	10	1	2,45	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 12. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 12. maddesine ilişkin sütun grafiği 18. şekilde gösterilmiştir.

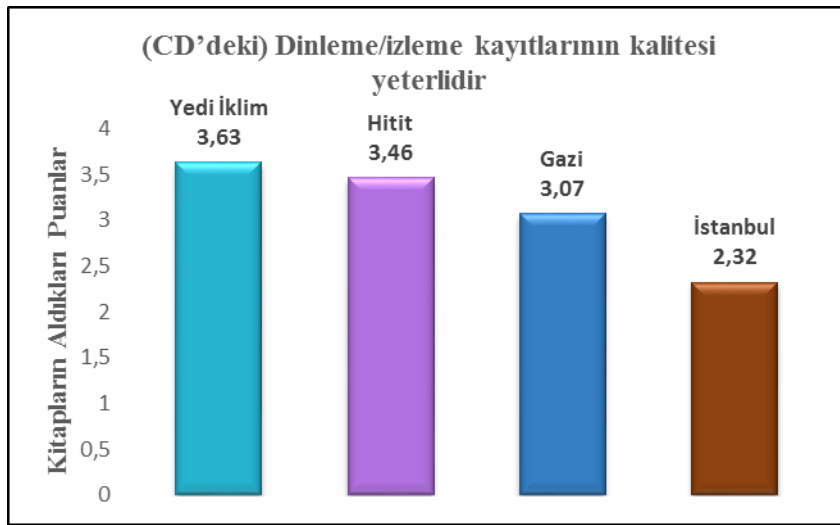
18. Şekil: 12. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

13. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

43. Tablo: 13. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	(CD'deki) Dinleme/izleme kayıtlarının kalitesi yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum			
13	Yedi İklim	2	3	13	21	8	3,63	
	Hitit	0	3	18	15	3	3,46	
	Gazi	2	14	9	11	5	3,07	
	İstanbul	20	14	19	11	0	2,32	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 13. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Yedi İklim* kitabı almıştır. Ölçeğin 13. maddesine ilişkin sütun grafiği 19. şekilde gösterilmiştir.

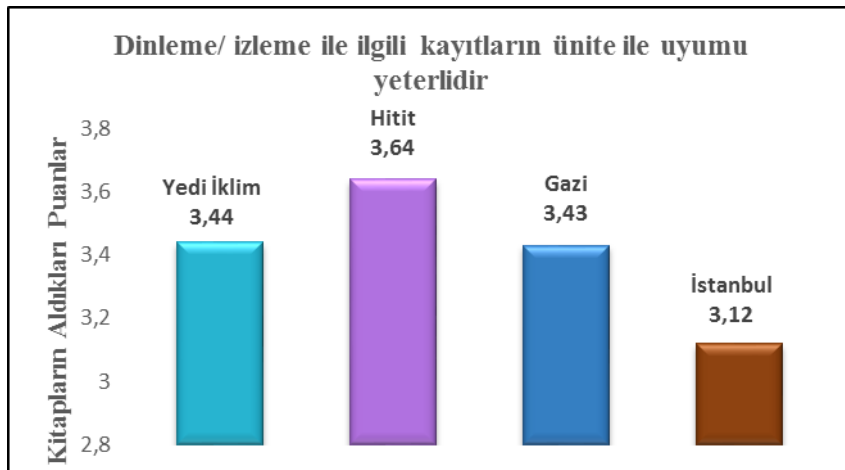
19. Şekil: 13. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

14. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

44. Tablo: 14. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Dinleme/ izleme ile ilgili kayıtların ünite ile uyumu yeterlidir</i>	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
14	Yedi İklim	0	4	21	19	3	3,44	
	Hitit	0	3	11	22	3	3,64	
	Gazi	3	3	13	17	5	3,43	
	İstanbul	1	14	30	17	2	3,12	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 14. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 14. maddesine ilişkin sütun grafiği 20. şekilde gösterilmiştir.

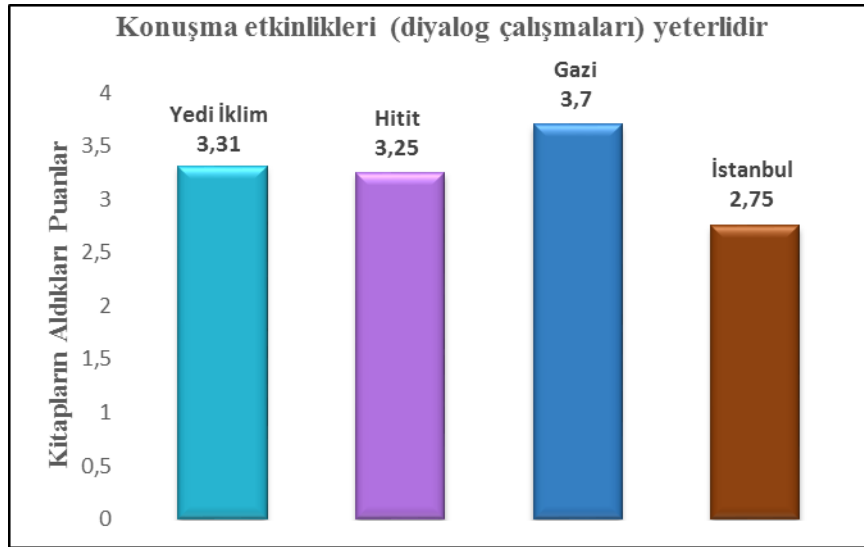
20. Şekil: 14. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

15. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

45. Tablo: 15. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Konuşma etkinlikleri (diyalog çalışmaları) yeterlidir	Katılmıyorum			Katılıyorum			Puan Ortalaması
		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Kesinlikle		
15	Yedi İklim	1	9	15	18	4	3,31	
	Hitit	0	7	18	11	3	3,25	
	Gazi	1	3	14	12	11	3,70	
	İstanbul	5	19	29	9	2	2,75	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 15. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 15. maddesine ilişkin sütun grafiği 21. şekilde gösterilmiştir.

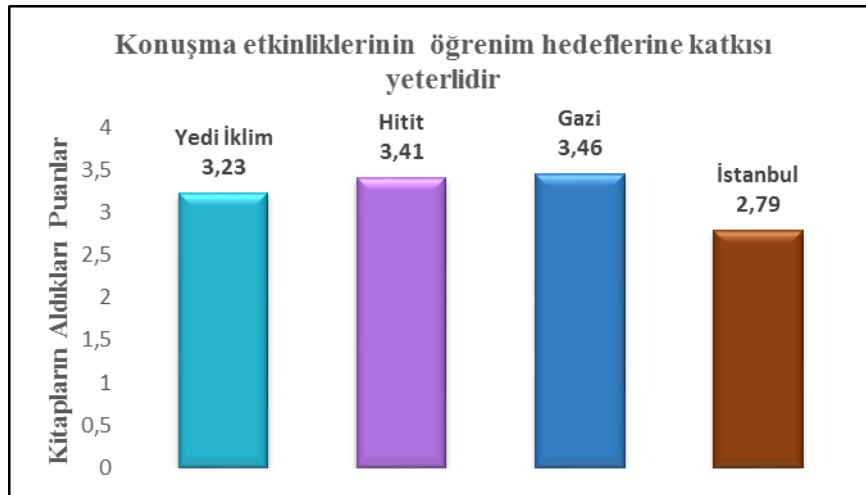
21. Şekil: 15. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

16. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

46. Tablo: 16. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Konuşma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
16	Yedi İklim	2	5	21	18	1	3,23	
	Hitit	0	5	15	17	2	3,41	
	Gazi	1	5	11	18	6	3,46	
	İstanbul	1	24	28	9	2	2,79	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 16. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 16. maddesine ilişkin sütun grafiği 22. şekilde gösterilmiştir.

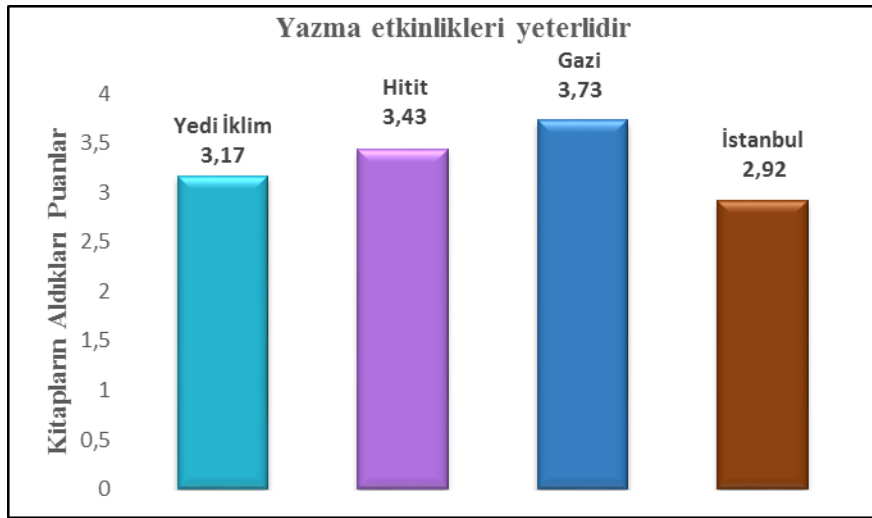
22. Şekil: 16. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

17. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

47. Tablo: 17. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Yazma etkinlikleri yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
17	Yedi İklim	4	9	11	21	2	3,17
	Hitit	0	6	14	15	4	3,43
	Gazi	1	4	11	14	11	3,73
	İstanbul	3	19	26	12	4	2,92

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 17. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 17. maddesine ilişkin sütun grafiği 23. şekilde gösterilmiştir.

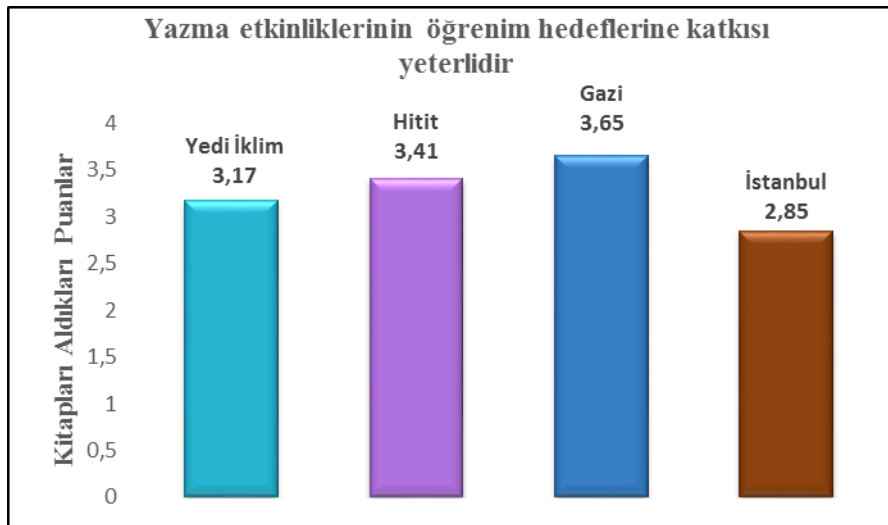
23. Şekil: 17. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

18. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

48. Tablo: 18. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Yazma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum			Kısmen Katılmıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Puan Ortalaması
		Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum			
18	Yedi İklim	4	10	11	18	4	3,17		
	Hitit	0	6	16	12	5	3,41		
	Gazi	2	3	10	18	8	3,65		
	İstanbul	2	20	29	11	2	2,85		

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 18. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 18. maddesine ilişkin sütun grafiği 24. şekilde gösterilmiştir.

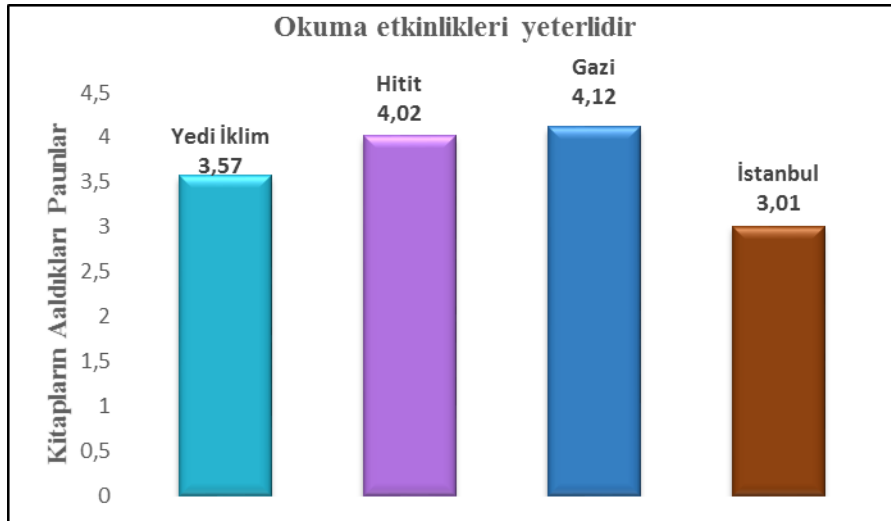
24. Şekil: 18. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

19.Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

49. Tablo: 19. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Okuma etkinlikleri yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
19	Yedi İklim	2	1	18	20	6	3,57	
	Hitit	0	3	9	11	16	4,02	
	Gazi	2	1	5	15	18	4,12	
	İstanbul	0	5	38	18	3	3,01	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 19. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 19. maddesine ilişkin sütun grafiği 25. şekilde gösterilmiştir.

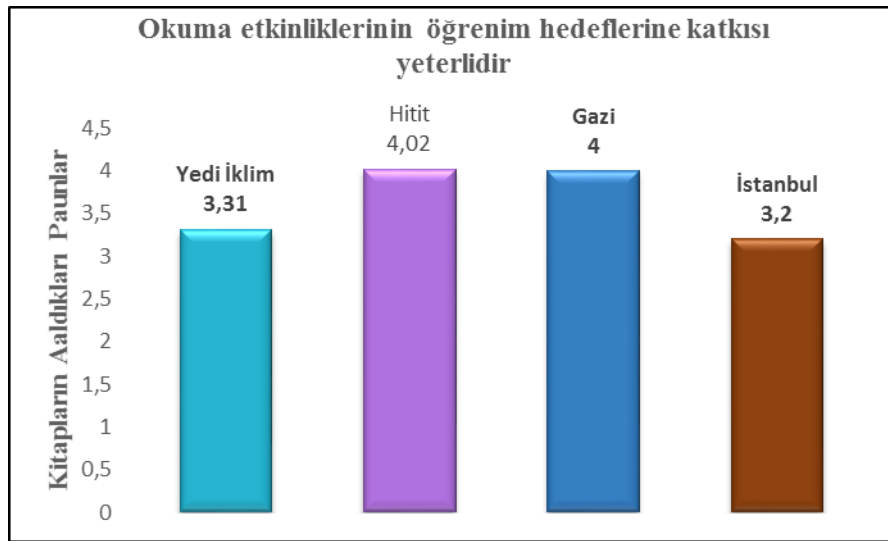
25. Şekil: 19. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

20. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

50. Tablo: 20. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Okuma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir</i>	Katılmıyorum			Katılıyorum			Puan Ortalaması
		Kesinlikle	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Katılıyorum	
20	Yedi İklim	3	2	22	17	3	3,31	
	Hitit	0	3	8	13	15	4,02	
	Gazi	2	1	8	14	16	4	
	İstanbul	1	9	32	20	2	3,20	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 20. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 20. maddesine ilişkin sütun grafiği 26. şekilde gösterilmiştir.

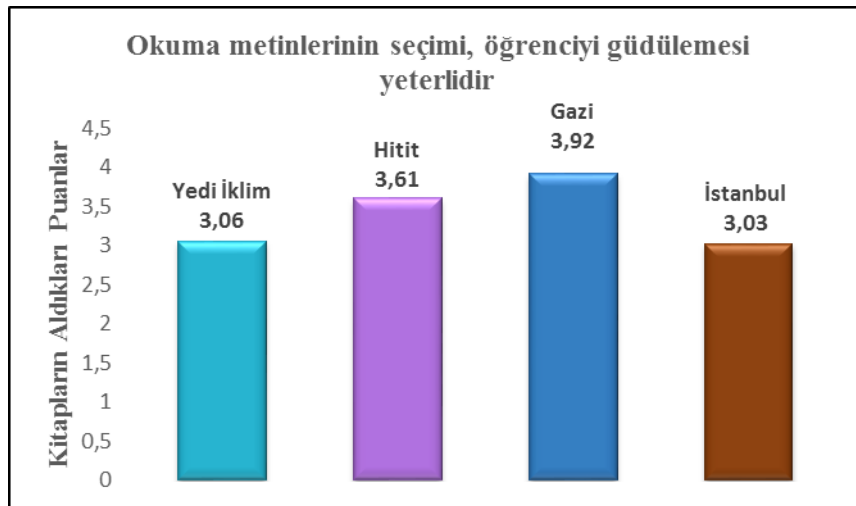
26. Şekil: 20. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

21. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

51. Tablo: 21. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Okuma metinlerinin seçimi, öğrenciyi güdülemesi yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
21	Yedi İklim	3	7	23	12	2	3,06	
	Hitit	0	3	15	15	6	3,61	
	Gazi	2	2	6	18	13	3,92	
	İstanbul	1	17	26	19	1	3,03	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 21. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 21. maddesine ilişkin sütun grafiği 27. şekilde gösterilmiştir.

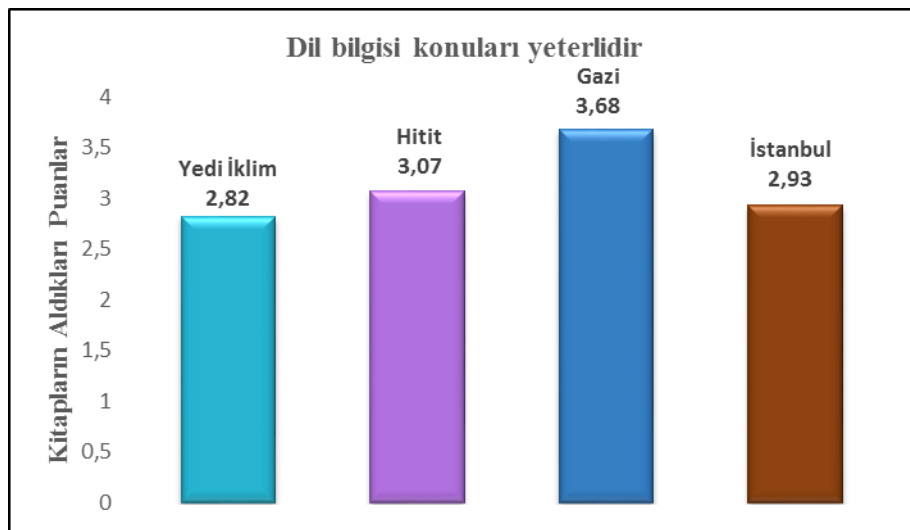
27. Şekil: 21. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

22. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

52. Tablo: 22. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Dil bilgisi konuları yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
22	Yedi İklim	8	9	16	11	3	2,82	
	Hitit	0	8	2	11	18	3,07	
	Gazi	6	3	6	9	17	3,68	
	İstanbul	8	15	22	11	8	2,93	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 22. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 22. maddesine ilişkin sütun grafiği 28. şekilde gösterilmiştir.

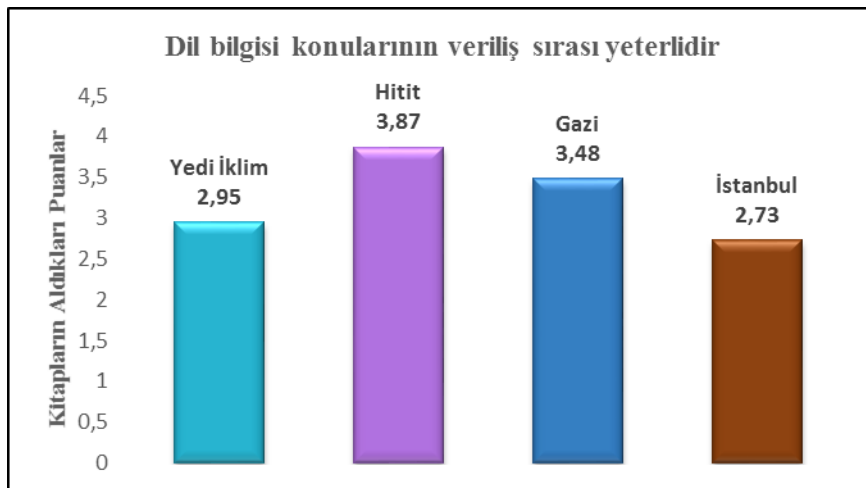
28. Şekil: 22. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

23. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

53. Tablo: 23. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Dil bilgisi konularının veriliş sırası yeterlidir	Katılmıyorum			Katılıyorum			Puan Ortalaması
		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kesinlikle	Kısmen	Katılıyorum	Katılıyorum	
23	Yedi İklim	6	9	16	13	3	2,95	
	Hitit	0	2	7	24	6	3,87	
	Gazi	5	5	7	13	11	3,48	
	İstanbul	10	18	22	7	7	2,73	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 23. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 23. maddesine ilişkin sütun grafiği 29. şekilde gösterilmiştir.

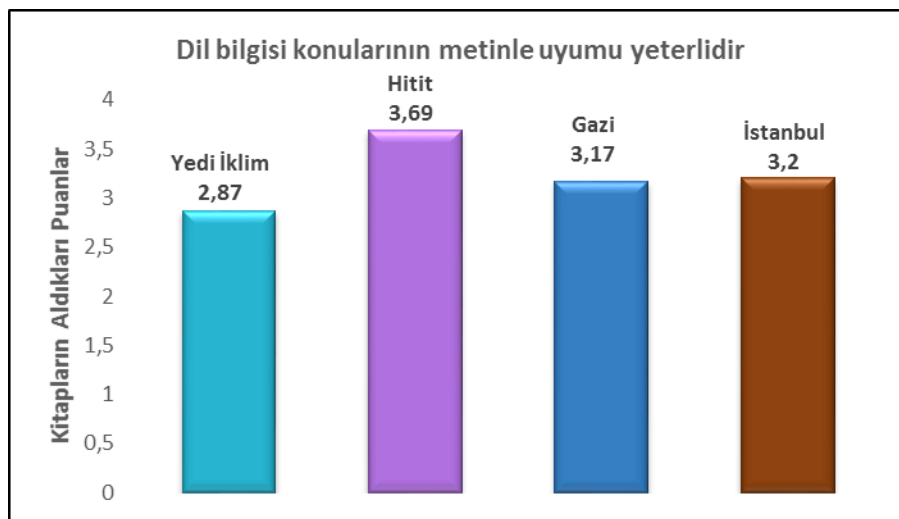
29. Şekil: 23. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

24. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

54. Tablo: 24. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Dil bilgisi konularının metinle uyumu yeterlidir</i>	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
24	Yedi İklim	8	8	17	10	4	2,87	
	Hitit	0	5	7	22	5	3,69	
	Gazi	5	7	11	12	6	3,17	
	İstanbul	5	11	20	22	6	3,20	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 24. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 24. maddesine ilişkin sütun grafiği 30. şekilde gösterilmiştir.

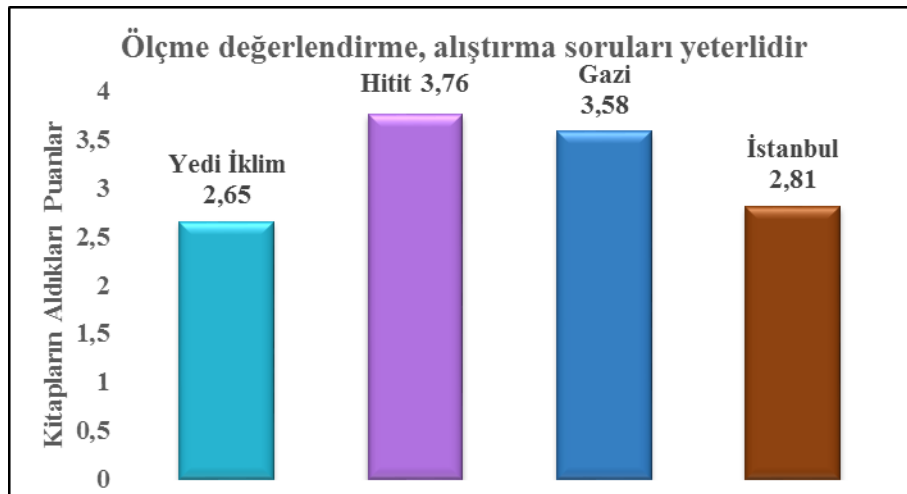
30. Şekil: 24. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

25. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

55. Tablo: 25. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Ölçme değerlendirme alıştırma soruları yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum			
25	Yedi İklim	9	11	18	5	4	2,65	
	Hitit	0	2	10	22	5	3,76	
	Gazi	4	4	6	18	9	3,58	
	İstanbul	4	19	22	18	0	2,81	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 25. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 25. maddesine ilişkin sütun grafiği 31. şekilde gösterilmiştir.

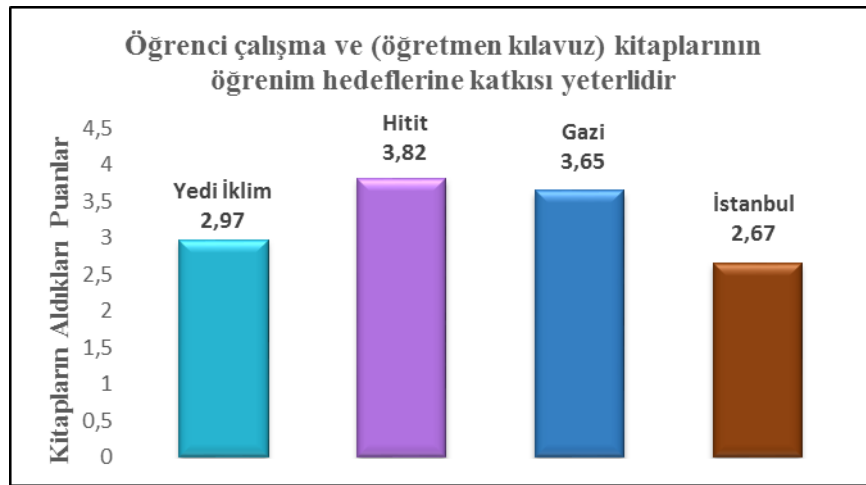
31. Şekil: 25. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

26. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

56. Tablo: 26. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Öğrenci çalışma ve (öğretmen kılavuz) kitaplarının öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir.	Katılım Durumu				Puan Ortalaması
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
26	Yedi İklim	4	9	20	12	2,97
	Hitit	0	2	14	12	3,82
	Gazi	4	5	4	16	3,65
	İstanbul	10	13	21	18	2,67

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 26. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 26. maddesine ilişkin sütun grafiği 32. şekilde gösterilmiştir.

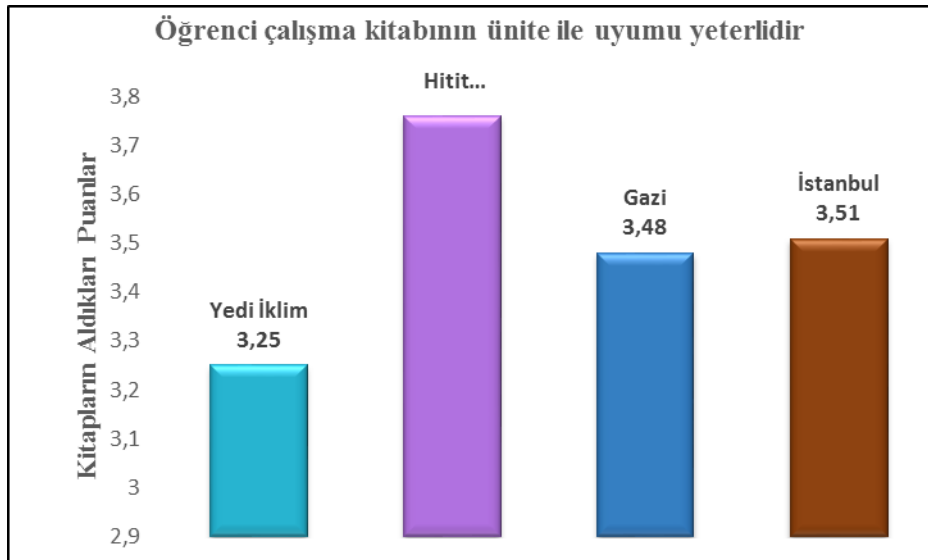
32. Şekil: 26. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

27. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

57. Tablo: 27. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Öğrenci çalışma kitabının ünite uyumu yeterlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
27	Yedi İklim	4	4	16	17	5	3,25
	Hitit	1	1	8	20	8	3,76
	Gazi	7	2	7	14	11	3,48
	İstanbul	0	2	30	29	3	3,51

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 27. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 27. maddesine ilişkin sütun grafiği 33. şekilde gösterilmiştir.

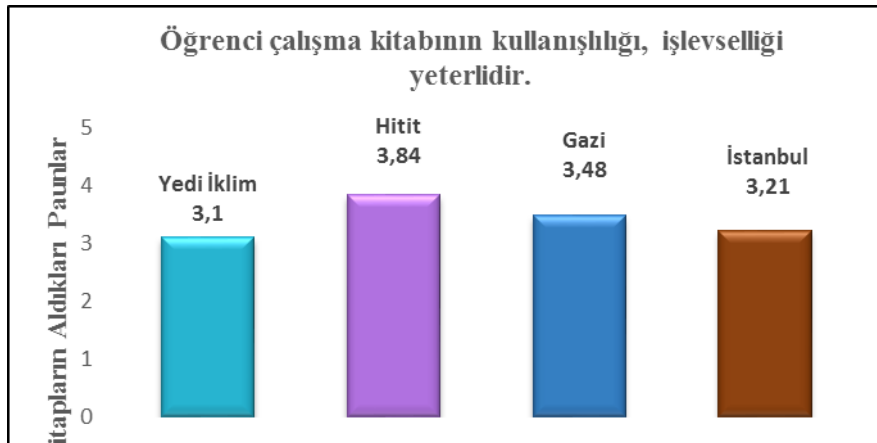
33. Şekil: 27. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

28. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

58. Tablo: 28. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası:	Öğrenci çalışma kitabının kullanılabilirliği, işlevselliği yeterlidir	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	
28	Yedi İklim	3	9	18	14	3	3,10	
	Hitit	1	2	9	17	10	3,84	
	Gazi	7	2	8	12	12	3,48	
	İstanbul	1	10	31	18	4	3,21	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 28. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 28. maddesine ilişkin sütun grafiği 34. şekilde gösterilmiştir.

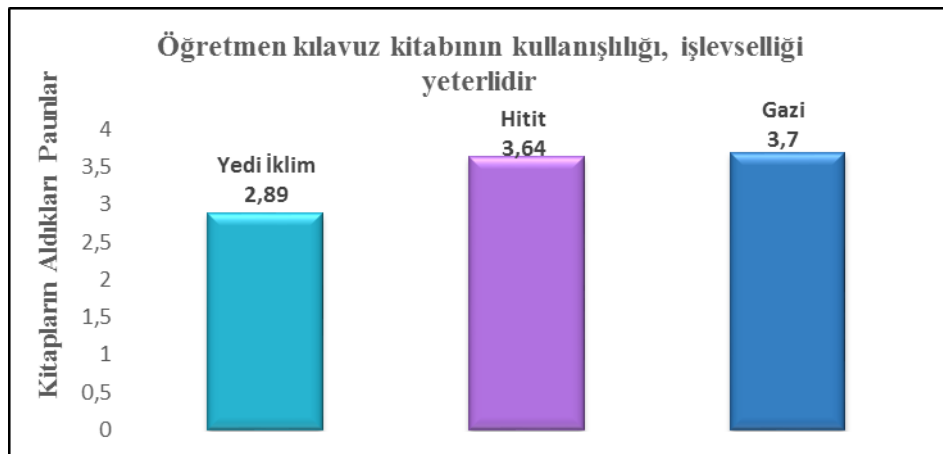
34. Şekil: 28. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

29. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

59. Tablo: 29. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Öğretmen kılavuz kitabının kullanılışlılığı, işlevselliği yeterlidir</i>	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
29	Yedi İklim	7	6	21	11	2	2,89	
	Hitit	1	3	10	20	5	3,64	
	Gazi	4	4	6	13	14	3,70	
	İstanbul	Öğretmen Kılavuz Kitabı Bulunmamaktadır.						

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 29. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. *İstanbul* Kitabının "Öğretmen Kılavuz Kitabı" olmadığından sütun grafikte gösterilmemiştir. Ölçeğin 29. maddesine ilişkin sütun grafiği 35. şekilde gösterilmiştir.

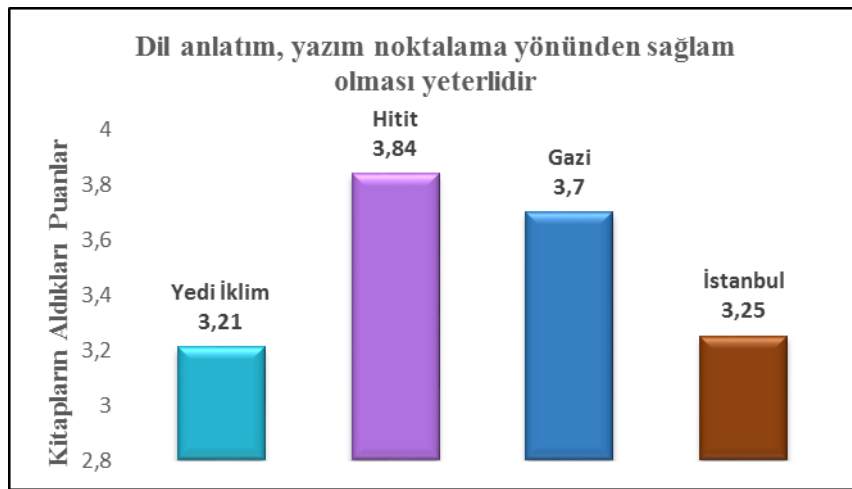
35. Şekil: 29. Ölçek Maddesine İlişkin Sütun Grafiği

30. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

60. Tablo: 30. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Dil anlatım; yazım noktalama yönünden sağlam olması yeterlidir</i>	Kesinlikle		Kısmen		Kesinlikle		Puan Ortalaması
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
	Yedi İklim	2	10	14	18	3	3,21	
30	Hitit	0	1	8	16	12	3,84	
	Gazi	2	3	12	12	12	3,70	
	İstanbul	4	7	26	23	4	3,25	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 30. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 30. maddesine ilişkin sütun grafiği 36. şekilde gösterilmiştir.

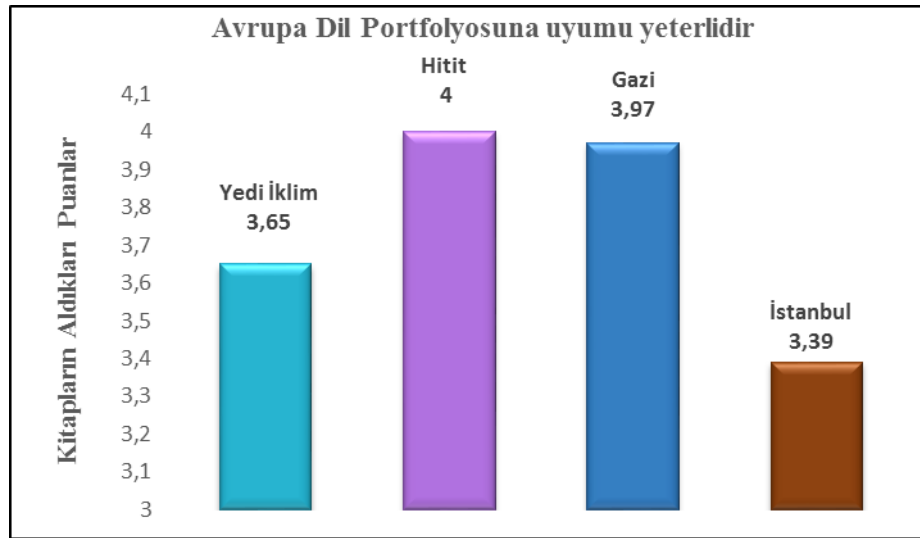
36. Şekil: 30. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

31.Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

61. Tablo: 31. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Avrupa Dil Portfolyosuna uyumu yeterlidir							Puan Ortalaması
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum			
31	Yedi İklim	0	4	15	21	7	3,65	
	Hitit	1	0	9	17	12	4	
	Gazi	1	2	11	5	21	3,97	
	İstanbul	2	8	21	29	4	3,39	

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 31. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Hitit* kitabı almıştır. Ölçeğin 31. maddesine ilişkin sütun grafiği 37. şekilde verilmiştir.

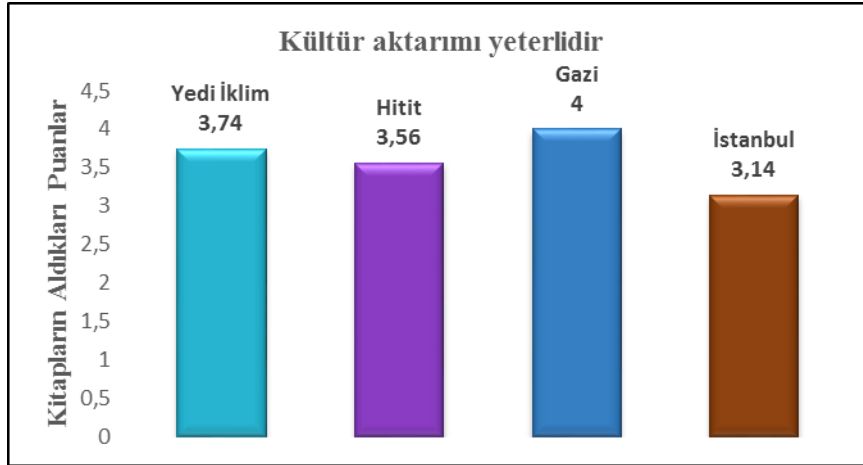
37. Şekil: 31. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

32. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

62. Tablo: 32. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Kültür aktarımı yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
32	Yedi İklim	2	3	9	24	9	3,74
	Hitit	0	7	11	13	8	3,56
	Gazi	0	6	4	15	16	4
	İstanbul	2	11	30	18	3	3,14

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 32. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 32. maddesine ilişkin sütun grafiği 38. şekilde gösterilmiştir.

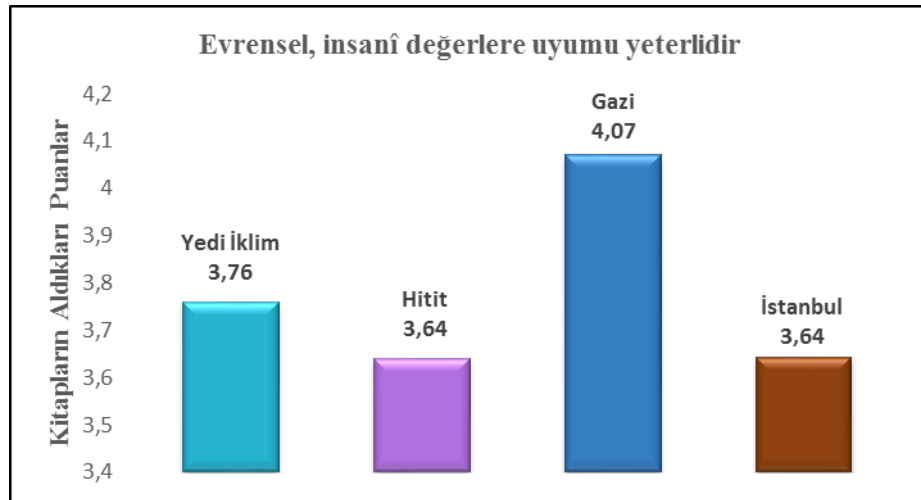
38.Şekil: 32. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

33. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

63. Tablo: 33. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	<i>Evrensel, insanî değerlere uyumu yeterlidir</i>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
33	Yedi İklim	0	3	16	17	11	3,76
	Hitit	2	3	12	12	10	3,64
	Gazi	0	3	5	14	19	4,07
	İstanbul	0	6	17	35	6	3,64

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 33. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* gösterilmiştir. Ölçeğin 33. maddesine ilişkin sütun grafiği 39. şekilde gösterilmiştir.

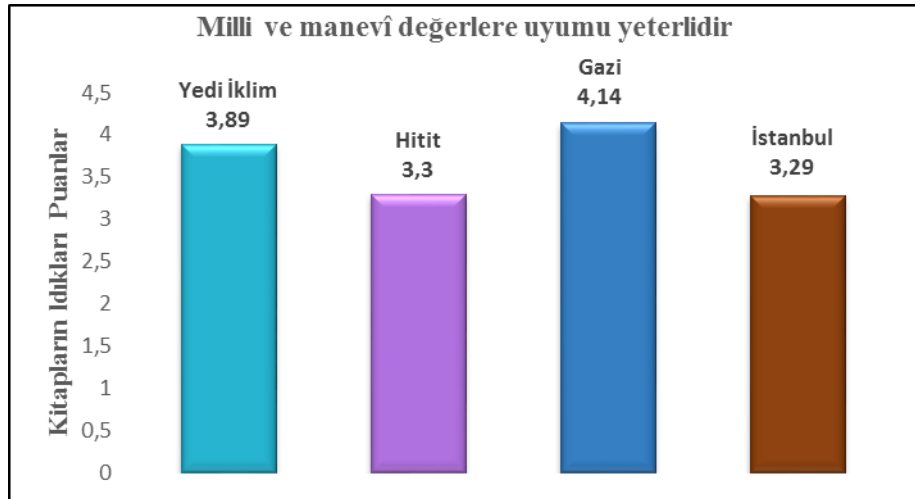
39. Şekil: 33. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

34. Ölçek maddesine ilişkin kitapların aldıkları ortalama puanlar aşağıda verilmiştir.

64. Tablo: 34. Ölçek Maddesine İlişkin Kitapların Aldıkları Ortalama Puanlar

Madde Numarası	Milli ve manevî değerlere uyumu yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Puan Ortalaması
34	Yedi İklim	1	1	8	24	12	3,89
	Hitit	0	6	16	11	5	3,30
	Gazi	0	4	6	11	20	4,14
	İstanbul	1	8	28	20	6	3,29

Araştırmaya katılan ve yabancılara Türkçe öğretiminde 4 farklı kitabı kullanan öğretim elemanlarının YTKDÖ'nün 34. maddesinde kitaplara verdikleri puanlar ortalaması sonucu en yüksek puanı *Gazi* kitabı almıştır. Ölçeğin 34. maddesine ilişkin sütun grafiği 40. şekilde gösterilmiştir.

40. Şekil: 34. Ölçek Maddesine İlişkin Grafik

3.8.3 İkinci Örneklem Grubuna Uygulanan Derecelendirme Ölçeğinden Elde Edilen Veriler

Bu kısımda “Onlu Derecelendirme Ölçeği”ne (Bkz. EK: 3,4) göre ikinci örneklem grubuna uygulanan anketlerin istatistiksel sonuçları vardır. Bu örneklem grubunda; akademisyenler, matbaacılar, yayınevi sahipleri/çalışanları, grafik tasarım uzmanları bulunmaktadır.

Katılımcıların *Yedi İklim* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

65. Tablo: Katılımcıların *Yedi İklim* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler)

Kitap	Yedi İklim									
	Kapak Tasarımı		Sayfa Tasarımı		Renk Seçimi		Yazı Karakteri		Görsellik-Konu Uyumu	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
AK	6,77	2,73	5,66	2,74	5,33	2,91	5,77	2,82	5,55	3,00
TİC	7,42	1,66	6,85	2,08	6,80	1,83	6,95	1,82	6,95	1,65

65. Tabloda akademisyen (AK) ve ticari işletmelerde (TİC) çalışan grafikerlerin YTÖ için kullanılan *Yedi İklim* kitabının *Tasarım Özelliklerine* ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeği*ne verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlara göre;

- *Yedi İklim* kitabının *Kapak Tasarımı* ile ilgili olarak öğretim elemanları ortalama 10 puan üzerinde 6,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 7,42 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Yedi İklim* kitabının *kapak tasarımını* daha iyi bulmuşlardır. *Yedi İklim* kitabının *Sayfa Tasarımı* ile ilgili olarak öğretim elemanları ortalama 10 puan üzerinden 5,66; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,85 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan Grafikerler akademisyenlere göre *Yedi İklim* kitabının *Sayfa Tasarımını* daha iyi bulmuşlardır.

- *Yedi İklim* kitabının *Renk Seçimi* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,33; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,80 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler Akademisyenlere göre *Yedi İklim* kitabının renk seçimini daha iyi bulmuşlardır.
- *Yedi İklim* kitabının *Yazı Karakteri* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,95 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Yedi İklim* kitabının yazı karakterini daha iyi bulmuşlardır.
- *Yedi İklim* kitabının *Görsellik-Konu Uyumu* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,55; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,95 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Yedi İklim* kitabının görsellik-konu uyumunu daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *Yedi İklim* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Yayınevleri sahipleri/çalışanları ve matbaacılar) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

66. Tablo: Katılımcıların *Yedi İklim* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Yayınevleri Sahipleri/Çalışanları ve Matbaacılar)

Kitap	Yedi İklim							
	Baskı Kalitesi		Cilt Kalitesi		Kâğıdın Kalitesi		Kapağın Kalitesi	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
YAY	8,35	,93	8,85	1,18	8,30	1,21	8,70	,92
MAT	7,90	1,51	8,18	1,16	8,00	1,54	7,27	2,53

66. Tabloda yayınevi sahipleri/çalışanları (YAY) ve matbaacıların (MAT) YTÖ için kullanılan *Yedi İklim* kitabının *Biçimsel Özelliklerine* ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlara göre;

- *Yedi İklim* kitabının *Baskı Kalitesi* ile ilgili yayınevi sahipleri/çalışanları, ortalama 10 puan üzerinde 8,35; matbaacılar ise 7,90 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Yedi İklim* kitabının *baskı kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Yedi İklim* kitabının *Cilt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,85; matbaacılar ise 8,18 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Yedi İklim* kitabının *cilt kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Yedi İklim* kitabının *Kâğıt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,30; matbaacılar ise 8,00 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Yedi İklim* kitabının kâğıt kalitesini daha iyi bulmuşlardır.
- *Yedi İklim* kitabının *Kapak Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,70; Matbaacılar ise 7,27 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Yedi İklim* kitabının kapak kalitesini daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *Hitit* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Akademisyenler (AK) ve Ticari İşletmelerde Çalışan (TİC) Grafikerler) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

67. Tablo: Katılımcıların *Hitit* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular (Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler)

Kitap	Hitit									
	Kapak Tasarımı		Sayfa Tasarımı		Renk Seçimi		Yazı Karakteri		Görsellik - Konu Uyumu	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
AK	4,33	2,87	5,77	2,99	5,66	2,73	6,00	2,95	5,22	3,19
TİC	4,42	2,11	5,42	2,31	5,71	2,21	6,23	2,48	6,14	2,30

67. Tabloda akademisyenler (AK) ve ticari işletmelerde (TİC) çalışan grafikerlerin YTÖ için kullanılan *Hitit* kitabının tasarım özellikleriyle ilgili *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Bu sonuçlardan hareketle;

- *Hitit* kitabının *Kapak Tasarımı* ile ilgili olarak Akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 4,33; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 4,42 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler Öğretim Elemanlarına göre *Hitit* kitabının kapak tasarımını daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Sayfa Tasarımı* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 5,42 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenler ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *Hitit* kitabının *sayfa tasarımını* daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Renk Seçimi* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,66; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 5,71 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Hitit* kitabının *renk seçimini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Yazı Karakteri* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 6,00; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,23 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Hitit* kitabının *yazı karakterini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *görsellik–konu uyumu* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 5,22; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,14 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler Akademisyenlere göre *Hitit* kitabının *görsellik–konu uyumunu* daha iyi bulmuşlardır. Katılımcıların *Hitit* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Yayınevleri sahipleri/çalışanları ve matbaacılar) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

68. Tablo: Katılımcıların *Hitit* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Yayınevlere Sahipleri/Çalışanları ve Matbaacılar)

Kitap	Hitit							
	Baskı Kalitesi		Cilt Kalitesi		Kâğıdın Kalitesi		Kapağın Kalitesi	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
YAY	8,40	,99	8,95	1,27	8,75	1,06	8,20	1,15
MAT	8,40	1,07	8,50	1,17	8,20	1,13	6,70	2,11

68. Tabloda yayınevi sahipleri/çalışanları (YAY) ve matbaacıların (MAT) YTÖ için kullanılan *Hitit* kitabının *Biçimsel* özelliklerine ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle;

- *Hitit* kitabının *Baskı Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,40; matbaacılar ise 8,40 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacılar *Hitit* kitabının *baskı kalitesini* aynı bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Cilt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,95; matbaacılar ise 8,50 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Hitit* kitabının *cilt kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Kâğıt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,75; matbaacılar ise 8,20 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Hitit* kitabının *kâğıt kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *Hitit* kitabının *Kapak Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,20; matbaacılar ise 6,70 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Hitit* kitabının *kapak kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *Gazi* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafikerler) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

69. Tablo: Katılımcıların *Gazi* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler)

Kitap	Gazi									
	Kapak Tasarımı		Sayfa Tasarımı		Renk Seçimi		Yazı Karakteri		Görsellik - Konu Uyumu	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
AK	7,37	1,18	7,37	1,68	7,50	1,41	7,87	1,35	7,50	2,32
TİC	6,68	1,98	6,86	2,12	6,90	2,09	6,68	2,16	6,81	2,01

69. Tabloda akademisyenler (AK) ve ticari işletmelerde (TİC) çalışan grafikerlerin YTÖ için kullanılan *Gazi* kitabının *Tasarım Özelliklerine* ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu sonuçlara göre;

- *Gazi* kitabının *Kapak Tasarımı* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden; 7,37; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,68 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenler, ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *Gazi* kitabının kapak tasarımını daha iyi bulmuşlardır.
- *Gazi* kitabının *Sayfa Tasarımı* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinde 7,37; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,86 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenler ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *Gazi* kitabının sayfa tasarımını daha iyi bulmuşlardır.
- *Gazi* kitabının *Renk Seçimi* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 7,87; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,68 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenler ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *Gazi* Kitabının renk seçimini daha iyi bulmuşlardır.

- *Gazi* kitabının *yazı karakteri* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,95 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *Gazi* kitabının yazı karakterini daha iyi bulmuşlardır.
- *Gazi* kitabının *Görsellik–Konu Uyumu* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 7,50; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,81 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenler ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *Gazi* kitabının *görsellik–konu uyumunu* daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *Gazi* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Yayınevi sahipleri/ çalışanları ve matbaacılar) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

70. Tablo: Katılımcıların *Gazi* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Yayınevi Sahipleri/Çalışanları ve Matbaacılar)

Kitap	Gazi							
	Baskı Kalitesi		Cilt Kalitesi		Kâğıdın Kalitesi		Kapağın Kalitesi	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
YAY	8,30	1,45	7,55	1,50	8,15	1,42	8,65	,98
MAT	8,20	,91	8,30	,82	8,30	,67	7,40	1,42

70. Tabloda yayınevi sahipleri/çalışanları (YAY) ve matbaacıların (MAT) YTÖ için kullanılan *Gazi* kitabının *biçimsel* özelliklerine ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Bu sonuçlara göre;

- *Gazi* kitabının *baskı kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinde 8,30; matbaacılar ise 8,20 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Gazi* kitabının baskı kalitesini daha iyi bulmuşlardır.
- *Gazi* kitabının *cilt kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 7,55; matbaacılar ise 8,30 puan vermişlerdir. Bu

açından bakıldığında matbaacılar yayınevi sahiplerine/çalışanlarına göre *Gazi* kitabının cilt kalitesini daha iyi bulmuşlardır.

- *Gazi* kitabının *kâğıt kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 8,15; matbaacılar ise 8,30 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında matbaacılar yayınevi sahipleri/çalışanlarına göre *Gazi* kitabının kâğıt kalitesini daha iyi bulmuşlardır.
- *Gazi* kitabının *kapak kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 8,65; matbaacılar ise 7,40 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *Gazi* kitabının kapak kalitesini daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *İstanbul* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular (Akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafikerler) aşağıda verilmiştir.

71. Tablo: Katılımcıların *İstanbul* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Akademisyenler ve Ticari İşletmelerde Çalışan Grafikerler)

Kitap	İstanbul									
	Kapak Tasarımı		Sayfa Tasarımı		Renk Seçimi		Yazı Karakteri		Görsellik - Konu Uyumu	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
AK	5,55	2,96	5,77	2,94	5,88	3,14	5,77	2,99	5,44	3,24
TİC	5,90	2,40	6,33	2,26	6,47	1,99	6,28	1,84	6,47	1,77

71. Tablo akademisyenler (AK) ve ticari işletmelerde (TİC) çalışan grafikerlerin YTÖ için kullanılan *İstanbul* kitabının tasarım özelliklerine ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeği*ne verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Bu sonuçlara göre;

- *İstanbul* kitabının *Kapak Tasarımı* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,55; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 5,90 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler;

Akademisyenlere göre *İstanbul* kitabının *kapak tasarımı*nı daha iyi bulmuşlardır.

- *İstanbul* kitabının *Sayfa Tasarımı* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,33 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler; Akademisyenlere göre *İstanbul* kitabının sayfa tasarımını daha iyi bulmuşlardır.
- *İstanbul* kitabının *Renk Seçimi* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,88; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,47 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler; akademisyenlere göre *İstanbul* kitabının renk seçimini daha iyi bulmuşlardır.
- *İstanbul* kitabının *Yazı Karakteri* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,77; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,28 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler akademisyenlere göre *İstanbul* kitabının yazı karakterini daha iyi bulmuşlardır.
- *İstanbul* kitabının *Görsellik-Konu Uyumu* ile ilgili olarak akademisyenler ortalama 10 puan üzerinden 5,44; ticari işletmelerde çalışan grafikerler ise 6,47 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında ticari işletmelerde çalışan grafikerler; akademisyenlere göre *İstanbul* kitabının görsellik-konu uyumunu daha iyi bulmuşlardır.

Katılımcıların *İstanbul* kitabına yönelik yaptıkları değerlendirmelere ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir. (Yayınevi sahipleri/ çalışanları ve matbaacılar)

72. Tablo: Katılımcıların *İstanbul* Kitabına Yönelik Yaptıkları Değerlendirmelere İlişkin Bulgular
(Yayınevi Sahipleri/Çalışanları ve Matbaacılar)

Kitap	İstanbul							
	Baskı Kalitesi		Cilt Kalitesi		Kâğıdın Kalitesi		Kapağın Kalitesi	
Katılımcılar	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
YAY	8,15	1,53	7,85	1,46	8,20	1,23	8,00	1,55
MAT	8,20	1,31	8,40	1,17	7,90	1,66	7,70	1,76

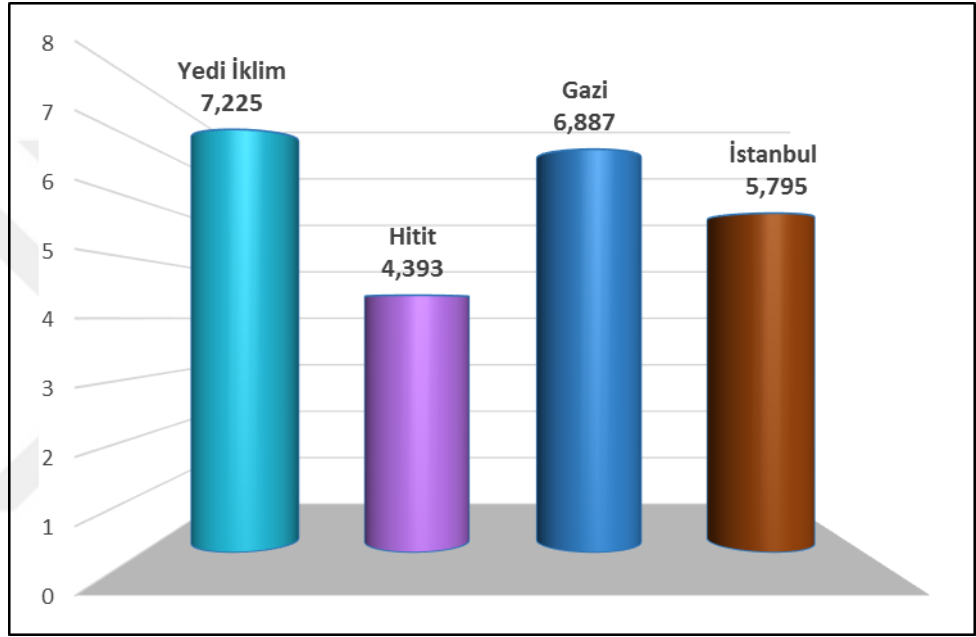
72. Tabloda yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacıların yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan *İstanbul* kitabının *biçimsel* özelliklerine ilişkin olarak *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* verdikleri yanıtlardan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Bu sonuçlara göre;

- *İstanbul* kitabının *Baskı Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 8,15; matbaacılar ise 8,20 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında matbaacılar, yayınevi sahipleri/ çalışanlarına göre *İstanbul* kitabının *Baskı Kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *İstanbul* kitabının *Cilt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 7,85; matbaacılar ise 8,40 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında matbaacılar yayınevi sahipleri/çalışanlarına göre *İstanbul* kitabının *Cilt Kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.
- *İstanbul* kitabının *Kâğıt Kalitesi* ile ilgili olarak yayınevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 8,20; matbaacılar ise 7,90 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayınevi sahipleri/çalışanları matbaacılar göre *İstanbul* kitabının *kâğıt kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.

İstanbul kitabının *Kapak Kalitesi* ile ilgili olarak yayinevi sahipleri/çalışanları ortalama 10 puan üzerinden 8,00; matbaacılar ise 7,70 puan vermişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yayinevi sahipleri/çalışanları matbaacılara göre *İstanbul* kitabının *kapak kalitesini* daha iyi bulmuşlardır.

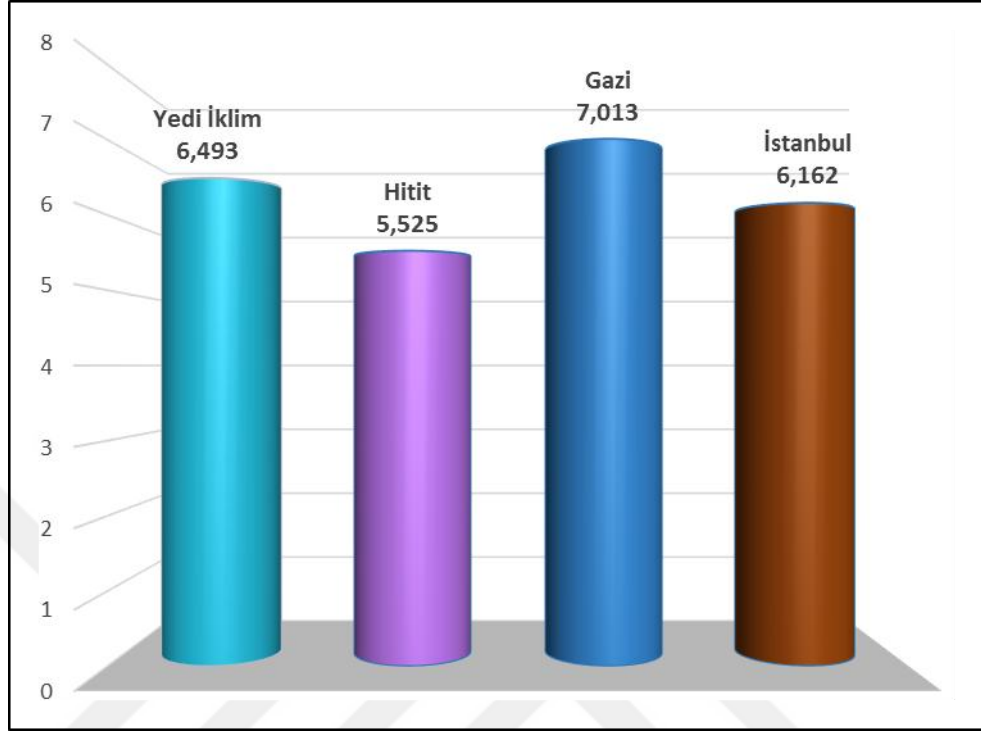
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kapak tasarımları* ile ilgili olarak 41. şekilde verilmiştir.

41. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Kapak Tasarımlarının Değerlendirilmesi

41. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Kapak Tasarımlarına* yönelik, farklı meslek elemanlarınca, *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: *Kapak tasarımı* açısından en iyi puanı *Yedi İklim* kitabı almıştır. *Gazi* kitabı 6,88, *İstanbul* kitabı 5,79, *Hitit* kitabı 3,39 puan almıştır.

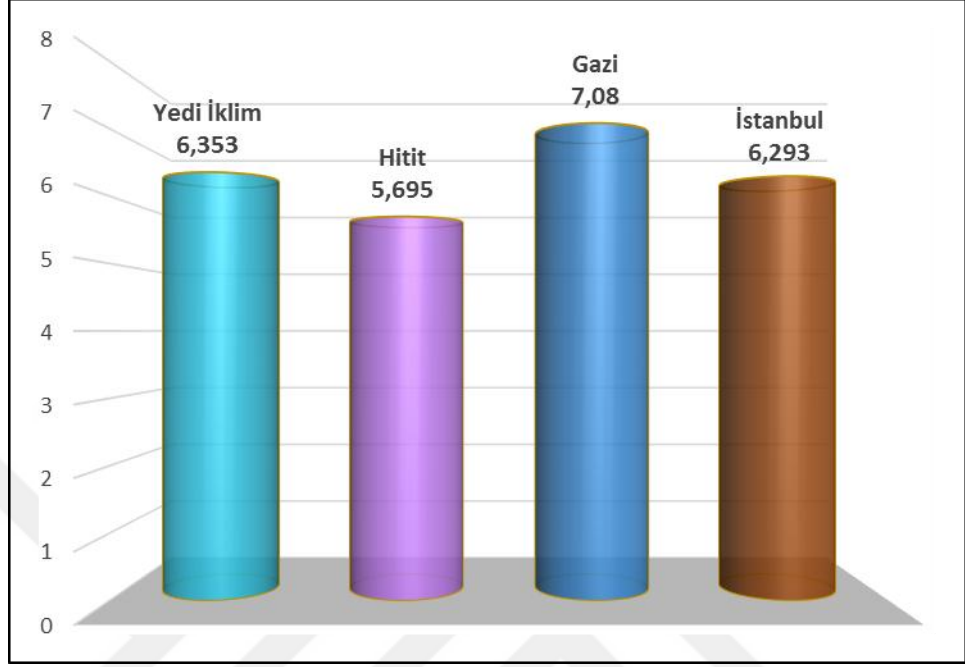
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *sayfa tasarımları* ile ilgili olarak 42. şekilde aşağıda verilmiştir.

42. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Sayfa Tasarımlarının Değerlendirilmesi

42. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın sayfa tasarımlarının farklı meslek elemanlarınca *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *sayfa tasarımları* açısından en iyi puanı *Gazi* kitabı almıştır. *Yedi İklim* 6,49, *İstanbul* 6,12, *Hitit* kitabı ise 5,25 puan almıştır.

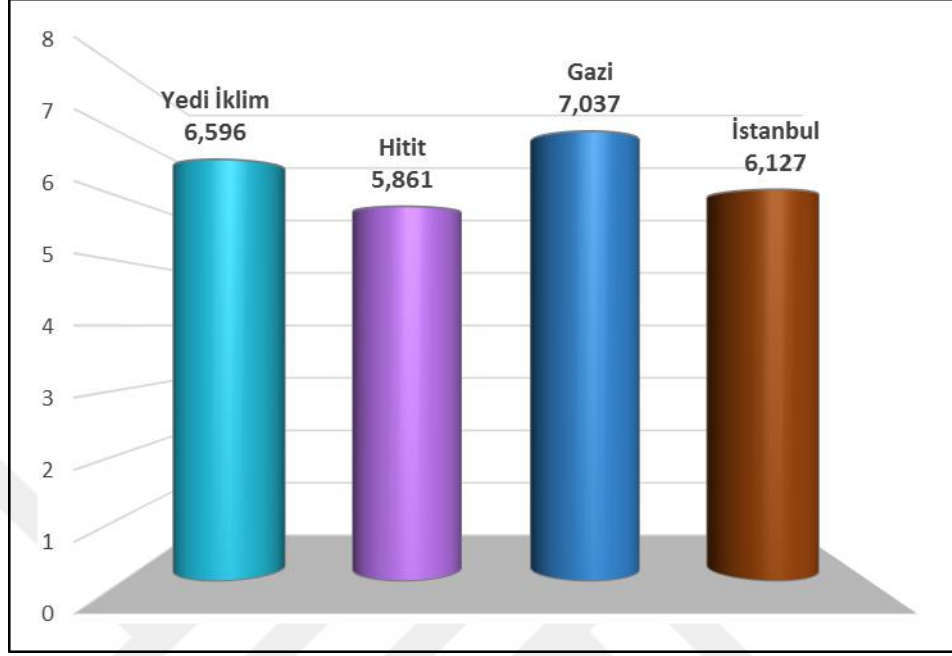
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *renk seçimleri* ile ilgili olarak 43. şekilde aşağıda verilmiştir.

43. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Renk Seçimlerinin Değerlendirilmesi

43. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *renk seçimlerine* yönelik, farklı meslek elemanlarınca, *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *renk seçimleri* açısından en iyi puanı *Gazi* kitabı almıştır. *Yedi İklim* 6,35, *İstanbul* 6,29, *Hitit* kitabı ise 5, 69 puan almıştır.

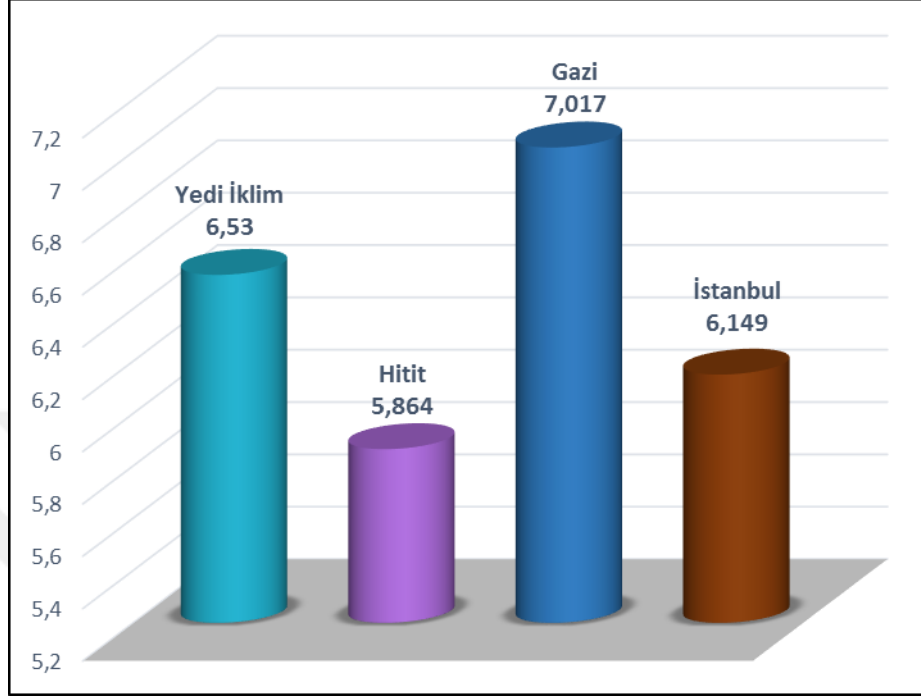
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *yazı karakterlerinin* değerlendirilmesi ile ilgili olarak 44. şekilde aşağıda verilmiştir.

44. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Yazı Karakterlerinin Değerlendirilmesi

44. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Yazı Karakterlerine* yönelik, farklı meslek elemanlarınca, *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *yazı karakterleri* açısından en iyi puanı *Gazi* kitabı almıştır. *Yedi İklim* 6,59, *İstanbul* 6,12, *Hitit* kitabı ise 5,86 puan almıştır.

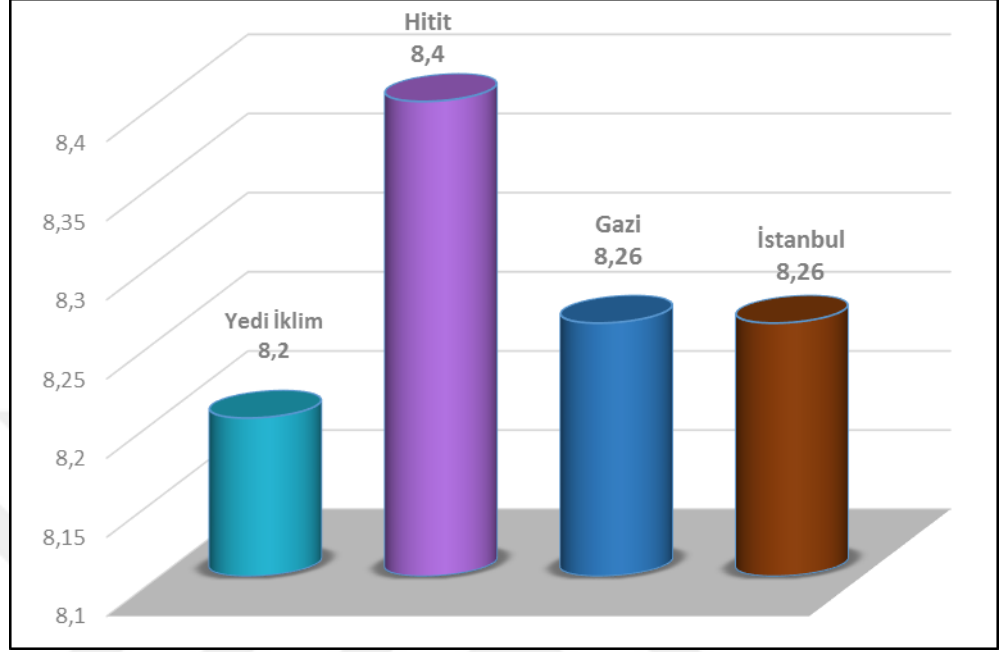
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *görsellik-konu uyumlarının* değerlendirilmesi ile ilgili olarak 45. şekilde aşağıda verilmiştir.

45. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Görsellik-Konu Uyumlarının Değerlendirilmesi

45. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Görsellik-Konu Uyumlarına* yönelik, farklı meslek elemanlarınca *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *Görsellik-Konu Uyumları* açısından en iyi puanı *Gazi* kitabı almıştır. *Yedi İklim* 6,53, *İstanbul* 6,14, *Hitit* kitabı ise 5,86 puan almıştır.

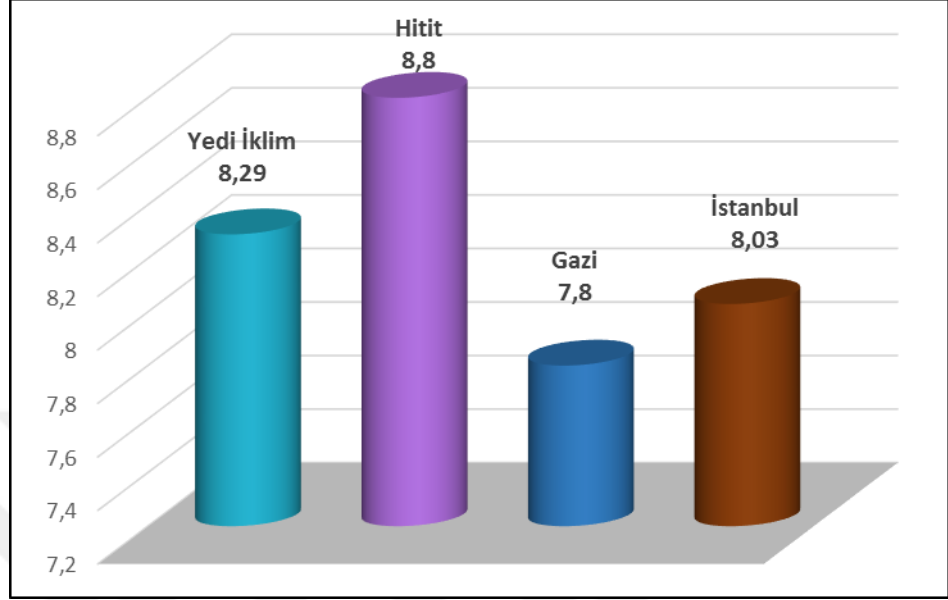
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *baskı kalitesi* açısından değerlendirilmesi ile ilgili olarak 46. şekilde aşağıda verilmiştir.

46. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Baskı Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi

46. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Baskı Kalitesine* yönelik, farklı meslek elemanlarınca, *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verdikleri puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *Baskı Kalitesi* açısından en iyi puanı *Hitit* kitabı almıştır. *Gazi* 8,26, *İstanbul* 8,26, *Yedi İklim* ise 8,2 puan almıştır.

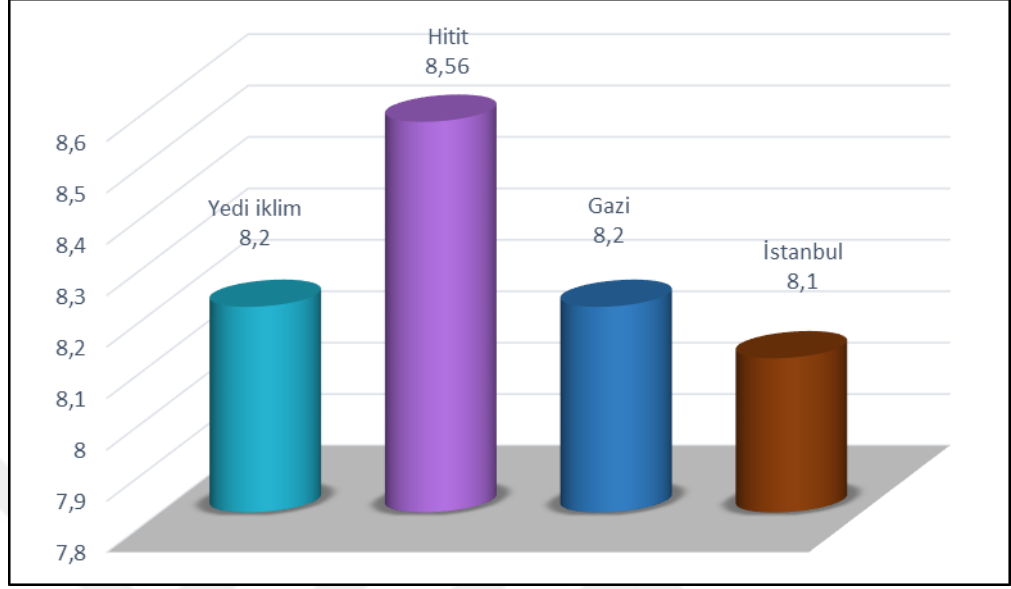
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *cilt kalitesi* açısından değerlendirilmesi ile ilgili olarak 47. şekilde aşağıda verilmiştir.

47. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Cilt Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi

47. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Cilt Kalitesine* yönelik, farklı meslek elemanları tarafından *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre verilen puanlar şöyledir: Puanlamalar sonucu *Cilt Kalitesi* açısından en iyi puanı *Hitit* kitabı almıştır. *Yedi İklim* 8,29, *İstanbul* 8,03, *Gazi* kitabı ise 7,8 puan almıştır.

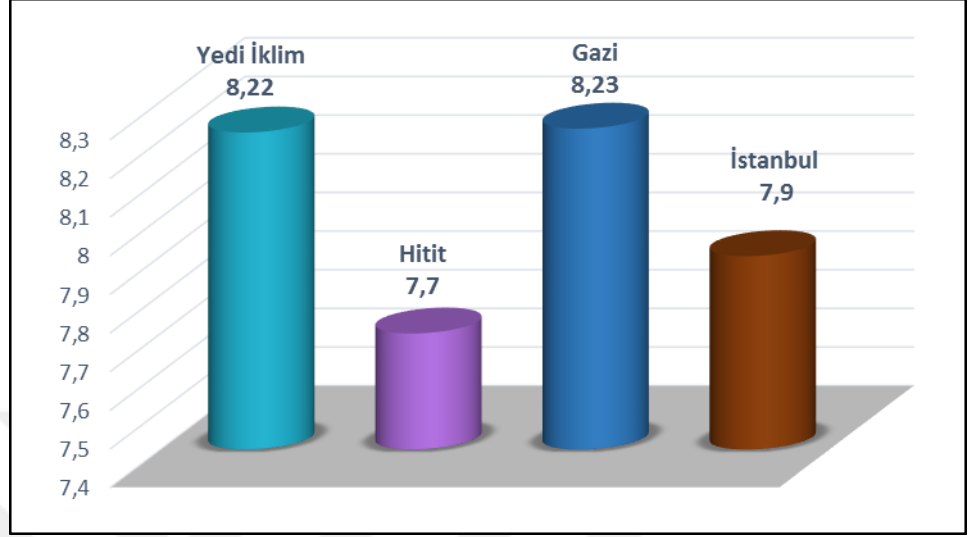
Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kâğıt kalitesi* açısından değerlendirilmesi ile ilgili olarak çizgi grafiği 48. şekilde aşağıda verilmiştir.

48. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Kâğıt Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi

48. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Kâğıt Kalitesinin* farklı meslek elemanları tarafından *Onlu Derecelendirme Ölçeği* ile değerlendirilmesi sonucu oluşan puanlamalar şöyledir: Kâğıt kalitesi açısından en iyi puanı *Hitit* kitabı almıştır: 8,56. *Yedi İklim* ve *Gazi* kitapları 8,20 puan, *İstanbul* kitabı ise 8,10 puan almıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kapak kalitesi* açısından değerlendirilmesi ile ilgili olarak 49. şekilde aşağıda verilmiştir.

49. Şekil: YTÖ için Kullanılan Kitapların Kapak Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi

49. Şekilde Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan dört farklı kitabın *Kapak Kalitesinin* farklı meslek elemanları tarafından *Onlu Derecelendirme Ölçeği* ile değerlendirilmesi sonucu oluşan puanlamalar şöyledir: *Kapak kalitesi* açısından en iyi puanı *Gazi* kitabı almıştır: 8,23. *Yedi İklim* 8,22, *İstanbul* 7,90. *Hitit* kitabı ise 7,29 puan almıştır.

3.8.4 İncelenen Kitapların İstatistiksel Değerlendirme Sonuçları

(1) Birinci örneklem grubuna uygulanan YTKDÖ'ye göre incelenen kitapların değerlendirme sonuçları üç bölümde ele alınmaktadır:

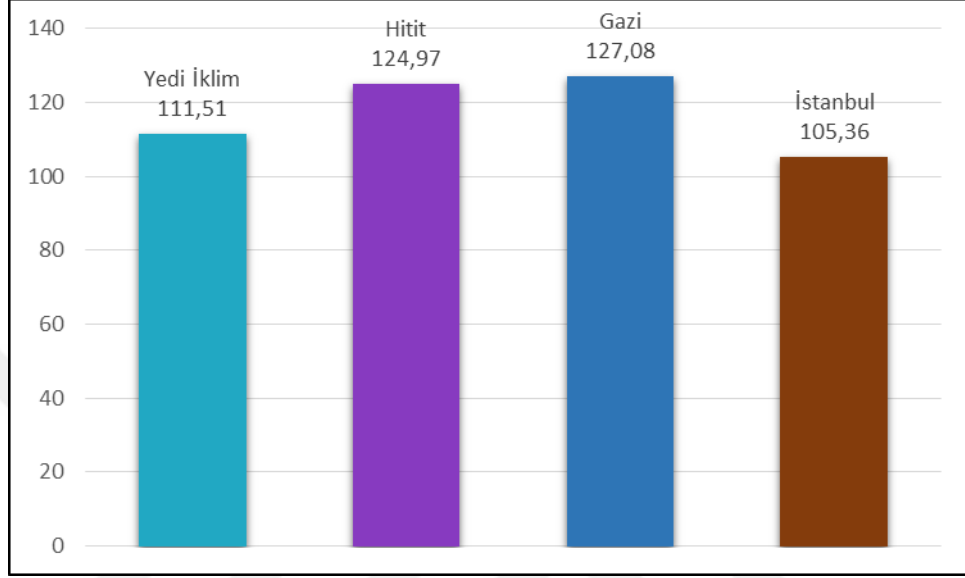
- Birincisi YTKDÖ'ye göre kitapların hem biçim hem içerik özelliklerine göre *genel* değerlendirilme sonuçları; (*İncelenen kitapların hem biçim hem de içerik özellikleri bakımından*);
- İkincisi YTKDÖ'ye göre kitapların *içerik* özelliklerine göre sonuçları;
- Üçüncüsü YTKDÖ'ye göre kitapların *biçimsel* özelliklerine göre sonuçları.

(2) İncelenen kitapların sadece *biçimsel* özelliklerini değerlendirmek için ikinci örneklem grubuna uygulanan “Onlu Derecelendirme Ölçeği”ne göre sonuçlar iki bölümde ele alınmaktadır:

- Birincisi, akademisyenler (AK) ve ticari işletmelerde çalışan grafikerlere (TİC) göre kitapların *biçimsel yeterlilik* özellikleri ile ilgili değerlendirme sonuçları.
- İkincisi, yayınevi sahipleri/çalışanları (YAY) ve matbaacılara (MAT) göre kitapların *biçim* özellikleri ile ilgili genel değerlendirme sonuçları.

3.8.4.1 İncelenen kitapların genel değerlendirme sonuçları (hem biçim hem içerik bakımından)

Araştırmada birinci örneklem (öğretim elamanları) grubuna uygulanan YTKDÖ'ye göre kitapların *genel yeterlilik* değerlendirme puanları 50. şekilde verilmiştir.

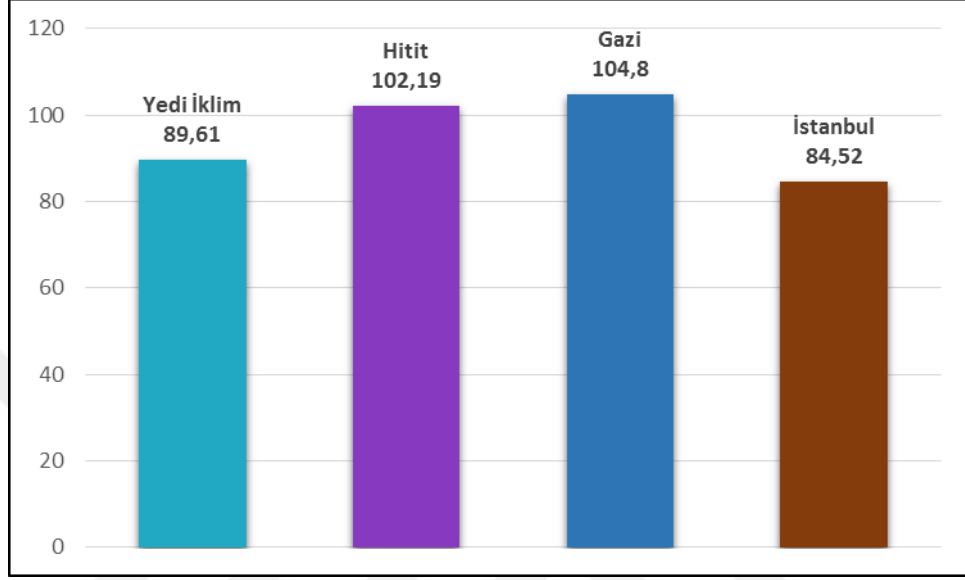

50. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin Genel Yeterlilik Grafiği

Bu sonuca göre *Yedi İklim* kitabı 111,51, *Hitit* kitabı 124,97, *Gazi* kitabı 127,08, *İstanbul* kitabı 105, 36 puan almıştır. En yüksek değerlendirme puanını *Gazi* kitabı almakla birlikte kitaplar arasındaki puan farkı fazla belirgin değildir. Bu sonuçlara göre bütün kitaplar “yeterli” seviyededir, “uygun”dur. (Bkz. Sayfa: 114)

3.8.4.2 İncelenen kitapların *içerik* özellikleriyle ilgili genel değerlendirme sonuçları

Araştırmada birinci örneklem grubuna uygulanan YTKDÖ'ye göre incelenen kitapların *içerik yeterlilik* puanları 51. şekilde verilmiştir.

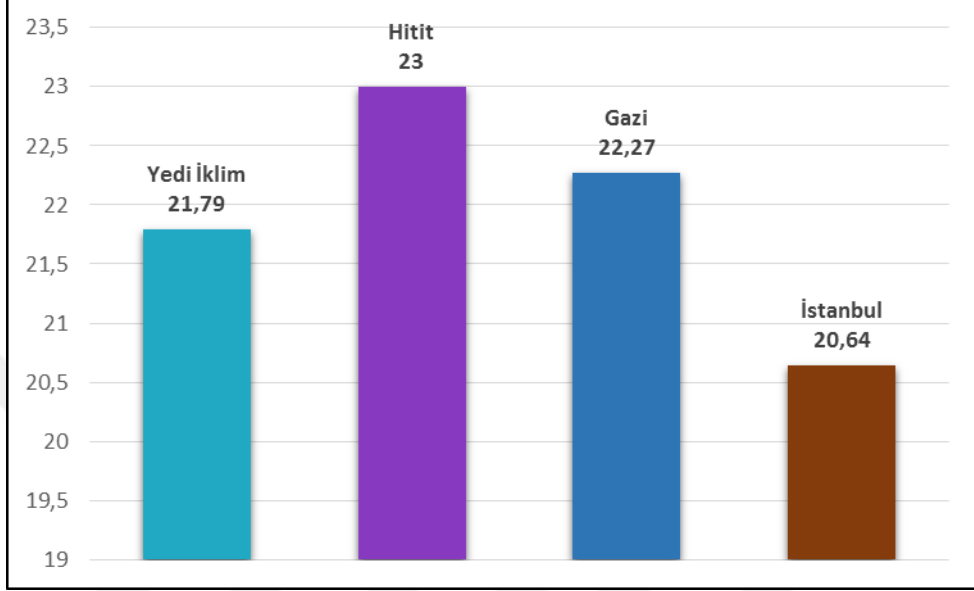

51. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin İçerik Yeterlilik Grafiği

Bu sonuca göre *Yedi İklim* kitabı 89,61; *Hitit* kitabı 102,19; *Gazi* kitabı 104,8; *İstanbul* kitabı 84,52 puan almıştır. En yüksek değerlendirme puanını *Gazi* kitabı almakla birlikte, kitaplar arasındaki puan farkı fazla belirgin değildir. Bu sonuçlara göre bütün kitapların “yeterli” seviyededir, “uygun”dur. (Bkz. Sayfa: 114)

3.8.4.3 İncelenen kitapların *biçimsel* özellikleriyle ilgili genel değerlendirme sonucu

Aşağıda araştırmaya katılan ve birinci örneklem grubuna uygulanan YTKDÖ'ye göre incelenen kitapların *biçimsel yeterlilik* puanları 52. şekilde verilmiştir.

52. Şekil: Öğretim Elemanlarının Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullandıkları Kitap Değişkenlerine İlişkin Biçimsel Yeterlilik Grafiği

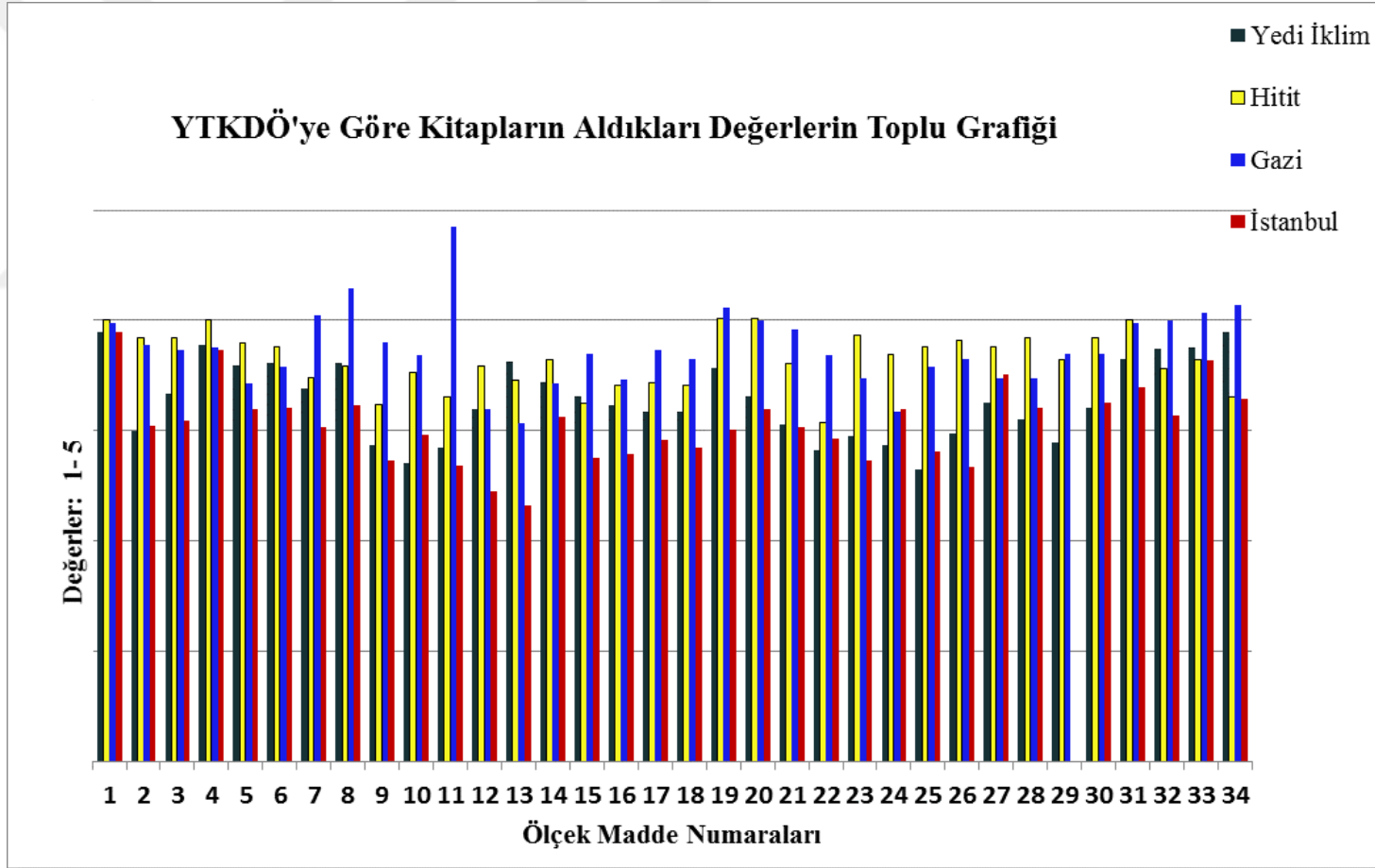
Biçimsel özellikleri bakımından incelenen kitaplar arasındaki sayısal farklar, aldıkları genel değerlendirme puanları şu şekildedir: *Yedi İklim* kitabı 21,79; *Hitit* kitabı 23; *Gazi* 22,27; *İstanbul* kitabı 20,64 puan almıştır. Bu sonuca göre en yüksek puanı *Hitit* kitabı almakla birlikte, kitaplar arasındaki puan farkı fazla belirgin değildir. Bu sonuçlara göre incelenen bütün kitaplar “yeterli” seviyededir, “uygun”dur. (Bkz. Sayfa: 114)

3.8.4.4 İncelenen kitapların YTKDÖ'ki bütün maddelere göre aldıkları değerler

İncelenen kitaplar, birinci örneklem grubuna uygulanan anketteki 34 maddeye göre aldıkları puanlar 73 tabloda ve 53. şekilde gösterilmektedir. (Bkz. Sayfa:193)

73. Tablo: İncelenen Kitapların YTKDÖ'ki Bütün Maddelere Göre Aldıkları Puanlar

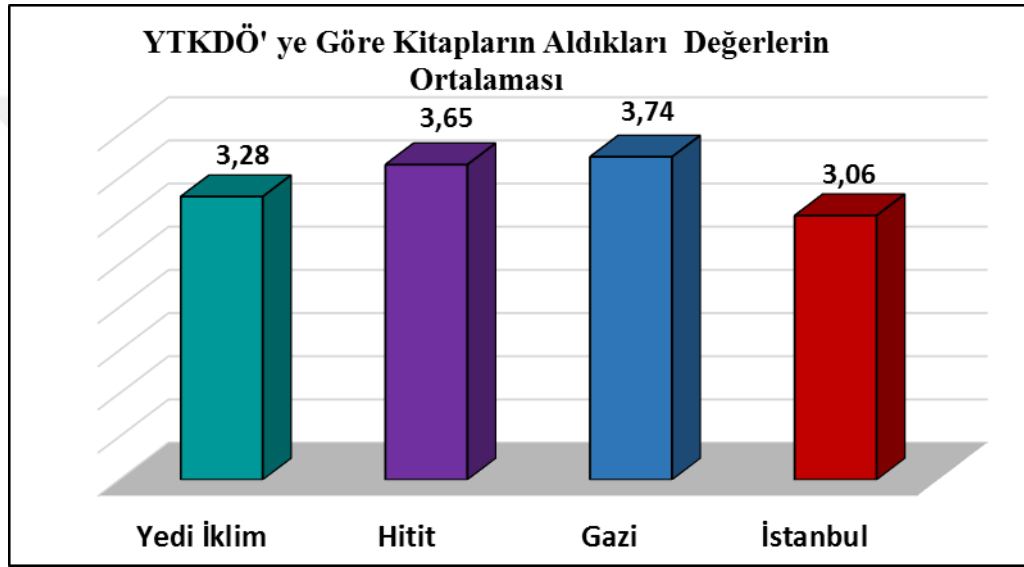
Ölçek Madde Numarası	Kitaplar			
	<i>Yedi İklim</i>	<i>Hitit</i>	<i>Gazi</i>	<i>İstanbul</i>
1	3,89	4	3,97	3,89
2	3	3,84	3,78	3,04
3	3,34	3,84	3,73	3,09
4	3,78	4	3,75	3,73
5	3,59	3,79	3,43	3,2
6	3,61	3,76	3,58	3,21
7	3,38	3,48	4,04	3,03
8	3,61	3,58	4,29	3,23
9	2,87	3,23	3,8	2,73
10	2,7	3,53	3,68	2,96
11	2,85	3,3	4,85	2,68
12	3,19	3,58	3,19	2,45
13	3,63	3,46	3,07	2,32
14	3,44	3,64	3,43	3,12
15	3,31	3,25	3,7	2,75
16	3,23	3,41	3,46	2,79
17	3,17	3,43	3,73	2,92
18	3,17	3,41	3,65	2,85
19	3,57	4,02	4,12	3,01
20	3,31	4,02	4	3,2
21	3,06	3,61	3,92	3,03
22	2,82	3,07	3,68	2,93
23	2,95	3,87	3,48	2,73
24	2,87	3,69	3,17	3,2
25	2,65	3,76	3,58	2,81
26	2,97	3,82	3,65	2,67
27	3,25	3,76	3,48	3,51
28	3,1	3,84	3,48	3,21
29	2,89	3,64	3,7	...
30	3,21	3,84	3,7	3,25
31	3,65	4	3,97	3,39
32	3,74	3,56	4	3,14
33	3,76	3,64	4,07	3,64
34	3,89	3,3	4,14	3,29

53. Şekil: Öğretim Elemanlarının YTKDÖ'deki 34 Maddeye Göre Kitaplara Verdikleri Puanların Grafiği

3.8.4.5 İncelenen kitapların birinci örneklem grubuna uygulanan ölçğe göre aldıkları ortalama puanlar

Araştırmada incelenen dört kitabın YTKDÖ'ye göre, öğretim elemanlarınca verilen ortalama değerler şöyledir: *Yedi İklim* kitabı 3,28; *Hitit* kitabı 3,65; *Gazi* 3, 74, *İstanbul* kitabı ise 3,06 puan almıştır. Kitapların aldıkları puanlar birbirine çok yakındır. 54. Şekilde YTKDÖ'ye göre öğretim elemanlarının verdikleri ortalama değerler gösterilmektedir. Bu değerler, kitapların hem *biçim* hem de *içerik* özelliklerine aittir.

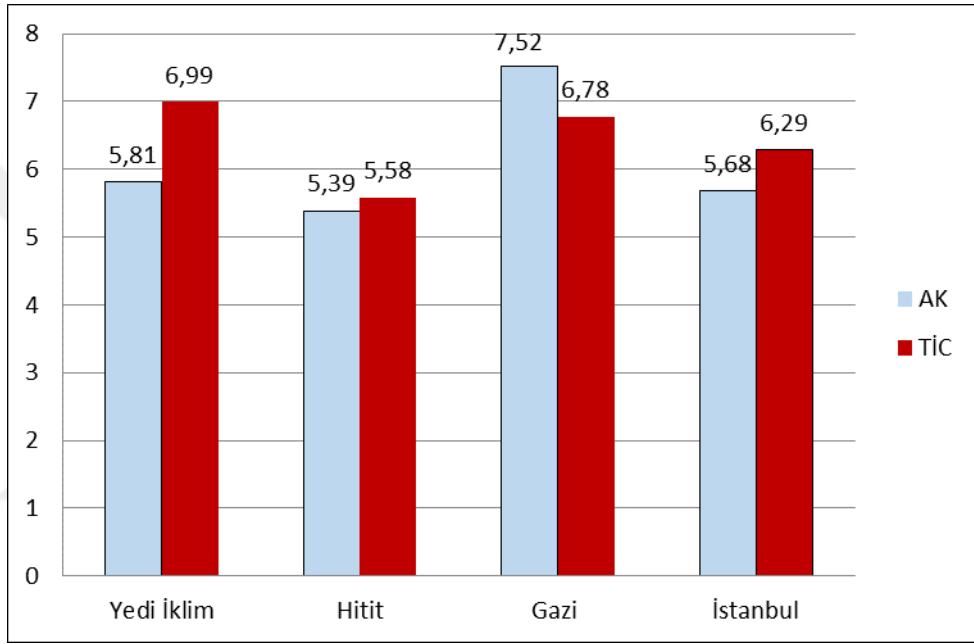

54. Şekil: İncelenen Kitapların Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçeğe Göre Aldıkları Ortalama Puan Grafiği

YTKDÖ'deki 34 maddeye göre, öğretim elemanlarınca kullanılan kitaplara verdikleri puanların grafiği 53. şekilde gösterilmektedir. (Bkz. Sayfa: 193) Bu grafikte ve 73. tabloda görüldüğü gibi, puanlar bir birine çok yakındır. Buna göre incelenen kitapların aldıkları ortalama puanlar 3-4 arasındadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 5 olduğu düşünülürse, öğretim elemanlarınca yapılan bu değerlendirme sonucuna göre kitaplar "yeterli" seviyededir, "uygun"dur. (Bkz. Sayfa: 114)

3.8.4.6 İncelenen kitapların akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafikerlere göre *biçimsel yeterlilik* özellikleriyle ilgili genel değerlendirme sonuçları

Aşağıda araştırmaya katılan ve ikinci örneklem grubundaki iki farklı meslek grubuna (akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafikerler) uygulanan *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre, incelenen kitapların *biçimsel yeterlilik* puanları 55. şekilde verilmiştir.

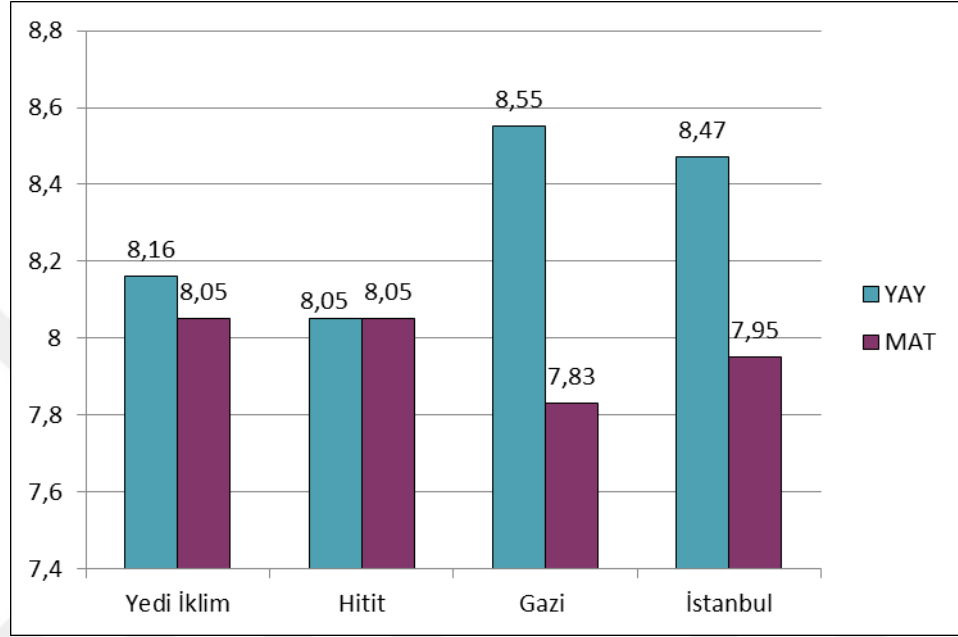

55. Şekil: Katılımcıların Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğine İlişkin Yaptıkları Değerlendirmelerin Grafiği (Akademisyenler ve ticari işletmelerde çalışan grafikerler)

Bu sonuca göre kitapların aldıkları puanlar şu şekildedir: *Yedi İklim* kitabı AK'a göre 5,81, TİC'e göre 6,99 puan almıştır. *Hitit* kitabı AK'a göre 5,39, TİC'e göre 5,58 puan almıştır. *Gazi* kitabı AK'a göre 7,52, TİC'e göre 6,78 puan almıştır. *İstanbul* kitabı AK'a göre 5,68, TİC'e göre 6,29 puan almıştır.

3.8.4.7 İncelenen kitapların yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacılara göre biçimsel özellikleriyle ilgili genel değerlendirme sonuçları

Aşağıda araştırmaya katılan ve ikinci örneklem grubundaki iki farklı meslek grubuna (Yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacılar) uygulanan *Onlu Derecelendirme Ölçeğine* göre incelenen kitapların *biçimsel yeterlilik* puanları 56. şekilde verilmiştir.

56. Şekil: Katılımcıların Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Biçimsel Yeterliliğine İlişkin Yaptıkları Değerlendirmelerin Grafiği (Yayınevi sahipleri/çalışanları ve matbaacılar)

Bu sonuca göre kitapların aldıkları puanlar şu şekildedir: *Yedi İklim* kitabı YAY'a göre 8,16, MAT'a göre 8,05 puan almıştır. *Hitit* kitabı YAY ve MAT'a göre 8,05 puan almıştır. *Gazi* kitabı YAY'a göre 8,55, MAT'a göre 7,83 puan; *İstanbul* kitabı YAY'a göre 8,47, MAT'a göre 7,95 puan almıştır.

İstatiksel sonuçlara göre, kitaplar arasındaki sayısal farklar fazla belirgin gözükmemektedir. Kitapların aldıkları puanlar geçerli, kabul edilebilir değerde olduğu anlaşılmaktadır. Bütün bu uygulama sonuçlarına bakıldığında, incelenen dört kitabın da yabancılara Türkçe öğretimi için “yeterli” seviyededir, “uygun”dur. (Bkz. Sayfa: 114)

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 KİTAPLARIN İÇERİK ÖZELLİKLERİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmada incelenen dört kitabın analizi ile elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Araştırmaya konu olan ders kitapları; (*Yedi İklim Türkçe A-1, Yeni Hitit 1-Temel, Yabancılar İçin Türkçe A-1, İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A-1*) bu kısımda bölüm bölüm, (ünite, tema) sayfa sayfa incelenmektedir.

Bölgülerde (ünitelerde) işlenen konu ve diğer unsurlar;

temel dil becerileri (dinleme, okuma, konuşma, yazma [dil bilgisi]),

görsel/işitsel materyaller,

ölçme değerlendirme,

dil-anlatım, yazım-noktalama ve

kültürel inceleme başlıkları altında incelenip analizi yapılmakta, bulgulanmakta ve yorumlanmaktadır.

4.1.1 Yedi İklim Türkçe (A-1)

Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırlamış olduğu *Yedi İklim Türkçe A-1* ders kitabında toplam 8 bölüm (ünite, tema), 246 etkinlik bulunmaktadır.

4.1.1.1 Birinci bölüm (ünite, tema)

- **Konu:** Tanışma: A) Merhaba B) Nerelisiniz? C) Karşılaşma, Selamlaşma.
- **Bölüm İçi Etkinlik Sayısı:** 44
- **Hedeflenen Kazanımlar:** Bu bölümde;
tanışma, selamlaşma, vedalaşma, kendini tanıtma,
sayılar, form doldurma,
mI soru eki, “*var, yok*”,
bulunma hâli, (+DA) çokluk eki (+lAr) gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.1.1 Dil becerileri

• Dinleme

Onuncu sayfadaki “Dinleyelim, tekrarlayalım” başlıklı 1. etkinliğinde, yabancı dil öğretiminde genellikle ilk derste yapılagelen, tanışma diyalogu görülmektedir. DVD ile verilen kayıt ve sayfadaki metinde Derya ve Murat'ın tanışması ile ilgili diyalogu bulunmaktadır.

1. Dinleyelim, tekrarlayalım.
Merhaba

Derya

Merhaba!

Benim adım Derya.

Memnun oldum.

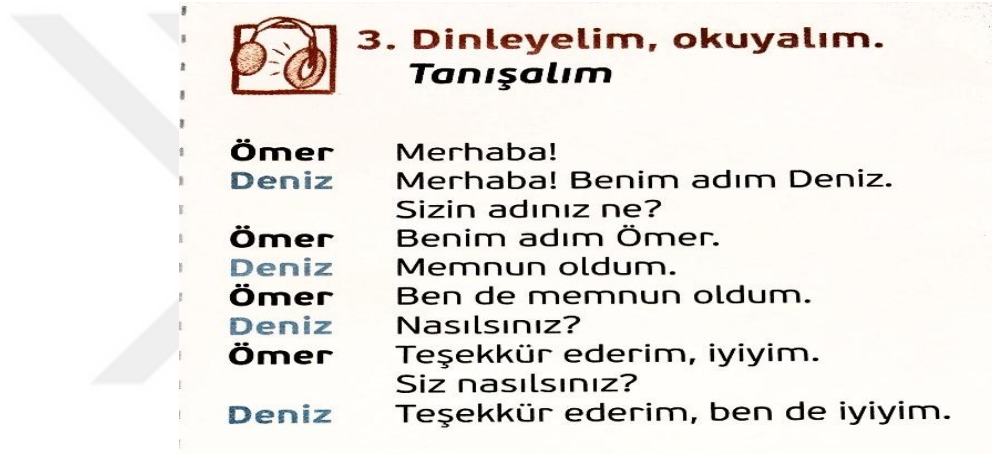
57. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 10

On birinci sayfadaki “Dinleyelim, okuyalım” başlıklı 3. etkinlikte hem dinleme hem de okuma konusu bir arada verilmiştir. DVD'deki kayıtle birlikte kayıtle geçen Ömer

ve Deniz'in tanışma diyalogu metin olarak sayfada yer almaktadır. Tanışma ile ilgili kavramların ilk derste öğretilmesi hedeflenmiştir.

13. Sayfadaki DVD'deki kayıtle birlikte sayfada verilen "Dinleyelim, tekrar edelim" başlıklı 4. etkinlikte DVD'den seslendirilen ve sayfada fotoğrafları bulunan çeşitli hayvan, eşya, vb. şekillerin yardımıyla alfabemizdeki seslerin öğrenilmesi, telaffuz edilmesi istenmektedir. Seslerin/ alfabenin ilk derste öğretilmek istenmesi yararlı bir uygulamadır.

17. Sayfadaki "Dinleyelim Tamamlayalım" başlığıyla düzenlenen 5. etkinlikte; çeşitli ülkeler, milletler ve diller tanıtılmaktadır. DVD'deki ses kaydı ile desteklenen bu etkinlikte milletler, ülkeler ve diller tanıtılmaktadır.

**3. Dinleyelim, okuyalım.
Tanışalım**

Ömer Merhaba!
Deniz Merhaba! Benim adım Deniz.
Sizin adınız ne?
Ömer Benim adım Ömer.
Deniz Memnun oldum.
Ömer Ben de memnun oldum.
Deniz Nasılsınız?
Ömer Teşekkür ederim, iyiyim.
Siz nasılsınız?
Deniz Teşekkür ederim, ben de iyiyim.

58. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 11

23. Sayfadaki "Dinleyelim, tekrarlayalım, konuşalım" adlı DVD ile verilen kayıtle sayfada verilen metinle birlikte "Kahvaltı" başlığı altında etkinlik düzenlenmiştir. Bu etkinlikte *Meryem* ve *Anne* kahvaltı hakkında konuşmaktadır. Kahvaltı ile ilgili kelimelerin, kavramların öğrenilmesi istenmektedir.

23. Sayfadaki "Dinleyelim, işaretleyelim" başlıklı etkinlikte DVD ile verilen kayıtle birlikte sayfada verilen çeşitli objelere ait fotoğrafların altındaki boşlukların "Var/ Yok" kutucuklarına işaretlenmesi istenmektedir.

25. Sayfadaki "Dinleyelim, işaretleyelim" başlıklı etkinlikte DVD'de verilen Hakan Altun'un söz ve müziğini yaptığı Seda Üren'in seslendirdiği müzik vardır. Bu müzik dinlendikten sonra müziğin güftesi ile ilgili olarak sayfadaki 6 farklı kavramın yazıldığı kutucukların işaretlenmesi istenmektedir. Müziğin dinleme etkinliğinde

kullanılmıştır. Dinleme etkinliğinin bu şekilde çeşitlendirilmesi öğrencilerin derse olan ilgisini, arttırabilir.

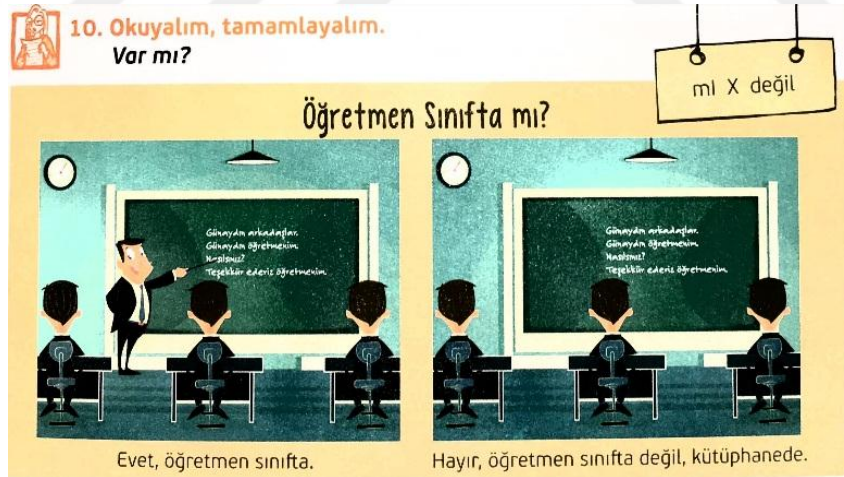
26. Sayfadaki “Dinleyelim, okuyalım” başlıklı DVD’deki kayıt ile verilen etkinlikte Murat ve Ayten Hanım’ın tanışma diyalogu bulunmaktadır.

27. Sayfadaki “Dinleyelim, tekrar edelim, yazalım” başlıklı DVD ile verilen kayıdn dinlenmesini ve bu kayıt doğrultusunda sayıların tekrar yazılması istenmektedir. Sayıların öğrenilmesi adına yerinde bir uygulama olmuştur. Çünkü sayıların ilk derslerde bilinmesi yabancı dil öğretiminde önemlidir.

28. Sayfadaki “Dinleyelim, okuyalım, işaretleyelim” başlıklı DVD ile verilen kayıdn dinlenmesini ve bu kayıt doğrultusunda sayfada verilen 3 farklı kişi ait fotoğrafların bulunduğu tablodaki boşlukların işaretlenmesi istenmektedir. Mustafa, Zeynep, Ömer’in kendini tanıttığı bu kayıt ve uygulamanın, Türkçedeki seslerin tanınması ile telaffuz eğitimi yapılmak istenmiştir.

- **Okuma**

11. Sayfadaki “Adınız ne?” başlığı altında 1. etkinlikte Ahmet ve Murat’ın tanışma diyalogu yer almaktadır. Tanışma kavramlarının pekişmesi istenmektedir.

59. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 21

3. Etkinlikte yine Murat ve Yaren’in tanışmasıyla ilgili diyalog metni vardır.

5. Etkinlikte, Kerem ve Ayla’nın tanışma diyalogunda eksik kalan cümlelerin tamamlanması istenmektedir.

6. Etkinlikte, yine aynı sayfada “Kamı” ve “Eriko”nun tanışma diyalogu bulunmaktadır.

7. Etkinlikte “Nerelisiniz?” başliğı altında okuma ve tekrar çalışması vardır. Bu bölümde ülkeler milliyetler bulunmaktadır. lkeler ve milliyet kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir.

8. Etkinlikte “Boş odanız var mı?” Başlığı altında İrfan ve otel görevlisinin resepsiyonda geçen konuşma diyalogu vardır.

22. Sayfadaki “Soruyu yazalım” başlıklı etkinlikte verilen boşluklara 4 soru yazılması istenmektedir. “Var/Yok”lu cümlelerin pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu tespit edilmiştir.

24. Sayfadaki “İnceleyelim, okuyalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen iki karikatürün okunması istenmektedir.

25. Sayfadaki “Uygun sözü yazalım” başlıklı etkinlikte tabloda verilen kilemeler yardımıyla yine aynı sayfada verilen 6 farklı fotoğrafın altına uygun olanların yazılması istenmektedir. “Karşılaşma, selamlaşma” kelimelerinin öğrenilmesi, pekişmesi adına yerinde bir uygulama olduğu görülmektedir.

26. Sayfadaki “Yazalım, canlandıralım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada boş bırakılan yerlere tanışma diyalogu yazılması ve bunun sınıfta canlandırılması istenmektedir.

30. Sayfadaki “Boş odanız var mı?” başlıklı okuma etkinliğinde “İrfan” ve “Görevli”nin bulunduğu diyalog metni vardır. Bu diyalog metninde otel ve rezervasyon konuları ile ilgili kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

• **Konuşma**

12. Sayfadaki “Tanıştığımıza Memnun Oldum” başlıklı okuma ve karşılıklı konuşma etkinliğinde Merve ve Emine’nin karşılıklı konuşma, tanışma cümleleri bulunmaktadır.

19. Sayfadaki “İyi Günler, haydi Tanışalım” gibi başlıklar altında tanışma, karşılıklı konuşma yapıları vardır. Bu konuşma etkinliğinde Serdar ve Nergis karşılıklı konuşmakta, tanışmaktadır. İlk bölümlerde tanışma etkinliklerinin bulunması yabancı dil ğretiminde önemlidir.

4. Okuyalım, cevaplayalım, konuşalım. Öğrenci Hayatı

Zehra	Merhaba. Benim adım Zehra.
Elida	Merhaba Zehra. Benim adım Elida.
Zehra	Elida, nerelisin?
Elida	Ben Romanyalıyım. Ankara'da öğrenciyim.
Zehra	Ben de Ankaralıyım. Nerede öğrencisin?
Elida	Ankara Üniversitesinde öğrenciyim.
Zehra	Ben de Ankara Üniversitesinde öğrenciyim. Tanıştığımıza memnun oldum.
Elida	Ben de memnun oldum.
Zehra	Görüşmek üzere. İyi günler.
Elida	İyi günler.

60. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 19

24. Sayfadaki “Kelimelerle sınıfımızı anlatalım” başlıklı etkinlikte sınıfın anlatılması istenmektedir. Bu etkinlikte ilgili kavramlar, kelimeler verilip bu kelimeler yardımıyla sınıftaki özelliklerin anlatılması istenmiştir.

• Yazma

10. Sayfadaki “Konuşmayı tamamlayalım” başlıklı yazma etkinliğinde Derya ve Murat’ın tanışma diyalogunun sayfada tabloda boş bırakılan yere yazılması istenmektedir.

20. Sayfadaki “Söyleyelim, yazalım” başlıklı 7. etkinlikte “Nasılsın? Sınıfta ne/ kim var? Sınıfta ne/ kim yok? Otel Kayıt Formu” doldurma gibi yazma çalışmaları bulunmaktadır. Yazma çalışmalarının ilk bölümde az olması doğru tercihtir. İlk derste ağırlıklı olarak *konuşma* ve *okuma* etkinliğinin bulunması dil öğretiminde önemlidir. Çünkü yabancı dil öğretimi konuşma ile başlar. Konuşma, yabancı dil öğretiminin her aşamasında olması, yapılması gereken bir etkinliktir.

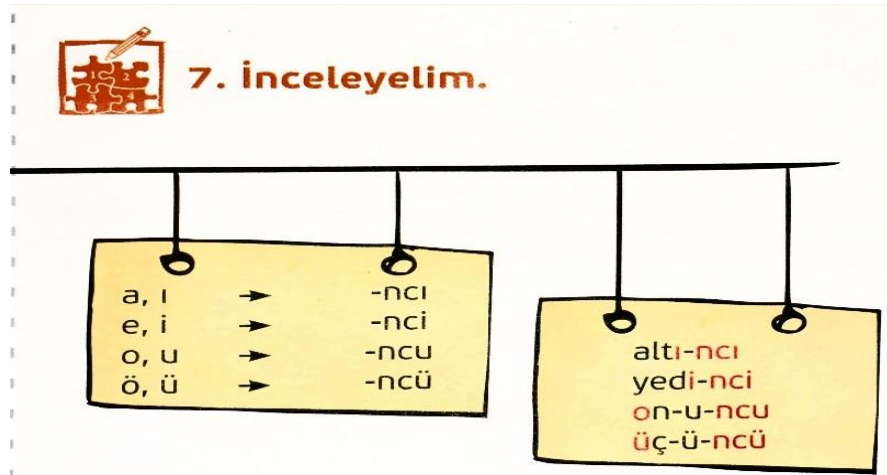

61. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 20

30. Sayfadaki “Formu dolduralım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen otel kayıt formunun doldurulması istenmiştir. Otel kayıt formu doldurma gibi etkinlikler kişilerin günlük hayatta sık karşılaşılabileceği durum olduğundan yabancı öğrenciler için faydalı bir uygulama olarak görülebilir.

- **Dil Bilgisi**

Yirmi yedinci sayfadaki dil bilgisi etkinliğinde sıra sayı sıfatlarının (*altıncı, yedinci...*) gösterildiği tablo verilmiştir. Ayrıca bu tabloda kavram haritası şeklinde sıra sayı sıfatların ünlülere göre aldığı şekil de yer olmaktadır. Sıra sayı sıfatlarının öğrenilmesi hedeflenmiştir.

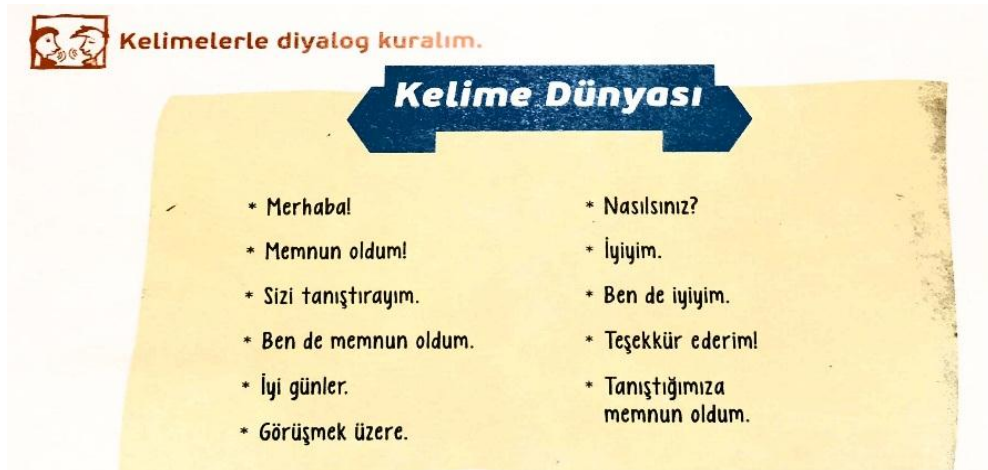
62. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 27

14. Sayfadaki “İnceleyelim” başlıklı 10 ve 11. etkinlikte “Bu, şu, o, burası, şurası, orası, “mI”, değil, var/ yok, bulunma hâli eki “+DA”, sayılar, çokluk ekleri” gibi dil bilgisi konuları işlenmektedir. İlk bölüm için önemli konulardan olan zamirler, soru ve çokluk eklerinin öğrenilmesi istenmektedir. Ayrıca “var-yok” ile “bulunma hâli” ile sayılar yabancı dil öğreneceklerin ilk önce bilmeleri gereken unsurlardır. Bu konuların ilk bölümde öğretilmesinin yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

18. Sayfadaki “Cevaplayalım” başlıklı etkinlikte “+II” ekinin kullanımına yönelik uygulamalar vardır. Tam sayfada *kavram haritası* ile de gösterilen uygulamada sorulan 5 farklı sorudaki boşluklara bu ekin kullanılması ile (*Hans nereli? → Almanya+lı...* gibi) cevapların yazılması istenmektedir. Türkçede sıfat yapan eklerin (+II) bu şekilde bol örneklerle öğretilmek istenmektedir.

21. Sayfadaki “Okuyalım” başlıklı etkinlikte var/değil kavramının öğretilmesi için sayfada iki farklı sınıf çizilmiştir. Bu resme göre “mI” soru eklerinin kullanımı öğretilmek istenmiştir. *Soru yapılarının* öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

29. Sayfadaki “İnceleyelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte çokluk eki (+IAr) ile ilgili tablo şeklinde açıklama verilmiştir. Yine aynı tam sayfada çeşitli eşyalara ait fotoğraflarla birlikte fotoğrafların altındaki boşluklara bu eşyaların çoğul şekillerinin yazılması istenmiştir. Çokluk eklerinin bu şekilde öğretilmesi hedeflenmiştir.

63. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 16

Kitabın ilk bölümünde temel dil becerileriyle ilgili örnekler, başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. İlk bölüm olması sebebiyle daha çok konuşma ve sesletim ve diyalog çalışmalarına, diğer etkinliklere göre daha fazla yer verilmiştir. Bu bölümde sıklıkla

tanışma ile ilgili alıştırmalar ve bu alıştırmalara yönelik, *mekanik tekrar* çalışmalarını bulunmaktadır. Bu çalışmalara sıkça yer verilmesi seslerin öğrenilmesi, pekişmesi adına isabetlidir. Zira yabancı bir dille ilk karşılaşmaların; duyduğu sesleri, kelimeleri, cümleleri doğru söyleyebilmeleri, telaffuz edebilmeleri ve söylenenleri unutmamaları için *mekanik alıştırmaların* sıkça yapılması gerekir. Kitapta bu konuda bol örnekler sunulmaktadır.

4.1.1.1.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde dinleme DVD'si ile 3 farklı etkinlik düzenlenmiştir. Dinleme kayıtları kaliteli ve iyi hazırlanmıştır. Kayıtlar; tonlama, vurgu ve diksiyon olarak yeterli yeterlidir. Ancak yabancılara Türkçe öğretimi için sadece dinlemeye dayalı etkinlik yeterli olmayabilir. Dinleme yanında *izleme etkinliği için* video kaydının da olması gerekirdi. Zira *izleme etkinliği* öğrenmeyi daha kolaylaştırdığı, öğrenilenlerin daha kalıcı hâle getirdiği bilinmektedir. Bu durum yabancı dil öğretiminde önemlidir. İzleme etkinliği için video kaydının bulunmaması kitabın eksik yönü olarak görülebilir.

4.1.1.1.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 74. tabloda gösterilmektedir.

74. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Bu özellik de, kitabın en başarılı yanlarından biridir. Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bölüm sonunda 10 tane çoktan seçmeli soru ile hemen onun arka sayfasında öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri, kendilerindeki eksiklikleri görebildiği “öz değerlendirme” kısmının olması iyi düşünülmüş bir tasarımıdır.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

<p>Sesleri ve kelimeleri doğru telaffuz edebilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Kendimi ve başkalarını tanıtabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>İnsanlarla tanışabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>Sayıları anlayabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Basit ses kayıtlarını anlayabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Basit ses konuşmaları anlayabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>Kişilerin durumunu sorabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Sıra belirten ifadeleri konuşmalarımda kullanabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Metinlerle ilgili sorulara cevaplar verebilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>Basit sözcükler ve cümlelerle metin yazabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Ses kayıtlarını ve metinleri görsellerle eşleştirebilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Cümle kalıplarını doğru kullanabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>

64. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 32

4.1.1.1.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle bulunmamaktadır. Bütün cümleler kurallara uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Ancak tanışma cümlelerinde; “Merhaba, benim adım Murat” gibi kullanım dil bilgisi kurallarına uygun, ancak günlük konuşma diline uygun değildir. Kullanılmayan kalıplar yerine “Merhaba ben Murat” gibi kullanımı daha yaygın konuşma kalıplarının öğretilmesi daha doğru olurdu.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım-noktalama yönünden bir hata bulunmamaktadır. Bütün cümleler, metinler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir.

4.1.1.1.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

1. Bölümün giriş sayfasında iki gencin tanışma fotoğrafının arkasındaki İstanbul Boğazı ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ile kültür aktarımına dikkat edilmek istenmiştir. İstanbul Boğazı ve Boğaz üzerindeki iki köprü, Türk kültürü için önemli görsel öğelerdendir. Ancak kitapta bulunan tanışma fotoğraflarının doğal ortamda çekilmesi daha doğru olurdu. Aşağıda da görülen kitaptaki tanışma fotoğrafı doğal bir ortamda *-mesela sınıfta, okulda veya kantinde-* olması düşünülebilirdi.

65. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 9

• Evrensel-İnsani Değerlere Uyum

Evrensel kültürler yansıtılmaya çalışılmıştır. *Fransa: Eyfel Kulesi, İtalya: Pisa Kulesi, Roma Kolezyumu, Hindistan: Tac-Mahal, Rusya: Kızıl Meydan, ABD: Özgürlük Heykeli, Hollanda: Yel Değirmenleri*, gibi evrensel kültüre ait mekânlar ve bu yerlerle özdeşleşmiş semboller kullanılmıştır. Bunun dışında Türkiye, Tunus Ürdün, Japonya ve Almanya gibi ülkelerin bayraklarının yanında, dünyadaki bütün ülkelere ait bayraklar da bir tabloda gösterilerek evrensel değerler yansıtılmak istenmiştir.

Ayrıca bu bölümde öğrenci fotoğrafları ağırlıklı olmakla birlikte, çeşitli mesleklere mensup kişilerin fotoğraflarına da yer verilerek ülkemizde çeşitli meslek grubundaki insanlar olduğu gibi, değiştirilmeden verilmeye çalışılmıştır.

3. Cevaplayalım

Mısır	→	Mısırlı
Norveç	→	Norveçli
Çin	→	Çinli
Belarus	→	Belarustlu
Ekvador	→	Ekvadorlu

a/ı	→	ıı
e/i	→	ii
o/u	→	uu
ö/ü	→	üü

- Neretisin?
- Türkiyeliyim.

Mehdi (Tunus)

Metin (Türkiye)

Akane (Japonya)

Hans (Almanya)

Amire (Ürdün)

1. Metin neredeli?
Metin Türkiyeli

2. Mehdi neredeli?

3. Amire neredeli?

4. Akane neredeli?

5. Hans neredeli?

18 Ünite 1 • Tanışma

66. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 18

• Milli ve Manevi Değerlere Uyum

Bu bölümde milli manevi değerleri aşındıracak bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.1.2 İkinci bölüm (Sayfalar: 33-54)

- **Konu:** Ailemiz.
- **Bölüm İçi Etkinlik Sayısı:** 31
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde; aile ve bireyleri, evin bölümleri, “Var, Yok” kavramları, emir, şimdiki zaman (-yor) kipini, yönelme, bulunma, ayrılma, belirtme hâli, şahıs zamirlerinin öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.2.1 Dil becerileri

• Dinleme

Otuz dördüncü sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD’deki kayıtlı dinleme etkinliğinde “Ben Kimim” adıyla sayfada fotoğrafları da bulunan kişiler kendini tanıtmaktadır. Öğrencilerin kendini tanıtabilmesi, meslek kavramlarını öğrenebilmesi bakımından yararlı bir etkinlik olduğu söylenebilir.

A. MERHABA

1. Dinleyelim, tamamlayalım.
Ben kimim?

Merhaba. Adım Meryem. 10 yaşındayım, beşinci sınıf öğrencisiyim. İstanbul'da yaşıyorum. Babamın adı Kemal. Annemin adı Emine. Üç kardeşim var. Ağabeyim Murat 23 yaşında. O, mimar. Ablam Yaren 17 yaşında. O, lisede öğrenci. Ağabeyim Sedat 15 yaşında. O da lisede öğrenci.

Meryem

67. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 34

39. Sayfadaki “Güzel Evim” başlıklı DVD’deki kayıta, *Esra* kendi ailesini ve evin özelliklerini anlatmaktadır.

49. Sayfadaki “Dinleyelim, dolduralım, cevaplayalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıtle “Evim Nerede? Nerede oturuyorsun?” başlığı altında Selim ve Aslı’nın diyalogu vardır. Bu diyalog metnine göre sayfada verilen boşlukların doldurulması istenmektedir. Yararlı yerinde olmuş bir uygulamadır. Dinleme kayıtlarının kaliteli ve yeterli olduğu söylenebilir. Seslendirmelerde, TV ve tiyatro dünyasından da bilinen sanatçılar görev almıştır.

- **Okuma**

35. Sayfadaki “Okuyalım, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte; “Ailemi Çok Seviyorum” bir aile soy ağacının fotoğrafıyla birlikte aile kavramlarının yer aldığı paragraf düzenlenmiştir.

“Aile Bahçede, Haydi Öğrenelim” başlığı altında okuma faaliyeti düzenlenmiştir. Ayrıca “*Ailem*” adlı serbest okuma parçası da bu bölümde bulunmaktadır. Okuma parçalarındaki konuların seçiminin nitelikli olduğu söylenebilir.

68. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 44

41. Sayfadaki “Bakalım, eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen ev eşyası ile ilgili resimlerin uygun kelimelerle eşleştirilmesi istenmiştir. Ev eşyalarını öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olabileceği görülmektedir.

44. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen fotoğraflarla birlikte verilen paragrafın okunması bu paragrafla ilgili olarak sayfada verilen 5 soruya cevapların yazılması istenmiştir. Hem *görsel okuma* hem yazma etkinliğinin bir arada bulunduğu bu kısım yerinde başarılı olmuş bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

46. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen iki fotoğraf ve altındaki paragrafın okunması ile yine sayfada verilen 6 sorunun cevaplanması istenmiştir. Okuma-anlama etkinliği adına faydalı bir uygulama olduğu görülmektedir.

47. Sayfadaki “Okuyalım” başlığı altında sayfada verilen 4 farklı fotoğrafın altındaki yazıların okunması istenmiştir. Burada bulunan kişilerin ne yaptığına dair bilgi içeren bu etkinlik bulunmaktadır.

52. Sayfadaki “Serbest okuma” etkinliğinde sayfada verilen “Ailem” adlı paragrafın okunması istenmektedir. Aile kavramlarının tekrarlanması pekişmesi istenmektedir.

• **Konuşma**

37. Sayfadaki “İnceleyelim, karşılıklı konuşalım” başlıklı etkinlikte; “Kaç Kardeşin Var? Sedat’ın Bir Günü, Nereden Geliyorsun?” başlığı altında konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma etkinliği ile ilgili konu seçimi yerinde ve uygun olarak görülmektedir.

69. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 37

38. Sayfadaki “Oynayalım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen şekiller ve robot yardımıyla yönlerin öğrenilmesi Hedeflenen eğlenceli konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Yön kavramlarının öğrenilmesi (*sağ, sol, geri, ileri...*) istenmektedir.

47. Sayfadaki 6 fotoğrafa bakılarak bu fotoğraftaki kişilerin ne yaptıkları sorulmuştur. Bu soruyla öğrencilerin konuşturulması amaçlanmıştır.

51. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım, karşılıklı konuşalım” başlıklı okuma ve konuşma etkinliğinde sayfada verilen Filiz ve Merve’nin yer aldığı diyalog metninin okunması ve bu metindeki gibi konuşma etkinliğinin yapılması istenmiştir. Fotoğraflarla desteklenmiştir.

• Yazma

36. Sayfadaki “Dolduralım” başlıklı yazma etkinliğinde “Ailem” başlığı altında sayfada verilen aile fotoğraflarının altındaki boşluklara o kişilerin adlarının yazılması istenmiştir. Bir önceki sayfada aile ve aile bireylerinin tanıtımına yönelik etkinlikte öğretilen bilgilerin pekişmesi istenmektedir.

37. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı etkinlikte *Siz kimsiniz? Bir Günüm, Benim Adım* gibi başlıklar altında yazma etkinlikleri vardır. Yazma etkinliklerinde öğrencilerin kendilerini tanıtmasının istenmesi, konu tercihi bakımından, ilk bölüm için uygun bir düzenleme olduğu söylenebilir.

39. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen dört farklı mekâna ait fotoğrafların üzerindeki kelimelerle eşleştirme yapılması istenmektedir.

40. Sayfadaki “İnceleyelim, eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen ev ve odalara ait resimdeki boşluklara, bu odalarda bulunan, sayfada verilen kelimeler yardımıyla eşya adlarının yazılması, eşleştirmesi istenmektedir.

41. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı yazma etkinliğinde “Ne Var, Ne Yok” soru altında sayfada verilen iki tablodaki boşlukların doldurulması uygun kelimelerle tamamlanması istenmektedir. Ev eşyalarının öğrenilmesine yönelik bu etkinliğin uygun bir düzenleme olduğu görülmektedir.

45. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 6 fotoğraf ve fotoğrafın altındaki boşlukların doldurulması, fotoğraftaki kişilerin ne yaptığının yazılması istenmiştir.

49. Sayfadaki “Okuyalım, yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen mektup zarfının üzerindeki boşlukların yazılması istenmiştir. Adres bilgilerini öğrenebilme, yazabilme adına yararlı bir etkinlik olduğu görülmektedir. Çünkü adres bulma, adres tarifi yapabilme, yabancı öğrencilerin ilk başlarda, derslerde kazanması gereken becerilerdendir.

70. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 49

50. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen fotoğraftaki kişilerin nerede olduğunun fotoğrafların altındaki boşluklara yazılması istenmiştir.

51. Sayfadaki “Okuyalım, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 8 farklı fotoğraf verilmiş ve bu fotoğrafların karşısındaki cümlelerde boş bırakılan yerlere gerekli kelimelerin yazılması istenmiştir.

52. Sayfadaki “Kendimizi tanıtalım” başlıklı yazma etkinliğinde “Benim adım” ile başlayan sayfadaki boşluğa öğrencilerin kendilerini tanıtmaları istenmektedir. Yararlı bir yazma etkinliği olduğunu söylemek mümkündür.

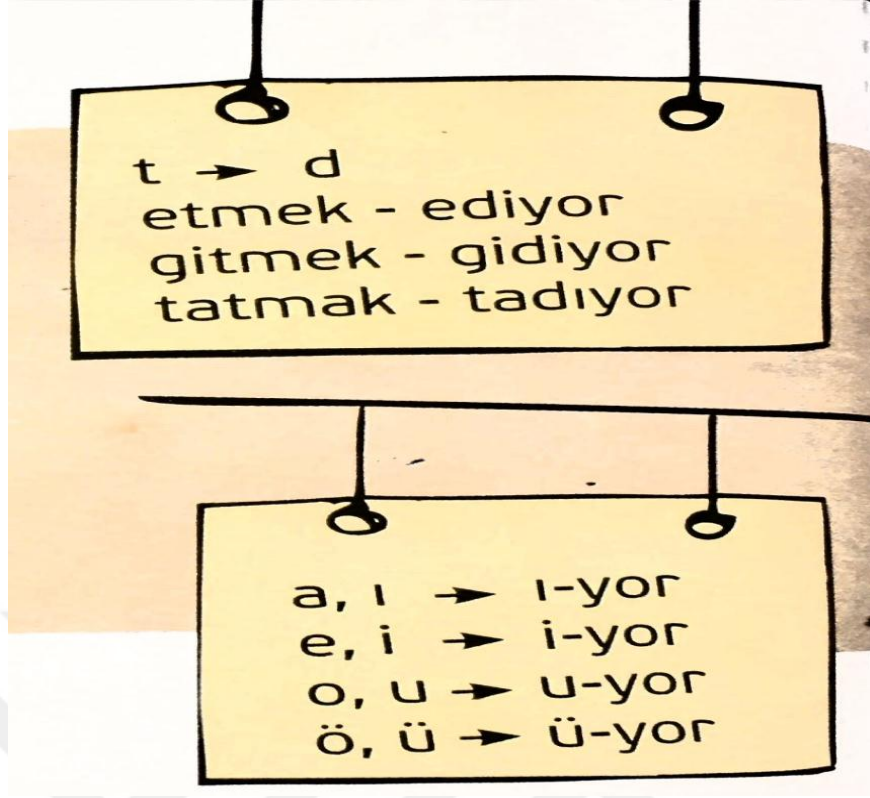

71. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 52

- **Dil Bilgisi**

Bu bölümde; “Ayrılma, belirtme, bulunma, yönelme hâli ekleri” “-DAn önce, -DAn sonra” yapıları. Fiil kiplerinden; “emir, şimdiki zaman” buna ilave olarak *kışi zamirlerinin* öğretilmesi hedeflenmiştir. Yönelme hâli ekinin ilk bölümlerde verilmesi uygun bir tercihtir. Çünkü hâl ekleri, ilk derslerde öğrenilmesi gereken bir dil bilgisi konusudur.

48. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen fotoğrafların altındaki cümlelerde bulunan boşlukların şimdiki zaman kipleriyle ilgili fiillerle tamamlanması istenmektedir. Şimdiki zaman yapılarının öğrenilmesi adına yararlı olmuş bir uygulamadır. Yine aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 14. etkinlikte tabloda verilen metindeki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir. *Şimdiki zaman fiillerinin ve ses benzeşmeleri ünlü uyumlarının* öğrenilmesi hedeflenmiştir.

72. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 48

Ellinci sayfadaki “Okuyalım tamamlayalım” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada verilen 3 resim ile bu resimlerin karşısında bulunan cümlelerdeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Bu uygulamanın karşısında bulunan kavram haritası ile bu kurallar ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir. Türkçedeki *ünsüz benzeşmeleri*, *ünlü uyumlarının* öğrenilmesine yönelik etkinlik düzenlenmiştir.

4.1.1.2.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 3 farklı dinleme etkinliği için DVD kaydı bulunmaktadır. Seslendirmeyi farklı sanatçılar yapmaktadır. DVD'deki kayıtların kaliteli olarak kaydedildiği, seslendirmenin de profesyonelce yapıldığı anlaşılmaktadır, ancak *izleme* etkinliği için video kayıtlarına da ihtiyaç vardır. İzleme etkinliği için video kaydının olması kitabın eksik özelliği olarak görülebilir. Çünkü çeşitli kısa filmlerle, başka unsurlarla *izleme etkinliği* yapılması yabancı dil öğretiminde önemlidir.

4.1.1.2.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 75. tabloda gösterilmektedir.

75. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme- anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca yine bölüm sonunda 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmı da yerinde başarılı olmuş bir uygulama olduğu görülmektedir.

Etkinlikler içinde ölçme ve değerlendirme sorularında çok farklı uygulamalar yapılmıştır. Hemen hemen bütün teknikler kullanıldığı tespit edilmiştir.

4. Tamamlayalım.
Ne Var, Ne Yok?

✓ Var

✗ Yok

Odada ne/neler var?

1. Oturma odasında televizyon var.
2. Mutfakta var.
3. Çocuk odasında
4. Balkonda
5. Salonda

Evde ne/neler yok?

1. Oturma odasında masa yok.
2. Mutfakta yok.
3. Çocuk odasında
4. Balkonda
5. Salonda

73. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 41

74. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 39

4.1.1.2.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle tespit edilmemiştir. Bütün cümlelerin kurallara uygun bir şekilde düzenlendiği görülmektedir.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata tespit edilmemiştir. Ancak soru ifade eden sıralı cümlelerde soru işareti (?) en sondaki cümlenin sonuna konulmalıydı. Birbirini takip eden her sıralı soru cümlesinden sonra her soru cümlesinin sonuna ayrı ayrı soru işareti koymaya gerek yoktur. Mesela 49.

sayfadaki “Evin nerede? Nerede oturuyorsun?” şeklindeki cümle; “Evin nerede, nerede oturuyorsun?” biçiminde yazılmalıydı.

4.1.1.2.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

2. Bölümün giriş sayfasında geniş bir aile fotoğrafı konularak bölüm sonuna kadar Türk aile kavramları, yapısı tanıtılmaya çalışılmıştır. Türkçedeki akrabalık isimlerinin çeşitliliğinin, zenginliğinin ele alındığı bu bölümde aile kavramları ile *kültür aktarımı* yapılmak istenmiştir.

75. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 33

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Aile bireylerinin seçiminin Türk aile yapısına uygun olduğunu söylemek mümkündür. Aile bireylerinin farklı farklı meslekleri, özellikleri vardır. İnsanlar olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.1.3 Üçüncü bölüm (Sayfalar: 55-76)

- **Konu:** Günlük Hayat
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 38
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Ulaşım ile ilgili temel kavramları anlama,
Saat ve zaman kavramlarını kullanabilme,
Alışverişle ilgili temel kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.3 1 Dil becerileri

• Dinleme

62. Sayfada “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı DVD’deki kayıtla dinleme etkinliğinde “Yağmurlu Bir Gün” adıyla sayfada bulunan cümlelerin karşısındaki “Doğru/Yanlış” başlığı altındaki kutucuklardan doğru olanların işaretlenmesi istenmektedir. Öğrencilerin *hava durumu* ile ilgili kavramları öğrenmesi istenmiştir.

13. Dinleyelim, işaretleyelim.

Yağmurlu Bir Gün

	Doğru	Yanlış
1. Dün hava güneşliydi.	☐	☐
2. Pazar günü hava yağmurlu.	☐	☐
3. Azra, pazar günü dışarı çıktı.	☐	☐
4. Azra, şekerli çay içiyor.	☐	☐
5. Bir adam şemsiye satıyor.	☐	☐
6. Azra yağmuru hiç sevmiyor.	☐	☐

76. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 62

Altmış dördüncü sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD ile verilen dinleme etkinliğinde “Bereket Manavı” adlı, Filiz ve “Manav”ın yer aldığı diyalog vardır. Diyalogdaki konuşmaların dinlenmesi ile sayfada boş bırakılan metindeki yerlere yazılması istenmektedir.

70. Sayfadaki “Dinleyelim, eşleştirelim” başlıklı dinleme etkinliğinde Âşık Veysel’in “Uzun İnce Bir Yoldayım” şiirinin Tarkan tarafından seslendirildiği şarkı vardır. Şarkının dinlenmesi, sayfadaki şarkı sözlerinin yer aldığı metinde boş bırakılan

yerlere uygun eklerin getirilmesi istenmektedir. İsim cümlelerinin, *ek-fiil* yapılarının öğrenilmesi istenmektedir.

- **Okuma**

Elli altıncı sayfadaki “İnceleyelim, okuyalım” başlıklı 1. etkinlikte saat şekillerinin yardımıyla saat kavramlarının öğrenilmesi, okunması etkinliği bulunmaktadır.

Aynı sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı 2. etkinlikte eşleştirme çalışması ile doğru zamanın çizimlerle verilen saatlerle eşleştirilmesi istenmektedir.

57. Sayfadaki “Okuyalım, çizelim” başlıklı 3. etkinlikte Murat ve istasyonda görevli memurun karşılıklı diyalogu vardır.

58. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı 4. etkinlikte Murat’ın bir gününe ait kurmaca metnin okunması vardır. Ayrıca bu metne yönelik okuma-anlama soruları yer almaktadır. Metin, Murat’ın çeşitli yerlerde çekilmiş fotoğrafları ile zenginleştirilmiştir.

4. Okuyalım, cevaplayalım. **Murat Dün Neler Yaptı?**

Murat saat 06.00’da uyandı. Kahvaltı etmedi. Saat altı buçukta spor salonuna gitti. Orada egzersiz yaptı, bisiklete bindi ama yüzmeyemedi. Bir saat sonra eve döndü. Evde banyo yaptı ve kahvaltı etti. Saat sekiz buçukta işe gitti. Murat’ın işi çok yorucu ama o işini çok seviyor. Murat iş yerinden saat 19.00’da çıktı. Yediği çeyrek geçte metroya bindi. Metro çok hızlı bir ulaşım aracı. Yolculuk on beş dakika sürdü. Akşam yedi buçukta eve geldi. Saat 23.00’te yatağa yattı ve uyudu.

77. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 58

Elli dokuzuncu sayfadaki “ Okuyalım, inceleyelim” başlıklı 5. etkinlikte kurmaca metinde Ayla’nın günlük faaliyetinin anlatımı vardır.

Altmış dördüncü sayfadaki dinleme-tamamlama başlığı altında Filiz ile manavın diyalogu DVD’de seslendirilmiş bu diyaloga göre yanda geçen cümlelerdeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Bu diyalogda alışverişe çıkan birinin satıcı ile

yapmış olduğu konuşma verilmiştir. Alışverişte kullanılan “kaç lira, kaç litre? kilo...” gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

66. Sayfadaki “Bakalım inceleyelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen TL fotoğrafları ile Türk parasının tanıtılması düşünülmüş görsel okuma, paraları tanınması adına yararlı bir etkinlik olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Türkiye’ye ilk defa gelen yabancı öğrencilerin ilk karşılaştıkları ve kullandıkları nesne, Türk Lirasıdır.

78. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 66

71. Sayfada “Para” isimli kurmaca metin verilmiş ve kurmaca metnin altında metinle ilgili soruların cevaplanması istenmiştir.

72. Sayfada *görsel okuma* bölümünde sayfada verilen resimler yardımıyla mevsimler, aylar, günler tanıtılmıştır. Mevsimlere ait kavramların öğrenilmesi istenmiştir.

73. Sayfada görsel-okuma bölümünde resimlerin yardımıyla kıyafetler tanıtılmış. Bu şekilde de günlük hayatta karşılaşılan fotoğraflar, öğelere yer verilerek uygun bir seçim yapıldığını söylemek mümkündür.

• Konuşma

60. Sayfadaki “Tamamlayalım, söyleyelim” başlıklı konuşma etkinliğinde “ile” edatının bulunduğu cümleleri tekrar etme çalışması vardır. “Başbakan yurt dışına uçakla gidiyor.” gibi; örneklerle *vasıta edatları* öğretilmek istenmiştir.

68. Sayfada “Okuma, eşleştirme” çalışmasında “Dede”nin “Balıkçı” ile alışverişi fotoğrafla birlikte verilerek, okuma ve dinleme çalışması yapılmıştır. “Derya Kuzusu” isimli diyalogun yan tarafında balık isimleri ve balıkların çıktığı denizlerin eşleştirmesi yapılması istenerek öğrencilerin ilgisini çekebilecek konu seçilmesi adına yerinde uygulama olduğu görülmektedir.

79. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 68

69. Sayfada “Konuşalım” başlığı altında öğrencilerden “Müşteri, Pazarcı” diyalogu kurulması ile ilgili bölüm vardır. Alışveriş kavramlarının pratiğe, günlük dile dökülmesi bakımından yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

72. Sayfada Esra ile Yaren’in diyalogu var. Diyalogda boş bırakılan bazı yerlere gerekli cümlelerin yazılması düşünülmüştür.

74. Sayfada “Renklerin Dili” başlığı altında renklerle ilgili sorular sorulup konuşma etkinliğinin yapılması hedeflenmiş. Ayrıca yine bu sayfada geçen serbest okuma ile alışverişte kullanılan kavramların/kelimelerin tekrarı, pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

- **Yazma**

61. Sayfadaki cümle tamamlama etkinliğinde cümlede bulunan boşlukların yerine uygun kelimelerin yazılması etkinliği bulunmaktadır: “Akşam beni telefon..... aradı.” gibi.

63 Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı 15. etkinlikte “Sınav Takvimi” başlığı altındaki tabloya bağlı olarak verilen soruların cevaplanması/ yazılması

istenmektedir. Toplam beş soru ile cümlelerin altında bulunan boşluklara uygun cevapların yazılması istenmektedir.

63 Sayfadaki “Konuşalım, yazalım” başlıklı konuşma ve yazma etkinliğinde “geçen bir günüm, hafta sonum, yaz tatilim” başlığı altında verilen boşluklara yazma ve yazılanları konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

16. Konuşalım, yazalım.
Neler Yapıyorum?

Bir günüm
Hangi saatte neler yapıyorsun?

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Hafta sonum
Hafta sonunda bir planın var mı?

1.
2.
3.
4.
5.
6.

80. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 63

Altmış dokuzuncu sayfadaki “Okuyalım, Yazalım” başlığı altında, *Sevgili Günlük* adlı kurmaca metin bulunmaktadır. Bu metinde *günlük* yazımı üzerinde durulmuştur. Öğrencilerden *günlük* yazmaları istenmektedir.

71. Sayfadaki “Para” isimli metinle ilgili sorular vardır. Boşluklara bu sorulara uygun cevapların yazılması istenmiştir. Bu bölümdeki yazma etkinliklerinin öğrenciyi güdüleyici konular olduğu görülmektedir.

• Dil Bilgisi

“Görülen geçmiş zaman, zaman zarfları ile “+IA, +DAn önce, +DAn sonra” yapıları öğretilmesi hedeflenmiştir. A-1 kuru için başlarda öğretilmesi gereken bu konular seçildiği için yerinde bir tercih olmuştur. “Zaman zarfları” yabancı dili yeni öğrenenlerin ilk başlarda en çok ihtiyaç duyduğu, kullandığı yapılarıdır.

58. Sayfadaki tablo ile görülen geçmiş zaman fiil çekimi ile bilgi haritası verilmiş. Görülen geçmiş zaman yapılarının ses uyumuna göre değişikliğini gösteren tablonun doğru bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

a	} -dı / -tı	e	} -di / -ti
ı		i	
o	} -du / -tu	ö	} -dü / -tü
u		ü	

81. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 58

Elli dokuzuncu sayfadaki “Cümleleri tekrar yazalım” başlıklı 6. etkinlikte taksi ve otobüs fotoğraflarının altında okuma etkinliği yer almaktadır. Bu etkinlikle birlikte “İle” edatı, (+IA)” *vasıta hâli ekinin* kullanımı kavram haritasıyla tabloda örneklerle gösterilmiştir.

61. Sayfadaki yazma etkinliğinde +II, +III, +sIz ekleriyle kelime tamamlama çalışmaları bulunmaktadır: “şeker..... , şeker.... çay....” gibi.

62 Sayfadaki diğer yazma etkinliğinde +II, +III, +sIz gibi eklerle cümlelerde geçen boşlukları tamamlama etkinliği vardır. “Ankara’da para... kaldık.” gibi.

4.1.1.3.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde DVD ile verilen kayıta 3 etkinlik vardır. Seslendirme tekniği ve seslendirenlerin ses kalitesi, güzel diksiyonu ile kayıtların kaliteli olduğu anlaşılmaktadır.

70. Sayfadaki “Dinleyelim, eşleştirelim” başlıklı dinleme etkinliğinde Âşık Veysel’in *Uzun İnce Bir Yoldayım* şiirinin (güftenin) sanatçı Tarkan tarafından seslendirildiği müzik vardır. Burada *ek-fiil* yapılarının, isim cümlesinin öğrenilmesi adına yerinde düzenleme olarak görülebilir. Özel seçilmiş müzik parçalarıyla *dinleme* etkinliğinin yapılması yabancı dil öğretimi için önemli bir uygulamadır. Özenle seçilmiş konuya uygun müzik parçalarının, şiirlerin *dinleme çalışması* için kullanılması yabancılara Türkçe öğretimi için olması gereken bir etkinliktir.

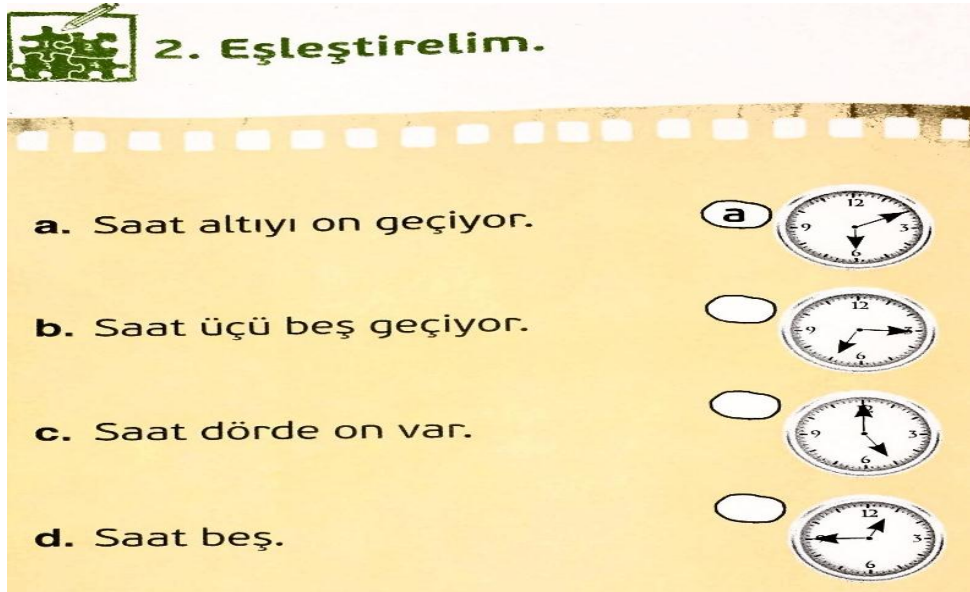
4.1.1.3.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 76. tabloda gösterilmektedir.

76. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almıştır. Ayrıca yine bölüm sonunda “Değerlendirelim” başlığı altında *10 tane çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı da yerinde, başarılı olduğu söylenebilir.

82. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 56

DEĞERLENDİRME

1. Saate göre hangi seçenek doğrudur?

- A) İkiye çeyrek var
B) İkiyi yirmi geçiyor
C) Üçe yirmi var
D) İki buçuk

2. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dokuz buçuk.
B) Ona çeyrek var.
C) On ikiye çeyrek var.
D) Altiya beş var.

3. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Arabayla
B) Gemiyile
C) Metroyla
D) Taksile

4. Hangi ifade yanlıştır?

- A) Renkli kalem
B) Çizgili defter
C) Akıllı çocuk
D) Sıcaklı çorba

5. Hangisi doğrudur?

- A) Bir demet sucuk
B) Bir kangal maydanoz
C) Bir kalıp peynir
D) Bir salkım ekmek

6. Hangisi kış mevsimine ait değildir?

- A) Aralık
B) Mart
C) Ocak
D) Şubat

7. Hangisinde renk adı yoktur?

- A) Akdeniz
B) Karadeniz
C) Kızıldeniz
D) Ege Denizi

8. Hangisi yanlıştır?

- A) Güldü
B) Kaçdı
C) Buldu
D) Yedi

9. Hangisi yanlıştır?

- A) Okul seviyorum.
B) Lambanı yak.
C) Kitabı okudum.
D) Arabayı beğendim.

10. En sıcak mevsim hangisi?

- A) Kış
B) İlkbahar
C) Yaz
D) Sonbahar

83. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 75

4.1.1.3.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümleye rastlanılmamıştır. Bütün cümlelerin kurallara uygun bir şekilde düzenlendiği gözlemlenmiştir.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir eksikliğe rastlanılmamıştır. Bölümdeki bütün metinlerin kurallara uygun olarak düzenlendiği gözlemlenmiştir.

4.1.1.3.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

3. Bölümün giriş sayfasında İstanbul'daki Kuleli Askeri Lisesi'nin önünde ayaküstü konuşan ve arka tarafta Boğaz kıyısında, kaldırımında olta ile balık tutan amatör balıkçıların fotoğrafı vardır. Bu fotoğrafla, İstanbul'da yaşayan halkın önemli

hobilerinden biri yansıtılmak istenmiştir. Dolayısıyla Türkiye'deki sosyal hayattan bir kesit verilerek kültür aktarımı yapılmaya çalışılmıştır.

84. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 55

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde bulunan kadın ve erkek fotoğrafları eşit orandadır; kadın ve erkek eşitliğine dikkat edilmiştir. Türk sosyal hayatını, pazarı, alışverişi konu olarak işleme, ele alması ile kültür aktarımı yapılmıştır. Türk halkının değiştirilmeden olduğu gibi yansıtılması ile *Stockholm Ölçütlerine* de uyulmuştur.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

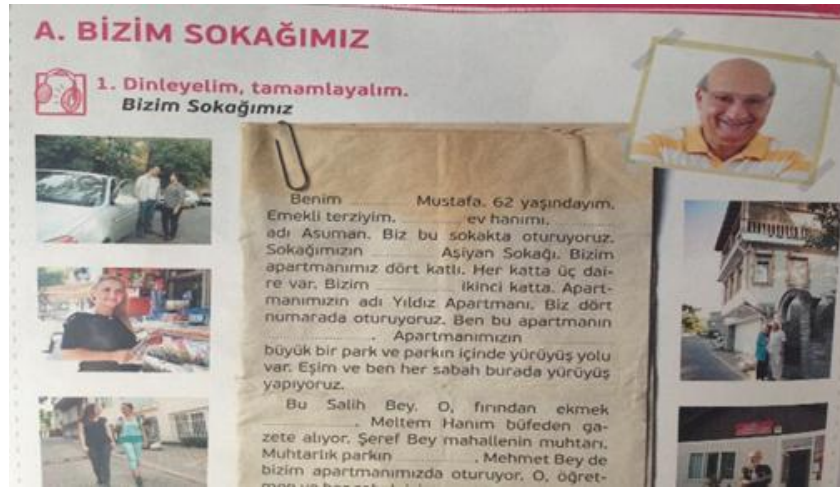
4.1.1.4 Dördüncü bölüm (Sayfalar: 77-96)

- **Konu:** Çevremiz.
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 38
- **Hedeflenen Kazanımlar:**
 - Temel soru kalıplarını kullanma, (ne, nerede? gibi)
 - Adres sorma ve tarif etme,
 - İstek ve rica talepleri,
 - İyelik ekleri,
 - “+DAn ... -(y)A kadar” kalıplarını kullanabilme,
 - “Gelecek zaman ‘-AcAk’ kipi”nin öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.4.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yetmiş sekizinci sayfadaki DVD ile verilen dinleme kaydında ve sayfada verilen “Bizim Sokağımız” başlıklı kurmaca metinde “Mustafa Dede” kendini tanıtmaktadır. Bu kaydın dinlenmesi ile birlikte sayfadaki kurmaca metindeki boşlukların doldurulması istenmektedir.

85. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 78

Doksanıncı sayfadaki “Dinleyelim, Okuyalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki kaydı dinlenip kitaptaki karikatürün yardımı ile gelecek zaman yapılarının öğretilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu sayfadaki “Cevaplayalım” başlığı altında bu metinle/

karikatürle ilgili soruların sorulduğu cümlelerin cevaplanması istenmektedir. Gelecek zaman ekinin öğretilmesi adına yararlı bir etkinlik olmuştur.

91. Sayfadaki “Dinleyelim, Tamamlayalım” başlıklı DVD kaydında “Hacı Bayram Gezisi” anlatılmaktadır. Bu gezide Derya, “Yeğen” “Yenge” “Dayı” Deniz gibi karakterlerin diyalogu vardır. Ayrıca sayfada hacı Bayram Camii’nin bulunduğu fotoğrafın altındaki diyalog metnindeki boşlukların doldurulması istenmektedir. *Ek-fiil* yapılarının, isim cümlelerinin öğrenilmesi hedeflenmiştir.

- **Okuma**

80 ve 81. Sayfalarda “Arkadaşım Derya” adlı diyalog metninde “Elif” ile “Büfeci”nin; “Elif” ile “Güler Hanım”ın; “Derya” ile “Elif”in konuşmaları bulunmaktadır. Alışveriş kavramlarının öğrenilmesi hedeflenmiştir.

86. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 80

Seksen ikinci sayfada bazı çizim, karikatürle (*Keloğlan, Kırmızı Başlıklı Kız gibi*) okuma çalışması yapılmıştır. Bu diyalog metinlerinde geçen yön kavramlarının öğrenilmesi adına etkinliğin yerinde bir düzenleme olduğu söylenebilir.

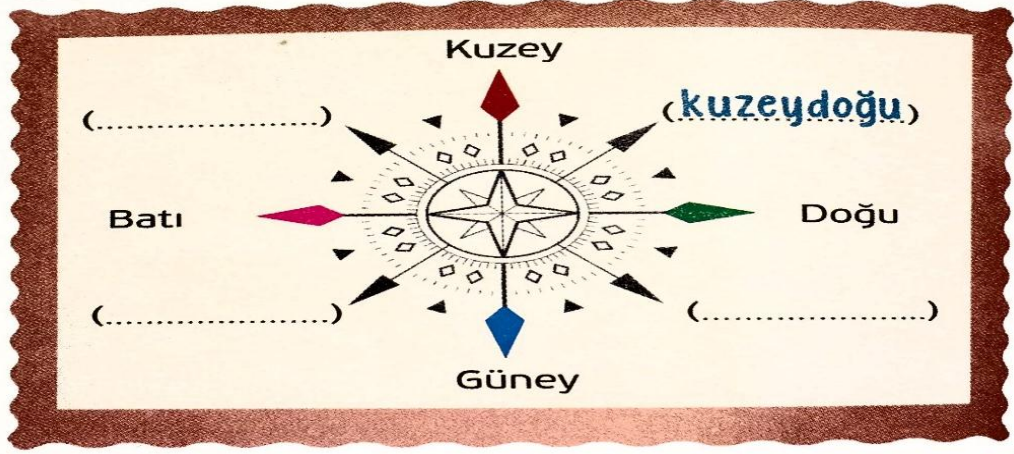
83. Sayfadaki “Üniversitem” başlıklı yazıda, öğrenci Elif’in kendini tanıttığı kurmaca metin vardır.

84. Sayfadaki “Ne, Nerede?” başlığı altında bazı eşyaların çizildiği şekillerin yanındaki cümlelerin okunması ve boşlukların doldurulmasına yönelik okuma ve yazma etkinliği düzenlenmiştir. Yine bu sayfada yön levhasıyla yönlerin öğretilmesi hedeflenmiştir. Yön kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir. Yabancı dil

öğretiminde yön kavramları öğrencilerin ilk başlarda, günlük hayatta en çok ihtiyaç duyabileceği kavramlardır.

4. Boşlukları dolduralım. Yönler

87. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 84

Seksen beşinci sayfadaki “Kızılay Meydanı” adlı kurmaca metinde yön tarifine dayalı bir dinleme-okuma etkinliği vardır. Ayrıca bu sayfadaki cümlelerin doğru yanlış olup olmamasına dayalı bir okuma- anlama etkinliği bulunmaktadır.

85. Sayfadaki diğer “Okuyalım” başlıklı adres sormaya dayalı diyalog metni vardır.

86. Sayfadaki “Muhtarlık Nerede” Başlıklı okuma metninde karşılıklı adres sormaya dayalı diyalog metni vardır. Yine aynı sayfada “Tamamlayalım” başlığı altında Derya ile Elif’in telefonda konuşmasında geçen adres sormaya dayalı kurmaca diyalog metni vardır. Metindeki boşlukların bu diyaloga göre doldurulması istenmektedir.

87. Sayfadaki “Pazardan Eve Kadar” başlıklı kurmaca metinde pazarda geçen alışveriş anlatılmaktadır. Bu metnin altında metinle ilgili 6 soruluk cümle vardır. Bu cümlelerin cevaplanması, cümlelerin altına yazılması istenmektedir.

88. Sayfadaki “İnceleyelim, Okuyalım” başlığı altında bir çizim, karikatür vardır. Buradaki metnin okunması istenmektedir.

89. Sayfadaki “Okuyalım, Cevaplayalım” başlıklı etkinlikte Derya’nın bir haftalık planının anlatıldığı kurmaca metin vardır. Bu metnin okunması ve metin altındaki soruların cevaplanması istenmektedir.

92. Sayfadaki “Okuyalım Cevaplayalım” başlıklı etkinlikte lokantada Derya ve akrabalarının garsona yemek siparişi verdiği diyalog metni vardır. Lokantada geçen kelime ve kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

93. Sayfadaki “Okuyalım” başlıklı 7. etkinlikte “Gelecek On Yılda Neler Olacak?” sorusuyla birlikte bazı fotoğrafların altındaki cümlelerin okunmasına dayalı etkinlik vardır. *Gelecek zaman* kavramının öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

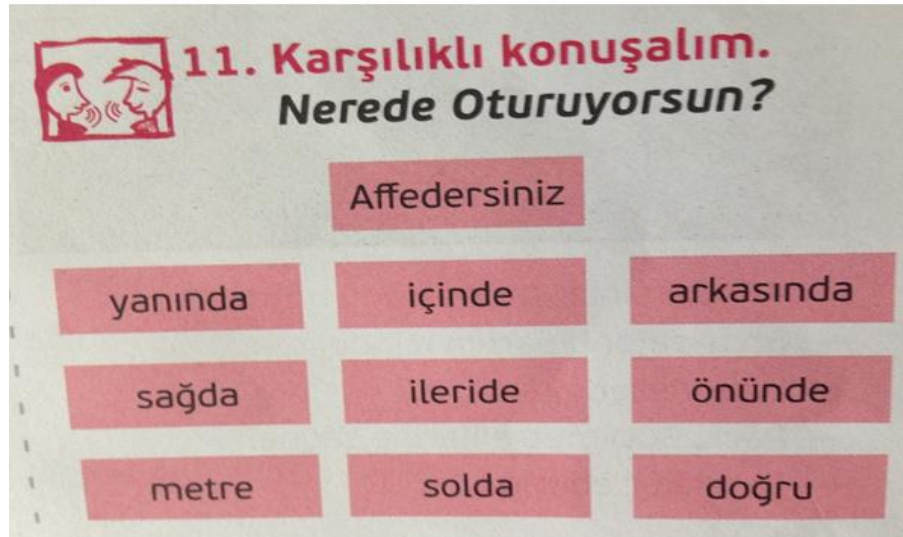
93. Sayfadaki “Okuyalım” başlıklı 9. etkinlikte bir günlük planın anlatıldığı cümlelerin okunması vardır.

94. Sayfadaki “Serbest Okuma” etkinliğinde Hacı Bayram Veli’den Seçmeler başlığı altında okuma çalışması vardır. Gerek metinlerin, metinlere bağlı mekânların seçimi isabetli, başarılı olmuştur. Diyalogların öğrencileri güdülemesi bakımından yerinde bir tercih, düzenleme olduğu söylenebilir.

• **Konuşma**

83. Sayfada “Çevremizi Anlatalım” başlığı altında verilen bazı kelimelerle (yurt, bakkal, cadde, muhtarlık, park, apartman, manav, mahalle) konuşma etkinliği vardır.

86. Saydaki “Karşılıklı Konuşalım” adlı etkinlikte verilen kelimelerle karşılıklı konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

88. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 86

Doksan dördüncü sayfadaki “Tamamlayalım, Canlandıralım” başlıklı etkinlikte Deniz ve Elif’in karşılıklı konuşmaları vardır. Konuşmaların bir kısmı öğrenciler

tarafından canlandırılması istenmektedir. Drama çalışması şeklinde yapılacak konuşma etkinlikleri yararlı olacaktır. Bu bakımdan başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

94. Sayfada “Karşılıklı Konuşalım” başlığı altında tabloda verilen kelimeler ile karşılıklı konuşma çalışması etkinliği vardır.

96. Sayfada 10 adet çoktan seçmeli soru vardır. Bu etkinlikte seçilen konuşma konularının da uygun, yerinde olduğu düşünülebilir.

• **Yazma**

82. Sayfada “Nerede Okuyorsun?” başlığı altında “Okulumuzu/Kursumuzu Anlatalım” başlığı altında yazma etkinliği düzenlenmiş, yazmak için boşluk bırakılmıştır.

82. Sayfada “Yazalım” başlığı altında bazı kelimeler verilerek bu kelimelerle örnek cümle yazma etkinliği düzenlenmiştir.

86. Sayfadaki “Cevaplayalım” başlıklı etkinlikte dört soruluk cümle altında bulunan boşluklara soruların cevaplarının yazılması istenmektedir.

88. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte cümlelerde boş bırakılan yerlere gerekli kelimelerin yazılması istenmektedir. Yine aynı sayfada tabloda verilen yön kelimeleri ile cümleler kurup yazma çalışması yapılmak istenmiştir.

93. Sayfadaki “Dolduralım” başlıklı etkinlikte Derya ve yeğeninin lokantadaki konuşması ile ilgili boşluk doldurması istenmektedir.

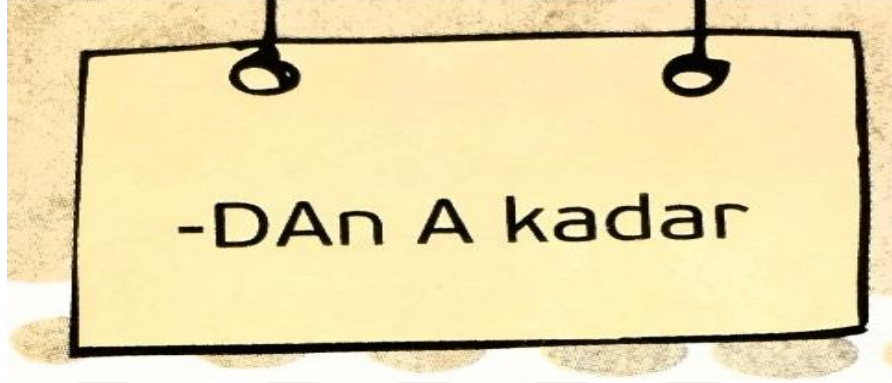
93. Sayfadaki “Yazalım, Anlatalım” başlıklı etkinlikte “Gelecek On Yılda Neler Olacak?” sorusuna ilişkin bir yazma etkinliği düzenlenmektedir.

89. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 93

- **Dil Bilgisi**

Bu bölümde “iyelik ekleri, +DAn... +(y)A kadar” yapıları, gelecek zaman ekleri üzerinde durulmuştur. İyelik ekleri ve “gelecek zaman kipi”nin ilk bölümde gösterilmesi adına yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

90. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 93

Seksen ikinci sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada verilen 6 cümledeki boşlukların, yine aynı sayfada kavram haritasında gösterilen örnekler yardımıyla tamamlanması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı diğer dil bilgisi etkinliğinde verilen altı cümledeki boşlukların iyelik eki almış kelimelerin bulunduğu yapılarla tamamlanması istenmiştir. İyelik (*araba+am, kalem+im...*) yapılarının öğrenilmesi istenmektedir.

90. Sayfadaki “Dinleyelim, Okuyalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki kaydın dinlenip kitaptaki karikatürün yardımı ile gelecek zaman yapılarının öğretilmesi hedeflenmiştir. Sayfada gelecek zaman yapılarının ünlü uyumuna bağlı olarak aldığı şekli gösteren kavram haritası da başarılı bir şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca bu sayfadaki “Cevaplayalım” başlığı altında bu metinle/karikatürle ilgili soruların sorulduğu cümlelerin cevaplanması istenmektedir. Gelecek zaman ekinin öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.4.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde dinleme DVD'si ile "Bizimi Sokağımız" başlıklı kurmaca metnin seslendirmesi vardır. Buradaki kayıta *Mustafa Dede* kendini tanıtmaktadır.

85. Sayfadaki "Kızılay Meydanı" adlı metnin DVD kaydı ile Ankara'daki Kızılay Meydanı tanıtılmaktadır. Yön kavramının öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

90. Sayfadaki "Alo, Evde Kimse Yok mu?" başlıklı metinde, karşılıklı konuşmaya dayalı DVD kaydı vardır. "Var/Yok" kavramlarının öğrenilmesi hedeflenmiştir.

91. Sayfadaki "Hacı Bayram Gezisi" adlı DVD kaydında Derya ve akrabalarının Ankara'daki Hacı Bayram Veli'ye ait türbe ve camisinin anlatıldığı dinleme etkinliği bulunmaktadır. "Var/Yok" kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir.

4.1.1.4.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 77. tabloda gösterilmektedir.

77. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme- anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almıştır. Ayrıca yine bölüm sonunda 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı vardır. Bu yönüyle bölümün iyi tasarlandığı görülmektedir.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

<p>Basit adres tariflerini anlayabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Günlük durumlarla ilgili genel ve basit ifadeleri anlayabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Bir kroki yardımıyla gideceğim yeri bulabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>İstek, rica, yardım talebi gibi kalıp ifadeleri kullanabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Etkinliklere ilişkin zaman ifadelerini kullanabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>İnsanlara günlük hayatla ilgili basit sorular sorabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>Evimi, sokağımı, şehrimi tanıtabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Yakın gelecekle ilgili planlarımı anlatabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Gelecekle ilgili planlarımı anlatabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>
<p>Konuşmalarında basit betimlemeler yapabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Planlarımı ve görevlerimi yazabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>	<p>Dikte etme çalışmalarına katılabilirim.</p> <p>😊 😐 😞</p>

91. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 96

4.1.1.4.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz bir cümle bulunmamaktadır. Bütün cümleler kurallara uygun şekilde düzenlenmiştir. Cümleler öğrencilerin seviyesine uygundur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir.

4.1.1.4.4 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Dördüncü bölümün giriş sayfasında, İstanbul'daki Beylerbeyi semtinin fotoğrafı bulunmaktadır. Bu fotoğrafla, İstanbul'daki mahalle hayatı ve buradaki insanlar olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır. Türkiye'deki sosyal hayat, olduğu gibi, değiştirilmeden yansıtılmak istenmiştir. Bu durum Stockholm Ölçütleri'ne de uymaktadır.

92. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 77

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Türk sosyal hayatı, mahallesi, Hacı Bayram Camii, türbe, lokantadaki diyalogda geçen Türk yemek çeşitleri ile kültür aktarımı yapılmıştır. Ayrıca masal ve çizgi film kahramanı *Keloğlan* karakterinin karikatür şeklinde çizilmesi -her ne kadar öğrencilerin yaş grubuna hitap etmese de- kültür aktarımı için isabetli bir düzenleme olduğu görülmektedir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.1.5 Beşinci bölüm (Sayfalar: 97-116)

- **Konu:** Meslekler
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 41
- **Hedeflenen Kazanımlar:**
 - Meslekleri tanımak,
 - Hobileri söyleyebilmek,
 - Organ adlarını tanımak,
 - İsim tamlamaları gibi unsurların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.5.1 Dil becerileri

• Dinleme

103. Sayfadaki etkinliğinde “Kızılırmak’ta Bir Fotoğrafçı” başlığı altında 13. dinleme etkinliğinde DVD’den verilen kayıtlarla birlikte sayfada verilen kurmaca metin ile dinleme/ okuma etkinliği yapılmıştır. Bu etkinliğe bağlı olarak metinde geçen boşlukların doldurulması istenmiştir.

93. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 103

Yüz beşinci sayfadaki DVD’deki dinleme kaydında Esra, Filiz ve İrfan’ın karşılıklı konuşmaları bulunmaktadır. Sayfadaki diyalog metninde boş bırakılan yerlere, ilgili cümlelerin yazılması istenmiştir. Ayrıca bu metinle ilgili yine sayfada 3 soru sorulmuş ve bu sorulara ait cevapların, soruların hemen altındaki boşluğa yazılması istenmiştir. Ayrıca sayfada verilen 4 farklı fotoğraf ile eşleştirme yapılması

istenmiştir. Birkaç etkinliğin bir arada olduğu bu uygulamanın, düzenlemenin yararlı olduğunu söylemek mümkündür.

111. Sayfadaki “Hobilerim” başlığı altında DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bu dinlenen kayıtle ilgili metinde geçen boşlukların doldurulması istenmiştir. Ayrıca metnin yanındaki fotoğraflara bakarak metinde olmayan fotoğraflar sorulmuştur. Hobiler ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur. Ayrıca aynı sayfada verilen 4 farklı fotoğrafla ilgili olarak metinde hangisinin olmadığı sorulmuştur.

• Okuma

98. Sayfadaki 1. okuma etkinliğinde “Öğretmen Olacağım” başlıklı kurmaca bir metin vardır. Kurmaca metinle ilgili 6 soru sorulmuş ve bu soruların altındaki boşluğa cevaplarının yazılması istenmiştir.

99. Sayfadaki 2. okuma etkinliğinde “Öğrencim Ali” adlı kurmaca metin vardır. Bu metnin okunmasından sonra yanında yine bu metne yönelik 5 soru sorulmuş, cevapların soruların altındaki boşluğa yazılması istenmiştir.

100. Sayfadaki 6. okuma etkinliğinde “Mesleğimi Seviyorum” başlığı altında kurmaca metin vardır. Bu metinde öğretmen ve Ali’nin karşılaşmaları anlatılmış. Bu metnin altında metinle ilgili dört soru sorulmuş, soruların cevapları alttaki boşluğa yazılması istenmiştir.

101. Sayfadaki 7 Numaralı etkinlikte “Cümleleri okuyalım” başlığı altında altı cümlenin okunması istenmiştir. 10. etkinlikte fotoğrafların altındaki cümlelerin okunması istenmiştir.

106. Sayfadaki “Okuyalım” başlığı altında Ahmet ile Turgut’un *Aile Sağlığı Merkezindeki* konuşmaları bulunmaktadır.

108. Sayfadaki karikatürler yardımıyla okuma etkinliği düzenlenmiş, öğrenciyi güdülemesi bakımından iyi bir seçim olduğu görülmektedir.

109. Sayfadaki “Okuyalım Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte tablo içindeki kısa metnin okunup yandaki fotoğraflarla eşleştirmesi istenmiştir.

111. Sayfadaki “Okuyalım Cevaplayalım” başlığı altında “Âmâ Ressam” adlı *Türkiye Çocuk Dergisinden* alınan bir metin paylaşılmıştır. Bu metne yönelik sorular sorulmuştur.

112. Sayfadaki 4. etkinlikte “Ömer Altınkanat”ın “web sitesi”ndeki bilgilerin okunması istenmiştir. Bu yönüyle ilgi çekici, öğrenciyi güdüleyici bir buluş, okuma

metni olmuştur. Yine aynı “web sayfası”na yönelik bilgilerin sorulduğu bir etkinlik düzenlenmiştir.

113. Sayfadaki Benim Sayfam adlı başlıklı etkinlikte yine başka bir “web sitesi” verilmiş buradaki metnin okunması istenmiştir. Bilgisayar kavram ve terimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir etkinlik olduğu söylenebilir.

113. Sayfadaki “Kuaförde” başlıklı diyalog metninde, etkinliğinde Zeynep ile kuaförün konuşması yer almaktadır.

114. Sayfadaki okuma ve tamamlama etkinliğinde Zeynep ile Esra’nın konuştuğu diyalog metninin tamamlanması istenmiştir.

114. Sayfadaki “Serbest Okuma” parçasında Geleneksel Meslekler: Bakırcılık sanatının tanıtıldığı kurmaca metin vardır. Bu kurmaca metinler ilgi çekici, kültürümüzü yansıtıcı özellik taşıması bakımından dikkat çekicidir.

• **Konuşma**

14. Etkinlikte “Mesleğinizi Tanıyalım” başlığı altında röportaj/konuşma etkinliği vardır.

15. Etkinlikte “Konuşalım” başlığı altında aile tanıtımına yönelik çalışma vardır. Aile kavramlarının öğrenilmesi bağlamında iyi bir konu tercihi olduğu söylenebilir.

107. Sayfadaki 6. etkinlikte “En son ne zaman hasta oldunuz? Hasta olmamak için ne yapıyorsunuz?” gibi sorulara yönelik konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

112. Sayfada “Konuşalım” başlığı altında hobilerin anlatılması istenmiş, konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

114. Sayfada “Konuşalım” başlıklı etkinlikte öğrencilerden hobilerinin anlatılmasına yönelik konuşması istenmiştir.

Konuşma etkinlikleri bu bölümde az olmakla birlikte konuşma konularının seçimi başarılıdır.

• **Yazma**

98. Sayfadaki 1. ve 6. okuma etkinliğinde verilen kurmaca metne yönelik soruların sayfada sorulan 6 sorunun altındaki boşluklara yazılması istenerek yazma etkinliği yapılmak istenmektedir.

101. Sayfadaki “Cümleleri Tamamlayalım” başlığı altındaki 8 ve 9. etkinlikte cümle tamamlama çalışması, yazma etkinliği yapılmıştır.

102. Sayfadaki “Cümleleri tamamlayalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 8 farklı fotoğrafın altındaki boşlukların tamamlanması istenmiştir. Aynı sayfadaki “Okuyalım Yazalım” başlığı altındaki 12. etkinlikte; terzi, veteriner,

mimar, manav, doktor, şoför, eczacı, sunucu, berber gibi mesleklere yönelik yazma alıştırmaları, boşluk doldurma çalışması düzenlenmiştir. Mesleklere ait kavramların öğrenilmesi adına yararlı olduğu söylenebilir.

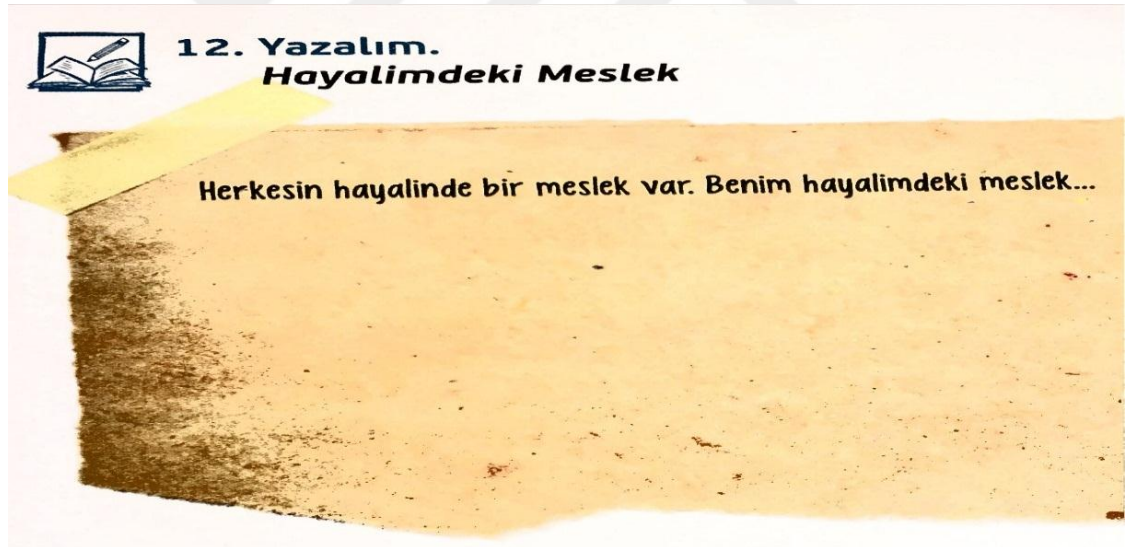
104. Sayfadaki “Sonra Neler Oldu” başlığı altında 16. etkinlikte cümle tamamlama çalışması vardır. Sayfada boş bırakılan yerlerdeki cümlelerin tamamlanması istenmektedir.

104. Sayfadaki “Yazalım” başlığı altında tablo içinde verilen kelimelerle ilgili *cümle kurma/ yazma çalışması* düzenlenmiştir. Mesleklere ait kelimeleri anlama adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

109. Sayfadaki 8. etkinlikte fotoğraflara yönelik yazma çalışması düzenlenmiştir.

109. Sayfada mesleklere yönelik boşluk doldurmalı yazma çalışması vardır.

110. Sayfadaki 12. etkinlikte “Hayalimdeki Meslek” başlığı altında yazma çalışması vardır. Yazma çalışması için sayfada boşluk bırakılarak öğrencilerin bu bölüme hayalindeki mesleği yazmaları istenmiştir. (Bkz. 94. Şekil)

94. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 110

Yazma etkinliği için seçilen konu, genellikle öğrencilerin hayalini kurabileceği konulardandır. Bu bakımdan güdeleyici bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

• Dil Bilgisi

Dil bilgisi etkinliğinde *belirtili sim tamlamaları* üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda 99. Sayfadaki 3. etkinlikte “İnceleyelim” başlığı altında belirtili isim tamlamalarındaki tamlama ekleri gösterilmiştir. Öğrencinin dikkatini çekmesi için tamlama ekleri koyu renkle yazılmıştır. Tamlama eklerinin öğrenilmesi adına başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

99. Sayfadaki “Cümleleri okuyalım” başlıklı 4. etkinlikte ünsüz yumuşaması ile ilgili örnekler verilmiş. İsim tamlaması şeklinde bulunan sözcüklerdeki yumuşayan sesler farklı renkle yazılarak öğrencilerin dikkati çekilmek istenmiştir. Bu yönü ile başarılı bir uygulama olmuştur. (*çiçek+in koku+su → çiçeğin kokusu... k → ğ... gibi*) Çünkü ünsüz yumuşaması meselesi Türkçenin önemli dil bilgisi konularındandır ve bu konunun ilk bölümlerde öğretilmesi isabetli, yararlı olmuştur.

100. Sayfadaki “Cümleleri Tamamlayalım” adlı 5. etkinlikte sayfada verilen kelimelerin uygun tamlama eki ile tamamlanması istenmiştir. Sayfanın yanındaki *kavram haritasında* ünlü uyumuna bağlı olarak hangi ünlüden sonra hangi tamlama ekinin geleceği gösterilmiştir. (*araba : cam → arabanın camı açık...*)

102. Sayfadaki “Cümleleri tamamlayalım” başlıklı 11. etkinlikte fotoğrafların altında bulunan belirtili isim tamlamalarının yazılması istenmiştir.

107. Sayfadaki “Organ görsellerini inceleyelim” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada gösterilen organ adlarının yanındaki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmektedir. Ayrıca sayfadaki tabloda vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü organ adlarını gösteren kavram haritası vardır. (*karın → karnım...*) Türkçedeki “*vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi*”nin öğretilmesi amaçlanmıştır.

4.1.1.5.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde üç farklı etkinlik için DVD ile verilmiş dinleme kaydı bulunmaktadır. Birincisi Esra ile Filiz’in mesleklerle ilgili diyalogu, ikincisi “Hobiler” isimli kurmaca metnin seslendirildiği kayıt, üçüncüsü ise 103. sayfadaki “Kızılırmak’ta Bir Fotoğrafçı” başlıklı dinleme kayıdır. Kayıtlardaki seslendirme teknik olarak başarılıdır, ancak daha fazla kayıtlarla konular desteklenmeliydi. Ayrıca bu kayıtların bir kısmının da *izleme etkinliğine* yönelik olması gerekirdi. Çünkü yabancı dil öğretiminde izleme etkinliği önemlidir.

4.1.1.5.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 78. tabloda gösterilmektedir.

78. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓
Doğru/Yanlış soruları		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almıştır. Ayrıca yine bölüm sonunda 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı vardır.

4.1.1.5.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Yüz dokuzuncu sayfadaki kurmaca metinde “*İnsanlar genellikle işlerine uygun elbise giyiyorlar.*” cümlesinde ifade hatası vardır. “*genellikle*” zarfının kullanıldığı cümlelerde fiil *geniş zaman kipinde* olmalıdır. Oysa buradaki cümle *şimdiki zaman kipi* ile yazıldığından *anlatım bozukluğu* yapılmıştır. Buradaki cümle “İnsanlar genellikle işlerine uygun elbise giyerler.” şeklinde olmalıydı. Bunun dışında bölümde dil anlatım yönünden bir kusura rastlanılmamıştır.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata tespit edilmemiştir. Bütün metinler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir.

4.1.1.5.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde İstanbul ve Türkiye'nin önemli alışveriş, turistik tarihi mekânlarından birinin fotoğrafı bölüm başında resmedilerek kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. Yine 100. Sayfadaki *Mesleğimi Seviyorum* başlıklı kurmaca metinde geçen Süleymaniye Camii, Bayram Namazı gibi kavramlarla kültürümüzün önemli öğeleri tanıtılmak istenmiştir.

95. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 97

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Farklı meslekler, Türkiye'deki insanların meslekleri ile geleneksel el sanatlarından "Bakır İşlemeciliği"nin bu bölümde yer verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde *Süleymaniye Camii* ve *Bayram Namazı* konusunun ele alınmasıyla manevî değerlerimiz tanıtılmak istenmiştir. Bölüm, bu konuda başarılı bir şekilde düzenlenmiştir.

4.1.1.6 Altıncı bölüm (Sayfalar: 117-136)

➤ **Konu:** Meslekler

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 31

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Yolculuk ile ilgili konuşma kalıplarını öğrenme,

Ulaşım araçlarını tanıma,

Mevsimleri öğrenme,

Dil bilgisi etkinliği içinde; +ki/ DAki, +(I)ncI gibi yapıların öğrenilmesi hedeflemiştir.

4.1.1.6.1 Dil becerileri

• Dinleme

Sayfa 118'deki birinci etkinlikte "Yolculuk Nereye" başlıklı kurmaca metne dayalı okuma parçası vardır. Bu metin DVD'deki kayıta seslendirilmiştir. Ayrıca sayfada metin altında verilen 4 soru sorulmuş, bu soruların cevapları boşluklara yazılması istenmiştir. Bu etkinlikte metinde geçen boşlukların uygun cümlelerle cevaplanması istenmiştir. Metin yolculuk, uçuş bilgilerine ait kavramların öğrenilmesi bağlamında yerinde bir konu tercihi olduğunu söylemek mümkündür.

A. YOLCULUK NEREYE?

 1. Dinleyelim, tamamlayalım, cevaplayalım.
Uçağımıza Hoş Geldiniz

Türk Hava Yollarının TK 737 sefer sayılı Ankara uçağına hoş geldiniz. Sayın yolcularımız, emniyet kurallarını size anlatmak istiyoruz.

..... koltuğun cebinde güvenlik kartını bulacaksınız. Lütfen, kemerinizi kurallara uygun şekilde bağlayınız. Cep telefonlarınızı kapatınız ya da uçuş moduna alınız. Uçağımızda altı adet acil çıkış kapısı vardır. Acil inişlerde, uçağı,

Kabin

maskeleri

maskeniz

Herhangi

sivri cisim

karınız. I

bir uçuş

96. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 118

Yüz yirmi birinci sayfadaki 6. Etkinlikte, DVD'deki kayıta Filiz ve Mehmet'in fiziksel özelliği ile meslek bilgileri anlatılmış. Bu özelliklerin yandaki boşluklara

uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Meslek isimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

124. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlığı altında ulaşım ile ilgili DVD kaydının dinlenmesi ve burada geçen bilgilere göre sayfadaki tabloda bulunan kutucuklardaki “Doğru/Yanlış” seçeneklerinden birinin işaretlenmesi istenmektedir. Yolculuk, otel, havaalanında kullanılan kavram ve kelimeleri öğrenme adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

128. Sayfadaki “Bugün hava Nasıl?” başlıklı bölümde DVD’deki kayıtle birlikte Emine ve Kemal’in hava durumu ile karşılıklı konuşmaları verilmiştir. Hava durumu ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

• Okuma

124. Sayfadaki “Okuyalım, yazalım” başlığı altında *Ben Kimim?* diye soran; “Mei, Mahmud, Sandra”nın kendini tanıttığı kısa kurmaca metin vardır.

125. Sayfadaki “Kurallar” başlığı altında görsel dinlemeye dayalı değişik mekânlarda çekilmiş 6 fotoğraf verilmiş ve bu fotoğraflarla ilgili bazı kurallar verilmeye çalışılmıştır. Bu yönüyle *görsel dinlemeye* dayalı böyle bir ögenin verilmesinin yerinde bir tercih olduğu söylenebilir.

126. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlığı altında *Dünya Motosiklet Şampiyonu* Kenan Sofuoğlu’nun anlatıldığı kurmaca metin vardır. Bu metnin altında metinle ilgili 5 soru sorulmuş ve altındaki boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir.

131. Sayfadaki “okuyalım, işaretleyelim” başlığı altında “Sedat ve Ailesi”nin yapmış olduğu pikniğin anlatıldığı bir kurmaca metin verilmiş, metnin içeriğine göre, metnin yanında bulunan 6 fotoğraftan uygun olanlarının işaretlenmesi istenmiştir.

97. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 131

134. Sayfadaki “Serbest Okuma” etkinliğinde “Fayton” adlı kurmaca metnin okunmasına dayalı etkinlik vardır. Adalar ve bazı turistik bölgelerimizde hâlâ kullanılan faytonun tanıtılması adına güzel bir okuma etkinliği olduğu söylenebilir.

• **Konuşma**

122. Sayfadaki karşılıklı konuşma etkinliğinde “Hostes” ile “Ahmet”in uçakta konuştuğu diyalog metni vardır. Yine bu etkinlikte uçak içinde Murat ve Ahmet’in yolculukla ilgili diyalogu vardır. Uçak ve yolculuk ile ilgili kavramların öğretilmesi istenmiştir.

125. Sayfadaki “Konuşalım” başlığı altında “Günlük hayatınızda hangi taşıma araçlarını (vasıtalarını) kullanıyorsunuz? Niçin?” sorusu yöneltilerek konuşma etkinliğine yer verilmiştir.

134. Sayfadaki “Konuşalım” başlıklı etkinlikte verilen kelimelerle ilgili konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir. Bu etkinlikte hava durumu ile ilgili kavramların öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• **Yazma**

120. Sayfadaki 5. “Okuyalım, Tamamlayalım” etkinliğinde beş cümle ve bu cümlelerdeki boşlukların uygun kelimelerle yazılması istenmektedir.

122. Sayfadaki 7. yazma etkinliğinde hava alanlarında bulunan uçuş bilgi panosu resmedilmiş ve bu bilgilere yönelik sayfada verilen boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu da çok başarılı bir uygulama olmuştur. Havaalanında geçen cümlelerin öğrenilmesi ve uçuş ile ilgili kavramların verilmesinin yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

123. Sayfadaki 9. etkinlikte, “Bir uçak yolculuğumuzu yazalım” başlığı altında yazma etkinliğine yer verilmiştir.

Ayrıca “Trafik çok sıkıştı, havaalanına geç kaldım.” Başlığı altında sayfada boş bırakılan bölüme yazma etkinliği için yer ayrılmıştır.

123. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde “Kelime Dünyası” adı altında tabloda verilen kelimeler ile cümle kurma çalışması yapılmak istenmiştir. Uçuş kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

124. Sayfadaki “Merhaba, benim adım...” diye başlayan ve boş bırakılan yerlere öğrencilerin -tıpkı yukarıdaki “Mei, Mahmud, Sandra”nın kendilerini tanıtmaları gibi- kendini tanıtan yazı yazması istenmiştir.

127. Sayfadaki “Cevaplayalım, yazalım” kısmında “Benim kursum/okulum” başlığı altında bir kurs/okul resmedilmiş. Katlardaki sınıfta öğrenci ve öğretmenler

bulunmaktadır. Bu resme yönelik 6 soru sorulmuş ve bu soruların altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmiştir.

Ayrıca Benim okulum başlığı altında öğrencilerin kendi okulunu/ kursunu tanıtmaları istenmiştir.

129. Sayfadaki “Hava Durumu” ile ilgili sayfadaki şekillere bakılarak havanın nasıl olduğunun yazılması istenmiş. Hava durumu ile ilgili kavramlarının öğrenilmesi adına yerinde olmuş bir uygulamadır. Hava durumu ile ilgili kavramların ilk kurlarda bilinmesi, öğretilmesi önemlidir.

Yine aynı sayfada “Seçelim, yazalım” başlığı altında hangi mevsimde havanın nasıl olduğuna dair yazma etkinliği yapılmıştır. İlgili boşlukların uygun kelimelerle yazılması istenmiştir.

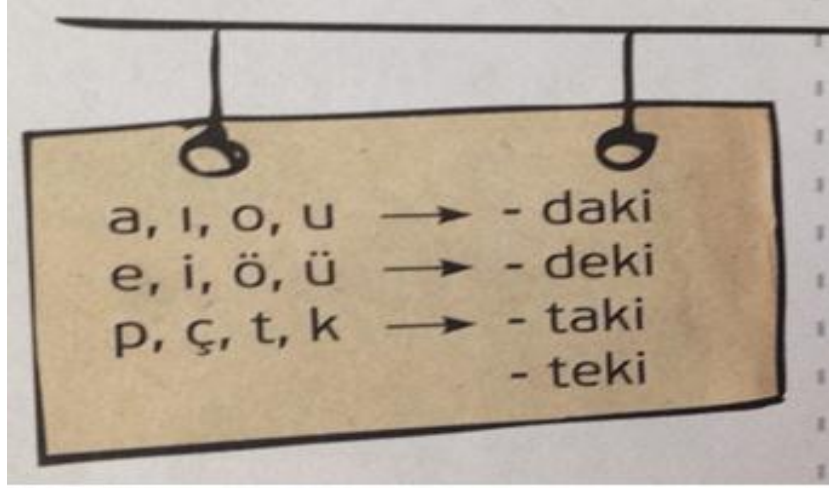
132. Sayfadaki “cevaplayalım” başlığı altında yazma etkinliğinde verilen soruların altındaki boşluklara uygun cümlelerin yazılması istenmiştir. Ayrıca yine aynı sayfadaki 8. etkinlikte hava durumu ile ilgili yazma çalışması vardır.

133. Sayfadaki 9. etkinlikte “En Sevdiğim Piknik” başlıklı yazıda yazma etkinliği için sayfada boş alan bırakılmış. *Piknik* faaliyeti ile ilgili kavramların öğrenilmesi, amaçlanmıştır.

133. Sayfadaki “Seçelim, tamamlayalım” başlıklı 10. etkinlikte 6 soru sorulmuş ve sorulardaki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir. “hangi, nerede, niçin, kim, ne zaman, nasıl” gibi kelimelerin öğrenilmesi amaçlanmıştır.

• Dil Bilgisi

119. Sayfadaki 2. etkinlikte “Okuyalım, Tamamlayalım” başlıklı bölümde bulunan 13 farklı fotoğrafın altındaki boşluklara +*DAki*, +*ki* eklerinden uygun olanların yerleştirilmesi istenmiştir. Bu etkinliğin yanında ünlü uyumuna bağlı ünlü değişimleri kavram haritası ile gösterilmiştir. Ayrıca bu sayfada bulunan 5 cümle ile Filiz ve Mehmet ait özelliklerin karşılaştırılması istenmektedir. Dil bilgisindeki yapıların bu şekilde daha da iyi öğrenilmesi amaçlanmıştır.

98. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 119

120. Sayfadaki “İnceleyelim” başlıklı 4. etkinlikte iki fotoğraf ve bu fotoğraflardaki konuşma metninin yardımıyla *bulunma hâli eki* (+DA) ve +ki ekinin kullanımıyla ilgili alıştırmalara yer verilmiştir.

Bu bölümde dört temel dil becerileri ve dil bilgisi ile ilgili konulara yeterince yer verilmiştir. Ancak *konuşma* etkinlikleri için düzenlemenin diğer bölümlere göre daha az olduğu görülmektedir.

4.1.1.6.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümdeki DVD’de üç dinleme kaydı düzenlenmiştir. Bu kayıtlarla birlikte sayfada verilen metinlerdeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Diğer bölümlerde olduğu gibi *izleme* ile ilgili kayıt yoktur. Kayıtların bilinen tiyatro, TV sanatçıları tarafından seslendirildiği görülmektedir.

4.1.1.6.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 79. tabloda gösterilmektedir.

79. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları bulunmaktadır. Ayrıca yine bölüm sonunda 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı vardır. Bu da yerinde başarılı olmuş bir uygulamadır. Ayrıca 130. sayfadaki ölçme değerlendirme sorularında mevsimler ve hava durumu ile ilgili *yerleştirme* sorusu sorularak öğrencilerin konuyu daha iyi pekiştirmeleri istenmiştir. Bu yönüyle başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

B. TRAFİKTE

1. Dinleyelim, işaretleyelim. Otel Nerede?

	D	Y
1. Ahmet'in oteli Taksim'de.	✓	
2. Onlar önce otobüse sonra taksiye binecekler.		
3. Havaalanından şehir merkezine on dakikada bir metro hareket ediyor.		
4. Şehir merkezinden otel 50 dakika sürüyor.		

99. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 124

4.1.1.6.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Bu bölümde dil anlatım yönünden bir eksikliğe rastlanılmamıştır. Ancak soru ekinin kullanıldığı birden fazla cümlenin bulunduğu sıralı cümlelerde soru eki her cümleden sonra değil de en son cümlenin sonuna konmalıdır. Sıralı cümlelerde her cümlenin sonuna konulan soru eki yerine virgül konmalıydı. Soru işaretinin en sondaki cümlenin sonuna konulması yeterlidir.

• Yazım-Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata görülmemiştir. Bütün metinlerin yazım ve noktalama kurallarına uygun olarak düzenlendiği belirlenmiştir.

4.1.1.6.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde de kültür aktarımına dikkat edilmiştir. İstanbul'un tarihi mekânlarından biri olan Haydar Paşa Tren Garı'nın fotoğrafı bölüm başında verilmiştir. Dünya motor şampiyonu Kenan Sofuoğlu'nun anlatıldığı fotoğraflarla/resimlerle kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

Yine bu bölümde geçen ulusal hava yolu şirketimiz Türk Hava Yolları'nın amblemi ve THY amblemi; "Fetih 1453" ile "Düğün Dernek" filminin afişinin verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

100. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 117

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde değişik milletlerden (Çin, Ürdün, Hollanda gibi) ülkelere ait öğrencilerin fotoğraflarına da yer verilerek evrensel kültüre dikkat çekilmek istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.1.7 Yedinci bölüm (Sayfalar: 118-154)

- **Konu:** İletişim
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 31
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Telefonda konuşma,

Bilgisayar ve internet üzerinden konuşma,

Bilgisayar ve internet terimlerini,

İletişimle ilgili kavramları,

“+A göre, bence, +DEn daha” gibi yapılarının, “karşılaştırma zarfları ve sıfatları”nın kullanımı hedeflenmiştir.

4.1.1.7.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yüz kırk ikinci sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim” başlıklı 8. etkinlikte “Satıcı” ve “Murat”ın yer aldığı DVD kaydı ile dinleme etkinliği yapılmak istenmektedir. Murat bu kayıta “Satıcı, kasa görevlisi” ile konuşmaktadır. Alışveriş kavramlarının öğrenilmesi adına iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Ayrıca bu dinleme kaydı ile ilgili olarak sayfada verilen diyalog metninin altındaki tabloda bulunan 8 farklı sorunun “Doğru, Yanlış” şeklindeki kutucuklardan uygun olanlarına işaretlenmesi istenmiştir.

8. Dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim.

Cep Telefonu Alıyoruz

Murat	İyi günler.
Satıcı	İyi günler, buyurun.
Murat	Vitrindeki telefona bakmak istiyorum.
	Tabii efendim. Hangisi?
Satıcı
Murat	Bu telefonlar çift kartlı.
Satıcı	Ben de böyle bir telefon istiyorum.
Murat telefonum tek kartlıydı.
	İnternet bağlantısı var mı?

101. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 142

Yüz kırk yedinci sayfadaki “Dinleyelim, Cevaplayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıta Ahmet’in iş başvurusu ile ilgili konuşma, bununla ilgili sayfada kurmaca metin vardır. Bu metinle ilgili soruların altına cevaplarının “Yazalım” başlığı altında boş bırakılan yerlere “Sizin Bilgisayarınız Nelerden Şikâyet Ediyor?” Sorusu sorularak cevaplanması istenmekte bu şekilde yazı uygulaması yapılmak istenmektedir.

151. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıta geçen Kemal Bey’le, Yaren’in karşılıklı konuşmaları vardır. Bu karşılıklı konuşmaların dinlenmesinden sonra sayfada bu konuşma diyalogunda boş bırakılan yerlere uygun cümlelerin yazılması istenmiştir. Ayrıca metnim altında bulunan “D/Y” tablosunda 6 adet soru sorulmuş cümlelerin doğru veya yanlış olmasına bakılarak işaretleme yapılması istenmektedir.

• Okuma

138. Sayfadaki “Okuyalım, Cevaplayalım” başlıklı bilgilendirici okuma metninde telefonu icat eden “Graham Bell” anlatılmaktadır. Bu metnin hemen altında 4 soru sorularak sayfadaki boşluklara bu sorunun cevaplanması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yerinde olmuş bir uygulama olarak görülebilir.

139. Sayfadaki 2. etkinlikte on adet küçük fotoğrafla günümüzdeki iletişim araçları tanıtılmış ve bu fotoğraflara yönelik sorular sorulmuştur.

Yine bu sayfadaki 3. etkinlikte telefon çeşitlerinin fotoğrafları gösterilerek bunlarla ilgili sorular sorulmuştur.

140. Sayfadaki “Okuyalım” başlıklı 4. etkinlikte *Filiz Hanım* ile sekreterin telefonda karşılıklı konuşması bulunmaktadır. Sayfada da bununla ilgili diyalog metni verilmiştir. (Bkz. 102. Şekil)

4. Okuyalım, cevaplayalım. *En Ucuz Uçak Bileti*

Sekreter	Altınkanat Havayolları, buyurun!
Filiz Hanım	İyi günler. Ben İstanbul’dan arıyorum.
Sekreter	Buyurun efendim.
Filiz Hanım	Oğlum, Ankara’dan İstanbul’a uçakla gelmek istiyor. Boş yeriniz var mı?
Sekreter	Tabii efendim, boş yerimiz var.
Filiz Hanım	Sizde bilet fiyatları ucuz mu?
Sekreter	Şu anda bizden daha ucuz uçak bileti yoktur.
Filiz Hanım	Ben, en ucuz uçak biletini arıyorum.

102. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 140

143. Sayfadaki *Tamamlayalım* başlıklı 9. etkinlikte *Asuman, Murat, Meryem ve Taner*'in bilgileri verilerek sayfada, altta bulunan eksik cümlelerin tamamlanması istenmiştir.

144. Sayfadaki *Okuyalım, cevaplayalım* başlıklı okuma/ dinleme etkinliğinde kurmaca metin verilmiş ve bu kurmaca metinle ilgili “Doğru/Yanlış” şeklinde doldurulmalı sorular sorulmuştur.

152. Sayfadaki “Serbest Okuma” başlığı altında haberleşme ile ilgili bilgilendirici metin verilerek serbest okuma çalışması yapılmak istenmiştir.

• **Konuşma**

139. Sayfadaki 2. etkinlikte on adet küçük fotoğrafla; telefon, mektup, gazete gibi iletişim araçları tanıtılmış ve bu fotoğraflara yönelik sorular sorularak bu sorularla ilgili konuşma etkinliği düzenlenmek istenmiştir.

103. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 139

147. Sayfadaki *İşaretleyelim, konuşalım* başlıklı 8. etkinlikte internetin faydaları ve zararları hakkında konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

148. Sayfadaki “Konuşalım” başlıklı etkinlikte “Aşağıdaki fotoğraflar Size Neyi hatırlatıyor?” sorusu sorularak konuşma etkinliği düzenlenmek istenmiştir. Bu fotoğraflarda; düğün davetiyesi, yüzük ve düğün pastası vardır. Ancak düğün davetiyesi çok acemice çizilmiş olmakla birlikte yerinde bir uygulama olmuştur.

150. Sayfadaki “İnceleyelim, Konuşalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “Esin, Ceren” ve “Garson”un diyalogu vardır ve bu diyalogla ilgili iki adet konuşma sorusu

sorularak konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir. Günlük konuşma kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

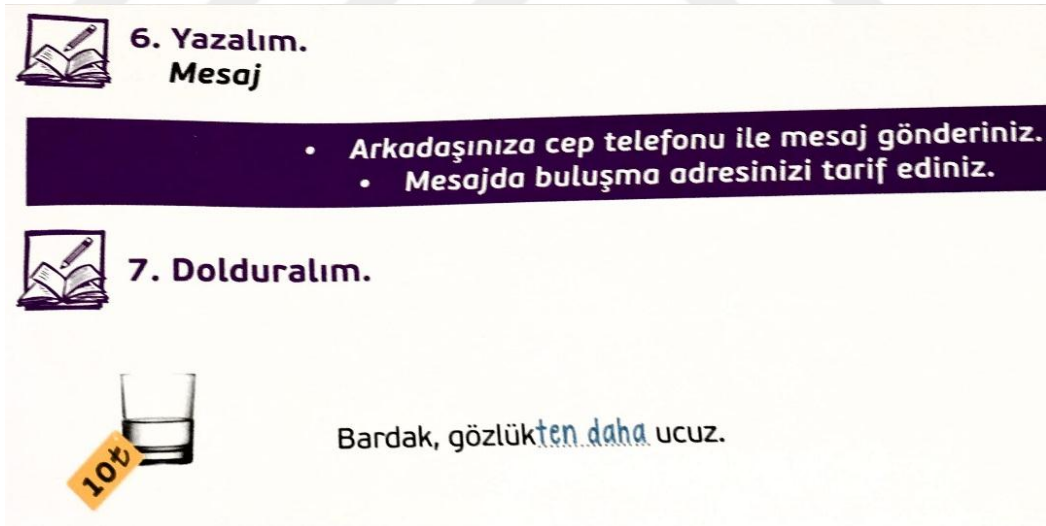
• **Yazma**

139. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 4 farklı kişiye ait fotoğrafla ilgili fotoğrafın altındaki boşluklara bu kişilerin boy, kilo gibi fiziksel özelliklerinin yazılması istenmiştir. Kişilere ait fiziksel özellikleriyle ilgili kelime ve kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

139. Sayfadaki “İnceleyelim, cevaplayalım, yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen telefon resimleriyle ilgili 3 soru sorulmuş ve bu soruların cevaplarının boşluklara yazılması istenmiştir. “Telefon etmek, telefon çalmak, telefonla görüşmek, telefonla aramak gibi kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

143. Sayfadaki “Kelime Dünyası” başlıklı tabloda verilen kelimelerle ilgili yazma etkinliği düzenlenmiştir. Buradaki kelimelerle cümleler yazılması istenmiştir.

141. Sayfadaki “cevaplayalım” başlığı altında 7 soru sorulmuş, soruların altındaki boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir.

6. Yazalım. Mesaj

- Arkadaşınıza cep telefonu ile mesaj gönderiniz.
- Mesajda buluşma adresinizi tarif ediniz.

7. Dolduralım.

 Bardak, gözlükten daha ucuz.

104. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 141

Yine bu sayfadaki 6. etkinlikte cep telefonu ile mesaj yazma çalışması yapılmıştır.

144. Sayfadaki “İnceleyelim, yazalım” başlıklı etkinlikte çeşitli bilgisayarların fotoğrafları verilmiş ve bu fotoğraflarla ilgili fotoğrafların altında verilen 5 sorunun cevaplanması istenmiştir.

144. Sayfadaki 2. etkinlikte “Bilgisayar Size Ne Diyor” başlıklı kurmaca metnin okunması eve bu metinle ilgili iki sorunun cevaplanması, yazılması istenmiştir.

147. Sayfadaki Yazalım başlıklı yazma etkinliğinde tablo içinde verilen kelimelerle ilgili yazma çalışması yapılmak istenmiştir. Haberleşme, bilgisayar terimlerine ait kelimelerin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir..

148. Sayfada “Yazalım” başlığı altında tabloda verilen kelimelerin cümlede kullanılmasına yönelik yazma etkinliği düzenlenmiştir.

149. Sayfadaki “Yazalım” başlığı altında “İyi ki Doğdu Fatih” adlı bir doğum günü partisine ilişkin davetiye resmedilmiştir. Bu davetiye ile ilgili sorular sorulmuş ve boşluklara bu soruların cevaplarının yazılması istenmiştir.

152. Sayfadaki “Yazalım” başlığı altında “Ne Yapıyor?” sorusu ile yanda verilen fotoğraftaki kişilerin ne yaptığı sorulmuş ve cevaplarının yazılması istenmiş.

152. Sayfada “Yazalım” başlığı altındaki etkinlikte tabloda verilen kelimelerle ilgili yazma çalışması yapılması istenmiştir.

• Dil Bilgisi

141. Sayfadaki 7. etkinlikte “Dolduralım” başlığı altında “+ten daha” gibi karşılaştırma zarfları ile ilgili yazma etkinliği düzenlenerek karşılaştırma cümleleri oluşturma hedeflenmiştir.

146. Sayfadaki “en” karşılaştırma sıfatının kullanıldığı örneklerle karşılaştırmalı cümle kurma alıştırmaları yapılmıştır. Konunun pekişmesi adına yararlı bir etkinlik olduğu söylenebilir.

 6. Tamamlayalım.

 Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur. (kalabalık - şehir)

..... en Ağrı'dır. (yüksek- dağ)

 Dünya en Everest'tir. (yüksek - tepe)

..... en Çin'dir. (kalabalık - ülke)

105. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 146

151. Sayfada geçen “İnceleyelim” başlıklı etkinlikte iki kişinin karşılıklı konuştuğu fotoğraf verilerek “+Den beri, +Dir” gibi yapılar öğretilmeye çalışılmıştır.

4.1.1.7.1 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde DVD’de üç farklı kayıtle dinleme etkinliği düzenlenmiştir. Birincisi “Murat ve Satıcı”nın mağazadaki alışveriş konuşması. İkincisi “Ahmet”in iş başvurusuyla ilgili telefon görüşmesinin anlatıldığı kayıt, üçüncüsü ise “Kemal Bey”le kızı “Yaren”in karşılıklı konuştuğu bölümdür. Seslendirmenin başarılı olduğu anlaşılmaktadır, ancak dinleme eğitimi için daha fazla kayıt olması, bu kayıtların bir kısmının da *izleme* etkinliğine yönelik olması yabancı dil öğretiminde önemlidir.

4.1.1.6.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 80. tabloda gösterilmektedir.

80. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme- anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almıştır. Ayrıca yine bölüm sonunda 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile birlikte hemen arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı vardır. Bu da yerinde, başarılı olmuş bir tasarımdır. 142. Sayfada bulunan D/Y uygulamalarının başarılı bir düzenleme, etkinlik olduğu görülmektedir.

	D	Y
1. Murat vitrindeki telefona bakmak istiyor.		
2. Murat soldaki telefonu istiyor.		
3. Telefon çift kartlıdır.		
4. Telefonun internet bağlantısı yok.		
5. En dayanıklı batarya bu telefondadır.		
6. Murat telefonu beğenmiyor.		
7. Murat parayı nakit ödüyor.		
8. Kartla ödemeye altı veya sekiz taksit yapıyorlar.		

106. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 142

4.1.1.6.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım Özellikleri**
- Bu bölümde dil anlatım yönünden hata tespit edilmemiştir.
- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümle ve metinlerde *yazım noktalama* yönünden bir hata görülmemiştir.

4. 4.1.1.6.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde İstanbul ve Türkiye'nin önemli tarihi mekânlarından Eminönü'ndeki "Postane Binası"nın fotoğrafının bu bölümde verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. (Bkz. 107. Şekil)

107. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 137

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde Telefonun mucidi Graham Bell'in de metin konusu olarak ele alınmasıyla evrensel değerler yansıtılmak istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.1.8 Sekizinci bölüm (Sayfalar: 155-174)

- **Konu:** Tatil
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 31 Bu bölümde dil bilgisine yönelik etkinlik bulunmamaktadır.
- **Hedeflenen Kazanımlar:**
Geleceğe yönelik planlar yapabilmeyi ve
Tatille ilgili temel kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.1.8.1 Dil becerileri

• Dinleme

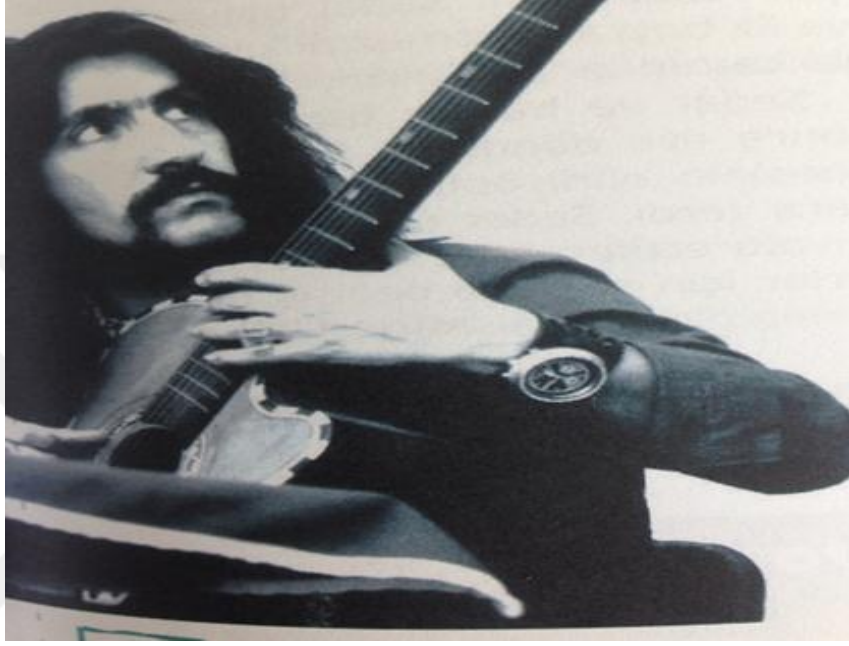
Yüz elli sekizinci sayfadaki 4. etkinlikte “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD kaydı ile “Arkadaşım” adlı kurmaca bir mektup seslendirilmiştir. Seslendirilen bu mektupla ilgili olarak sayfada verilen boşlukların tamamlanması istenmektedir. Bölümde öğrenilen kavram ve kelimelerin pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

Yüz altmış ikinci sayfadaki “Yaz Tatili” adlı DVD kaydıyla birlikte sayfada verilen metin yardımıyla *dinleme ve yazma* çalışması yapılmak istenmiştir. Bununla ilgili olarak sayfada verilen metindeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Bu yönüyle kayıt kalitelidir. Seçilen metin de öğrencileri güdülemesi bakımından yararlı olduğu anlaşılmaktadır.

108. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 158

Yüz yetmiş birinci sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlığı altında Barış Manço’nun *Bugün Bayram* şarkısı verilerek güzel bir uygulama olduğu söylenebilir. Yabancı dil öğretiminde konuya uygun özenle seçilmiş şarkı ve şiirlerin bunlarla ilgili kayıtların *dinleme* etkinliği için kullanılması doğru düşünülmüş ve tasarlanmış bir uygulamadır.

109. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 171

- **Okuma**

156. Sayfadaki “Hafta Sonu” başlıklı bölümde “Büyükada’da Hafta Sonu” adlı kurmaca metne dayalı okuma etkinliği düzenlenmiştir. Burada Büyükada’daki hafta sonu tatili anlatılarak İstanbul’un turistik mekânlarından *Büyükada* tanıtılmıştır.

157. Sayfadaki 2. etkinlikte “Hafta Sonu Nereye Gidelim?” Sorusuyla okuma anlama etkinliği düzenlenmiştir. Burada Türkiye’nin turistik mekânlarından Safranbolu, Amasra, Kapadokya’nın fotoğrafları verilerek bu yerler hakkında bilgi verilmiş. Ayrıca “Hafta Sonu Planı” adlı diyalog çalışmasında *Deniz*, *Ahmet*, *Derya*’nın karşılıklı diyalogu vardır.

158. Sayfadaki 3. etkinlikte “Doğa Yürüyüşü” adlı kurmaca okuma metni verilmiş. Bu metinle ilgili sayfada verilen 5 soruyla metnin daha iyi anlaşılması istenmiştir.

159. Sayfadaki Okuyalım cevaplayalım başlığı altında *İrfan Bey*, *Filiz Hanım* ve “Turizm Acentecisi”nin karşılıklı konuşmasını içeren metin bulunmaktadır.

160. Sayfada ise bu karşılıklı konuşmaya yönelik anlama soruları sorulmuştur.

162. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı etkinlikte *Melike*’nin “Yaz Tatil Planı” adlı kurmaca metnin okunması istenmektedir.

162. Sayfada Okuyalım, işaretleyelim başlıklı okuma etkinliğinde Müfit Aksakal’ın “*Tatilde Yaptıklarım*” adlı şiiri vardır. Bu şiire yönelik şiirin hemen yanında “D/Y” ölçme değerlendirme etkinliği yapılarak güzel bir düzenleme yapıldığı söylemek mümkündür. Edebi bir metnin seçilmesi ve şiirin bu şekilde anlaşılıp anlaşılmadığının kontrol edilmek istenmesinin yerinde bir uygulama olduğu izlenimini vermektedir. Öğrenciyi güdülemesi bakımından da başarılı bir düzenleme olduğu görülmektedir.

165. Sayfadaki “Okuyalım, yazalım” başlıklı okuma ve yazma etkinliğinde sayfada paragraf şeklinde verilen kurmaca metnin okunması istenmekte bu metne benzer *okul gezisi* ile ilgili yazı yazılması istenmektedir. Kitabın son bölümünde böyle bir konunun seçilmesinin yerinde olduğu söylenebilir.

110. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 169

166/167. Sayfalardaki “Bayram” başlıklı okuma etkinliğinde bayram günü Asuman Hanım ile İrfan’ın aile büyüklerinden Mustafa Bey’e yaptıkları bayram ziyareti konu edinilmiş; karşılıklı konuşma, diyalog metni ile verilmiştir. Kültür aktarımı için böyle bir konuyu seçilmiştir.

168. Sayfadaki 2. etkinlikte bayram tebriği için kartların yazıldığı tebrik kartı ve bununla ilgili “VAR/YOK”lu ölçme değerlendirme soruları bulunmaktadır. Soru çeşitliliği açısından yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

169. Sayfadaki *Ramazan Bayramı* adlı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt yardımıyla öğrencilerin dinlediklerini 3 başlık altında yazmaları istenmiştir.

172. Sayfada “Serbest Okuma” başlığı altında “Bayram Namazı” adlı bilgilendirici metnin okunması istenmiştir.

- **Konuşma**

160. Sayfadaki “Konuşalım” başlığı altında “Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?” Sorusu öğrencilere yöneltilerek tabloda verilen kelimeler yardımıyla konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

163. Sayfadaki “Konuşalım” başlığı altında tatilde yanınıza hangilerini alıyorsunuz, niçin? Sorusu sorularak sayfada verilen çeşitli eşyalara ait fotoğraflar verilmiştir.

111. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 163

Yüz yetmiş birinci sayfadaki “Anlatalım” başlıklı etkinlikte “Bayramlarımız” konusu ele alınmış ve “Sizin ülkenizde hangi bayramlar var? Bayramlarda neler yapıyorsunuz?” Sorusu yöneltilerek öğrencilerin bu konuda konuşmaları istenmiştir.

- **Yazma**

157. Sayfadaki “Hafta Sonu Planı” adlı metne yönelik yazma etkinliği düzenlenmiştir.

158. Sayfadaki 3. Etkinlikte “Doğa Yürüyüşü” adlı kurmaca okuma metni verilmiş, bu metinle ilgili 5 sorunun cevaplanması istenmiştir.

158. Sayfadaki 4. Etkinlikte “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD kaydı ile “Arkadaşım” adlı kurmaca bir mektup seslendirilip bu mektupta boş bırakılan yerlere doğru cümlelerin yazılması istenmiştir. Mektup yazımına ilişkin kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

160. Sayfadaki 6. etkinlikte “Cümle Kuralım” başlığı altında 5 cümlenin, verilen kelimelere göre yeniden oluşturulması istenmiştir.

161. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı 7. etkinlikte “Hafta Sonu Planım” adlı yazı yazma çalışması düşünülmüştür. Burada verilen kelime ve fotoğraflar yardımıyla öğrencilerin hafta sonu planını yazmaları istenmektedir. Bu yönüyle başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

112. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 161

Yüz altmış ikinci sayfadaki “Yaz Tatili” adlı DVD kaydında, metin yardımıyla *dinleme* ve *yazma* etkinliği yapılmak istenmektedir. Metindeki boşlukların tamamlanması istenmiştir. Bu metnin altındaki 5 adet sorunun cevaplanması istenmiş, cevapların ilgili boşluklara yazılması istenmiştir. 162. Sayfadaki “Okuyalım, cevaplayalım” başlıklı etkinlikte Melike’nin “Yaz Tatil Planı” adlı kurmaca metnin okunmasına dayalı olarak verilen 5 sorunun yandaki boşluklara cevaplanması yazılması istenmektedir.

168. Sayfada “Bayram” ziyaretine giden *İrfan* ve *Asuman*’ın diyalogu ile ilgili sorulan 7 sorunun cevaplanması, yazılması etkinliği düzenlenmiştir.

162. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı etkinlikte bayram kartlarının yazılması istenmiştir.

169. Sayfadaki *Ramazan Bayramı* adlı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt yardımıyla öğrencilerin dinlediklerini 3 başlık altında yazmaları istenmiştir. Bu etkinlik fotoğraflarla desteklenerek başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

171. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlığı altında Barış Manço’nun *Bugün Bayram* şarkısı DVD’deki kayıttan dinletilerek, şarkı sözlerinin sayfada eksik kalan yerlere gelmesi gereken kelimelerin yazılması istenmektedir.

4.1.1.8.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde dört farklı kayıt (DVD) ile dinleme etkinliği için düzenlenmiştir. En son kayıta yer alan Barış Manço’nun *Bugün Bayram* şarkısının dinleme etkinliği için kullanılması iyi düşünülmüş, tasarlanmış bir uygulamadır. Ancak kayıtların sadece ses kaydı şeklinde olması, video kayıtlarının bulunmaması bir eksiklik olarak görülebilir. Çünkü yabancı dil öğretiminde diyalog çalışmalarının vd. etkinliklerin, kısa filmler şeklinde gösterilmesi, hedef dilin daha çabuk öğrenilmesine katkı yaptığı bilinmektedir.

4.1.1.8.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 81. tabloda gösterilmektedir.

81. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma- anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	

Ölçme değerlendirme sorularında bu bölümde de çeşitliliğe yer verilerek bütün teknikler kullanılmıştır. Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almıştır. Ayrıca yine bölüm sonunda 173. sayfada “Değerlendirme” başlığı altında 10 tane *çoktan seçmeli soru* ile hemen onun arka sayfasında, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri “Kendimi Değerlendiriyorum” başlığı altında *öz değerlendirme* kısmının bulunmasının ölçme değerlendirme bakımından başarılı bir tasarım olduğu görülmektedir.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

<p>Ses kayıtları ile ilgili sorulara cevap verebilirim.</p>	<p>Sosyal etkinliklerle ilgili temel kavramları anlayabilirim.</p>	<p>Özel günler ile ilgili temel ifadeleri anlayabilirim.</p>
<p>Bir tatil gününde yaptığım etkinlikleri basit bir şekilde yazabilirim.</p>	<p>Duruma ve zamana uygun selamlaşma ve vedalaşma kalıplarını kullanabilirim.</p>	<p>Beğenilerim ile ilgili sorulara cevap verebilirim.</p>
<p>Zaman ifadelerini kullanarak basit sorular sorabilirim.</p>	<p>Gün içindeki etkinliklerimi basit ifadelerle anlatabilirim.</p>	<p>Gelecekle ilgili planlarımı sırayla yazabilirim.</p>
<p>Çevremdeki kişiler ve nesnelere ilgili basit betimlemeler yapabilirim.</p>	<p>Temel cümle kalıplarını doğru kullanabilirim.</p>	<p>Kendimi ve durumumu anlatabilirim.</p>

113. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 174

DEĞERLENDİRME

1. Hangi ifade yanlıştır?

- A) İkiye yirmi var
- B) İkiye yirmi geçiyor
- C) İkiye çeyrek kala
- D) İki buçuk

2. Elif ev..... dışarı çıkıyor.

- A) -den
- B) -de
- C) -yi
- D) -ye

3. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Benim evim
- B) Onun kalemi
- C) Senin yüzüğünüz
- D) Onların düğünü

4. Hangi ifade doğru?

- A) Ağlıyor
- B) Dinliyor
- C) Söylüyor
- D) Bekliyor

5. Hangisi yanlıştır?

- A) Üçüncü
- B) İkinci
- C) Dörtüncü
- D) Onuncu

6. Hangisi yaz mevsimine ait değildir?

- A) Haziran
- B) Temmuz
- C) Mayıs
- D) Ağustos

7. Hangisi Türkiye’de değildir?

- A) Peri bacaları
- B) Efes
- C) Sultanahmet
- D) Tac Mahal

8. Hangisi doğru?

- A) Sunun sesi
- B) dolapın çekmecesesi
- C) sokakın başı
- D) telefonun sesi

9. Hastaları kim tedavi ediyor?

- A) Doktor
- B) Mühendis
- C) Öğretmen
- D) Kasap

10. En soğuk mevsim hangisi?

- A) Kış
- B) ilkbahar
- C) Yaz
- D) Sonbahar

114. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 173

4.1.1.8.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım Özellikleri

Bu bölümde dil anlatım yönünden hata tespit edilmemiştir. Bütün cümleler ve metinler kurallara uygundur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün metinler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir. Ancak 159. sayfadaki “acente/ acenteci” kelimesi yanlışlıkla *acenta/acentacı* şeklinde yazılmıştır. Bu yazılış biçimi TDK’ya göre yanlıştır.

4.1.1.8.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde Türkiye'nin, Antalya'nın önemli turistik mekânlarından *Kaleiçi*'nin fotoğrafı bölümün giriş sayfasında verilmiş. Ayrıca Türkiye'nin diğer önemli turistik mekânlarından *Uzungöl*, *Sümela Manastırı*, *Fırtına Vadisi*, *Amasra*, *Efes*, *Kapadokya*, *Safranbolu* gibi yerlerle birlikte; *semazen*, *camii*, *bayram namazı* fotoğrafları da verilerek kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. Bölüm, bu yönüyle Stockholm Ölçütleri'ne de uymaktadır.

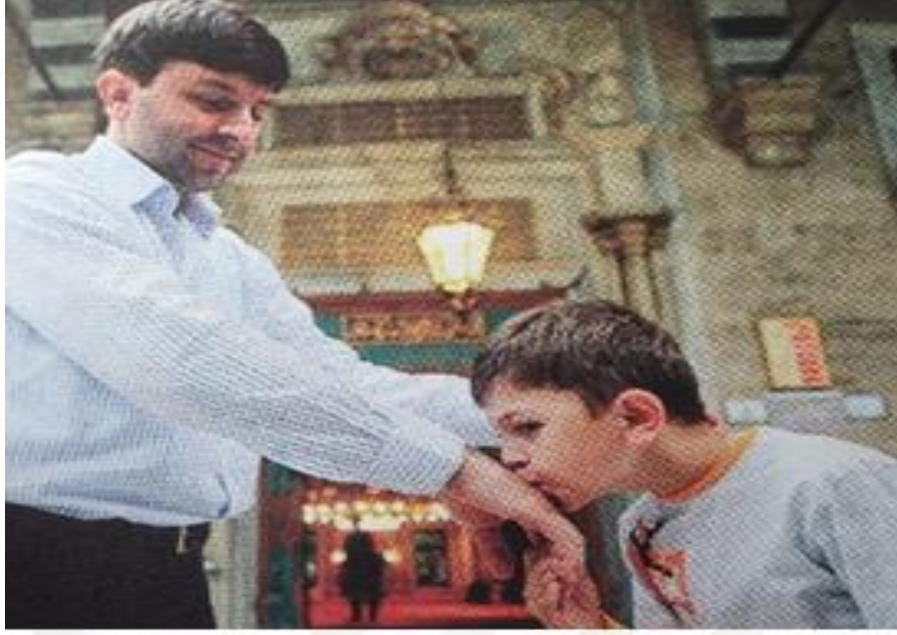
115. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 155

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde Türk ailesi, sosyal yapısı da olduğu gibi yansıtılmıştır. Bunun yanında ülkemize ait çeşitli turistik yerlerin fotoğrafı, coğrafi bilgiler de verilerek *kültür aktarımı* yapılmak istenmiştir. Türk halkının sosyal yapısının olduğu gibi değiştirilmeden, ayrıca Türkiye'ye ait çeşitli mekânların fotoğraflarla verilmesi Stockholm ölçütlerine de uygundur.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. Bilakis, Milli ve Manevi değerlerimizden sayılan *bayramlar* ve *bayram ziyaretleri* üzerinde özellikle durularak, bu değerlerimiz tanıtılmak istenmiştir.

116. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 156

Bayram ziyaretinde bulunan küçüklerin büyüklerin ellerinden öptüğü ve *bayram namazı* için camide saf tutan insanların fotoğraflarıyla geleneklerimiz gösterilmek, tanıtılmak istenmiştir.

4.1.2. Yeni Hitit (1-Temel)

Ankara Üniversitesi TÖMER'in hazırlamış olduğu *Yeni Hitit 1-Temel* ders kitabında toplam 12 bölüm (ünite, tema), 361 etkinlik bulunmaktadır.

ADP'deki kur/seviye farkını belirten A-1 ve A-2. gibi bölümler yerine, "1-Temel" şeklinde, iki kur tek kitap olarak düzenlenmiştir.

Birinci bölüme başlamadan önce yabancı dil öğretiminin önemli konularından olan Türk alfabesi ve seslerin tanıtıldığı *sesletim* (telaffuz) çalışması için düzenleme bulunmaktadır. Sesletim çalışmaları, kitapla birlikte verilen DVD'deki kayıt ile desteklenmektedir. Yine bu sayfanın devamında sayılar ve sayıların sesletildiği 14. etkinlikle Türk alfabesi tanıtılmaktadır.

117. Şekil: Hitit, Sayfa: 6

Ayrıca kitabın ilk sayfalarına, sayılarla ilgili çeşitli alıştırmalar konularak sayıların öğretilmesi hedeflenerek iyi bir başlangıç yapılmak istenmiştir. Ancak ders kitaplarında olması gereken, bölüm (ünite) başında bulunması gereken *hedeflenen kazanımların* bulunmaması eksiklik olarak görülebilir.

4.1.2.1 Birinci bölüm (Sayfalar: 8-19)

- **Konu:** Merhaba (Tanışma)
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 44
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde; tanışma, selamlaşma,

Koşaç cümlesi (haber kipi: +yIm, +sIn, +(y)Iz, +sInIz, +lAr)

Sıra sayı sıfatları (sıralama) (+InI)

Var/Yok,

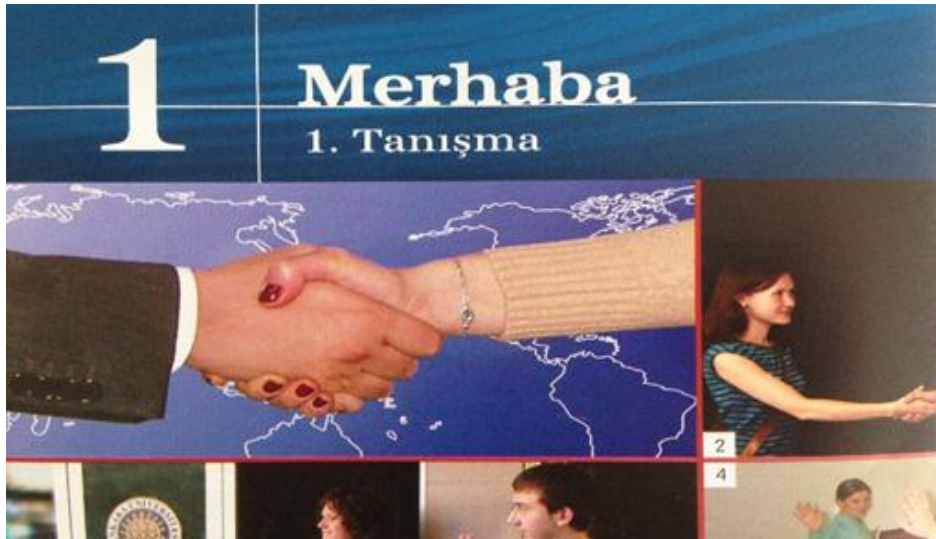
Ne, kim, neresi?

Ne var, ne yok ? gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.1.1 Dil becerileri

• Dinleme

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi için genellikle ilk derste yapılagelen *tanışma diyalogu* görülmekte, Olga ve Maria'nın tanışması yer almaktadır. Tanışma diyaloguna ait metin, kitapla birlikte verilen DVD'deki kayıtlarla desteklenmektedir.

118. Şekil: Hitit, Sayfa: 8

Ayrıca 2. etkinlikte yine Nicole, Tamer, Sibel'in tanışma diyalogu yer almaktadır.

Beşinci etkinlikte “Lena, İza”nın diyalogu ile ilgili eşleştirme düzenlemesi bulunmaktadır.

10. Sayfadaki 7. etkinlikte ülkeler ve milliyetler ile ilgili tablo verilerek dünyanın çeşitli ülkeleri ve milletleri tanıtılmak istenmiştir.

11. Sayfadaki “Dinleyelim, dolduralım” başlığı altında DVD kaydı ve fotoğraf ile verilen kişilerin ülkesinin yazılması istenmiştir.

12. Sayfadaki “Ne, Kim, Neresi?” başlıklı etkinlikte DVD’deki kaydın dinlenmesi ile verilen cümlelerdeki boşlukların doldurulması istenmiştir.

13. Sayfadaki “Eşleştirelim” Başlığı altında dinleme etkinliği düzenlenmiş ve eşleştirme çalışması yapılarak konunun daha da pekişmesi istenmektedir.

18. “Dinleyelim, işaretleyelim” başlığı altında verilen dinleme etkinliğinde DVD’deki ses kaydının dinlenmesi ile sayfada bulunan tabloda boş bırakılan yerlerin işaretlenmesine dayalı bir dinleme etkinliği yapılarak başarılı olunmuştur. Bu dinleme kaydında bazı mesleklere ait kelimelerin öğretilmesinin amaçlandığı görülmektedir. Mesleklerin ilk bölümde öğretilmesi adına yerinde, yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

25. “Tamamlayalım, dinleyelim” başlıklı “Var mı, Yok mu?” etkinliğinde DVD’deki ses kaydı ile ilgili dinleme etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinlik fotoğraflarla zenginleştirilmek istenmiştir.

17. Sayfada verilen bir oturma odası fotoğrafı ile ilgili görsel dinleme etkinliği düzenlenmiştir. Bu fotoğrafla ilgili sorular sorulmaktadır.

17. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlığı altında DVD’deki kayıt yardımıyla dinleme etkinliği düzenlenmiştir. Bu kayda göre verilen tablonun uygun kısımlarına işaret konulması istenmiştir.

18. Sayfadaki “Dinleyelim, bulalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıt yardımıyla sayfada resmedilen salon fotoğraflarındaki eşyaların bulunması istenmiştir.

19. Sayfadaki Resme bakalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen yatak odasına ait fotoğrafla ilgili soruların cevaplanması istenmektedir.

19. Sayfadaki 31. “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıdı dinlenmesi ve bu kayıta geçen soruların cevaplanması ile ilgili işaretlemeye dayalı etkinlik düzenlenmiştir.

- **Okuma**

14. Sayfadaki “Tabelaya bakalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte verilen tabeladaki yazıların okunmasına dayalı faaliyet vardır. Bu tabeladaki bilgilerin öğrenilmesi öğrencilerin bilmesi gereken önemli kelimeler olduğundan böyle bir etkinliğin düzenlenmesinin isabetli olduğu görülmektedir.

15. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlığı altında verilen ve “Haydi Tanışalım” ile başlayan okuma etkinliği ve buna bağlı olarak cümledeki eksik kelimelerin doldurulmasına dayalı *boşluk doldurma* etkinliği düzenlenmiştir.

16. Sayfadaki “Okuyalım, yanıtlayalım” başlığı altında *müşteri* ve *manavın* karşılıklı konuşmalarına dayalı diyalog metni, etkinliği bulunmaktadır.

24 Okuyalım, yanıtlayalım

Manavda

Manav : Hoş geldiniz.
Müşteri: Hoş bulduk. Kiraz var mı?
Manav : Evet, var. Kaç kilo?
Müşteri: 1 kilo lütfen.
Manav : Tabii.
Müşteri: Muz var mı?
Manav : Hayır.
Müşteri: Peki, elma var mı?
Manav : Bugün elma da yok.
Müşteri: Tamam, 1 kilo kiraz kaç lira?
Manav : 2 TL.
Müşteri: Buyurun. İyi günler.
Manav : Teşekkürler. Güle güle.

119. Şekil: Hitit, Sayfa: 16

- **Konuşma**

Sekizinci sayfadaki ikinci etkinlikte *Nicole*, *Tamer* ve *Sibel*'in konuşma etkinliği bulunmaktadır.

6. etkinlikte bir diyalog yazılması istenmiş, bu amaçla sayfada boşluk bırakılmıştır.

12. Sayfadaki “Tamamlayalım, konuşalım” başlıklı 12. ve 13. ekinlikte sorular sorulmuş ve soruların cevaplarının karşılıklarına yazılması istenerek iyi bir konuşma-yazma etkinliği düzenlenmiştir.

21. Sayfadaki “Soralım, anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde tabloda verilen soruların cevaplanması ve bunun üzerine konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir. Günlük konuşma dilinin kullanılması adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

5 Soralım, anlatalım
Neler Yapıyorsun?

Bir günün nasıl geçiyor?
Sabahları ne yapıyorsun?
Öğlenleri ne yapıyorsun?
Hafta sonları ne yapıyorsun?

120. Şekil: Hitit, Sayfa: 21

Yirmi beşinci, “Tamamlayalım, konuşalım” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen eksik cümlelerin uygun kelimelerle tamamlanması ve bu tamamlanan cümlelerin tekrar edilmesine dayalı etkinliğin, düzenlemenin yararlı olduğu görülmektedir.

• **Yazma**

10. Sayfadaki milliyet ve ülkelerle ilgili dinleme etkinliğine bağlı olarak boşluk doldurma yazma çalışması yapılmıştır. Bu yönüyle yararlı bir uygulama olmuştur.

11. Sayfadaki “Yazalım, konuşalım” başlığı altında 7 farklı ülkeden 7 öğrenci fotoğrafları verilerek fotoğrafların altında bulunan boşluğa öğrencilerin ülkesini yazmaları istenmektedir.

12. Sayfadaki “Ne, Kim, Neresi?” başlıklı etkinlikte DVD’deki kaydın dinlenmesi ile verilen cümlelerdeki boşlukların uygun kelimelerle yazılması istenmiştir.

15. Sayfadaki “Kendimizi tanıtalım” başlıklı yazma etkinliğine yer verilerek sayfada verilen boşluğa öğrencilerin kendilerini tanıttığı bir yazı yazmaları istenmiştir.

18. Sayfadaki “Dinleyelim, yazalım” etkinliğinde DVD’deki kayıt ile ilgili sorular sorulmuş ve ilgili boşluklara işaretleme yapılması istenmiştir.

19. Sayfadaki “Soralım, anlatalım” başlıklı etkinlikte beş soru sorulmuş ve soruların cevaplarının yazılması istenmiştir.

22. Sayfadaki “Yazalım, söyleyelim” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 5 cümlenin altına uygun cümlelerin yazılması istenmektedir. Saat kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir.

22 Yazalım, söyleyelim

1. Saat kaçta uyanıyorsun? (07.30)
.....
2. Ders saat kaçta başlıyor? (09.00)
.....
3. Saat kaçta eve gidiyorsun? (17.45)
.....
4. Saat kaçta akşam yemeği yiyorsun? (19.00)
.....
5. Saat kaçta uyuyorsun (23.15)
.....

121. Şekil: Hitit, Sayfa: 29

• **Dil Bilgisi**

On ikinci sayfada tablo içinde *koşaç cümlesi* verilmiş ve bazı kelimelerin karşısındaki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

14. Sayfadaki tabloda verilen *koşaç cümleleri* ile kişi ekleri öğretilmeye çalışılmıştır. Ayrıca hemen tablonun altında bulunan “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte verilen ve boş bırakılan yerlere tabloda gösterilen *koşaç cümlelerinin benzerinin yazılması* istenerek dil bilgisinin önemli konusu daha da pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

21. Etkinlikte 10 cümle verilmiş ve bu cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeler ve eklerin yazılması istenmiştir. Böylece *koşaç cümleleri* konusu daha da pekiştirilmek amaçlanmaktadır.

ŞİMDİKİ ZAMAN (genel)						-iliyor
Adıl	Eylem	-	Zaman Eki	?	Kişi Eki	Örnekler
ben	yürü	-mi	-yor	mu	-yum	Biz almıyor muyuz?
sen	uyu	-mi	-iyor		-sun	Ben geliyorum.
o	al	-mu	-iyor		-	Sen yürümüyorsun.
biz	gel	-mü	-uyor		-uz/-yuz	Biz gülüyor muyuz?
siz	göl		-üyor		-sunuz	Siz uyuyorsunuz.
onlar	git				(-lar)	Onlar gityorlar

3 Tamamlayalım, söyleyelim

1. Biz ilkbaharda sık sık pikniğe *(git-)* gidiyoruz.
2. Gençler klasik müzik *(dinle-)* _____, pop müzik *(dinle-)* _____.
3. Ali ve Lale yarın *(evlen-)* _____?
4. Bebek hiç *(uyu-)* _____, sanırım hasta.
5. Güzin çok güzel yemekler *(pişir-)* _____.
6. Siz spor *(yap-)* _____?
7. Film saat kaçta *(başla-)* _____?
8. Ben her gün meyve *(ye-)* _____.

6 Bir meslek seçelim

Ben pilotum. Bu iş çok zevkli. Hiç sıkılmıyorum. Her hafta farklı ülkelere gidiyorum. Yeni insanlarla tanışıyorum. Farklı diller öğreniyorum.

Ben postacıyım. Ankara'da oturuyorum. Sa-

122. Şekil: Hitit, Sayfa: 21

17. Sayfadaki tabloda “Varoluş Tümcəsi” (Haber Kipi) başlığı altında Var/Yok’lu isim cümlelerinin öğretimi hedeflenmiştir. Verilen örneklerin yerinde, uygun örnekler olduğunu söylemek mümkündür.

Kitabın ilk bölümündeki temel dil becerilerini kazandırmaya yönelik uygulamaların başarılı bir şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlk bölüm olması sebebiyle daha çok konuşma, *sesletim* ve diyalog çalışmaları, doğal olarak diğer etkinliklere göre daha fazla yer almıştır. Bu bölümde sıklıkla tanışma ile ilgili alıştırmalar ve bu alıştırmalara yönelik, *mekânîk tekrar* çalışmaları vardır. Bu çalışmalara sıkça yer verilmesi isabetli bir uygulama olarak bilinmektedir. Zira yabancı bir dille ilk karşılaşanlar duyduğu sesleri, kelimeleri, cümleleri doğru söyleyebilmeleri, telaffuz edebilmeleri ve söylenenleri unutmamaları için *mekânîk alıştırmaların* sıkça yapılması gerekir. Kitapta bu konuyla ilgili bol örnekler bulunmaktadır. Ayrıca bu tür alıştırmaların da DVD’deki kayıtlarla desteklenmesi başarılı bir uygulamadır.

4.1.2.1.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde dinleme tema öncesi kayıt ile birlikte 17 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli olduğu tespit edilmiştir. Ancak

dinleme yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması yabancı dil öğretiminde istenilen bir durumdur. Zira video kayıtları, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmesi bakımından dil öğretiminde önemli olduğu bilinmektedir.

4.1.2.1.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, hemen hemen bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 82. tabloda gösterilmektedir.

82. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması ise kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

4.1.2.1.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle yoktur. Bütün cümleler kurallara uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Ancak tanışma cümlelerinde; “*Benim adım Olga.*” gibi kullanım dil bilgisi kurallarına uygun, ancak günlük konuşma diline uygun değildir. Bunun yerine “*Ben Olga*” şeklindeki ifade daha gerçekçidir.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir. Ancak sıralı soru cümlelerinde birbirini takip eden soru kalıplarında *soru işareti* en sondaki cümlenin sonuna konulmalıydı: 16. Sayfada geçen “Ne var? Ne Yok?” şeklindeki ifadede *noktalama yanlışlığı* yapılmıştır. Bu cümle, “Ne var, ne yok?” şeklinde yazılmalıydı.

4.1.2.1.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

1. Bölümde kültürel değerlere, kültür aktarımına yer verilmemiştir. Tam tersine diyalog çalışmalarında genellikle yabancı uyruklu insanların karşılıklı konuşmalarına ve fotoğraflarına yer verilmiştir.

- **Evrensel- İnsani Değerlere Uyum**

Dünyanın çeşitli ülkelerine ait bayrakların bulunduğu resim ve dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen öğrenci fotoğrafları ile evrensel değerlere uyulmak istenmesine rağmen, bu bölümde *Stockholm Ölçütleri*ndeki birçok kritere uyulmamıştır.

123. Şekil: Hitit, Sayfa: 10

124. Şekil: Hitit, Sayfa: 11

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. Ancak milli ve manevi değerlerimizi yansıtacak unsurlara da bulunmamaktadır.

4.1.2.2 İkinci bölüm (Sayfalar: 20-31)

- **Konu:** Günlük Hayat
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 28
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;

Günlük hayatta karşılaşılan kelime ve kavramların,

Mesleklerin,

Hobilerin,

Saatlerin,

Şimdiki zaman kipinin (-yor)

Yönelme, kalma, çıkma halinin,

ilgeçlerden *+A kadar, +DAn önce/sonra;*

ulaçlardan *-mAdAn, -DiktAn önce/sonra* yapılarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.2.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yirminci sayfadaki “Ne Yapıyorsunuz?” başlıklı birinci dinleme etkinliğinde, sayfada verilen fotoğraflara bakılarak fotoğrafın altında bulunan kavram ve kelimelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

125. Şekil: Hitit, Sayfa: 20

Aynı sayfadaki “Tamamlayalım, söyleyelim” başlıklı ikinci etkinlikte eksik cümlelerin *şimdiki zaman* kipine göre tamamlanması istenmiş, bu şekilde görsel unsurlar ön plana çıkarılmak istenmiştir.

22. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki ses kayıtlarının dinlenmesi ve bu kayıtlardaki bilgiler doğrultusunda metinde eksik bırakılan cümlelerin tamamlanması istenmiştir. Bu kayıtlarda üç farklı ülkeden üç farklı kişinin kişisel bilgileri bulunmaktadır.

27. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte *Nurten Hanım*’ın hobisi DVD ses kaydıyla anlatılmış. Bu kayıttaki anlatıma bağlı olarak verilen metinde eksik bulunan kısımlara uygun sözcüklerin yazılması hedeflenmiştir.

15 Dinleyelim, tamamlayalım
Nurten Hanım’ın Hobisi

Kayıt süresi
17

Benim adım Nurten. Ev hanımıyım. Zamanım genellikle ev _____ geçiyor. Her gün temizlik yapıyorum, yemek pişiriyorum. Ama boş zamanlarımda bir kurs _____ gidiyorum. Kurs _____ boncuk _____ kolyeler, bilezikler, küpeler yapıyorum. Yeni modeller öğrenmek için dergiler _____ de bakıyorum. Bazen ipek kumaşlar _____ küçük yastıklar yapıyorum ve arkadaşlarıma _____ hediye ediyorum.

126. Şekil: Hitit, Sayfa: 27

Yirmi sekizinci sayfadaki “Saatler” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıt yardımıyla zaman kavramlarının öğrenilmesi hedeflenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Saat Kaçta Ne Yapıyorlar?” başlıklı etkinlikte, cümlelerdeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Zaman kavramları bu şekilde bol örneklerle öğrenilmesi amaçlanmıştır.

30. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD kaydında Anıl, Berk, Cem’in *Rock Festivali*’ne gitmek için plan yaptıkları diyalog vardır. Bu kayıtla ilgili sayfadaki eksik metnin doğru kelimelerle doldurulması istenmektedir.

- **Okuma**

21. Sayfadaki “Bir meslek seçelim” başlıklı etkinlikte üç farklı meslekle ilgili kurmaca metin yardımıyla okuma etkinliği ve bu etkinliğe bağlı olarak metinde geçen şimdiki zaman yapılarının öğretilmesi hedeflenmiştir. Dil bilgisi yapılarının metin içinde sezdirilerek öğretilmesinin, çağdaş, doğru dil bilgisi öğretim yöntemidir.

24. Sayfadaki “Günaydın İstanbul” başlıklı kurmaca metnin okunması istenmektedir. Bu metinde geçen “nereden, nerede, neredesiniz” gibi kelimelerin özellikle öğrenilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu metinde *bulunma durumu* (+DA) eki öğretilmek istenmektedir.

26. Sayfadaki “hobiler” başlıklı kurmaca metinle okuma etkinliği yapılmak istenmiştir. Bu metne bağlı olarak, metnin altında bulunan sorularda; D/Y’li değerlendirme, *eşleştirme* çalışması yapılmak istenmektedir. Metinle ilgili ölçme değerlendirme sorularının çeşitliliği bakımından yerinde bir tasarım olduğu söylenebilir.

13 İşaretleyelim, eşleştirelim

Hobiler!

Günümüzde hayat zor. Evde, işte, pek çok sorun var. Trafik, kalabalık, gürültü ve daha pek çok şey... Günler monoton geçiyor. Evden işe, işten eve gidiyoruz. Ama daha eğlenceli yaşamak mümkün!

Ben bir doktorum. Her sabah hastaneye gidiyorum. Hastalar, raporlar, ameliyatlara... Bütün gün çalışıyorum ama mutsuz bir insan değilim. Çünkü bir hobim var: Fotoğrafçılık! Her gün, her yerde fotoğraflar çekiyorum. Bence hobiler insana pozitif enerji veriyor, hayat daha güzel geçiyor.

127. Şekil: Hitit, Sayfa: 26

Otuzuncu sayfadaki “Okuyalım, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte “Ezgi, Selen”in karşılıklı konuşması vardır. Bu diyalog metninin okunup altında verilen program tablosunun doldurulması istenmiştir.

- **Konuşma**

21. Sayfadaki “Tamamlayalım, söyleyelim” başlıklı etkinlikte 8 eksik cümle verilmiş ve bu eksik cümlelerin doğru kelimelerle tamamlanması ve söylenmesi istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Yerleştirelim, söyleyelim” başlıklı etkinlikte tablo içinde bazı kelimeler verilmiş ve bu kelimelerden uygun olanının eksik bulunan cümlelere yerleştirilmesi ve bu tamamlanan cümlelerin söylenmesi istenmiştir.

21. Sayfadaki “Soralım, anlatalım neler yapıyorsun?” başlıklı etkinlikte dört soru sorulmuş ve bu sorunun öğrenciler tarafından cevaplanması istenmiştir.

23. Sayfadaki “Soralım yanıtlayalım” başlıklı konuşma etkinliğinde öğrencilere 10 soru sorulmuş ve bu soruların cevaplanması istenmiştir.

27. Sayfadaki “Öğrenelim, anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde sorulan 8 sorunun cevaplanması istenmiştir.

• **Yazma**

27. Sayfadaki “Öğrenelim, anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinin altında; adı, yaşı, işi, mesleği, işi yeri, okulu, hobileri gibi bilgilerin verilen boşluklara yazılması istenmiştir. Bu yazma etkinliği dinleme DVD’sine göre yazılacaktır. Ayrıca Dinleme DVD’sinde geçen bilgiler işığında metindeki boşluklara doğru kelimelerin yazılması istenerek yazma etkinliği düzenlenmiştir. Bu şekilde yazma çalışmasının sıkıcılığı ortadan kaldırılmıştır. Bu yönüyle başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

28. Sayfadaki “Saatler” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıt yardımıyla saatlerin öğrenilmesi hedeflenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Saat Kaçta, Ne Yapıyorlar?” başlıklı etkinlikte, cümlelerdeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

29. Sayfadaki “Yerleştirelim, söyleyelim” başlıklı etkinlikte saat kavramları ile ilgili cümledeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

22 Yazalım, söyleyelim

1. Saat kaçta uyanıyorsun? (07.30)

2. Ders saat kaçta başlıyor? (09.00)

3. Saat kaçta eve gidiyorsun? (17.45)

4. Saat kaçta akşam yemeği yıyorsun? (19.00)

5. Saat kaçta uyuyorsun (23.15)

Aynı sayfadaki 22. etkinlikte de 5 cümle sorulmuş bu soruların cümlelerinin altına cevapların yazılması istenerek *yazma* etkinliği düzenlenmiştir.

29. Sayfadaki 24. “Süresine belirtelim” adlı etkinlikte 6 cümle verilmiş ve bu cümlelerin karşısına doğru cevapların verilmesi istenmiştir. Saat kavramları ile ilgili verilen alıştırmalar yeterli ve başarılıdır. Alıştırmaların çok olması, ölçme değerlendirme araçlarının çeşitliliği, öğrenilenleri daha kalıcı hâle getirmesi bakımından önemlidir.

31. Sayfadaki “Bakalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte beş TV kanalının yayın akışı tabloda verilmiş ve bununla ilgili 9 sorunun, altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Dolduralım” başlıklı etkinlikte verilen tabloda istenen bilgilerin yazılması istenmiştir.

- **Dil Bilgisi**

21. Sayfadaki dil bilgisi etkinliğinde tablo içinde şimdiki zaman kipinin şahıslara göre çekimi verilmiştir. Fiil kiplerinden şimdiki zaman kipinin ilk bölümlerde öğretilmesi yerinde, uygun olmuştur. Zira fiil yapılarını öğrenmeden öğrencilerin düzgün cümle kurması mümkün değildir.

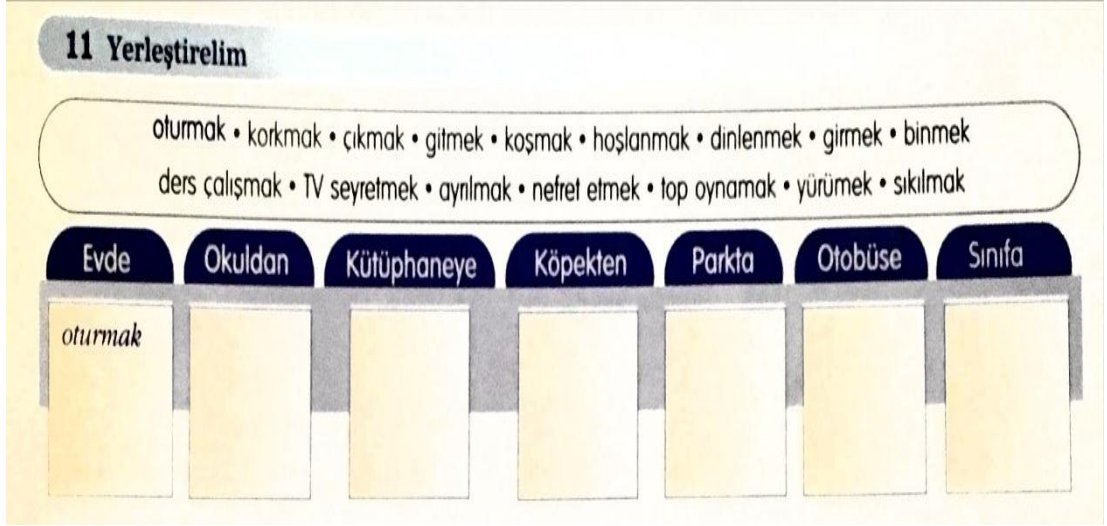
23. Sayfadaki 8. Etkinlikte verilen 10 soru cümlesinin altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte “ne, nasıl, niçin, neden, hangi, kim, ne zaman, nerede?” gibi soru kalıplarından uygun olanlarının, sayfada bulunan cümlelerdeki boşluklara yerleştirilmesi istenmiştir. Bu soru kalıplarının dersin ilk bölümlerinde öğretilmesi doğru bir seçimdir. Çünkü Türkçede en çok kullanılan *soru kalıplarıdır*.

24. Sayfadaki “Günaydın İstanbul” adlı kurmaca metinde *bulunma durumu* (+DA) öğretilmeye çalışılmak istenmiştir. Metnin altında bulunan sekiz fotoğraf yardımı ile *bulunma durumu* anlatılmaya çalışılmıştır.

Türkçe dil bilgisindeki önemli konularından olan *bulunma durumu* (*eki*) metin içinde sezdirilerek ve fotoğraflarla desteklenip öğretilmeye çalışılması başarılı bir uygulamadır. Bu yöntem, modern dil bilgisi öğretim yöntemlerine de uygundur. Kitap bu konuda başarılı bir şekilde tasarlanmıştır.

25. Sayfadaki kavram haritasında *ad durum ekleri* ve bu eklerle yapılmış örnekler gösterilerek konu daha da pekiştirilmek istenmiştir.

129. Şekil: Hitit, Sayfa: 25

Yirmi beşinci sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen kelimeleri ad durum ekleriyle birlikte yedi kutucuk Şeklinde bulunan boşluklara yazılması istenmiş. Bu Şekilde dil bilgisi konusunun eğlenceli bir Şekilde öğrenilmesi hedeflenerek başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

25. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte verilen 8 tane karikatür Şeklindeki resimlerde bulunan eksik cümlelerin tamamlanması istenmiştir. Bu cümlelerde *ad durum eklerinin* doğru yazılması hedeflenerek dil bilgisi öğrenmenin zevkli olabileceği gösterilmek istenmiştir.

4.1.2.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar kaliteli ve yeterlidir. Ancak dinleme yanında *izleme* etkinliği için kaydın olması gerekirdi.

4.1.2.2.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı “Doğru-Yanlış”lı ve sıralama sorusu bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 83. tabloda gösterilmektedir.

83. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları		✓
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama Sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, farklı tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

4.1.2.2.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz cümle tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygundur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım-noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir.

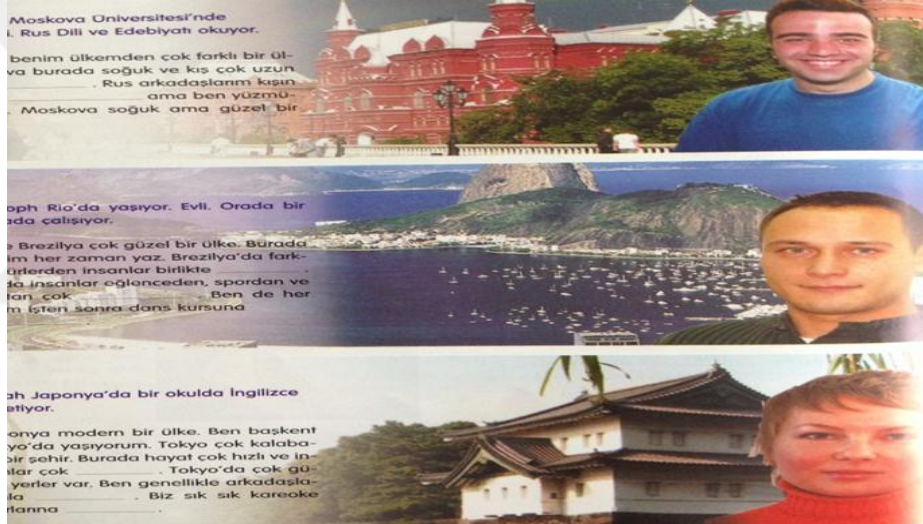
4.1.2.2.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

İkinci bölümde kültürel değerlere, kültür aktarımına yer verilmemiştir. Sadece 24. sayfada, İstanbul Boğazı, Eminönü iskelesi ve Taksim'deki tarihî tramvayın küçük bir fotoğrafı verilmiş, ancak bunların da kültür aktarımı için yeterli görülmebilir.

• Evrensel-İnsani Değerlere Uyum

Bu bölümde dünyanın değişik yerlerinden gelen öğrencilere ait, (*Japonya, Brezilya, Rusya gibi*) ülkelere ait fotoğrafların verilmesi ile evrensel kültür yansıtılmak istenmiştir. Ancak bu bölümde ülkemize ait fotoğrafların bulunmaması, değerlerin yansıtılmaması eksiklik olarak görülebilir. Kitap bu yönüyle de *Stockholm Ölçütlerine* de uymamaktadır.

130. Şekil: Hitit, Sayfa: 22

• Milli ve Manevi Değerlere Uyum

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durumla karşılaşılmamıştır, Ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurların olmadığını da söylemek mümkündür.

4.1.2.3 Üçüncü bölüm (Sayfalar: 32-43)

- **Konu:** Yakın Çevremiz
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 28
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde aile ile ilgili kavramları,
Yakın çevreyi, semti,
Ad tamlamaları,
İyelik eklerinin öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.3.1 Dil becerileri

• Dinleme

33. Sayfadaki “Yerleştirelim” adlı etkinlikte aile ağacı üzerinde verilmiş fotoğraflara bakılarak akrabalık isimlerinin bulunması istenmiştir. Akrabalık isimlerinin bu şekilde görsel unsurlarla zenginleştirilmesi hedeflenmiştir.

34. Sayfadaki “Yerleştirelim, dinleyelim” başlıklı dinleme, yazma etkinliğinde DVD’deki diyalogun dinlenmesi ve bu diyalog metnine göre verilen cümlelerdeki boşlukların doğru kelimelerle yazılması istenmektedir.

8 Yerleştirelim, dinleyelim

Diyaloglar

Kayıt sırası
20

senin • değil • odam • sizin • adı • kitabım
tarihiniz • senin • bizim • kimin • çantam

1. A: Burası *senin* odan mı?
B: Hayır, orası benim değil.

2. A: Bu çantanız mı?
B: Evet, o benim .

3. A: Onun ne?
B: Bilmiyorum.

131. Şekil: Hitit, Sayfa: 32

Otuz altıncı sayfadaki “Evimiz ve Semtimiz” başlıklı etkinlikte verilen sekiz fotoğrafın altında bulunan cümlelerle eşleştirilmesi istenmektedir.

42. Sayfada “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıtlarla ilgili verilen cümlelerden doğru olanına, cümlelerin yanında bulunan kutucuklara işaretleme yapılması istenmiştir. Etkinlikte turizm bürosunda geçen acente sahibi ile müşterinin karşılıklı konuşmaları yer almaktadır. Buradaki konuşma etkinliği, günlük konuşma dilinde her zaman karşılaşılabileceğimiz kalıpları içermektedir.

• **Okuma**

Bölüm 32. sayfadaki, “Okuyalım, işaretleyelim” başlığı altında kurmaca metin ve buna yönelik okunma etkinliği ile başlamaktadır. Büyük bir aile fotoğrafı ve bu fotoğrafın altında metin ve metinle ilgili verilen tabloda uygun yerlerin işaretlenmesi istenmektedir. (Bkz. 132. Şekil)

1 Okuyalım, işaretleyelim

Aile Fotoğrafı

Benim adım Seçil. Hemşireyim. Bu bizim aile fotoğrafımız. Fotoğrafta annem koltukta benim sağımda oturuyor. Annemin adı Aynur. O bir lisede öğretmen. İşini ve öğrencilerini çok seviyor. Babam da bizimle birlikte koltukta oturuyor. Adı Mehmet. O bir mimar. Özel bir şirkette çalışıyor. Ağabeyim Koray üniversitede doktora öğrencisi. Onun okulu İzmir’de. Genellikle tatillerde ve hafta sonlarında eve geliyor. O iyi bir mühendis olmak istiyor. Ablam Seda bankacı. Onun işi çok zor ve yorucu. Çok çalışıyor. Sık sık başka şehirlere gidiyor. Ağabeyimin solunda küçük kız kardeşim Zeynep var. O lisede öğrenci. Üniversiteye hazırlanıyor. Gelecekte iyi bir doktor olmak istiyor.

	Mehmet	Aynur	Seda	Koray	Zeynep
Mimar					
Mühendis					
Doktor					
Bankacı					
Öğretmen					
Öğrenci					
Baba	✓				
Anne					
Abla					
Ağabey					
Kız kardeş					

132. Şekil: Hitit, Sayfa: 32

Otuz beşinci sayfadaki “Fotoğrafları eşleştirelim” başlığı altında verilen 4 kurmaca metnin okunması ve bu metnin yanında ve altında verilen 4 fotoğrafın eşleştirilmesi

istenmiştir. Okuma etkinliğinin içine görselliğin katılmasıyla başarılı bir düzenleme yapılmıştır.

38. Sayfadaki “Bulalım” başlıklı etkinlikte verilen 14 cümledeki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir.

39. Sayfadaki “Okuyalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte verilen kurmaca metnin okunmasına dayalı etkinlik düzenlenmiş okuma metnine bağlı olarak beş soru sorulmuş ve bu soruların altında bırakılan boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir.

40. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde Madrid, Paris, Kahire, Singapur, Londra gibi şehirler hakkında bilgi veren *kurmaca metinler* hazırlanmış ve bu kurmaca metinlerle ilgili sayfada verilen fotoğrafların eşleştirilmesi istenmiştir.

42. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte İstanbul adlı kurmaca metin verilmiş ve bu metinle birlikte verilen İstanbul’un değişik yerlerine ait fotoğraflara bakarak 42. sayfadaki kutucuklara *eşleştirme* yapılması istenmiştir. Etkinlikte İstanbul’un güzellikleri fotoğraflarla yansıtılmak istenmiştir.

• **Konuşma**

33. Sayfadaki “Tamamlayalım, söyleyelim” başlığı altında verilen 18 cümledeki boşlukların doldurulması ve bu cümlelerin söylenmesi istenmektedir. Bu yönüyle başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

37. Sayfadaki “Tamamlayalım, söyleyelim” başlığı altında 22 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiş. *İyelik eklerinin* öğrenilmesi adına faydalı bir uygulama olduğu görülmektedir.

13 Tamamlayalım, söyleyelim

1. Bu çocuğ uz ayakkabı st çok eski.
2. Araba _____ iç _____ neler var?
3. Bilaro _____ salon _____ gidiyorum.
4. Yarın yeni bir güneş _____ gözlük _____ alıyorum.
5. Yatak _____ oda _____ uyuyorum.
6. Türkiye _____ nüfus _____ kaç?
7. Yarın bizim arkadaş _____ ev _____ bir parti var.
8. Bu ev _____ bahçe _____ çok büyük değil.
9. Murat _____ çanta _____ çok ağır.
10. Arkadaşım Ankara _____ Üniversite _____ okuyor.
11. Masa _____ çekmece _____ silgi var.
12. Ben okul _____ yan _____ oturuyorum.
13. Biz Batı sinema _____ gidiyoruz.
14. Annem Ziraat Banka _____ çalışıyor.

133. Şekil: Hitit, Sayfa: 37

• Yazma

33. Sayfadaki “Yerleştirelim” adlı etkinlikte aile ağacı üzerinde verilmiş fotoğraflara bakılarak akrabalık isimlerinin bulunması ve “Tamamlayalım, söyleyelim” başlığı altında verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere ilgili kelimelerin yazılması istenerek yazı çalışması, etkinliği düzenlenmiştir.

34. Sayfadaki 6. ve 7. etkinlikte “Tamamlayalım, yerleştirelim” başlığı altında verilen kurmaca metindeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

34. Sayfadaki “Yerleştirelim, dinleyelim” başlıklı dinleme- yazma etkinliğinde DVD’deki diyalogun dinlenmesi ve bu diyalog metnine göre verilen cümlelerdeki boşlukların doğru kelimelerle yazılması istenmektedir.

35. Sayfadaki “Yanlış çizelim” Başlığı altındaki etkinlikte verilen 7 cümledeki yanlış kelimenin çizilmesi istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Arkadaşımızı tanıtalım” etkinliğinde sayfada boş bırakılan yere yazma etkinliği düzenlenmiştir.

37. Sayfadaki “Krokiye bakalım, tamamlayalım” başlığı altında yanda verilen krokiden yardımla cümlede eksik bırakılan yerlerin yazılması, cevaplanması istenerek yazma etkinliğine canlılık getirilmiştir. Adres bulma, yön tarifi gibi kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Büfe	Kuaför	Pastane	Park	Ç i ç e k S o k a ğ ı	Taksi Durağı	Alışveriş Merkezi	
Cumhuriyet					Bulvarı		
Sinema	Lise	Otopark			Metro İstasyonu	Spor Salonu	
Gün Otel		Süpermarket			Polis Karakolu	Yüzme Havuzu	
Ayna					Caddesi		
Hastane		Gar		Banka	Cami		

134. Şekil: Hitit, Sayfa: 37

Otuz sekizinci sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen kelimelerin uygun olanının *Köy*, *Köy Şehir*, *Şehir* adlı dairelere yazılması istenmektedir. Bu da yazma etkinliğini çeşitlendiren başarılı bir uygulamadır.

19. “Okuyalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte verilen kurmaca metnin içeriğine bağlı olarak beş soru sorulmuş ve bu soruların altında bırakılan boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir. Açık uçlu soruların sorulması ilk bölümler için uygun olmayabilir. Bunun yerine eşleştirmeli ve cümlede boşluk doldurmalı etkinliklerin seçilmesi daha uygun olabilirdi.

41. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 12 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu etkinlikte tamlama eklerinin öğretilmesi hedeflendiğinden etkinlik bu anlamda yararlı ve yerinde olduğunu söylemek mümkündür.

41. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte 8 cümle verilmiş cümlelerdeki boşluklara tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanının yazılması istenmiştir.

42. Sayfadaki “Tanıtalım” başlıklı yazma etkinliğinde şehrin tanıtılması istenmiştir. Ancak ilk ünite için bu, biraz ağır, zor bir etkinlik olabilir. Çünkü yazma becerisi, yabancı dil öğretiminde en zor gelişen beceri olduğu bilinmektedir.

- **Dil Bilgisi**

33. Sayfadaki tabloda verilen iyelik ekleri ile örnek cümleler gösterilmiştir.

36. Sayfadaki iki tabloda ad tamlamaları ve bunlarla ilgili örnekler verilmiştir. Ayrıca bu tabloda ad durum ekleri de örneklerle gösterilerek dil bilgisinin önemli konusu, bu şekilde öğretilmek, pekiştirilmek istenmektedir.

AD TAMLAMASI (belirtili)					AD-(n)/in AD-(ler/si)
Tamlayan	Ek	Tamlanan	Ek	(Ek)	Örnekler
gözlük	-(n)ın/-(n)in	renk	-i/-sı	(n) -a/-e	Gölün etrafında çok ağaç var.
çocuk	-(n)un/-(n)ün	oda	-i/-si	(n)-da/-de	Çocuğun ayakkabısı yeni.
oda		ayakkabı	-u/-su	(n)-dan/-den	Gözlüğün sağ camı kırık.
göl		etraf	-ü/-sü		Odanın rengi beyaz.
otel		cam	-ları		Bu otelin odaları çok temiz.
Ayşe		araba	-leri		Ayşe arabasına biniyorum.

AD TAMLAMASI (belirtisiz)					AD AD-(sı)
Tamlayan	Tamlanan	Ek	(Ek)	Örnekler	
Türkçe	bahçe	-i/-sı	(n) -a/-e	Çay bahçesine gidiyoruz.	
çocuk	oda	-i/-si	(n)-da/-de	Türkçe kursu nerede?	
kredi	kurs	-u/-su	(n)-dan/-den	Kredi kartınız var mı?	
Ankara	park	-ü/-sü		Burası çocuk parkı.	
matematik	gözlük	-ları/-leri		Matematik soruları çok zor.	
yatak	kart			Yatak odası şurası.	
çay	kale			Bu güneş gözlüğü çok pahalı.	
güneş	soru			O, el örgüsü bir kazak istiyor.	
el	örgü			Ankara Kalesi'ye gidiyoruz.	

135. Şekil: Hitit, Sayfa: 36

Kırk birinci sayfada tablo halinde “Ad Tamlaması” ile ilgili kavram haritası örnekleriyle birlikte verilmiş, konunun daha da pekiştirilmesi istenmiştir.

4.1.2.3.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 2 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli ve yeterli olduğu söylenebilir. Kayıtlarda diyalog çalışması vardır. Bu diyaloga uygun olarak sayfada verilen yerlerin işaretlenmesine dayalı cümle tamamlama çalışması düzenlenmiştir. Bu tür etkinlikler, yabancı dil öğretiminde çok yararlıdır. DVD kayıtları, öğrenmeyi eğlenceli ve kalıcı hâle getirmesi bakımından muhakkak kitaplarla birlikte düşünülmesi gereken materyallerdendir. Bölümdeki

kayıt sayısı az olmakla birlikte, kayıtların nitelikli bir şekilde hazırlandığı anlaşılmaktadır.

4.1.2.3.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı ve *sıralama sorusu* bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 84. tabloda gösterilmektedir.

84. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok değişik tekniklerin kullanılması yerindedir. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

37. Sayfadaki verilen tabloda isim tamlamalarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama, ölçme değerlendirme uygulaması yapılmak istenmektedir.

14 İşaretleyelim

Sözcükler	...(n)ın ...(s)i	...Ø ...(s)i
çocuk - ayakkabı	✓	✓
araba - bagaj	✓	x
bilardo - salon		
güneş - gözlük		
okul - üst kat		
yatak - oda		
Türkiye - nüfus		
arkadaş - ev		
ev - bahçe		
Murat - çanta		
Ankara - üniversite		
spor - ayakkabı		

136. Şekil: Hitit, Sayfa: 37

4.1.2.3.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım yönünden hatalı bir cümle tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygundur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün metinlerin kurallara uygun olarak düzenlendiği görülmektedir.

4.1.2.3.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde Türkçedeki aile isimleri üzerinde durulup Türk aile yapısı verilmeye çalışılmıştır. Türkçenin aile adları konusundaki zenginliği ve insanlarımızın ailelerine bağlılığı vurgulanmaya çalışılarak *kültür aktarımı* yapılmak istenmiştir.

137. Şekil: Hitit, Sayfa: 32

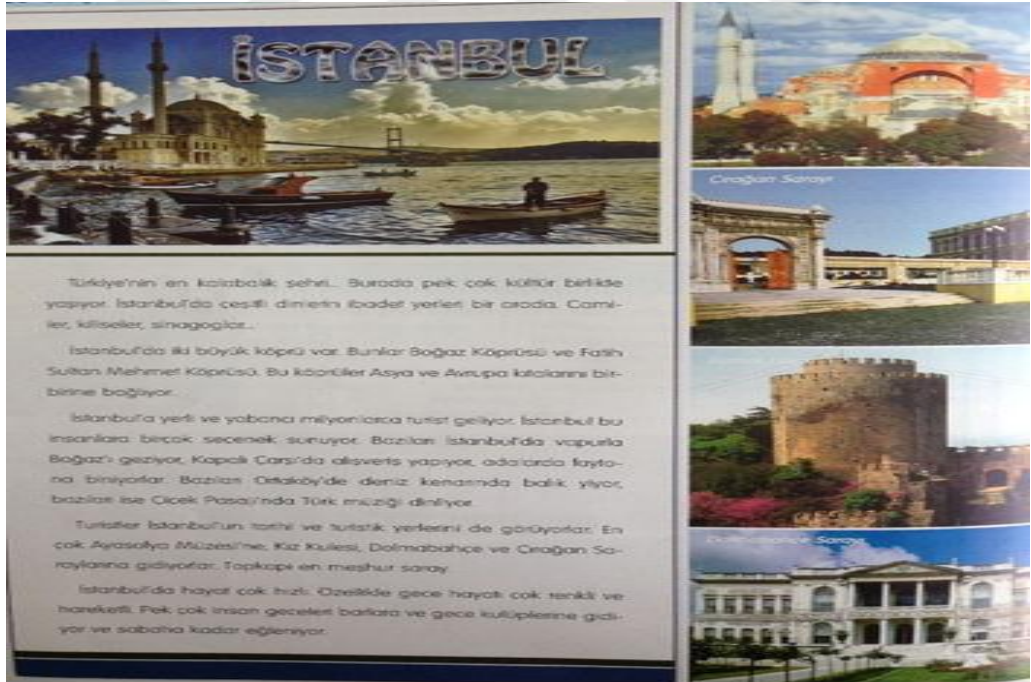

138. Şekil: Hitit, Sayfa: 33

Ayrıca 42. sayfadaki *İstanbul* adlı kurmaca metinle birlikte verilen İstanbul'un değişik mekânlarına ait fotoğraflarla kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

139. Şekil: Hitit, Sayfa: 42

140. Şekil: Hitit, Sayfa: 43

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Dünyanın değişik ülkelerine ait fotoğraflar ve bilgilerin yer aldığı etkinlikle evrensel kültürlere ait unsurlar verilmek istenmiştir. Bu fotoğraflarda; Madrid, Paris, Londra, Singapur gibi şehirler vardır. Bu fotoğrafların verilmesi, ayrıca *İstanbul* adlı kurmaca metinle birlikte İstanbul'un değişik turistik mekânları tanıtılmak istenmektedir.

141. Şekil: Hitit, Sayfa: 40

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. Ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurlar da görülmemektedir.

4.1.2.4 Dördüncü bölüm (Sayfalar: 44-55)

- **Konu:** Zaman Geçiyor
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 32
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Görülen geçmiş zaman kipinin,
Şimdiki zaman hikâye kipinin,
Koşaç cümlelerinden hikâye kipinin,
Bağlaçların,
Edatların,
Ulaçlardan +(I)kAn yapılarının,
Zaman kavramlarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.4.1 Dil becerileri

• Dinleme

Kırk dördüncü sayfada “Tamamlayalım, eşleştirelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki dinleme kaydı ile dinlenen metine yönelik eşleştirme, tamamlama faaliyeti ile yine bu kayıtle ilgili sorulan 12 sorunun cevaplarının yazılmasına yönelik etkinlik düzenlenmiştir. Etkinlik dünyadaki değişik buluşların ve dünyamızda şimdiye kadar yaşanmış olayların anlatıldığı bilgilendirici metnin *sesletilmesi* ile ilgilidir. Bu yönüyle etkinliğin; öğrencilerin ilgisini çekebilecek, onları motive edebilecek bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

6 Tamamlayalım, düzeltelim

İş Görüşmesi

Kayıt sırası
23

Özgeçmiş Formu

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ayça Yıldırım

Cinsiyeti : E K

Doğum tarihi ve yeri : 02.08.____ / _____

Medeni durumu : Bekar

Ev telefonu : 0212 119 85 27

Cep telefonu : 0508 615 24 48

Kırk altıncı sayfadaki 6. “Tamamlayalım, düzeltelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt yardımıyla dinleme çalışması yapılmaktadır. Bu kayıtle ilgili sayfada verilen *öz geçmiş formunun* doldurulması istenmektedir.

• **Okuma**

Kırk dördüncü sayfadaki “İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte 10 cümle verilmiş ve cümlelerin yanında bulunan boşluklara uygun kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir. Burada zaman kalıplarının öğretilmesi amaçlandığından yerinde bir uygulama olmuştur. İlk ünitelerde geçmiş, şimdiki, gelecek zaman muhakkak verilmelidir.

47. Sayfadaki “İşaretleyelim, düzeltelim” başlıklı okuma etkinliğinde *Bayan Taksici Nevin Hanım*’ın *Gazeteci* ile yapmış olduğu mülakat metni vardır. Bu metnin yanındaki boşluklara metinle ilgili “Var/Yok”lu ölçme soruları sorularak ölçme değerlendirme sorularında çeşitlilik sağlanmıştır. Sorulardaki çeşitlilik öğrencilerin sıkılmaması için önemlidir. Tek tip sorular, öğrencilerin sıkılmasına, derse ilgisinin azalmasına sebep olabilirdi.

9 İşaretleyelim, düzeltelim

BAYAN TAKSİCİ

Gazeteci: Nevin Hanım, çok ilginç bir işiniz var. Neden taksici oldunuz?

Nevin Sağlam: Taksicilikten önce pek çok iş yaptım. En son küçük bir konfeksiyon mağazası açtım. O zamanlar taksicilik hiç aklımda yoktu ama babam taksiciydi.

	var	yok
Nevin Hanım’ın taksiciliği seçişi	☒	☐
Nevin Hanım’ın telefonları	☐	☐
Taksiciliğin zorlukları	☐	☐
Ailesinin tepkisi	☐	☐
Babasının mesleği	☐	☐
Müşterilerin düşüncesi	☐	☐
Taksiciliğin ilginç yönleri	☐	☐
Nevin Hanım’ın çocuğu	☐	☐
Babasının hastalığı	☐	☐
Nevin Hanım’ın eski işi	☐	☐

Nevin Sağlam;

- Taksicilikten önce bir kafede çalıştı.
Hayır, kuaförde ve mağazalarda çalıştı
- Eski işlerinden çok para kazandı.

- Meslek hayatında ilginç bir olay olmadı.

- _____

49. Sayfadaki 17. etkinlikte çeşitli faaliyette bulunan kişilerin resmedildiği 9 farklı fotoğraf verilmiş ve bu fotoğraftaki kişilerle yanındaki doğru cümlelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

50. Sayfadaki “İşaretleyelim” başlığı altında “Yıldız Kenter” başlıklı okuma metni verilmiş. Bu etkinlikte hem okuma hem de bu üniteye üzerinde durulan koşaç cümleleri öğretilmeye çalışılmış; bu bağlamda metinde geçen bazı kelimeler farklı renkli yazılarak koşaç cümleleri konusu pekiştirilmek istenmiştir. Dil bilgisinin bu şekilde metin içinde uygulamalı gösterilmesi yerinde güzel bir uygulama olmuştur.

51. Sayfada ise yine bu metne bağlı olarak 10 cümle verilmiş “Doğru/Yanlış”lı ölçme-değerlendirme yapılmıştır. Ölçme değerlendirme çeşitliliği konusunda başarılı düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

52. Sayfadaki “Anılar” başlıklı okuma etkinliğinde *Geçmişten Günümüze* adlı bilgilendirici, kurmaca metin verilmiş ve bu metinle ilgili metnin yanında yer alan paragraflarda geçen boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

53. Sayfadaki “Yanlış çizelim” başlığı altındaki okuma etkinliğinde “Ben Çocukken” adlı kurmaca metin verilmiş ve metinde geçen yanlış kelimelerin çizilmesi istenmiştir. Değerlendirme çeşitliliği açısından farklı, güzel bir uygulama olmuştur.

54. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı *Annemin Fotoğraf Albümü* adlı kurmaca metin verilmiş bu metinde geçen boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Metnin kurgulaması başarılıdır. Metindeki kişilere ait siyah-beyaz fotoğrafların metnin yanında gösterilmesi de iyi düşünülmüş bir tasarımdır.

• **Konuşma**

45. Sayfadaki “Konuşalım” başlıklı etkinlikte *Tatilin Nasıl Geçti?* Sorusu öğrencilere yöneltilerek, sayfada verilen kelimeler yardımıyla konuşma faaliyeti yapılmak istenmiştir.

46. Sayfadaki “Mülakat Yapalım” başlıklı etkinlikte verilen kelimelerle ilgili röportaj yapılması istenmiştir. Ancak bu seviyede, böyle bir konuşma etkinliği yapmanın ilk kurlar için zor olabileceği düşünülmelidir.

• **Yazma**

45. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte 8 cümle verilmiş bu cümledeki boşluklara tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanının yazılması istenmiştir. Bu yönüyle zevkli bir yazma etkinliği olduğu söylenebilir.

Kırk dördüncü sayfadaki 5. Etkinlikte “Tamamlayalım” başlığı altında 4 cümle verilmiş cümledeki boşlukların cevaplanması istenmektedir.

Kırk altıncı sayfadaki “Tamamlayalım, düzeltelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt yardımıyla dinleme çalışması yanında sayfada verilen cümlelerdeki boşlukların ve formdaki boş yerlerin uygun cümlelerle, kelimelerle yazılması istenmiştir. Etkinliğin bu özelliği ile eğlenceli ve öğretici olduğu anlaşılmaktadır.

8 Mülakat Yapalım

- Reklamcı - Grafiker
- Fabrikatör - Şoför
- Firma yetkilisi - Mühendis
- Dersane yöneticisi - Öğretmen

144. Şekil: Hitit, Sayfa: 47

Kırk yedinci sayfadaki “Tanıtalım” başlıklı yazma etkinliğinde *Nevin Hanım Kim?* sorusu sorularak *Nevin Hanım* hakkında tanıtıcı bir yazı yazılması istenmektedir. Metinden sonra *yazı* çalışması için sayfada düzenleme, boşluk bulunmaktadır.

10 Tanıtalım

Nevin Hanım kim?
Neden taksicilik yapıyor?
İşini seviyor mu?

Nevin Sağlam,

145. Şekil: Hitit, Sayfa: 47

Kırk dokuzuncu sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinliklerde verilen 12 cümledeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki 16. etkinlikte tablo içinde verilen kelimeler yardımıyla metinde geçen boşlukların doldurulması istenmiştir.

51. Sayfadaki “Açıklayalım” başlıklı etkinlikte Yıldız Kenter hakkında cümle tamamlama, yazma faaliyeti için düzenleme bulunmaktadır.

• Dil Bilgisi

45. Sayfadaki verilen tabloda belirli geçmiş zaman kipinin çekimi yazılmış ve örneklerle *kavram haritasında* belirtilmiştir. Bu yönü ile başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

GEÇMİŞ ZAMAN (Belirli)					-Dİ
Adıl	Eylem	-	Zaman Eki	Kişi Eki	Örnekler
ben	al	-ma	-dı/-tı	-m	<i>Siz düşündünüz mü?</i>
sen	çık	-me	-di/-ti	-n	<i>Ben aldım.</i>
o	gel		-du/-tu	-	<i>Sen okudun mu?</i>
biz	git		-dü/-tü	-k	<i>O geldi mi?</i>
siz	oku			-nız/-niz/-nuz/-nüz	<i>Biz gitmedik.</i>
onlar	düşün			(-lar/-ler)	<i>Onlar çıkmadılar.</i>

146. Şekil: Hitit, Sayfa: 45

Kırk sekizinci sayfadaki tabloda *koşaç cümlesinden* hikâye kipi gösterilmiş. Örneklerle *kavram haritasında* açıklanmıştır. Bu yönüyle dil bilgisinin önemli bir konusu örneklerle anlatılmak istenmiştir. Yine bu sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte boş bırakılan cümlelere tablodaki bilgilerin yardımıyla gerekli ekleri, kelimeleri yazmaları istenerek dil bilgisinin bu önemli konusunun kavranması amaçlanmıştır. Verilen örneklerin yeterli olduğu görülmektedir.

Yine aynı sayfadaki 12. “Doğrusunu işaretleyelim” başlıklı etkinlikte 10 cümle verilmiş doğru cümlelerin yanına işaret konulması istenerek başarılı olunmuştur.

48. Sayfadaki 13. “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte de yine dil bilgisinin bu konusu ile ilgili cümle tamamlama çalışmasına yer verilmiştir.

14. “Tümce Oluşturalım” başlıklı etkinlikte tabloda verilen “şimdi, önce” başlıkları altında *şimdiki zaman* ve *geçmiş zamana* yönelik cümlelerin yazılması istenmiştir.

53. Sayfadaki tabloda *şimdiki zamanın* ve *şimdiki zamanın hikâyesi* örnekler ve kavram haritasıyla gösterilmiştir. Bu şekilde sunulması iyi, faydalı; ancak bu konunun 4. bölümde *şimdiki zamanın hikâyesinin (kipinin)* öğretilmesi, seviye için erken bir uygulama olabilir.

53. Sayfadaki tabloda *ulaçlardan* +(I)ken kalıbı örneklerle gösterilmiştir. Kavram haritası ile farklı renklerle yazılarak bu konunun gösterilmesi istenmiştir.

Hemen bu tablonun altındaki 26. “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte verilen sekiz cümlelerin karşısına tamamlama çalışması yapmak için boşluk bırakılmış. *Ulaçlar* konusunun pekişmesi adına yerinde bir uygulama olduğu görülmektedir.

ULAÇLAR		-(y)ken (< i-ken)
Ad (+Ek)	Ek	Örnekler
çocuk	-(y)ken	Onunla <i>öğrenciyken</i> tanıştım.
öğrenci	iken	Çocukken çok şişmandım.
genç		Gençken daha sık sinemaya gidiyordum.
.....		Evdeyken çok mutluydum.
arabada		<i>Öğrenciken çok çalışkan değildim.</i>
evde		<i>Arabadaken sigara içmiyorum.</i>

147. Şekil: Hitit, Sayfa: 53

Yine hemen tablonun yanındaki “Tamamlayalım” başlıklı 27. etkinlikte 8 cümledeki boşlukların tabloda gösterilen ulaçlarla tamamlanması ve konunun bu şekilde pekişmesi istenmiştir.

55. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte *bağlaç* ve *edat* (ile, +1A) konusu ele alınmıştır. Bağlaç ve edatlarla ilgili bilgi aynı sayfada *kavram haritası* ile gösterilmiştir. Örneklerin kavram haritasında farklı renkte gösterilmesi dikkat çekicidir. Yine bu sayfadaki 31 ve 32. etkinliklerde bu *bağlaç* ve *edat* kullanımına yönelik tamamlama alıştırmalarına da yer verilerek konunun pekişmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.4.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 2 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli ve uygun olduğunu söylemek mümkündür. Ancak *dinleme* etkinliğinin yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir. Kitapta izleme etkinliği için bir düzenleme, kayıt bulunmamaktadır.

4.1.2.4.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı ve *sıralama sorusu* bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 85. tabloda gösterilmektedir.

85. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme- anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesinin, çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı düzenlemedir. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

4.1.2.4.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle tespit edilmemiştir.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün metinler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir.

4.1.2.4.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde ünlü tiyatro sanatçısı Yıldız Kenter'in hayatı fotoğrafıyla birlikte kısa hayat hikâyesinin anlatılması ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bölüm başında "Zaman Geçiyor" başlıklı kurmaca metinde eskiden günümüze kadar insanlığı etkileyen dünyadaki çeşitli olaylarla birlikte, dünyada iz bırakmış önemli kişilerin bilgileri ve fotoğrafları paylaşarak *evrensel değerlere* katkı yapılmak istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir, Ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurlar da bu bölümde görülmemektedir.

4.1.2.5 Beşinci bölüm (Sayfalar: 56-67)

- **Konu:** Afiyet Olsun
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 27
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;
Emir kiplerini,
İstek kiplerini,
+II/ +sIz ekleriyle sıfatlaştırma yapılarını,
Karşılaştırma sıfatların ve zarflarını,
Yemek ile ilgili kavramlarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.5.1 Dil becerileri

• Dinleme

56. Sayfadaki 1. dinleme etkinliğinde verilen DVD'deki kayıtlı dinleme faaliyeti için düzenleme bulunmaktadır. Bu dinleme kaydında Mert, Volkan, Ceren'in diyalogu vardır. Bu diyalogla ilgili yine bu sayfada verilen metindeki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelime ve ifadelerin yazılması istenmektedir. Ayrıca metnin altında bulunan tablo ile alışverişte neler alındığına dair işaretleme yapılması istenmiştir.

148. Şekil: Hitit, Sayfa: 56

59. Sayfadaki “Sıralayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıttaki seslendirmenin de yardımıyla aynı sayfada verilen yemek tarifleri anlatılmış. Bu sayfada Türk mutfağının önemli yemeklerinden olan *yaprak dolması*nın fotoğrafı verilerek öğrencilerin Türk mutfağının zenginliğine dikkati çekilmek istenmiştir.

- **Okuma**

60. Sayfadaki “Okuyalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte *Oğuz, Hülya, Garson* arasında geçen konuşma bulunmaktadır. Bu diyalog lokantada geçmekte ve yemek ile ilgili isimler, kavramlar kullanılmaktadır. Ayrıca aynı sayfadaki *Menü* başlıklı tabloda, lokantadaki yemekler ve yemek fiyatları sıralanarak okuma etkinliği düzenlenmek istenmiştir. Bu sayfada geçen; ana yemekler, içecekler, tatlılar, salatalar, çorbalar ve bunlara ait çeşitli yiyecek-içecek adlarının öğretilmesinin, yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür. Zira dil öğrenmek için yabancı ülkeye giden birinin ilk karşılaştığı kelime ve kavramlar, yemeklerle ilgili kavramlardır. Bu etkinlikte öğrenilecek kavram ve kelimelerin öğrencilere günlük hayatlarında da yararlı olacağını söylemek mümkündür.

149. Şekil: Hitit, Sayfa: 60

Altmış üçüncü sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı okuma etkinliğinde *Nasıl Alışveriş Yapıyoruz* adlı kurmaca metin ve bu metne yönelik 5 soru yöneltilmiş. Soruların cevapları “Doğru/Yanlış” başlıklı kutucuklara işaretlenmesi istenmiştir. Ölçme-değerlendirmedeki soru çeşitliliği açısından yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

63. Sayfadaki "Eşleştirelim" başlıklı etkinlikte verilen çeşitli eşyalara ait fotoğraf ile cümlelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

64. Sayfadaki “Dünya Mutfakları” başlıklı okuma etkinliğinde bilinen gazetecilerden Coşkun Aral’ın *Mutfak Kültürü ve Sağlığımız* başlıklı deneme türündeki yazısı verilmiş ve bu yazıyla ilgili olarak 4 soru sorulmuş. Burada dünya mutfaklarının tanıtılması amaçlanmıştır. Bunlara ait bazı yemek fotoğrafları verilmiştir.

66. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde ünlü doktor, sağlık uzmanı Osman Müftüoğlu’nun “Kaliteli Bir Hayat için 10 Emir” başlıklı metin paylaşılması ve bu metinle ilgili verilen cümlelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

• Konuşma

58. Sayfadaki “Yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte sorulan cümlelerle cevap verilmesi istenmiş. Ayrıca *Gıda Alışverişinde* başlıklı yazıda alışveriş için yapılması gerekenler yazılarak bununla ilgili konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

61. Sayfadaki “Yemeğe davet edelim” başlıklı etkinlikte, verilen kelimeler yardımıyla konuşma faaliyeti yapılmıştır. Konuşma konusunun yemek ve lokanta kavramlarıyla ilgili olması motive edicidir. Bu bakımdan faydalı bir düzenleme olduğu söylenebilir.

12 Yemeğe davet edelim

Nasıl Bir Yer Olsun?

- et lokantası
- ev yemekleri
- pizzacı
- Çin lokantası
- İtalyan lokantası
- balık restoranı
- sigarasız bölümde
- terasta
- bahçede
- kenarda
- ocak başında

150. Şekil: Hitit, Sayfa: 61

Altmış ikinci sayfadaki “Telefonla sipariş verelim” başlıklı konuşma etkinliğinde yine lokanta, yemekle ilgili telefonla sipariş verilmektedir. Konu seçimi bakımından öğrencilere yararlı olabilecek bir etkinlik olduğu görülmektedir.

67. Sayfadaki “ Bir araba seçelim” başlıklı etkinlikte verilen tablodaki araçlarla ilgili konuşma etkinliği düzenlemiştir. Arabalar her zaman gençlerin ilgisini çekmiştir. Bu yönü ile ilginç bir faaliyet olmuştur. Ancak bu etkinlikteki tabloda verilen araçlar bu gün için demode olmuş otomobil modelleridir. Bu araçların güncellenmesi gerekebilir.

- **Yazma**

57. Sayfadaki 3. etkinlikte tablo içinde verilen küçük resimler yardımı ile resimlerin altında bulunan boşluklara “adet, kilo, gram, tane” gibi ölçü kavramlarının yazılması istenmiştir. Ölçü kavramlarının öğrenilmesi öğrenciler için önemlidir.

151. Şekil: Hitit, Sayfa: 57

59. Sayfadaki “Bir yemek tarif edin” başlıklı yazma etkinliğinde yemek tarifi üzerine yazı yazmaları istenmiş bunun için sayfada boşluk bırakılmıştır.

7 Bir yemek tarif edelim

Malzemeler:

152. Şekil: Hitit, Sayfa: 59

Altmış birinci sayfadaki “Yazalım” başlığı altında aynı sayfanın 8. etkinliğinde verilen menüdeki yemeklerle ilgili sipariş listesinin yazılması istenmiş.

62. Sayfadaki “Adresi bulalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen kroki ile ilgili 8 soru sorulmuş bu soruların altındaki boşluklara doğru cümlelerin yazılması istenmiştir.

67. Sayfadaki “Eşleştirelim yazalım” başlıklı etkinlikte yedi farklı kişilerin fotoğrafı verilmiş ve bu fotoğrafta bulunan boşluklara kim kimdir? Sorusunun cevabının yazılması istenmiştir.

67. etkinlikte ise “Kendinizi tarif edelim” başlıklı etkinlikte tabloda verilen insanlara ait özelliklerini belirten kelimelerin yardımıyla öğrencilerin kendilerini tarif etmelerini, yazmalarını istemiş. Bu yönüyle uygulamanın başarılı olduğu görülmektedir.

153. Şekil: Hitit, Sayfa: 67

• **Dil Bilgisi**

Elli yedinci sayfadaki “Emir Kipi” “İstek Kipi” başlıklı iki tabloda emir ve istek kipleri örneklerle gösterilmiştir. Tablonun altında bulunan “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte bu dil bilgisi kuralı ile ilgili cümle tamamlama etkinliği düzenlenmiştir. *Emir ve İstek kiplerini öğrenme adına yararlı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.*

EMİR KİPİ						-sın, -(y)inüz, -sünler
Adıl	Eylem	-	Kişi Eki		?	Örnekler
-	al	-ma	-	-	mı	Onlar beklesinler mi?
sen	bekle	-me	-	-sın/-sın/-sun/-sün	mı	Sen git!
o	git		-inüz / -inüz / -unüz / -unüz			O almasın!
-	oku		-yınüz / -yınüz / -yunüz / -yunüz			Siz okuyun!
siz	dokun					Girinüz!
	gel					Dokunmayınız!
	gir					Onlar gelmesinler!
onlar	yaz		-sınlar / -sinler / -sunlar / -sünler			Siz yaz!

İSTEK KİPİ						-(y)E
Adıl	Eylem	-	Ek	Kişi Eki	?	Örnekler
ben	bak	-ma	-a / -e	-yım / -yım	mı	Ben yemeyeyim mi?
sen	ye	-me	-ya / -ye	-sın / -sın	mı	Sen içesin
o	iç			-		O konuşa
biz	otur			-lim / -lim		Siz sorasınız
siz	konuş			-sınız / -sınız		Biz çıkalım
onlar	sor			-lar / -ler		Onlar bakmayalar
						Ben oturma mıyım?

154. Şekil: Hitit, Sayfa: 57

Dil bilgisi kurallarının bölüm içinde böyle tablo şeklinde verilmesi önemlidir.

61. Sayfadaki tabloda “*Sıfatlaştırma*” başlığı altında bazı isimlerin; (+*II* ve +*sIz*) *sıfat yapan yapım ekleriyle* nasıl *sıfatlaştığını* göstermesi bakımında isabetli düzenleme olduğu görülmektedir. Kavram haritasındaki örnekler farklı renkle belirtilerek öğrencilerin dikkati çekilmek istenmiş, bu sayede ayrıntılar daha da belirginleştirilmiştir.

61. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 10. etkinlikte yukarıda verilen *sıfatlaştırma* eklerinin kullanımına yönelik 10 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların bu eklerle tamamlanması istenmektedir.

Aynı sayfadaki “Zıt anlamlısını işaretleyelim” başlıklı 11. etkinlikte yine tablo hâlinde verilen sıfatların zıt anlamlılarının bulunması istenmiştir.

65. Sayfadaki “Karşılaştırma” başlıklı tabloda +*DAn daha* gibi karşılaştırma sıfatları örneklerle verilmiş, hemen altındaki tabloda da belirtili isim tamlamalarının yapılışının örneklerle gösterildiği tablo vardır. Dil bilgisinin önemli konularından olan bu iki yapı kavram haritaları ile gösterilerek, daha iyi öğrenilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.5.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 2 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak daha çok kayıtla bölümün desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretiminde önemlidir. Bu bölümde de diğer bölümlerde olduğu gibi izleme etkinliği için kayıt bulunmamaktadır.

4.1.2.5.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı ve *sıralama sorusu*, çoktan seçmeli sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 86. tabloda gösterilmektedir.

86. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok farklı tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksikliği olarak görülebilir.

4.1.2.5.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından hatalı cümle bulunmamaktadır. Bütün cümleler kurallara uygundur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata görülmemiştir. Bütün metinlerin kurallara uygun olarak düzenlendiği tespit edilmiştir.

4.1.2.5.4 Kültürel İnceleme

- **Kültür Aktarımı**

Dördüncü bölümde Türk mutfağına ait yemeklerin verilmesi ve bunun yanında mutfağımızın önemli yemeklerinden *yaprak dolmasının* nasıl yapılacağına tarif ve fotoğrafla birlikte verilmesiyle kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

155. Şekil: Hitit, Sayfa: 59

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde evrensel insani değerleri yansıtabilecek unsurlar bulunmamaktadır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum söz konusudur: 56. Sayfadaki “Dinleyelim, yerleştirelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıtların dinlenmesi ve bu kayıttaki diyaloga göre fotoğrafın altında bulunan diyalog metnindeki boşlukların doldurulması istenmektedir.

Bu diyalogda *Mert, Volkan, Ceren* telefonda konuşmaktadır:

Mert: Alo Volkan, ben şimdi marketteyim, akşam için ne alayım?

Volkan: Ben kola aldım ama siz ne içmek istiyorsunuz bilmiyorum. Bence sen birkaç tane bira al.

Ceren: Bira almasın, ben aldım.

Volkan: Ceren bira almasın, diyor. (...)

Yukarıdaki diyalogda da görüldüğü gibi Mert akşam için markette alışveriş yapmak istiyor ve Volkan'a telefon edip bira almak istediğini söylüyor. Ceren ise Volkan'a dönüp "*Mert bira almasın ben aldım.*" diyor...

Yine 57. sayfada verilen şarap fotoğrafının alkollü içki reklamına girebileceğini düşünmek gerekir. Bira; şarap, rakı, votka gibi alkollü içecek türüdür. Dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de alkollü içkilerin reklâmı, açık alanda içilmesi yasaklanmıştır. Hâl böyle iken biranın öğrenciler için hazırlanan ders kitabında *dinleme* etkinliğine konu olması tartışılabilir bir durumdur. Bu konunun milli manevi değerlerimize uygun olmadığı görülmektedir.

4.1.2.6 Altıncı bölüm (Sayfalar: 68-79)

- **Konu:** Bürokrasi Her Yerde
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 25
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bürokrasi ile ilgili kavramlarının,
Durum belirtmeyi,
Şimdiki zaman yapılarından “-mAktA”yı,
İlgi ekini (+ki),
de/da bağlaçlarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.6.1 Dil becerileri

- **Dinleme**

Altmış dokuzuncu sayfadaki “Tamamlayalım, bulalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıta geçen Ayşe ve fotoğrafçının diyalogu vardır. Ayrıca sayfada bulunan bu diyalog metninde geçen boşluklara gerekli cümlelerin, kelimelerin yazılması istenmiştir.

156. Şekil: Hitit, Sayfa: 68

Yetmiş birinci sayfadaki “Tamamlayalım, eşleştirelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt yardımıyla 4 tabloda verilen cümlelerle ilgili eşleştirme çalışması yapılmıştır.

74. Sayfadaki 13. etkinlikte “Yanıtlayalım, kontrol edelim” başlığı altında DVD’deki ses kaydı ile verilen metindeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Bu kayıta; *Polis, Adam, Komiser*’in karakoldaki konuşmaları yer almaktadır. Böyle bir konunun seçilmesi yerinde olmuştur. Ayrıca bu metinle ilgili 14. etkinlikte sorular sorularak konu pekiştirilmek istenmiştir.

77. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki ses kaydı ile ilgili sayfada verilen 5 sorunun altındaki boşluğa yazılması, cevaplanması istenmektedir.

• Okuma

Almış sekizinci sayfadaki 1. okuma etkinliğinde “Yerleştirelim, yanlış çizelim” başlığı altında verilen kurmaca metindeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması ve yanlış kelimenin de çizilmesi istenmektedir. Ayrıca bu metinle ilgili aynı sayfada verilen 5 soru ile etkinlik tamamlanmıştır.

70. Sayfadaki “Eşleştirelim, işaretleyelim” başlığı altında verilen tablodaki kelimelerin karşısında bulunan kutucuklara eşleştirme çalışması yapılmak istenmiştir.

5 Eşleştirelim, işaretleyelim	
Faturalar ve Kimlikler	
• son ödeme tarihi ☐	• hesap kesim tarihi ☐
• ünvan ☐	• dönem ☐
• üye ☐	• bölüm ☐
• abone ☐	• görev ☐
• müşteri numarası ☐	• ödeme yerleri ☐

157. Şekil: Hitit, Sayfa: 70

Yine bu sayfada bulunan ve günlük hayatta öğrencilerin çok karşılaşabilecekleri; banka hesap bilgisi, öğrenci kimlik kartı, elektrik faturası, kimlik belgesi gibi unsurlar fotoğrafla gösterilmiş ve bu fotoğraflarla ilgili eşleştirme yapılması istenmektedir.

1

maximum

KREDİ KARTI HESAP ÖZETİ

SN. ZUHAL AKIN
TÖMER
ANKARA UNIV. GMK BULVARI N.84 MALTEPE
ANKARA
Son Ödeme Tarihi: 26/12/2007

İnteraktif Müşteri Numarası: 7155378
Kart Numarası: 5437*****8750
Mastercard Standartı Kredi Kartı Hesap Özeti
Hesap Kaşın Tarihi: 16.12.2007
Son Ödeme Tarihi: 26.12.2007
Hesap Özeli Borcu: 744.61 YTL
Ödenmesi Gereken Asgari Tutar: 148.92 YTL
Bir Sonraki Hesap Kesim Tarihi: 15.01.2008
Bir Sonraki Son Ödeme Tarihi: 25.01.2008

TOPLAM MAXİPUAN 10.97 YTL

3

ELEKTRİK FATURA BİLDİRİMİ
BAŞKENT
ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.

İşletme 006.02.65.00.00 ESAT ABONE İSİLERİ SEF
Dosya No 1278-00 Abone No Tarife 5.08.1.0
Sıra No 224700 10437150 KENT-REKEM
EMRE YURDURUL
K.DERE YALIM SK.NO.6/3TEL.4185615

Dönem 2006/11
Ekip

AKTİF	999027 ESI	Çarpan	1.000
	Gündüz	Puant	Gece
Son Endeks	13 766.000		
İlk Endeks	13 635.000		
(+/-) KWh	0.000		
Tüketim	131.000		
Tüketim Tut.	16.74		
ENDÜKTİF		Çarpan	
Son Endeks		İlk Okuma Tarihi	13.10.2006
İlk Endeks		Son Okuma Tarihi	13.11.2006
(+/-) KWh		Okuma Saati	09:49.34
Tüketim		Tebliğ Tarihi	13.11.2006
Tüketim Tut.		Kira-Bakım	0.00
Enerji Tutarı	16.74	Güç Bedeli	0.00
Tüketim Ver	0.84	K D V	3.16
(+/-) Tutar	0.00	Tesvik İndirimi	
FATURA TUTARI	20.74YTL	Yuvarlama	+0.00
ÖDEME TARİHİ	17.11.2006 - 28.11.2006		
Eski Borç (Geçikme Zammı Hariç)	Borcu Bulunmamakta		
ÖDEME YERLERİ	BAŞKENT E. D. N. Ş. VEZNELERİ ŞEKER-PANUK ÜNİF-MSB-C-T EMİTİL-ANKARA-VAPE KREDİ-İS-UTAK-HELEKATİF-FİNANÇ -ŞİRKETİ-MSK-K-ANDALI-DİS-TÜRKİŞ-P.T-T-KOÇ-DENİZ TBB-MSY FNC ZİRAAT BANKALARI		

4

**ADALET BAKANLIĞI
SOSYAL TESİSLERİ
GİRİŞ KARTI**

ÜYE YAKINININ ADI-SOYADI
DERYA ATMACA
YAKINLIK DERECEĞİ
KIZI
ÜYENİN ADI-SOYADI
MUSTAFA ATMACA
GÖREV/ÜYEVAN
FLAKİM
SICİL NO:
13425
GEÇERLİLİK SÜRESİ
08.11.2008

Anadolu Üniversitesi'nde öğrenci.
Faturasının son ödeme tarihi 28.11.2006.
Halkla ilişkiler bölümünde okuyor.
Maltepe'de oturuyor.
Babası hakim.
Eski tarihlere ait borcu yok.
Bu dönem kartıyla 744.61 liralık harcama
Kartı 2008'in Kasım ayına kadar geçerli.
Başbakanlıkta çalışıyor.

158. Şekil: Hitit, Sayfa: 70

Yetmiş birinci sayfadaki 8 numaralı “Yanlış çizelim” başlıklı etkinlikte dilek ve şikâyet ile ilgili dört tabloda verilen kısa metindeki yanlışların bulunması istenmiştir.

72. Sayfadaki “Yerleştirelim, yanıtlayalım” başlıklı okuma etkinliğinde *Trafik Kazası* adlı kurmaca metin verilmiş ve bu metinde geçen boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Ayrıca aynı sayfanın yanındaki bölümde ise bu metinle ilgili sorular sorularak cevapların sorunun yanındaki kutucuklara işaretlenmesi istenmiştir.

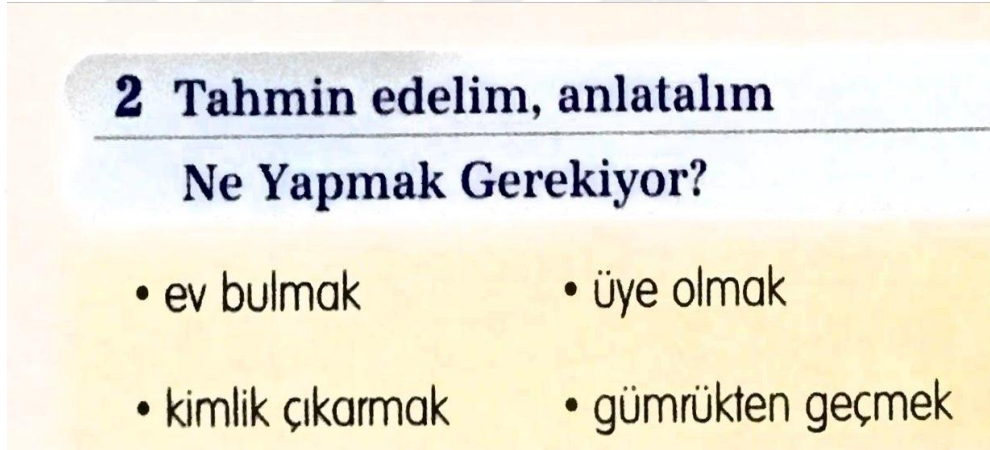
75. Sayfadaki “Bulalım, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte bulmacada geçen kelimelerin bulunması istenmiştir. Yine yan tarafındaki 5 cümlede bulunan boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. 76. Sayfadaki “Yardım İstiyorum” başlıklı okuma etkinliğinde, *Kurye* ve *Adam*'ın bulunduğu, kurmaca

diyalog metni düzenlenmiştir. Ayrıca aynı sayfadaki 19. etkinlikte “Okuyalım yanıtlayalım” başlıklı Ali ve Murat’ın bulunduğu diyalog metni bu metinle ilgili sorular sorulmuştur.

79. Sayfadaki “Eşleştirelim, başlığını yazalım” adlı etkinlikte meşhur dört filmin tanıtımı yapılmış, bu filmlerin fotoğrafları da verilerek bu filmlerin başlığının ne olabileceği sorulmuş. Bu yönüyle etkinliğin, düzenlemenin yararlı olduğunu söylemek mümkündür.

- **Konuşma**

68. Sayfadaki “Tahmin edelim, anlatalım” başlıklı etkinlikte *Ne yapmak gerekiyor?* Sorusuna uygun cümlelerle ilgili konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir. Burada geçenler günlük hayatta çok sıkça karşılaşılan kelime ve kavramları içermektedir. Bu yönüyle böyle bir konuşma konusunun seçilmesi, öğrenciler için faydalı olabileceği anlaşılmaktadır.

159. Şekil: Hitit, Sayfa: 68

78. Sayfadaki “Yolu tarif edelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen krokiye bakılarak yolun tarif edilmesi istenmiştir. Bu krokide banka, okul, sinema gibi mekânlar bulunmaktadır. Konuşma etkinliği için böyle bir konunun seçilmesi öğrencilere yararlı olabilir. Zira adres tarifini anlamak, bir adresi tarif edebilmek öğrenciler için önemlidir. Adres sorabilmek, yabancı ülkeye gelen birinin ilk ihtiyaç duyabileceği durumdur.

- **Yazma**

57. Sayfadaki 3. etkinlikte tablo içinde verilen küçük resimler yardımı ile resimlerin

71. Sayfadaki “Anlatalım” başlığı altında düzenlenen etkinlikte dilek ve şikâyetlerin yazılması istenen bir tablo yapılmıştır. Bu yönüyle uygulamanın, düzenlemenin iyi düşünülmüş bir etkinlik olduğunu söylemek mümkündür.

73. Sayfadaki “Öneride Bulunalım” adlı etkinlikte verilen cümlelerin altına öneride bulunmaya yönelik cevap yazılması istenmiştir.

75. Sayfadaki “Bulalım” başlığı altındaki etkinlikte kare şeklindeki bulmacalara uygun kelimenin yazılması istenmiştir.

15 Bulalım, tamamlayalım

E	K	L	İ	F	S	U	N	D	U	R	K	Ş
C	R	A	M	İ	Ş	Ö	Z	E	G	M	A	L
E	E	H	A	R	İ	T	A	N	Ö	L	R	T
Ş	T	P	K	A	R	T	V	İ	Z	İ	T	E
R	İ	H	R	N	U	H	N	U	L	V	P	M
U	K	N	D	H	Ç	N	R	İ	Ü	P	O	Y
N	E	R	O	U	A	R	D	E	K	H	S	H
N	R	D	İ	İ	K	R	O	A	T	R	T	P
E	D	O	S	İ	G	A	R	A	K	Ü	A	D
İ	İ	T	E	L	E	F	O	N	M	Ö	L	A

160. Şekil: Hitit, Sayfa: 75

Yetmiş sekizinci sayfadaki “Yerleştirelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 10 cümlede boş bırakılan yerlere cevapların yazılması istenmiştir.

• Dil Bilgisi

69. Sayfadaki dil bilgisi etkinliğinde ad durum eklerinden belirtme durum ekinin gösterildiği tablo vardır. Bu tabloda durum ekleri örneklerle gösterilmiştir. Farklı renkteki yazılarla öğrencilerin dikkati çekilmek istenerek başarılı olunmuştur.

Ayrıca bu konuyla ilgili olarak hemen altında verilen 4 numaralı etkinlikte 14 cümle verilmiş cümlelerdeki *belirtme durum eklerinin* bulunması istenmiştir. Böylece konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

Yetmiş beşinci sayfadaki tabloda bir başka şimdiki zaman (-mAktA) yapısı örneklerle gösterilmiştir. (Bkz. 161. Şekil) Tablonun altında “Tamamlayalım, yeniden yazalım” başlıklı 17. etkinlikte bu yapıların daha iyi öğrenilmesi, pekiştirilmesi için alıştırmalar düzenlenmiştir.

ŞİMDİKİ ZAMAN (resmi)						-mEktE
Adıl	Eylem	—	Zaman Eki	?	Kişi Eki	Örnekler
ben	çalış	-ma	-makta	mı	-yım / -yim	<i>Biz gelmekteyiz.</i>
sen	uyu	-me	-mekte	mi	-sın / -sin	<i>Ben bilmekteyim.</i>
o	al				—	<i>Sen uyumakta mısın?</i>
biz	gel				-yız / -yiz	<i>O oturmamakta.</i>
siz	otur				-sınız / -siniz	<i>Onlar almaktalar.</i>
onlar	bil				(-lar / -ler)	<i>Siz çalışmakta mısınız?</i>

17 Tamamlayalım, yeniden yazalım

Bunları Biliyor musunuz?

- Olimpiyat oyunlarına dört yılda bir farklı ülkelerden binlerce sporcu katılıyor.
Olimpiyat oyunlarına dört yılda bir farklı ülkelerden binlerce sporcu katılmakta
- UNICEF çocuk hakları, sağlık ve eğitimle ilgili çalışmalar yapıyor.
- Türkiye'ye en çok Avrupa ülkelerinden turist geliyor.

161. Şekil: Hitit, Sayfa: 75

Yetmiş yedinci sayfadaki tabloda ilgi ekinin (+ki) kullanımını örneklerle gösterilmiştir. Bu ekin kullanımını ile ilgili alıştırmalar 20. etkinlikte verilmiş ve burada verilen 15 cümlelerin yeniden *ilgi ekleri*yle yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki 21. etkinlikte “Tamamlayalım” başlığı altında verilen 22 tane cümlelerin boş bırakılan yerlerine *ilgi eki* ile oluşmuş kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Konunun pekişmesi için alıştırmalar yeterlidir.

4.1.2.6.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli olduğu görülmektedir. Ancak daha çok kayıtla bölümün desteklenmesi istenilebilir. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir.

4.1.2.6.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı ve *sıralama sorusu*, çoktan seçmeli sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 87. tabloda gösterilmektedir.

87. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme- anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde diğer bölümlerde görülmeyen *kelime bulmaca* etkinliğinin olması bölüme zenginlik katmıştır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri öz *değerlendirme* kısmının olmaması bölümün, kitabın eksik yanı olarak görülebilir.

4.1.2.6.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından bir hata tespit edilmemiştir.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata bulunmamaktadır. Bütün metinlerin yazım-noktalama kurallarına uygun olarak düzenlendiği görülmektedir.

4.1.2.6.4 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımı ile ilgili herhangi bir unsur görülmemiştir.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde evrensel insani değerleri yansıtacak bur unsur tespit edilmemiştir. Evrensel insani değerlere aykırı bir durum da bulunmamıştır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum yoktur, Ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurlara da rastlanılmamıştır.

4.1.2.7 Yedinci bölüm (Sayfalar: 80-91)

- **Konu:** Gelecek de Bir Gün Gelecek
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 25
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;
Gelecek zamanla ilgili konuşup yazabilmeyi,
Dil bilgisi konularından; gelecek zaman yapılarının,
“gibi, kadar, +A göre” edatlarının,
gelecek zamanın hikâyesinin,
eşitlik ekinin (+CA) öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.7.1 Dil becerileri

• Dinleme

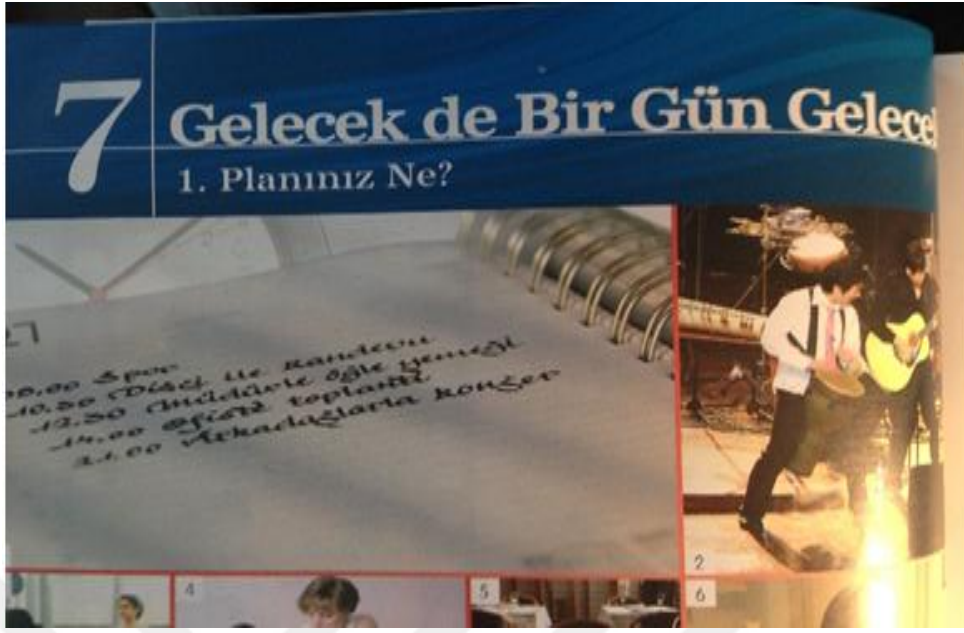
83. Sayfadaki “Dinleyelim, düzeltelim” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen paragraftaki yanlışların düzeltilmesi istenmektedir. Bu kayıta Selin’in evlenme hazırlıkları anlatılmaktadır. Eğlenceli bir konu seçilmesi sebebiyle öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir düzenleme olduğu görülmektedir.

84. Sayfadaki “İşaretleyelim, dinleyelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen ses kaydının dinlenmesi ile verilen cümlelerin karşısındaki boşlukların doldurulması istenmiştir. Bu kayıta *Cenk* ve *Ayşegül* çiftinin geleceği konu edinilmiştir.

88. Sayfadaki “Böyle mi Olacaktı?” başlıklı bölümdeki “Yerleştirelim, dinleyelim, işaretleyelim” adlı 24. etkinlikte verilen DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bununla ilgili sayfada verilen metindeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Kayıta *Nil* ve *Serdar*’ın diyalogu yer almaktadır. Kayıttaki seslendirmenin teknik olarak iyi düzenlendiğini söylemek mümkündür.

• Okuma

Sekseninci sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı 1. etkinlikte *Suzan Demir* ve *Sunucu* arasında geçen konuşma, diyalog metni verilmiştir. Hemen bu metnin altındaki soruların da cevaplarının yazıldığı kutucuklara doğru cevabın işaretlenmesi istenmektedir.

162. Şekil: Hitit, Sayfa: 80

Seksen ikinci sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı 7. etkinlikte üç ayrı paragraf verilmiş bu paragrafların okunmasına yönelik 83 sayfadaki tabloda verilen cümlelerden doğru olanların işaretlenmesi istenerek başarılı bir okuma etkinliği düzenlenmiştir. Bu paragraflarda *Murat*, *Duygu* ve *Ender*’in faaliyetleri anlatılmaktadır. Paragraf, fotoğraflarla süslenerek okuma etkinliği bu şekilde eğlenceli hâle getirilmek istenmiştir.

86. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlığı altındaki 17. etkinlikte dört paragraf fotoğraflarla birlikte verilmiş ve fotoğrafta yer alan karakter ve otomobil ile ilgili yerleştirme sorusu sorulmuş. Okuma etkinliği için başarılı bir uygulama ancak fotoğrafta kullanılan karakterlerden *Örümcek Adam* ve eski futbolculardan *Ronaldinho* modası geçmiş figürlerdendir. Dolayısıyla bunların yerine bölümde daha güncel popüler karakterlere yer verilmelidir.

163. Şekil: Hitit, Sayfa: 86

Seksen yedinci sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlığı altında verilen okuma etkinliğinde “Burçlar”ın özellikleri verilmiş ve bununla ilgili yazma çalışması yapılmak istenmiştir. Burçlar her zaman gençlerin, öğrencilerin ilgisini çekebilen konulardandır.

90. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı 29 ve 30. etkinlikte verilen cümlelerin okunması ve buna dayalı eşleştirme çalışması yapılmıştır. Cümlelerin yanında konuyla ilgili fotoğraflar paylaşılarak konunun daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

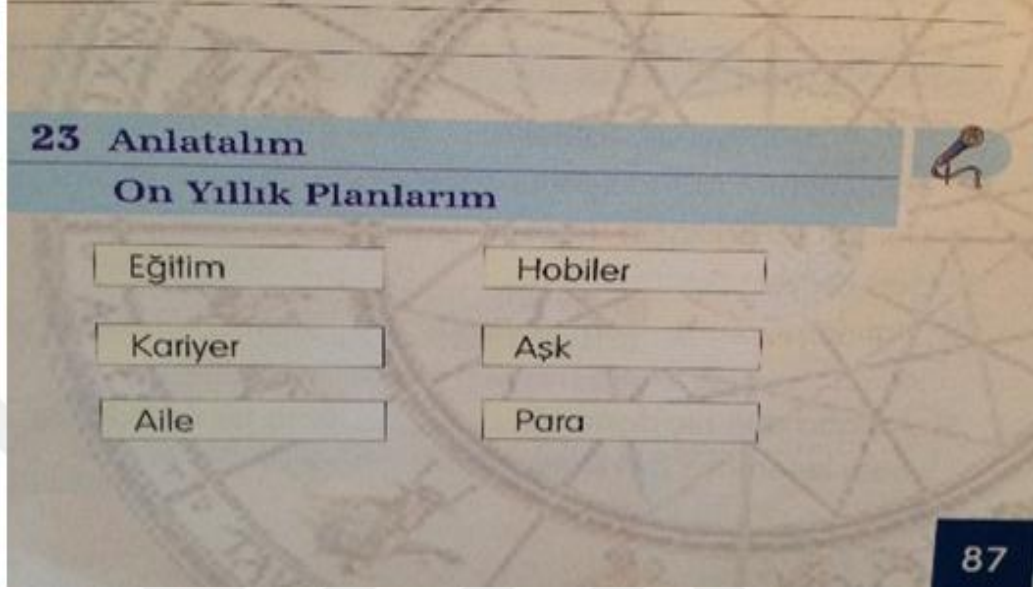
Doksan birinci sayfadaki “Yerleştirelim, sürdürelim” başlıklı 34. etkinlikte verilen kurmaca metnin okunması istenmiş, metinde boş bırakılan yerlerin tabloda verilen ve eşitlik eki almış kelimelerden uygun olanlarının yerleştirilmesi istenmiştir. Böylece eşitlik eki almış (+CA) kelimelerin daha da pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

- **Konuşma**

81. Sayfadaki “Planlarımızı anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde gelecek zamanın kullanılmasına yönelik sorular sorulmuş bunun üzerine konuşulması istenmiştir.

83. Sayfadaki 11. etkinlikte “Soralım, anlatalım” başlığı altında gelecek ile ilgili soruların sorulduğu konuşma etkinliği düzenlenmek istenmiştir. Bu şekilde gelecek zaman kipinin daha da pekişmesi istenmektedir.

87. Sayfadaki “Anlatalım” başlıklı *konuşma* etkinliğinde “On Yıllık Planlarım” adlı konuyla ilgili öğrencilerin konuşması istenmiştir. Konu başlıkları alttaki tabloda “Eğitim, hobiler, kariyer, aşk, aile, para” şeklinde belirlenmiştir.

164. Şekil: Hitit, Sayfa: 87

90. Sayfadaki “ Tahmin edelim” başlıklı etkinlikte “Gelecek nasıl olacak?” sorusu öğrencilere yöneltilerek bu konuda konuşma yapmaları istenmiş. Konunun seçilişi evrensel değerleri, kaygıları (kuraklık, nüfus artışı...) ortaya çıkarması bakımından önemlidir.

- **Yazma**

83. Sayfadaki “yerleştirelim” başlıklı etkinlikte tabla içinde verilen kelimelerin uygun olanlarının altta verilen tabloya yazılması istenmiştir. Bu tabloda *Günlük Plan*, *Haftalık Plan*, *Yıllık Plan* başlıkları altında geleceğe yönelik planlanan faaliyetlerin yazılması istenmektedir.

8 Yerleştirelim

bugün • hafta sonu • hazıranda • yazın • öğleden sonra
mezun olduktan sonra • haftaya • akşam • bir süre sonra
sınavdan sonra • yemekten sonra • toplantıdan sonra
birazdan • sonbaharda • bir iki saat sonra
bir iki güne kadar • ay sonunda • gelecek hafta

Günlük Plan

bugün

Haftalık Plan

hafta sonu

Yıllık Plan

hazıranda

165. Şekil: Hitit, Sayfa: 83

Yine aynı etkinlik içerisinde 8 cümle verilmiş bu cümlelerdeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 9. etkinlikte 9 cümle verilmiş bu verilen cümlelerdeki boşlukların tamamlanması istenerek yazma etkinliğinin daha eğlenceli hâle gelmesi amaçlanmıştır.

• Dil Bilgisi

81. Sayfadaki “Gelecek Zaman” başlıklı tabloda gelecek zaman kipi (-AcAk) örneklerle gösterilmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 2. etkinlikte 8 cümle verilmiş cümlelerde gelecek zaman kipinin öğretildiği boşluk doldurma yapılmıştır.

Boşluk doldurmalarla başarılı bir etkinlik yapılmış, konunun daha da pekişmesi istenmiştir.

81. Sayfadaki “Yanlış çizelim” başlıklı etkinlikte gelecek zaman kipinin öğretildiği 5 cümle verilmiş cümledeki yanlış kelimelerin çizilmesi istenmiştir.

81. Sayfadaki “Yerleştirelim” adlı 4. etkinlikte tablo içinde zaman kavramı ile kelimeler verilmiş ve bu kelimelerin uygun olanlarının tablonun altındaki 5 cümlede

bulunan eksik yerlere yazılması böylece zaman kavramları bu şekilde öğretilmek istenmiştir.

85. Sayfadaki “Koşaç Tümcəsi” başlığı altında verilen tabloda “Ol-” birleşik fiiliyle yapılan gelecek zaman (-AcAk) çekimleri örneklerle gösterilmiştir (*mezun ol-acak, burada ol-acak-sın...*)

Sayfanın hemen altındaki 13. 14. 15. 16. Etkinliklerde bu zamanın öğretilmesine yönelik alıştırmalar verilmiştir. Bu alıştırmalarda verilen cümlelerde verilen boşluklara bu çekimle ilgili kelimelerin yazılması istenerek konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

86. Sayfadaki “İlgeçler” başlığı altında verilen tabloda “gibi, kadar” edatları örneklerle gösterilmiştir.

İLGEÇLER		gibi, kadar
Ad / Adıl	Örnekler	
Ali	gibi	<i>Sen babam kadar yaşlı değilsin.</i>
öğretmen	kadar	<i>O senin gibi çalışmıyor.</i>
tilki		<i>Sınıfa öğretmen gibi girdi.</i>
.....		<i>Benim arabam da onunki gibi.</i>
babam		<i>Murat, Ali kadar çalışkan değil.</i>
.....		<i>Tilki gibi kumaz.</i>
senin		<i>Tavşan kadar koşuyor.</i>
.....		
onunki		

166. Şekil: Hitit, Sayfa: 86

Yine aynı sayfada bu edatların kullanımının daha da pekişmesi için 18. 19. 20. etkinliklerde verilen cümlelerdeki boşluklara uygun olan bu edatlardan birinin yerleştirilmesi istenerek, konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

88. Sayfadaki “Gelecek Zaman (gelecek zamanın hikâyesi)” başlıklı tabloda *gelecek zamanın hikâyesi* örneklerle kavram haritasında gösterilmektedir.

Bu konunun daha da pekişmesi için 25. 26. 27. 28. 29. etkinliklerde verilen cümlelerdeki boşluklara bu kiple ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir. Böylece hem yazma hem de dil bilgisi etkinliği yapılarak konu pekiştirilmek istenmiştir; ancak *gelecek zamanın hikâyesi* ilgili konunun, bu seviye için biraz ağır olduğu söylenebilir.

91. Sayfadaki “Eşitlik” başlığı altında verilen tabloda (+CA) eşitlik ekinin örneklerle gösterildiği kavram haritası vardır.

Yine aynı sayfadaki “Görelilik” başlığı altında verilen tabloda “+(y)A göre” edatının örneklerle gösterildiği kavram haritası vardır. Bu iki konuda dil bilgisinin önemli konularındandır. Yine aynı sayfada 32. ve 33. etkinlikte bu konuların pekiştirilmesi için verilen cümlelerdeki boşluklara yukarıdaki yapıların yerleştirilmesine dayalı etkinlik düzenlenmiştir. Böylece konu daha da pekiştirilmek istenmiştir.

91. Sayfadaki “Farklı sözcüğü bulalım” başlıklı 33. etkinlikte *eşitlik eki* (+CA) almış kelimelerle bu kelimelerin eş anlamlılarının verildiği tabloda, farklı anlamdaki kelimenin bulunması istenmiş, böylece konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

4.1.2.7.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 2 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak daha çok kayıtla bölümün desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olmaması kitabın eksik yanıdır.

4.1.2.7.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı, “Doğru-Yanlış”lı ve çoktan seçmeli sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 88. tabloda gösterilmektedir.

88. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ayrıca bu bölümde diğer bölümlerde görülmeyen *kelime bulmaca* etkinliği, Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir düzenlemedir. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması, kitabın eksik tarafı olarak kabul edilebilir.

	Doğru	Yanlış
1. Gizem işinden memnun değil.	☐	☐
2. Ahmet sanatçı olmadı. Çünkü ailesi izin vermedi.	☐	☐
3. Gizem dünyayı dolaşmak istiyor.	☐	☐
4. Ahmet çok ünlü olmak istiyordu.	☐	☐
5. Gizem'in hayallerini gerçekleştirme şansı var.	☐	☐
6. Ahmet gelecekle ilgili hayaller kuruyor.	☐	☐

167. Şekil: Hitit, Sayfa: 89

26 Yerleştirelim

işten ayrılacaktım • ressam olacaktım
tatile çıkacaktım • yeni araba alacaktım
diyete başlayacaktım • bu yıl mezun olacaktım
aslında yeni kursa devam etmeyecektim
onu affetmeyecektim • işten erken çıkacaktım
seni arayacaktım

1. *İşten ayrılacaktım* _____ ama müdür maası-
ma zam yaptı.
2. _____ fakat annem dün
harika bir pasta yaptı!
3. _____ ama yurt dışından
misafirlerimiz geldi.
4. _____ fakat ailem "O işte
para yok." dedi.

168. Şekil: Hitit, Sayfa: 89

4.1.2.7.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından bir hata tespit edilmemiştir.

• Yazım noktalama

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata bulunmamıştır.

4.1.2.7.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

6. Bölümde kültür aktarımı ile ilgili herhangi bir unsur görülmemiştir. Bu da kitabın, bölümün olumsuz, eksik yanı olarak görülebilir.

• Evrensel-İnsani Değerlere Uyum

Kitabın bu bölümünde evrensel insani değerlere aykırı bir duruma rastlanılmamıştır, ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurlar da bulunmamaktadır.

• Milli ve Manevi Değerlere Uyum

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir, ancak milli manevi değerleri ön plana çıkaracak unsurlar da bulunmamaktadır.

4.1.2.8 Sekizinci bölüm (Sayfalar: 92-103)

- **Konu:** Rivayet Odur ki
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 24
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Geçmiş zaman yapılarının,

Belirsiz geçmiş zamanın (-MIŞ)

Koşaç tümcesinin (rivayet kipi)

Gelecek zamanın rivayetinin (-AcAkMIŞ) öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.8.1 Dil becerileri

• Dinleme

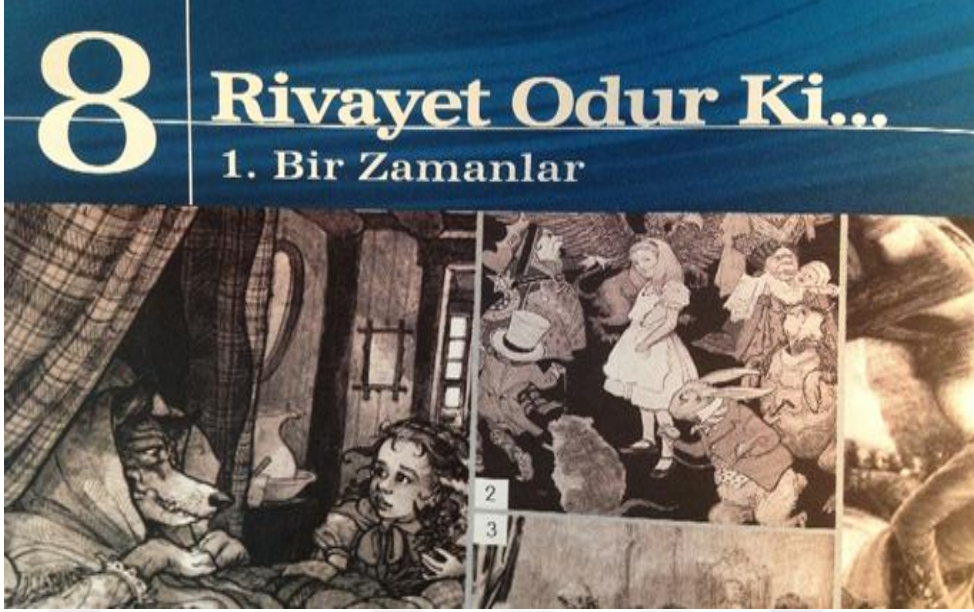
Doksan dördüncü sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlığı altında dinleme etkinliği için DVD’deki kayıta, bir hikâye anlatılmış, anlatılan bu hikâye doğrultusunda verilen paragraftaki yanlışların düzeltilmesi istenmiştir. Bu kayıttaki hikâyede güzel bir köylü kızın aşkı konu edinilmektedir.

96. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı 10. etkinlikte DVD’deki kayıta “Adam ve Kadın” arasında geçen telefon konuşması bulunmaktadır. Bu diyalog metninde geçen boşlukların tamamlanması istenmektedir.

103. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı 23. etkinlikte DVD’deki kayıta bir kadının eşinin özelliklerini anlatmaktadır. Bu kayıttaki konuşma metin şeklinde sayfada verilip metnin altındaki 6 cümlenin cevaplanması istenmiştir. Cevapların cümlenin yanındaki kutucuklara işaretlenmesi istenmektedir. Bu düzenlemenin, ölçme değerlendirme bakımından yararlı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

• Okuma

92. Sayfadaki “Yerleştirelim, eşleştirelim” başlıklı 1. etkinlikte “Bir Zamanlar” adlı dört paragraf verilmiş. Bu paragraflarda geçen boşlukların doğru kelime ve ifadelerle doldurulması istenmiştir. Bu paragraflarda; *Alice*, *Kül Kedisi*, *Pamuk Prenses*, *Kırmızı Başlıklı Kız* gibi meşhur masallardan alıntılar yapılmıştır.

169. Şekil: Hitit, Sayfa: 92

93. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı 2. etkinlikteki “Nergis” başlıklı Yunan efsanesinden alınan bir metin verilmiş ve bu metinle ilgili “D/Y’li” 4 soru sorulmuş.

91. Sayfadaki “Yerleştirelim, sürdürelim” başlıklı 34. etkinlikte verilen kurmaca metnin okunması istenmiş, metinde boş bırakılan yerlerin tabloda verilen ve eşitlik eki almış kelimelerden uygun olanlarının yerleştirilmesi istenmiştir. Böylece *eşitlik eki* almış kelimelerin daha da iyi öğrenilmesi amaçlanmıştır.

95. Sayfadaki “Okuyalım, yanıtlayalım” başlıklı 8. etkinlikte Van’daki Akdamar Adası ile ilgili “Ah Tamara” efsanesi paylaşılmış. Bu efsane ile ilgili metnin altında 3 soru sorularak metnin anlaşılması istenmiştir. Öğrencilerin güdülenmesi için bu efsanenin okuma etkinliği olarak seçilmesinin yerinde bir tercih, düzenleme olduğu görülmektedir.

98. Sayfadaki “Okuyalım, doğrusunu yazalım” başlıklı etkinlikte *Dedikodu için En Uygun Zaman* adlı bir paragraf paylaşılmış ve bu paragrafla ilgili dört *açık uçlu soru* sorulmuş. Okuma faaliyeti için bu metin yerine konusu daha uygun bir metin seçilebilirdi. Metin seçimi bu yönüyle uygun olmamıştır.

99. Sayfadaki “Okuyalım, yazalım” başlıklı okuma ve yazma etkinliğinde 3 paragraf verilmiş ve bu paragraflardaki *gelecek zamanın rivayeti* yapılarının öğrenilmesi hedeflenmiştir.

100. Sayfadaki “Eşleştirelim, işaretleyelim” başlıklı 19. etkinlikte *Kapadokya* adlı *bilgilendirici metin* verilmiş ve bu metnin yanında sorulan 5 soruyla eşleştirme çalışması yapılmak istenmiştir. Metin seçiminin iyi olduğunu söylemek mümkündür. Metnin yanındaki *Kapadokya* fotoğraflarıyla sayfa düzenlenmiştir.

101. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte “Bir Kent” adlı bilgilendirici metin verilmiş, metindeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu metinde Balıkesir tanıtılmaktadır.

102. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte çeşitli gazete ilanları verilmiş ve bu ilana yönelik sayfanın altında verilen ölçme sorularının cevaplanması istenmiştir.

• **Konuşma**

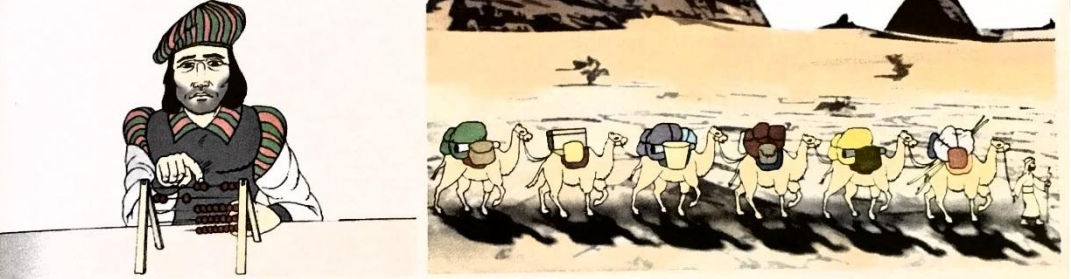
97. Sayfadaki “Bilgi verelim” başlıklı etkinlikte verilen metnin okunması istenmiş, aynı sayfadaki 13. ve 14. etkinliklerde verilen metinlerdeki boşluklara uygun kelimelerin yerleştirilmesi ve bu metinle ilgili metnin ana düşüncesine uygun konuşma etkinliğinin yapılması istenmiştir. Konuşma etkinliği bu bölümde diğer bölümlere göre daha azdır.

13 Tamamlayalım, sürdürelim

Tarihte ilk mektupları bundan 4000 yıl önce Anadolu’da Hititler kullanan _____ . Ama bu mektuplar, bugünkü mektuplara hiç benze _____ . Bu mektupları yazmak da bir yere ulaştırmak da çok zor _____ . Çünkü o zamanlar kağıt yok _____ . İnsanlar bu mektupları taş üzerine yaz _____ .

Taşlara mektup yazmak birkaç gün, hatta birkaç hafta belki birkaç ay sür _____ . Bu yüzden Hititler sadece çok önemli durumlarda birbirlerine mektup gönder _____ .

170. Şekil: Hitit, Sayfa: 97

• **Yazma**

93. Sayfadaki “Bir masal oluşturalım” başlıklı yazma etkinliğinde tablo içinde verilen; *prens, saray, prenses, aşk* gibi kelimelerin yardımıyla bir masal yazılması istenmektedir.

94. Sayfadaki “Aktaralım” başlıklı 7. etkinlikte “Dün Ne Yaptım?” başlıklı metinle ilgili yazı çalışması yapılmıştır. Bunun için sayfada, metnin yanında boşluk bırakılmıştır. *Geçmiş zaman* yapılarının öğrenilmesi, pekiştirilmesi için yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

7 Aktaralım

DÜN NE YAPTIM?

Dün sabah çok erken kalktım. Odanın penceresini açtım ve dışarı baktım. Hava çok güzeldi. Elimi yüzümü yıkadım, tıraş oldum. Eşofmanımı giydim ve karşıdaki parka gittim. O sabah park çok sessizdi. Sadece kuşların sesi vardı. Derin bir nefes aldım, burnuma çiçek kokuları geldi. Yaklaşık bir saat parkta yürüyüş yaptım. Sonra eve döndüm. Güzel bir kahvaltı yaptım. Daha sonra işe gittim.

Sabah çok erken kalkmış...

171. Şekil: Hitit, Sayfa: 94

95. Sayfadaki “Yeniden yazalım, anlatalım” başlıklı 9. etkinlikte “Ah Tamara” metni ile ilgili yazı çalışması yapılmak istenmiştir.

98. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 15 cümle verilmiş ve bu cümlelere tablodaki kelimelerden uygun olanların cümlelerdeki boşluklara yazılması istenmiştir. Burada da *gelecek zamanın rivayeti* ile ilgili kelimelerin yerleştirilmesi ve bu konunun pekişmesi istenmiştir.

99. Sayfadaki “Okuyalım, yazalım” başlıklı okuma ve yazma etkinliğinde 3 paragraf verilmiş ve bu paragraflardaki birleşik zamanlı fiil kiplerinden *gelecek zamanın*

rivayeti yapılarının öğrenilmesi hedeflenmiş ve aynı sayfadaki “Bir tane de biz ekleyelim” başlıklı 18. etkinlikte paragraflarla ilgili yazma çalışması istenmiştir. Böylece konunun daha da iyi anlaşılması istenmiştir.

101. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte dünyanın farklı coğrafyalarından dokuz fotoğraf verilmiş ve bu fotoğrafların yanındaki cümlelerin uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Bu etkinlikte aynı sayfada verilen *ek-fiil* yapılarının kavranması, konunun daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

103. Sayfadaki “ Biz de tahmin edelim” başlıklı 24. etkinlikte “*Eminin şimdi...*” ile başlayan yazı çalışması yapılmak istenmiştir. Bu çalışma için sayfada boşluk bırakılmış ve “*eşim, çocuğum, annem, babam, arkadaşım*” sözcükleri verilerek bunlarla ilgili konunun sürdürülmesi istenmiştir.

• Dil Bilgisi

93. Sayfadaki “Geçmiş Zaman (belirsiz)” başlıklı tabloda *öğrenilen geçmiş zaman* yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilmiştir.

93. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 3. etkinlikte on cümle verilmiş ve bu cümlelerin boşluklara uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Böylece öğretilmek istenen öğrenilen geçmiş zaman yapılarının pekiştirilmesi istenmiştir.

94. Sayfadaki “Koşaç Tümcesi (rivayet kipi)” başlıklı tabloda *öğrenilen geçmiş zaman* yapılarının öğretilmesi için örneklerin yer aldığı tablo verilmiştir.

Yine aynı sayfada “Tamamlayalım” başlıklı 5. etkinlikte verilen 10 farklı cümledeki boşlukların bu kiple ilgili kelimelerle tamamlanması, böylece konu daha da pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

96. Sayfadaki “Şimdiki Zaman (rivayet kipi)” başlıklı tabloda, şimdiki zamanın rivayeti örneklerle, kavram haritası şeklinde gösterilmiş.

Yine aynı sayfadaki “Gelecek Zaman (rivayet kipi)” başlıklı diğer tabloda da *gelecek zamanın rivayeti* örneklerle, kavram haritası şeklinde gösterilmiştir.

Yine bu sayfada “Tamamlayalım” başlıklı 11. etkinlikte, tabloda verilen konuların pekişmesi için 8 cümle verilmiş cümlelerde boş bırakılan yere uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

97. Sayfadaki “Bilgi verelim” başlıklı etkinlikte verilen metnin okunması ve bu metinde geçen şimdiki zamanın rivayeti kalıplarının pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

Aynı sayfadaki 13. ve 14. etkinliklerde verilen metinlerdeki boşluklara tabloda öğretilen yapılarla ilgili kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir. Dil bilgisi konularının metinler yardımıyla öğretilmek istenmesi başarılı, yerinde bir uygulamadır.

101. Sayfadaki “Pekiştirme” başlıklı tabloda isim cümlesi yapan *ek-fiil* yapıları örneklerle gösterilmiştir. Yine aynı sayfada bu yapının daha iyi anlaşılması için “*Biliyor musunuz?*” Başlıklı cümlelerde eksik bırakılan yüklemelerin *ek-füllerle* tamamlanması istenmiştir. Seçilen örneklerin, ilgi çekici ve motive edici olduğu görülmektedir.

PEKİŞTİRME		-DİR
Ad/Eylem	Ek	Örnekler
postacı	-dır/-tır/-dir/-tir	- Telefonu açmıyor.
hasta	-dur/-tur/-dür/-tür	- Uyuyordur.
uyuyor		Türkiye'nin en kalabalık şehri
gelmiş		İstanbul'dur.
yazacak		- Kapı çalıyor...
İstanbul		- Postacıdır.
		- Çok geç kaldık.
		- Herkes gelmiş midir?
		- Mektubuma cevap yazmadı.
		- Bekleme, yazmayacaktır.

172. Şekil: Hitit, Sayfa: 101

4.1.2.8.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 2 ayrı etkinlik için DVD’de kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli hazırlandığı anlaşılmaktadır. Fakat daha fazla kayıtla bölümün desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca dinlemenin yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması yabancı dil öğretimi için önemlidir. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de izleme etkinliği için kayıt bulunmamaktadır.

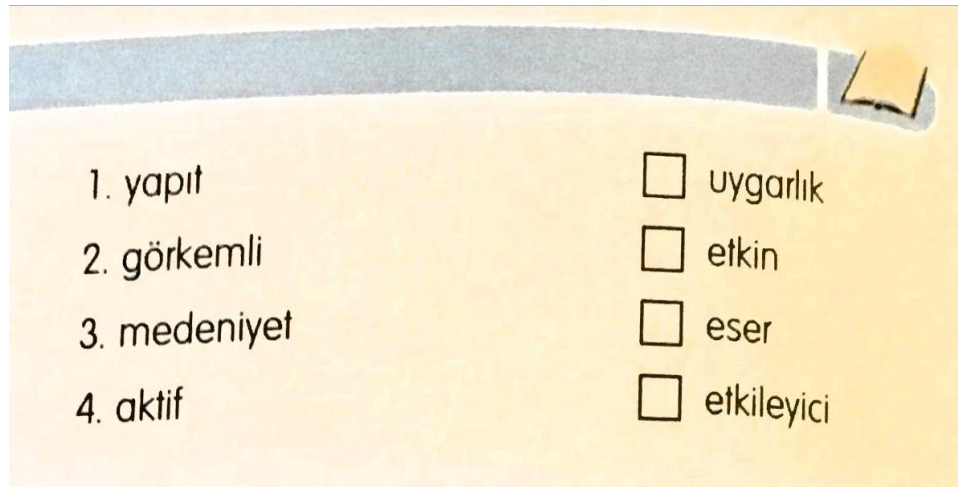
4.1.2.8.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı, ve çoktan seçmeli sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 89. tabloda gösterilmektedir.

89. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, değişik tekniklerin kullanılması uygundur. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik yönlerinden biri olarak kabul edilebilir.

173. Şekil: Hitit, Sayfa: 100

4.1.2.8.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından hatalı cümle tespit edilmemiştir.

- **Yazım Noktalama**

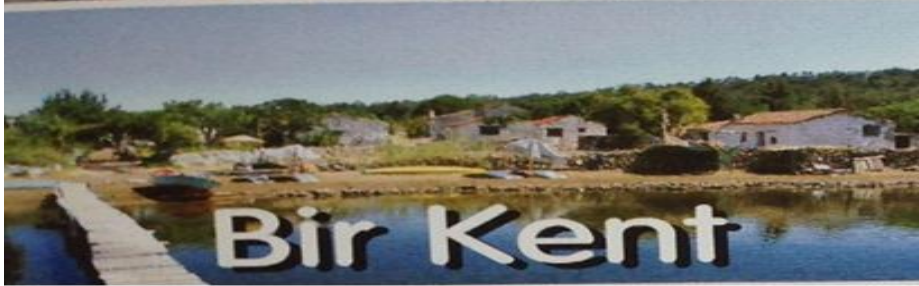
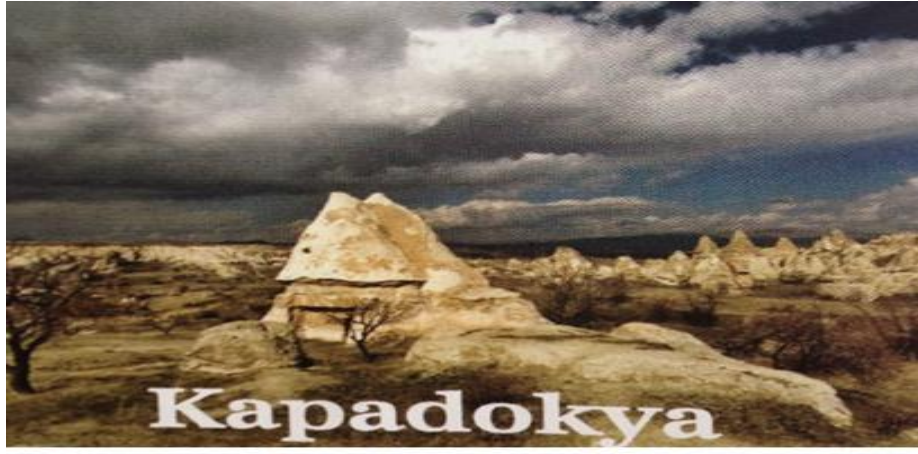
Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir kusur ve eksik yoktur. Ancak 102. sayfadaki tabloda yazılan “faks, e-mail” gibi kullanımlar TDK’nın yazım kurallarına uymamaktadır. Bunlar yerine Türkçede kullanılan *e-posta*, *belgegeçer* sözcükleri tercih edilebilirdi.

102. Sayfadaki ilanlarla ilgili afişlerde geçen ve İngilizcede kullanılan, ancak Türkçede olmayan & işaretinin kullanılması yanlıştır, yazım kurallarına uymamaktadır.

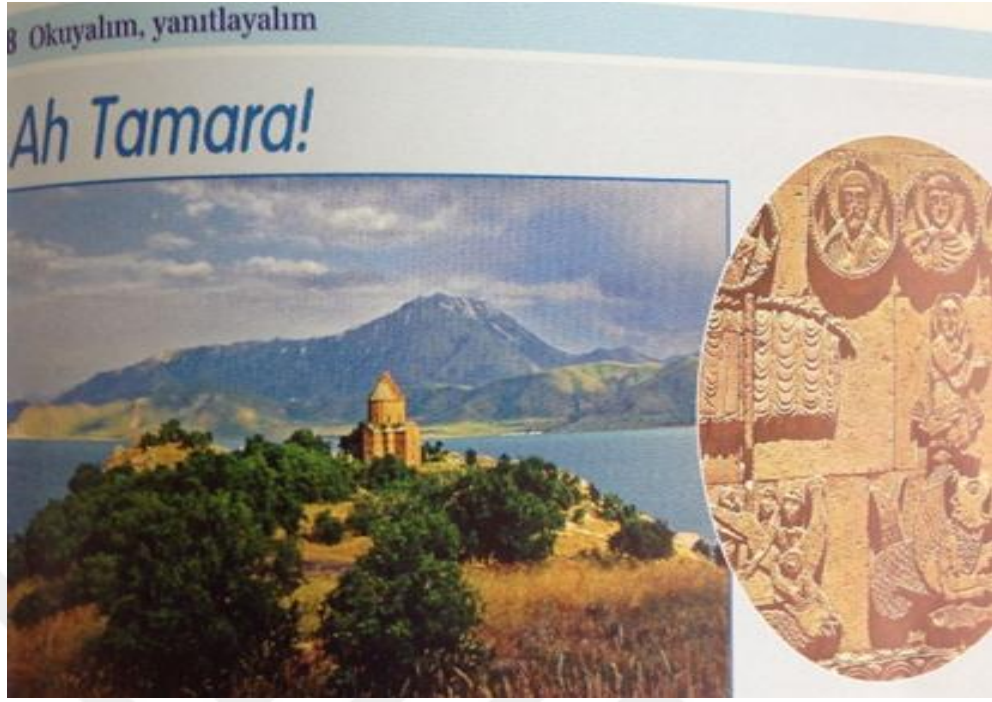
4.1.2.8.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Sekizinci bölümde Kapadokya, Balıkesir (*Ayvalık, halı dokuyan kadınlar*) ve Van’daki Akdamar Adası’na ait fotoğraflarla birlikte, “Ah Tamara” adlı efsanenin verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. (Bkz. 173. Şekil)

174. Şekil: Hitit, Sayfa: 100

175. Şekil: Hitit, Sayfa: 100

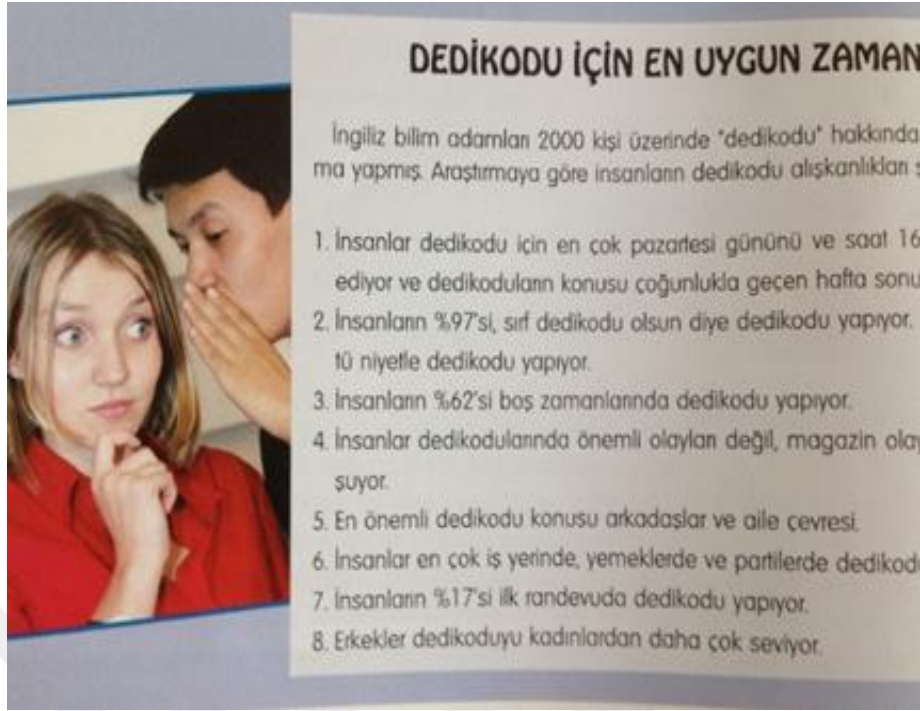
- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde Yunan efsanesi *Nergis*; buna ilave olarak meşhur masallardan *Alice*, *Kül Kedis*, *Pamuk Prenses*, *Kırmızı Başlıklı Kız* gibi metinlere yer verilerek evrensel kültüre ait unsurlar yansıtılmak istenmiştir.

Yine bu bölümde 101. sayfada aşağıdaki fotoğraflarda olduğu gibi, dünyadaki değişik mekânlara ait bilgi ve fotoğraflar verilerek evrensel kültür tanıtılmak istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümün 98. ve 172. sayfalarında konuşma etkinliği için “*Dedikodu için En Uygun Zaman*” başlıklı metin seçilmiştir. (Bkz. 175 ve 176 Şekil) Bu metin milli ve manevi değerlerimize uygun değildir. *Dedikodu* iyi bir şeymiş gibi böyle bir metnin kullanılması yanlış bir seçimdir. Okuma etkinliğinde bu metin yerine Türk geleneklerini yansıtan, daha farklı metin seçilebilirdi.

176. Şekil: Hitit, Sayfa: 98

177. Şekil: Hitit, Sayfa: 172

4.1.2.9 Dokuzuncu bölüm (Sayfalar: 104-115)

- **Konu:** Farklı Dünyalar
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 30
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Geniş zaman kipi,

Yeterlilik fiili,

Geniş zamanın hikâyesi,

Geniş zamanın rivayeti,

Bazı bağlaçların kullanımı ile ilgili konuların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.9.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yüz dördüncü sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlığı altında dinleme etkinliği için DVD’de “Farklı Kültürler” başlığı ile anlatılan; *Eskimo, Afrikalılar, Bedeviler, Tibetliler* gibi farklı milletlerin anlatıldığı metin kullanılmıştır. Bu metinle ilgili aynı sayfada bulunan “İşaretleyelim, anlatalım” başlıklı etkinlikte verilen doğru cümlelerin işaretlenmesi istenmiştir. Dünyadaki değişik kültürlerin tanıtılması istenmiştir, ancak bu etkinlikte verilen bilgilerin birçoğu yanlış ve tartışmalı bilgiler olduğu anlaşılmaktadır. Bu metinler yerine daha farklı, uygun metinler kullanılabilirdi. Metin seçiminin uygun olmadığını söylemek mümkündür.

178. Şekil: Hitit, Sayfa: 104

Yüz altıncı sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte DVD’deki 38. kayıta bulunan diyaloga göre tablodaki boşlukların işaretlenmesi *rica*, *teklif*, *kabul*, *ret* gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu kavramların öğrenilmesi adına faydalı bir uygulama, düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

106. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı 10. etkinlikte DVD’deki kayıta “Adam ve Kadın” arasındaki telefon konuşması vardır. Bu diyalog metninde geçen boşlukların tamamlanması istenmektedir. (Bkz. 178. Şekil)

103. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte DVD’deki kayıta bir kadının muhtemelen eşini anlattığı bir kayıt vardır. Bu kayıttaki konuşma metin şeklinde verilip metnin altındaki 6 cümlenin cevaplanması istenmiştir. Cevapların cümlenin yanındaki kutucuklara işaretlenmesi istenmektedir.

7 Dinleyelim, işaretleyelim		Diyaloglar		 Kayıt sırası 38	
	A		B		
	Teklif	Rica	Kabul	Ret	
1. Diyalog		✓	✓		
2. Diyalog					
3. Diyalog					
4. Diyalog					
5. Diyalog					

179. Şekil: Hitit, Sayfa: 106

Yüz onuncu sayfadaki “Dinleyelim, yazalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bununla ilgili sayfada verilen boşlukların doldurulması istenmiştir. Kayıta telefonda geçen konuşma vardır, bu yönüyle faydalı bir etkinliktir.

111. Sayfadaki “İşaretleyelim, yorumlayalım” başlıklı DVD’deki ilgili dinleme etkinliğinde dinlenen kayıta göre sayfada verilen sekiz fotoğrafın işaretlenmesi, sayfanın altında bulunan; “En doğru bulduğum düşünce” / “Yanlış bulduğum

düşünce” gibi cümlelerle başlayan boşluklara dinlenen kayıtla ilgili öğrencilerin metin yazmaları istenmiştir.

113. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki Cahit Külebi’ye ait *hikâye* adlı şiir seslendirilmiş, bu şiirle ilgili boş bırakılan yerlere uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu kitapta ilk defa bir edebî metin ve bu metnin seslendirilmesine dayalı *dinleme* etkinliği düzenlenmiştir.

• Okuma

Yüz yedinci sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim, eşleştirelim” başlıklı etkinlikte *Dünyada Yılbaşı Kutlamaları* adlı bilgilendirici metin verilmiş bu metinle ilgili 5 farklı cümlenin eşleştirilmesi istenmektedir.

Dünyada YILBAŞI Kutlamaları

Bütün dünyada yılbaşı günü önemli bir gündür. 31 Aralık gecesi çeşitli kutlamalarla geçer. Miladi takvime göre yılbaşı gecesi bir yıl biter, yeni bir yıl başlar. İnsanlar birbirlerine "İyi seneler", "Mutlu yıllar" der, yeni yıldan mutluluk, sağlık, başarı, şans gibi iyi şeyler dilerler.

Yeni yılı sokakta karşılamak, bunun için meydanlarda toplanmak, birlikte dans etmek ve şarkı söylemek... Eski yılın son saniyelerini hep bir ağızdan yüksek sesle geriye saymak... Bütün dünyada yılbaşı gecesini topluca kutlamanın yaygın yolu. Ama Finlandiya, İsveç, Norveç gibi kuzey ülkelerinde yılbaşı, yalnızca yeni bir yıla girmek anlamına gelmez. Yeni yılla birlikte uzun karanlık geceler de kısalmaya başlar. Avustralya ve Brezilya gibi güney ülkelerinde yılbaşı yaz mevsimine denk gelir ve kutlamalara soğuk hava ve kar yağışı değil, daha çok deniz kıyıları, kumsallar eşlik eder. Çin, Japonya, Kore gibi uzak doğu ülkeleri ise iki kat daha şanslıdır çünkü bu ülkeler miladi takvim için ayrı Çin takvimi için ayrı günlerde yılbaşı kutlaması yapar.

Türkiye’de de yılbaşı önemli bir kutlama günüdür, öyle ki yılbaşının ertesi günü resmi tatil olur. İnsanlar yeni yıla genellikle aileleri ve yakın dostları ile birlikte girerler. Bazıları geceyi dışarıda geçirmek ister. Onlar yılbaşı baloları için büyük otellerin salonlarına, lüks restoranlara giderler. Birçok insanın tercihi, yılbaşını evde geçirmektir. Televizyon kanalları evdekilerin başlıca eğlence kaynağıdır. Birçok kanal yılbaşı gecesi için özel program hazırlar. İnsanlar evlerde sofraları yılbaşı için özenle hazırlar, şans oyunları oynar ama yeni yılda ilk büyük şans yakalamanın asıl yolu, piyango bileti almaktır. Televizyon ve radyolar yılbaşı piyangosunun büyük ikramiyesini yeni yılın ilk dakikalarında açıklar.

180. Şekil: Hitit, Sayfa: 107

Yüz dokuzuncu sayfadaki “Okuyalım” başlıklı etkinlikte *Erkek Dadılar* adlı bilgilendirici metin bulunmaktadır.

Yine aynı sayfadaki “Sıralayalım” başlıklı 15. etkinlikte verilen cümlelerin sıralanması istenmiştir. Sıralama etkinliğinin faydalı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

114. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde “Eskinin Modası” adlı metin verilmiş ve bu metinde 1920’lerden 1970’lere kadar moda dünyasındaki gelişmeler anlatılmıştır.

115. Sayfadaki “Okuyalım, örnek verelim” başlıklı 28. etkinlikte “70’li Yıllardan Küçük Detaylar” adlı kurmaca metin verilmiş ve bu metinle ilgili metnin altındaki boşluklara ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir.

- **Konuşma**

108. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte verilen metnin okunması istenmiş, metinle ilgili verilen 8 cümlelerin karşısındaki erkek ve kadın yazan ve bu iki cinsin özellikleri ile ilgili kutucuklardan doğru olanının işaretlenmesi istenmiştir. Etkinlik, kadın ve erkeklere ait özelliklerin anlatıldığı metinle ilgilidir.

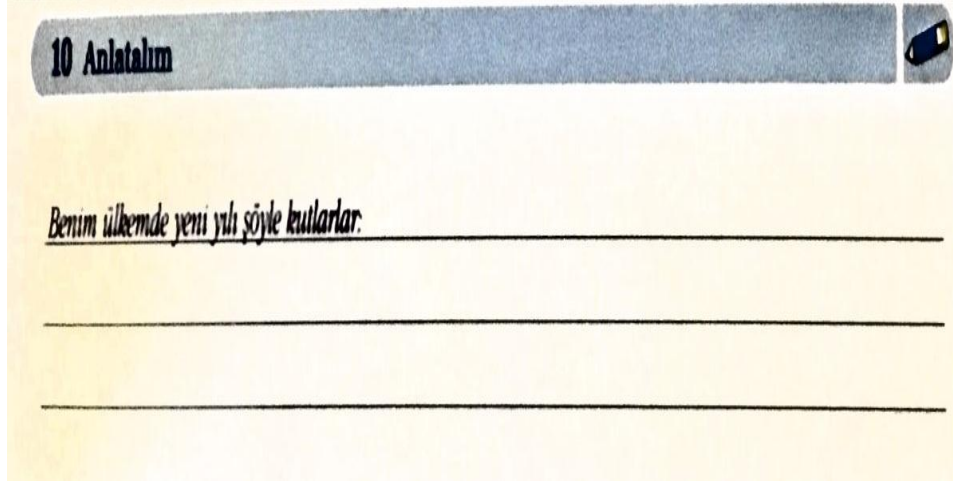
108. Sayfadaki “Meslekleri tanıyalım” başlıklı 14. etkinlikte “kadınlar/erkekler bütün meslekleri yapabilir” cümlesine göre konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Konunun tartışmalı bir konu olduğunu söylemek mümkündür.

110. Sayfadaki “İnceleyelim, tartışalım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen fotoğraflarla ilgili tartışma, konuşma yapılması istenmiştir. Konuşma etkinliklerinin bu şekilde belirlenmesi yerinde, yararlı olduğunu düşündürmektedir.

114. Sayfada “Tartışalım” başlıklı 26. etkinlikte sayfada verilen metinden yola çıkarak dört farklı düşünce üzerine tartışma, konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

- **Yazma**

107. Sayfadaki “Anlatalım” başlıklı etkinlikte boş bırakılan yere “Benim ülkemde yeni yılı şöyle kutlarlar...” ifadesiyle başlayan yazma etkinliği düzenlenmiştir. Öğrencilerin bu ifadeden hareketle kendi ülkelerindeki yeni yıl etkinliklerinin nasıl kutlandığı konusunda metin yazmaları istenmektedir.

181. Şekil: Hitit, Sayfa: 107

108. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte verilen 6 cümledeki boşluklara tablo içindeki uygun olan kelimelerin yazılması istenmiştir.

101. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte dünyanın farklı coğrafyalarından dokuz fotoğraf verilmiş ve bu fotoğrafların yanındaki cümlelerin uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Bu etkinlikte aynı sayfada verilen *ek-fiil* yapılarının kavranması, daha iyi pekişmesi amaçlanmıştır.

103. Sayfadaki “ Biz de tahmin edelim” başlıklı 24. etkinlikte “Eminin şimdi...” ile başlayan yazı etkinliği yapılmak istenmiştir. Bu çalışma için sayfada boşluk bırakılmış ve “eşim, çocuğum, annem, babam, arkadaşım” sözcükleri verilerek bunlarla ilgili bilgilerin yazılması istenmiştir. Etkili ve güzel bir konunun seçilmesi sebebiyle yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

111. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı 21. yazma etkinliğinde sayfada verilen metin yardımıyla yazı çalışması yapılmak istenmiştir. Konunun seçimi ve fotoğraflarla metinlerle desteklenmesi bakımından başarılı bir uygulamadır.

114. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı etkinlikte moda ile ilgili konularda yazma etkinliği düzenlenmiştir.

112. Sayfadaki “Tamamlayalım, işaretleyelim” başlıklı 22. etkinlikte dört paragraf verilmiş ve bu paragraflardaki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir. Ayrıca sayfada yer alan beş cümlede “D/Y” etkinliği yapılmıştır. Bu yönüyle başarılı, faydalı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• **Dil Bilgisi**

105. Sayfadaki “Geniş Zaman” başlıklı tabloda *geniş zaman “-(I)r, -Ar”* yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilmiştir.

105. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 3. etkinlikte on iki cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Böylece öğretmek istenen *öğrenilen geçmiş zaman* yapılarının pekiştirilmesi istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı 4. etkinlikte verilen cümlelerin fotoğraflarla eşleştirilmesi istenmiştir. Bu çalışmada *geniş zaman kipinin* öğrenilmesi adına yararlı bir etkinlik olduğu görülmektedir.

106. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte 10 cümle verilmiş ve cümlelerin yandaki ifadelerle eşleştirme yapılması istenmiştir. Burada da geniş zaman fiil kiplerinin daha iyi öğrenilmesi hedeflenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı 8. etkinlikte 14 tane diyalog cümlesi verilmiş ve bu cümlelerde boş bırakılan yerlere geniş zaman fiil kipleriyle ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu örnekler ve uygulamalar ile *geniş zaman* fiil yapıları daha iyi anlaşılması sağlanmak istenmiştir.

108. Sayfadaki “Yeterlik” başlıklı tabloda birleşik fiil yapılarından *yeterlilik fiilinin (-A-bilmek)* kullanımına yönelik kavram haritası ve örneklerle verilmiştir.

Yine aynı sayfada tablonun altındaki 12. “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 8 cümle verilmiş, cümledeki boşlukların *yeterlilik fiiliyle* tamamlanması istenerek konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

YETERLİK					-lylEbil- / -lylEmE-	
Eylem	-	Ek	Zaman Eki	Kişi Eki	Örnekler	
Al	-a/-ya	mı	-abil / -yabil	-llyl	-lylIm / -m	alabiliyorum / alabilirim / alabileceğim / alabilirim...
çık	-e/-ye	mi	-ebil / -yebil	-DI	-sIn / -n	çıkamam / çıkamayabilirim / çıkamayabilirim...
gel		mu		-lylAcAk	-	gelemiyor / gelemedi / gelemeyecek / gelememiş...
git		mü		-miş	-lylIz / -k	gidebiliyor / gidemedi / gidemeyecek / gidemez...
konuş		ma		-r / -Ir / -Ar	-sInIz / -nIz	konuşabiliyor / konuşamıyor / konuşamıyor...
koş		me			-lAr	koşamıyor / koşamadı / koşamayacak / koşamaz...
gör		maz				göremem / görmeyebilirim / görmeyebilirim...
anla		mez				anlayabiliyor / anlayabilmedim / anlayabilmedim...

182. Şekil: Hitit, Sayfa: 108

110. Sayfadaki “İşaretleyelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte yeterlilik fiilinin olumlu ve olumsuz şekillerinin öğrenilmesi, pekiştirilmesi için cümleler verilmiş ve uygun olan kutucuğun işaretlenmesi istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

19 Dinleyelim, yazalım		Kayıt Sırası 39
A	Kim arıyor? _____ Kimi arıyor? _____ Mesaj: _____	
B	Kim arıyor? _____ Kimi arıyor? _____ Mesaj: _____	
C	Kim arıyor? _____ Kimi arıyor? _____ Mesaj: _____	
D	Kim arıyor? _____ Kimi arıyor? _____ Mesaj: _____	

183. Şekil: Hitit, Sayfa: 110

Yüz on üçüncü sayfadaki “Geniş Zaman (hikâye kipi)” başlıklı tabloda birleşik zamanlı kiplerden *geniş zamanın hikâyesi* (-E/r-dİ) örneklerle kavram haritasında gösterilmiştir.

Yine aynı sayfadaki diğer tabloda *geniş zamanın rivayeti* (-E/r-mİş) örneklerle kavram haritasında tabloda gösterilmiştir.

113. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 12 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşluklara tablolardaki fiil kiplerinden uygun olanların yazılması istenmiştir. Konunun pekişmesi için güzel örnekler verilmiştir.

115. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte “*hem hem, da/de, belki (de), ya ya (da), ne ne (de)*” bağlaçların kullanımına yönelik etkinlik düzenlenmiş ve verilen 10 cümledeki boşluklara bu bağlaçlardan uygun olanların yerleştirilmesi istenmiştir.

115. Sayfadaki “Doğrusunu yazalım” başlıklı 30. etkinlikte bu bağlaçların geçtiği metin verilmiş ve metindeki yanlış kelimeler yerine doğru bağlaçların yazılması istenmiştir. Bu şekilde bağlaçların daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

4.1.2.9.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlarda ses kalitesinin ve seslendirmenin teknik olarak iyi olduğu anlaşılmaktadır. Ancak içeriğin Türk geleneklerine uymadığını; 111. sayfadaki 40 numaralı *dinleme* etkinliği için düzenlenmiş kaydın ders konusu ve öğrenciler için sakıncalı içerik taşıdığını söylemek mümkündür.

Ayrıca dinleme etkinliğinin yanında *izleme* etkinliği için de ayrı bir video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir.

4.1.2.9.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet-Hayır”lı, ve çoktan seçmeli sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 90. tabloda gösterilmektedir.

90. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe yer verilerek bütün teknikler bölümde kullanılmaktadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması bölümün eksik yönü olarak görülebilir.

4.1.2.9.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından hatalı cümle tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygundur.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümde yazım, noktalama yönünden herhangi bir hata tespit edilmemiştir.

4.1.2.9.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımına dikkat edilmemiştir. Kültürümüze ait hiçbir unsur görülmektedir. Bunun tam aksine bölümde geleneklerimize ters, tartışmalı konular münazara konusu olarak seçilmiştir.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bölüm başında, *Çok Kültürlü Bir Dünya* adlı dinleme etkinliğinde, DVD ile birlikte verilen ve sayfada da yer alan *Afrikalılar* başlıklı metinde Afrikalı insanlar hakkında olumsuz (belki de yanlış) bir düşünce, bilgi paylaşılmıştır:

Afrika coğrafyasında elliye yakın devlet vardır. Birçok ülkenin taşra bölgelerinde kabile hayatı egemendir. Afrikalılar atalarına büyük saygı duyarlar ve onların ruhunu sürekli yanlarında hissederler. Bu nedenle olağanüstü olaylara, büyücülere çok inanırlar. Büyücüler insanlara ceza verebilirler, hatta onları kurban edebilirler.
(Hitit, Sayfa: 104)

Yukarıdaki metinde verilen bilgilerin yanlış olduğunu belirtmekle birlikte böyle bir metnin seçiminin de sakıncalı olduğunu söylemek de mümkündür. Bu metinde Afrikalıları rencide eden yaklaşım olduğunu söyleyebiliriz. Metinde geçen “*Büyücüler insanlara ceza verebilirler, hatta onları kurban edebilirler.*” ifadesine bakılarak, Afrika’daki insanların günümüzde de gerçekten ilkel bir şekilde yaşadığı düşünülebilir. Türkçe öğrenmek için Afrika’dan gelen bir öğrencinin derste bu metinden olumsuz etkilenip onurunun kırılması, arkadaşlarının arasında mahcup duruma düşmesi muhtemeldir. Dolayısıyla metin ve bu metne bağlı dinleme kaydının bu bölümden çıkarılmasının yerinde olacağını söylemek gerekir. Bu durum evrensel insani değerlere uymamaktadır.

184. Şekil: Hitit, Sayfa: 104

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde kültür aktarımına dikkat edilmemiştir. 111. Sayfadaki 40 numaralı DVD kaydındaki “İşaretleyelim, yorumlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde milli ve manevi değerlerimize aykırı, aşırı bir konu hakkında öğrencilerin yorum yapmaları ve bu yorumların kitap sayfasındaki boşluklara yazmaları istenmiştir.

Ses kaydındaki tartışma konusu şudur:

-Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte yaşayabilir!

-Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte aynı evde yaşayamaz!

Böyle bir cümle ile sınıfta konuşma, tartışma konusunun açılmasının yanlış olduğunu söylemek mümkündür. Belki bazı öğrenciler için bu normal bir yaşam biçimi olabilir, ama Türk toplumunda ve hatta birçok farklı kültürlerde, toplumlarda bu durumun normal yaşam biçimi olmadığı bilinmektedir. Münazara için böyle bir konunun seçilmesi sınıfta istenmeyen durumlara da sebep olabilir. Dolayısıyla bu kaydın *dinleme* ve *konuşma* etkinliği için uygun olmadığını belirtmek gerekir.

4.1.2.10 Onuncu bölüm (Sayfalar: 116-127)

- **Konu:** Medya
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 25
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde geniş zamanın rivayeti,
Bazı bağlaçların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.10.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yüz on yedinci sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlığı altında dinleme etkinliği için DVD’de “Farklı Kültürler” başlığı ile anlatılan; *Eskimo, Afrikalılar, Bedeviler, Tibetliler* gibi farklı milletlerin anlatıldığı metin kullanılmıştır. Bu metinle ilgili aynı sayfada bulunan “İşaretleyelim, anlatalım” başlıklı etkinlikte verilen doğru cümlelerin işaretlenmesi istenmiştir. Dünyadaki değişik kültürlerin tanıtılması amaçlanmıştır.

117. Sayfadaki “Tamamlayalım, başlık bulalım” başlıklı etkinlikte DVD’deki 42. kayıta bulunan 3 farklı haber metninin dinlenmesi ve sayfadaki bu metinle ilgili boşluklara gerekli kelimelerle doldurulması istenmiştir. Etkinlik eğlenceli ve faydalı olduğu söylenebilir. Ancak İspanya ile ilgili haber metninin bu gün için güncelliğini yitirdiğini söylemek mümkündür dolayısıyla metnin güncellenmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

119. Sayfadaki “Yerleştirelim, işaretleyelim” başlıklı 43 numaralı dinleme etkinliğinde geçen İspanya’da basketbol oynayan Serkan Erdoğan ile ilgili haber de eskidir, güncellenmelidir. Zira Serkan Erdoğan İspanya’daki *Tau Ceramica* takımında 2007 yılında basketbol oynamıştı. Bu metin yerine daha güncel için metin seçilebilirdi.

Dinlenen bu 3 metinle ilgili sayfada verilen tabloya, metne uygun başlık yazılması istenerek farklı bir düzenleme yapılmak istenmiştir.

119. Sayfadaki “Yerleştirelim, işaretleyelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bu kayıtle ilgili olarak sayfada verilen 6 cümlelerin karşısındaki D/Y şeklindeki kutucukların işaretlenmesi istenmiştir. Eğlenceli, yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

121. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kaydın yardımıyla birlikte verilen metinde boş bırakılan yerlere uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

11 Dinleyelim, tamamlayalım

Dizi Kirliliği

Televizyonda dizi _____ hoşlanıyoruz. Ancak bu dizilerin çoğu hayatımızı olumsuz etkiliyor. Televizyonlardaki dizi kirliliği en çok çocukları ve gençleri etkiliyor. Gençler ve çocuklar artık gerçek hayatı bir dizi gibi _____ başladılar. Birbirleriyle _____ zaman ayırmıyorlar. Televizyondaki diziler nefes _____ bile izin vermiyor. Biri bitiyor, diğeri başlıyor. Diziler ahlak dışı olaylarla, ihanetlerle, cinayetlerle, kan ve gözyaşıyla dolu. Çocukların ve gençlerin ruh sağlığı bu diziler yüzünden tehlike altında. Çünkü çoğu, o dizilerdeki kahramanlara _____ istiyor. Program yapımcılarına ise bu tür diziler _____ ısrar ediyor. Onlara göre halk böyle istiyor!

185. Şekil: Hitit, Sayfa: 121

Yüz yirmi altıncı sayfadaki “Yerleştirelim, işaretleyelim, eşleştirelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıttaki bilgilere uygun 8 program türünün yazılması istenmektedir. Ayrıca yine aynı kayıtle ilgili 4 farklı cümle verilerek, cümlelerin karşısındaki D/Y kutucuklarına işaretleme yapılması istenmektedir.

• **Okuma**

116. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte *Televizyon Dünyası* adlı metin verilmiş ve bu metindeki boşluklara tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmiştir.

186. Şekil: Hitit, Sayfa: 116

118. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı etkinlikte 4 bölüm halinde haber metni verilmiş ve bu metinle ilgili sayfanın altında bulunan dört cümlenin işaretlenmesine dayalı bir okuma etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinlik için metin seçimi daha güncel bir metin olması beklenebilir.

120. Sayfadaki “Okuyalım, diğerlerini bulalım” başlıklı okuma metninde verilen metnin okunması istenmekte ve metinle ilgili sorulan sorulara uygun cevapların işaretlenmesi istenmiştir.

122. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte *Dünya Umurunda Değil* adlı okuma metni verilmiş ve bu metnin altındaki soruların “D/Y” şeklindeki ölçme değerlendirme etkinliği ile cevaplanması istenmiştir.

123. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte 7 cümle verilmiş ve bu cümlelerin karşısındaki cümlelerle eşleştirme yapılması istenmiştir.

124. Sayfadaki “Okuyalım, eşleyelim” başlıklı etkinlikte 4 farklı metin verilmiş bu metinlerdeki boşlukların metnin altında bulunan uygun olan cümlelerle eşleştirilmesi istenmektedir.

- **Konuşma**

116. Sayfadaki “Konuşalım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen metinle ilgili konuşma yapılması istenmiştir. Konuşma etkinliği için altı cümle verilmiş cümlelerin karşısındaki tabloda bulunan “Evet/Hayır; Neden/Nasıl” adlı sütunların doldurulması istenmiştir. Konuşma etkinliğinin böyle çok yönlü ölçme araçlarıyla birlikte verilmiştir.

121. Sayfadaki “Anket uygulayalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “*Ne Tür Programlar İzliyorsunuz?*” şeklinde öğrencilere soru yöneltilmiş ve verilen tablodaki yerlere işaretleme yapılması istenmiştir.

12 Anket uygulayalım						
Ne Tür Programlar İzliyorsunuz?						
<i>Sınıftakiler</i>	Haber	Müzik	Spor	Belgesel	Dizi	Film

187. Şekil: Hitit, Sayfa: 121

123. Sayfadaki “Anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “Medya sizi nasıl etkiliyor?” sorusu yöneltilerek altında verilen beş cümle ile ilgili konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

126. Sayfadaki “Tamamlayalım, anlatalım” başlıklı etkinlikte *Kumanda Kavgası* adlı metinle ilgili konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinlik için verilen metindeki boşluklara tabloda geçen uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Hem konuşma

konusu hem de yazma etkinliğini içermesi bakımından başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca yine aynı sayfadaki 3 soru ile “Sizde Nasıldır?” başlıklı konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

- **Yazma**

119. Sayfadaki “Çözüm önerelim, sorunu bulalım” başlıklı 8. etkinlikte dört paragraf verilmiş bu paragraflardaki problemin çözümüne yönelik cümleler yazılması istenmiştir. Ayrıca aynı etkinlikte verilen 6 cümlenin karşısına da uygun cevaplarının yazılması istenmiştir.

7 Tümceleri tamamlayalım

1. Hemen gitmem lazım, çünkü _____
2. Yarın erken kalkmam gerek, çünkü _____
3. Konuşmamız gerek, çünkü _____
4. Uyumam lazım, çünkü _____
5. Çıkmanız gerek, çünkü _____
6. Sigara içmemeniz gerek, çünkü _____

188. Şekil: Hitit, Sayfa: 119

122. Sayfadaki “Yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada boşluk bırakılarak boşluğun üstünde bulunan “Kendisini örümcek adam sanan çocuk camdan atladı” cümlesinin devamının yazılması istenmiştir.

123. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte 5 cümle verilmiş ve bu beş cümledeki boşluklara tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanların yazılması istenmiştir.

127. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen cümlelerin yanındaki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki 25. etkinlikte verilen altı fotoğraftaki eylem ile ilgili olarak fotoğrafların altında bulunan boşluklara gereken cümlelerin yazılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki 27. etkinlikte 10 farklı eşyanın karşısına “slogan” yazılması istenmiştir.

• Dil Bilgisi

117. Sayfadaki “Alıştırma” başlıklı tabloda “-mA, -mAk; -Iş” isim-fiil yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilmiştir. Ayrıca bu yapılardan sonra gelen *iyelik ekleri* de şahıslara göre aldıkları şekillerle birlikte gösterilerek iyelik eklerinin öğrenilmesi amaçlanmaktadır.

Aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte yukarıda gösterilen *isim-fiil* ve iyelik eklerinin kullanımına yönelik alıştırma örnekleri verilmiş, “Tamamlayalım” başlıklı bu etkinlikte 12 cümlede boş bırakılan yerlere bu yapılarla ilgili uygun kelimelerin yazılması istenerek, konunun daha da pekişmesi, anlaşılması adına yararlı, yerinde bir uygulama olduğu görülmektedir.

121. Sayfadaki “Adlaştırma (+iyelik)+durum” başlıklı tabloda verilen örneklerle birlikte *adlaştırma ekleri* (-mA, -mAk; -Iş) *iyelik ekleri*, *ad durum eklerinin* kullanımı gösterilmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte bu eklerin kullanımına yönelik 13 cümle verilmiş, cümledeki boşluklara bu eklerle ilgili kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

ADLAŞTIRMA (+İYELİK)+DURUM				-mE / -mEk / -Iş (+iyelik) + durum	
Eylem	-	Ek	Ek	Ek	Örnekler
izle	-ma	-mak	-	-ta/-te	Arkadaşım onu aramamama çok kızıyor.
ara	-me	-mek		-tan/-ten	Stadyumda maç izlemekten çok hoşlanıyorum.
yüz					Bu işi bitirmeleri çok uzun sürer.
zayıfla					Yann arkadaşımla yüzmeye gideceğiz.
bitir	-ma	-me	-m / -ım / -im / -um / -üm	(n) -a/-e	Onun bana yalan söylemesinden bıktım.
söyle			-n / -ın / -in / -un / -ün	-ya/-ye	Ayşe sürekli zayıflayamamaktan şikayet ediyor.
gül	-Iş		-ı / -i / -u / -ü / -sı / -si / -su / -sü	-da/-de	Onun, yürüyüşü çok farklı.
yürü	-Iş		-mız / -miz / -ımız / -imiz / -umuz / -ümüz	-ta/-te	Onun gülüşü herkesin dikkatini çekiyor.
	-Iş		-nız / -niz / -ınız / -iniz / -unuz / -ünüz	-dan/-den	Yann arkadaşımla yüzmeye gideceğiz.
	-Iş		-tan / -leri	-tan/-ten	
	-Iş			-I/-i	
	-Iş			-yı/-yi	
	-Iş			-la/-le	
	-Iş			-yla/-yle	

189. Şekil: Hitit, Sayfa: 121

Yüz yirmi beşinci sayfadaki “Dolaylı Anlatım (emir kipi)” başlıklı tabloda dolaylı anlatım cümlelerini içeren örnekler ve *dolaylı anlatım* yapıları verilmiştir.

Aynı sayfada “Tümce yazalım” başlıklı 20. etkinlikte verilen 18 cümlenin altındaki boşluklara, cümlenin dolaylı yapısının yazılması istenerek bu yapının daha da iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

4.1.2.10.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Ancak bu kayıtlardaki verilen bazı bilgilerin bu gün için güncelliğini yitirdiğini söyleyebiliriz. Bu kayıtların teknik olarak, seslendirme açısından uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ancak daha fazla kayıtlarla konuların desteklenmesi ile birlikte *izleme etkinliği* için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir.

4.1.2.10.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Var-Yok”lu, sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 91. tabloda gösterilmektedir.

91. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe yer verilip bütün tekniklerin uygulanması, farklı tekniklerin bu bölümde kullanılması yerinde ve başarılı bir

uygulamadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri öz değerlendirme kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

4.1.2.10.4 Dil-Anlatım, Yazım-Noktalama Özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle tespit edilmemiştir.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümde yazım, noktalama konusunda herhangi bir hata bulunmamaktadır.

4.1.2.10.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımına dikkat edilmemiştir. Bu bölümde Türk kültürüne ait hiçbir unsur bulunmamaktadır.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde de evrensel insani değerler yansıtılmamıştır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum yoktur, ancak milli ve manevi değerlerimizi, kültürümüzü ortaya çıkaracak bir etkinlik de görülmemektedir.

4.1.2.11 On birinci bölüm (Sayfalar: 128-129)

- **Konu:** Sağlıklı Bir Yaşam
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 36
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Ulaçlar –(Ip) / (-ArAk) / (-A)

İlgili kavramların cümle içinde kullanımlarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.11.1 Dil becerileri

• Dinleme

Yüz otuz birinci sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde “Her Zaman Genç” adlı metinde yaşamla ilgili bilgi verici etkinlik düzenlenmiştir. Bu dinleme kaydına uygun olarak sayfada 7 farklı cümle verilip bu cümlelerin karşısındaki boşlukların işaretlenmesi istenmiştir.

135. Sayfadaki “Dinleyelim, yazalım” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde “Renklerin Dili” adlı bir konuşma geçmekte renklerin insan üzerindeki etkileri anlatılmaktadır. Bu anlatılanlar doğrultusunda sayfada verilen boşluklara öğrencilerin kayıttan anladıklarını yazmaları istenmektedir. 136. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde Ahmet, Murat, Selim’in hastalıkla ilgili konuşmaları geçmektedir. Öğrencilerin bu kayıt doğrultusunda sayfada verilen boşluklara uygun kelimeleri yazmaları istenmiştir.

20 Dinleyelim, yazalım
Renklerin Dili

Kayıt sayısı
47

→ **Kırmızı**

→ **Turuncu**

→ **Yeşil**

190. Şekil: Hitit, Sayfa: 135

Yüz otuz yedinci sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde Doktor Randevusu adlı konuşma geçmekte ve bu konuşmayla ilgili sayfada verilen randevu defterine gerekli bilgilerin yazılması istenmiştir. Faydalı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

139. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde “Farklı Tedavi Yöntemleri” adlı bilgilendirici metin yardımıyla sayfada verilen cümlelerin karşılıklarına işaretleme yapılması istenmiştir.

- **Okuma**

128. Sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı etkinlikte *Sağlıklı Olmak* başlıklı 4 okuma paragrafı verilerek, paragrafın altındaki cümlelerle eşleştirilme yapılması istenmiştir. Başarılı, yerinde bir uygulama olmuştur. Konunun insan sağlığı ile ilgili olması sebebiyle, öğrencilerin dikkatini çekmesi muhtemeldir.

191. Şekil: Hitit, Sayfa: 128

Yüz otuzuncu sayfadaki “Okuyalım, yeniden yazalım” başlıklı etkinlikte “Basit ama Etkili: Doğal Maskeler” adlı metin verilmiş ve metnin altındaki metinle ilgili 6 cümle yazılması istenmiştir.

Yüz otuz birinci sayfadaki “Okuyalım, eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde “Spor Yapalım” adlı kurmaca metnin okunup metin altındaki 4 cümlenin karşısındaki “Var/Yok” kutucuklarından doğru olanın işaretlenmesi istenmektedir.

1 Okuyalım, eşleştirelim

Sağlıklı Olmak

(1) Sağlıklı bir yaşam için ne mucize ilaçlara, ne de sihirli formüllere ihtiyacımız vardır. Egzersiz yapıp sağlıklı beslenmek, sağlıklı bir biçimde yaşamak için yeterlidir.

(2) Egzersizin ve pozitif düşünmenin yanında sağlıklı yaşamın en önemli şartlarından biri de aşırıya kaçmadan doğru beslenmedir. Yararlı besinleri tüketmek, vücudumuzu hastalıklara karşı korur.

(3) Nasıl daha doğru beslenebilirsiniz? Öncelikle öğünlerinizin düzenli olması gerekir. Sabah sıkı bir kahvaltı yapıp yeni güne hazırlanın. Öğlen ve akşam ise daha hafif ve sağlıklı yemekler yiyin. Beslenme alışkanlıklarınızda da bazı değişiklikler yapabilirsiniz. Kafein, alkol, şekerli gıdaları hayatınızdan çıkarın. Bunların yerine sebze, meyve, balık ve süt ürünlerini tüketin. Bu ürünlerin tüketiminde de bazı noktalara dikkat edin. Örneğin; meyveleri kabuğunu soymadan, sebzeleri çok fazla pişirmeden yiyin.

(4) Hastalanmamak için doğru beslenme ve iyi bir yaşam tarzı çok önemlidir. Unutmayın, akıllıca seçimler yapıp daha sağlıklı yaşamak sizin elinizde.

☐ Doğru beslenmenin kuralları.	<ul style="list-style-type: none">• sıkı• gıda• pozitif• şart• tarz
☐ Spor ve doğru beslenmeyle sağlıklı bir hayata ulaşabilme şansı.	<ul style="list-style-type: none">• besin• stil• güçlü• olumlu• koşul
☐ Beslenmenin sağlıklı bir hayatın önemli bir şartı olması ve yararlı yiyeceklerin vücudumuzu güçlendirmesi.	
☐ Hastalanmadan önce beslenme ile hastalıklara karşı önlem alma.	

192. Şekil: Hitit, Sayfa: 128

Yüz otuz ikinci sayfadaki “Tümceleri yerleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde “Mutlu Hayat Uzundur” adlı kurmaca metin verilmiş ve bu metin içinde boşlukların ilgili kelimelerle doldurulması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Eşleştirelim” adlı 13. etkinlikte tablo şeklinde verilen 4 cümle ile ilgili eşleştirme yapılması istenmiştir.

133. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde “Doğa Otel” başlıklı kurmaca metin verilmiş, bu metinde boş bırakılan yerlere metnin üzerinde tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmiştir.

134. Sayfadaki “Okuyalım, sıralayalım” başlıklı etkinlikte “Ruhumuza sağlık” adlı okuma etkinliğinde 6 tablodaki paragrafta spor, yoga ve meditasyonla ilgili bilgiler verilmiştir.

135. Sayfadaki “Yerleştirelim, tartışalım” başlıklı okuma etkinliğinde “Hayatı Nasıl Yaşıyorsunuz?” adlı metin verilmiş ve bu metinde boş bırakılan yerlere metnin üzerinde verilen kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmiştir.

136. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı okuma etkinliğinde “Kendimi İyi hissetmiyorum” adlı diyalogda Selin ve Cemin konuşmaları yer almaktadır. Bu metne göre metnin altında bulunan fotoğraflardan uygun olanın işaretlenmesi istenmektedir.

138. Sayfadaki “Sıralayalım” başlıklı “Cem ve Doktor”un karşılıklı konuştuğu diyalog metni verilmiş ve bu metindeki cümlelerin sıralanması istenmiştir.

139. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte “Eczane” “Eczacı ve Cem”in karşılıklı konuştuğu başlıklı diyalog metni verilmiş, bu metindeki boşlukların gerekli kelimelerle tamamlanması istenmiştir.

139. Sayfadaki “Yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte 5 soru cümlesi verilmiş ve bu cümlelerin altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmiştir. Başarılı yerinde bir uygulama, düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

• **Konuşma**

129. Sayfadaki “Ekleyelim” başlıklı konuşma etkinliğinde “Doğa” adlı fotoğrafın altındaki 5 cümle ile ilgili olarak 6. cümlenin tamamlanması istenmiş, buradaki anlatılanlarla ilgili bir konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

DOĞA
Her Derde Deva

1. Havuç ve kereviz uykusuzluğa çok iyi gelir.
2. Çilek sigara dumanının etkilerini azaltır.
3. Lahana yaşlanmayı geciktirir.
4. Kayısı cildinizin daha güzel olmasını sağlar.
5. Elma enerji verir.
6. _____

193. Şekil: Hitit, Sayfa: 129

Yüz otuz ikinci sayfadaki “Anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “Genç kalmanın yolları” başlığı altında; spor yapmak, sağlıklı beslenmek, stressiz yaşamak, mutlu bir aile yaşamı, düzenli uyku gibi bilgilerin ışığında konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Konu seçimi yerindedir.

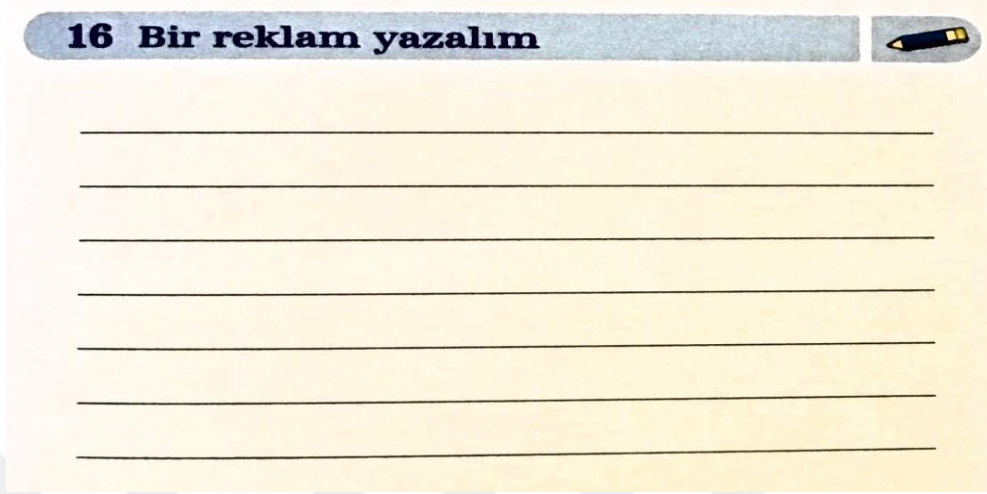
132. Sayfadaki “ Anlatalım” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen 7 cümle hakkında konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

134. Sayfadaki “Renkleri anlatalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “Sizce renkler hayatımızı etkiliyor mu? Siz dekorasyonda, kıyafetlerinizde hangi renkleri tercih ediyorsunuz? Neden?” Başlıklı konuyla ilgili öğrencileri konuşturmaya yönelik faydalı bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

138. Sayfadaki “Muayene Olalım” adlı konuşma etkinliğinde; muayene, tahlil, teşhis, tedavi, şikâyet, doktor gibi kelimelerin geçtiği konuşma yapılması istenmiş. Konu seçiminin iyi bir tercih olduğu söylenebilir.

- **Yazma**

Yüz otuz üçüncü sayfadaki “Bir reklam yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada boş bırakılan yerlere reklam yazısı yazılması istenmiştir.

The image shows a worksheet with a blue header containing the text "16 Bir reklam yazalım" and a pencil icon. Below the header, there are seven horizontal lines for writing.

194. Şekil: Hitit, Sayfa: 133

135. Sayfadaki “Dinleyelim yazalım” başlıklı etkinlikte “Renklerin Dili” adlı DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bununla ilgili renkler hakkında yazı yazma çalışması yapılmak istenmiştir. Yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

138. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 5 cümle verilmiş ve bu cümlelere tablo içindeki kelimelerden uygun olanların yazılması istenmektedir.

Aynı sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte *Selin* ve *Cem*’in konuşmasının yer aldığı diyalog metni verilmiş ve bu metindeki boşluklara tablo içinde verilen kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenerek başarılı bir uygulama yapılmıştır. Bu uygulamada sağlıkla ilgili kavramlar, kelimeler geçmektedir.

- **Dil Bilgisi**

129. Sayfadaki “Ulaçlar” Başlığı altında verilen dil bilgisi etkinliğinde “-*Ip zarf-fiil*” yapıları tabloda gösterilmiş ve yine aynı sayfada “Yeniden yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 12 cümledeki boşluklara bu *zarf-fiil* unsuru taşıyan kelimelerin yazılması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir. Yine aynı etkinlik kapsamında verilen 8 cümledeki boşlukların doldurulması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yerinde, yararlı bir düzenleme olduğu görülmektedir.

ULAÇLAR		-(y)ip / -mEdEn
Eylem		Örnekler
sor	-ıp/-ip/-up/-üp	Bugün hiçbir şey yapmayıp evde oturalım.
oku	-yıp/-yip/-yup/-	Lütfen kapıyı çalmadan içeri girmeyin.
yap	yüp	Kahvaltı yapıp evden çıktım.
çal	-mayıp/-meyip	Soruları iyice okumadan cevaplamayın.
bak	-madan/-meden	Pencereden bakıp düştü. Öğretmen sorup biz yanıtladık.

195. Şekil: Hitit, Sayfa: 129

Yüz otuz üçüncü sayfadaki “Ulaçlar (–ArAk)” başlığı altında zarf-fiil yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilerek bu yapıların daha iyi öğrenilmesi hedeflenmiştir.

Aynı sayfadaki “Yeniden yazalım” başlıklı etkinlikte dil bilgisi ile ilgili tabloda gösterilen zarf-fiillerin cümledeki kullanımına yönelik alıştırmaya örnekleri verilmiştir. Sayfada verilen 6 cümledeki boşlukların bu zarf-fiil yapıların bulunduğu kelimelerle yazılması istenmiştir.

133. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 18. etkinlikte verilen 6 cümledeki boş bırakılan yerlere bu zarf-fiil yapılarının yerleştirilmesi istenmektedir. *Zarf-fiil* konusunun pekişmesi bakımından yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

137. Sayfadaki “Ulaçlar (–A)” başlığı altında zarf-fiil yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilmiştir.

137. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı diğer etkinlikte 7 farklı cümle verilmiş ve bu cümlede boş bırakılan yerlere yukarıdaki tabloda verilen ulaçlarla ilgili kelimelerin tamamlanması istenmiştir.

137. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte 9 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşluklara ulaçlarla ilgili konunun daha iyi pekişmesi için tabloda

verilen kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir. Konunun daha iyi pekişmesi için yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.2.11.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak nitelikli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak daha fazla kayıtlarla konular desteklenebilirdi. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir. Bu bölümde de diğer bölümlerde olduğu gibi, *izleme* etkinliği için video kaydı bulunmamaktadır.

4.1.2.11.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır”lı sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 92. tabloda gösterilmektedir.

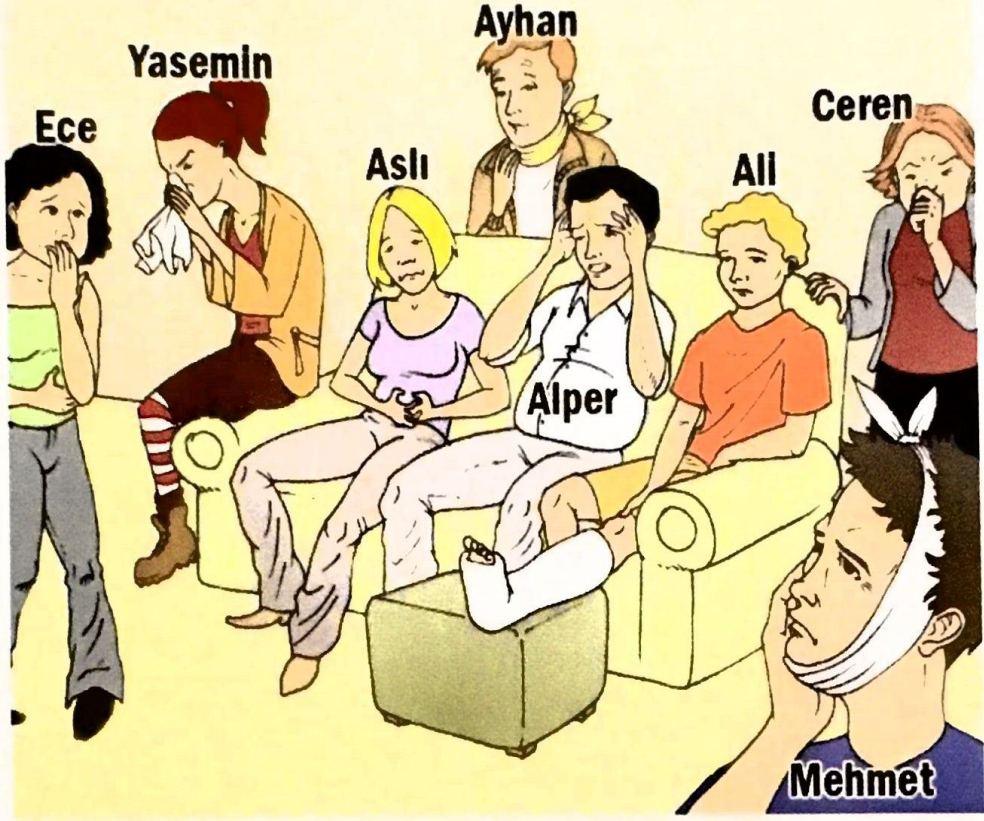
92. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe yer verilerek, birkaçı hariç, bütün teknikler başarılı bir şekilde kullanılmıştır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir.

136. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte verilen resim ile resmin altındaki kelimelerle eşleştirme yapılması istenmektedir.

24 Eşleştirelim

1. Aslı'nın
 2. Mehmet'in
 3. Alper'in
 4. Ali'nin
 5. Yasemin
 6. Ayhan'ın
 7. Ece'nin
 8. Ceren
- dişi ağrıyor.
başı ağrıyor.
öksürüyor.
nezle.
karnı ağrıyor.
boğazı ağrıyor.
midesi bulanıyor.
bacağı kırık.

196. Şekil: Hitit, Sayfa: 136

4.1.2.11.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümdeki cümlelerde dil anlatım yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün cümleler doğru yazılmıştır.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümde yazım, noktalama konusunda herhangi bir hata bulunmamaktadır.

4.1.2.11.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımına dikkat edilmemiş, Türk kültürüne ait hiçbir unsur kullanılmamıştır.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde de evrensel insani değerlerin yansıtılmadığı görülmektedir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli ve manevi değerlerimize aykırı bir durum yoktur. Ancak milli ve manevi değerlerimizi ortaya koyacak, tanıtacak etkinlik de yoktur. Uzakdoğu kültürüne ait olup özellikle *Batı* dünyasında moda haline gelen “Yoga” hakkında 134. sayfadaki “Ruhumuza Sağlık” isimli metin yerine, Türk kültürüne ait bir metnin verilmesi daha doğru olabilirdi.

4.1.2.12 On ikinci bölüm (Sayfalar: 139-151)

- **Konu:** Yolculuk
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 30
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Ulaçlar:

-mA(+iyelik) için

-mAk için

-mAk üzere, bağlaçlar; *çünkü, bu nedenle, bu yüzden* gibi yapıların cümle içinde kullanımlarının öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.2.12.1 Dil becerileri

• **Dinleme**

131. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde, “Ne Okuyalım” adlı kitap seçimi ile ilgili bir dinleme kaydı oluşturulmuş. Bu dinleme kaydına uygun 5 farklı cümle verilip bu cümlelerin karşısındaki boşlukların işaretlenmesi istenmiştir. Eğlenceli, güzel bir uygulama olduğu söylenebilir.

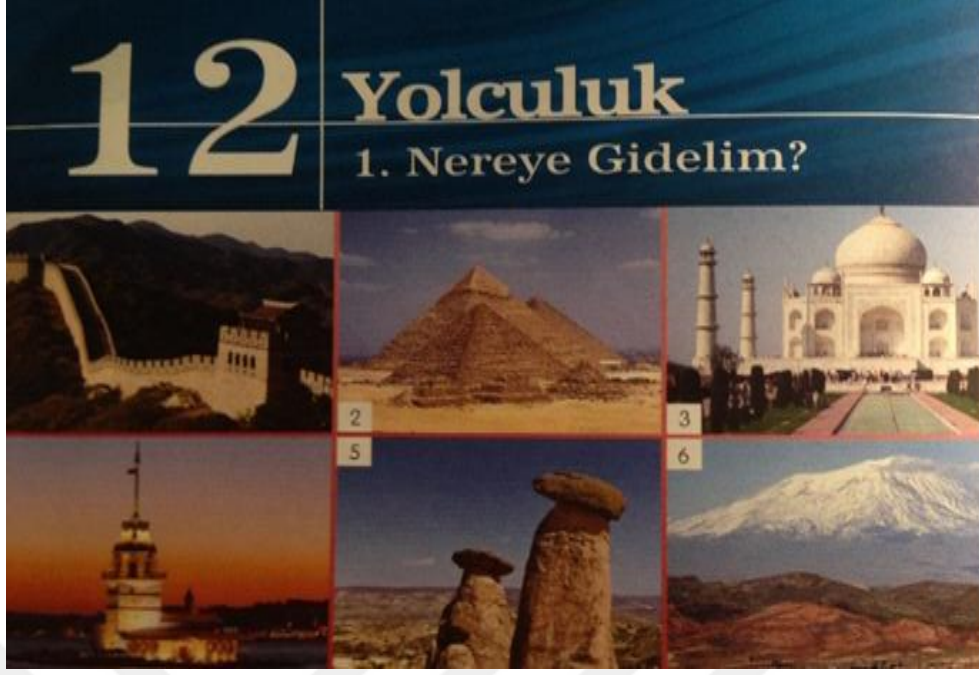
142. Sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim” başlıklı DVD’deki dinleme etkinliğinde “Üç Macera: Karada, Havada, Suda” adlı tatil tercihleri ile ilgili ses kaydıyla ilgili verilen 5 cümledeki boşlukların tamamlanması istenmiştir. Yan tarafında ise yine aynı dinleme kaydı ile ilgili 4 cümlenin karşısına “D/Y” kutucuklarından birinin işaretlenmesi istenmiştir.

148. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı DVD kaydındaki dinleme etkinliğine bağlı olarak “Manolya Oteli” ile ilgili *personel değerlendirme anketi* yapılmış.

150. Sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte DVD kaydındaki “Tatil Ödülü” adlı metinle ilgili sayfada verilen cümlelerin karşısındaki boşlukların işaretlenmesi istenmektedir.

• **Okuma**

140. Sayfadaki “İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte “Niçin tatil yaparız?” sorusu yöneltilmiş ve sorunun cevapları altı cümle ile yazılarak bu cümlelerden doğru olanın karşısındaki kutucuklara işaretlenmesi istenmiştir.

197. Şekil: Hitit, Sayfa: 140

Yüz kırk birinci sayfadaki “Okuyalım, yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte *Özgin* adlı gazetecinin *Ece Temelkuran*’la tatil hakkında yaptığı röportaj metnine yer verilmiş, bu metin ile ilgili sayfada verilen 5 sorunun cevaplanması istenmiştir.

143. Sayfadaki “Okuyalım, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte “Stressiz Bir Tatil” başlıklı kurmaca metin verilmiş, bu metnin altındaki 5 farklı cümlede bulunan boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

143. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte verilen 4 farklı fotoğraf ile fotoğrafın altında bulunan cümlelerin eşleştirilmesi istenmiş. Yararlı bir uygulama, düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

144. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı “Gemi Seyahati” adlı metnin okunması ile ilgili olarak bir etkinlik düzenlenmiştir. Bu metinle ilgili 145. sayfadaki 8 farklı cümledeki “D/Y” kutucuklarından birinin işaretlenmesi istenmiştir.

145. Sayfadaki “Yerleştirelim” başlıklı etkinlikte verilen 4 farklı fotoğrafla tablo içinde verilen kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı 15. etkinlikte “Hat, toplu taşımacılık, yeraltı, tünel, vagon, istasyon” gibi kelimelerin verilen cümlelerle eşleştirilmesi

istenmiştir. Seyahat ve ulaşım ile ilgili bilgilerin, kelimelerin öğrenilmesi istenmektedir.

147. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı 19. etkinlikte *Rezervasyonunuz Tamam* adlı kurmaca diyalog metni verilmiş ve bu metinle ilgili aynı sayfada “D/Y” soruları sorularak işaretlenmesi istenmiştir. Yolculuk ve rezervasyon ile ilgili bilgileri vermesi önemlidir.

148. Sayfadaki “Okuyalım, işaretleyelim” başlıklı 23. okuma etkinliğinde “Stressiz Bir Tatil” adlı kurmaca metin verilmiş ve bu metinle ilgili “D/Y”li 4 farklı soru sorularak etkinlik tamamlanmıştır. Metin İspanya tatiliyle ilgilidir.

151. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı 30. etkinlikte verilen 12 farklı fotoğraf ile fotoğrafların altındaki cümlelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

• **Konuşma**

140. Sayfadaki “Yanıtlayalım” başlıklı etkinlikte “Yolculuk yapmayı seviyor musunuz? Tatillerinizi nerede geçirmekten hoşlanırsınız? Tatillerinizde genellikle neler yaparsınız?” gibi sorular sorularak bu sorulara öğrencilerin cevap vermesi, konuşması istenmiştir.

147. Sayfadaki “Biz de yer ayırtalım” başlıklı konuşma etkinliğinde (otobüs veya uçak) yer ayırtmak için konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

20 Biz de yer ayırtalım	
Otobüs	Uçak
<ul style="list-style-type: none">• cam kenarı• koridor• mola• tek kişilik koltuk	<ul style="list-style-type: none">• şehir içi servis• ekonomik sınıf• bagaj ağırlık limiti• gidiş dönüş

198. Şekil: Hitit, Sayfa: 147

151. Sayfadaki “Yanıtlayalım” başlıklı 29. etkinlikte “Son Tatilim” adlı bir konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinlikte sorulan 5 soruyla ilgili konuşma yapılması istenmiştir.

• **Yazma**

140. Sayfadaki “Eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfadaki dünyadaki 10 farklı mekâna ait fotoğraflarla fotoğrafın altında verilen numaralara bu yerlere ait isimlerin eşleştirilmesi istenmiştir.

1 Eşleştirelim

1. <i>Çin Seddi</i> _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

2 Yanıtlayalım

Yolculuk yapmayı seviyor musunuz?
Tatillerinizi nerede geçirmekten hoşlanırsınız?
Tatillerinizde genellikle neler yaparsınız?

199. Şekil: Hitit, Sayfa: 140

Yüz kırkıncı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte tabloda verilen kelimelerin tamamlanması istenmektedir.

3 İşaretleyelim

Niçin Tatil Yaparız?

1. Gezmek için	☐
2. Güneşlenmek için	☐
3. Ailemle zaman geçirmek için	☐
4. Sabahları erken kalkmamak için	☐
5. Stresten kaçmak için	☐
6. Farklı yerler görmek için	☐

200. Şekil: Hitit, Sayfa: 140

143. Sayfadaki “Yorumlayalım” başlıklı etkinlikte “Artık Gitme Zamanı” adlı başlık altındaki boşluğa “Çok okuyan değil, çok gezen bilir.” cümlesiyle/ düşüncesiyle ilgili bir yazı yazılması istenmiş. Konu seçimi adına yerinde bir uygulamadır.

147. Sayfadaki “Sıralayalım” başlıklı etkinlikte verilen cümlelerin anlamlı bir ifade oluşturacak şekilde *sıralama* yapılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Yazalım” başlıklı 22. etkinlikte “Bana göre en güvenli ve rahat yolculuk.../ Bana göre yorucu ve sıkıcı yolculuk...” gibi kavramlardan yola çıkılarak yazma etkinliği düzenlenmiştir. Güzel, yararlı bir etkinlik olduğu söylenebilir.

• **Dil Bilgisi**

133. Sayfadaki “Ulaçlar (-mAk / -mA için)” başlığı altında *ulaç* yapıları örneklerle kavram haritasında tabloda gösterilerek yararlı bir uygulama yapılmıştır.

Aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 7. etkinlikte dil bilgisi ile ilgili tabloda gösterilen zarf-fiillerin cümledeki kullanımına yönelik alıştırma örnekleri verilmiştir. Verilen 14 cümledeki boşlukların bu zarf-fiil yapılarının bulunduğu kelimelerle yazılması istenmiştir.

146. Sayfadaki “Ulaçlar (-mAk / -mA üzere)” başlığı altında *ulaç* yapıları örneklerle kavram haritasında gösterilerek ulaçlar öğretilmek istenmiştir.

Yine aynı sayfada “Tamamlayalım” başlıklı 8 cümle verilmiş ve bu ulaçların daha iyi anlaşılması için cümlelerdeki boşluklara ilgili kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Yanlışları çizelim” başlıklı 17. etkinlikte verilen 12 cümlenin içindeki yanlış olan kelimelerin çizilmesi istenmiştir. Bu şekilde yukarıdaki tabloda gösterilen ulaçların daha iyi pekişmesi hedeflenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı 18. etkinlikte verilen 21 cümledeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmiş, “Ulaçlar” konusunun daha iyi pekişmesi için yararlı bir uygulama olmuştur.

149. Sayfadaki “Bağlaçlar (çünkü, bu nedenle, bu yüzden)” başlığı altında *bağlaçların* kullanılışı örneklerle kavram haritasında tabloda gösterilerek bağlaçların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama yapılmıştır.

BAĞLAÇLAR			
		çünkü, bu nedenle, bu yüzden	
Tümce	Bağlaç	Tümce	Örnekler
Telefon numarasını bilmiyorum.	Çünkü	Çalışmadı.	Telefon numarasını bilmiyorum. Bu nedenle onu arayamam.
Başarılı olamadı.	Bu nedenle	Telefon numarasını bilmiyorum.	Onu arayamam. Çünkü telefon numarasını bilmiyorum.
Daha sağlıklı olmak istiyor.	Bu yüzden	Daha sağlıklı olmak istiyor.	Başarılı olamadı. Çünkü çalışmadı.
Çalışmadı.		Bugün çok meşguldü.	Çalışmadı. Bu nedenle başarılı olamadı.
Bugün çok meşguldü.		Başarılı olamadı.	Spor yapıyor. Çünkü daha sağlıklı olmak istiyor.
Onu arayamam.		Onu arayamam.	Daha sağlıklı olmak istiyor. Bu nedenle spor yapıyor.
Spor yapıyor.		Spor yapıyor.	Bugün çok meşguldü. Bu nedenle onu yarın ziyaret edeceğim.
Onu ziyaret edeceğim.		Onu yarın ziyaret edeceğim.	Onu yarın ziyaret edeceğim. Çünkü bugün çok meşguldü.
			Spor yapıyor. Bu nedenle daha sağlıklı yaşamak istiyor.

201. Şekil: Hitit, Sayfa: 149

149. Sayfadaki “Tamamlayalım” başlıklı etkinlikte verilen 14 farklı cümledeki boşluklara tabloda gösterilen bağlaçlarla ilgili kelimelerin tamamlanmasına yönelik dil bilgisi etkinliği yapılmış. Konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

149. Sayfadaki “Yeniden yazalım” başlıklı etkinlikte verilen 8 cümlenin altındaki boşluklara bağlaçlarla ilgili cümlelerin yazılması istenmektedir.

4.1.2.12.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar teknik olarak, nitelik olduğu anlaşılmaktadır, ancak daha fazla kayıtlı konular desteklenebilirdi. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretiminde istenilen bir durumdur. Kitapta *izleme* etkinliği için video kaydı bulunmamaktadır.

4.1.2.12.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/ Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 93. tabloda gösterilmektedir.

93. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular		✓
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Bu bölümde ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe yer verilerek bütün teknikler başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmı bulunmamaktadır. Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri, eksikliklerini görebildikleri “öz değerlendirme” kısmının bulunmaması kitabın olumsuz yanıdır.

4.1.2.12.3 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümdeki cümlelerde dil anlatım yönünden bir eksiklik tespit edilmemiştir. Bütün cümleler doğru yazılmıştır.

Son yıllarda ülkemizdeki otel, hastane vb. yerlere ait isimler, Türkçe tamlama yapılarına, Türkçe söz dizim kurallarına aykırı, yanlış bir şekilde yazılmaktadır. Bu bölümdeki bir örnekte, Türkçedeki tamlama yapılarına dikkat edildiği görülmektedir: 148. sayfadaki 24. dinleme etkinliğinde geçen otel adının “Manolya Otel” şeklinde yazılması doğru bir yazım biçimidir. (Bkz. 202. Şekil)

202. Şekil: Hitit, Sayfa: 148

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümde yazım, noktalama konusunda herhangi bir hata tespit edilmemiştir.

4.1.2.12.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımına dikkat edilmemiş, Türk kültürüne ait hiçbir unsur kullanılmamıştır. Tam tersine; tatil için 148. sayfadaki 23 etkinlikte bulunan metinde İspanya'daki tatil planlarından bahsedilmektedir. İspanya tatil için güzel bir yer olabilir, ancak Türkiye'de de çok güzel tatil mekânları bulunmaktadır. Bu metin yerine başka bir metin seçilebilirdi.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde Evrensel-insani değerlere aykırı bir durum yoktur. Ancak bu değerleri yansıtmak için bir uygulama da bulunmamaktadır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli ve manevi değerlerimize aykırı bir durum yoktur. Ancak milli ve manevi değerlerimizi yansıtmak için bir düzenleme de bulunmaktadır.

4.1.3. Yabancılar İçin Türkçe A-1 (Gazi)

Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırlamış olduğu *Yabancılar İçin Türkçe (Gazi)* ders kitabında (A-1) toplam 6 bölüm (ünite, tema), 273 etkinlik yer almaktadır. Kitapta dört temel dil becerileriyle birlikte ölçme değerlendirme etkinlikleri için düzenlemeler de bulunmaktadır. Ancak incelenen diğer kitaplarda görülen *dil bilgisi* konuları bu kitapta bulunmamaktadır. Gazi Üniversitesi TÖMER, dil bilgisi etkinlikleri için ayrı bir kitap düzenlemiştir.

Dinleme eğitimi için kitapla birlikte verilen DVD'de kayıtlar, bu kayıtlara yönelik sayfalarda düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak *izleme* etkinliği için herhangi bir kayıt, düzenleme bulunmamaktadır.

4.1.3.1 Birinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 4-23)

- **Konu:** Merhaba
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 53
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;
sesler/alfabe,
tanışma ile ilgili temel kavramlar,
ölkeleri tanımak,
sayılar,
akrabalık kavramları,
renkler,
yönler... gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.3.1.1 Dil becerileri

• Dinleme

Dokuzuncu sayfadaki “Dinleyiniz. Boşlukları doldurunuz” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıtlarla ilgili sayfada verilen kelimelerdeki eksik seslerin/harflerin doldurulması istenmiştir. Türkçedeki seslerin tanınması bağlamında yerinde bir uygulama olmuştur. Çünkü yabancı dil öğrenenlerin ilk karşılaştıkları durum, hedef dildeki seslerdir. Yabancı dil öğretiminde sesleri tanımak ve doğru çıkarabilmek önemlidir.

DİNLEME

A) Dinleyiniz. Boşlukları doldurunuz.

1. ...eton	6. ...rnek	11. a... ..ı
2. ...adde	7. ...şık	12. ...u...ar
3. ...çak	8. ...ğne	13. ya...m...r
4. ...züm	9. ...nn...	14. ta...ta
5. ...rman	10. ...lm...	15. oku...

203. Şekil: Gazi, Sayfa: 9

On üçüncü sayfadaki “Dinleme” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen metnin, ses kaydının dinlenmesi ile verilen 5 cümlenin karşısındaki (Doğru: ✓ , Yanlış: ✗) boşlukların doldurulması istemiştir. Faydalı yerinde bir uygulama olduğu görülmektedir.

DİNLEME

A) Aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz.
(Doğru: ✓ , Yanlış: ✗)

1. Emre'nin iki kardeşi var.
2. Hakan, Sibel'den küçük.
3. Emre'nin annesi hemşire.
4. Emre'nin ayakkabı mağazası var.
5. Emre on sekiz yaşında.

204. Şekil: Gazi, Sayfa: 13

On yedinci sayfadaki “Dinleme” başlıklı sayfadaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen ses kaydının dinlenmesi ile sayfada verilen 5 farklı fotoğrafın karşısındaki seçeneklerden doğru olanının işaretlenmesi istenmiştir. Fotoğraflardaki kişilerin özellikleri ve odanın şekli sorulmaktadır.

- **Okuma**

4. Sayfadaki “Ben ve Arkadaşlarım” başlıklı 1. etkinlikte “Erkin, Amina, Hamis” kendini tanıtmaktadır. Ayrıca aynı sayfada “Amina, Erkin”in tanışma diyalogu yer almaktadır.

Beşinci sayfadaki “Anlama” başlıklı A ve B etkinliğinde toplam 10 soru sorulmuş ve bu on sorunun altındaki şıklardan doğrusunun işaretlenmesi istenmiştir.

Yine aynı sayfada “Hans Goldman” adlı öğrencinin fotoğrafı ve kimlik bilgileri verilmiş ve bu bilgiler doğrultusunda yanındaki sütuna Doğru/ Yanlış olup olmamasına göre (√ ×) işaretleme yapılması istenmiştir.

Beşinci sayfadaki karikatürde sınıftaki iki öğrencinin konuşması yer almaktadır. Bu konuşmada günlük konuşma dilinde çok kullanılan, ancak Türkçeyi yeni öğrenen birinin anlamakta güçlük çekebileceği, diyalog bulunmaktadır. Edebî dilde olmasa da “Ne var ne yok?” ifadesi günlük konuşma dilinde öğrencilerin çok sıkça kullandığı bir sözdür. Bu karikatür de de bu kullanımla ilgilidir.

205. Şekil: Gazi, Sayfa: 5

6. Sayfadaki “Sınıfta İlk Gün” başlıklı etkinlikte “Masume ve Era”nın diyalogu vardır. Bu diyaloga uygun başka bir diyalog oluşturulması istenmiştir.

7. Sayfadaki “Benim Ülkem” başlıklı *Ülke-Milliyet-Dil* tablosunda bulunan 10 farklı ülkenin bilgileri sıralanmış. Ülkelerin, dillerin, milliyetlerin öğrenilmesi bakımından yararlı bir uygulama olabileceği görülmektedir.

8. Sayfadaki “Sayılar” başlıklı diyalog metninin altında verilen tabloda sayılar ile ilgili tablo vardır. Diyalog metninin ve tablodaki sayıların okunması ile sayıların öğretilmesi hedeflenmiştir. Sayıların ilk bölümde verilmesi doğru bir tercihtir.

10. Sayfadaki “Ben Kimim?” başlıklı okuma etkinliğinde fotoğraflarla birlikte verilen metnin okunması ve bununla ilgili metin altında bulunan soruların cevaplanması istenmiştir. Metinde; bir emekli, sanatçı Tarkan ve öğretmen kendini tanıtmaktadır.

11. Sayfadaki etkinlikte de yine aynı metinlere bağlı olarak verilen çoktan seçmeli 6 sorunun cevaplanması istenmektedir. Başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

Yine aynı sayfada bir bebek ve bebeğin kimlik bilgilerinin yer aldığı tablo verilerek tablonun altındaki bu bebekle ilgili çoktan seçmeli 4 sorunun cevaplanması istenmiştir.

14. Sayfadaki “O Nasıl Biri?” başlıklı metinde haluk adlı tiyatro sanatçısı tanıtılmış. Bu sanatçı ile ilgili verilen 4 sorunun altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmiş. Ayrıca yine aynı metinle ilgili tablo şeklinde verilen boşluklarda Haluk’un fiziksel özelliklerinin sorulduğu boşlukların gerekli kelimelerin yazılması istenmiştir.

14. Sayfada “Aşağıdaki cümleleri afişlere göre işaretleyiniz (Doğru: \surd , Yanlış: \times) şeklinde verilen 8 cümlenin işaretlenmesi istenmektedir.

15. Sayfadaki “Fotoğrafları inceleyiniz. Aşağıdaki kelimeleri fotoğraflarla örnekteki gibi eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte 6 fotoğraf verilmiş ve bu fotoğrafla ilgili verilen aldı kavramın eşleştirilmesi istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki sözcüklerle metni tamamlayınız” başlıklı etkinlikte fotoğrafın yanındaki cümlede bulunan boşlukların doğru kelimelerle tamamlanması istenmiştir.

15. Sayfadaki “Fotoğrafları inceleyiniz. Kutucuktaki kelimeler ile eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte 8 farklı fotoğraf verilerek bu fotoğrafla ilgili tablo içindeki

kelimelerle eşleştirme yapılması istenmiş, yerinde yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Aynı sayfada “Vücudumuzu Tanıyalım” başlıklı etkinlikte insan figürü resmedilmiş ve bu figürdeki insan uzuvlarına ait kısımların ait olduğu kelimelerle ilgili numaralandırılması istenmiştir.

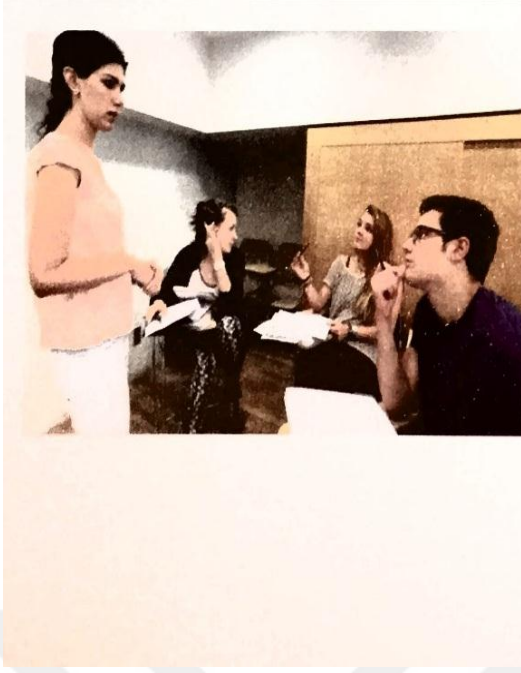
16. Sayfadaki “Balonlarla renkleri eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte resimde gösterilen değişik renkteki balonların renklerin yazıldığı kutucuklarla eşleştirilmesi istenmiş. Renklerin öğrenilmesi istenmektedir.

18. Sayfadaki “Evim ve Çevrem” başlıklı kurmaca metin ile verilen 5 sorununun cevaplanması istenerek okuma-anlama çalışması yapılmam istenmiştir. Yine aynı sayfadaki, aynı etkinlik kapsamında “Aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen cümlelerin karşısındaki kutucuklara (Doğru: \surd , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmiştir.

19. Sayfadaki “Aşağıdaki yer isimlerini fotoğraflarla eşleştiriniz. Fotoğraflara göre “Neredesin?” sorunu cevaplayınız.” Başlıklı etkinlikte sayfada verilen 12 adet değişik mekânlara ait (*havaalanı, metro...*) fotoğraflarla eşleştirme yapılması istenmiş. İnsanların her gün kullandığı bu mekânların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama, düzenleme olduğu görülmektedir.

- **Konuşma**

6. Sayfadaki “Sınıfta İlk Gün” adlı okuma ve konuşma etkinliğinde sayfada verilen diyalog metninin okunması ve bu metne benzer diyalog konuşması yapılması istenmiştir.

Sınıfta İlk Gün

B) Aşağıdaki diyalogu okuyunuz. Siz de arkadaşınızla bir diyalog oluşturunuz.

Masume : Affedersiniz, burası boş mu?

Era : Evet, boş.

Masume : Ben Masume. Sizin adınız ne?

Era : Benim adım Era. Kosovalyım. Siz nerelisiniz?

Masume : Ben Afganistanlıyım.

Siz kaç yaşındasınız Era?

Era : Ben 18 yaşındayım. Siz kaç yaşındasınız?

Masume : Ben 19 yaşındayım.

Era : Tanıştığımıza memnun oldum.

Masume : Ben de.

206. Şekil: Gazi, Sayfa: 6

On birinci sayfadaki “Kim, Ne Yapıyor?” başlıklı konuşma etkinliğinde 5 farklı fotoğraf verilerek fotoğraftaki kişilerin yaptıklarına dair diyaloglar oluşturulması ve bu diyalogların sınıfta uygulanması istenmektedir. Hem yazma hem de konuşmanın iç içe olduğu bu tasarımla, yazma ve konuşma faaliyetinin yapılması amaçlanmıştır.

KONUŞMA

KİM, NE YAPIYOR?

A) Fotoğrafları inceleyiniz. Örnekteki gibi diyaloglar oluşturunuz.

A: O ne iş yapıyor?
B: O doktordur.

A: Onun mesleği nedir?
B: Onun mesleği doktorluktur.

A :
B :
A :
B :

207. Şekil: Gazi, Sayfa: 11

15. Sayfadaki “Kaç Kardeşin Var?” başlıklı konuşma etkinliğinde İbrahim ile Adem’in konuştuğu diyalog metni verilmiş bu metin yardımıyla öğrencilerin de karşılıklı konuşmaları istenmektedir.

19. Sayfadaki “Ev Arıyorum” başlıklı konuşma etkinliğinde “İbrahim ile Emlakçı”nın karşılıklı konuştuğu diyalog metni vardır. Bu metne göre öğrencilerin de konuşma yapması istenmektedir. Ev kiralama ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

20. Sayfadaki “Resmi inceleyiniz. Soruları örnekteki gibi cevaplayınız” başlıklı konuşma etkinliğinde “Ne nerede?” başlıklı bir resim verilmiş, resimdeki objelerin yerinin nerede olduğu sorularak 5 sorunun cevaplanması istenmiş. Yer isimlerinin öğretilmesi adına yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

Yine aynı sayfadaki “Krokiye göre evin bölümlerini anlatınız” başlıklı etkinlikte verilen evin krokisi şeklindeki resme bakarak evdeki oda ve diğer yerlerin nerede olduğunun söylenmesi istenmektedir.

- **Yazma**

5. Sayfadaki etkinlikte “Bilgi Kütüphanesi Kayıt Formu” başlığı altındaki formun doldurulması, yazılması istenmiştir.

☞ Aşağıdaki formu doldurunuz.

Bilgi Kütüphanesi Kayıt Formu

	Ad - Soyad :
	Cinsiyet : ☐ Kadın ☐ Erkek
	Doğum Tarihi :
Ülke :	Şehir:
Okul / İş yeri :	
Bölüm / Meslek :	
tel. :	
Adres :	

İmza

208. Şekil: Gazi, Sayfa: 5

6. Sayfadaki “Resmi inceleyiniz. Örnekteki gibi diyaloglar kurunuz” başlıklı etkinlikte verilen bir sınıfa ait resimdeki eşyalar üzerin numara verilmiş ve bu numaralara bakarak sayfanın altındaki gibi diyalog yazılması istenmektedir.

7. Sayfadaki “Tabloyu inceleyiniz. Örnekteki gibi cümleler yazınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen dünya haritası ve bu haritanın altındaki 10 farklı ülkeye ait insan fotoğraflarına bakarak “Ben Japonya’dan geldim. Japon’um. Japonca konuşuyorum.” gibi 10 farklı cümle yazılması istenmiştir. Başarılı bir uygulama, düzenleme olduğu görülmektedir.

8. Sayfadaki “Yazma” başlıklı etkinlikte 10 farklı kelime verilmiş ve kelimelerde boş bırakılan kutucuklara gerekli harflerin yazılması istenmiştir. Yine aynı etkinlik içerisinde 15 farklı cümle verilmiş cümledeki boşlukların gerekli kelimelerle tamamlanması, yazılması istenmiştir.

YAZMA

A) Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

1. ÖĞRETMEN
2. MURHAB
3. KKL
4. NVRST
5. TLFN
6. TRKÇ
7. ŞHR
8. PNCRR
9. SST
10. BŞKNT

209. Şekil: Gazi, Sayfa: 8

9. Sayfadaki “Yurt Başvuru Formu” başlığı altında tablo şeklinde form düzenlenmiş bu formdaki boşlukların gerekli kelimelerle yazılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte 5 soru verilmiş soruların altındaki boşluklara gereken cevabın yazılması istenmiş. Yerinde yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

12. Sayfadaki “Aşağıdaki kelime gruplarıyla örnekteki gibi cümleler kurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde tablo içinde yonca yaprakları içine verilen karışık kelimelerden cümleler yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Soy Ağacım” adlı fotoğrafta verilen soy ağacına göre yeni cümleler oluşturulması istenmiştir. Türkçedeki zengin olan akrabalık isimlerinin öğretilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

13. Sayfadaki “Yazma” başlıklı etkinlikte 20 cümle verilmiş ve cümlelerdeki boş bırakılan yerlere tabloda verilen kelimelerden uygun olanlarının yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki fotoğrafla birlikte verilen “Jamilâ Anar” adlı kişinin kişisel bilgilerinin anlatıldığı kurmaca metin verilmiş ve bu metne benzer şekilde öğrencilerden ailelerini ve kendilerini tanıtmalarını, yazmasını istemiş. Başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

16. Sayfadaki “Fotoğraftaki kişileri örnekteki gibi tanıtınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen iki farklı insan fotoğraflarının altındaki boşluklara o kişilerin fiziksel özelliğinin yazılması istenmiş.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümlelerde altı çizili bölümleri örnekteki gibi yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen 8 cümlenin karşısına gerekli kelimelerin yazılması istenmiştir. Bu etkinlikte “ile>+IA”nın kullanımına yönelik “*Okula metro ile geliyorum*→*Okula metroyla geliyorum.*”

17. Sayfadaki “(-dAn sonra, -A kadar, -mAk istiyorum, -dAn önce) ifadelerini, cümlelerdeki boşluklara uygun şekilde kullanınız.” Başlıklı 9 cümledeki boşluklara bu kalıplardan uygun olanlarının yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki açıklaması verilen akrabalık isimlerini örnekteki gibi yazınız. Bunları bulmaca içinde gösteriniz.” Başlıklı etkinlikte verilen akrabalık isimlerin yazılması ve bulmacada gösterilmesi istenmiştir.

19. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümlede bulunan boşluklara tablo içinde verilen uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir.

21. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Evinizi tanıtınız.” Başlıklı yazma etkinliğinde verilen tablo içindeki paragrafa göre tablonun yanındaki boşluğa öğrencilerin evini tanıtmaları istenmiştir. Boşluk doldurma kelime öğretimi için yabancı dil öğretiminde sıkça yapılan, yapılması gereken bir uygulamadır. Bu bölümde de bu tür düzenlemeler bulunmaktadır.

YAZMA

A) Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Evinizi tanıtınız.

Evin Bölümleri

salon, mutfak, banyo, yatak odası, çalışma odası, koridor, oturma odası, çocuk odası, tuvalet, kiler, balkon, teras, merdiven, yangın merdiveni.

Bazı Ev Eşyaları

koltuk, çekyat, yatak, masa, elbise dolabı, sandalye, vazo, sehpa, perde, halı, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar, televizyon, ocak, vestiyer, saat.

Ev ve Çevresi

bahçe, garaj, havuz, müstakil ev, apartman, daire, otopark, asansör, park.

(Yardımcı Kelimeler: alt, üst, sağ, sol, ön, arka, iç, dış, ileri, geri, aşağı, yukarı, ara, köşe, karşı, yan, orta, kenar, çapraz, bitişik)

210. Şekil: Gazi, Sayfa: 21

Yirmi birinci sayfadaki “Aşağıdaki taşıtların adı nedir? Bunları boşluklara yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 12 farklı taşıt fotoğraflarına bakılarak bu taşıt isimlerinin boşluklara yazılması istenmiştir. Öğrencilerin taşıtları öğrenmesi, tanınması adına faydalı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

22. Sayfadaki “Krokiyi inceleyiniz. Soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte çizim şeklinde verilen krokideki yerlere ait 6 soru cümle verilmiş ve cümlenin altındaki boşluklara uygun cevapların yazılması istenmektedir.

23. Sayfadaki “haritadaki şehirler nerede? Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Soruları örnekteki gibi cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen harita ve bu haritada gösterilen mekânlara ait fotoğrafların eşleştirilmesi istenmiş. Bu uygulamada yön levhası da verilerek yönlerin öğretilmesi istenmiştir. Yön kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü yön kavramları yabancı öğrencilerin sıkça kullanabilecekleri, adres sormak için bilmeleri gereken kelimelerdir.

- **Dil Bilgisi**

Kitapta dil bilgisi için ayrı bir açıklama, uygulama yoktur. Çünkü kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisinin öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlenmiştir. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 16. Sayfadaki “ile> +IA” *vasıta hâli (enstrümantal) ekinin* kullanımı ve 17. sayfadaki “(-dAn sonra, -A kadar, -mAk istiyorum, -dAn önce) kullanımına yönelik örnekler, bazı dil bilgisi uygulamaları bulunmaktadır.

4.1.3.1.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için verilen DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak daha çok kayıtlı bölümün desteklenmesi gerekirdi. Bunun yanında yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği için video kaydının olması da gerekir. İzleme etkinliği için böyle bir kaydın olmaması kitabın eksik yanıdır.

4.1.3.1.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/ Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 94. tabloda gösterilmektedir.

94. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde *kelime bulmaca* etkinliği bölüme zenginlik kattığını söylemek mümkündür. (Bkz. 211. Şekil) Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok değişik tekniklerin kullanılmasının yerinde ve başarılı bir uygulamadır.

G	U	Y	U	O	Z	U	I	B	D	O	J
D	A	D	H	D	Y	V	E	D	E	D	B
A	S	R	Z	Y	A	T	E	G	S	S	E
Y	J	H	I	B	O	B	O	Z	V	I	O
I	Y	J	H	R	A	L	L	R	Y	A	P
Y	E	E	O	E	C	B	H	A	U	E	P
S	Y	L	Ğ	P	C	P	A	C	V	N	T
L	E	J	U	E	N	D	L	A	P	Y	R
Z	N	G	C	S	N	T	A	V	N	Y	N
G	Y	A	N	N	E	A	N	N	E	N	N
L	E	L	P	P	E	S	R	V	A	T	E
B	I	A	O	T	A	M	C	A	A	K	N

211. Şekil: Gazi, Sayfa: 17

4.1.3.1.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz bir cümle tespit edilmemiştir.

- **Yazım Noktalama**

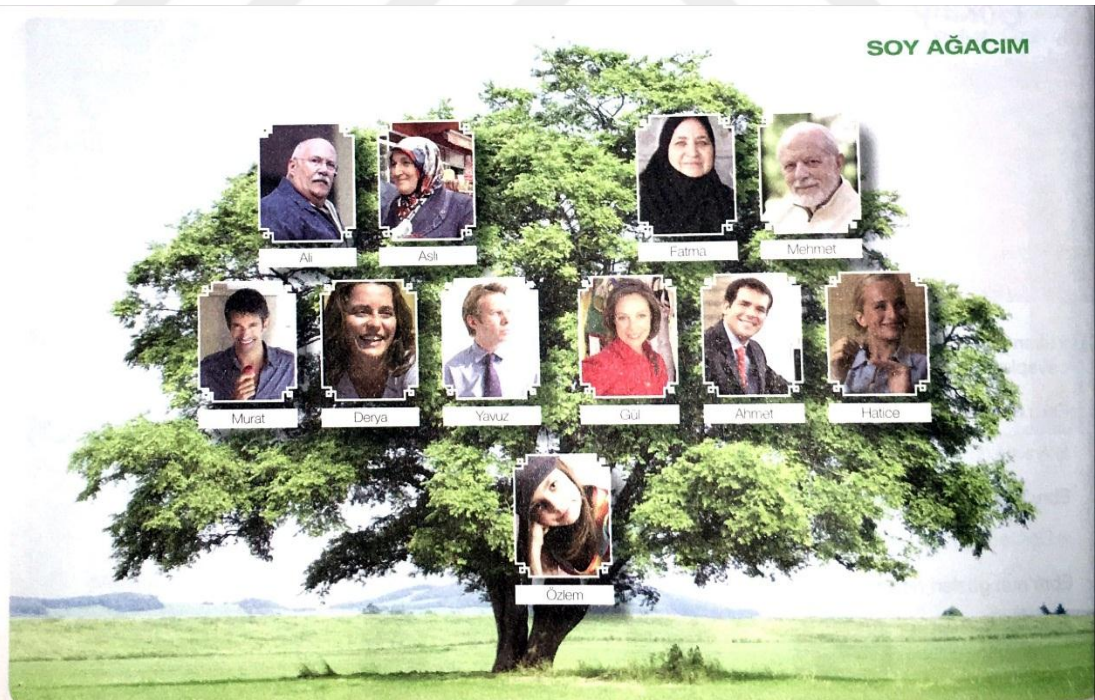
Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Bütün metinler kurallara uygun olarak düzenlenmiştir.

4.1.3.1.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Birinci bölümde kültür aktarımına dikkat edilmiş, Türkiye'deki değişik yerlere ait fotoğraflar verilmiş, Türkiye haritası ve bununla ilgili çeşitli alıştırmaların yapılması ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

Bu bölümde Türkiye'deki zengin aile kavramları tanıtılmak istenmiştir. Verilen fotoğraflarda ve metinlerde, Türk aile yapısı değiştirilmeden, olduğu gibi yansıtılmak istenmektedir.

212. Şekil: Gazi, Sayfa: 12

C) Haritadaki şehirler nerede? Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Soruları örnekteki gibi cevaplayınız.

Önek: İstanbul, Marmara Denizi'nin kuzeydoğusundadır.

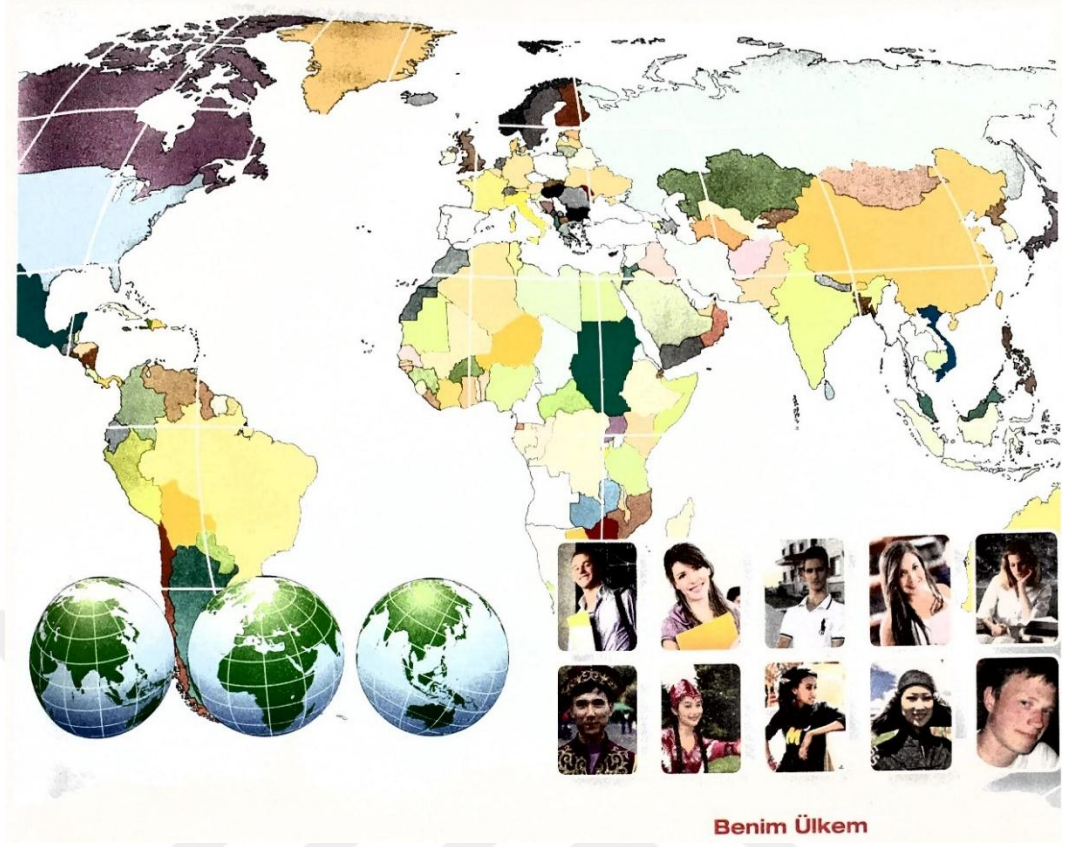
1. Ankara, Konya'nın neresindedir?
.....

2. Antalya, Mersin'in neresindedir?
.....

213. Şekil: Gazi, Sayfa: 23

• **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Dünya haritasının verilmesi dünyanın değişik ülkelerinden gelen farklı öğrencilere ait fotoğrafların kullanılmasıyla evrensel değerler yansıtılmak istenmiştir.

214. Şekil: Gazi, Sayfa: 7

Sayfalarda verilen fotoğraflarda, metinlerde, Türk aile yapısı değiştirilmeden, olduğu gibi yansıtılmak istenmiştir. İnsanların değiştirilmeden, olduğu gibi, değiştirilmeden verilmesi ile Stockholm ölçütlerine de uymaktadır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.3.2 İkinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 34-43)

➤ **Konu:** Nerede, Ne Zaman, Nasıl?

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 50

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;

Zaman kavramları, saatler,

Mevsimler, aylar, yıllar, haftalar, günler,

Yemek adları,

Hastalık adları,

Alışverişe ait adlar ve benzeri kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.3.2.1 Dil becerileri

• **Dinleme**

Otuz birinci sayfadaki “Dinleyiniz. Kelimeleri uygun şekilde yerleştiriniz” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıtle ilgili sayfada verilen 5 kelimenin yanında bulunan 5 cümleye yerleştirilmesi istenmiştir.

39. Sayfadaki “Dinleme” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen ses kaydının dinlenmesi ile verilen 5 saatin doğru işaretlenmesi istenmiştir. Saatleri öğrenme adına yararlı bir etkinlik olduğu görülmektedir, çünkü yabancı dil öğretiminde ilk derslerde öğretilmesi gereken konulardan biri de saat, zaman kavramlarıdır.

43. Sayfadaki “Dinleme” başlıklı Sayfadaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen ses kaydının dinlenmesi ile “Dinleyiniz. Hangisi yanlış işaretleyiniz” adlı etkinlikle sayfada verilen 5 farklı kelimenin karşısındaki seçeneklerden doğru olanının işaretlenmesi istenmiştir. Zaman, saat konusunun daha da pekişmesi, anlaşılması için faydalı yerinde, bir uygulama olduğu görülmektedir.

• **Okuma**

Yirmi altıncı sayfadaki “Hayat Nasıl Gidiyor” başlıklı verilen kurmaca metindeki *Duygu Hanım* kendini tanıtmaktadır. Bu metne göre yanda verilen 5 sorunun cevaplanması istenmektedir.

Hayat Nasıl Gidiyor?

Adım Duygu. Ben bir mimarım. Hafta içi, hayatım yorucu ve biraz sıkıcı. Çünkü çok çalışıyorum. Her sabah saat 8.30'a doğru evden çıkıyorum, işe gidiyorum. 12.30-13.30 arası öğle tatili. İş yerinin karşısında güzel bir lokanta var. Öğle yemeğimi orada yiyorum. Eve akşam altıda dönüyorum. Önce biraz dinleniyor, sonra akşam yemeğimi yiyorum. Akşamları genellikle kitap okuyorum. Nadiren de televizyon izliyorum.

Hafta sonu, hayatım çok keyifli ve eğlenceli. Sabahları spor yapıyorum. Özellikle koşuyu çok seviyorum. Bazen öğleden sonraları arkadaşlarımla buluşuyoruz, alışveriş yapıyoruz. Bazen de hep birlikte sinemaya veya tiyatroya gidiyoruz. Yaz tatilinde bol bol yüzüyorum ve geziyorum.

215. Şekil: Gazi, Sayfa: 26

Yirmi yedinci sayfadaki “Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz. Hangisi size uygun? İşaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen tablodaki cümlelerin okunmasını ve uygun olanının işaretlenmesini istemektedir. Farklı, ama yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki mevsim ve ay isimlerini okuyunuz ve boşluklara uygun mevsim isimlerini getiriniz” başlıklı etkinlikte dört mevsimi anlatan fotoğraflar verilmiş ve bu fotoğrafların altındaki boşluklara ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir.

28. Sayfadaki “Aşağıdaki resimlerle spor dallarını eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte verilen sporla ilgili, spor dalına ait 24 resmin altındaki boşlukta bulunan kelimelerle eşleştirme yapılması istenmiş.

29. Sayfadaki “Örnek cümleyi okuyunuz. Siz de diğer günlerle ilgili cümleler kurunuz” başlıklı etkinlikte verilen haftanın günleri ile ilgili yapılacak faaliyetlerle ilgili cümle kurulması istenmiş. Faydalı bir uygulama olduğu söylenebilir.

32. Sayfadaki “Tadı Damağımda” adlı metinde “Sunucu ve Aşçı Remzi Usta”nın restorandaki diyalogu vardır. Bu metne göre yanda verilen 5 sorunun cevaplanması

istenmiştir. Türk yemeklerinin tanıtılması adına bu metin yerinde güzel bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

36. Sayfadaki “Öğrenciler Alışverişte” başlıklı diyalog metninde “Eda, Ezgi ve Kasiyer”in bulunduğu konuşma geçmektedir. Bu diyaloga göre yandaki 5 cümlenin cevaplanması istenmektedir. Alışveriş kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

37. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı etkinlikte yandaki diyalog metnine göre verilen 3 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmiştir.

Aynı sayfadaki diyalog metniyle ilgili etkinlikte 4 cümledeki boşlukların bu metin yardımıyla uygun kelimelerle doldurulması istenmektedir.

37. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri doğru şekilde sıralayınız” başlıklı etkinlikte çikolatalı kek tarifi verilmiş ve bu tarifin altında bulunan diyalog metninin doğru olarak sıralanması istenmiştir.

39. Sayfadaki “Aşağıdaki resimleri uygun cümlelerle eşleştiriniz” Başlıklı etkinlikte verilen dört resmin altındaki kalıp sözlerle eşleştirilmesi istenmiştir. Afiyet olsun, geçmiş olsun, çok yaşa, kolay gelsin gibi kültürümüzün önemli ögesi olan kalıp sözlerin öğretilmesi önemlidir.

40. Sayfadaki “Ben Çok hastayım” başlıklı okuma metninde “Doktor, Mussa”nın diyalogu vardır. Bu metnin hemen altındaki 5 cümlede bu metinle ilgili soruların cevaplanması istenmektedir. Sağlık ve hastalığa ait kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama, düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı etkinlikte metinle ilgili sorulan 3 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmektedir.

41. Sayfadaki “Aşağıdaki sayılarla vücudun bölümlerini eşleştiririm” başlıklı etkinlikte verilen iki insana ait çizimle vücudumuzun bölümlerinin öğretilmesi hedeflenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki isimler hangi fiillerle kullanılır? İşaretleyiniz” başlıklı tabloda verilen vücudumuzun bölümleri ile ilgili tablonun işaretlenmesi istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki şikâyetleri uygun tavsiyelerle eşleştiriniz” adlı etkinlikte verilen tablodaki hastalık isimleri ile karşılarındaki bir başka tabloda verilen şikâyetin eşleştirilmesi istenmiştir.

• **Konuşma**

29. Sayfadaki “Diyaloğu okuyunuz. Yeni bir diyalog oluşturunuz” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada bulunan resim altındaki, “Murat ve Sekreter” arasındaki diyalog metninin okunması istenmiş, buna benzer diyalog oluşturulup sınıfta konuşma etkinliği düzenlenmesi düşünülmüştür.

29. Sayfadaki “Saat kaç? Söyleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen 10 farklı zaman dilimini gösteren saat resmine bakılarak saatin kaç olduğunu söylemesi istenmektedir. Saat kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir düzenleme olduğu görülmektedir.

B) Saat kaç? Söyleyiniz.

Saat kaç?
Saat beş.

Saat kaç?
Saat yediyi çeyrek geçiyor.

Saat kaç?
Saat üç buçuk

Saat kaç?
Saat dokuz on var.

Saat kaç?
Saat beşe çeyrek var.

Saat kaç?

Saat kaç?

Saat kaç?

Saat kaç?

Saat kaç?

216. Şekil: Gazi, Sayfa: 29

Otuz üçüncü sayfadaki “Aşağıdaki karışık şekilde verilmiş ifadelerle garson-müşteri diyalogu oluşturunuz” başlıklı etkinlikte verilen diyalog metninin yardımıyla öğrencilerden garson-müşteri diyalogu oluşturulması, konuşulması istenmektedir.

34. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı konuşma etkinliğinde “Yakup/Yusuf, Garson”un yer aldığı diyalog metnin okunması ve bu metne benzer diyalog oluşturulması istenmektedir. Başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

38. Sayfadaki “Haydi Yemek Yapalım” başlıklı konuşma etkinliğinde tabloda verilen “Menemen”in yapılışının anlatıldığı metinde yola çıkılarak metnin üzerinde bulunan yemek malzemelerine ait fotoğrafların sırasıyla işaretlenmesi istenmektedir. Aynı sayfadaki “Siz de ülkenize ait bir yemek tarifi veriniz” başlıklı etkinlikte öğrencilerden kendi ülkelerinin yemeklerini tarif etmesi istenmiş, yemek adlarının öğrenilmesi adına başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

42. Sayfadaki “hastanede” başlıklı diyalog metninde “Doktor ile Hasta”nın arasında geçen konuşma kurgulanmıştır.

Yine aynı sayfadaki “Dişçide” başlıklı diyalog metninde “Diş Doktoru ile Hasta”nın arasında geçen konuşma kurgulanmıştır. Bu her iki etkinlikte hastalık ile ilgili kavramların öğrenilmesi istenmektedir.

- **Yazma**

27. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümledeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir.

29. Sayfadaki “Örnek cümleyi okuyunuz. Siz de diğer günlerle ilgili cümleler kurunuz” başlıklı etkinlikte öğrencilerin haftanın günlerinde ne yapacaklarını bir cümle ile yazmaları istenmiştir.

C) Örnek cümleyi okuyunuz. Siz de diğer günlerle ilgili cümleler kurunuz.

Örnek: Pazartesi günü spora gideceğim.

Haftalık Planım						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
spor	tiyatro	kütüphane	Türkçe dersi	sınav	doğum günü partisi	dinlenme
						

217. Şekil: Gazi, Sayfa: 29

30. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları afişe göre doldurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde verilen iki afiş ile ilgili afişlerin altında bulunan boşluklara ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir.

31. Sayfadaki “Resimdeki kişi ne yapıyor? Kutucuktaki fiilleri kullanın.” başlıklı etkinlikte verilen değişik durumların anlatıldığı 11 farklı fotoğrafla ilgili olarak tablodaki fiillerden uygun olanlarının yerleştirilmesi, yazılması istenmiştir.

31. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız.” başlıklı etkinlikte verilen 6 dijital saate bakarak yanda verilen soruların cevaplarının yazılması istenmiş. Saat kavramlarının pekişmesi amaçlanmıştır.

33. Sayfadaki “Menüdeki sözcükleri kullanınız, aşağıdaki diyalogu tamamlayınız” başlıklı etkinlikte tabloda verilen “Menü” ile ilgili olarak tablonun altındaki cümlelerdeki boşlukların tamamlanması istenmektedir.

34. Sayfadaki “Fotoğrafları inceleyiniz. Örnekteki gibi cümleler kurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 11 fotoğrafa bakılarak ilgili olabilecek cümleler yazılması istenmiştir. Fotoğrafların Türk kültürüne ait objeleri (*Türk kahvesi, çay, mercimek çorbası...*) içermesi, bunların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

35. Sayfadaki “Aşağıdaki cümlelerde boşluklara “+LI” veya “+sIZ” eklerini getiriniz.” Başlıklı etkinlikte verilen 10 cümledeki boşluklara bu eklerden birinin getirilmesi istenerek yararlı bir uygulama yapılmıştır.

35. Sayfadaki “Kutudaki isimleri uygun başlıkların altına yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde kutu içinde verilen, meyve, sebze, içecek isimlerinin uygun kutucuğa yazılması istenmiştir. Sebze, meyve, içecek isimlerinin öğrenilmesi istenmektedir.

35. Sayfadaki “Kutucuktaki fiilleri kullanınız ve bir gününüzü anlatınız” başlıklı etkinlikte verilen fiiller yardımı ile yazma çalışması etkinliği düzenlenmiştir.

38. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleler ne zaman söylenir? Yazınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümlenin altındaki boşluklara uygun cümlelerin yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız” başlıklı etkinlikte verilen beş cümledeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmektedir. Kültürümüze ait kalıp sözlerin (*Allah analı babalı büyütsün, yeni yılınız kutlu olsun, Ramazan Bayramı'nız mübarek olsun...*) öğretilmesi adına faydalı bir düzenleme olduğu tespit edilmiştir.

39. Sayfadaki “Boşlukları kutucuktaki uygun kelimelerle doldurunuz” başlıklı etkinlikte “Olga, Neira, Tezgahtar”ın diyalog metni verilmiş. Bu metindeki boş bırakılan yerlere uygun kelimelerin yazılması istenmiş. Alışveriş kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

39. Sayfadaki “Bugün hava nasıl?” başlıklı etkinlikte hava durumunu yansıtan 6 fotoğraf verilerek havanın nasıl olduğunu belirten kelimelerin fotoğrafların altındaki boşluklara yazılması istenmiş. Hava durumuyla ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı, başarılı bir uygulamadır.

42. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimeleri ilgili resimlerle eşleştiriniz. Örnekteki gibi cümleler kurunuz” başlıklı etkinlikte hastalıkla ilgili bazı ifadelerin resimlerle eşleştirme yapılması istenmiştir.

43. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. “doktor-hasta” diyalogu yazınız” başlıklı etkinlikte tabloda verilen kelimeler yardımıyla bir diyalog metninin yazılması istenmektedir.

Aynı sayfadaki “Resimlerin altına istek cümleleri yazınız. Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız.” Başlıklı yazma etkinliğinde verilen yedi farklı fotoğraf/resimlerin

yardımıyla bu fotoğrafların altına ilgili kelimelerin yazılması istenmektedir. Hastalıkla ilgili kelimelerin öğrenilmesi, konunun pekişmesi adına yerinde bir uygulama olduğu görülmektedir.

43. Sayfadaki “Aşağıdaki fiillerle izin cümleleri yazınız.” Başlıklı yazma etkinliğinde boş bırakılan yerlere “Ben televizyon izleyebilir miyim?” örneğinde olduğu gibi izin cümlelerinin yazılması istenmiştir.

• Dil Bilgisi

Kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlendiğinden bu bölümde ve bu kitapta *dil bilgisi* için ayrı etkinlik yoktur. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 35. sayfadaki “Aşağıdaki cümlelerde boşluklara “+LI” veya “+sIZ” eklerini getiriniz.” başlıklı “Yazma” etkinliğinde *sıfat yapan* eklerin kullanımına yönelik örnekler, uygulamalar yapılmak istenmektedir.

YAZMA

A) Aşağıdaki cümlelerde boşluklara “-LI” veya “-SIZ” eklerini getiriniz.

1. Şeker..... bir çay içmek istiyorum. Şekerliği uzatabilir misin?
2. Acı..... kebab yemek istiyorum.
3. Bu çorba çok lezzet..... Biraz daha istiyorum.
4. Yemek biraz tuz..... Tuzluğu verebilir misin?
5. Sütü çok seviyorum. Süt..... kahveyi de çok seviyorum.
6. Yemekhanenin yemekleri çok tat..... Annemin yemeklerini özlüyorum.
7. Bir bardak limon..... çay alabilir miyim?
8. Baharat..... yemek yemiyorum.
9. Bir kıyma..... pide ve bir buçuk kaşar..... pide istiyorum.
10. Mantıyı sarımsak..... yoğurt ile seviyorum.

218. Şekil: Gazi, Sayfa: 35

4.1.3.2.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli olduğunu söylemek mümkündür. Ancak daha çok kayıtle bölümün desteklenmesi istenilebilir. Ayrıca bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancılara Türkçe öğretimi için önemlidir. Bu bölümde de izleme etkinliği için kayıt bulunmamaktadır.

4.1.3.2.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 95. tabloda gösterilmektedir.

95. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme çok değişik etkinliklerin düzenlenmesi bölüme zenginlik kattığını söylemek mümkündür. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının da ders kitabında olması gerekirdi. Gazi Üniversitesi TÖMER, ölçme değerlendirme etkinliği için ayrı bir kitapla ölçme değerlendirme uygulamaları yapmakta, bu kitapta *öz değerlendirme* kısmı da bulunmaktadır.

B) Kutudaki isimleri uygun başlıkların altına yazınız.

- elma
- havuç
- çay
- muz
- limonata
- karpuz
- domates
- şeftali suyu
- mandalina
- patates
- Türk kahvesi

- ıspanak
- nar
- patlıcan
- su
- çilek
- fasulye
- süt
- portakal
- ayran
- maydanoz

- soda
- biber
- kavun
- mantar
- gazoz
- armut
- sıcak çikolata
- soğan
- üzüm

MEYVE

SEBZE

İÇECEK

219. Şekil: Gazi, Sayfa: 35

4.1.3.2.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 31. sayfadaki “Resimdeki kişi ne yapıyor?” ifadesinde kullanılan “resim” kelimesi “fotoğraf” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen *resim* değil “fotoğraf”tır. Fotoğrafa *resim* denilmesi yanlıştır. Bu durum Türkçede çok sıkça yapılan hatalı kullanımdır, dil yanlıştır.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümlelerde, metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata bulunmamaktadır. Ancak 40. sayfadaki “Ben Çok hastayım” adlı diyalog metninde geçen yabancı uyruklu kişiye ait “Mussa” ismi yanlış yazılmıştır. Türkçede de kullanılan Arapçadan dilimize girmiş özel adların yazılışı İngilizcenin imlâsına göre değil, Türkçenin imlâ özelliğine göre “Musa” şeklinde yazılmalıydı.

4.1.3.2.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

İkinci bölümde kültür aktarımına dikkat edildiği gözlemlenmiştir. “*Ramazan Bayramı'nız kutlu olsun, Allah analı babalı büyütsün, çok yaşa, afiyet olsun, geçmiş olsun, kolay gelsin*” gibi kalıp sözlerin öğretilmesi, ayrıca Türk kahvesi, çay ve diğer yiyecek içecek bilgilerinin, yemek adlarının verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmektedir.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Evrensel-insani değerlere uyma konusunda aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum bulunmamaktadır.

4.1.3.3 Üçüncü bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 44-59)

- **Konu:** Dikkat
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 42
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Hastalık adları,

Alışveriş kavramları... gibi unsurların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.3.3.1 Dil becerileri

• Dinleme

Kırk dokuzuncu sayfadaki “Anonsları dinleyiniz. Anonsların yapıldığı yerleri eşleştiriniz.” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 6 kelimenin yandaki 6 cümleyle eşleştirilmesi istenmiştir. Havaalanı, tren garı, otobüs terminali gibi yerlerde sıkça duyduğumuz anonsların, kavramların anlaşılmasına yönelik etkinlik düzenlenmiştir.

GEZGİN SEYAHAT
GMK Bulvarı No: 175 / 2 06520
Maltepe - Çankaya / ANKARA
Tel: 0 312 238 35 35
Maltepe V.D.: 478 012 1254

YOLCU TAŞIMA BİLETİ SERİ A SIRA 00520

AKIN AKTAŞ	20.08.2012	09.30
ANKARA	ERZURUM	12
80	18.08.2012	MUSAKAYA

220. Şekil: Gazi, Sayfa: 49

Otuz dokuzuncu sayfadaki “Dinleyiniz. Doğru kelimeyi seçiniz” başlıklı etkinlikte DVD’deki ses kaydının dinlenmesi ile ilgili olarak sayfada verilen 5 cümledeki şıklardan doğru olanların işaretlenmesi istenmiştir. Restoran, kütüphane, sinemada gibi yerlere ait adların öğrenilmesi amaçlanmıştır.

59. Sayfadaki “Diyaloğu dinleyiniz ve boşlukları doldurunuz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen ses kaydının dinlenmesi ile sayfada verilen *Ece* ve *Martina* arasında geçen diyalog metninde boş bırakılan yerlere uygun kelimelerin yazılması istenmiştir.

- **Okuma**

46. Sayfadaki “Otogarda” başlıklı kurmaca metinde “Yolcu ve Görevli”nin konuşma diyaloğu vardır. Bu diyaloğa bağlı olarak aynı sayfada verilen 5 sorunun altındaki boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir.

47. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmektedir. Yolculukla ilgili kavramların pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

48. Sayfadaki “Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz” başlıklı okuma etkinliğinde “Mustafa ve Gişe Görevlisi” arasında geçen diyalog metni bulunmaktadır.

50. Sayfadaki “hastanede” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada bulunan resimler ve bu resimlerdeki hastane hakkında soru sorduğu konuşma metinlerinin okunması istenmiş. 51. Sayfada da aynı etkinliğin devamı olan resimlerle hastane ile ilgili kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir etkinlik olduğunu söylemek mümkündür.

52. Sayfadaki “Cadde ve Sokaklar” adlı okuma etkinliğinde tam sayfa trafik polisi ve resimdeki taşıt sürücüsünün konuştuğu diyalog vardır. Burada da trafik işaretlerinin öğretilmesi, anlaşılmasına dayalı faydalı bir okuma etkinliği yapılmak istenmektedir.

53. Sayfada “Anlama” başlıklı etkinlikte verilen beş cümledeki boşluklara yine cümlelerin üzerinde bulunan kavramlardan uygun olanının eşleştirilmesi istenmiştir.

53. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı diğer etkinlikte iki çoktan seçmeli soru sorulmuş ve cevaplanması istenmiştir.

53. Sayfadaki “ Resimlere bakınız ve aşağıdaki uyarı/ yasak cümlelerini doğru şekilde eşleştiriniz.” başlıklı okuma etkinliğinde yine trafik levhalarına yönelik işaretler ile bunların altında bulunan kavramların eşleştirilmesi istenmiştir.

54. Sayfadaki “Aşağıdaki işaretleri kelimelerle eşleştiriniz” başlıklı konuşma etkinliğinde tablo içinde verilen hastane, PTT, eczane gibi mekânlara ait sembollerle tablonun altında verilen bu sembollere ait kavramların doğru bir şekilde

eşleştirilmesi istenmiş. Bu sembollerin öğrenilmesi günlük hayatta sıkça karşılaşıldığından önemlidir. Bu yönüyle yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

56. Sayfadaki “İçinde Ne Var?” başlıklı “Dilek ve Anna” arasında geçen diyalog metninin okunması ve bu metinle ilgili aynı sayfada verilen 4 sorunun cevaplanması istemektedir.

İçinde Ne Var?

Dilek : Canım sütlaç yemek istiyor.
Anna : Sütlaç mı? İçinde neler var?
Dilek : Pirinç, süt, şeker ve tereyağı.
Anna : Biz de bu malzemelerle bir tatlı yapıyoruz.
Adı, lorinla.

221. Şekil: Gazi, Sayfa: 56

Yine aynı sayfadaki “Metni aşağıdaki sözcüklerle tamamlayınız” başlıklı okuma etkinliğinde paragrafta geçen boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması

istenmektedir. Bu diyalogda geçen sütlaç, tatlı yapımına ait kavramların kullanılması ve öğrenilmesi adına güzel, yararlı bir etkinlik olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarıyla eşleştirelim” başlıklı etkinlikte 6 sözcük verilmiş ve karşısındaki zıt anlamlı kelimelerle eşleştirme yapılması istenmiştir.

57. Sayfadaki “Ambalajı inceleyiniz ve soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen sıcak çikolata paketine ait ambalaj üzerindeki yapılış tarifinin bulunduğu yazıların ve diğer yazılardan yola çıkarak bu resmin altındaki 3 çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmiştir.

58. Sayfadaki “Aşağıdaki uyarıları ilgili resimlerle eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen; ayran, kolonya, dondurma, kola, hap gibi fotoğraflara bakılarak altta bulunan beş cümle ile eşleştirme yapılması istenmiş. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki sözcükleri eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte 5 cümle ile karşısındaki kelimelerin eşleştirilmesi istenmiş.

59. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte Ece ve Martina arasındaki konuşmaya göre diyalogun yanındaki kutucuklara (Doğru: \checkmark , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Başarılı bir uygulama olmuştur.

• Konuşma

47. Sayfadaki “Resimdeki kişiler ne iş yapıyor?” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada gösterilen 6 farklı meslek mensubu kişilerin fotoğraflarına bakıp öğrencilerin konuşturulması istenmiş. Fotoğraflardakiler; pilot, taksici, hostes, vatman, gemi kaptanı, otobüs şoförü gibi farklı meslekten kişilerdir. Mesleklerin öğrenilmesi bakımından yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

58. Sayfadaki “ Arkadaşlarınızla yemek ile ilgili bir diyalog hazırlayınız. Bu diyalogda aşağıdaki soruların cevaplarına da yer veriniz” başlığı altında çeşitli yemeklerin bulunduğu fotoğraf sayfada verilerek diyalog metninin hazırlanması istenmiştir. Bu doğrultuda “Hangi yemeği seviyorsunuz? Yemeğin içinde ne var? Yemek tuzlu mu, acı mı, ekşi mi?” gibi sorulara cevap verilmesi istenmektedir.

57. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı konuşma ve yazma etkinliğinde kutucuklar içinde verilen kelimelerini sayfada verilen kutucuklara yerleştirilmesi istenmektedir. Bu kelimeler ile ilgili konuşma etkinliği düzenlenmiştir. Sebze, meyve gibi yiyeceklerle ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

A) Aşağıdaki kelimeleri uygun kutucuklara yerleştiriniz.

salatalık
kaymak
patlıcan
sakız
peynir
muz
yumurta
çilek
karpuz
ekmek
reçel

balık
fasulye
kavun
karnabahar
armut
bisküvi
şeftali
tavuk
kayısı
sucuk
erik

kiraz
mandalina
üzüm
domates
portakal
soğan
çikolata
biber
kabak
elma
marul

et
salam
sosis
zeytin
bal
patates
süt
tereyağı
şeker
cips

meyveler

sebzeler

222. Şekil: Gazi, Sayfa: 57

• Yazma

Kırk sekizinci sayfadaki “Aşağıdaki sözcükleri uygun boşluklara yerleştiriniz” başlıklı etkinlikte beş cümle verilmiş ve cümledeki boşluklara üstte verilen kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki kelimelere uygun ekleri getiriniz. Paragrafı tamamlayınız” başlıklı etkinlikte verilen paragrafta boş bırakılan yerlere uygun kelime ve eklerle tamamlanması istenmektedir.

49. Sayfadaki “İşaretler hangi anlama geliyor? Yazınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen trafik işaretleri ile ilgili işaretlerin altındaki boşluklara tabloda verilen kavramların yazılması istenmiştir. Trafikte bütün dünyada kullanılan evrensel trafik işaretlerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır.

C) İşaretler hangi anlama geliyor? Yazınız. (Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız.)

1. Fotoğraf çekmek yasaktır.	10. Kasisli yol
2. Sigara içilmez.	11. Yol çalışması
3. Sola dönülmez.	12. Kaygan yol
4. Bisiklet yolu.	13. Dönel kavşak
5. Yaya giremez.	14. Okul geçidi
6. U-dönüşü yapılmaz.	15. Havaalanı
7. Sağa dönülmez.	16. Yüzmek tehlikeli ve yasaktır.
8. Dikkat!	17. İki yönlü trafik
9. Yaya geçidi.	18. Taşıt giremez.

223. Şekil: Gazi, Sayfa: 49

Kırk dokuzuncu sayfadaki “Aşağıdaki bilgileri okuyunuz ve biletteki boşlukları doldurunuz, soruları cevaplayınız.” Başlıklı etkinlikte sayfada verilen biletteki bilgilerden yararlanılarak biletin altında verilen 4 sorunun cevaplanması istenmiştir. Yolculukla, biletle ilgili kavramların öğrenilmesi adına faydalı bir uygulama olduğu söylenebilir.

55. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun *durum* (hâl) ekleriyle doldurunuz” başlıklı etkinlikte verilen 9 cümledeki boşlukların bu uygun hal ekleriyle tamamlanması istenmiştir. Hâl eklerinin öğrenilmesine yönelik yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki anonsları nerede duyuyoruz?” başlıklı yazma etkinliğinde verilen beş farklı anonsun altındaki boşluklara anonsların nerede duyulabileceği ile ilgili gerekli kelimelerin yazılması istenmiştir. Günlük hayatta yolculuk sırasında sıkça duyulabilen anonsların anlaşılması için yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki bilgiler hangi sosyal mekâna ait, yazınız” başlıklı etkinlikte 9 farklı cümle verilmiş ve bu cümlelerden yola çıkılarak buradaki mekânlara ait adların yazılması istenmektedir.

55. Sayfadaki “ Şimdi nerede yaşıyorsunuz? Burası nasıl bir yer? Ailenize anlatınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen boşluğa öğrencilerin aileleri ve kendileri hakkında metin, yazı yazmaları istenmiştir.

57. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri uygun kutucuklara yerleştiriniz” başlıklı yazma/konuşma etkinliğinde dört kutu içinde verilen kelimelerden yola çıkarak kutucukların altında bulunan; meyveler, sebzeler, kahvaltılıklar, et ürünleri, abur cubur gibi nesnelere ait adların sayfadaki boşluklara yazılması istenmiştir.

58. Sayfadaki “Aşağıdaki cümlelere uygun fiillerle tamamlayınız” başlığı altında 7 cümle verilmiş ve cümlelerdeki boşluklara uygun fiillerin yazılması istenmiş.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen eksik 10 cümlenin tamamlanması istenmiştir.

Aynı sayfadaki diğer yazma etkinliğinde 3 cümle verilerek bu cümlelere uygun kelimelerin yazılması istenmiştir. Bütün bu uygulamaların eğlenceli ve yararlı olması bakımından başarılı bir düzenleme olduğu görülmektedir.

59. Sayfada “ Hafta sonu tatilinde ne yaptınız? Anlatınız” başlıklı yazma etkinliğinde boş bırakılan yere hafta sonunun nasıl geçirildiğinin yazılması istenmiştir.

59. Sayfadaki “Diyaloğa göre aşağıdaki tiyatro biletini doldurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada fotoğrafı verilen tiyatro sahnesinin altındaki biletin doldurulmasını istenmektedir.

• Dil Bilgisi

Kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlendiğinden bu bölümde ve bu kitapta *dil bilgisi* için ayrı etkinlik yoktur. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 55. sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun *durum* (hâl) ekleriyle doldurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde isim hâl eklerin kullanımına yönelik örnekler, uygulamalar yapılmıştır.

58. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen 7 farklı cümledeki boşluklara, uygun fiillerle doldurulması istenmiştir.

A) Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız.

kaynadı / demledin / kızarttım / soydum / sıktın / pişireceğim / doğradım

1. Salata hazır. Limon mı?
2. Kızım çayı mi? Misafirler on beş dakikaya kadar gelecek.
3. Kahvaltı için patates
4. Su Makarnaları tencereye koyuyorum.
5. Sana elma ama bıçak elimi kesti.
6. Önce ders çalışacağım sonra yemek..... .
7. Soğanları, tencerenin içine koydum.

224. Şekil: Gazi, Sayfa: 58

4.1.3.3.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ancak daha çok kayıtla bölümün desteklenmesi gerekirdi. Bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir. İzleme etkinliği için kayıt bulunmamaktadır.

4.1.3.3.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 96. tabloda gösterilmektedir.

96. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu		✓

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinlikleri bu bölümde de çok farklı tekniklerle birlikte düzenlenmiştir. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması bölümün eksik tarafıdır. Ancak bu eksiklik ders kitabı ile birlikte verilen ayrı bir ölçme değerlendirme kitabıyla giderilmek istenmektedir.

C) Aşağıdaki sözcükleri zıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. (.....) gidiş a) biniş
2. (.....) hareket saati b) dönüş
3. (.....) iniş c) çıkış
4. (.....) giriş ç) varış saati

4.1.3.3.4 Dil-Anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından hatalı bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 47. sayfadaki “Resimdeki kişiler ne yapıyor?” ifadesinde kullanılan “resimdeki” kelimesi “fotoğraftaki” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil “fotoğraf”tır. Fotoğrafa *resim* denilmesi Türkçede çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata bulunmamıştır.

4.1.3.3.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Üçüncü bölümde kültür aktarımına dikkat edilmiştir. 56. sayfadaki “İçinde Ne Var?” isimli diyalog metninde *Dilek, Anna*’ya mutfakta sütlaç pişiriyor. Pişirirken de sütlaçın içindeki malzemeleri ve sütlaç tarifini yapıyor. Bir şekilde millî tatlımız olan sütlaç tanıtılmak istenmiştir. Ayrıca 58. sayfadaki Türk yemeklerinin bulunduğu fotoğrafla birlikte; 59. sayfadaki *Devlet Tiyatroları* tarafından sahnelenen “Genç Osman” oyununa ait sahne fotoğraflarıyla bu kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

226. Şekil: Gazi, Sayfa: 59

227. Şekil: Gazi, Sayfa: 58

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bütün dünyada da kullanılan trafik işaretlerinin ve trafik kavramlarının verilmesiyle evrensel kavramlar yansıtılmak istenmiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.3.4 Dördüncü bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 60-75)

- **Konu:** Teknik İşlemler
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 45
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Günlük tutma,

Bilgisayar terimlerinin

Bankacılık terimlerinin,

Teknik terimlerin,

Telefon iletişimi ile ilgili terimlerin, kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.3.4.1 Dil becerileri

• Dinleme

Altmış beşinci sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki etkinlikte, DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 2 çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmiştir. Ayrıca yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz metne göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen 4 farklı cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: √ , Yanlış: ×) işaretleme yapılması istenmektedir.

DİNLEME

A) Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ahmet niçin kayıt yaptııyor?

- a) üniversite için
- b) gitar kursu için
- c) spor merkezi için
- d) dil sınavı için

228. Şekil: Gazi, Sayfa: 65

Altmış dokuzuncu sayfadaki “Diyaloğu dinleyiniz ve aşağıdaki boşlukları doldurunuz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfadaki cümlelerde bulunan boşlukların doldurulması istenmektedir.

 DİNLEME

A) Diyaloğu dinleyiniz ve aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

İyi günler, kumbara telefon bankacılığına
..... . Kayıp, çalıntı için lütfen
tuşlayınız.

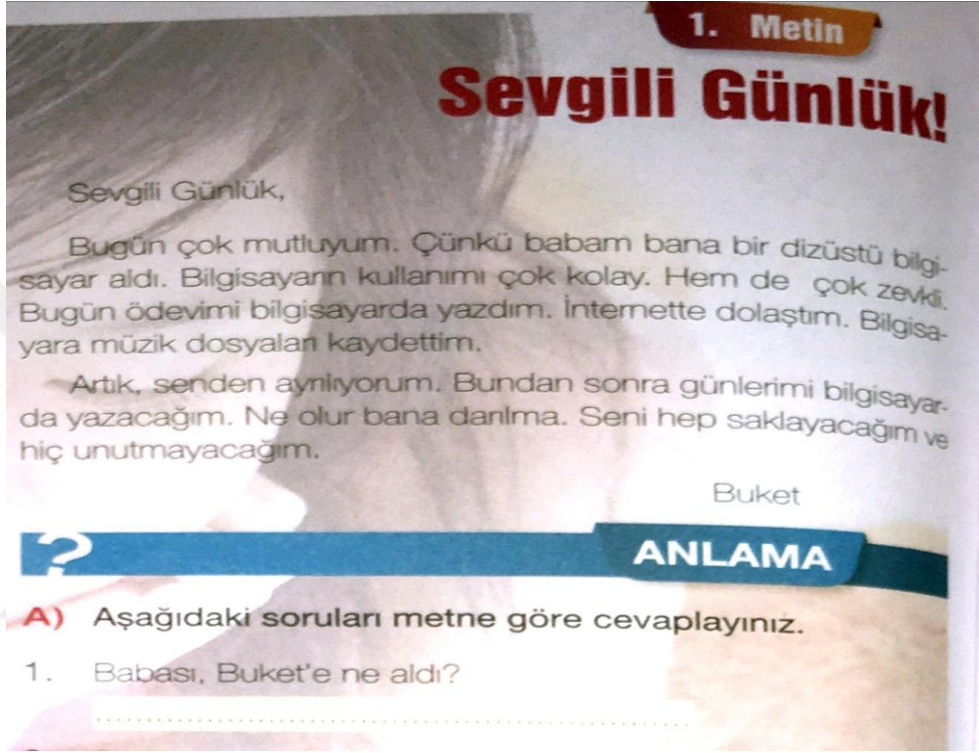
229. Şekil: Gazi, Sayfa: 69

Yetmiş üçüncü sayfadaki “Şarkıyı dinleyiniz ve aşağıdaki boşlukları doldurunuz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda dinlenen şarkıya ait sayfada verilen metnin içindeki boşlukların doldurulması istenmektedir. Şarkıların, müziğin *dinleme* etkinliği için kullanılması yabancı dil öğretiminde önemlidir.

75. Sayfadaki “Telefonla ilgili anonsları dinleyiniz ve boşlukları doldurunuz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda dinlenen anonslara ait sayfada verilen 4 ayrı cümledeki boşlukların doldurulması istenmektedir. Her zaman işitebileceğimiz, bilinmesi gereken bu anonsların öğrenilmesi adına yerinde, yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

- **Okuma**

Almış ikinci sayfadaki “Sevgili Günlük” adlı kurmaca metinde Buket’in günlüğü vardır. Bu günlüğe bağlı olarak aynı sayfada verilen sorunun altındaki boşluklara cevaplarının yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfada bu günlükle ilgili verilen çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmektedir.

230. Şekil: Gazi, Sayfa: 62

Altmış altıncı sayfadaki “Kumbara Bankası” adlı banka ile ilgili metinde verilen metnin okunmasını ve buradaki bilgilere göre metnin altındaki çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki Cümleleri Metne Göre İşaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen metne göre diyalogun yanındaki kutucuklara (Doğru: √ , Yanlış: ×) işaretleme yapılması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki bankacılık işlemlerine ait “Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte bankacılıkla ilgili 7 farklı kelimenin eşleştirilmesi istenmektedir. Bütün bankacılık işlemlerine ait kavramların öğretilmesi adına yararlı, yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

70. Sayfadaki “Kahve Molası” başlıklı diyalog metninde “Özgür ve Meltem”in konuşmasını içeren metin okuma etkinliği için düzenlenmiştir. Metinle ilgili sayfada verilen 4 soru ile de etkinlik tamamlanmıştır. Soruların altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmiştir. Okuma-anlama faaliyeti ve metindeki kavramların öğrenilmesi adına yerinde bir düzenleme olduğu görülmektedir.

71. Sayfadaki “Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen bir önceki sayfada verilen diyalog metniyle ilgili çoktan seçmeli soru sorulmuş ve bu soruların cevaplanması istenmiştir.

72. Sayfadaki “Aşağıdaki özellikler hangi mevsime aittir? Eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen mevsim fotoğrafları ile ilgili kavramların eşleştirilmesi istenmiştir. Mevsimlerin ve hava durumuyla ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

72. Sayfadaki “Aşağıdaki ay özellikleri hangi mevsime aittir? Eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen mevsim fotoğrafları ile ilgili kavramların fotoğrafların altında verilen aylarla eşleştirilmesi istenmiştir. Ayların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

74. Sayfadaki “Yeni Tarife” adlı *Aslı* ve *Müşteri Temsilcisi* arasında geçen diyalog metni verilmiş ve bu metinle ilgili sorulan 4 sorunun cevaplanması istenmiştir.

Yine aynı sayfada metinle ilgili olarak “Metne göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusu sorularak verilen 4 farklı cümleden yanlış olanların bulunması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Aslı sırasıyla hangi işlemleri yapıyor?” başlıklı etkinlikte 4 farklı cümle verilmiş ve bu cümlelerin sıralanması istenmiştir.

• Konuşma

63. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz ve sınıfta canlandırınız” başlıklı diyalog metninin okunması ve bu diyaloga uygun sınıfta *drama* yapılması istenmektedir. Hem okuma hem konuşma etkinliğinin bir arada kullanıldığı düzenlemenin başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir.

67. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogları inceleyiniz. Siz de diğer resimlere uygun yeni diyaloglar hazırlayınız ve sınıfta canlandırınız.” Başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen diyalog metnine uygun drama, konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

231. Şekil: Gazi, Sayfa: 67

Altmış sekizinci sayfadaki “Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz. Siz öğünlerinizi nerede, kiminle yersiniz? Söyleyiniz” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen 3 fotoğrafa bakılarak yemek öğünleri ile ilgili konuşma yapılması istenmiştir. Faydalı, yerinde bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

71. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz ve sınıfta canlandırınız” başlıklı konuşma etkinliğinde “Anna ve Turgay”ın karşılıklı konuştuğu diyalog metni bulunmaktadır. Bu metne göre sınıfta drama çalışması yapılmak istenmektedir.

75. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz ve sınıfta canlandırınız” başlıklı konuşma etkinliğinde “Ayşe Hanım ve Satıcı” arasında geçen diyalog metnine göre sınıfta drama çalışması/konuşma etkinliği düzenlenmek istenmiştir.

- **Yazma**

64. Sayfadaki “Metindeki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen çeşitli (bilgisayar, çamaşır makinesi...) eşyaların, sayfada verilen paragraftaki boşluklara uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir.

65. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimeleri uygun resimlerin altına yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfadaki kutucuklarda verilen bilgisayar terimleri ile ilgili beş farklı kelimenin sayfadaki fotoğrafların altına yazılması istenmektedir. Bilgisayar terimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

65. Sayfadaki “Kutucuktaki komutları simgelerin altına yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen bilgisayar ile ilgili şekiller/ komutların altına uygun olan kelimelerin yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Bilgisayarın hayatımızdaki önemi hakkında birkaç cümle yazınız” başlığı altında verilen boşluklara bilgisayar ile ilgili birkaç cümle yazılması istenmektedir. Konunun pekişmesi adına güzel bir uygulama olmuştur.

67. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz ve sınıfta canlandırınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfadaki “Elif Teyze ve Banka Görevlisi”nin bulunduğu diyalog metnine göre sınıfta drama yapılması istenmektedir. Yerinde yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

67. Sayfadaki “Baloncuktaki soru ifadelerini kullanınız. Örnekteki gibi sorular ve cevaplar hazırlayınız” konuşma etkinliğinde “nerede, kimden, kime, ne kadar, ne?” gibi kavramların öğrenilmesi istenmektedir. Bu kavramlar Türkçede sıkça kullanılan kelimelerdir.

67. Sayfada “Ne Deriz?” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen 5 farklı fotoğrafa bakıp zaman kavramları ile ilgili neyin söylenmesi gerektiği sorulmuştur. Zaman, saat kavramlarının öğrenilmesi adına faydalı bir tasarım olduğu görülmektedir.

68. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen “bozdur-, çek-, al-, öde-“ gibi fiillerin sayfada verilen cümlelerdeki boşluğa yazılması istenmiştir. Fiilleri cümlede kullanımı bakımından yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Kutudaki kelimeleri de kullanarak bir paragraf yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde “banka, para çekmek, burs, gişe görevlisi, arkadaş, lokanta, akşam yemeği” gibi kelimeleri kullanarak paragraf yazılması istenmektedir.

69. Sayfadaki “Aşağıdaki resimlere uygun cümleler yazınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 resme bakılarak altındaki boşluklara resimdeki kişinin ne yaptığına dair cümlelerin yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 sorunun altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmektedir.

71. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız” başlıklı yazma çalışmasında verilen diyalog metniyle ilgili sayfadaki cümlelerde boş bırakılan yerlere “yerleştir-, al-, geç-, seç-“ gibi fiillerden uygun olanlardan biriyle tamamlanması istenmektedir. Başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

73. Sayfadaki “Boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada mevsimle ilgili verilen kelimelerin paragraftaki boşluklara yazılması istenmektedir. Mevsimlerle ilgili kavramların pekişmesi, öğrenilmesi adına yerinde başarılı bir uygulama olduğu söylenebilir.

 YAZMA

A) Boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

sonbahar dört kış ilkbahar
haziran, temmuz ve ağustos

1. Çiçekler mevsiminde açar.
2. Bir yıl mevsimdir.
3. Yaz mevsiminin aylarıtur.
4. Kar mevsiminde yağar.
5. Yapraklar da dökülür.

232. Şekil: Gazi, Sayfa: 73

73. Sayfadaki “Boşluklara kutudaki uygun kelimeleri yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada mevsimle ilgili verilen 4 farklı resme göre paragraftaki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmektedir. Mevsimlerle ilgili kavramların pekişmesi adına yerinde başarılı bir uygulama olmuştur.

73. Sayfadaki “Yazın tatil için deniz kenarına giderim. Denizde balık tutarım.” Başlıklı yazma etkinliğinde öğrencilere tatille ilgili “siz hangi mevsimde neler yaparsınız?” sorusu yöneltilerek sayfadaki boşluğa bu konuda yazmaları istenmiş.

75. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimelerle örnekteki gibi diyaloglar hazırlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen diyalog metnine benzer diyalog yazılması istenmektedir. Bu diyalogda geçen “şarj etmek, batarya taktırmak, menüye girmek...” gibi telefonla ilgili günlük hayatta çok karşılaşılabileceğimiz kavramların, kelimelerin öğrenilmesi adına başarılı, yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

75. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen kelimeler yardımıyla paragraftaki boşlukların tamamlanması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun bir şekilde sıralayınız ve anlamlı bir metin oluşturunuz. Metni aşağıya yazınız” başlıklı yazma çalışmasında karışık olarak verilen cümlelerin sıraya konulması, bu cümle ilgili yine aynı sayfada verilen boşluğa yazılması istenmiştir.

75. Sayfadaki “Arkadaşınıza aşağıdaki durumlara uygun kısa mesajlar yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen iki durumla ilgili (hastasınız işe gitmeyeceksiniz/ Randevuya geç kalacaksınız) mesaj yazmaları istenmiş. Öğrencilerin sıkça kullandıkları kısa mesaj konusunun öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• Dil Bilgisi

Kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlendiğinden bu bölümde ve bu kitapta *dil bilgisi* için ayrı etkinlik bulunmamaktadır. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 68. sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun fillerle tamamlayınız” başlıklı *yazı* etkinliğinde verilen “*bozdur-* , *çek-* , *al-* , *öde-*” gibi fiillerin sayfadaki cümlede bulunan boşluğa yazılması istenmiştir. Bir başka dil bilgisi etkinliği ise 71. sayfadadır. Bu sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız” başlıklı *yazı* etkinliğinde verilen diyalog metniyle ilgili cümlelerde boş bırakılan

yerlere “yerleştir-, al-, geç-, seç-“ gibi fiillerden uygun olanlardan biriyle tamamlanması istenmektedir.

YAZMA

A) Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız.

bozdur- / çek-/ al- / öde-

1. Param bitti, bankamatikten para
2. Şifremi unuttum, yeni şifre
3. Elektrik faturam geldi, faturamı
4. Türkiye'ye yeni geldim, döviz

233. Şekil: Gazi, Sayfa: 68

4.1.3.4.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli bir şekilde hazırlandığı anlaşılmaktadır.

73. Sayfadaki “Mevsimler” başlıklı dinleme etkinliğinde verilen şarkının çok yerinde başarılı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır. Ancak “Çombeki, Çocuk Gelişim Bölümü”nün çocuklar için hazırlamış olduğu bu şarkı yerine, yetişkinlere hitap eden başka şarkıların seçilmesi daha doğru olabilirdi.

Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için de video kaydının olması da gerekirdi. Ancak izleme etkinliği için, diğer bölümlerde olduğu gibi, kayıt bulunmamaktadır.

4.1.3.4.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 97. tabloda gösterilmektedir.

97. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin hemen altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, birçok ölçme tekniklerinin kullanılması, yerinde ve başarılı bir tasarımdır.

C) Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz.

şifre

fatura

para

döviz

bakiye

hesap

cep telefonu

para yükleme

bozdurma

değiştirme

ödeme

açma

çekme

sorgulama

4.1.3.4.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümleye tespit edilmemiştir. Dil-anlatım yönünden bütün cümleler doğru yazılmıştır.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım-noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir.

4.1.3.4.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımı ile ilgili herhangi bir unsur tespit edilmemiştir.

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde evrensel insani değerleri ortaya koyacak herhangi bir unsur bulunmamaktadır.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.3.5 Beşinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 76-93)

- **Konu:** Teknik İşlemler
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 40
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Adres, yön tarifi,

Yurt ve otel rezervasyonu yapabilmek;

Yolculukta karşılaşılan kelime ve kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.3.5.1 Dil becerileri

• Dinleme

81. Sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayda uygun çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmiştir. Ayrıca yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz metne göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen dört farklı cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: √ , Yanlış: ×) işaretleme yapılması istenmektedir. Bu etkinlikte, hâl eklerinin kullanımına yönelik bilgilerin pekişmesi amaçlanmaktadır.

🔊**DİNLEME**

A) Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. **Efe nereye gitmek istiyor?**
 - a) alışveriş merkezine
 - b) alt geçide
 - c) sinemaya
2. **50 metre ileride ne vardır?**
 - a) büfe
 - b) alışveriş merkezi
 - c) alt geçit
3. **Alışveriş merkezinin yanında ne vardır?**
 - a) sinema
 - b) dar sokak
 - c) alt geçit

235. Şekil: Gazi, Sayfa: 81

Seksen beşinci sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplandırınız” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfadaki çoktan seçmeli 3 farklı sorunun cevaplanması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 4 farklı cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: \checkmark , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir.

89. Sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 3 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfada bulunan kutucuklara (Doğru: \checkmark , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Bu etkinliğin yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

93. Sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 3 farklı çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 4 farklı cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: \checkmark , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Öğrencilerin bilmesi gereken kavram ve kelimelerin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• Okuma

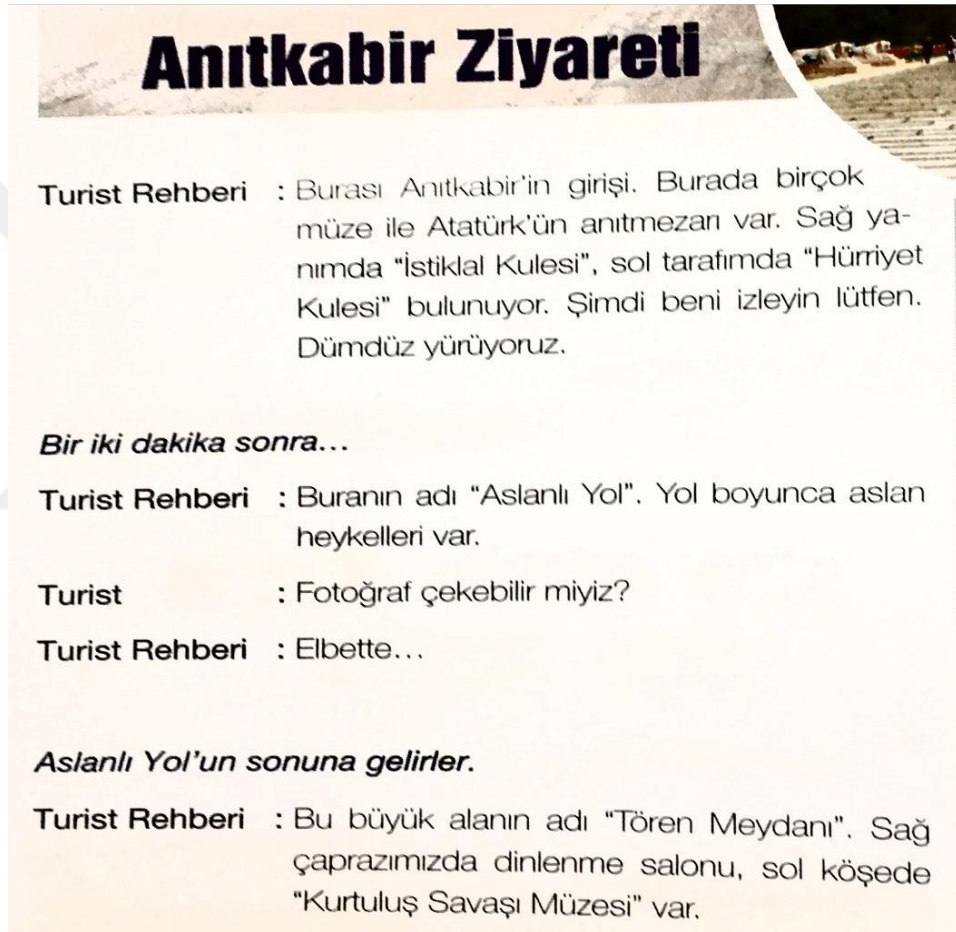
78. Sayfadaki “Şaka” adlı kurmaca metinde Mehmet’in anlatıcı olduğu kısa bir hikâye vardır. Bu metin doğrultusunda 79. sayfada verilen “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı “okuma/anlama” etkinliğinde sayfada verilen 5 farklı sorunun cevaplanması istenmiştir.

79. Sayfada “Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz” adlı etkinlikte verilen dört farklı kelimenin karşısında bulunan kelimelerle eşleştirme yapılması istenmiştir.

79. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen iki çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmektedir.

80. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen krokiye bakılarak sorulan soruların cevaplanması istenmiştir. Adres tarifi, yol sorma gibi öğrencilerin günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceği kavramların öğretilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

82. Sayfadaki “Anıtkabir Ziyareti” başlıklı okuma etkinliğinde verilen diyalog metnine bağlı olarak sorulan dört sorunun cevaplanması istenmiştir. Yararlı bir okuma-anlama etkinliği, düzenlemesi olduğunu söylemek mümkündür.

Anıtkabir Ziyareti

Turist Rehberi : Burası Anıtkabir'in girişi. Burada birçok müze ile Atatürk'ün anıtmezarı var. Sağ yanımda "İstiklal Kulesi", sol tarafımda "Hürriyet Kulesi" bulunuyor. Şimdi beni izleyin lütfen. Dümdüz yürüyoruz.

Bir iki dakika sonra...

Turist Rehberi : Buranın adı "Aslanlı Yol". Yol boyunca aslan heykelleri var.

Turist : Fotoğraf çekebilir miyiz?

Turist Rehberi : Elbette...

Aslanlı Yol'un sonuna gelirler.

Turist Rehberi : Bu büyük alanın adı "Tören Meydanı". Sağ çaprazımızda dinlenme salonu, sol köşede "Kurtuluş Savaşı Müzesi" var.

236. Şekil: Gazi, Sayfa: 82

Seksen üçüncü sayfadaki yine aynı diyalog metnine bağlı olarak sorulan üç çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmiştir. Ayrıca yine aynı etkinlik kapsamında verilen Anıtkabir’le ilgili dört farklı fotoğrafa göre sorulan sorunun cevabı sayfadaki kutucuklara işaretlenmesi istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri metne göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen cümleye göre cümlenin yanındaki kutucuklara (Doğru: \surd , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Faydalı bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

84. Sayfadaki “Minik fare çok aç. Haydi, onu peynire ulaştıralım” başlıklı etkinlikte verilen resim, kroki ile farenin peynire ulaşması için farenin gideceği yolun çizilmesi istenmiştir. *Görsel okuma* adına yararlı bir etkinlik olduğunu söylemek mümkündür.

87. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı okuma etkinliğinde bir önceki sayfada verilen diyalog metniyle ilgili olarak sorulan 3 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmektedir. Yurt, barınma gibi konularla ilgili kelimelerin öğrenilmesi istenmektedir.

90. Sayfadaki “Kapadokya Yolu” başlıklı okuma etkinliği için verilen kurmaca metninde Kapadokya tatili anlatılmaktadır. Bu metinle ilgili 91. sayfada “Anlama” başlığı altında sorulan 5 farklı sorunun cevaplanması istenmektedir.

91. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı etkinlikte “Kapadokya Yolu” adlı metinle ilgili olarak verilen iki çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Metne göre işaretleyiniz” başlığı altında verilen dört cümlenin karşısındaki kutucuğa (Doğru: \surd , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir.

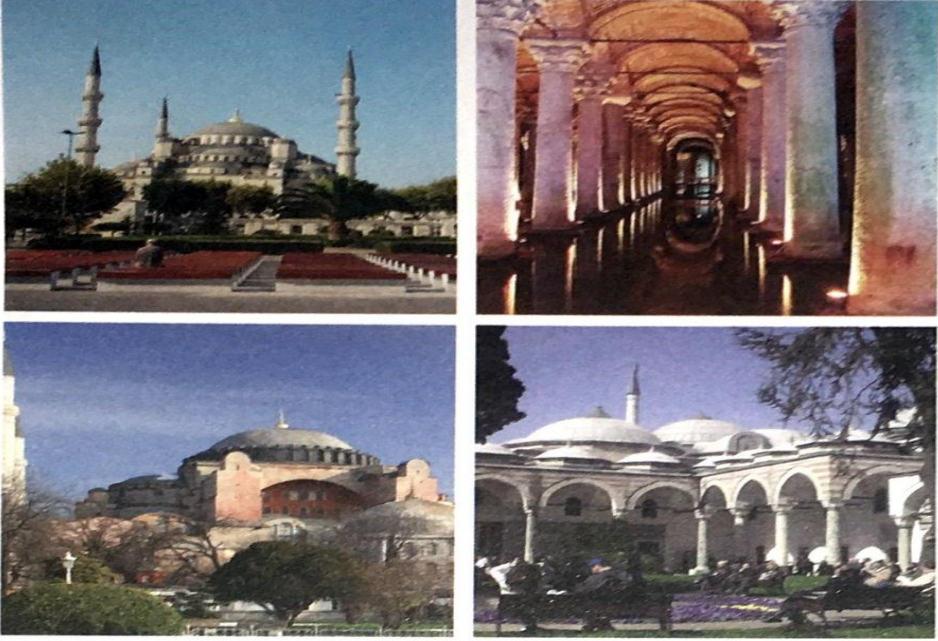
• **Konuşma**

79. Sayfadaki “Aşağıdaki metni okuyunuz. Siz okula/işe nasıl gidiyorsunuz? Anlatınız” başlıklı konuşma etkinliğinde, öğrencilerin bu konuyla ilgili konuşturulması amaçlanmıştır.

84. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı etkinlikte *İstanbul Sultanahmet Meydanı* ile ilgili verilen dört farklı fotoğraf ve fotoğrafın altındaki kroki ile “Hadi Bulalım” başlığı altında Sultanahmet Meydanı’na ait dört soru sorulmuş. Bu soruların cevaplanması

istenmektedir. Kültür aktarımı için doğru bir konunun seçildiğini söylemek mümkündür.

KONUŞMA

Yerebatan Sarnıcı

Gülhane Parkı

Sultanahmet Camisi

Sultanahmet Parkı

Ayasofya Müzesi

Topkapı Sarayı

A) Sultanahmet Meydanı çok ünlü bir yerdir. Sultanahmet Camisi ile Ayasofya Müzesi'nin arasında geniş bir park vardır. Bu parkın adı Sultanahmet Parkı'dır. Parkın tam karşısında Yerebatan Sarnıcı vardır. Gülhane Parkı, Ayasofya Müzesi'nin sağ çaprazındadır. Müzenin sağ tarafında da Topkapı Sarayı bulunuyor.

Haydi Bulalım!

- Sultanahmet Camisi'ne göre Yerebatan Sarnıcı nerede?
- Yerebatan Sarnıcı'na göre Topkapı Sarayı nerede?
- Sultanahmet Parkı'na göre Gülhane Parkı nerede?
- Topkapı Sarayı'na göre Sultanahmet Camisi nerede?

237. Şekil: Gazi, Sayfa: 84

86. Sayfadaki “Hakan’ın Yurttaki İlk Günü” başlıklı “Hakan ve Danışma Görevlisi”nin konuştuğu diyalog metni vardır. Bu diyalog metnin yanındaki üç farklı sorunun metne göre cevaplanması istenmektedir.

87. Sayfadaki “Konuşma” etkinliğinde verilen bir kurmaca metinle ilgili konuşma yapılması istenmektedir. Konuşma için tabloda verilen kelimelerin kullanılması istenmektedir. Yaşanılan yer ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir etkinlik olduğu söylenebilir.

88. Sayfadaki “Köy ve şehir hayatı hakkında konuşunuz” başlıklı konuşma etkinliğinde tablo içinde verilen kelimelerin yardımıyla konuşma yapılması istenmektedir. Konuşma etkinliği için böyle bir konunun seçilmesinin yerinde bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

91. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı etkinlikte “Siz de bir yolculuğunuzu metindeki gibi anlatınız” başlığı altında verilen metin yardımıyla öğrencilerden bir yolculuğunu anlatması istenmektedir.

92. Sayfadaki “Resme bakınız ve bir eşya seçiniz. Bu eşyayı arkadaşlarınıza tarif ediniz” başlığı altında sayfada verilen resim yardımıyla öğrencilerin bir eşyayı tarif etmesi, bununla ilgili sınıfta konuşması istenmektedir. Öğrencilerin konuşturulması adına faydalı bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

• Yazma

64. Sayfadaki “Metindeki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen çeşitli (bilgisayar, çamaşır makinesi...) eşyaların, sayfada verilen paragraftaki boşluklara uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir.

65. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimeleri uygun resimlerin altına yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfadaki kutucuklarda verilen bilgisayar terimleri ile ilgili 5 farklı kelimenin sayfadaki fotoğrafların altına yazılması istenmektedir. Bilgisayar terimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

65. Sayfadaki “Kutucuktaki komutları simgelerin altına yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen bilgisayar ile ilgili şekiller/ komutların altına uygun olan kelimelerin yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Bilgisayarın hayatımızdaki önemi hakkında birkaç cümle yazınız” başlığı altında verilen boşluklara bilgisayar ile ilgili birkaç cümle yazılması

istenmektedir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

67. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz ve sınıfta canlandırınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfadaki “Elif Teyze ve Banka Görevlisi”nin bulunduğu diyalog metnine göre drama yapılması istenmektedir.

67. Sayfadaki “Baloncuktaki soru ifadelerini kullanınız. Örnekteki gibi sorular ve cevaplar hazırlayınız” konuşma etkinliğinde “nerede, kimden, kime, ne kadar, ne?” gibi kavramların öğrenilmesi adına güzel bir etkinlik olduğu söylenebilir.

67. Sayfada “Ne Deriz?” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen 5 farklı fotoğrafa bakıp zaman kavramları ile ilgili neyin söylenmesi gerektiği sorulmuştur. Zaman, saat kavramlarının öğrenilmesi adına güzel, faydalı bir uygulama olduğu söylenebilir.

68. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun fiillerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen “bozdur- , çek- , al- , öde-“ gibi fiillerin sayfada verilen cümledeki boşluğa yazılması istenmiştir. Fiilleri cümlede kullanımını öğrenme bakımından yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Kutudaki kelimeleri de kullanarak bir paragraf yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde “banka, para çekmek, burs, gişe görevlisi, arkadaş, lokanta, akşam yemeği” gibi kelimeleri kullanarak paragraf yazılması istenmektedir.

69. Sayfadaki “Aşağıdaki resimlere uygun cümleler yazınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 resme bakılarak altındaki boşluklara resimdeki kişinin ne yaptığına dair cümlelerin yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 sorunun altındaki boşluklara cevapların yazılması istenmektedir.

71. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız” başlıklı yazma çalışmasında verilen diyalog metniyle ilgili sayfadaki cümlelerde boş bırakılan yerlere “yerleştir-, al-, geç-, seç-“ gibi fiillerden uygun olanlardan biriyle tamamlanması istenmektedir. Başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

73. Sayfadaki “Boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada mevsimle ilgili verilen kelimelerin paragraftaki boşluklara yazılması

istenmektedir. Mevsimlerle ilgili kavramların pekişmesi, öğrenilmesi adına yerinde başarılı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

73. Sayfadaki “Boşluklara kutudaki uygun kelimeleri yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada mevsimle ilgili verilen 4 farklı resme göre paragraftaki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmektedir. Mevsimlerle ilgili kavramların pekişmesi adına yerinde başarılı bir uygulama olduğu görülmektedir.

73. Sayfadaki “Yazın tatil için deniz kenarına giderim. Denizde balık tutarım.” Başlıklı yazma etkinliğinde öğrencilere tatille ilgili “siz hangi mevsimde neler yaparsınız?” sorusu yöneltilerek sayfadaki boşluğa bu konuda yazmaları istenmiştir.

75. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimelerle örnekteki gibi diyaloglar hazırlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen diyalog metnine benzer diyalog yazılması istenmektedir. Bu diyalogda geçen “şarj etmek, batarya taktırmak, menüye girmek...” gibi telefonla ilgili günlük hayatta çok karşılaşılabileceğimiz kavramların, kelimelerin öğrenilmesi adına başarılı, yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

75. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen kelimeler yardımıyla paragraftaki boşlukların tamamlanması istenmektedir. Telefonla ilgili kavramların öğrenilmesi adına yararlı olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun bir şekilde sıralayınız ve anlamlı bir metin oluşturunuz. Metni aşağıya yazınız” başlıklı yazma çalışmasında karışık olarak verilen cümlelerin sıraya konulması, bu cümle ilgili yine aynı sayfada verilen boşluğa yazılması istenmiştir.

75. Sayfadaki “Arkadaşınıza aşağıdaki durumlara uygun kısa mesajlar yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen iki durumla ilgili (hastanız işe gitmeyeceksiniz/ Randevuya geç kalacaksınız) mesaj yazmaları istenmiş. Öğrencilerin sıkça kullandıkları *kısa mesaj* konusunun öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

80. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen beş kelimenin altındaki iki cümlede bulunan boşluklara yazılması istenmektedir. Adres bulmaya yönelik kelimelerin/kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

YAZMA

A) Aşağıdaki diyalogu uygun kelimelerle tamamlayınız.

boyunca

dümdüz

tarif

sola dön-

dön-

A- Yemekhaneye nasıl gidiyorsunuz, eder misiniz?

B- Elbette. Binanın kapısından çıkın. Sola 50 metre yürüyün. Tekrar Yol yürüyün. Karşıdaki merdivenlerden çıkın. Yine sola dönün. yürüyün. Yemekhane sol köşede.

238. Şekil: Gazi, Sayfa: 80

Seksen birinci sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen 8 cümlede boş bırakılan (*Efe, park+tan sonra sağ+a dönüyor...*) yerlere konulması gereken isim durum (hâl) ekleriyle tamamlanması istenmektedir. Hâl eklerinin öğrenilmesi, pekişmesi istenmektedir.

85. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Altı çizili kelimelerle örnekteki gibi yeni cümleler kurunuz.” Başlıklı etkinlikte verilen 8 sorunun altındaki boşluklara sorunun cevabı yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Yer İfadeleri İle Örnekteki Gibi Cümleler Yazınız. Kutucuktaki Kelimelerden Yararlanınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen kroki üzerindeki okların tablodaki kelimeler yardımıyla cümleler yazılması istenmektedir.

88. Sayfadaki Aşağıdaki ifadelerle örnekteki gibi cümleler kurunuz” başlıklı “Yazma” etkinliğinde verilen adres ve yön bulma ile ilgili verilen kelimelerle cümle kurulması istenmektedir. Başarılı bir düzenleme olduğu görülmektedir.

89. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun kelime ve eklerle tamamlayınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümle içindeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmektedir.

92. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen kelimeler yardımıyla beş cümledeki eksikliklerin tamamlanması istenmektedir.

93. Sayfadaki “Aşağıdaki karışık cümleleri sıralayınız ve metin olarak yazınız” başlıklı etkinlikte beş satır ve karışık olarak verilen cümlelerin düzgün cümle için sıralanması istenmektedir.

93. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri doğru şekilde yeniden yazınız” başlıklı etkinlikte tabloda verilen 16 yanlış yazılmış kelimenin yeniden doğru bir biçimde yazılması istenmektedir. Kelimelerin doğru yazabilmesi adına yapılan bu etkinliğin faydalı olabileceği anlaşılmaktadır.

• Dil Bilgisi

Kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlendiğinden bu bölümde ve bu kitapta *dil bilgisi* için ayrı etkinlik bulunmamaktadır. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 81. sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle tamamlayınız” başlıklı *yazma* etkinliğinde verilen 8 cümlede boş bırakılan (*Efe, park+tan sonra sağ+a dönüyor.*) yerlere konulması gereken *isim durum (hâl) ekleriyle* tamamlanması; bu şekilde hâl eklerinin öğrenilmesi, pekişmesi istenmektedir.

4.1.3.5.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli olduğu anlaşılmaktadır. Ancak dinlemeye yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtlarla etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Bunun yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da eksiktir. Çünkü yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği önemlidir.

4.1.3.5.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/ Hayır” “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 98. tabloda gösterilmektedir.

98. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

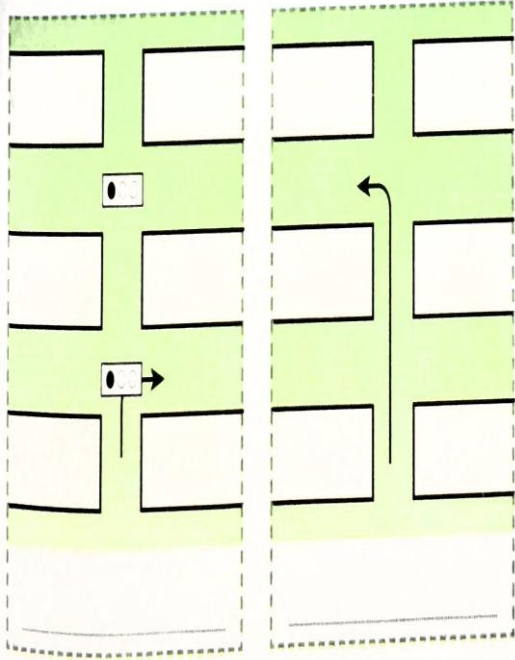
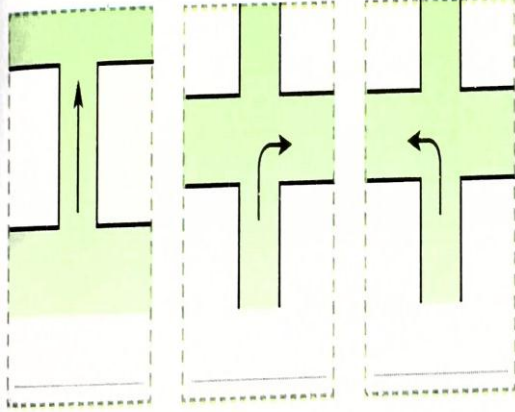
	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinde oyunlar, bulmacalar kullanılmaktadır. (Bkz. 239 ve 240. Şekiller) Bu yönüyle uygulama başarılıdır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının bu bölümde de olmaması eksiklik olarak görülebilir. Ancak bu eksikliğin, Gazi TÖMER’in öğretim setinde verilen ayrı bir ölçme değerlendirme kitabı ile tamamlandığı tespit edilmiştir.

B) Yön ifadeleri ile örnekteki gibi cümleler yazınız. Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız.

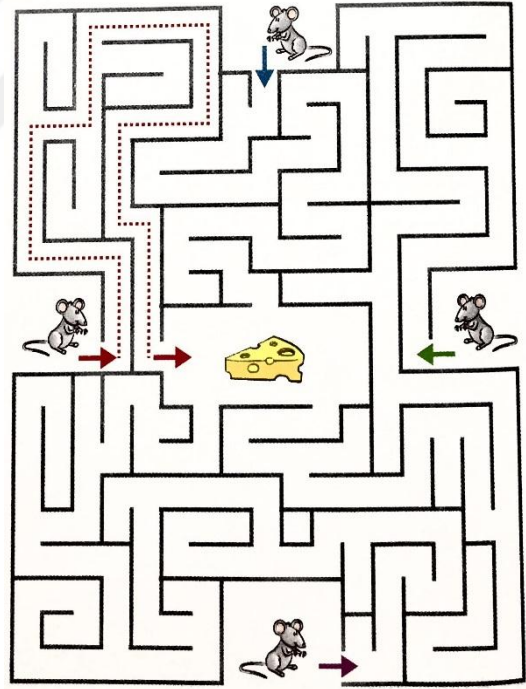
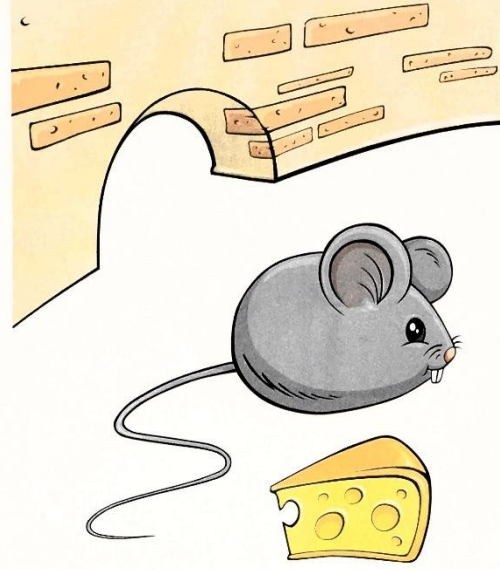
Örnek : *İşıklardan sağa dön. Dümdüz yürü.*

kavşak | köşe | ışıklar | sokak | sağ | sol | düz
birinci | ikinci | dön- | yürü- | ilerle-

239. Şekil: Gazi, Sayfa: 85

B) Minik fare çok aç. Haydi, onu peynire ulaştıralım.

240. Şekil: Gazi, Sayfa: 84

4.1.3.5.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz bir cümle tespit edilmemiştir.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir.

4.1.3.5.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımı ile ilgili birçok unsur kullanılmıştır. 82 ve 83. sayfalarda *Anıtkabir* fotoğrafı ve bu fotoğrafla ilgili bilgiler; 84. sayfada *İstanbul Sultanahmet Meydanı* ve bununla ilgili fotoğraflar, 85. sayfada *Ankara'daki Gençlik Parkı*; 90. sayfadaki “Kapadokya Yolu” adlı metinle birlikte verilen *Kapadokya* fotoğrafı gibi unsurlarla kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. Konu ve fotoğraf seçiminin kültür aktarımı için uygun olduğu görülmektedir.

241. Şekil: Gazi, Sayfa: 85

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Türkiye'ye ait değişik mekânların fotoğraf ve bilgilerinin verilmesi ile *Stockholm Ölçütlerine* uyulduğu görülmektedir. Bunun dışında Evrensel-insani değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.3.6 Altıncı bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 94-111)

➤ **Konu:** İletişim Kuruyorum

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 43

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Kutlama mesajı yazabilmek,

Mektup, e-posta yazabilmek,

Kalıp sözleri ve

Yolculukta kullanılan kelime ve kavramları kullanabilmek amaçlanmıştır.

4.1.3.6.1 Dil becerileri

• Dinleme

Doksan dokuzuncu sayfadaki “Dinleyiniz, aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kayıt doğrultusunda sayfadaki çoktan seçmeli soruların cevaplanması istenmektedir. Ayrıca yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz metne göre işaretleyiniz” başlıklı etkinlikte verilen beş farklı cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: √, Yanlış: ×) işaretleme yapılması istenmektedir. Bu etkinlikte, yolculukla ilgili kavramların öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu bakımdan yararlı bir uygulama, düzenleme olduğu görülmektedir.

🔊**DİNLEME**

A) Diyalogu dinleyiniz ve aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Yolcu nereye gitmek istiyor?

- a) yurda
- b) okula
- c) Beytepe Kampüsü'ne

244. Şekil: Gazi, Sayfa: 99

103. Sayfadaki “Dinleme” başlıklı “Müşteri ve Eczacı”nın konuştuğu diyaloga göre sayfada verilen diyalog metninde boş bırakılan yerlerin uygun kelimelerle yazılması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıtla ilgili verilen 5 cümlenin karşısında bulunan kutucuklara (Doğru: \surd , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Bu dinleme etkinliği eczanede geçmekte ve buradaki alışveriş kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

107. Sayfadaki “Metni dinleyiniz ve soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfada verilen 4 sorunun cevaplanması istenmiştir. Aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda verilen 5 cümlenin karşısında bulunan kutucuklara işaretleme (Doğru: \surd , Yanlış: \times) yapılması istenmektedir.

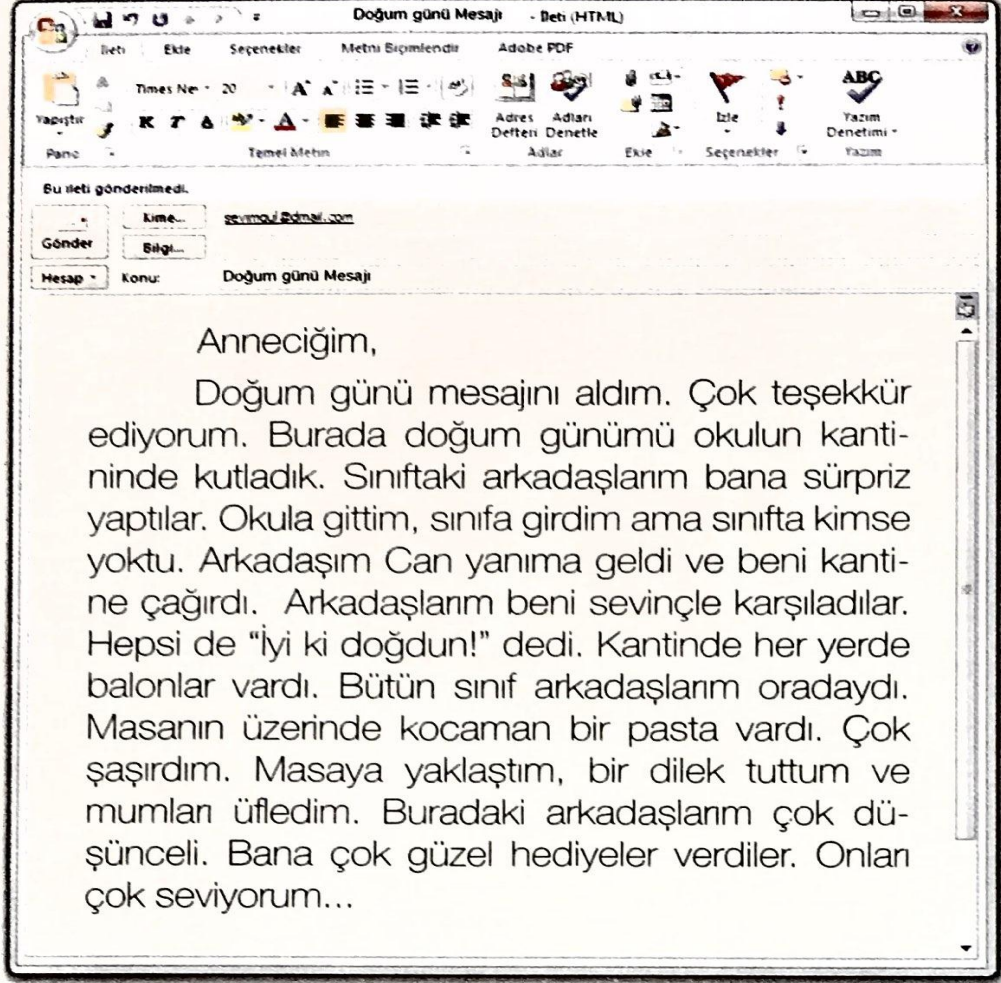
Yine aynı sayfadaki “Dinlediğiniz diyaloga göre işaretleyiniz” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfada bulunan kutucuklara (Doğru: \surd , Yanlış: \times) işaretleme yapılması istenmektedir. Bu dinleme etkinliği tatil kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir.

111. Sayfadaki “Diyaloğu dinleyiniz ve aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıtla ilgili sorulan 4 sorunun cevaplanması istenmiştir. Dinleme kayıtları kaliteli, konu seçimi bakımından yerinde yararlı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

- **Okuma**

99. Sayfadaki “Aşağıdaki elektronik postayı okuyunuz. Siz de benzer bir elektronik posta yazınız” başlıklı etkinlikte sayfada verilen e-posta fotoğrafındaki metnin okunması ve yine aynı sayfada boş bırakılan yere e-posta yazılması istenmiştir.

C) Aşağıdaki elektronik postayı okuyunuz. Siz de benzer bir elektronik posta yazınız.

245. Şekil: Gazi, Sayfa: 99

Yüzüncü sayfadaki "Çok Yaşa" başlıklı okuma etkinliğinde verilen kurmaca metinle ilgili olarak 101. Sayfadaki "Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız" başlıklı "anlama" etkinliğinde bir önceki sayfada verilen metinle ilgili 4 çoktan seçmeli soru sorulmaktadır. Yine aynı sayfadaki "Aşağıdaki durumlar karşısında söylenebilecek sözler nelerdir? Örnekteki gibi eşleştiriniz" başlıklı etkinlikte verilen 8 farklı cümlenin yandaki *kalıp sözlerle* eşleştirilmesi istenmiştir. *Kalıp sözlerin* öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir. Çünkü yabancı dil öğretiminde kalıp sözlerin öğretilmesi önemlidir.

101. Sayfada verilen “Aşağıdaki resimleri uygun kelimelerle eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 4 farklı durumun anlatıldığı insan fotoğraflarındaki eylemin ne olduğuna dair yanda verilen “esnemek, hapşırma, kaşınma, öksürmek” gibi kelimelerden uygun olanlar ile eşleştirilmesi istenmiştir.

104. Sayfadaki “Mesajımız Var” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen 6 fotoğraf altında yazan mesaj metinlerinin okunması istenmiştir. Mesajların öğrenilmesi adına yararlı bir düzenleme yapılmıştır.

105. Sayfadaki “Anlama” başlıklı etkinlikte tablo içinde verilen çeşitli durumlar ve notlarla ilgili eşleştirme yapılması istenmiştir.

108. Sayfadaki “Güzel Bir Günün Sonunda...” başlıklı okuma etkinliğinde “Zeynep Hanım, Tolga, Levent Bey, Murat” arasında geçen yaş günü ile ilgili bir diyalog metni verilmiştir. Bu metin doğrultusunda 109. sayfada verilen 4 sorunun cevaplanması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız” başlıklı etkinlikte bir önceki diyalog metnine göre sorulan 3 çoktan seçmeli sorunun cevaplanması istenmektedir. Yaş günü ve kutlama ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına faydalı bir etkinlik olduğu anlaşılmaktadır.

109. Sayfadaki “Aşağıdaki durumlara karşılık gelecek notları eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte verilen 5 farklı durum için eşleştirme yapılması istenmiştir. Günlük konuşma dilindeki önemli kavramların öğrenilmesi adına yerinde faydalı bir uygulama olduğu görülmektedir.

109. Sayfadaki “Kutucuktaki kelimeleri, uygun resimlerle eşleştiriniz” başlıklı etkinlikte 8 farklı durumu yansıtan insanlara ait kavramların ilgili kelimelerle eşleştirilmesi istenmiştir.

• **Konuşma**

102. Sayfadaki “Aşağıdaki metni okuyunuz. Siz de ülkenizdeki özel bir günü anlatınız” başlıklı konuşma etkinliğinde öğrencilerin kendi ülkelerine ait özel günlerini anlatmaları istenmiştir. Metinde verilen bayram ve bayram namazı fotoğraflarıyla Türkiye’deki bayramlar resmedilmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Sizce hasta ziyareti nasıl olur? Kutu içindeki sözcüklerle anlatınız veya sınıfta canlandırınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen hasta ziyaretine ait fotoğraf yardımıyla sınıfta drama çalışması yapılmak istenmiştir.

102. Sayfadaki “Aşağıdaki spor dallarından hangileri ile ilgileniyorsunuz?” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen 16 farklı spor dallarına ait fotoğraf yardımıyla öğrencilerin konuşması, konuşturulması istenmektedir.

246. Şekil: Gazi, Sayfa: 102

105. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı etkinlikte verilen “Metehan ve Tayfun”un konuştuğu diyaloga bağlı olarak öğrencilerden benzer bir diyalog hazırlamasını ve sınıfta uygulama yapılması istenmektedir.

105. Sayfadaki “Tatilde neler yapmaktan hoşlanırsınız/ hoşlanmazsınız? Kutu içindeki sözcükleri kullanınız ve tatilinizi örnekteki gibi anlatınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfadaki tabloda verilen kelimelerin yardımıyla konuşma etkinliği yapılması istenmiş. Konu seçimi açısından yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

110. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu okuyunuz. Sınıf içinde benzer diyaloglar kurunuz” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen “Burak ve Görevli”nin bulunduğu diyalog metnine göre öğrencilerin sınıfta benzer diyalog/drama yapmaları

istenmemektedir. Yolculuğa ait kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki durumlar karşısında ne yaparsınız? Anlatınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen beş durum için öğrencilerin ne yapacakları sorularak konuşması/konuşturulması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki zaman ifadelerini cümle içinde kullanınız” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfadaki tabloda verilen “şimdi, demin, az önce, az sonra, birazdan, ardından, daha sonra, +den beri, +dan sonra, +dan önce” gibi kavramlarla ilgili cümle kurmaları istenmiştir.

• Yazma

98. Sayfadaki “Aşağıdaki resimlere uygun kutlama mesajları yazınız” başlıklı etkinlikte doğum günü vb. özel günlerde söylenen kutlama mesajlarının sayfadaki boşluklara yazılması istenmiştir. Kutlamalarla ilgili kalıp ifadelerin kullanılması adına yerinde yararlı bir uygulamadır. Çünkü kalıp ifadeler Türkçede çok sık kullanılan ve öğretilmesi gereken sözlerdir.

YAZMA

A) Aşağıdaki resimlere uygun kutlama mesajları yazınız.

1. *Türkiye'nin en kalabalık şehri İstanbul'dur.*
2.
3.
4.

247. Şekil: Gazi, Sayfa: 98

102. Sayfadaki “Yazma” başlıklı etkinlikte 5 soru sorulmuş ve bu soruların altına “Evet” veya “Hayır”la başlayan cümlelerin/cevapların yazılması istenmektedir.

103. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Siz de benzer cümleler yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 5 farklı cümlelerin altındaki boşluğa gerekli cümlelerin yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi uygun sözlerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde verilen 10 cümledeki eksik kısımların “*Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım*” gibi uygun ifadelerle tamamlanması/ yazılması istenmektedir.

106. Sayfadaki “Aşağıdaki resimleri inceleyiniz ve resimlere uygun notlar yazınız” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 6 farklı fotoğrafın altına uygun cümlelerin, kelimelerin yazılması istenmektedir. Güzel, yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

107. Sayfadaki “Alışveriş yapmak istiyorsunuz. Fakat paranız bunun için yeterli değil. Ailenize bu konuyla ilgili bir elektronik posta yazınız.” Başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen fotoğraftaki *ofis sayfasına* öğrencilerin bu durumu yazmaları istenmiştir.

107. Sayfadaki “Günlük hayatta en çok kime, hangi notları yazarsınız? Aşağıdaki boşluklara yazınız” başlıklı etkinlikte verilen 5 satıra gerekli notların yazılması istenmiştir.

110. Sayfadaki “Yazma” başlıklı etkinlikte Sinan ve Musa arasında geçen diyaloga göre yazma çalışması istenmiş. Yazma etkinliğine fikir vermesi için sayfada verilen tabloda bazı kelimeler verilmiştir. Yararlı yerinde bir uygulama olduğu söylenebilir.

111. Sayfadaki “En çok hangi mevsimden hoşlanırsınız? Niçin? Yazınız” başlıklı etkinlikte fotoğrafın altındaki boşluğu mevsimlerle ilgili yazı yazılması istenmiştir.

111. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri uygun sözlerle tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde eksik verilen 10 farklı cümlenin uygun kelimelerle tamamlanması istenmektedir.

111. Sayfadaki “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlerine uygun ekler ile tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde eksik verilen 5 farklı cümlenin uygun

eklerle tamamlanması istenmektedir. Ad *durum* (hâl) eklerinin hatırlanması bakımından yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• Dil Bilgisi

Kitapla birlikte verilen setin içinde dil bilgisi kurallarının öğretimi için ayrı bir dil bilgisi kitabı düzenlendiğinden bu bölümde ve bu kitapta *dil bilgisi* için ayrı etkinlik bulunmamaktadır. Ancak yine de bu bölümde dil bilgisi kurallarının gösterildiği 111. sayfadaki “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlerine uygun ekler ile tamamlayınız” başlıklı yazma etkinliğinde eksik verilen 5 cümlenin *isim durum (hâl) ekleriyle* tamamlanması istenmektedir. Hâl eklerinin öğrenilmesi, pekişmesi amaçlanmıştır.

Ç) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ekler ile tamamlayınız.

1. Sen köpek..... korkar mısın?
2. Yeni eviniz..... çok beğendik.
3. Klasik müzik..... hiç hoşlanmam.
4. Çikolatalı pasta..... bayılırım.
5. Yağmurlu havalar..... çok severim.

248. Şekil: Gazi, Sayfa: 111

4.1.3.6.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 4 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli bir şekilde hazırlandığı anlaşılmaktadır. Ancak dinlemeye yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtle etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da gerekirdi. Çünkü yabancı dil öğretimi için izleme etkinliği önemlidir.

4.1.3.6.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Evet/Hayır” “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 99. tabloda gösterilmektedir.

99. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme		✓
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde kullanılması iyi tasarlanmış bir uygulamadır. Ancak öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri *öz değerlendirme* kısmının olmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir. Ancak Gazi TÖMER, kitapla birlikte verilen öğretim setinde ayrı bir ölçme değerlendirme kitabı vermekte, bu kitapta bu değerlendirme kısmı bulunmaktadır.

C) Dinlediğiniz metne göre işaretleyiniz.
(Doğru: ✓, Yanlış: ✗)

- Lionel üç yıl önce Antalya'ya bir iş için geldi.
- Lionel, pastane sahibi ile bir süre sohbet etti.
- Dükkân sahibi, Lionel'e duvardaki parayı gösterdi.
- Duvardaki para dükkân sahibinin ilk harçlığıdır.
- Lionel, su almak için pastaneye gitti.

4.1.3.6.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 101. sayfadaki “Aşağıdaki resimleri uygun kelimelerle eşleştiriniz” ifadesinde kullanılan “resimler” sözcüğü “fotoğraflar” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil fotoğraftır. Fotoğrafa *resim* demek yanlıştır. Fotoğrafa *resim* denilmesi Türkçede çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

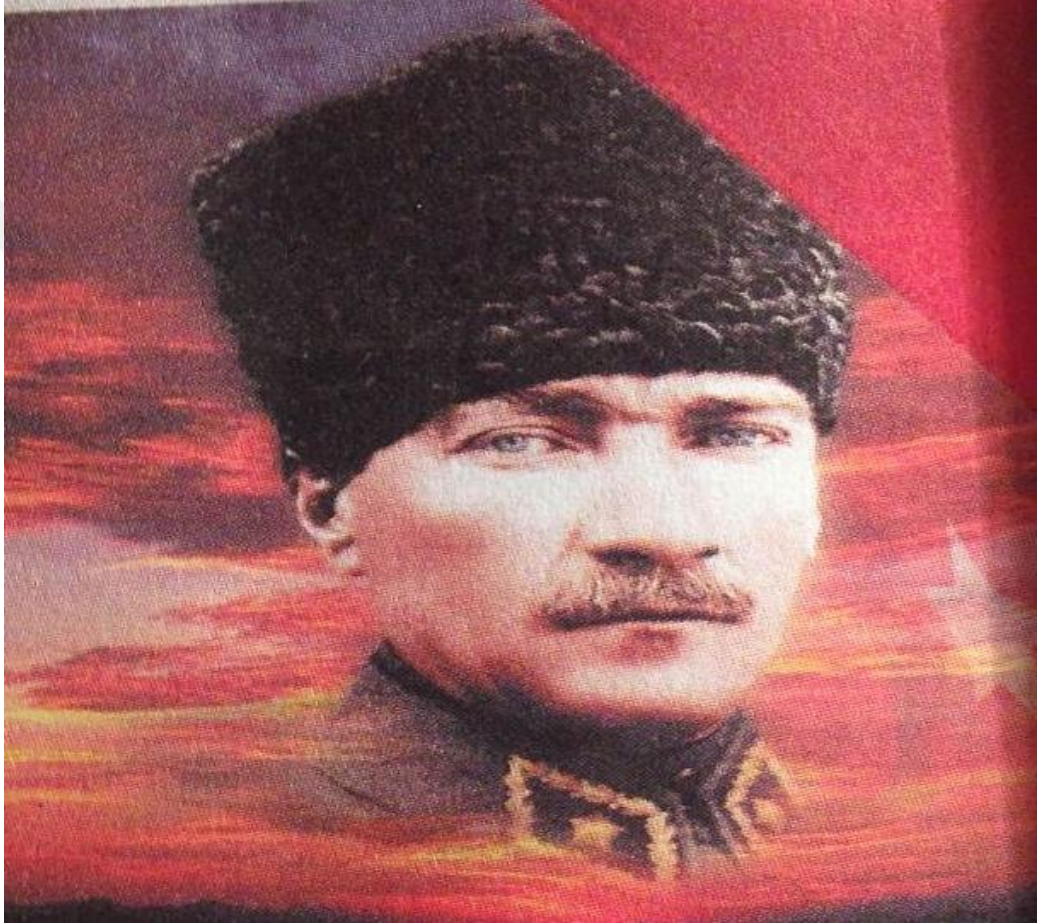
- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümleler ve metinlerde yazım noktalama yönünden -bir örnek dışında- yanlış tespit edilmemiştir: 111. sayfadaki “En çok hangi mevsimden hoşlanırsınız? Niçin? Yazınız.” Başlığı altındaki etkinlikte yazım yanlışlığı yapılmıştır. Birbirini takip eden sıralı cümlelerde soru işareti cümlenin sonuna konulmalıdır. İçinde birde fazla soru cümlesi bulunan sıralı cümlelerde her cümleden sonra virgül, en sondaki cümleye de soru işareti konur.

4.1.3.6.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımı ile ilgili birçok unsur kullanılmıştır: *Atatürk* ve *Kız Kulesi*'ne ait fotoğraflar; bayram, hasta ziyaretleri, gelenek göreneklerin yansıtılmasıyla birçok kültürel unsurlar verilmiş, kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. Etkinliklerdeki konular ve fotoğraflar kültür aktarımı için uygun, iyi düşünülmüş seçimlerdir.

250. Şekil: Gazi, Sayfa: 96

251. Şekil: Gazi, Sayfa: 98

252. Şekil: Gazi, Sayfa: 102

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde evrensel insani değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Bu bölümde milli manevi değerlerimizden; hasta ziyareti, bayramlar, *bayramda el öpme*, çocuklara *bayram harçlığı verme*, *bayram namazı* gibi unsurlarla milli manevi değerlerimiz yansıtılmak, tanıtılmak istenmektedir. Bölüm, bu yönüyle başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca Atatürk'ün fotoğrafıyla birlikte Atatürk tanıtılmak istenmiştir.

4.1.4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A-1 (İstanbul)

İstanbul Üniversitesi DİLMER'in hazırlamış olduğu *Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*'nda (İstanbul) (A-1) toplam 6 bölüm (ünite, tema), 217 etkinlik yer almaktadır. Kitapta, dört temel dil becerileriyle birlikte, ölçme değerlendirme etkinlikleri; ayrıca her bölüm sonunda, bölümde geçen kelimelere ait dizin de bulunmaktadır.

Dinleme eğitimi için kitapla birlikte verilen DVD'de kayıtlar, bu kayıtlara yönelik sayfada düzenlemeler vardır. Ancak *izleme* etkinliği için herhangi bir kayıt, düzenleme bulunmamaktadır.

4.1.4.1 Birinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 8-20)

➤ **Konu:** Merhaba

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 32

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Bu bölümde;

Tanışma,

Dilekler,

Kişi ve nesnelere tanıma,

Alfabe, bu, şu o / kim, ne?

Çokluk eki, soru eki gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.4.1.1 Dil becerileri

• Dinleme

On birinci sayfadaki “Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım” başlığı altındaki dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kayıtlarla ilgili sayfada verilen 4 farklı kişiye ait fotoğrafın altında bulunan boşlukların doldurulması istenmiştir. Bu dinlemede fotoğrafta verilen kişilerin kimliğine ait bilgiler bulunmaktadır. Farklı milletlerden gelen kişilerin tanıtıldığı bu dinleme etkinliğinin öğrenciler için güdüleyici ve öğretici olduğunu söylemek mümkündür.

253. Şekil: İstanbul, Sayfa: 11

On üçüncü sayfadaki “Dinleyeyim yazalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıtle ilgili sayfada verilen çeşitli nesne ve hayvanlara ait fotoğrafların altındaki boşluklara bu nesne veya hayvanlara ait adların yazılması istenmiştir. Türk alfabesindeki sesleri tanıma, öğrenme adına öğrenciler için yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

17. Sayfadaki “Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlenmesi ve bu kayıt doğrultusunda sayfada bulunan cümlelerdeki boşlukların doğru kelimelerle doldurulması, yazılması istenmektedir. “Burası neresi?” gibi soru kalıbının öğrenilmesi istenmektedir.

• Okuma

Sekizinci ve dokuzuncu sayfadaki “Tanışma” başlıklı okuma etkinliğinde verilen dört farklı fotoğrafın yanındaki tanışma diyalogu ile etkinlik düzenlenmiştir. Bu diyalogda geçen tanışma kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir düzenleme yapılmıştır.

9. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogu sıralayalım” başlıklı etkinlikte sayfada karışık olarak verilmiş diyalog metninin sıralanması istenmiştir. Tanışma kavramlarının pekişmesi adına yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki ifadeleri eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 10 farklı ifade ile karşısındaki kalıp ifadelerin eşleştirilmesi istenmiştir. Kalıp

ifadelerin (*güle güle, rica ederim, hoş bulduk...*) öğrenilmesi adına yararlı bir uygulamadır.

10. Sayfadaki “Yandaki ifadeleri resimlerle eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen farklı durumları ifade eden 12 fotoğrafın yandaki kalıp sözlerle eşleştirilmesi istenmiştir. Her gün yaygın olarak kullanılan; *afiyet olsun, iyi dersler, özür dilerim, geçmiş olsun...* gibi kalıp ifadelerin öğrenilmesi istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdakilere bakalım. Ne zaman, ne söylüyoruz? Eşleştirelim.” Başlıklı etkinlikte sayfada verilen 6 farklı durumu temsil eden (Bayram, doğum günü vd.) fotoğraflarla ilgili olanların eşleştirmesi istenmektedir. Eşleştirme çalışmaları yabancı dil öğretiminde yapılması gereken önemli yararlı bir uygulamadır.

11. Sayfadaki “Yandaki resimlere bakalım ve cümleleri numaralandıralım” başlıklı etkinlikte verilen 6 farklı ünlü kişiye ait fotoğraflara göre yandaki bilgilerin numaralandırılması istenmektedir.

14. Sayfadaki “Kelimelere bakalım. Kelimeleri numaralarla eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde sayfadaki fotoğraflarla altında yazılmış olun kelimelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

14. Sayfadaki “Resimlere bakalım. Bir numara söyleyelim. Arkadaşımız eşyanın adını söylesin” başlıklı 2. etkinlikte verilen fotoğraf ve fotoğrafın yanındaki sorulara uygun cevapların verilmesi/söylenmesi istenmektedir.

254. Şekil: İstanbul, Sayfa: 14

18. Sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı etkinlikte “Magda” ile “Öğretmen” karşılıklı konuştuğu kısa diyalog vardır. Yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir. Diyalog çalışmaları yabancı dil öğretimi için önemli bir etkinliktir.

- **Konuşma**

11. Sayfadaki “Konuşma” etkinliğinde tanışma, tanıtma ile ilgili sayfada verilen örnekler gibi konuşma, diyalog etkinliği düzenlemiştir. Yararlı yerinde olmuş bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

12. Sayfadaki “Adımızın harflerini söyleyelim ve yazalım” başlıklı konuşma etkinliğinde öğrencilerin kendi adlarını yazmaları ve bunları söylemeleri istenmiştir. Türkçedeki seslerin doğru söylenebilmesi istenmektedir. Telaffuz eğitimi dil öğretiminde önemlidir.

KONUŞMA

11 Sınıfımıza bakalım. Aşağıdaki gibi sorular yazalım. Arkadaşlarımıza soralım.

- Burası okul mu?
- Bu kalem mi?
- Bu kim?
- Sınıf büyük mü?

255. Şekil: İstanbul, Sayfa: 17

On yedinci sayfadaki “Sınıfımıza bakalım. Aşağıdaki gibi sorular yazalım. Arkadaşlarımıza soralım.” Başlıklı konuşma etkinliğinde “Burası okul mu? Bu kalem mi? Bu kim? Sınıf büyük mü?” sorularını içeren etkinlik düzenlenmiştir. Soru zamirleriyle sorulara uygun cevaplar verebilmek amaçlanmıştır. Soru zamirlerinin öğretilmesi için yapılan bu düzenlemenin öğrenciler için faydalı olabileceği görülmektedir.

- **Yazma**

11. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri kullanalım ve sınıftaki arkadaşlarımızla bir diyalog yazalım.” Başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 4 farklı cümlenin yardımıyla diyalog yazılması istenmiştir.

12. Sayfadaki “Aşağıdaki boşluklara yeni kelimeler yazalım” başlıklı 3. etkinlikte sayfada verilen 29 kelime gibi, alfabemizdeki 29 harfle başlayan yeni kelimelerin yazılması istenmiştir. Alfabenin öğrenilmesi adına yararlı olabilecek uygulamadır.

12. Sayfadaki “Aşağıdaki karışık harfleri düzenleyelim ve kelimeleri yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen fotoğrafların altındaki karışık şekilde yazılmış kelimelerin yeniden yazılması istenmiştir.

17. Sayfadaki “Resme bakalım. Nesnelere yazalım.” Başlıklı etkinlikte sayfada bir evin odalarını ve odalardaki eşyaların resmedildiği bölümde bu resimdeki nesnelere yazılması istenmiştir. Öğrenciler için yararlı olabileceği görülmektedir.

256. Şekil: İstanbul, Sayfa: 17

18. Sayfadaki “Burası Neresi?” başlıklı etkinlikte sayfada şekli verilen dünya haritasının üzerindeki değişik ülkelere ait yerler numaralandırılmıştır. Bununla ilgili olarak aynı sayfada dünyadaki değişik ülkelerin sembolleşmiş mekânlarına ait fotoğraflarının altına bu yerlerin adlarının yazılması istenmiştir.

18. Sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlığı altında verilen bulmacada geçen kelimelerin bulunması istenmiştir.

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Aşağıdaki kelimeleri tablodan bulalım ve işaretleyelim.

merhaba - iyi - bu - şu - o - kim - ne - kalem - masa

B	U	M	K	M	O	K	L	Ö
U	Ş	İ	İ	N	E	A	M	J
M	İ	K	M	U	Ş	L	A	İ
Ş	K	İ	E	B	U	E	S	Y
K	İ	M	N	U	Ş	M	A	İ
S	F	M	E	R	H	A	B	A

257. Şekil: İstanbul, Sayfa: 18

• Dil Bilgisi

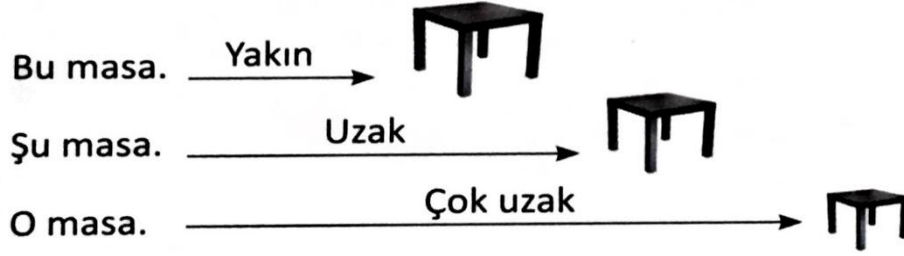
12. Sayfadaki “Alfabe” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde Türkçedeki 29 harf ve bu harflerin *ünlü* ve *ünsüzlere* göre sınıflandırılması tabloda gösterilmiştir. Ayrıca sayfadaki tablo ile bu sesler tanıtılmıştır. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları sırasıyla harflerle dolduralım” başlıklı birinci etkinlikte verilen boşluklara alfabemizdeki sıralamaya uygun olarak harflerin yazılması istenmiştir. Türkçedeki seslerin tanınması adına yararlı yerinde bir uygulama olabileceği görülmektedir.

13. Sayfadaki “Dil Bilgisi” etkinliğinde “bu şu o” gibi işaret zamirlerinin öğretilmesi düşünülmüştür. Zamirlerin ilk bölümlerde verilmesi doğru bir tercihtir. Yabancı dil

öğretiminde ilk öğretilmesi gereken konuların başında *zamirler* (özellikle şahıs) gelmektedir.

DİL BİLGİSİ

Bu - Şu - O (This - That) / Kim? - Ne? (Who? - What?)

258. Şekil: İstanbul, Sayfa: 15

15. Sayfadaki dil bilgisi etkinliğinde “bu, şu, o” zamirlerinin öğrenilmesi için çeşitli uygulamalar yapılmıştır. Ayrıca “Örneklerdeki gibi cümleler oluşturalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 7 farklı fotoğrafın altındaki boşluklara cümleler yazılması istenmiştir. Zamirlerin öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir etkinlik olmuştur.

15. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri uygun boşluklara yerleştirelim” başlıklı etkinlikte “Kim, ne?” başlığı altındaki boşluklara sayfada tablo içinde verilen kelimelerin yerleştirilmesi istenmiştir.

15. Sayfadaki “Çoğul Eki” başlıklı etkinlikte bu ekin kullanımına yönelik uygulamalar yapılmıştır. Tablo ve kavram haritasıyla konunun daha iyi anlaşılması istenmiştir.

16. Sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri çoğul yapalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 28 farklı kelimeye çokluk ekleri getirilmesi istenmiştir. Çokluk eklerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

16. Sayfadaki “Soru eki (mI)” başlıklı etkinlikte soru ekiyle ilgili alıştırmalar verilmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım” başlıklı etkinlikte 6 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların evet/ hayır ile başlayan

cümlelere dönüştürülmesi istenmiş. Olumlu/ olumsuz isim cümlelerin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

16. Sayfadaki “Aşağıdaki cevaplara uygun sorular yazalım” başlıklı dil bilgisi/ yazma etkinliğinde sayfada verilen 4 cevabın sorularının yazılması istenmiştir. Soru ekinin (mI) kullanımına yönelik uygulama yapılmıştır.

17. Sayfadaki “Burası Neresi?” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde işaret sıfatı/ zamiriyle cümle oluşturulmasına yönelik uygulama yapılmıştır.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki resimlere bakalım. Eserleri tahmin edelim” başlıklı etkinlikte verilen dört farklı mekâna ait fotoğrafların altındaki boşluklara işaret zamiri ile (burası) başlayın cümleler yazılması istenmiştir. İlk bölümlerde yabancı dil öğretimindeki en önemli konuların, bu şekilde uygulamalarla verilmesi doğru bir yaklaşımdır.

4.1.4.1.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kaliteli –gerek seslendirme gerek teknik olarak- olduğu anlaşılmaktadır. Ancak daha çok dinlemeye yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtla etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir. Kitapla birlikte verilen DVD’de izleme etkinliği için video kaydı bulunmamaktadır.

4.1.4.1.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Ancak bu bölümde çoktan seçmeli, “Var/Yok”lu sorular bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 100. tabloda gösterilmektedir.

100. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. 19. Sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen çoktan seçmeli sorular, D/Y soruları, *nerede, ne zaman* yapıları ve diğer bölümde ele alınan başka konularla ilgili bilgilerin kalıcı olması, pekişmesi istenmektedir. Yine bu sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği düzenleme de başarılı bir şekilde tasarlanmıştır.

20. Sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında bölümde geçen kelimelerin *dizin* halinde verilmesi iyi düşünülmüş, tasarlanmış uygulamadır.

Yine bu sayfada “Kalıp İfadeler” başlığı altında Türkçede çok kullanılan; *afiyet olsun, çok yaşa, geçmiş olsun...* gibi ifadelerin yer alması ile Türkçede çok kullanılan ifadelerin öğrenilmesi hedeflenmiştir. Kalıp sözlerin öğrenilmesi adına iyi düşünülmüş bir tasarım olduğu anlaşılmaktadır.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz.
1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bir kişiyle tanışabilirim.	1	2	3	4	5
2. Adımı, soyadımı, ülkemi söyleyebilirim.	1	2	3	4	5
3. Nesnelere ve kişileri sorabilirim.	1	2	3	4	5
4. Nesnelerin yerini sorabilirim ve söyleyebilirim.	1	2	3	4	5

259. Şekil: İstanbul, Sayfa: 19

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Nasılsın?	a. Görüşmek üzere.
2. Nerelisin?	b. İyiyim.
3. Görüşürüz.	c. Ankaralıyım.
4. Ne iş yapıyorsun?	ç. Ben öğrenciyim.
5. Merhaba!	d. Merhaba!

2. Doğru seçeneği işaretleyelim.

1. Ahmet:

Lale: İyiyim. Teşekkür ederim.

- Adınız ne?
- Merhaba!
- Nasılsın?

260. Şekil: İstanbul, Sayfa: 19

4.1.4.1.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından hatalı bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 10. sayfadaki “Aşağıdaki ifadeleri uygun resimlerle eşleştirelim” ifadesinde kullanılan resimler “fotoğraflar” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil fotoğraftır. Fotoğrafa “resim” demek yanlıştır ve bu durum Türkçede çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümlelerde/ metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Ancak 7. sayfada “Ünite” ismi “ÜNİTE 1” şeklinde yazılmıştır. Bu durum Türkçe tamlama kurallarına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Bazı istisnalar dışında: *Fatih Bey, Fatma Hanım...*) tamlamalarda *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelmelidir. Bu ifade “1. ÜNİTE/ Birinci Ünite” şeklinde yazılmalıydı.

4.1.4.1.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde kültür aktarımı için birçok unsur kullanılmıştır. Kalıp sözlerin öğretilmesi; İstanbul Kız Kulesi, Kapalıçarşı, Ayasofya, Ortaköy Camii gibi birçok mekâna ait fotoğrafların verilmesiyle kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

261. Şekil: İstanbul, Sayfa: 20

KALIP İFADELER

**Affedersiniz.
Afiyet olsun.
Bol şanslar.
Çok yaşa.
Geçmiş olsun.
Görüşürüz / Görüşmek üzere.
Güle güle.
Günaydın.
Hoş bulduk.
Hoş geldin.
Hoşça kal.
Lütfen.
Merhaba.
Özür dilerim.
Rica ederim.
Tamam.
Tebrikler.
Üzgünüm.**

262. Şekil: İstanbul, Sayfa: 7

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Dünyadaki çeşitli ülkelere ait fotoğrafların, kişilerin bölümde kullanılmasıyla evrensel değerler, kültürler yansıtılmak, verilmek istenmektedir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

BURASI NERESİ?

Haritaya bakalım. Ülkeleri örnekteki gibi yazalım.

Burası Türkiye

263. Şekil: İstanbul, Sayfa: 18

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.4.2 İkinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 8-20)

➤ **Konu:** Nerede?

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 37

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Sayıları söyleme,

Form doldurma,

Bulunma durumu;

var/yok, isim cümleleri, gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.4.2.1 Dil becerileri

• Dinleme

İkinci sayfadaki “Benim Odam” başlıklı etkinlikte, sayfada verilen 4 farklı odanın fotoğraflarına bakılarak DVD’deki ses kaydında odanın bulunmasına yönelik soruların cevaplanması, istenmiştir. Böylece odadaki eşyaların öğretilmesi hedeflenmiştir.

DİNLEME

11 4 Metni dinleyelim. Odayı bulalım.

BENİM ODAM

264. Şekil: İstanbul, Sayfa: 25

Yine aynı sayfadaki “Hazırlık Çalışması”nda “Resimlere bakalım. Soruları cevaplayalım.” Başlıklı etkinlikte “Burası neresi? Onlar kim/ne?” gibi sorulara sayfada verilen 6 fotoğrafa göre cevap verilmesi istenmiş. Bir önceki bölüm konularının tekrar edilmesi adına iyi tasarlanmıştır.

Yine aynı sayfadaki “Resimlerde neler var? Bakalım, işaretleyelim” başlıklı etkinlikte fotoğraftaki eşya adlarının öğrenilmesi istenmektedir.

29. Sayfadaki “Diyaloğu dinleyelim. Formdaki boşlukları dolduralım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kaydın dinlenmesini ve bu kayıttaki bilgilere göre sayfada verilen “Otel Formu”nun doldurulması istenmektedir. Form doldurma, temel bilgilerin öğrenilmesi istenmektedir.

33. Sayfadaki “Aşağıdaki sıfatları zıt ve olumsuz anlamlıları ile eşleştirelim” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen “Ben ve Arkadaşım” kayıttaki verilen sıfatların sayfadaki boşluklara yazılması istenmektedir. Türkçede yaygın olarak kullanılan sıfatların öğrenilmesi adına yararlı bir tasarım olduğu görülmektedir.

- **Okuma**

24. Sayfadaki “Kelimelere Bakalım. Kelimeleri Numaralarla Eşleştirelim” başlıklı okuma etkinliğinde sayfadaki fotoğraflarla altında yazılmış olan kelimelerin eşleştirilmesi istenmiştir.

24. Sayfadaki “Resimlere bakalım. Bir numara söyleyelim. Arkadaşımız eşyanın adını söylesin” başlıklı 2. etkinlikte verilen fotoğraf ve fotoğrafın yanındaki sorulara uygun cevapların söylenmesi istenmektedir.

28. Sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı etkinlikte “Magda ile Öğretmen” karşılıklı konuştuğu kısa diyalog vardır.

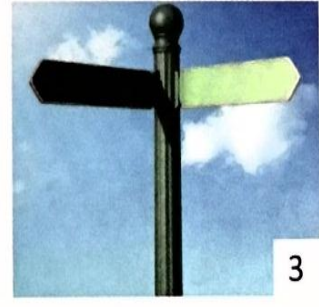
26.Sayfadaki “Nerede?” başlıklı hazırlık çalışmasında kaç, “ne kadar, kaç lira?” gibi kavramların öğrenilmesi için 5 farklı cümlede sorular sorulmuştur.

26. Sayfadaki “Aşağıdaki diyalogları okuyalım, fotoğraflarla eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 10 farklı fotoğrafla ilgili 27. sayfada kutucuklar içinde verilen cümlelerle eşleştirilme yapılması istenmiştir.

OKUMA

2 Aşağıdaki diyalogları okuyalım, fotoğraflarla eşleştirelim.

KAÇ?

265. Şekil: İstanbul, Sayfa: 26

Yirmi yedinci sayfadaki “Sayılar” bölümünde sıfırdan bir milyara kadar verilen sayıların öğretilmesi için tabloda bu sayılar gösterilmiştir. Sayıların ilk derslerde öğrenilmesi yabancı dil öğretiminde önemlidir.

30.Sayfadaki “Nerede?” başlıklı etkinlikte “neredesin, evdeyim, kimsin, değil” gibi kavramların kullanımına yönelik hazırlık çalışması vardır. Bu hazırlık çalışmasında “Aşağıdaki yerleri resimlerle eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 16 farklı mekâna ait fotoğrafların, sayfada verilen bu mekân isimlerinin bulunduğu kelimelerle eşleştirilmesi istenmiştir.

Yine aynı sayfada “Sizin semtinizde bu yerlerden hangileri var?” “Yukarıdaki yerlerde kimler var?” şekline öğrencilere sorular yöneltilerek onların bu kavramları öğrenmesi istenmektedir. Okuma-anlama etkinliğinin bu şekilde fotoğraflarla zenginleştirilmek istenmesi yerinde bir uygulamadır.

31. Sayfadaki “Diyalogları okuyalım. Kim konuşuyor? Resimleri altına yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 6 farklı fotoğraftaki kişilere bakılarak fotoğrafın altında bulunan diyalog metindeki isimlerin fotoğraf altındaki boşluğa yazılması istenmektedir.

31. Sayfadaki “Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım” başlıklı etkinlikte verilen 5 farklı cümlenin karşısındaki parantez için “D” ve “Y” yazılması istenmiştir. Yararlı bir uygulama, düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

34. Sayfadaki “Mağazalar” adlı okuma etkinliğinde sayfada dünyadaki çeşitli ülkelere ait mağazaların fotoğraflarıyla birlikte verilen metnin okunması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki soruların cevaplanmasıyla yararlı bir *okuma-anlama* çalışması düzenlenmiştir.

- **Konuşma**

27. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde metinde ve bir önceki bölümde geçen kavramlardan “nerede, neler var?” gibi yapıların öğrenilmesi adına 4 soru sorulmuş ve bu soruların cevaplanması istenmiştir. Konuların, öğrenilenlerin pekişmesi adına yararlı bir uygulamadır.

25. Sayfadaki “Konuşma” başlıklı etkinlikte sayfada verilen oda fotoğraflarının da yardımıyla “Sizin odanızda neler var? Anlatalım” başlığı altında öğrencilere soru sorulmuş ve kendi odaları hakkında konuşmaları istenmiştir.

29. Sayfadaki “Eşli çalışalım. Üç sayı söyleyelim. Arkadaşlarımız sayıları yazsın. Sonra kontrol edelim” başlıklı konuşma etkinliğinde sayıların öğrenilmesi istenmektedir. Sayıların öğrenilmesi adına yararlı yerinde bir uygulama olmuştur.

33. Sayfadaki “En yakın arkadaşınızı tanıtalım” başlıklı konuşma etkinliğinde “O kim? Kaç yaşında? Ne iş yapıyor? Nasıl bir insan?” gibi sorularla öğrencilerin konuşturulması düşünülmüştür. Sıfat/zamir konularının pekişmesi istenmektedir.

KONUŞMA

8 Eşli çalışalım. Üç sayı söyleyelim. Arkadaşımız sayıları yazsın. Sonra kontrol edelim.

266. Şekil: İstanbul, Sayfa: 29

Otuz dördüncü sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen sorular yardımıyla sınıftaki seçilen bir nesnenin öğrenciler tarafından tahmin edilmesine dayalı çok eğlenceli, yararlı bir uygulama yapılmıştır. Nesnelere öğrenme adına yararlı bir uygulama olmuştur.

- **Yazma**

25. Sayfadaki “Yukarıdaki resimlere bakalım. Odalarda neler var? Farklarını yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen 4 farklı odaya göre fotoğraftaki farklı nesnelere adlarının yazılması istenmiştir.

26. Sayfadaki “Resme bakalım. Resimde neler var? Sayı ile yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen cadde resmine bakılarak cadde üzerindeki sayıların boşluklara yazılması istenmiştir.

28. Sayfadaki “Sayıları rakamla yazalım” başlıklı etkinlikte verilen sayıların rakamla yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “cevapları yazalım” başlıklı etkinlikte verilen matematik işleminin (*yüz + seksen =*) yapılması istenmiştir. Sayıların öğrenilmesi yabancı dil öğretiminde öğrencilerin en çok bilmeleri gereken konulardandır.

29. Sayfadaki “Aşağıdaki formu kendimize göre dolduralım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen otel formunun doldurulması istenmektedir.

YAZMA

7 Aşağıdaki formu kendimize göre dolduralım.

ÖZDEMİR OTEL, İSTANBUL			
Adı:		Soyadı:	
Adres:			
Telefon no:		Geliş tarihi:	
Oda numarası:		Gün sayısı:	

267. Şekil: İstanbul, Sayfa: 30

Otuz üçüncü sayfadaki “Siz nasıl birisiniz?” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada tablo halinde verilen sıfatların yardımıyla öğrencilerin kendilerini tanıtmaları istenmektedir. Bununla ilgili öğrencilerin metin yazmaları istenmiştir. Bu yazma etkinliğindeki asıl amaç sıfatların öğretilmesidir.

- **Dil Bilgisi**

23. Sayfadaki “Bulunma Durumu (+DA)” ile ilgili olarak “Nerede?” başlıklı etkinlik kapsamında verilen 6 farklı etkinliğin yer aldığı soruların cevaplanması istenmektedir. Bulunma durumunun öğretilmesi hedeflenmiştir. Bulunma hâli, Türkçede çok sık kullanılan hâl eklerindedir. Yabancılara Türkçe öğretimi derslerinde ilk bölümlerde öğretilmesi gereken bir konudur.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım” başlıklı etkinlikte verilen 6 farklı cümledeki eksik yerlerin tamamlanması istenmektedir. Bulunma durumu ile ilgili bu alıştırmalar konunun anlaşılması, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

23. Sayfadaki “Resme bakalım. Örnekteki gibi sorular yazalım. Cevaplayalım.” Başlıklı etkinlikte verilen satırlara, *bulunma hâli eki* bulunan cümlelere yazılması istenmiştir. *Bulunma durum eklerinin* öğretilmesi istenmiştir.

24. Sayfadaki “Var, Yok” Başlıklı etkinlikte 17 farklı “var/yok”lu isim cümlesi verilmiştir. Aynı sayfadaki “Aşağıdaki resimlere bakalım. Sorulara cevap verelim” başlıklı etkinlikte bu kalıpların kullanımına yönelik fotoğraftan faydalanarak cümleler kurulması istenmektedir.

24. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikte 9 soru sorulmuş ve bu soruların altındaki boşluklara bulunma hali ile ilgili konunun pekişmesi için cevaplanması istenmiştir.

28. Sayfada “Kaçınıcı?” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sıra sayı sıfatlarının öğrenilmesine yönelik örnekler verilmiş ve 10 farklı soru sorulmuş, soruların cevaplarının örneklerdeki gibi boşluklara yazılması istenmiştir. *Sıra sayı sıfatlarının* öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

32. Sayfadaki “İsim Cümleleri” başlığı altında sayfada verilen tablo yardımıyla olumlu (Ben öğretmenim), olumsuz (Ben öğretmen değilim), olumlu soru (Ben öğretmen miyim?), olumsuz soru (Ben öğretmen değil miyim?) yapıları gösterilmiştir. İsim cümlelerinin öğrenilmesi hedeflenmiştir.

32. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada verilen 15 cümledeki boşluklara gerekli kelimelerin yazılması istenmektedir. Bu alıştırmada isim tabloda verilen isim cümlesi yapılarının anlaşılması pekişmesi için yerinde yararlı bir uygulama olmuştur. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 10 farklı sorunun cevaplanması istenmektedir. Bu sorularla, *isim cümlesi* yapılarının daha da pekişmesi hedeflenmiştir.

DİL BİLGİSİ				
İsim Cümleleri (Nominal Sentences)				
Sentences where the main verb is “to be” – e. g. I am here, you aren’t ill.				
	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	öğretmenim	öğretmen değilim	öğretmen miyim	öğretmen değil miyim
Sen	öğretmensin	öğretmen değilsin	öğretmen misin	öğretmen değil misin
O	öğretmen	öğretmen değil	öğretmen mi	öğretmen değil mi
Biz	öğretmeniz	öğretmen değiliz	öğretmen miyiz	öğretmen değil miyiz
Siz	öğretmensiniz	öğretmen değilsiniz	öğretmen misiniz	öğretmen değil misiniz
Onlar	öğretmen(ler)	öğretmen değil(ler)	öğretmen(ler) mi	öğretmen değil(ler) mi

268. Şekil: İstanbul, Sayfa: 32

34. Sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 9 kelime ile ilgili olarak kelimelerin isim, sıfat, zamir mi oldukları sorulmaktadır. Zamirlerin öğrenilmesi adına yararlı yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.4.2.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik ve seslendirme bakımından kaliteli bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ancak daha çok *dinlemeye* yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtlarla etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretimi için önemlidir.

4.1.4.2.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 101. tabloda gösterilmektedir.

101. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe yer verilerek bütün teknikler başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır.

5 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Aslı çok yoğun. ()
2. Ali hasta. ()
3. Ayşe okulda değil. ()
4. Mehmet ve Aslı işte. ()
5. Ali ve Mine Taksim'deler. ()

Otuz beşinci sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen çoktan seçmeli sorular, D/Y soruları, kelimelerin zıt anlamlarını bulmaya yönelik etkinlik, bölümde ele alınan konuların tekrar edilmesi, pekişmesi adına yerinde, öğrenciler için yararlı bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

Yine bu sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği etkinliğin olmasının başarılı bir düzenlemedir. Öğrenciler bu değerlendirme ile öğrendiklerini veya öğrenemedikleri konuları değerlendirebilmektedir.

6. Sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında bölümde geçen kelimelerin *dizin halinde* verilmesinin de doğru, yararlı bir uygulamaya, düzenleme olduğunu söylemek mümkündür. Kelime listesine bakıldığında, yabancı öğrencilerin günlük hayatta en çok ihtiyaç duyabilecekleri kelimeler olduğu görülmektedir.

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

aç	dosya
açık	durak
adres	duvar
akşam	düzenli
alışveriş	eczacı
alışveriş merkezi	eğlenceli
alt	eksi
anahtar	evli
artı	fakir
ay	fark
banka	fırın
bekâr	gazete

270. Şekil: İstanbul, Sayfa: 36

4.1.4.2.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 30. sayfadaki “Aşağıdaki yerleri resimlerle eşleştirelim” ifadesinde kullanılan *resimler* kelimesi, “fotoğraflar” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü burada verilen “resim” değil, fotoğraftır. Fotoğrafa *resim* demek yanlıştır. Fotoğrafa *resim* denilmesi Türkçede çok sıkça yapılan dil yanlışıdır.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümle ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata tespit edilmemiştir. Ancak 21. sayfada “ünite” adı “ÜNİTE 2” şeklinde yazılmıştır. Bu durum Türkçe tamlama kurallarına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Birkaç istisna dışında: *Mehmet Bey, Naciye Hanım...*) tamlamalarda *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelmelidir. Kısaca bu ifade, “2. ÜNİTE” şeklinde yazılmalıydı.

4.1.4.2.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde kültür aktarımı için bazı fotoğraflar kullanılmıştır: İstanbul’daki Sultan Ahmet Camii, Beyoğlu, Orta Köy Camii fotoğraflarıyla kültür aktarımı yapılmak istenmektedir.

271. Şekil: İstanbul, Sayfa: 33

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde, dünyadaki değişik ülkelere, farklı toplumlara ait kişilerin fotoğraflarının verilmesiyle, evrensel değerler yansıtmak istenmiştir. Her bölümün sonunda “Kültürden Kültüre” adlı başlık adı altında verilen bilgilerle, Evrensel-insani değerler öne çıkarılmak istenmiştir. Kitap bu yönüyle başarılı ve iyi tasarlanmıştır.

272. Şekil: İstanbul, Sayfa: 34

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.4.3 Üçüncü bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 37-50)

- **Konu:** Ne Yapıyorsun?
- **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 38
- **Hedeflenen Kazanımlar:**

Günlük hayatı anlatma,

Boş zamanları değerlendirme,

İstekleri ifade etme,

Şimdiki zaman; yönelme durumu (+A)

Uzaklaşma durumu (+DAn)

“–mAk istemek” gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.4.3.1 Dil becerileri

• Dinleme

Kırk birinci sayfadaki “Tanışma” isimli dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt ile ilgili Serpil ve Nihat’ın yer aldığı kurmaca metin verilmiş. Bu metinle ilgili “Metni dinleyelim. Doğru kelimeyi seçelim” başlıklı etkinlikle sayfada verilen dört farklı ifadeden doğru olanların işaretlenmesi istenmiştir. Yine aynı etkinlik kapsamında “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız” başlıklı etkinlikte, sorulan 5 sorunun cevaplanması ve cevapların da soruların altındaki boşluklara yazılması istenmektedir.

DİNLEME

TANIŞMA

9 **7** **Metni dinleyelim. Doğru kelimeyi seçelim.**

1. Serpil ile Nihat aynı iş yerinde çalışıyor / çalışmıyor.
2. Nihat ekonomi / hukuk okuyor.
3. Anna İngilizce / Türkçe öğreniyor.
4. Nihat hafta içi / hafta sonu çalışıyor.

10 **Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.**

1. Anna Nihat’ı tanıyor mu?
.....
2. Nihat hafta sonu nerede çalışıyor?
.....
3. Nihat hafta içi ne yapıyor?
.....
4. Anna İstanbul’u seviyor mu?
.....
5. Anna İstanbul’da neler yapıyor?
.....

273. Şekil: İstanbul, Sayfa: 41

45. Sayfadaki “Günlük Hayat” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlemesi ve dinlenen bu kayıtla ilgili olarak sayfada verilen metindeki boşlukların doldurulması istenmektedir. Şimdiki zaman yapılarının öğrenilmesi adına yararlı bir dinleme etkinliği olduğunu söylemek mümkündür.

46. Sayfadaki “İstanbul’da Geziyorum” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen şimdiki zaman fiilleriyle oluşturulmuş cümlelerin okunması istenmektedir.

47. Sayfadaki “İstekler” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD kaydındaki metne göre sayfada “Metinleri dinleyelim. Nerede konuşuyorlar? Resimleri sıralayalım” başlığı altında verilen fotoğrafların sıralanması istenmektedir. Sıralamanın aynı sayfadaki tablo üzerinde yapılması istenmektedir. Yerinde bir uygulama, düzenleme olduğu görülmektedir.

- **Okuma**

38. Sayfadaki “Ne Yapıyorsun?” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen 11 farklı fotoğraflara bakılarak fotoğraftaki kişilerin ne yaptıkları sorulmaktadır. Hazırlık çalışmasında ise “Resimlere bakalım. Aşağıdakilerden Hangilerini Yapıyoruz?” başlıklı etkinlikte öğrencilerin ne yaptıkları sorulmaktadır. Ayrıca aynı sayfadaki günün zaman dilimini gösteren tabloya göre üç cümle yazılması istenmektedir. *Şimdiki zaman* cümle yapılarının öğrenilmesi istenmektedir.

39. Sayfadaki “Bir Günüm” başlıklı etkinlikte dört farklı kişiye ait fotoğraf verilmiş ve fotoğrafın yanında bu kişilerin günlük aktivitelerinin yer aldığı paragraf sorulmuştur. Bu paragraflara göre aynı sayfada sorulan 4 sorunun cevaplanması istenmiştir. Aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları metne göre uygun kişilerle dolduralım” başlıklı etkinlikte verilen 6 cümledeki boşlukların doldurulması istenmektedir. Metnin anlaşılması adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

42. Sayfadaki “Boş Zamanlarım” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen 15 farklı fotoğraftaki kişilere bakılarak onların neler yaptıklarını 1. etkinlikteki 15 farklı cümlede bulunan boşlukları doldurmaları/yazmaları istenmektedir. Hem okuma hem yazma etkinliğinin bir arada bulunduğu bu düzenlemenin de öğrenciler için yerinde, yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

43. Sayfadaki “Sosyal Gruplar” başlıklı okuma etkinliğinde dört tablo içindeki paragraflarda çeşitli sosyal gruplar (gezi kulübü, spor kulübü...) hakkında bilgilendirici metin vardır. Bu metinlerin okunması ile yine aynı sayfada verilen

“Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım” başlıklı etkinlikte verilen 6 cümledeki boşluklara uygun kelimelerin yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri hangi kulüpteki kişiler söylüyor? Yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 8 cümleye bakılarak bu cümlelerin hangi kulüp üyesine ait olduğu sorulmaktadır.

46. Sayfadaki “Hafta Sonu Ne Yapıyorsun?” başlıklı diyalog metnin okunması ve bu metinle ilgili metnin altında verilen “Aşağıdaki cümleleri metne göre düzeltelim. Neden yanlış? Söyleyelim” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümledeki yanlışların bulunması istenmektedir. Aynı sayfadaki diğer etkinlikte ise “Diyaloğu anlatalım” başlığı altında metinde geçen diyalogun anlatılması istenmektedir. Hem okuma hem konuşma etkinliğinin iç içe olduğu bu uygulamanın yerinde yararlı olduğunu söylemek mümkündür.

48. Sayfadaki “Öğrenciler” Başlıklı kurmaca metinde dünyanın değişik ülkelerindeki öğrenciler hakkında bilgi veren 3 farklı paragraf vardır. Bu metinle ilgili “Sizin ülkenizde öğrenciler nerede kalıyor? Konuşalım” sorusu sorularak Konuşma etkinliği yapılmak istenmiştir.

• **Konuşma**

39. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde “Sizin ülkenizde insanlar her gün neler yapıyor?” sorusu sorularak, bu soru ile ilgili öğrencilerin konuşması istenmiştir.

5 Aşağıdaki boşlukları metne göre uygun kişilerle dolduralım.

1. spor yapıyor.
2. arkadaşlarıyla okula gidiyor.
3. akşam çalışıyor.
4. öğlen işten çıkıyor.
5. ve çalışmıyor.
6. ve her sabah erken kalkıyor.

YA SİZ?

Sizin ülkenizde insanlar her gün neler yapıyor?

274. Şekil: İstanbul, Sayfa: 39

Kırk üçüncü sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde “Bu kulüplerden hangisi size en uygun? Neden?” başlıklı soru ile aynı sayfada geçen kulüplerle ilgili öğrencilerin konuşması istenmiştir. Konuşma etkinliği için iyi düşünülmüş bir uygulamadır.

41. Sayfadaki “Bir sınıf arkadaşımıza aşağıdaki kelimeler ile en yakın arkadaşı hakkında 5 soru soralım. Sonra arkadaşımızın cevaplarını söyleyelim” başlıklı konuşma etkinliğinde aynı sayfada tablo içinde verilen kelimeler yardımıyla öğrencilerin konuşması istenmektedir.

KONUŞMA

12 Bir sınıf arkadaşımıza aşağıdaki kelimeler ile en yakın arkadaşı hakkında 5 soru soralım. Sonra arkadaşımızın cevaplarını söyleyelim.

oturmak çalışmak okumak
hafta içi hafta sonu boş zaman

275. Şekil: İstanbul, Sayfa: 41

Kırk beşinci sayfadaki “Cümleleri okuyalım. Hangisi kendimiz için doğru? “Evet” veya “hayır” yazalım. Arkadaşımıza soralım. Hangi cevapları aynı veya farklı söyleyelim.” Başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen cümlelerle ilgili olarak konuşma yapılması istenmektedir. Yararlı bir uygulama olmuştur. Yine aynı etkinlik kapsamında sayfada verilen tablodaki “Kitaplar, filmler; yiyecekler; müzik” gibi başlık altında toplanmış olan tablodaki ifadelerin karşısındaki boşluğa “Evet” ya da “Hayır”lardan birinin yazılması istenmektedir.

46. Sayfadaki “Hazırlık Çalışmaları”nda “İnsanlar aşağıdaki yerlerde neler yapıyorlar? Söyleyelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 4 farklı fotoğrafa bakılarak öğrencilerin konuşması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Siz bu yerler gidiyor musunuz?” Aşağıdaki kelimeler ile örnekteki gibi cevap verelim.” Başlığı

altında verilen kelimeler ile (*sık sık, hiç, her ay, her hafta, genellikle*) cevap vermeleri istenmiştir. Zaman kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

46. Sayfadaki diyalog metnine göre “Ya Siz?” başlıklı soru öğrencilere yöneltilmiş hafta sonu ne yapmak istedikleri sorularak öğrencilerin bu konu hakkında konuşmaları istenmiştir.

47. Sayfadaki “Planlarımız hakkında konuşalım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen durumlarla ilgili öğrencilerin konuşması istenmektedir. “Dersten sonra ne yapmak istiyorsun?” gibi konular hakkında öğrenciler konuşturulmak istenmiştir.

• Yazma

41. Sayfadaki “Bir günde neler yapıyorsunuz? Yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde öğrencilerin bir günde neler yaptıklarını yazmaları istenmiştir. Öğrenilen kavram, kelime vd. unsurların pekişmesi adına yararlı bir uygulama olabileceği anlaşılmaktadır.

43. Sayfadaki “Aşağıdaki kulüplerden birini seçelim veya yeni bir kulüp kuralım. Kulüpte neler yapıyoruz? Yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen “Eğlence kulübü, Araba kulübü, Türkçe kulübü, Okuma kulübü” gibi başlıklar altında yazı etkinliği düzenlenmiştir.

45. Sayfada “Sizin hobileriniz nelerdir? Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz? Yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde öğrencilerin hobilerini yazmaları istenmektedir. Konunun tamamlanması, daha da pekişmesi adına etkinliğin yararlı olabileceğini söylemek mümkündür.

YAZMA

11 Sizin hobileriniz nelerdir? Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz? Yazalım.

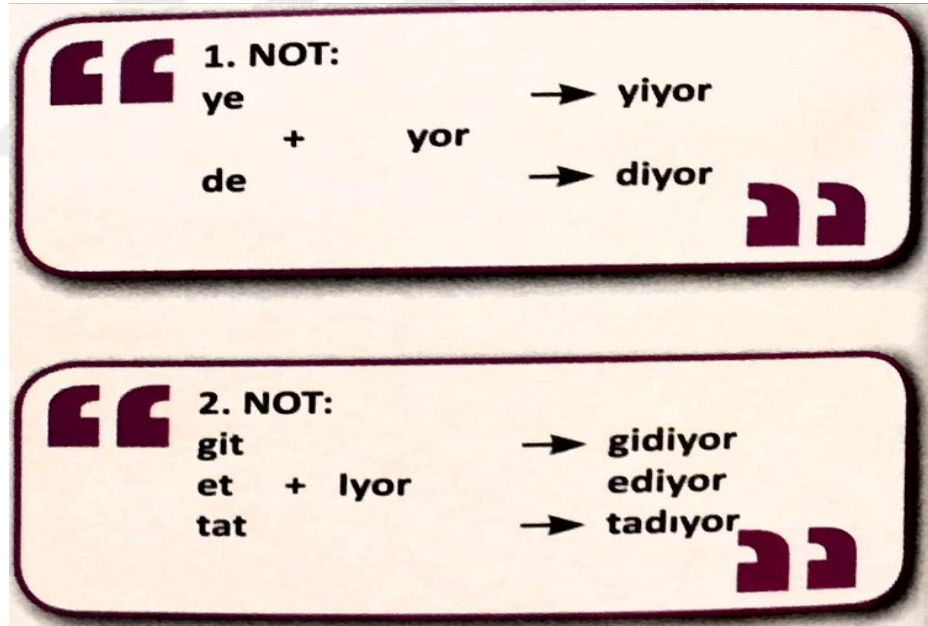
276. Şekil: İstanbul, Sayfa: 45

47. Sayfadaki “Aşağıdaki kişilerin birini seçelim. Arkadaşımızla diyalog yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen “garson/ müşteri; biletçi/ yolcu; memur/ müşteri; memur/ öğrenci” arasında diyalog metni yazılması istenmektedir.

48. Sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte öğrencilerin bir kâğıda kendileri hakkında bilgiler yazması istenmekte ve bu kâğıdı öğretmene verip öğretmenin o öğrenciyi tahmin etmesine dayalı etkinlik düzenlenmiştir.

• **Dil Bilgisi**

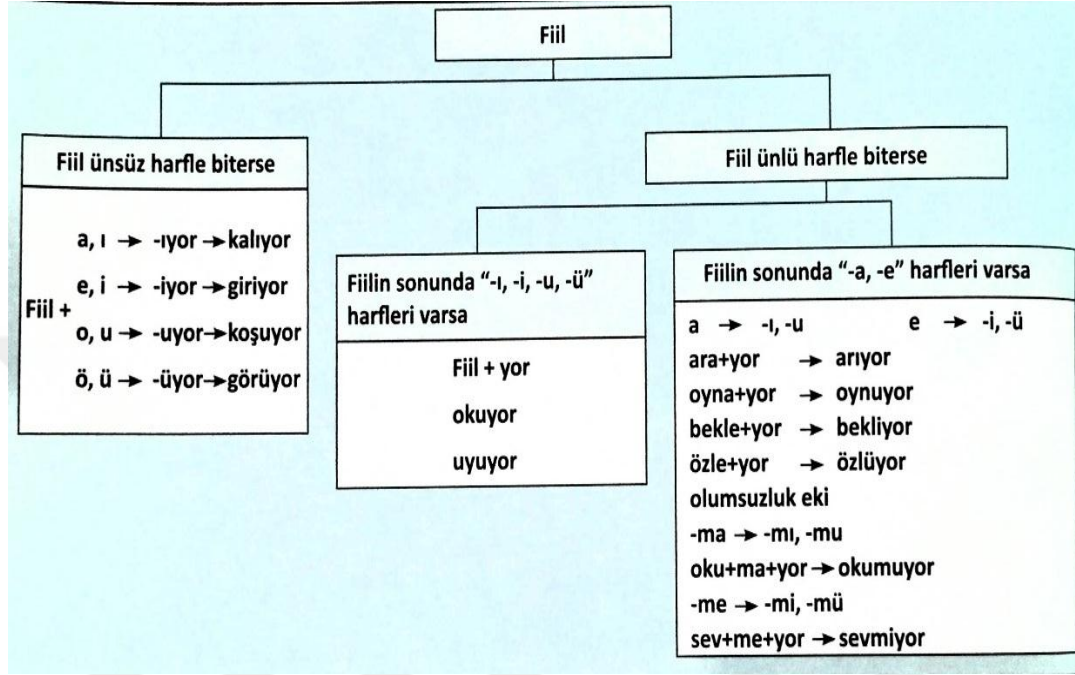
40. Sayfadaki “Şimdiki zaman” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde şimdiki zaman fiil çekimlerinin yer aldığı bir *kavram haritası* verilmiş. Kavram haritasında ve tabloda verilen örneklerle şahıslara göre şimdiki zaman çekiminin olumlu, olumsuz, olumlu soru, olumsuz soru biçimleri gösterilmiştir. Ayrıca *şimdiki zaman eki* ile birlikte Türkçedeki *ses olayları* da ilave bilgi ile açıklanmıştır. Yararlı, yerinde bir uygulama olabileceği görülmektedir.

277. Şekil: İstanbul, Sayfa: 40

Kırk birinci sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım” başlığı altında 15 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların şimdiki zaman fiilleriyle doldurulması istenmiştir.

Aynı sayfadaki 7. ve 8. etkinlikte şimdiki zaman yapılarının daha iyi kavranması anlaşılması için cümleler verilmiş cümlelerdeki boşlukların tamamlanması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olabileceğini söylemek mümkündür.

278. Şekil: İstanbul, Sayfa: 40

Kırk dördüncü sayfadaki “Yönelme Durumu” başlığı altında yönelme durum eki hakkında bilgi vardır. Ayrıca yönelme eklerinin ünlü uyumlarına göre aldığı değişikliği içeren tablo bulunmaktadır. Yine aynı sayfada bu ekin (yönelme durum ekleri) kullanımına yönelik 5. 6. 7. etkinliklerde sorulan sorularla bu ekin daha iyi anlaşılması istenmektedir.

44. Sayfadaki “Uzaklaşma Durumu” başlığı altında uzaklaşma durum eki hakkında bilgi vardır ve bu ekle ilgili ünlü değişmelerini gösteren tablo bulunmaktadır. Bu ekin kullanımına yönelik aynı sayfada 5. 6. 7. etkinliklerde sorulan sorularla bu ekin daha iyi anlaşılması istenmektedir.

45. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları ad durum ekleri ile dolduralım, uygun fiillerle eşleştirelim” başlığı altında verilen 9 cümledeki boşlukların uygun fiillerle tamamlanması istenmektedir. Şimdiki zaman yapılarının pekişmesi için yerinde düzenlenmiş bir uygulama olduğu görülmektedir.

47. Sayfadaki “-mAk istemek” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde dilimizde çok kullandığımız yapının öğretilmesi istenmiş. Bununla ilgili olarak örnek verilmiş ve örneğin altında “Aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi tamamlayalım” başlıklı 5. Etkinlikte verilen 9 cümledeki boş bırakılan yerlerin yazılması istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri “-mAk iste-“ yapısı ile tamamlayalım” başlığı altında verilen 7 cümlenin altındaki boşluklara bu yapıyla kurulmuş cümlelerin yazılması istenmiştir. Bu yapının öğrenilmesi adına yararlı uygulama olabileceği görülmektedir.

48. Sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde “-A-bilmek” fiil yapılarının (birleşik zamanlı fiil fiillerinden yeterlilik fiili) öğretilmesi hedeflenmiştir. “İzin” ve “Rica” başlığı altında toplanan bu fiillerle ilgili örnekler verilerek konunun açıklaması yapılmıştır. Bununla ilgili olarak “Boşlukları dolduralım” başlığı altında verilen 5 cümledeki boşlukların bu fiille yazılması istenmektedir. Konunun daha da pekişmesi amaçlanmıştır.

4.1.4.3.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik ve seslendirme olarak kaliteli bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ancak dinlemeye yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtlarla etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması gerekirdi. Yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği için video kayıtlarına ihtiyaç vardır. *İstanbul* kitabında izleme etkinliği için düzenleme bulunmamaktadır.

4.1.4.3.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 102. tabloda gösterilmektedir.

102. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları	✓	
Evet/Hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümdeki 48. sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte öğrencilerin bir kâğıda kendileri hakkında bilgiler yazması istenmekte ve bu kâğıdı öğretmene verip öğretmenin o öğrenciyi tahmin etmesine dayanan yazma etkinliği çok yararlı ve güzel düşünülmüş bir uygulamadır. Ölçme değerlendirme etkinliklerinin bu şekilde düzenlenmesi, çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. 49. Sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen “Metni uygun ad durum ekleri ve şimdiki zaman eki ile dolduralım” başlığı altında verilen metindeki boşluklara hâl ekleri ile ilgili yapıların yazılması istenmektedir. Bölümde ele alınan konuların tekrar edilmesi, pekişmesi adına yerinde yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Metni uygun ad durum ekleri ve şimdiki zaman eki ile dolduralım.

Rıza Bey bir doktor. O İzmir' yaşa..... . O hafta içi 06.00' kalkıyor. O çık..... . 08.00'da iş..... başla..... . 13.00'da öğle yemeği yiyor. 18.00'da Ev..... yemek yiyor, gazete oku....., televizyon izle..... . Saat 23.30'da Rıza Bey ve eşi hafta sonları dışarı..... çık..... . Onlar sinema..... git.

2. Aşağıdaki boşlukları uygun fiillerle dolduralım.

1. Sabah 07.00'da k..... .
2. 07.30'da kahvaltı e..... .
3. 08.30'da evden ç..... .
4. 09.00'da ofiste ç..... .
5. 13.00'da yemek y..... .
6. 17.30'da işten ç..... .
7. 18.00'da eve g..... .
8. 23.30'da y..... .

279. Şekil: İstanbul, Sayfa: 49

Yine bu sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları uygun fiillerle dolduralım” başlığı altında verilen 8 cümledeki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmektedir.

Yine bu sayfadaki “Cümlelere uygun fiilleri seçelim” başlıklı etkinlikte verilen 9 cümleye uygun fiillerin getirilmesi istenmektedir. Bölüm içinde işlenen konuların pekişmesi amaçlanmıştır.

Yine bu sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği etkinliğin olması da başarılı bir şekilde tasarlanmıştır.

50. Sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında bölümde geçen kelimelerin *dizin halinde* verilmesi de doğru, yararlı bir uygulama olduğunu göstermektedir. Burada kelimeler; *isimler, fiiller, kalıp ifadeler* başlıkları altında, ayrı ayrı sıralanmaktadır.

KALIP İFADELER

bol bol

inşallah

280. Şekil: İstanbul, Sayfa: 50

4.1.4.3.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz örnek oluşturacak bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 47. sayfadaki “İstekler” başlıklı dinleme etkinliğinde geçen “Metinleri dinleyelim. Nerede konuşuyorlar? Resimleri sıralayalım” ifadesinde kullanılan *resimler* kelimesi “fotoğraflar” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil fotoğraftır. Fotoğrafa “resim” demek yanlıştır. Fotoğrafa “resim” denilmesi Türkçede çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümle ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Ancak 37. sayfada “ünite” adı “ÜNİTE 3” şeklinde yazılmıştır. Bu durum Türkçe tamlama kuralına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Birkaç istisna dışında: *Ramiz Bey, Fatma Hanım...*) tamlamalarda *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelmelidir. Dolayısıyla bu ifade “3. ÜNİTE” şeklinde yazılmalıydı. Bu tür kullanımların, yabancı dillerin etkisiyle çok yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

ÜNİTE 3

281. Şekil: İstanbul, Sayfa: 37

4.1.4.3.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde kültür aktarımı için bazı fotoğraflar kullanılmıştır. İstanbul'daki Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ile birlikte *Boğaziçi* fotoğrafıyla ve bazı kalıp ifadelerin verilmesi ile kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

282. Şekil: İstanbul, Sayfa: 37

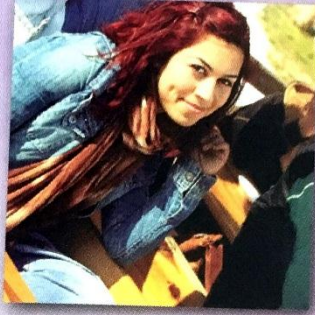
• Evrensel-İnsani Değerlere Uyum

Evrensel-insani değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. Dünyadaki değişik ülkelere ait fotoğrafların, kişilerin bölümde kullanılması ile evrensel değerler yansıtmak istenmiştir. Özellikle “Kültürden Kültüre” adlı 48. sayfadaki düzenleme evrensel kültürün tanıtımı adına iyi düşünülmüş bir tasarım olarak görülebilir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

ÖĞRENCİLER

Ben Ankara'da oturuyorum. Üniversiteyi de burada okuyorum. Annem ve babamla aynı evde yaşıyorum. Türkiye'de bazı öğrenciler ailelerinden uzak şehirlerde okuyorlar. Onlar genellikle yurtdışı veya arkadaşları ile evde kalıyorlar.

283. Şekil: İstanbul, Sayfa: 48

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.4.4 Dördüncü bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 51-66)

➤ **Konu:** Benim Dünyam

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 37

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Aileleri tanıma,

Milliyet, dil, ülke adlarını tanıma,

Sahiplik belirtme,

İyelik ekleri, “kendi” dönüşlülük zamiri, belirme durum eki (+I) gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.4.4.1 Dil becerileri

• Dinleme

54. Sayfadaki “Zehra Hanım’ın Torunları” isimli dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıta; “Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikle sayfada verilen 5 farklı sorunun cevaplanması istenmektedir. Yine aynı etkinlik kapsamında “Metni Dinleyelim ve Bu Kişiler Zehra Hanım’ın Nesi Oluyor? Yazalım” başlığı altında “Suna, Mesut, Derya, Ömer, Dilek”in Zehra Hanım’ın nesi oldukları sorulmaktadır. Cevapların isimlerin karşısında bulunan boşluklara yazılması istenmektedir. Akrabalık isimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olabileceği görülmektedir.

284. Şekil: İstanbul, Sayfa: 54

63. Sayfadaki “Ailemi Özlüyorum” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlemesi ve dinlenen bu kayıtle ilgili olarak “Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım” başlıklı paragrafta boş bırakılan yerlerin uygun kelimelerle doldurulması istenmektedir. Aile kavramlarının öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

- **Okuma**

Elli ikinci sayfadaki “Ailem” başlıklı hazırlık çalışması ile bölüm başlamaktadır. “Aşağıdaki kelimeleri resimdeki boşluklara yerleştirelim” başlığı altında sayfada verilen aile fotoğrafına, “anne, baba, babaanne, dede, abla” gibi kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir.

285. Şekil: İstanbul, Sayfa: 52

Elli ikinci sayfadaki “Benim Ailem” başlıklı okuma metni ile fotoğraflarla birlikte verilen kutucukların içinde paragrafların okunması ve böylece aile kavramlarının öğrenilmesi istenmiştir. Aile kavramları, Türk aile yapısı ve akrabalık isimlerinin zenginliği verilmek istenmiştir.

53. Sayfadaki “Yukarıdaki metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise “D” yanlış ise “Y” koyalım sorusuyla sayfada verilen 5 cümlenin karşısındaki parantez içine “D” veya “Y” yazılması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleler gibi cümleler kuralım.” Başlıklı etkinlikte sayfada 8 satır şeklinde verilen isimlerin karşısındaki boşluğa uygun cümlelerin yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Bu cümleleri kim söylüyor? Tahmin edelim ve yazalım” başlıklı etkinlikte verilen 10 cümlenin karşısındaki boşluğa cümleyi söyleyen kişinin yazılması istenmektedir.

56. Sayfadaki “Benim Dünyam” başlıklı hazırlık çalışmasında “Arkadaşlarım” adı altında verilen milliyet, uyruk vd. kavramların öğrenilmesi ile derse başlanmak istenmektedir. Hazırlık çalışmasında “Aşağıdaki resimlere bakalım. Arkadaşlık türlerini yazalım.” Başlıklı etkinlikte sayfada verilen beş farklı fotoğraf ve fotoğrafın üzerindeki arkadaşlıklarla ilgili (ev arkadaşı, mektup arkadaşı, iş arkadaşı, sınıf arkadaşı, çocukluk arkadaşı) kavramların arkadaşlık, türlerinin yazılması istenmektedir. Aynı sayfadaki “Benim Sınıfım” başlıklı kurmaca metnin okunması ve bu metinle ilgili olarak 57. sayfada verilen “Metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise “D” yanlış ise “Y” koyalım” başlığı altında beş cümle verilmiş ve cümlelerin karşısındaki parantez işareti içine D/Y’lerden uygun olanların yazılması istenmiştir.

57. Sayfadaki “Bu cümleleri kim söylüyor? Tahmin edelim ve yazalım” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümlenin kime ait olabileceği sorulmakta ve cümlelerin karşısındaki parantez içindeki boşluğa yazılması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikte 3 soru sorulmuş ve bu 3 sorunun cevaplarının boşluklara yazılması istenmiştir.

57. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları metne göre tamamlayalım ve örnekteki gibi cümleler kuralım.” Başlıklı etkinlikte sayfada tablo şeklinde verilen; isim, ülke, milliyet, dil başlıkları altında bulunan boşlukların metne göre cevaplanması istenmektedir.

59. Sayfadaki “Benim Dünyam” başlıklı etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri resimlerle eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 farklı kişiye ait fotoğraflara bakılarak fotoğrafların üzerindeki cümlelerle eşleştirme yapılması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Sevgili Ailem” başlıklı e-posta şeklinde düzenlenmiş kurmaca metnin okunması ve bu metin ile ilgili 60. sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım” başlığı altında, sayfada sorulan 5 farklı sorunun cevaplanması istenmektedir. Yine 60. Sayfadaki “Metne göre aşağıdaki cümlelerle doğru ise “D”

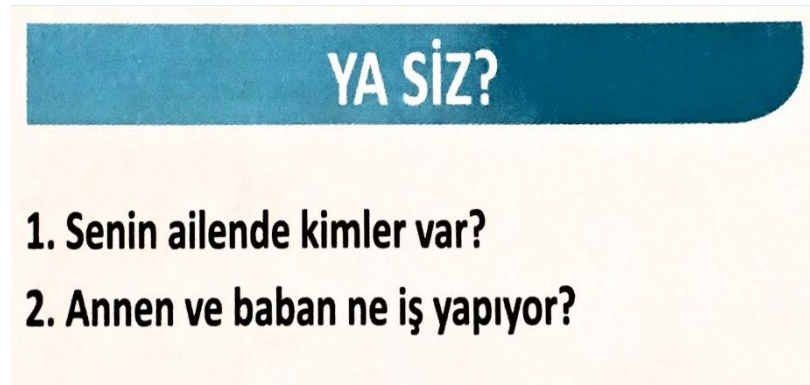
yanlış ise “Y” koyalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 7 cümlenin karşısındaki ayraç içindeki boşluklara D/Y işaretlerinden uygun olanların yazılması istenmiştir.

60. Sayfadaki “Metinde hangi soruların cevapları var? İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 sorunun karşısına doğru olanların işaretlenmesi istenmiştir. Konunun, metnin daha iyi anlaşılması adına yapılan bütün bu etkinliklerin pekiştirici, öğretici olduğu görülmektedir.

64. Sayfadaki “Kültürden Kültüre” başlığı altında sayfada verilen farklı ülkelerden; “Aiko, Jhon, Mehmet” hakkında fotoğraflarının yanında bu kişiler ait bilgiler vardır. Bu bilgiler doğrultusunda yanda sorulan “ Yukarıdaki metinleri okuyalım. Metne göre aşağıdaki cümlelere doğru ise “D” yanlış ise “Y” koyalım” başlığı altında 6 soru sorulmuş ve karşısındaki parantez işareti içine D/Y’lerden uygun olanların yazılması istenmiştir. Yine aynı etkinlik içinde sayfada “Sizin ülkenizde büyük aile mi yoksa küçük aile mi daha yaygın? Sizin ülkenizde genellikle bir ailenin kaç çocuğu var?” sorusu sorularak öğrencilerin bu konuda konuşması istenmiştir. Aile kavramlarının pekişmesi adına yararlı bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

- **Konuşma**

53. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı *konuşma* etkinliğinde, öğrencilere yönelik soru sorulmuş, onların da sorulara uygun cevaplar vermeleri istenmiştir. Ayrıca konuyla ilgili konuşmaları istenmiştir.

286. Şekil: İstanbul, Sayfa: 53

55. Sayfadaki “Aşağıdaki resimlere bakalım. Bir resim seçelim. Bu resmi bir arkadaşımıza anlatalım. “hangi resim?” diye soralım” başlıklı konuşma etkinliğinde verilen 12 farklı durumu anlatan fotoğraflara bakılarak fotoğraftaki kişilerin anlatılması istenmektedir. Aile kavramlarının pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

57. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde “Siz nerelisiniz ve hangi dili konuşuyorsunuz? Sizin en yakın arkadaşlarınız kimler? Sizin arkadaşlarınız nereli ve hangi dili konuşuyorlar?” gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin bu konuda konuşması istenmiştir.

58. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları arkadaşlarımıza soralım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen 5 farklı soru ile ilgili öğrencilerin konuşması istenmektedir.

60. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde sorulan 5 sorunun cevaplanması ve bunun üzerine konuşulması istenmektedir. “Bu kulüplerden hangisi size en uygun? Neden?” başlıklı soru ile aynı sayfada geçen kulüpler hakkında öğrencilerin konuşması/konuşturulması istenmiştir.

63. Sayfadaki “Ailemizden uzata yaşamının olumlu ve olumsuz yönlerini önce yazalım sonra anlatalım” başlığı altında yazma/konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

- **Yazma**

53. Sayfadaki “1. Senin ailende kimler var? 2. Annen ve baban ne iş yapıyor?” başlıklı yazma etkinliğinde öğrencilere ailesi ile ilgili yazı yazmaları istenmiştir. Aile kavramlarının öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

55. Sayfada “Aşağıdaki kelimeleri kullanalım ve ailemizi tanıtalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen; anne, baba, kız kardeş, erkek kardeş, ağabey, amca, dayı, teyze, hala, babaanne, anneanne, dede gibi *akrabalık isimleri* kullanılarak yazma çalışması yapılmak istenmiştir. Konu seçiminin yerinde, öğrenciyi motive edici olduğu görülmektedir.

YAZMA

12 Aşağıdaki kelimeleri kullanalım ve ailemizi tanıtalım.

anne baba kız kardeş erkek kardeş ağabey amca
dayı teyze hala babaanne anneanne dede

287. Şekil: İstanbul, Sayfa: 53

58. Sayfadaki “Aşağıdaki formu kendimize göre dolduralım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen formun öğrenciler tarafından doldurulması/yazılması istenmektedir.

60. Sayfadaki “Aşağıdaki e-posta adreslerini söyleyelim ve kendimizle ilgili soruları cevaplayalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen e-posta adreslerinden yola çıkılarak öğrencilerin kendilerine ait e-posta adreslerini yazmaları istenmektedir.

63. Sayfadaki “Ailemize bir e-posta yazalım. İstanbul’da neler yapıyoruz? Anlatalım. İstanbul’daki arkadaşlarımızı ailemize tanıtalım” başlığı altında öğrencilerden bir e-posta örneği yazmaları istenmiş. Konu seçimi bakımından yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

64. Sayfadaki “Eğelenelim Öğrenelim” başlığı altında sayfada verilen 13 farklı fotoğraflarla ilgili olarak bulmaca verilmiş ve bulmacalara bu fotoğrafların yazılması istenmiştir.

• Dil Bilgisi

53. Sayfadaki “İyelik Ekleri” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde iyelik eklerinin yer aldığı bir kavram haritası tablo şeklinde verilmiş. Tabloda verilen örneklerle şahıslara göre iyelik eklerinin çekimi örneklerle gösterilmiştir.

DİL BİLGİSİ

İyelik Ekleri (Possessive Suffixes)

Bir varlığın kimin olduğunu; kime, neye ait olduğunu bildirir.

These suffixes indicate to whom the object belongs, by whom it is owned or possessed. Unlike English, the object also takes a suffix that indicates possession.

Ben-im	baba-m anahtar-ım	anne-m ev-im	manto-m kol-um	ütü-m köy-üm
Sen-in	baba-n anahtar-ın	anne-n ev-in	manto-n kol-un	ütü-n köy-ün
O-nun	baba-sı anahtar-ı	anne-si ev-i	manto-su kol-u	ütü-sü köy-ü
Biz-im	baba-mız anahtar-ımız	anne-miz ev-imiz	manto-muz kol-umuz	ütü-müz köy-ümüz
Siz-in	baba-nız anahtar-ınız	anne-niz ev-iniz	manto-nuz kol-unuz	ütü-nüz köy-ünüz
Onlar-ın	baba-ları (sı) anahtar- ları (ı)	anne-leri (si) ev-leri (i)	manto-ları (su) kol-ları	ütü-leri (sü) köy-leri (ü)

Örnek:

(Benim) Kardeşim liseye gidiyor. (Bizim) Okulumuz 7 katlı.
(Senin) Evin okula yakın mı? (Sizin) Ülkenizde deniz var mı?
(Onun) Ablası bankada çalışıyor. (Onların) Arkadaşları Türkçe biliyor.

1. NOT: İkinci hecesinde dar ünlü (ı, i, u, ü) olan kelimelere ünlü ile başlayan ek getirildiğinde ikinci hecedeki dar ünlü düşer.

When a word with a narrow vowel in its second syllabus is conjugated with a suffix starting with a vowel, the narrow vowel in the second syllabus is dropped.

Örnek:

Ayşe'nin boynu (boyun) ağrıyor.
Kedinin burnu (burun) siyah.
Senin omzunda (omuz) ne var?
Benim şehrim (şehir) kalabalık.

2. NOT: Üçüncü tekil ve çoğul iyelik eklerinden {{s}, l, lArı} sonra ad durum ekleri {-A, -dA, dAn, -l} geldiği zaman araya "n" harfi girer.

When the third person singular and plural possessive suffixes {{s}, lArı} are followed by a case suffix {-A, dA, -dAn, -l}, the sound "n" is put in between.

Örnek:

Onun evine gidiyorum.
Onların sınıflarında bilgisayar var.
Onun kitabında resimler var.
Onların köpeğinden korkuyorum.
Onun balkonunda oturuyoruz.

288. Şekil: İstanbul, Sayfa: 58

54. Sayfadaki "Aşağıdaki cümleleri iyelik ve ad durum ekleriyle tamamlayalım" başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada verilen 12 cümledeki boşluklara iyelik ve ad durum eklerinden uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir.

Aynı sayfadaki "Aşağıdaki kelimeleri eşleştirelim ve örnekteki gibi cümleler yazalım" başlığı altında iyelik eki almış 7 kelimenin karşısındaki kelimelerle eşleştirilmesi istenmektedir.

Aynı sayfadaki "Aşağıdaki metni okuyalım. Tabloyu örnekteki gibi tamamlayalım" başlıklı etkinlikte verilen metindeki renkli yazılmış iyelik eki almış yapıların yardımıyla metin altındaki boşlukların doldurulması istenmiştir.

54. Sayfadaki "Doğru kelimeyi işaretleyelim" başlıklı dil bilgisi etkinliğinde verilen 6 cümledeki doğru kelimenin işaretlenmesi istenmektedir. İyelik eklerinin

öğrenilmesi amacıyla yapılan bütün bu etkinlikler yerinde faydalı olduğunu söylemek mümkündür.

57. Sayfadaki “Ülke-milliyet-dil adları” başlıklı etkinlikte verilen tablo yardımıyla bu konuların öğretilmesi hedeflenmiştir.

DİL BİLGİSİ		
ÜLKE – MİLLİYET – DİL ADLARI (COUNTRY – NATIONALITY – LANGUAGE)		
Ülke	Milliyet	Dil
Türkiye	Türk / Türkiyeli	Türkçe
Almanya	Alman / Almanyalı	Almanca
Arnavutluk	Arnavut / Arnavutluklu	Arnavutça
Gürcistan	Gürcü / Gürcistanlı	Gürcüce
Japonya	Japon / Japonyalı	Japonca
Rusya	Rus / Rusyalı	Rusça
Makedonya	Makedon / Makedonyalı	Makedonca
Mısır	Arap / Mısırlı	Arapça
Filistin	Arap / Filistinli	Arapça
Kazakistan	Kazak / Kazakistanlı	Kazakça
Yunanistan	Yunan / Yunanistanlı	Yunanca

289. Şekil: İstanbul, Sayfa: 57

58. “Hangisi doğru? İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen ülke, milliyet, dil ile ilgili kavramların bulunduğu listeden doğru olanların işaretlenmesi istenmektedir. Başarılı bir uygulama olmuştur. Yine aynı sayfadaki “Milliyet adlarını yazalım” başlıklı diğer etkinlikte verilen ülke adlarının karşısındaki boşluğa milliyet adlarının yazılması istenmiştir. Bu kavramların öğrenilmesi, daha da pekişmesi adına yararlı bir düzenlemedir.

61. Sayfadaki “Dil Bilgisi” etkinliğinde “kendi+iyelik eki” tablosu altında gösterilen *kendi* ve *iyelikli yapıların* örnekler yardımıyla öğrenilmesi istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri verilen kelimelerle tamamlayalım” başlığı altında tablo içinde verilen *dönüşlülük zamirine* ait kelimelerle tamamlanması istenmektedir.

61. Sayfadaki “hep+iyelik” yapısının öğrenilmesi için verilen örneklerle konu anlatılmış. “Aşağıdaki cümleleri verilen kelimelerle tamamlayalım” başlığı altında 7. etkinlikte verilen 6 cümledeki boşlukların bu yapıya ait kelimelerle tamamlanması istenmiştir. Konunun daha iyi anlaşılması için yapılan bu uygulamaların iyi tasarlandığını söylemek mümkündür.

61. Sayfadaki “Belirtme (+I)” durum eki anlatılmış ve bununla ilgili ses uyumuna bağlı olarak aldığı şekil tabloda gösterilmiştir.

62. Sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım” başlığı altında 10 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların belirtme eki almış kelimelerle doldurulması istenmiştir.

Aynı sayfadaki “Hangisi doğru? İşaretleyelim” başlığı altındaki 9. etkinlikte bir önceki sayfada ele alınan belirtme ekinin daha iyi kavranması anlaşılması için cümleler verilmiş cümlelerdeki boşlukların tamamlanması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

4.1.4.4.2 Görsel/işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de verilen ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik olarak kaliteli olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ancak *dinlemeye* yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtlı etkinliklerin desteklenmesi gerekirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında izleme etkinliği için video kaydının olmaması da önemli bir eksiklik olarak kabul edilebilir.

4.1.4.4.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bölümde “var/yok”lu ölçme etkinliği bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 103. tabloda gösterilmektedir.

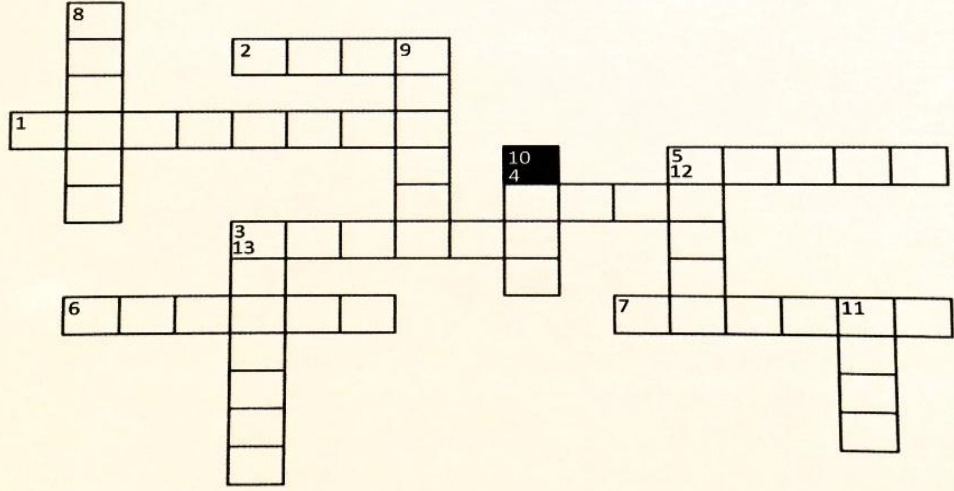
103. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümdeki 64. sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 13 farklı fotoğrafın yandaki bulmacaya yazılması istenmiştir. Bu şekilde ölçme değerlendirme çalışmaları yapılarak öğrenciyi sıkmadan eğlenceli bir şekilde konuların öğretilmesi hedeflenmiştir. (Bkz 290. Şekil)

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Aşağıdaki resimlere bakalım ve bulmacayı çözelim.

290. Şekil: İstanbul, Sayfa: 64

Ölçme değerlendirme etkinliklerinde çok değişik tekniklerin kullanılması başarılıdır. 65. Sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen “Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle dolduralım” başlıklı etkinlikte bölümde konunun tekrar edilmesi, daha da pekişmesi için 12 farklı cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşluklara uygun eklerin yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Örneklere bakalım. Altı çizili kelime ve eklerin adını öğrenelim” başlıklı etkinlikte verilen 4 farklı cümledeki altı çizili kelimelerdeki eklerin öğrenilmesi istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri kullanalım ve diyalogu tamamlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen cümlelerdeki boş yerlerin tablodaki kelimelerin yardımıyla tamamlanması istenmektedir.

“Hangisi doğru? İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte verilen 5 cümledeki eksik yerlerin tamamlanması istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki tabloyu tamamlayalım” başlıklı etkinlikte sayfada; ülke, milliyet, dil başlığı altında tablo şeklinde verilen yerlerin tamamlanması istenmiştir. Aynı sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri eşleştirelim ve örnekteki gibi cümleler yazalım” başlığı altında sayfada verilen kelimelerin eşleştirilmesi istenmiştir. Bütün bu konular bölümde anlatılan bilgilerin tekrar edilmesi, konunun daha iyi anlaşılması için yararlı olduğu görülmektedir. Yine bu sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen

öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği etkinliğin olması da iyi tasarlanmış bir uygulamadır.

66. Sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında bölümde (ünite) geçen kelimelerin dizin halinde verilmesi de çok doğru, yararlı bir uygulama olmuştur. Kelimeler isimler, fiiller başlığı altında ayrı ayrı gösterilmiştir.

4.1.4.4.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz yanlış bir cümle tespit edilmemiştir. Ancak 56. sayfadaki “Aşağıdaki resimlere bakalım. Arkadaşlık türlerini yazalım” başlıklı dinleme etkinliğinde geçen ve 64. sayfadaki “Aşağıdaki resimlere bakalım ve bulmacayı çözelim” ifadesinde kullanılan “resimler” kelimesi “fotoğraflar” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil fotoğraftır. Fotoğrafa “resim” demek yanlıştır. Fotoğrafa “resim” denilmesi çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

• Yazım Noktalama

Bu bölümdeki cümle ve metinlerde yazım noktalama yönünden bir eksiklik gözlemlenmemiştir. Ancak 51. sayfada “ünite” adı “ÜNİTE 4” şeklinde yazılmıştır. Bu durum Türkçe tamlama kurallarına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Birkaç istisna dışında: *Ali Bey, Fatma Hanım...*) tamlamalarda *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelmelidir. Kısaca Bu ifade “4. ÜNİTE” şeklinde yazılmalıydı. Bu tür kullanım yabancı dillerin etkisiyle son yıllarda çok yaygınlaşmış, yanlış bir kullanımdır.

4.1.4.4.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde kültür aktarımı için, İstanbul’daki *Ortaköy Camii, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü* fotoğraflarıyla birlikte, Türk kültüründeki zengin aile kavramları/isimleri verilerek kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

291. Şekil: İstanbul, Sayfa: 51

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Evrensel-insani değerlere uyma konusunda aykırı bir durum yoktur. Dünyadaki değişik ülkelere ait fotoğrafların, kişilerin kullanılması evrensel değerlerin yansıtılması bakımından önemlidir. Ayrıca 48. sayfadaki “Kültürden Kültüre” adlı etkinlik *evrensel kültürün* yansıtılması bakımından iyi düşünülmüş bir uygulama, düzenlemedir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Aiko

Japonya’da genellikle küçük aileler bulunuyor. Onların bir veya iki çocukları var. Benim kız ve erkek kardeşim yok. Tek çocuğum ve bu Japonya’da çok normal. Birçok çiftin çocukları yok.

John

Benim iki kız kardeşim var. Biz üç kardeşiz. Bizim büyük bir ailemiz var. Amerika’da birçok ailenin bir ya da iki çocuğu var.

Mehmet

Türkiye’de birçok kişinin büyük bir ailesi var. Biz 4 kardeşiz, benim 2 kız kardeşim ve bir erkek kardeşim var. Ama günümüzde büyük aileler azalıyor. Çiftler bir ya da iki çocuk tercih ediyor.

292. Şekil: İstanbul, Sayfa: 64

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

4.1.4.5 Beşinci bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 67-80)

➤ **Konu:** Zaman Zaman

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 37

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Saati söyleme,

Not yazma,

Tebrik etme,

“+DAn -(y)A kadar, +DAn önce/ sonra,

-mAdAn önce/ sonra, -DIktAn sonra,

-DAn beri, -Dir” gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir.

4.1.4.5.1 Dil becerileri

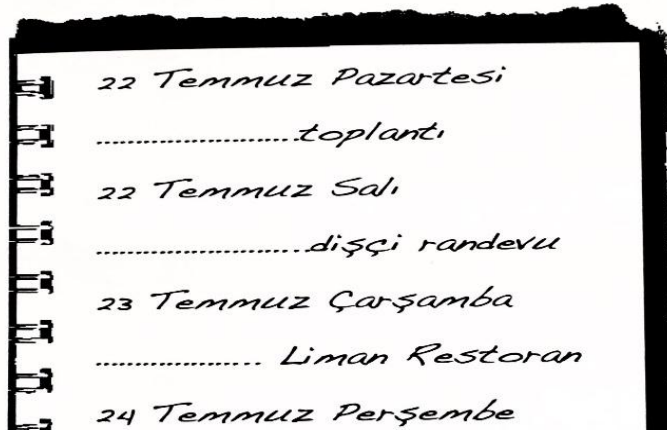
• Dinleme

71. Sayfadaki “Çok İşim Var” adlı dinleme etkinliğinde DVD’de verilen kayıta; “Can’ın ajandasına bakalım. Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım.” Başlığı altında sayfada verilen Can’ın ajandasına ait bilgilerin bulunduğu cümlelerdeki boşlukların doldurulması istenmektedir.

DİNLEME

ÇOK İŞİM VAR!

8 13 Can’ın ajandasına bakalım. Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım.

293. Şekil: İstanbul, Sayfa: 71

74. Sayfadaki “Yılbaşı Gecesi” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlemesi ve dinlenen bu kayıtle ilgili olarak “Metni dinleyelim. Doğru kelimeleri seçelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 cümledeki doğru kelimelerin seçilmesi istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayda göre sayfada verilen 4 sorunun cevaplanması ve cevapların sorunun altında bulunan boşluğa yazılması istenmektedir.

77. Sayfadaki “Doğum Günü” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlemesi ve dinlenen bu kayıtle ilgili olarak “Bugün Aynur’un doğum günü. Metni dinleyelim. O ve eşi bu akşam ne yapıyorlar? Söyleyelim” başlığı altında sayfada verilen 5 cümleden uygun olan kelimelerin seçilmesi istenmektedir.

77. Sayfadaki “Doğum Günü” başlıklı dinleme etkinliğinde DVD ile verilen kaydın dinlemesi ve dinlenen bu kayıtle ilgili olarak “Aşağıdaki boşlukları metne göre tamamlayalım” başlığı altında sayfada verilen 6 cümlede bulunan boşlukların tamamlanması istenmektedir. Doğum günü, kutlama vd. kavramların öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

• **Okuma**

68. Sayfadaki “Saatler” başlıklı hazırlık çalışması ile bölüm başlamaktadır. Aynı sayfada verilen “ay saat yıl saniye dakika gün hafta mevsim” gibi kavramlar verilerek “Aşağıdaki süreleri küçükten büyüğe doğru sıralayalım” başlığı altında bu zaman kavramlarının sıralanması istenmektedir.

OKUMA

NE ZAMAN?

1

A: Pardon! Saat kaç?
B: Sekizi çeyrek geçiyor.
A: Teşekkürler.
B: Rica ederim.

3

A: Ders programın nasıl? Boş vaktin var mı?
B: Dersler saat dokuz buçuktan bire kadar sürüyor. Saat ikiye kadar boşum. Sonra saat ikiden dördü çeyrek geçeye kadar devam ediyor.

294. Şekil: İstanbul, Sayfa: 68

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki saatleri resimlerle eşleştirelim” başlığı altında, sayfada verilen resimlerle yazılan zamanın eşleştirilmesi istenmektedir. Zaman kavramlarının, saatlerin öğrenilmesi istenmiştir.

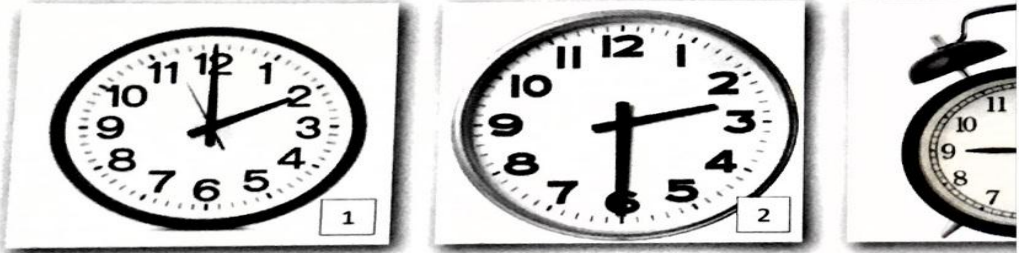
68. Sayfadaki “Ne Zaman?” başlıklı okuma etkinliğinde sayfada verilen dört farklı fotoğraf ve yanındaki diyalog metni ile ilgili okuma çalışması yapılmak istenmiştir.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki saatler hangi diyaloglarda var? Bulalım” başlıklı etkinlikte yukarıdaki diyalog metninde geçen zaman sorulmaktadır. Zaman kavramlarının öğrenilmesi istenmektedir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki süreleri küçükten büyüğe doğru sıralayalım.
ay saat yıl saniye dakika gün

2 Aşağıdaki saatleri resimlerle eşleştirelim.

Saat dokuz. () Saat iki buçuk. () Saat k

295. Şekil: İstanbul, Sayfa: 68

Yetmiş ikinci sayfadaki “Bayramlar” Başlıklı hazırlık çalışmasında verilen tatil günleri ile ilgili kavramların öğrenilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda “Yandaki kelimelerin anlamların sözlükten bulalım. Sorulara cevap verelim” başlıklı 1. etkinlikte sayfada sorulan “Bugün hangi gün?...” gibi 6 farklı soruya uygun cevapların verilmesi istenmektedir. “Sizin ülkenizde hangi günler tatil?” sorusunun yöneltildiği 2. etkinlikte öğrencilere ülkelerindeki tatil günleri sorulmuştur. “Türkiye’de hangi günler tatil biliyor musunuz?” başlıklı 3. etkinlikte Türkiye’deki tatil günleri sorulmaktadır. “Türkiye’deki tatil günlerini tarihlerle eşleştirelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen tatil günleri tarihleri ile Türkiye’de kutlanan resmî

tatil günlerinin eşleştirilmesi istenmektedir. Tatil günlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

“72. Sayfadaki “Okuma” başlıklı kurmaca metinde Türkiye’deki dinî ve millî bayramlar anlatılmakta, bayramlardaki faaliyetlerden bahsedilmektedir.

73. Sayfadaki “Aşağıdaki tabloya bakalım. İnsanlar dini ve millî bayramlarda neler yapıyorlar? Yazalım. Farkları söyleyelim.” Başlıklı etkinlikte sayfada iki tablo altında verilen boşluklara dini ve millî bayramların yazılması istenmektedir.

75. Sayfadaki “Özel Günler” başlıklı hazırlık çalışmasında özel günler öğretilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla yine aynı sayfadaki “Aşağıdakilerden hangilerini kutluyorsunuz?” başlığı altında verilen 1. etkinlikte “evlilik yıldönümü, doğum günü...” gibi kavramlar öğretilmeye çalışılmıştır. “hangisini ne zaman söylüyoruz? Eşleştirelim” başlıklı 2. etkinlikte bu özel günlerde söylenen *kalıp ifadelerin* (Öğretmenim, gününüzü kutluyor, ellerinizden öpüyorum...) öğrenilmesi hedeflenmiştir.

75. Sayfadaki “Özel Günler” başlıklı kurmaca metinde, doğum günü, evlilik yıldönümü gibi kavramların işlendiği kurmaca metin verilmiştir. Bu metinle ilgili olarak 76. Sayfadaki “Metinlerde hangi soruların cevapları var? İşaretleyelim” başlığı altında sayfada verilen 7 sorunun karşısındaki parantez işaretine işaretleme yapılması istenmiştir.

78. Sayfadaki “İlginç Festivaller” Başlıklı okuma etkinliğinde dünyada ve Türkiye’deki (Hıdırellez) festivallerin yer aldığı kurmaca metin bulunmaktadır. Bu metinle ilgili sayfada 3 farklı soru sorulmuştur.

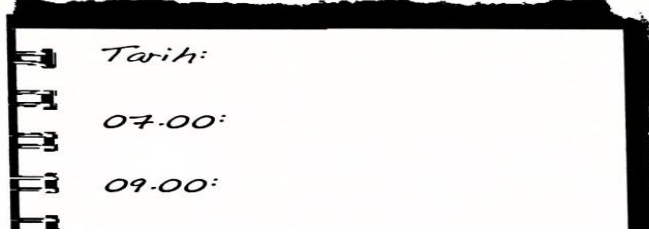
Yine aynı sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 farklı cümlenin karşısındaki cümlelerle eşleştirilme yapılması istenmektedir. Geçmiş konuların bu şekilde tekrarı olan uygulamanın, öğrenciler için yararlı, pekiştirici bir düzenleme olduğu görülmektedir.

- **Konuşma**

71. Sayfadaki “Aşağıdaki ajandayı kendimize göre dolduralım” başlıklı konuşma etkinliğinde sayfada verilen ajandadaki boşlukların doldurulması ve bunun üzerine konuşulması istenmektedir.

KONUŞMA

9 Aşağıdaki ajandayı kendimize göre dolduralım.
Neler yapıyoruz? Konuşalım.

296. Şekil: İstanbul, Sayfa: 71

Altmış dokuzuncu sayfada “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde sorulan “Şimdi saat kaç? Saat kaçta kalkıyorsunuz?” soruları sorularak öğrencilerin konuşması/konuşturulması istenmiştir.

73. Sayfadaki “Ya Siz?” başlığı altında bayramlar, tatil günleri ile ilgili olarak öğrencilere “Sizin ülkenizde hangi bayramlar var? Hangi günleri kutluyorsunuz?” sorusuyla öğrencilerin konuşması/konuşturulması düşünülmüştür.

YA SİZ?

**Sizin ülkenizde hangi bayramlar var?
Hangi günleri kutluyorsunuz?**

297. Şekil: İstanbul, Sayfa: 73

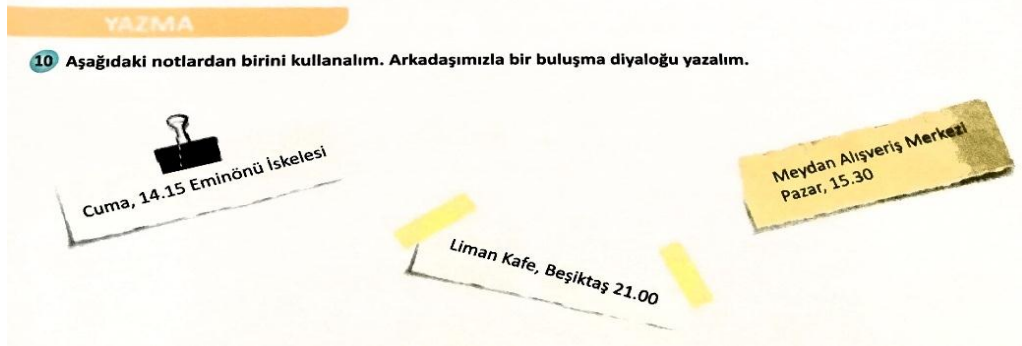
76. Sayfadaki “Ya Siz?” başlığı altında bayramlar, tatil günleri ile ilgili olarak öğrencilere “Siz doğum gününüzde neler yapıyorsunuz? Anlatın” sorusuyla bir önceki metinde de geçen konuyla ilgili olarak öğrencilerin konuşturulması istenmektedir.

77. Sayfadaki “Sizin hayatınızda önemli günler var mı? Ne zaman? Konuşalım” başlıklı konuşma etkinliğinde öğrencilerin bu sorular üzerine konuşturulması istenmektedir.

• Yazma

71. Sayfadaki “Aşağıdaki notlardan birini kullanalım. Arkadaşlarımızla bir buluşma diyalogu yazalım” başlıklı yazma etkinliğinde sayfada verilen atasözlere iliştilmiş

notlar yardımıyla öğrencilerin yazı yazmaları istenmiştir. Zaman kavramlarının öğrenilmesi, pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

298. Şekil: İstanbul, Sayfa: 71

Yetmiş yedinci sayfadaki “Evlilik yıldönümü, Anneler Günü, Mezuniyet günü; karı/koca, anne/çocuk, baba/oğul” gibi isimler sayfada verilerek bu isimler üzerine öğrencilerden diyalog metni yazılmaları istenmiştir.

78. Sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte sayfadaki örnekte olduğu gibi öğrencilerin ikiye ayrılmasını ve 4 ünlü 6 ünsüz harflerle kelime yazma yarışması düzenlenmek istenmiştir. Ünlü ve ünsüzlerin, tekrar hatırlanması adına yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

• Dil Bilgisi

69. Sayfadaki “Saatler” başlıklı etkinlikte saati gösteren bir çizim daire şeklinde verilmiş ve saat kavramlarının öğrenilmesi istenmiştir. Bu etkinlik kapsamında “saat+(y)A dakika var; saat+(y)A dakika kala; saat+(y)I geçiyor saat+(y)I dakika geç” şeklindeki tablolarda geçen kavramlar örneklerle gösterilerek saatlerin iyice anlaşılması istenmiştir.

70. Sayfadaki “Aşağıdaki saatleri yazalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen saatlerin karşısına saatin kaç olduğunun yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları dolduralım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 cümledeki boşlukların uygun kelimelerle yazılması istenmektedir. Saat kavramlarının pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

70. Sayfadaki “+DAn (y)A kadar” tablosuyla verilen uygulama örnek cümlelerle gösterilmiştir. Bu uygulamanın pekişmesi için 6. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım” başlığı altında 7 cümle verilmiş. Bu cümledeki boşlukların uygun kelimelerle tamamlanması istenmiştir.

70. Sayfadaki “Aşağıdaki İlanı Bakalım. Soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen bir önceki uygulamanın pekişmesi için sayfada ilan metni verilmiş ve bu ilan metnin yardımıyla yandaki 6 sorunun cevaplanması istenmiştir. Tablodaki dil bilgisi yapısının (edatların) öğrenilmesi adına yerinde bir uygulama, alıştırma olduğu görülmektedir.

73. Sayfadaki dil bilgisi etkinliğinde “+DAn -(y)A kadar, +DAn önce/sonra,-mAdAn önce/sonra, -DiktAn sonra, -DAn beri,” yapıları tabloda verilmiş ve bununla ilgili örnekler sunulmuştur. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım” başlığı altında 6 farklı cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların bu edatların bulunduğu kelimelerle doldurulması, yazılması istenmiştir.

73. Sayfadaki “Demet’in ajandasını okuyalım. Cümleleri “-DAn önce/ sonra, -mAdAn önce ve DiktAn sonra” ile yeniden yazalım” başlığı altında sayfada verilen kavramların tablodaki boşluğa yeniden yazılması istenmektedir. Dil bilgisinin önemli yapılarından, kullanımlarından biri olan edatların kullanılmasına yönelik bu örneklerin, uygulamaların konunun daha da pekişmesi adına iyi düşünülmüş tasarımıdır.

DİL BİLGİSİ

-DAn önce / sonra, mAdAn önce / DiktAn sonra
(Before/after something, before/after doing something)

İsim + DAn	önce	Fiil +	mAdAn önce
	sonra		DiktAn sonra

Örnek:
Biz yemekten önce ellerimizi yıkıyoruz.

299. Şekil: İstanbul, Sayfa: 73

Yetmiş altıncı sayfadaki “-DAn beri, -Dır” gibi kavramların öğrenilmesi için sayfada örneklerle verilmiştir. Tabloda ve “Not” başlığı altında gerekli açıklamalar ile bu yapının kavranması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri

örneklerdeki gibi tamamlayalım” başlıklı etkinlikle sayfada verilen 10 farklı cümledeki boşlukların bu yapıyla ilgili kelimelerle tamamlanması istenmektedir.

76. Sayfadaki “Aşağıdaki soruları kendimize göre cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 5 sorunun karşısındaki boşluklar cevaplanıp yazılması istenmektedir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

4.1.4.5.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için DVD’de ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların teknik ve seslendirme bakımından kaliteli, uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ancak daha çok dinlemeye yönelik faaliyetler için daha fazla kayıtlarla etkinliklerin desteklenebilirdi. Ayrıca bu dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için video kaydının olması da yabancı dil öğretiminde olması gerekirdi. İstanbul kitabından diğer incelenen kitaplarda olduğu gibi izleme etkinliği için kayıt, düzenleme bulunmamaktadır.

4.1.4.5.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bölümde “Var/Yok”lu ölçme etkinliği bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 104. tabloda gösterilmektedir.

104. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları	✓	
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümdeki 78. sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte kelime bulmaca yarışması yapılmak istenmektedir. (Bkz. 300. Şekil)

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

İki gruba ayrılalım. 4 ünlü 6 ünsüz harf yazalım grup daha çok kelime buluyor? Yarışalım.

Örnek:

A E A İ K M S T L R
Kalem
Masa
Makas...

300. Şekil: İstanbul, Sayfa: 78

Ölçme değerlendirme etkinliklerinde çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. 79. Sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen “Boşlukları uygun kelimeler ile dolduralım” başlıklı etkinlikte bölümde ünitadaki konuların tekrar edilmesi, daha da pekişmesi için 6 cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların uygun kelimelerle yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Boşlukları aşağıdaki kelimeler ile dolduralım” başlıklı etkinlikte verilen 7 farklı cümlede boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfada verilen 10 farklı sorunun cevaplanması ve cevapların boş bırakılan yerlere yazılması istenmektedir. Bölümdeki “Zaman” kavramlarının tekrarı, konunun pekişmesi bakımından yerinde, başarılı bir tasarım olduğu görülmektedir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Boşlukları uygun kelimeler ile dolduralım.

1. 60 = 1 dakika
2. 60 = 1 saat
3. 24 = 1 gün
4. 7 gün = 1
5. 3 ay = 1
6. 12 = 1 yıl

301. Şekil: İstanbul, Sayfa: 79

Yetmiş dokuzuncu sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları ‘+DAn önce/ sonra, -mAdAn önce/sonra, DiktAn sonra, -DAn beri’ dolduralım” başlığı altında sayfada verilen metindeki boş bırakılan yerlere bu yapılardan uygun olanların yazılması

istenmektedir. Bölüm içinde gösterilen bu dil bilgisi konusunun daha da pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine bu sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği düzenlemenin, tasarımın başarılı bir uygulama olduğu tespit edilmiştir.

ÖZ DEĞERLENDİRME					
Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.					
1. Zamanla ilgili ifadeleri (saat, gün, ay ve yıl) anlayabilirim ve kullanabilirim.	1	2	3	4	5
2. Kısa ve basit metinlerdeki temel bilgileri anlayabilirim. (filmi konser afişi vb.)	1	2	3	4	5
3. Birisine nerede olduğuma, nerede buluşacağımıza ilişkin kısa bir not yazabilirim.	1	2	3	4	5
4. Bir olayın zamana bağlı akışını verebilmek için tümcelerimde “önce”, “sonra”, “daha sonra” sözcüklerini kullanabilirim	1	2	3	4	5

302. Şekil: İstanbul, Sayfa: 79

Sekseninci sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında, bölümde geçen kelimelerin dizin halinde verilmesi iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Buradaki kelimeler; *isimler*, *filler* başlığı altında gösterilmektedir.

4.1.4.5.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

• Dil Anlatım

Bu bölümde, dil anlatım bakımından hatalı cümle tespit edilmemiştir. Bütün cümleler kurallara uygun biçimde yazılmıştır.

• Yazım Noktalama

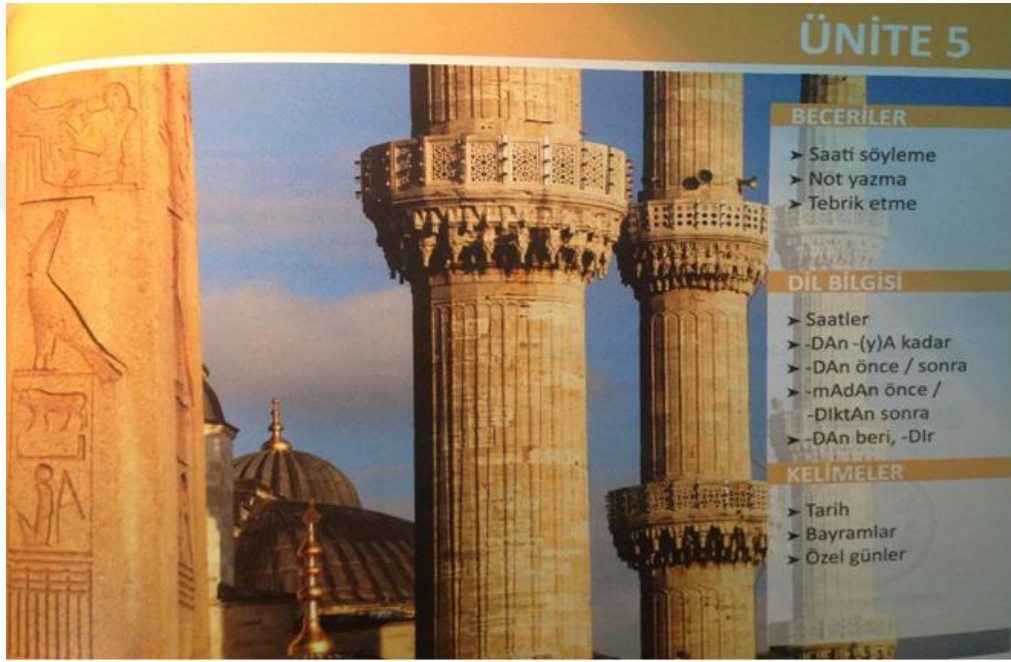
Bu bölümdeki cümle ve metinlerde; yazım noktalama yönünden bir hata tespit edilmemiştir. Ancak 67. sayfada “ünite” adı “ÜNİTE 5” şeklinde yazılmıştır. Bu durum, Türkçe tamlama kuralına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Birkaç istisna dışında: *Bahattin Bey*, *Fatma Hanım...*) tamlamalarda, *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelir. Bu ifadenin “5. ÜNİTE” şeklinde yazılması gerekirdi. Bu tür kullanımların, yabancı

dillerin etkisiyle yaygınlaşmış yanlış bir kullanım olarak Türkçede sıkça kullanıldığı görülmektedir.

4.1.4.5.5 Kültürel inceleme

• Kültür Aktarımı

Bu bölümde kültür aktarımı için, camii fotoğrafının yanında metinlerde milli ve dini bayramlarımızla ilgili bilgiler verilmiştir.

303. Şekil: İstanbul, Sayfa: 67

• Evrensel-İnsani Değerlere Uyum

Bu bölümde *evrensel-insani değerlere* uyulmaktadır. Dünyadaki değişik ülkelere ait (78. Sayfadaki *Domates Festivali: İspanya, Holi Renk Festivali: Hindistan gibi*) festivallerin, farklı kişilerin kullanılması ile evrensel, farklı kültürler yansıtılmak istenmiştir. (Bkz. 304. Şekil)

KÜLTÜR DEN KÜLTÜRE

İLGİNÇ FESTİVALER

Hıdırellez

Türk dünyasında her sene insanlar Hıdırellez'i kutluyorlar. İnsanlar 6 Mayıs gecesi büyük bir ateş yakıyor sağlıklı olacağız, berekete kavuşacağız diye düşünüyorlar. Lâ ilik gibi dileklerini yazıyorlar ve bu kâğıtları gül ağacına denize veya nehre atıyorlar.

Domates Festivali

Her ağustos ayının son çarşambası insanlar İspanya'nın Bunol köyüne gel valini kutluyor. Bu festival bir hafta sürüyor. İnsanlar burada bir saat birbirler eğleniyorlar. Bir saat sonra köy sokakları domates çorbasına benziyor. Bu fes katılıyor.

Holi Renk Festivali

Bahar mevsiminin ilk dolunay zamanı insanlar Hindis tivali iki gün sürüyor. Festivalde insanlar odun topluyorlar ten bir parça götürüyorlar. Çünkü onlar, ateş, evlerini ve günü insanlar yüzlerine boya sürüyor ve birbirlerine kır şekilde insanlar baharı karşılıyor.

304. Şekil: İstanbul, Sayfa: 78

• Milli ve Manevi Değerlere Uyum

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. 72. Sayfadaki "Okuma" etkinliğinde, dinî, millî bayramların işlenmesi ve buradaki âdetlerin yansıtılması ile milli manevi değerler yansıtılmak istenmiştir.

OKUMA

BAYRAMLAR

Türkiye'de iki dinî ve dört millî bayram vardır. Bu günler resmî tatildir. Bankalar, okullar kurumlar kapalıdır.

Dinî bayramlar Ramazan ve Kurban Bayramı'dır. Ramazan Bayramı üç gün, Kurban Bayramı gündür. Bayramdan önce bayram için insanlar alışveriş yapıyorlar, evlerini temizliyor ve bayram hazırlanıyorlar. Bayram günü insanlar anneanne, babaanne ve dede gibi büyüklerini ziyaret ediyorlar ve onların ellerini öpüyorlar. Küçük çocuklar büyüklerinin ellerini öptükten sonra büyükler onlara hediyeler veriyor. Bayramda insanlar ve o gün bütün aile beraber o yemekleri yiyor. Bu günlerde zengin insanlar da bayram yapıyor. Herkes birbirinin bayramını kutluyor.

Türkiye'de millî bayramlar 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve 30 Ağustos Zafer Bayramı'dır. Bu bayramlarda öğretmenler ve öğrenciler hazırlık yapıyorlar. Bu bayramları kutlamak için her şehirde büyük stadyumlarda kutluyor. Bu kutlamalara bütün halk katılıyor. Kutlamalarda öğrenciler şiirler okuyor, dans ve spor gösterisi yapıyor ve şarkılar söylüyorlar.

Bu bayramları herkes büyük bir heyecan ve coşku ile kutluyor.

305. Şekil: İstanbul, Sayfa: 72

4.1.4.6 Altıncı bölüm (tema/ünite) (sayfalar: 81-93)

➤ **Konu:** Çevremiz ve Biz

➤ **Bölüm İçi Toplam Etkinlik Sayısı:** 34

➤ **Hedeflenen Kazanımlar:**

Aile, akraba ve çevreyi tanıma,

Yer-yön ifadelerini kullanma,

Karşılaştırmak yapma,

İsim tamlamaları +ki eki, karşılaştırma (daha, en) gibi kavramların öğretilmesi hedeflenmektedir.

4.1.4.6.1 Dil becerileri

• Dinleme

Seksen dördüncü sayfadaki “En İyi Arkadaşım” isimli dinleme etkinliğindeki kayıta, “Kate ve Mohanad kendi ülkelerindeki en yakın arkadaşlarını anlatmaktadır. “Onları dinleyelim, boşlukları dolduralım” başlıklı etkinlikle sayfada tablo şeklinde verilen boşlukların bu kayıttaki bilgilere göre doldurulması istenmektedir.

89. Sayfadaki “İstanbul Gezisi” isimli dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt ile ilgili “Metni dinleyelim ve Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım” başlıklı etkinlikle sayfada verilen 5 sorunun cevaplanması istenmektedir. Yine aynı etkinlik kapsamında kayıta da geçen Olga ve arkadaşları hakkında “Olga ve arkadaşlarının gezi planını sıralayalım” başlıklı 6. etkinlikte sayfada verilen mekânların DVD’deki ses kaydına göre sıralanması istenmektedir. İstanbul hakkında bilgi içeren kaydın kültür aktarımı için de iyi bir seçim olduğu görülmektedir.

93. Sayfadaki “Eczanede” adlı dinleme etkinliğinde DVD’deki kayıt ile ilgili “Sibel Hanım doktora gittikten sonra eczaneye uğruyor. Metni dinleyelim. Boşlukları dolduralım” başlığı altında sayfada verilen metindeki boşlukların doldurulması istenmektedir. Eczanede geçen kelime ve kavramların öğrenilmesi istenmektedir.

DİNLEME

İSTANBUL GEZİSİ

Olga bir senedir Türkiye’de yaşıyor. Olga’nın lisedeki arkadaşları geliyor. Olga onlar için bir plan yapıyor. Olga, lise arkadaşı Kseri konuşuyor.

5 **17** Metni dinleyelim. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yazalım.

1. Olga, yarın lise arkadaşlarını havaalanından alıyor. ()
2. Olga, arkadaşları ile otelde kalıyor. ()
3. Onlar akşam dinleniyor. ()
4. Olga’nın arkadaşları bir hafta İstanbul’da kalıyor. ()
5. Onlar Taksim’deki bir kafeye gidiyor. ()

306. Şekil: İstanbul, Sayfa: 89

• Okuma

Seksen ikinci sayfadaki “Çevremiz ve Biz” başlıklı hazırlık çalışması ile bölüm başlamaktadır. “Tabloyu aşağıdaki akrabalık isimleriyle dolduralım” başlığı altında sayfada verilen akrabalık ile ilgili tabloya, “erkek, oğul, kız kardeş kız” gibi kelimelerden uygun olanların yerleştirilmesi istenmektedir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki resme bakalım. Boşlukları yandaki kelimeler ile dolduralım” başlıklı etkinlikte fotoğraftaki kişilerin boşluklara yazılması istenmektedir. Aile kavramlarının öğretilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu görülmektedir.

82. Sayfadaki “Akrabalarım” başlıklı okuma etkinliğinde Gül’ün kendini ve akrabalarını tanıttığı kurmaca metin verilmiştir. Bu metinle ilgili olarak 83. Sayfadaki “Aşağıdaki kişiler kim? Metne göre yazalım” başlıklı etkinlikte metin yardımıyla sayfada verilen kişilerin isimlerinin karşısına kim oldukları yazılması istenmiştir.

OKUMA

AKRABALARIM

Merhaba! Benim adım Gül. Ben İstanbul'da yaşıyorum. Babamın adı Murat, annemin adı Aslı. Babam 35 yaşında ve doktor olarak meşgul. Zamanının çoğu hastanede geçiyor. Annem 33 yaşında öğretmenlik yapıyor. Erkek kardeşimin adı Berk. Berk benden dört yaş küçüktür ve benim için her şeyi yapamaz.

Annemin babası ve annesi bize çok yakın oturuyorlar. Dedem ve annemin adı Şükran. O 60 yaşında. Onların ikisi de emekli. Ben dedemle beraber parka gidiyoruz ve geziyoruz. Annemin bir kız kardeşi var. O Kabataş Lisesinde öğretmenlik yapıyor. Teyzemin eşinin adı Mehmet. Onların çocukları Zeynep ve Eren benim kuzenlerim. Zeynep 10 yaşında, Eren ise 1 yaşında. Onlar gerçekten çok tatlılar. Herkesin onları çok sevdiğini biliyorum.

Babamın babası ve annesi Sivas'ta yaşıyor. Dedemin adı Fikret, babaannemin adı Ayşe. Onlar çiftçi. Her yaz onları ziyarete gidiyoruz. Orada onların bahçeli bir

307. Şekil: İstanbul, Sayfa: 82

Seksen altıncı sayfadaki “Çevremiz ve Biz” başlıklı hazırlık çalışmasında sayfada verilen harita yardımıyla sayfada verilen 7 cümlelerin tamamlanması istenmiştir. Yer yön ifadelerinin, kalıplarının öğrenilmesi adına yararlı bir okuma/yazma etkinliği olduğu görülmektedir.

87. Sayfadaki “Benim Mahallem” başlıklı okuma etkinliğinde kurmaca metin verilmiş ve bu kurmaca metin altında 6 soru sorularak bunların karşısına doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazılması istenmiştir.

90. Sayfadaki “Çevremiz ve Biz” başlıklı hazırlık çalışması “Vücudumuz” başlığı altında yüzümüzdeki organ isimlerinin yine aynı sayfada yüzümüzdeki organları gösteren fotoğrafla eşleştirilmesi istenmektedir. Organ isimlerinin öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki cümleleri resimlerle eşleştirelim” başlıklı etkinlikte verilen fotoğraftaki durumla ilgili olarak kelimelerin eşleştirilmesi istenmiştir. Hastalıkla ilgili kavramların (baş ağrısı, boğazım ağrıyor...) öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

91. Sayfadaki “hastayım” başlıklı okuma etkinliğinde “Doktor” ve Sibel Hanım’ın diyalogu vardır. Yine bu diyalog metnine göre aynı sayfada verilen “Aşağıdaki hasta formunu diyaloga göre dolduralım” başlıklı 3. etkinlikte sayfada verilen formun doldurulması istenmektedir. Bu çalışma hem okuma hem de yazma etkinliği için

uygun yararlıdır. *Hastalık* kavramlarının öğrenilmesi adına konu seçimi uygun olmuştur.

94. Sayfadaki “Sohbet Kültürü” başlıklı etkinlikte sayfada verilen kurmaca metin ve bu metinle ilgili “Siz ülkenizde yakın arkadaşlarınızla hangi konuları, yeni arkadaşlarınızla hangi konuları konuşuyorsunuz? Sorusu öğrencilere yöneltilerek sohbet kültürü hakkında öğrencilerin konuşması istenmiştir.

OKUMA

HASTAYIM

Doktor: Merhaba adınız nedir?

Sibel Hanım: Sibel Yılmaz.

Doktor: Şikâyetiniz nedir?

Sibel Hanım: Kendimi iyi hissetmiyorum. Çok hâlsizim.

Doktor: Nereniz ağrıyor?

Sibel Hanım: Başım çok kötü ağrıyor.

Doktor: Sesiniz de kısık. Boğazınız da ağrıyor mu?

Sibel Hanım: Evet, biraz. Ayrıca öksürüyorum.

Doktor: Peki, ateşiniz var mı?

Sibel Hanım: Evet, sanırım biraz var. Sizce neyim var?

Doktor: Sibel Hanım bu belirtilere göre gripisiniz. Size bir ağrı kesici, bir ateş düşürücü, bir antibiyotik ve öksürüğünüz bir şurup vereceğim. Birkaç günde kendinizi daha iyi hissedeceksiniz.

308. Şekil: İstanbul, Sayfa: 91

- **Konuşma**

83. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde “Sizin nasıl bir aileniz var? Kısaca tanıtalım” başlığı altında öğrencilerin kendi ailesini tanıttığı bir konuşma etkinliği düzenlenmiştir.

85. Sayfadaki “En yakın arkadaşınızı ve ailesini anlatalım” başlıklı etkinlikte öğrencilerin arkadaşının ailesini anlatması istenmektedir.

87. Sayfadaki “Ya Siz?” başlıklı konuşma etkinliğinde “Sizin mahalleniz nasıl? Anlatalım” başlığı altında öğrencilerin mahallelerini anlatmaları istenmiştir.

89. Sayfadaki “Konuşma” adlı 8. etkinlikte sayfada verilen kelimeler yardımıyla, kelimeleri (üst alt yukarı aşağı iç dış karşı ön arka ara sağ sol çerçeve orta, köşe) kullanarak öğrencilerin konuşma yapması istenmektedir. Yön kavramlarının öğrenilmesi adına yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir. Çünkü yön kavramları yabancı dil öğretiminde ilk derslerde öğrenilmesi/öğretilmesi gereken konudur.

KONUŞMA

12 Sınıfımızdaki arkadaşlarımızı düşünelim ve aşağıdaki sıfatları kullanarak çeşitli karşılaştırmalar yapalım.

çalışkan	düzenli	başarılı	tembel	dağınık	konuşkan	sakin	sinirli	dikkatli
yaşlı	genç	cesur	kibar	ciddi	komik	neşeli	eğlenceli	

309. Şekil: İstanbul, Sayfa: 93

Doksan üçüncü sayfadaki “Konuşma” etkinliğinde sınıftaki arkadaşlarımız hakkında sayfada tablo içinde verilen; çalışkan, düzenli başarılı, tembel, dağınık, konuşkan, sakın, sinirli, dikkatli, yaşlı, genç cesur, kibar, ciddi, komik, neşeli eğlenceli gibi sıfatların yardımıyla karşılaştırma yapılması istenmiştir.

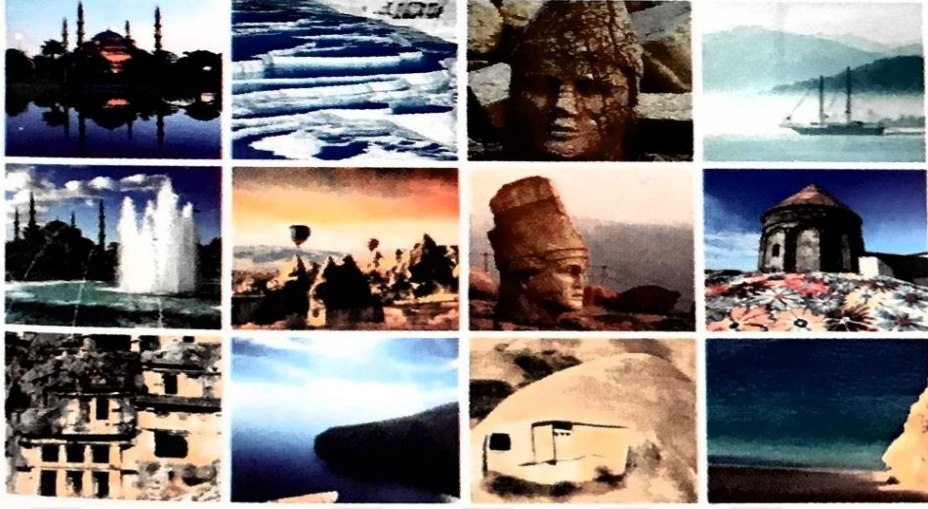
94. Sayfadaki “Sınıf Dili” başlıklı etkinlikte sayfada verilen bazı kavramların (hazırlık çalışması, okuma, yazma, dinleme, dil bilgisi, konuşma, kültürden kültüre, sınıf dili, neler öğrendik, eğlenelim öğrenelim, öz değerlendirme kelime listesi) hakkında konuşmaları istenmiş. Bu etkinlik içinde “Siz hangi bölümleri seviyorsunuz/ sevmiyorsunuz?” “Sizin için ön önemli bölümler hangileri? 1’den 12’ye kadar sıralayalım” başlıkları altında öğrencilere sorular sorularak bütün kitabın öğrenciler bakımından değerlendirilmesi istenmektedir. Böyle bir düzenlemenin/uygulamanın iyi düşünülmüş, tasarlanmış bir uygulama olduğu söylenebilir.

• Yazma

86. Sayfadaki “Yazma” etkinliğinde öğrencilerden akrabalık isimlerini kullanarak tanıtım yazısı yazmaları istenmiştir. Akrabalık isimlerinin pekişmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

89. Sayfadaki “Yazma” başlıklı 7. etkinlikte öğrencilerin gezi planı hakkında diyalog metni yazılması istenmektedir. Diyalog metni, sayfadaki soruların cevabına yöneliktir.

YAZMA

310. Şekil: İstanbul, Sayfa: 89

Doksan birinci sayfadaki “Ya siz?” başlıklı yazma etkinliğinde “Siz hangi hastalıkları biliyorsunuz?” başlıklı soru öğrencilere sorularak bu konu hakkında bir metin yazmaları istenmiştir.

Doksan üçüncü sayfadaki “Yazma” etkinliğinde “şikâyet, tedavi, ilaçlar” kelimelerinin yardımıyla hasta doktor diyalogu yazılması istenmektedir. Hastalık, sağlık, ilaçlar ile ilgili kavramların öğrenilmesi adına konu seçiminin uygun olduğu söylenebilir.

- **Dil Bilgisi**

83. Sayfadaki “İsim tamlamaları/Belirtili isim tamlamaları” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde isim tamlamaları yapıları örneklerle gösterilmiştir. Ayrıca açıklamanın altında belirtili isim tamlamalarındaki ekleri gösteren bir tablo verilerek konunun anlaşılması istenmiştir. Konu, sayfadaki örneklerle pekiştirilmek istenmiştir.

DİL BİLGİSİ

İsim Tamlamaları (Compound Nouns)

Belirtili İsim Tamlaması (Definite Compound Nouns)

Tamlayanın ilgi ekini (-In/-nIn), tamlananın da 3.tekil kişi bulmak için tamlanana "Neyin?" "Kimin?" sorularını sormayı anlatır.

Definite compound nouns comprise of two elements as 'These compound nouns mostly indicate cases of possess "the determined" (e. g. benim arabam (my car), dersin s (-In/-nIn) indicates the owner or the possessor. Question the determined to specify the determiner. Unlike English sI) when forming such compound nouns.

311. Şekil: İstanbul, Sayfa: 83

Seksen üçüncü sayfadaki "Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım" başlığı altındaki 4. Etkinlikte, sayfada verilen 10 farklı cümledeki boşlukların doldurulması istenmiştir. İsim tamlamaları konusunun daha iyi anlaşılması amaçlanmaktadır.

Tamlayan	Tamlanan	Ek
a, ı → (n)ın	a, ı → (s)ı	(n)dA
e, i → (n)in	e, i → (s)i	(n)dAn
o, u → (n)un	o, u → (s)u	(n)A
ö, ü → (n)ün	ö, ü → (s)ü	(n)I

312. Şekil: İstanbul, Sayfa: 83

Seksen dördüncü sayfadaki "Belirtisiz İsim Tamlaması" başlığı altında belirtisiz isim tamlamaları hakkında bilgi verilmiş ve bilginin altındaki tabloda gösterilmiştir. Tablonun altındaki örneklerle konunun daha iyi anlaşılması istenmiştir.

84. Sayfadaki "Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım" başlığı altında sayfada verilen 10 cümledeki boşlukların bu tamlama ile doldurulması istenmektedir. Konunun daha iyi anlaşılması için yararlı bir uygulama olduğu söylenebilir.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki kelimeleri eşleştirip uygun tamlamalar yapalım. Birer cümle yazalım” başlıklı dil bilgisi etkinliğinde sayfada verilen kelimelerle isim sayfadaki boşluğa tamlaması yazılması istenmiş. Tamlamaların daha iyi anlaşılması pekişmesi adına yararlı bir uygulama olmuştur.

87. Sayfadaki “Dil bilgisi” etkinliğinde “+ki” ekinin kullanımına yönelik açıklamalar yer almaktadır. Bu açıklama ile birlikte ekin kullanıldığı örnekler de verilmiştir.

88. Sayfada ise bu ekin kullanımı ile ilgili olarak; “Zamir görevinde” başlığı altında zamir görevinde kullanılan “+ki eki” ve bununla örneklerle birlikte açıklamalar yapılmıştır.

Aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım” başlığı altında verilen 25 cümledeki boş bırakılan yerlere bu +ki eki ile ilgili kelimelerin yazılması istenmiştir. Konunun pekişmesi adına yararlı bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki boşlukları ‘+DAki’ ile tamamlayalım” başlığı altında sayfada verilen 10 farklı fotoğrafın altındaki boşlukların bu ekin olduğu kelimelerle tamamlanması istenmektedir. Konunun iyice anlaşılması istenmektedir.

92. Sayfadaki “Dil Bilgisi” etkinliğinde “karşılaştırma +DAn daha” yapılarının öğrenilmesi için açıklamalar vardır. Bu yapının bulunduğu örneklerle konunun daha iyi anlaşılması istenmektedir.

Yine aynı sayfada “isim+DAn daha sıfat/ zarf” şeklindeki yapıları gösteren örnekler bulunmaktadır. Bu konunun daha iyi pekişmesi için aynı sayfadaki 4. Etkinlikte 10 cümle verilerek bu cümlelerdeki boşlukların uygun kelimelerle doldurulması istenmektedir.

Yine aynı sayfadaki 5 etkinlikte bu yapının daha da iyi anlaşılması, pekişmesi için Demet, Selin Berna’nın fiziksel özelliklerinin verildiği cümleler vardır. Bu cümlelerde bu üç kişi karşılaştırılmaktadır. Daha sonra bu üç kişi hakkında sayfada 5 soru sorularak cevapların boşluklara yazılması istenmektedir. Dil bilgisinde *karşılaştırma zarf- sıfatları* konusunun bu şekilde örneklerle ayrıntılı bir şekilde işlenmesinin yerinde başarılı bir uygulama olduğunu düşündürmektedir.

4.1.4.6.2 Görsel/ işitsel materyaller

Bu bölümde 3 ayrı etkinlik için ses kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların, hem teknik hem de seslendirme bakımından kaliteli olduğu anlaşılmaktadır. Ancak dinleme kayıtlarının yanında *izleme* etkinliği için de video kayıtlarının olması gerekirdi. Çünkü yabancı dil öğretiminde izleme etkinliği önemlidir.

4.1.4.6.3 Ölçme değerlendirme

Bu bölümde, ölçme değerlendirme sorularında çeşitliliğe, bütün tekniklere yer verilmiştir. Bölümde “Var/Yok”, “Evet/ Hayır”lı ölçme etkinliği bulunmamaktadır. Bu bölümdeki ölçme değerlendirme çeşitliliği 105. tabloda gösterilmektedir.

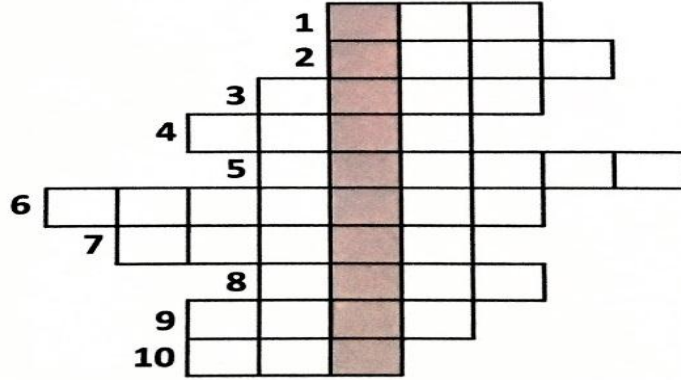
105. Tablo: Ölçme Değerlendirme Çeşitliliği

	VAR	YOK
Çoktan seçmeli sorular	✓	
Öz değerlendirme	✓	
Eşleştirme soruları	✓	
Açık uçlu sorular	✓	
Cümle tamamlama soruları	✓	
Okuma-anlama soruları	✓	
Var/Yok soruları		✓
Evet/Hayır soruları		✓
Doğru/Yanlış soruları	✓	
Dinleme-anlama soruları	✓	
Yazma alıştırmaları	✓	
Sıralama sorusu	✓	

Ölçme değerlendirme için ayrı bir sayfa, ayrı bir bölüm düşünülmeden etkinliğin altında ya da yanında o konuyla ilgili ölçme soruları yer almaktadır. Ayrıca bu bölümdeki 94. sayfadaki “Eğlenelim Öğrenelim” başlıklı etkinlikte sayfada verilen farklı fotoğrafın yandaki bulmacaya yazılması istenmektedir. Etkinliğin hem eğlendirici hem de öğretici olması bakımından başarılı bir tasarım olduğunu söylemek mümkündür.

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Bulmacayı çözelim, ortadaki kelimeyi bulalım.

313. Şekil: İstanbul, Sayfa: 94

Ölçme değerlendirme etkinliklerinde çok değişik tekniklerin kullanılması yerinde ve başarılı bir uygulamadır. 95. Sayfadaki “Neler Öğrendik?” başlıklı ölçme değerlendirme etkinliğinde verilen “Aşağıdaki boşlukları uygun biçimde tamamlayalım” başlıklı etkinlikte, bölümdeki konuların tekrar edilmesi, daha da pekişmesi için 10 farklı cümle verilmiş ve bu cümlelerdeki boşlukların uygun eklerle yazılması istenmiştir. Yine aynı sayfadaki “Aşağıdaki soruları tabloya bakıp +den daha ve “en” kullanarak cevaplayalım” başlıklı etkinlikte sayfadaki tabloda verilen Kerim, Gözde, İrem, Ferdi’nin “yaşı, boyu ve kilosu”nun yazılması istenmiştir. Yine bu tabloya göre aynı sayfada verilen tablodaki kişilerin fiziksel özellikleriyle ilgili beş farklı soru sorulmuş, sorunun altındaki boşluğa uygun cevapların yazılması istenmiştir. Böylece bölüm içinde konuların bir kere daha anlatılması, konunun daha da pekişmesi istenmiştir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki boşlukları uygun biçimde tamamlayalım.

- 1.Eş..... ofis..... çalışıyoruz.
- 2.Deniz'..... bebek..... bakıyorum.
3. Arkadaş..... köpek..... korkuyorum.
4. O kız..... ayakkabı..... model..... çok güzel.
5. Yarın kardeş..... okul..... gidiyorum.
6. Onlar..... otobüs..... iki saat sonra geliyor.
7. O..... ev..... havuz var.
8. Çocuklar..... hiç kitap..... yok.
9. Masa..... üst..... neler var?
10. Semra..... saat..... yeni mi?

314. Şekil: İstanbul, Sayfa: 95

95. Sayfadaki “Öz Değerlendirme” başlığı altında verilen öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği etkinliğin olması başarılı bir düzenlemedir.

Bölüm içinde hemen hemen bütün tekniklerin kullanıldığı ölçme değerlendirme etkinlikleri ve bölüm sonundaki bu ölçme değerlendirme uygulamaları ile kitabın bu konuda da başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir.

96. Sayfadaki “Kelimeler Listesi” başlığı altında bölümde geçen kelimelerin “isimler” ve “fiiller” başlığı ile *dizin* halinde verilmesi iyi düşünülmüş bir tasarımdır.

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

akıllı	parmak
akraba	patlıcan
alan	plan
alt	rapor
arka	reçete
aşağı	renk
boyun	sağ
cadde	salıncak

315. Şekil: İstanbul, Sayfa: 96

4.1.4.6.4 Dil-anlatım, yazım-noktalama özellikleri

- **Dil Anlatım**

Bu bölümde dil anlatım bakımından olumsuz cümle tespit edilmemiştir. Ancak 82. sayfadaki “*Aşağıdaki resme bakalım. Boşlukları yandaki kelimeler ile dolduralım*” başlığında ve 90. sayfadaki “*Aşağıdaki kelimeleri resme yerleştirelim*” ifadesinde kullanılan “resim” kelimesi, “fotoğraf” şeklinde yazılmalıydı. Çünkü bu sayfada verilen “resim” değil fotoğraftır. Fotoğrafa “resim” denilmesi Türkçede çok sıkça yapılan *anlatım bozukluğu*dur.

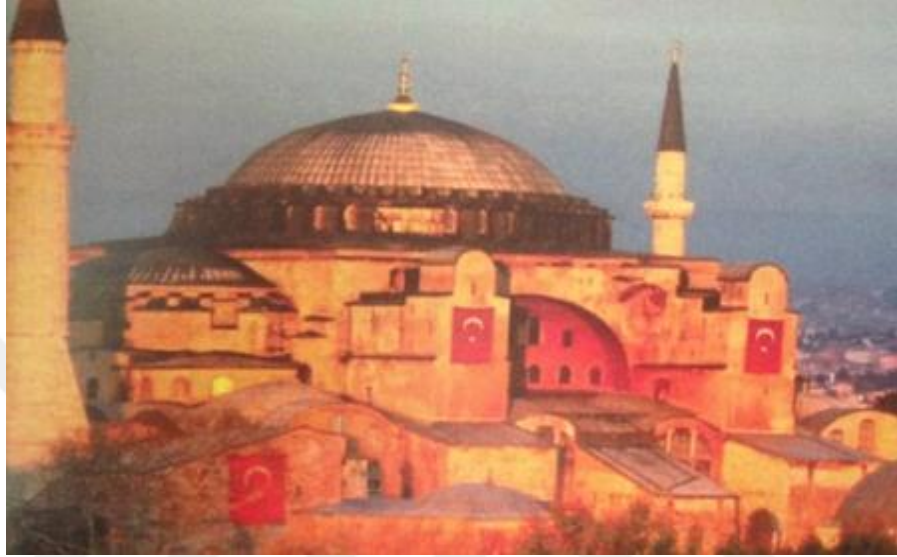
- **Yazım Noktalama**

Bu bölümdeki cümle ve metinlerde yazım noktalama yönünden hata tespit edilmemiştir. Ancak 81. sayfada “ünite” adı “ÜNİTE 6” şeklinde yazılmıştır. Bu durum Türkçedeki tamlama kurallarına aykırıdır. Türkçede sıra sayı sıfatlarıyla ve diğer sıfatlarla yapılan (Bazı istisnalar dışında: *Sabri Bey, Fatma Hanım...*) tamlamalarda *sıfat* unsuru daima *tamlayan* durumundadır ve isimden önce gelmelidir. Kısaca bu ifade “6. ÜNİTE” şeklinde yazılmalıydı. Bu tür kullanım İngilizcenin etkisiyle son yıllarda çok yaygınlaşmış yanlış bir kullanım olarak Türkçede sıkça görülmektedir.

4.1.4.6.5 Kültürel inceleme

- **Kültür Aktarımı**

Bu bölümde de kültür aktarımına dikkat edilmiştir. İstanbul'daki Ayasofya Müzesi ve 89. sayfadaki "İstanbul Gezisi" isimli dinleme/yazma etkinliği ile kültür aktarımı yapılmak istenmektedir.

316. Şekil: İstanbul, Sayfa: 81

317. Şekil: İstanbul, Sayfa: 89

- **Evrensel-İnsani Değerlere Uyum**

Bu bölümde evrensel-insani değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir. Dünyadaki değişik ülkelere ait fotoğrafların, kişilerin kullanılması ile evrensel değerler yansıtmak istenmiştir. Bölüm sonunda -her bölüm sonunda- verilen “Kültürden Kültüre” başlıklı düzenleme ile çeşitli milletlere ait kültür unsurları tanıtılmak istenmiştir. Bu yönüyle kitabın başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir.

318. Şekil: İstanbul, Sayfa: 94

- **Milli ve Manevi Değerlere Uyum**

Kitabın bu bölümünde milli ve manevi değerlere aykırı bir durum tespit edilmemiştir.

- **Özet**

Yedi İklim kitabı 8; *Hitit* kitabı 12; *Gazi* kitabı 6; *İstanbul* kitabı 6 bölümden oluşmaktadır.

Toplam etkinliklere bakıldığında; *Yedi İklim* kitabında 246, *Hitit* kitabında 361, *Gazi* kitabında 273, *İstanbul* kitabında ise 217 etkinlik bulunmaktadır. Etkinlikler temel dil becerileri ile birlikte dil bilgisi ve ölçme değerlendirme konularını kapsamaktadır.

Bölüm başına düşen ortalama etkinlik: *Yedi İklim* kitabına 30, *Hitit* kitabına 30, *Gazi* kitabına 45, *İstanbul* kitabına 36 etkinliğin düştüğü tespit edilmiştir.

Ders kitapları ile birlikte verilen ve *dinleme* etkinliği için düzenlenen DVD'deki kayıt sayılarına bakıldığında; *Yedi İklim* kitabında 33, *Hitit* kitabında 68, *Gazi* kitabında 43, *İstanbul* kitabında 18 dinleme kaydı bulunmaktadır.

İncelenen her dört kitapta da *izleme* etkinliği için kayıt, düzenleme bulunmamaktadır.

Bu konuyla ilgili bilgiler 106. tabloda verilmektedir.

106. Tablo: İncelenen Kitapların İçerik Özellikleriyle İlgili Genel Değerlendirme Tablosu

Ders Kitabı/ Kuru	Bölüm Sayısı	Etkinlik Sayısı	Bölüm Başına Düşen Ortalama Etkinlik Sayısı	Dinleme Etkinliği için Kullanılan Toplam Kayıt Sayısı (DVD)
<i>Yedi İklim</i> A-1	8	246	30	33
<i>Hitit</i> (Temel-1)	12	361	30	68
<i>Gazi</i> A-1	6	273	45	43
<i>İstanbul</i> A-1	6	217	36	18

4. 2 KİTAPLARIN BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde örnekleme oluşturan dört kitabın nitel analizleri yer almaktadır. Bu analizlerden kitapların *biçimsel* özellikleriyle ilgili şu bulgular tespit edilmiştir:

(1) *Baskı Kalitesi*: İncelenen dört kitap da *ofset 4 renk baskı tekniği* ile basılmıştır. Ancak matbaadaki baskı makinelerinden kaynaklanan incelenen dört kitaptaki bazı kalite farkları da görülmektedir. Mesela, *Yedi İklim* kitabındaki baskı kalitesi diğer kitaplara göre daha düşüktür. Bu kitaptaki fotoğraflar iyi çıkmamıştır. Özellikle koyu renkli fotoğraflarda, renkler adeta birbirine geçmiştir. Fotoğraflar belirgin değildir. *İstanbul* kitabında özellikle koyu renklerin kullanıldığı sayfalardaki yazılar okunaklı çıkmamıştır. Bunların dışında incelenen kitapların baskı kalitesi “yeterli” *uygun* görülebilir. (Bkz. 46. Şekil. Sayfa: 186)

Hitit kitabındaki baskı kalitesinin diğer kitaplara göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Burada kullanılan fotoğraflar, yazılar belirgin ve görsel olarak da daha iyi tasarlanmıştır. Ancak *Hitit* kitabında renk olarak, mavi-lacivert-beyaz tonlar tercih edilmiştir. Farklı renkler kullanılmamıştır. Renk çeşitliliğine gidilmesi gerekebilirdi. *İstanbul* ve *Gazi* kitaplarında olduğu gibi her bölüm için farklı renklerin hâkim olduğu bir düzenleme yapılabilirdi.

(2) *Cilt Kalitesi*: *Yedi İklim* ve *Hitit* kitapları, *formal dikişli cilt* olarak tasarlanmıştır. Bu iki kitap incelenen diğer iki kitaba göre daha dayanıklı cilt özelliğine sahiptir. *Gazi* ve *İstanbul* kitapları *tutkallı kesme cilt* olarak düzenlenmiştir. Bunda *Gazi* ve *İstanbul* kitabının daha ince olması da etkindir. Kalın olmayan kitaplarda genellikle tutkallı cilt tercih edilmektedir. Günümüz matbaa teknolojisinde tutkallı ciltlerin de dikişli ciltler kadar sağlam olduğu bilinmektedir. (Bkz. 47. Şekil. Sayfa: 187)

(3) *Kâğıt Kalitesi*: *Yedi İklim* kitabı birinci hamur 90 gr; *Hitit* kitabı kuşe kâğıt 115 gr; *Gazi* kitabı birinci hamur 90 gr; *İstanbul* kitabı mat kuşe 90 gram kâğıt kullanılmıştır. Bu açıdan bakıldığında dört kitap da kaliteli kâğıt kullanmıştır. Ancak *Hitit* kitabında kullanılan kâğıdın, diğer kitaplara göre daha kaliteli olduğu anlaşılmaktadır. (Bkz. 48. Şekil. Sayfa: 188)

Hitit ve *İstanbul* kitaplarında mat *kuşe* kâğıt kullanılmıştır. Kuşe kâğıtlardaki görünümün daha estetik olduğu söylenebilir. Ancak materyal ve tasarım uzmanları, kitaplarının üzerine not alınması gerektiğinde, kuşe kâğıda yazmanın, not almanın

zor olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca kuşe kâğıtta bazı sayfaların parlaması da yazıların, metinlerin okunmasını zorlaştırabilmektedir.

Kitapların ağırlığı da kullanılabilirlik açısından önemli ayrıntılardan biridir. İncelenen kitapların ağırlıklarına bakıldığında, *Hitit* kitabının diğer kitaplara göre daha ağır olduğu tespit edilmiştir (734 gr.). *Yedi İklim* kitabı 582 gr. *İstanbul* kitabı 344 gr. *Gazi* kitabı ise 338 gramdır. Kitapların ağır olması kullanılan malzeme ve sayfa sayısı ile ilgilidir. Sayfalar arttıkça kitabın ağırlığı da artmaktadır. Sayfa sayısının artmasıyla kitabın kolay açılması, sayfaların kolayca çevrilmesi de zorlaşmaktadır. Kitap sayfalarının kolay açılmaması, açılan sayfanın da sık sık kendiliğinden kapanması kitapların kullanılabilirliğini olumsuz yönde etkileyebilen özelliktir.

Ağırlık olarak *Hitit* ve *Yedi İklim* kitabının diğer incelenen kitaplara göre daha ağır, daha büyük boyutta olduğu tespit edilmiştir. Bu iki özellik, bu iki kitabın kullanılabilirliğini olumsuz etkilemektedir. *İstanbul* ve *Gazi* kitapları daha hafif ve ince olarak tasarlanmıştır. Böylece bu kitabın sayfaları daha kolay açılmakta, açılan sayfalar da kendiliğinden kapanmamaktadır.

Kısaca sayfa sayısı fazla, kalın, ağır, boyut olarak büyük kitaplar kullanışlı değildir. Sayfaları kolay açılmayan, ebadı ve ağırlığı ile taşınması zor olan kitaplar kullanıcılar tarafından beğenilmeyebilir. Tasarımcıların bu özelliklere dikkat etmesi gerekir.

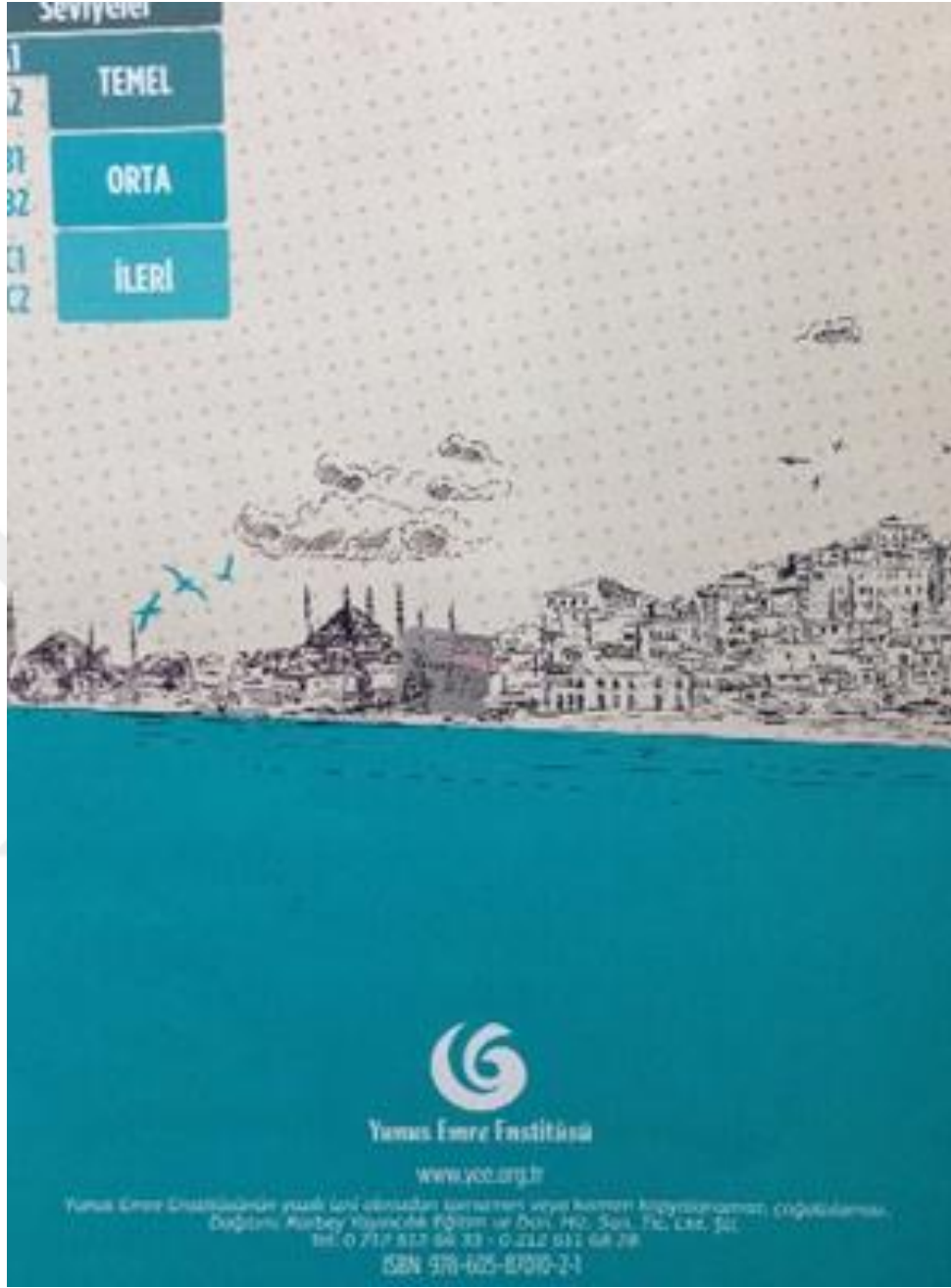
(4) *Kapak Özellikleri*: İncelenen kitaplar karton kapak olarak tasarlanmıştır. Kitap kapaklarında kullanılan kartonların gramajı ve baskı özellikleri değişmektedir. *Yedi İklim* kitabı 350 gram; *Hitit* 300 gr; *Gazi* 350 gr. *Amerikan Bristol Karton Kapak*; *İstanbul* ise 200 gr kısmi kabartmalı *Amerikan Gofre Selafon Kaplı Kapak* olarak düzenlenmiştir.

(5) *Kapak Tasarımı*: Kapak tasarımında en yüksek puanı *Yedi İklim* kitabı almıştır. (Bkz. 41. Şekil. Sayfa: 181) Kitabın kapak tasarımında, İstanbul silüetinin çizimi ve İstanbul'un önemli sembollerinden olan şehir hatları vapurunun turkuaz, krem renkli bir zemin üstünde resmedilmesi başarılı bulunmuştur. Kapak, kültür aktarımı için uygun renk ve sembolere sahiptir. Ayrıca kitap üzerindeki yazılar da okunaklı ve dikkat çekicidir. Kitaba *Yedi İklim* adının verilmesi, iyi bir buluş olarak görülebilir. "Yedi İklim" Aksoy'un (1988) Deyimler Sözlüğünde "*Bütün dünya, her taraf*" anlamındadır. Günümüzde Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler de dünyanın her

yerinden, âdeta *yedi iklimden* gelmektedir. Arka kapakta ise Yunus Emre Enstitüsü'nün iletişim bilgileri bulunmaktadır. (Bkz. 319,320. Şekil)

319. Şekil: Yedi İklim Kitabının Ön Yüzü

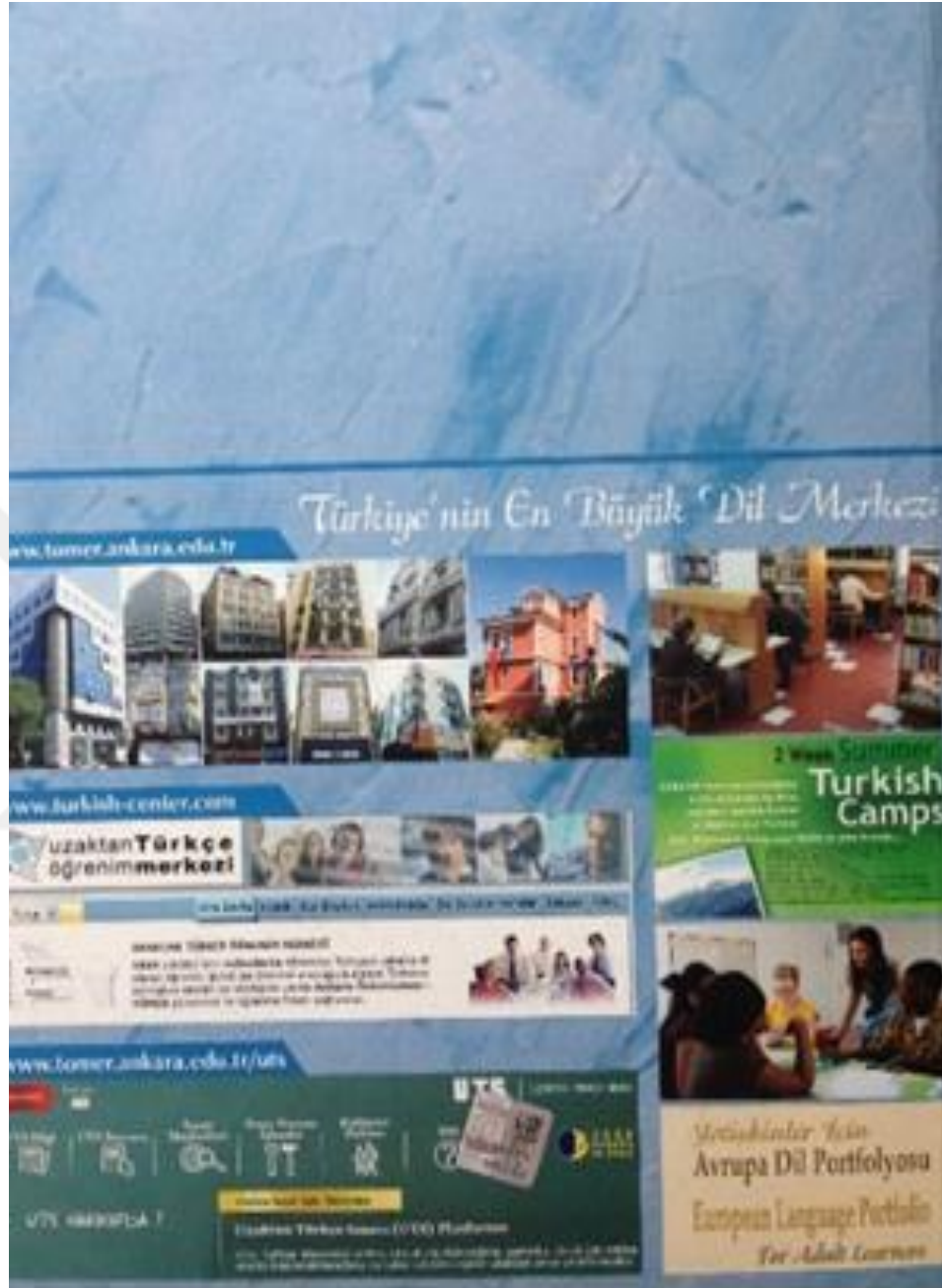
320. Şekil: Yedi İklim Kitabının Arka Yüzü

Hitit kitabı kapak tasarımında, Ankara Üniversitesi'nin ambleminde olduğu gibi Anadolu uygarlıklarından, Hititlere ait "Güneş Kursu" sembolünü kullanmıştır. Kapaktaki hâkim renkler mavi ve laciverttir. Yazılar mavi zemin üzerine lacivert tonda yazılmıştır. *Hitit* kapak tasarımında en düşük puanı almıştır. Bunda da kapaktaki yazıların belirgin olmaması, renkler arasında kontrastın kullanılmaması önemlidir. Kitap adının *Hitit* olması tercih meselesidir, ancak Türkçe öğrenen birinin Türkçe öğrenmek için aldığı ilk kitapta, kitap kapağında Türk dili ve kültürüne ait bir isimle, sembolle karşılaşması daha doğru olabilirdi.

Ankara Üniversitesi'nin ambleminde olduğu gibi "Hitit" adının tercih edilmesi belki de *evrensel kültürü* ortaya koymak, *uygarlıkların merkezi Anadolu*'dur (?) imajını vermek düşüncesi olabilir.

321. Şekil: Hitit Kitabının Ön Yüzü

322. Şekil: Hitit Kitabının Arka Yüzü

Gazi kitabına ait kapağın ön yüzünde; beyaz zemine lacivert yazıyla kitabın adı ve mavi tonların hâkim olduğu fotoğraf, fotoğrafta da sınıfta ders dinleyen öğrenciler bulunmaktadır. Kapağın ön yüzünün üst kısmında Gazi Üniversitesi'nin amblemi ve Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası'nın filigranı, ayrıca kapağın sağ alt köşesinde de Avrupa Birliği'nin bayrağı ve bu bayrağın ortasında Kitabın seviyesini belirten “A 1” yazısı bulunmaktadır. Kapaktaki yazılar okunaklıdır. (Bkz. 323 ve 234. Şekiller)

Kitabın arka yüzünde ise Gazi Üniversitesi amblemi, Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası, Gazi TÖMER'in iletişim bilgileri bulunmaktadır. Gazi kitabı A-1 kuruna ait ders kitabının kapağındaki hâkim renk mavi-lacivert-beyazdır. Ancak diğer kurlardaki kitaplar ve set hâlinde verilen; Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ölçme Değerlendirme Kitabı, Dil Bilgisi Kitabı için ayrı ayrı renkler kullanılmıştır.

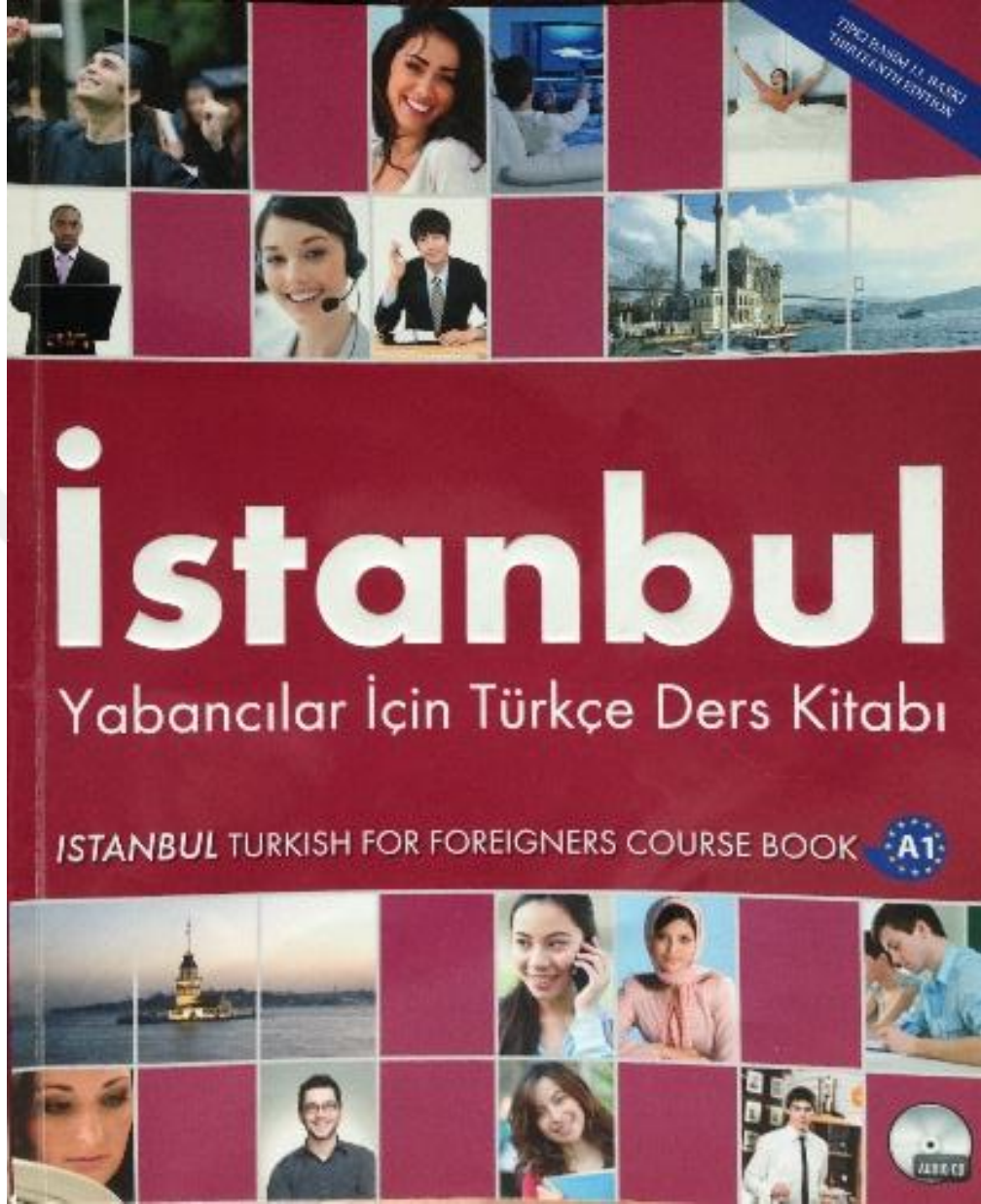
323. Şekil: Gazi Kitabının Ön Yüzü

324. Şekil: Gazi Kitabının Arka Yüzü

İstanbul kitabında kapak; glkurusu renginde, düz zemin üzerine kutucuklar halinde yerleştirilmiş küçük boy çeşitli fotoğraflarla süslenmiştir. Fotoğraflarda farklı milletlerden olduğu anlaşılan 7 erkek, 7 kadın bulunmaktadır. Fotoğraflarda cins, ırk, milliyet gibi çeşitliliğe, dengeye dikkat edilmiştir. Ayrıca kapakta insan fotoğraflarının yanında İstanbul'daki Kız Kulesi ve arkasında 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nn bulunduğu Ortaköy Camii fotoğrafı yer almaktadır. Kültür aktarımı bakımından bu iki fotoğraf da uygun bir seçimdir. Kitabın ismi "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı"dır. *İstanbul* yazısı, kabartma beyaz renkli büyük boyuttadır. Kitaba "İstanbul" adının verilmesi; yerinde bir buluş, iyi düşünülmüş bir isim olarak görülebilir. Zira *İstanbul* sadece Türkiye için bir kültür Şehri değil, dünya kültürü, turizmi için de önemli merkezlerden biri olarak kabul edilmektedir.

"İstanbul" başlığının, yazısının hemen altında bulunan "Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı" ibaresi daha küçük boyutta yazılmıştır. *Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı* ibaresinin biraz daha büyük punto ile yazılması ile kitabın, ilk bakışta ders kitabı olduğunun anlaşılabilmesi için daha uygun olabilirdi.

325. Şekil: İstanbul Kitabının Ön Yüzü

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe

A1 Düzeyi Ders Kitabı

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" Türkçeyi hızlı ve etkili bir şekilde öğrenmek isteyen yetişkinler için Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde belirlenmiş dil düzeylerine göre hazırlanmış, iletişim ve öğrenci odaklı yaklaşım esas alınarak yapılandırılmış bir yabancılar için Türkçe öğretim setidir.

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim seti içerisinde yer alan bu kitap, çalışma kitabı ve dinleme materyalinin ses kayıtlarının olduğu dinleme CD'sinden oluşan A1 düzeyi setinin ders kitabıdır. Bu öğretim seti, kullanıcıları Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde belirlenmiş olan A1 dil becerisi düzeyine ulaştırmayı hedeflemektedir. A1 dil düzeyindeki bir öğrenci:

- Kendisiyle, ailesiyle ve yakın çevresiyle ilgili tanıdık kelimeleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve anlaşılır konuşulduğunda anlayabilir.
- Katalog, duyuru ya da alış gibi yazılı materyallerdeki bildik adları, kelimeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir.
- Karşısındaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelenmesi ve söylemek istediklerini oluşturmada kendisine yardımcı olmasıyla, basit yoldan fleksiyon kurabilir.
- Temel ihtiyacıyla ya da çok bildik konularla ilgili basit sorular sorabilir ve bu tür sorulara cevap verebilir.
- Yaşadığı yeri ve tanıdığı insanları betimlemek için basit kalıpları ve cümleleri kullanabilir.
- Kısa ve basit cümlelerle kartpostal, mektup vb. yazabilir.
- Kişisel bilgi için formları doldurabilir.

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" ders kitabında:

- Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde bulunan hedeflerin doğrultusunda belirlenmiş konu alanları
- Konulara ilişkin günlük hayata dair kelime çalışmaları
- Öğrencilerin dil düzeylerine, ilaherin konusuna, öğretilcek dil bilgisine uygun okuma materyali
- Öğrencinin hedeflenen dil düzeyinde kullanması gereken dil bilgisini yapılandırarak kapsamlı açıklanan
- Öğrencinin günlük konuşmaları dinleyebileceği dinleme etkinlikleri
- Öğrencileri karşılıklı veya bireysel olarak dili etkin kullanabilecekleri konuşma etkinlikleri
- Öğrencilerin kendi gelişimlerini ölçebilecekleri değerlendirme, tekrar bölümleri
- Öğrencilerin dillerini geliştirebilecekleri eğlenceli oyunlar bulunmaktadır

Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu
www.kulturvarliklari.gov.tr

DÜZEYLER	
A1	Temel
A2	
B1	
B2	Orta
C1	
C1+	İleri

326. Şekil: İstanbul Kitabının Arka Yüzü

(5) Sayfa Tasarımı: İncelenen bütün kitaplar sayfa tasarımı bakımından “yeterli”, uygun seviyededir. Sayfa tasarımında en yüksek değerlendirme puanını *Gazi* kitabı almıştır. (Bkz. 42. Şekil)

Gazi kitabında sayfalar, iki sütun hâlinde düzenlenmiştir. Kitapta özgün fotoğrafların yanında, özgün resim, karikatür ve şekillerle de sayfalar zenginleştirilmiştir. (Bkz. 127. Şekil)

The image shows a page from a textbook titled 'YABANCI LAR İÇİN TÜRKÇE 1.1'. The page is divided into two main sections: 'Sayılar' (Numbers) and 'YAZMA' (Writing).

Sayılar section includes a dialogue between a man and a woman. The man asks: 'Kaç yaşındasın?' (How old are you?), 'Kaç kilosun?' (How much do you weigh?), and 'Telefon numaran nedir?' (What is your phone number?). The woman replies: '19 (on dokuz) yaşındayım.' (I am 19 years old.), '62 (altmış iki) kiloyum.' (I weigh 62 kilograms.), and '0 312 888 77 46.' (0 312 888 77 46.). Below the dialogue is a table of numbers from 0 to 15 in Turkish.

0	sıfır	16	on altı
1	bir	17	on yedi
2	iki	18	on sekiz
3	üç	19	on dokuz
4	dört	20	yirmi
5	beş	30	otuz
6	altı	40	kırk
7	yedi	50	elli
8	sekiz	60	altmış
9	dokuz	70	yetmiş
10	on	80	seksen
11	on bir	90	doksan
12	on iki	100	yüz
13	on üç	1.000	bin
14	on dört	1.000.000	bir milyon
15	on beş		

YAZMA section includes two exercises:

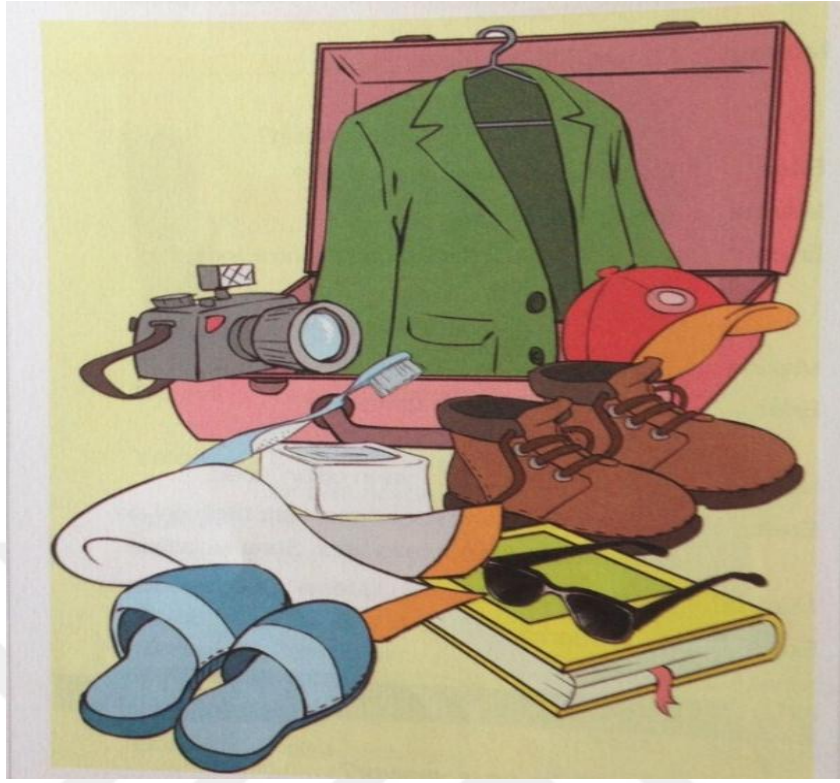
A) Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

1. ĞRTMN
2. MRHB
3. KQL
4. NVRST
5. TLFON
6. TRKÇ
7. ŞHOR
8. PNCOR
9. SOT
10. BŞKON

B) Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tamamlayınız.

1. Benim adım
2. Ben de öğrenciyim.
3. Görüşmek
4. Tanıştığımıza oldum.
5. **A:** , ben Ali.
Sizin nedir?
B: Merhaba! Benim adım Ahmet.
A: Bursalıyım.
6. Ben on sekiz
7. Benim
.....: 0566 315 25 15
8. **A:** adresiniz nedir?
B: seda06@mail.com.tr
9. Kız kardeşim on altı
10. Türkiye'nin Ankara'dır.

327. Şekil: Gazi, Sayfa: 8

328. Şekil: Gazi, Sayfa: 48

46

YABANCI DİL İÇİN DİPLOMA 4.3

1. Metin

Otogarda

Görevli : Geçmiş Seyahat, buyurun.
Yolcu : İyi günler. Eskişehir'e bir bilet alıyorum.
Görevli : Ne zaman için?
Yolcu : Yarın akşam.
Görevli : 21.00 uygun mu?
Yolcu : Evet, uygun.
Görevli : Cam kenarı mı, koridor mu olsun?
Yolcu : Cam kenarı.
Görevli : Koltuk numaranız on dört, cam kenarı.
Yolcu : Teşekkür ederim, iyi günler.
Görevli : İyi günler.

Yolcu : Merhaba, Ankara'dan Erzurum'a bilet kaç lira?
Görevli : Kırk lira.
Yolcu : Öğrenci indirimi var mı?
Görevli : Yok ama gide-dönüş yolmuş lira.
Yolcu : Tamam. Bir küçük gide-dönüş bileti alayım. Otobüs kaçınıcı perondan hareket ediyor?
Görevli : 51. perondan hareket ediyor.
Yolcu : Teşekkürler.
Görevli : İyi yolculuklar.

ANLAMA

A) Aşağıdaki sorulara metne göre cevaplayınız.

1. Birinci diyalogda yolcu nereye gitmek istiyor?
2. Birinci diyalogda yolcuys kim yardımcı oluyor?
3. Birinci diyalogda yolcunun koltuk numarası kaçtır?
4. İkinci diyalogda yolcu nereden nereye gitmek istiyor?
5. İkinci diyalogda otobüs kaçınıcı perondan hareket ediyor?

329. Şekil: Gazi, Sayfa: 46

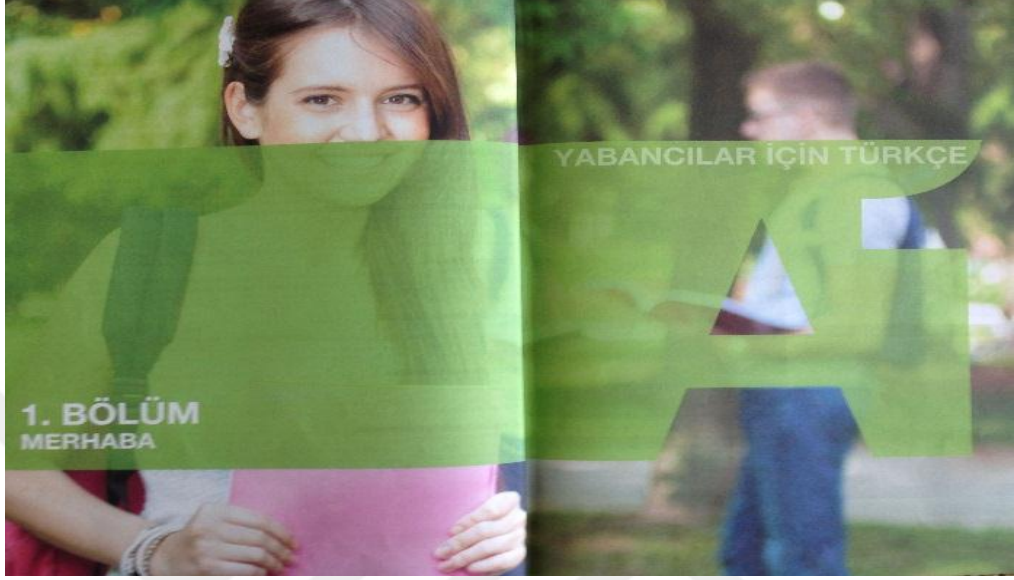

330. Şekil: Gazi, Sayfa: 32

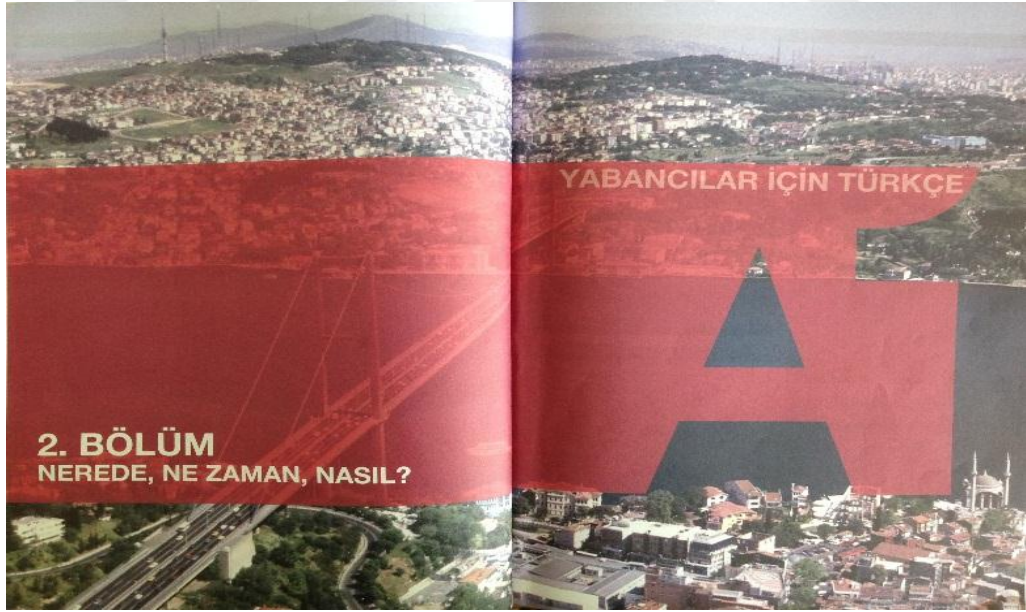

331. Şekil: Gazi, Sayfa: 96

Gazi kitabında, bölüm başında iki tam sayfayı kaplayan bölüm numaralarının yazıldığı ve çeşitli fotoğrafların bulunduğu düzenlemeler bulunmaktadır. (Bkz.. 332/333. Şekiller)

332. Şekil: Gazi, Sayfa: 2-3

333. Şekil: Gazi, Sayfa: 24-25

Ayrıca her bölüm için ayrı renklerden oluşan, bölüm değıştikçe rengin de değıştiği şerit ve sayfa numarası bulunmaktadır. Sayfa numaralarını gösteren şeritler sayfanın üst kısmında yer almaktadır. Bölümlerin hangi sayfalarda olunduğunun gösterilmesi bakımından iyi düşünölmüş, başarılı bir tasarımıdır.

334. Şekil: Gazi, Sayfa: 7

335. Şekil: Gazi, Sayfa: 67

Gazi kitabında bölüm içendeki kazanımlar (etkinlikler) için sayfalarda, her etkinlik için farklı renkte düzenlenmiş şeritler bulunmaktadır. Bu şeritlerin içinde hangi etkinlik olduğu yazılmaktadır. Ancak “DİNLEME” etkinliğinde kitapla birlikte verilen DVD kaydına ait kayıt numarasının olmaması önemli bir eksiklikler. Zira ders sırasında bilgisayarda açılan DVD’deki dinleme etkinliği ile ilgili kayıtların çabuk bulunabilmesi için numaralandırmaya ihtiyaç vardır. Kayıt numarası olmadığından hangi kayıt olduğunu bulmak için tek tek ses kaydını dinlemek gerekir ki bu da ders sırasında zaman kaybına yol açmaktadır.

336. Şekil: Gazi, Sayfa: 8

337. Şekil: Gazi, Sayfa: 9

338. Şekil: Gazi, Sayfa: 14

339. Şekil: Gazi, Sayfa: 19

Gazi kitabı 111 sayfa, 6 bölümden oluşmaktadır. Kitapta büyük boy 12, orta boy 62 küçük boy 249 adet fotoğraf bulunmaktadır. Ayrıca 90 adet çeşitli resim, çizim, şekillerin yanında 3 adet de kavram haritası yer almaktadır.

Sayfalarda, öğrencilerin not almaları için gerekli boşluklar bırakılmıştır. Sayfalardaki boşluklar, metinlerin, resim ve şekillerin sayfaya yerleştirilmesi iyi düşünülmüş bir tasarım olarak görülebilir.

Gazi kitabının en önemli özelliği sayfalarında diğer kitaplardakilerden daha fazla resim, karikatür, çizim, şekil gibi unsurlarla bezenmiş olmasıdır.

Altı bölüm halinde hazırlanan *Gazi* kitabında sayfa numaraları kitabın sağ üst kısmındadır.

Dilimize Batı'dan giren "Ünite" sözcüğünün, "Bölüm" şeklinde adlandırılması da kitap yazarlarının Türkçeye gösterdikleri hassasiyet olarak görülebilir.

Değerlendirmede ikinci sırayı alan *Yedi İklim* kitabında; 192 sayfa, 8 bölüm, ayrıca, kitabın ilk sayfalarında da *izlençe* kısmı bulunmaktadır. Ders kitaplarında *izlencenin* bulunması önemlidir. (Bkz. 34/341. Şekiller)

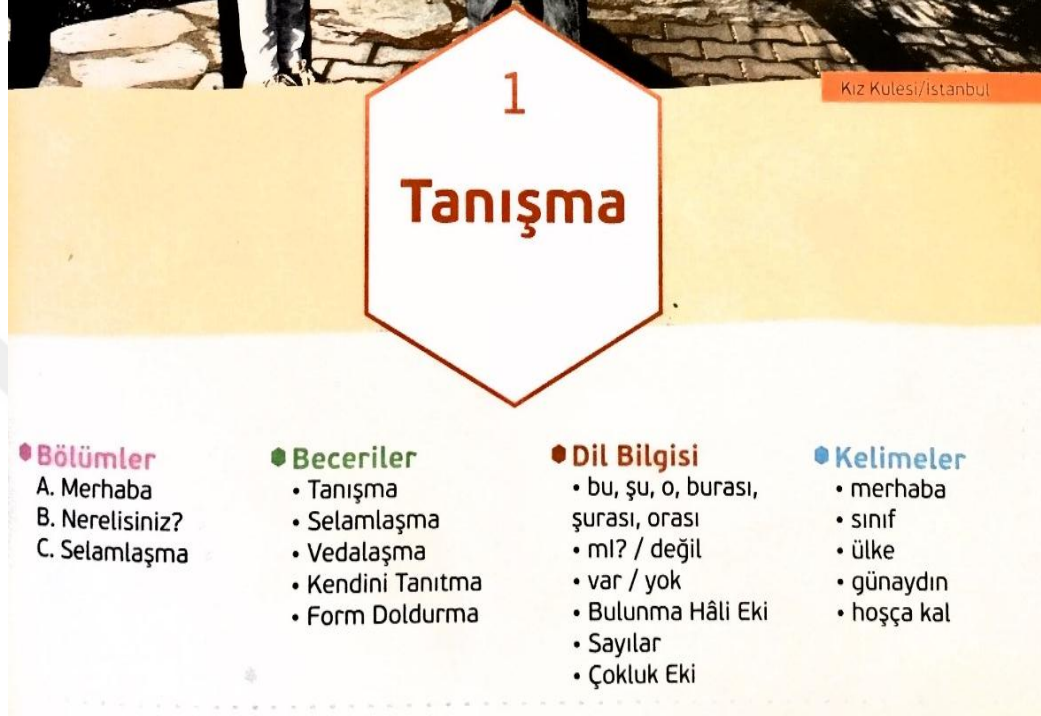
A1 İÇİNDEKİLER		YEDİ İKLİM TÜRKÇE																	
1 TANIŞMA	Tanişma 9-32	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Tanışalım</td> <td>• Adınız Ne?</td> <td>• Tanıştığımız Memnun Oldum</td> <td>• Nasilsiniz?</td> </tr> <tr> <td>• Kahvaltı</td> <td>• Öğrenci Hayatı</td> <td>• İyi Günler</td> <td>• Sınıfı ne/kim var? Sınıfı ne/kim yok?</td> </tr> <tr> <td>• Güle Güle Sana</td> <td>• Boy Odanız Var mı?</td> <td>• Haydi Tanışalım</td> <td>• Oteli Kayıt Formu</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Tanışalım	• Adınız Ne?	• Tanıştığımız Memnun Oldum	• Nasilsiniz?	• Kahvaltı	• Öğrenci Hayatı	• İyi Günler	• Sınıfı ne/kim var? Sınıfı ne/kim yok?	• Güle Güle Sana	• Boy Odanız Var mı?	• Haydi Tanışalım	• Oteli Kayıt Formu
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Tanışalım	• Adınız Ne?	• Tanıştığımız Memnun Oldum	• Nasilsiniz?																
• Kahvaltı	• Öğrenci Hayatı	• İyi Günler	• Sınıfı ne/kim var? Sınıfı ne/kim yok?																
• Güle Güle Sana	• Boy Odanız Var mı?	• Haydi Tanışalım	• Oteli Kayıt Formu																
2 AİLEMİZ	Ailemiz 33-54	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Ben Kimim?</td> <td>• Ailemi Çok Seviyorum</td> <td>• Kaç Kardeşim Var</td> <td>• Siz Kimsiniz?</td> </tr> <tr> <td>• Güzel Evim</td> <td>• Anne Bahçede</td> <td>• Sadece Bir Gün</td> <td>• Bir Günüm</td> </tr> <tr> <td>• Evim Nerede? Nerede Oturuyorsun?</td> <td>• Hayli Öğrenelim</td> <td>• Nereden Geldiyseniz?</td> <td>• Benim Adım</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Ben Kimim?	• Ailemi Çok Seviyorum	• Kaç Kardeşim Var	• Siz Kimsiniz?	• Güzel Evim	• Anne Bahçede	• Sadece Bir Gün	• Bir Günüm	• Evim Nerede? Nerede Oturuyorsun?	• Hayli Öğrenelim	• Nereden Geldiyseniz?	• Benim Adım
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Ben Kimim?	• Ailemi Çok Seviyorum	• Kaç Kardeşim Var	• Siz Kimsiniz?																
• Güzel Evim	• Anne Bahçede	• Sadece Bir Gün	• Bir Günüm																
• Evim Nerede? Nerede Oturuyorsun?	• Hayli Öğrenelim	• Nereden Geldiyseniz?	• Benim Adım																
3 GÜNLÜK HAYAT	Günlük Hayat 55-76	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Yağmurlu Bir Gün</td> <td>• Mural Dün Neler Yaptı?</td> <td>• Neler Yapıyorsunuz?</td> <td>• Sınay Tekvimi</td> </tr> <tr> <td>• Bereket Mınavı</td> <td>• Derya Kuzusu</td> <td>• Akşamın Sevgisi</td> <td>• Sevgili Günlük</td> </tr> <tr> <td>• Uzun İnce Bir Yıldırım</td> <td>• Para</td> <td>• Renklerin Dili</td> <td>• Nerede? Ne Zaman?</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Yağmurlu Bir Gün	• Mural Dün Neler Yaptı?	• Neler Yapıyorsunuz?	• Sınay Tekvimi	• Bereket Mınavı	• Derya Kuzusu	• Akşamın Sevgisi	• Sevgili Günlük	• Uzun İnce Bir Yıldırım	• Para	• Renklerin Dili	• Nerede? Ne Zaman?
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Yağmurlu Bir Gün	• Mural Dün Neler Yaptı?	• Neler Yapıyorsunuz?	• Sınay Tekvimi																
• Bereket Mınavı	• Derya Kuzusu	• Akşamın Sevgisi	• Sevgili Günlük																
• Uzun İnce Bir Yıldırım	• Para	• Renklerin Dili	• Nerede? Ne Zaman?																
4 ÇEVREMİZ	Çevremiz 77-96	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Bizim Sokakımız</td> <td>• Arkadaşım Derya</td> <td>• Mahallem</td> <td>• Nerede Okuyorsun?</td> </tr> <tr> <td>• Bizi Ne Zaman?</td> <td>• Muhtaluk Nerede?</td> <td>• Nerede Oturuyorsun?</td> <td>• Pazarın Eve Kararı</td> </tr> <tr> <td>• Her Bayram Gezi</td> <td>• Haftalık Planımız</td> <td>• Aile</td> <td>• Gelecek Fikri Yolda Nereye Gidecek?</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Bizim Sokakımız	• Arkadaşım Derya	• Mahallem	• Nerede Okuyorsun?	• Bizi Ne Zaman?	• Muhtaluk Nerede?	• Nerede Oturuyorsun?	• Pazarın Eve Kararı	• Her Bayram Gezi	• Haftalık Planımız	• Aile	• Gelecek Fikri Yolda Nereye Gidecek?
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Bizim Sokakımız	• Arkadaşım Derya	• Mahallem	• Nerede Okuyorsun?																
• Bizi Ne Zaman?	• Muhtaluk Nerede?	• Nerede Oturuyorsun?	• Pazarın Eve Kararı																
• Her Bayram Gezi	• Haftalık Planımız	• Aile	• Gelecek Fikri Yolda Nereye Gidecek?																

340. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 4-5

A1 İÇİNDEKİLER		YEDİ İKLİM TÜRKÇE																	
5 MESLEKLER	Meslekler 97-116	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Kızılmak (a Bir Fotoğraf)</td> <td>• Öğrenim Olacağı</td> <td>• Mesleğinizi Tanıyalım</td> <td>• Sonra Neler Oldu?</td> </tr> <tr> <td>• Esranın Mesleği</td> <td>• Aile Sağlığı Merkezinde</td> <td>• Ne Yapıyorsunuz?</td> <td>• Hayalindeki Meslek</td> </tr> <tr> <td>• Hobilerim</td> <td>• Am2 Resmanı</td> <td>• Kuşlarda</td> <td>• Benim Sayfam</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Kızılmak (a Bir Fotoğraf)	• Öğrenim Olacağı	• Mesleğinizi Tanıyalım	• Sonra Neler Oldu?	• Esranın Mesleği	• Aile Sağlığı Merkezinde	• Ne Yapıyorsunuz?	• Hayalindeki Meslek	• Hobilerim	• Am2 Resmanı	• Kuşlarda	• Benim Sayfam
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Kızılmak (a Bir Fotoğraf)	• Öğrenim Olacağı	• Mesleğinizi Tanıyalım	• Sonra Neler Oldu?																
• Esranın Mesleği	• Aile Sağlığı Merkezinde	• Ne Yapıyorsunuz?	• Hayalindeki Meslek																
• Hobilerim	• Am2 Resmanı	• Kuşlarda	• Benim Sayfam																
6 ULAŞIM	Ulaşım 117-136	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Uçağımıza Hoş Geldiniz</td> <td>• Uçakta</td> <td>• Uçakta</td> <td>• İlk Uçuşum</td> </tr> <tr> <td>• Oteli Nerede?</td> <td>• Ben Kimim?</td> <td>• Terchim</td> <td>• Benim Kursum / Okulum</td> </tr> <tr> <td>• Bugün Hava Nasıl?</td> <td>• Sıcak ve Allesi Piknikte</td> <td>• En Sevdiğim Piknik</td> <td>• Hangi Mevsim, Nasıl?</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Uçağımıza Hoş Geldiniz	• Uçakta	• Uçakta	• İlk Uçuşum	• Oteli Nerede?	• Ben Kimim?	• Terchim	• Benim Kursum / Okulum	• Bugün Hava Nasıl?	• Sıcak ve Allesi Piknikte	• En Sevdiğim Piknik	• Hangi Mevsim, Nasıl?
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Uçağımıza Hoş Geldiniz	• Uçakta	• Uçakta	• İlk Uçuşum																
• Oteli Nerede?	• Ben Kimim?	• Terchim	• Benim Kursum / Okulum																
• Bugün Hava Nasıl?	• Sıcak ve Allesi Piknikte	• En Sevdiğim Piknik	• Hangi Mevsim, Nasıl?																
7 İLETİŞİM	İletişim 137-154	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Çocu Telefonu Alıyoruz</td> <td>• "Alo"nun Hikayesi</td> <td>• İletişim Araçları</td> <td>• Mesaj</td> </tr> <tr> <td>• Bilgisayarla İletişim</td> <td>• Bilgisayar Size Ne Diyor?</td> <td>• İnternetin Faydaları ve Zararları</td> <td>• Hangisini İstersiniz?</td> </tr> <tr> <td>• Sınay Sınırcıma Özyazma</td> <td>• Bilgisayar Size Ne Diyor?</td> <td>• Hangisi Size Uygun?</td> <td>• İyi ki Doğdu Feth</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Çocu Telefonu Alıyoruz	• "Alo"nun Hikayesi	• İletişim Araçları	• Mesaj	• Bilgisayarla İletişim	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• İnternetin Faydaları ve Zararları	• Hangisini İstersiniz?	• Sınay Sınırcıma Özyazma	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• Hangisi Size Uygun?	• İyi ki Doğdu Feth
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Çocu Telefonu Alıyoruz	• "Alo"nun Hikayesi	• İletişim Araçları	• Mesaj																
• Bilgisayarla İletişim	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• İnternetin Faydaları ve Zararları	• Hangisini İstersiniz?																
• Sınay Sınırcıma Özyazma	• Bilgisayar Size Ne Diyor?	• Hangisi Size Uygun?	• İyi ki Doğdu Feth																
8 TATİL	Tatil 155-174	Dil Bilgisi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dinleme</th> <th>Okuma</th> <th>Konuşma</th> <th>Yazma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Arkadaşım</td> <td>• Büyükkada da Hafta Sonu</td> <td>• Hafta Sonu Nereye Gideceğim?</td> <td>• Hafta Sonu Planım</td> </tr> <tr> <td>• Ailem Tatili</td> <td>• Mideğin Yaz Tatili Planı</td> <td>• En Önemlisi</td> <td>• Okul Gezisi</td> </tr> <tr> <td>• Ramazan Bayramı</td> <td>• Bayram Günü</td> <td>• Bayramlarımız</td> <td>• Bayram Tebrik Kartı</td> </tr> </tbody> </table>	Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma	• Arkadaşım	• Büyükkada da Hafta Sonu	• Hafta Sonu Nereye Gideceğim?	• Hafta Sonu Planım	• Ailem Tatili	• Mideğin Yaz Tatili Planı	• En Önemlisi	• Okul Gezisi	• Ramazan Bayramı	• Bayram Günü	• Bayramlarımız	• Bayram Tebrik Kartı
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma																
• Arkadaşım	• Büyükkada da Hafta Sonu	• Hafta Sonu Nereye Gideceğim?	• Hafta Sonu Planım																
• Ailem Tatili	• Mideğin Yaz Tatili Planı	• En Önemlisi	• Okul Gezisi																
• Ramazan Bayramı	• Bayram Günü	• Bayramlarımız	• Bayram Tebrik Kartı																

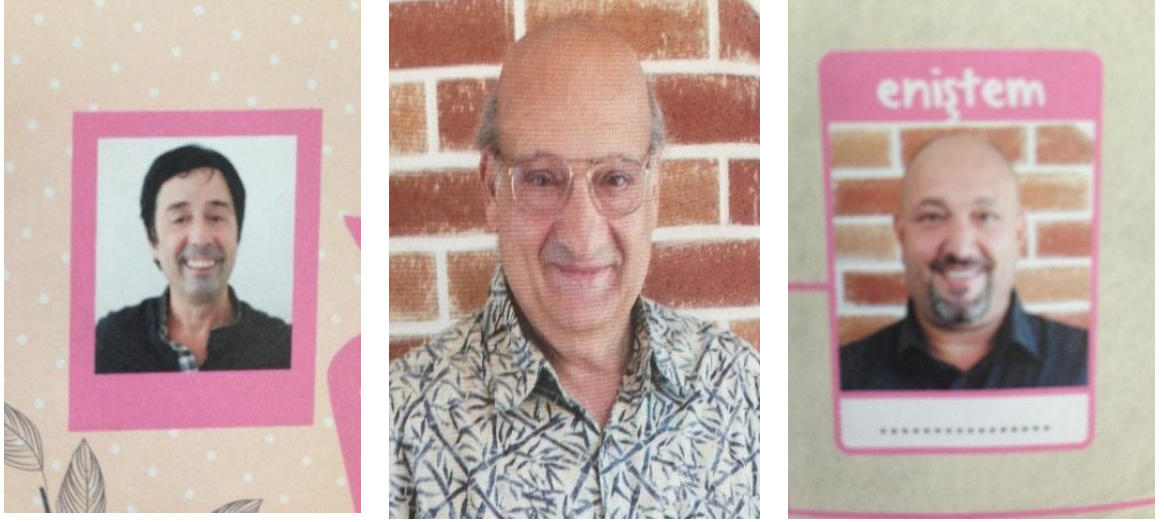
341. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 6-75

Ayrıca her bölüm başında bölümde yapılacak etkinliklerin (Bölümler, Beceriler, Dil bilgisi, Kelimeler) gösterildiği başlıklar düzenlenmiştir. Bölümde hangi konuların işleneceğini göstermesi bakımından başarılı bir uygulama, tasarım olduğunu söylemek mümkündür. (Bkz. 341. Şekil)

342. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 9

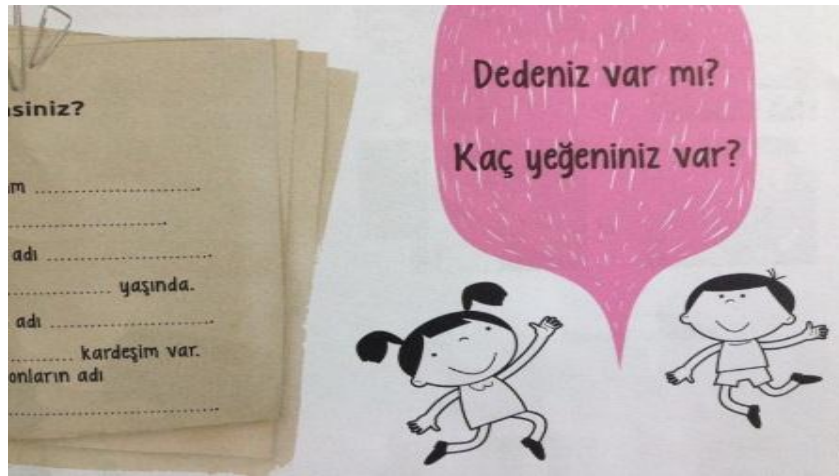
Yedi İklim, incelen kitaplar içinde en kalın olanlardandır. Sayfalar tek sütun olarak tasarlanmıştır. Kitapta; büyük boy: 8, orta boy: 7 ve 370 küçük boy fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğrafların özgün olması için TV ve tiyatro dünyasından, bilinen bazı tiyatro, sanatçılarından yararlanılmış, onların fotoğrafları kullanılmıştır. Ancak kitaptaki bütün bölümlerde bu sanatçılar yer almaktadır. Bunlarla birlikte daha farklı sanatçı veya kişilerden de yararlanılması düşünülebilirdi. (Bkz. 342. Şekil)

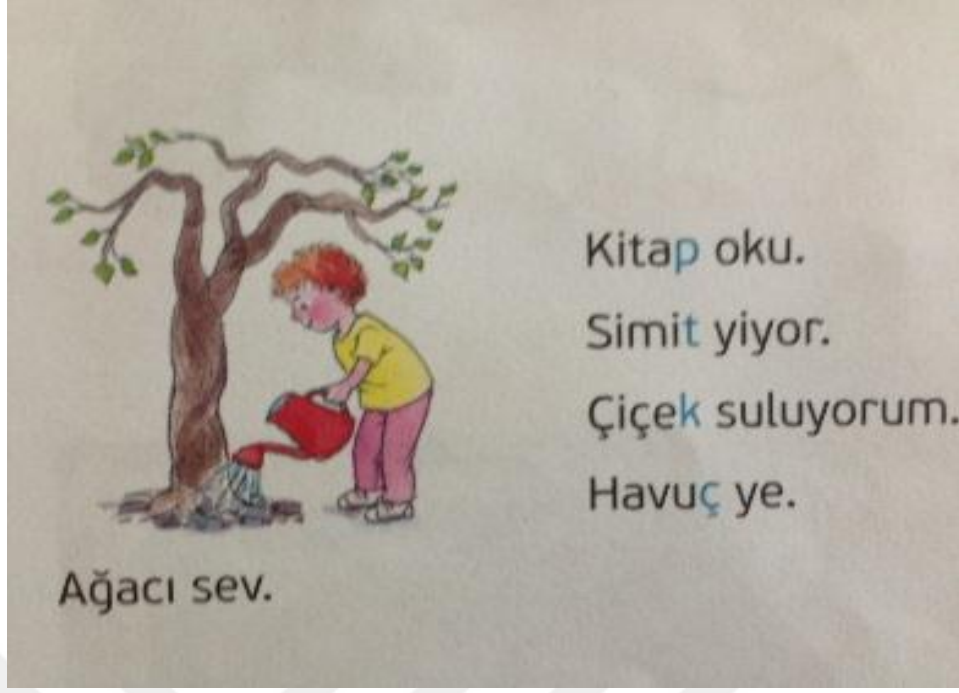
343. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 35/28/36

Fotoğrafların yanında 135 adet çeşitli resim, karikatür, şekil de kitabın görsel unsurlarını tamamlamıştır. Ayrıca kitapta 40 adet *kavram/bilgi haritası* bulunmaktadır. Sayfa numaraları kitabın sağ alt köşesine yazılmıştır. Sayfa numaraları ve bölümler belirgin değildir.

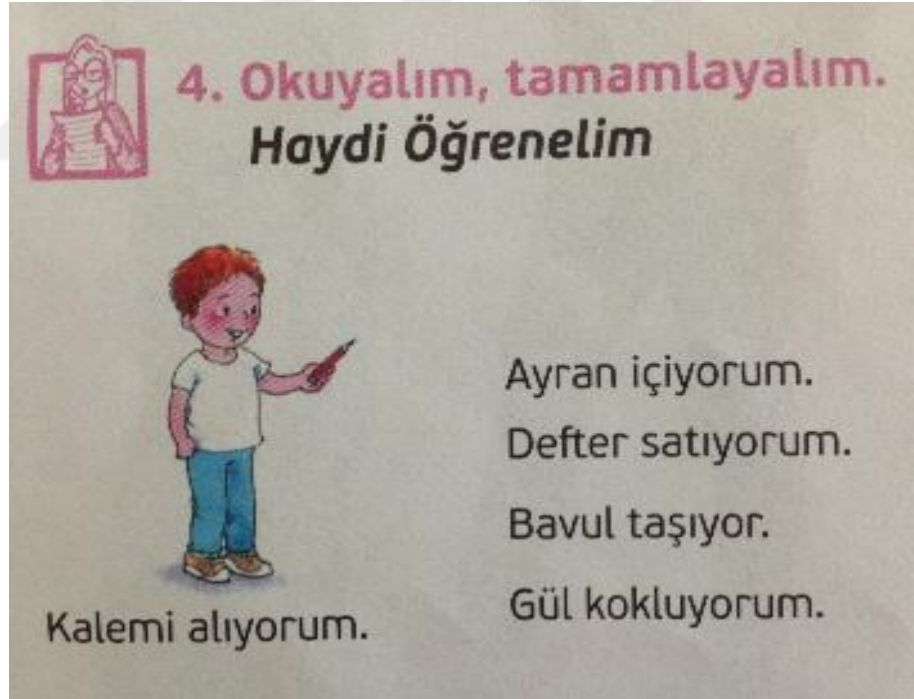
İncelenen kitaplar içinde en çok özgün resim, şekil, karikatür, çizim gibi unsurlarla desteklenen bu kitaptaki resim, karikatür ve çizimlerin daha küçükler için tasarlanmış kitap olduğunu yetişkin, lisans düzeyindeki öğrenci grubuna hitap etmediğini düşündürmektedir. Kitaptaki görseller, yetişkinlere yönelik olmalıydı. (Bkz. 343, 344, 345, 346, 347. Şekiller)

344. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 37

345. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 50

346. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 50

347. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 82

348. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 167

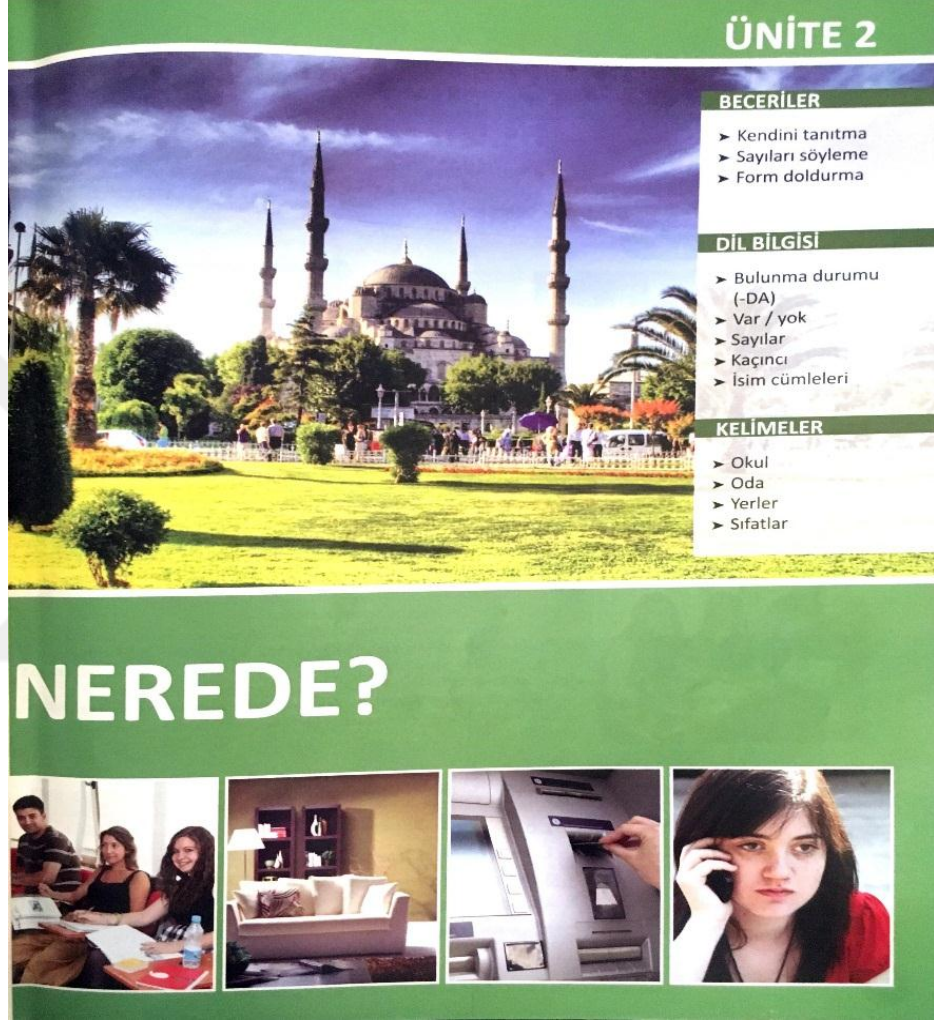

349. Şekil: Yedi İklim, Sayfa: 148

Kitabın diğer bir olumsuz yanı ise sayfalarda kullanılan renklerin çok karmaşık ve uyumsuz olmasıdır. Sayfalarda kullanılan renkler, çok canlı ve sıcak renklerdir. Sıcak renklerin bir arada kullanılması gözleri yormaktadır. Sayfalarda seçilen renklerin birbiriyle uyumlu olması ve kontrasta dikkat edilmesinin gerekliliği katılımcılar tarafından da belirtilmiştir.

Kısaca kitaptaki fotoğrafların, resimlerin, çizimlerin daha iyi olması, bölümlerin daha belirgin bir şekilde birbirinden ayrılması, (her bölümün ayrı renkle belirtilmesi) sayfa numaralarının belirgin bir şekilde yazılması, kitabın biçimsel özelliğini daha başarılı yapabildi.

Değerlendirmede üçüncü sırayı *İstanbul* kitabı almıştır. Kitap, 112 sayfa ve 6 bölümden oluşmaktadır. Kitapta her bölüm farklı renkte düzenlenmiştir. Bölümlerin, sayfaların daha kolay bulunabilmesi için, her bölümün farklı renklerde düzenlenmesi, iyi düşünülmüş bir tasarımdır.

350. Şekil: İstanbul, Sayfa: 21

ÜNİTE 4

BECERİLER

- Ailemizi tanıtma
- Milliyet, dil, ülke adlarını tanıma
- Sahiplik belirtme

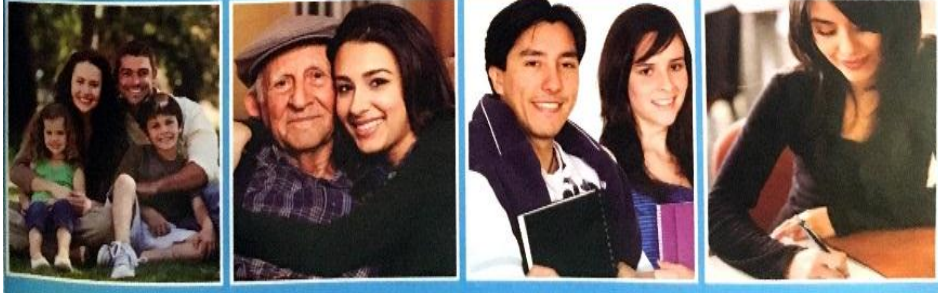
DİL BİLGİSİ

- İyelik ekleri
- Ülke-milliyet-dil adları
- Kendi, hep
- Belirtme durumu eki (-(y)l)

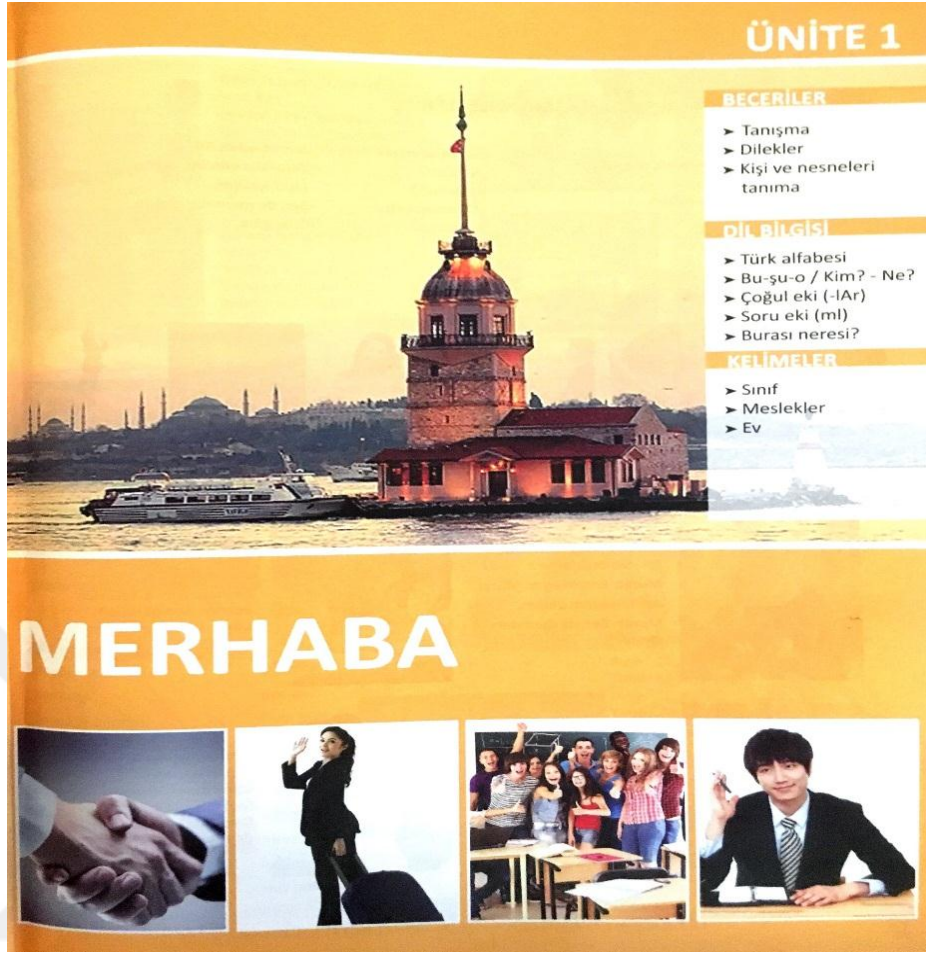
KELİMELER

- Aile
- Arkadaşlar

BENİM DÜNYAM

351. Şekil: İstanbul, Sayfa: 51

352. Şekil: İstanbul, Sayfa: 7

Bölüm başlarındaki fotoğraflarda, kültür aktarımı için, genellikle İstanbul'un tarihi, turistik mekânlarına yer verilmiştir. Bölüm başlarında bölümde kazandırılacak beceriler, kelimeler hakkında bilgi verilmiş, bunun yanında bölümdeki etkinliklere başlamadan önce hazırlık çalışması için düzenleme bulunmaktadır.

ÜNİTE 1

BECERİLER

- Tanışma
- Dilekler
- Kişi ve nesnelere tanıma

DİL BİLGİSİ

- Türk alfabesi
- Bu-şu-o / Kim? - Ne?
- Çoğul eki (-lar)
- Soru eki (mi)
- Burası neresi?

KELİMELER

- Sınıf
- Meslekler
- Ev

353. Şekil: İstanbul, Sayfa: 7

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

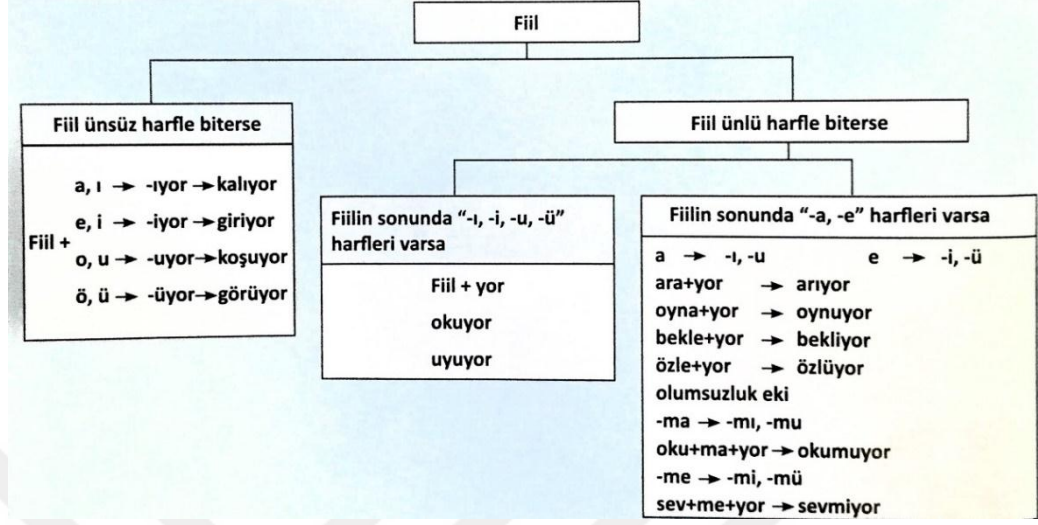
1 Resme bakalım. Resimde neler var? Sayı ile yazalım.

..... insan ağaç bina market araba la

354. Şekil: İstanbul, Sayfa: 26

İstanbul kitabında; büyük boy 6, orta boy 10, küçük boy 323 fotoğraf ile 48 adet resim ve 21 adet kavram haritası (Bkz. 354. Şekil) kullanılmıştır.

355. Şekil: İstanbul, Sayfa: 40

Fotoğrafların baskı kalitesinin, diğer kitaplara göre daha kalitelidir. Ancak kitapta kullanılan bazı fotoğrafların özgün olmadığı tespit edilmiştir. Burada kullanılan fotoğrafların genel ağ (internet) ortamından alındığı tespit edilmiştir. (Bkz. 356. Şekil)

(https://www.google.com.tr/search?q=call+center&biw=1242&bih=585&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjGiqjS8ZXPahVLtROKHe5NCLAO_AUIBigB / Erişim tarihi: 14.02.216)

356. Şekil: İstanbul, Kapak Fotoğraflarından

Bölüm içindeki kazanımların adı farklı renkte tasarlanmış şeridin içine yazılması kolay okunabilmesi adına iyi düşünülmüş bir tasarımdır. (Bkz. 356, 357, 358. Şekiller)

KONUŞMA

357 Şekil: İstanbul, Sayfa: 47

DİL BİLGİSİ

358 Şekil: İstanbul, Sayfa: 32

OKUMA

359 Şekil: İstanbul, Sayfa: 87

Dinleme etkinliği için verilen DVD'deki kayıtlar sayfalarda numarayla gösterilmiştir. Her kayda bir numara verilmiştir. Ders sırasında zaman kaybı olmadan, bilgisayarda bulabilmek, tekrar dinleyebilmek için, kayıt numaralarının sayfada bu şekilde gösterilmesi de önemli, iyi düşünülmüş bir düzenlemedir. (Bkz. 359/360. Şekil)

360 Şekil: İstanbul, Sayfa: 89

361 Şekil: İstanbul, Sayfa: 47

İstanbul kitabında sayfalar kuşe olduğundan, kitap üzerine not alabilmek, ölçme değerlendirme sorularını cevaplayabilmek, kitap üzerine yazabilmek mat kâğıda göre daha zordur. Bütün bunlar, kitabın olumsuz tarafı olarak görülebilir. Ancak sayfalarının rahat açılması, uygun ölçülerde, sayfa sayısının ve ağırlığının az oluşu kitabın kullanılabilirliğini arttırmaktadır.

Hitit kitabında 12 ana bölüm, her bölümde de 3 ayrı başlık vardır. Kitap 199 sayfadır ve incelenen dört kitap içinde en kalın olanıdır. Sayfalar çoğunlukla iki sütun olarak tasarlanmıştır. (Bkz. 361. Şekil)

362 Şekil: *Hitit*, Sayfa: 86

Hitit kitabında ders kitaplarında olması gereken, bölüm başında gerekli kazanımlar ve bölüm içindeki diğer hedeflerle ilgili bilgi bulunmamaktadır. Bölüm bitince diğer bölüm hemen başlamakta, bölüm numarası da sayfanın üst kısmında yer almaktadır. Bu özellik, kitabın eksik yönlerinden biridir. Çünkü bölüm başlarında, bölümde hedeflenen beceri ve kazanımların özetlenmesi ders kitaplarında olması gereken bir özelliktir.

363 Şekil: Hitit, Sayfa: 32

Kitapta 20 büyük boy, 106 orta boy, 342 adet küçük boy fotoğraf bulunmaktadır. Bunlar özgün fotoğraflardır. *Hitit* kitabında 89 adet resim, şekil, karikatür, bulunmaktadır. Buna ilave olarak özellikle dil bilgisi konuları için her bölümde toplam 63 adet *kavram/bilgi haritası* kullanılmıştır. Kitap, sayfa tasarımı bakımından başarılıdır. Ancak boyut, kalınlık, ağırlık olarak ve sayfaların rahat açılmaması kitabın olumsuz yanıdır.

Hitit kitabında dil bilgisi etkinlikleri için *bilgi, kavram haritası* uygulamaları bulunmaktadır. Bu uygulamanın başarılı bir şekilde düzenlendiğini söylemek mümkündür.

ULAÇLAR		-(y)ken (< i-ken)
Ad (+Ek)	Ek	Örnekler
çocuk	-(y)ken	<i>Onunla öğrenciyken tanıştım.</i>
öğrenci	iken	<i>Çocukken çok şişmandım.</i>
genç		<i>Gençken daha sık sinemaya gidiyordum.</i>
.....		<i>Evdeyken çok mutluydum.</i>
arabada		<i>Öğrenciken çok çalışkan değildim.</i>
evde		<i>Arabadaken sigara içmiyorum.</i>

364 Şekil: Hitit, Sayfa: 53

Hitit kitabında bölüm içindeki kazanımlar için; dinleme, okuma, yazma, konuşma gibi bölümler ayrı ayrı belirtilmemiştir. Bazı sembollerle hangi etkinliğin yapılacağı gösterilmeye çalışılmıştır. (Bkz. 364, 365, 366, 367. Şekiller) Etkinliklerin bu şekilde gösterilmesi, iyi düşünülmüş bir tasarımdır.

3 Konuşalım

365 Şekil: Hitit, Sayfa: 45

9 Yazalım

366 Şekil: Hitit, Sayfa: 61

16 Okuyalım, işaretleyelim

367 Şekil: Hitit, Sayfa: 63

Bu sembollerden biri de karşılıklı konuşma için iki mikrofonun yer aldığı fotoğraftır. Bu sembol ile diyalog etkinliklerinin yapılması istenmektedir.

368 Şekil: Hitit, Sayfa: 153

Ayrıca dinleme etkinliği için verilen DVD'deki kayıtlar sayfada numarayla gösterilmiştir. Her dinleme kaydına bir kayıt numarası verilmiştir. Ders sırasında zaman kaybı olmadan, bilgisayarda bulabilmek tekrar dinleyebilmek adına, kayıt numaralarının sayfada bu şekilde gösterilmesi faydalı, önemli bir detaydır.

(6) *Renk Seçimi*: Kitap sayfalarında tercih edilen, kullanılan renkler görsel tasarım açısından önemlidir. Renkler birbiriyle uyumlu olmalı, farklı kullanılan renklere ise

kontrasta dikkat edilmelidir. Bu çalışmada incelenen dört kitap da renk seçimi konusunda “yeterli” görülmektedir. (Bkz. 43. Şekil) Ancak yine de bazı ayrıntıların bilinmesi gerekir:

Gazi kitabına bakıldığında, her bölüm için ayrı renkte düzenlenmiş sayfa üstlerinde şeritler, bu şeritlerde de sayfa numaraları bulunmaktadır. Her renk ayrı bölümü ifade etmektedir. Böylece öğrencilerin kitapta aradıkları bölümü, sayfayı kolayca bulabilmektedir. Kitapta kullanılan renkler gözleri yormayan tonlardadır. Sayfalardaki renk uyumunun başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir.

Yedi İklim kitabında renk uyumuna daha da dikkat edilmesi gerekirdi. Bu kitapta kullanılan renkler genellikle canlı, sıcak renklerdir. Bu durum gözü yorabilmektedir. *Yedi İklim* kitabındaki bazı fotoğraflar, kitabın baskısı sebebiyle koyu çıkmıştır. Bu durum, fotoğrafların, sayfanın görsel kalitesini düşürmektedir.

İstanbul kitabında her bölüm için ayrı renk tercih edilmiştir. Renkler birbiriyle uyumludur, ancak bazı sayfalarda kullanılan koyu tondaki renkler ve bunun üzerindeki metinler baskıdan dolayı iyi çıkmamıştır. Bu durum, bu sayfalardaki bazı yazıların, metinlerin okunmasını güçleştirmektedir.

Hitit kitabında, gerek kapak gerekse sayfa tasarımında hâkim renk mavidir. Mavi ve tonlarının yoğun olarak kullanıldığı bu kitap için, renk seçimi bakımından başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir. Sayfalardaki hâkim renklerin, açık tonda olması sebebiyle yazılar, metinler daha kolay okunabilmekte, gözler yorulmamaktadır.

(7) *Yazı Karakteri* bakımından kitaplar incelendiğinde, ele alınan bütün kitaplardaki yazı karakteri, punto, satır boşlukları öğrenci seviyesine uygundur. (Bkz. 44. Şekil) Ancak *Gazi* kitabındaki yazılar daha ince karakterlidir. Bazı sayfadaki yazılar silik çıkmıştır. Bu durum yazıların, metinlerin kolay okunmasına engel olmaktadır. *Gazi* kitabındaki yazı stili değiştirilmeli, daha kolay okunabilir bir yazı karakteri ile metinler oluşturulmalıdır. Mesela; *Times New Roman*, *Helvetica* yazı stilleri ders kitapları için uygun yazı modelleridir.

İstanbul kitabında ise koyu renklerin kullanıldığı bölümlerdeki yazılar, metinler görme kusuru olanlar için zor okunabilir durumdadır. Özellikle koyu renkleri kullanıldığı sayfalardaki yazılar daha uyumlu farklı tonda tekrar düzenlenmelidir.

(8) *Görsellik-Konu Uyumu*: İncelenen dört kitap, görsellik-konu uyumu bakımından “yeterli” seviyededir. Katılımcılar tarafından verilen puanlar birbirine çok yakındır. Ancak yapılan sıralamada birinci sırayı *Gazi* kitabı, ikinci *Yedi İklim* kitabı, üçüncü *İstanbul*, dördüncü sırayı *Hitit* kitabı almıştır. (Bkz. 65. Tablo)

Bu çalışmada da tespit edilen, yukarıda sözü edilen eksikliklerin giderilmesiyle kitaplar yeni baskılarında biçimsel özellikleri bakımında daha da iyi hâle gelebilir.

• **Özet:**

Baskı Türü: Kitapların dördü de *dört renk ofset baskı* tekniği ile basıldığı tespit edilmiştir.

Kâğıt Özellikleri: Kitaplarda kullanılan kâğıt özellikleri şöyledir: *Yedi İklim* kitabı birinci hamur 90 gr. / *Hitit* kitabı mat kuşe 115 gr./ *Gazi* kitabı birinci hamur 90 gr./ *İstanbul kitabı ise 90 gr. mat kuşedir.*

Kapak Özellikleri: *Yedi İklim* kitabı 350 gr. Amerikan Bristol karton kapak, *Hitit* kitabı 300 gr. Amerikan Bristol karton kapak, *Gazi* kitabı 350 gr. Amerikan Bristol karton kapak, *İstanbul kitabı ise 200 gr. Amerikan Gofre Sela fon kaplı, kısmi kabartmalı karton kapak kullanmıştır.*

Cilt Özellikleri: İncelenen kitaplar içinde *Yedi İklim* ve *Hitit* kitaplarında *formalı dikişli cilt* tercih edilirken; *Gazi* ve *İstanbul* kitaplarında *tutkallı kesme cilt* tercih edilmiştir.

Sayfa Sayısı: *Yedi İklim 191, Hitit 199, Gazi 111, İstanbul kitabı ise 112 sayfadan oluşmaktadır.*

Boyut Özellikleri: *Yedi İklim kitabı 29,5 x 21 cm./ Hitit kitabı 29,5 x 21 cm. / Gazi kitabı 28 x 22 cm. İstanbul kitabı 27,5 x 22 cm. olarak tasarlanmıştır.*

Ağırlık Özellikleri: *Yedi İklim kitabı 582 gr. / Hitit kitabı 734 gr. / Gazi kitabı 338 gr. / İstanbul kitabı 344 gr. olarak tasarlanmıştır.*

Kullanılan Görsel Elemanların Sayısı: *Yedi İklim* kitabında; büyük boy 8, orta boy 7, küçük boy 370, toplam 385 adet çeşitli görsel elemanlar (fotoğraf, resim, karikatür vd.) kullanılmıştır. *Hitit* kitabında; büyük boy 20, orta boy 106, küçük boy 342, toplam 468 adet çeşitli görsel elemanlar kullanmıştır. *Gazi* kitabında; büyük boy 12, orta boy 62, küçük boy 249, toplam 323 adet çeşitli görsel elemanlar kullanmıştır. *İstanbul* kitabında; büyük boy 6, orta boy 10, küçük boy 323, toplam 339 adet çeşitli görsel elemanlar kullanmıştır. Yukarıdaki bilgiler, 108. A-B tablolarında gösterilmektedir.

107. (A) Tablo: İncelenen Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Genel Değerlendirme Tablosu

Ders Kitabı/ Kuru	Baskı Türü	Kâğıt Özelliği	Kapak Özelliği	Cilt Özelliği
<i>Yedi İklim</i> A-1	Dört renk ofset baskı teknîği	Birinci hamur 90 gr.	350 gr. <i>Amerikan</i> <i>Bristol</i> karton kapak	Formalı, dikişli cilt
<i>Hitit</i> <i>Temel-1</i>	Dört renk ofset baskı teknîği	Mat kuşe 115 gr.	300 gr. <i>Amerikan</i> <i>Bristol</i> karton kapak	Formalı, dikişli cilt
<i>Gazi</i> A-1	Dört renk ofset baskı teknîği	Birinci hamur 90 gr.	350 gr. <i>Amerikan</i> <i>Bristol</i> karton kapak	Tutkallı kesme cilt
<i>İstanbul</i> A-1	Dört renk ofset baskı teknîği	Mat kuşe 90 gr.	200 gr. kısmi kabartmalı, <i>Amerikan Gofre</i> <i>Selefon</i> kaplı karton kapak	Tutkallı kesme cilt

107. (B) Tablo: İncelenen Kitapların Biçimsel Özellikleriyle İlgili Genel Değerlendirme Tablosu

Ders Kitabı/ Kuru	Sayfa Sayısı	Boyut	Ağırlık	Kullanılan Görsel Eleman Sayısı (Fotoğraf, resim, karikatür vb.)			
				Büyük Boy	Orta Boy	Küçük Boy	Top.
<i>Yedi İklim</i> A-1	191	29,5 x 21 cm.	582 gr.	8	7	370	385
<i>Hitit</i> <i>Temel-1</i>	199	29,5 x 21 cm.	734 gr.	20	106	342	468
<i>Gazi</i> A-1	111	28 x 22 cm.	338 gr.	12	62	249	323
<i>İstanbul</i> A-1	112	27,5 x 22 cm.	344 gr.	6	10	323	339

V. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada tespit edilen bulgular üzerinden yapılan tartışmalara, sonuçlara ve önerilere yer verilmektedir.

5.1 TARTIŞMA

Bu tez çalışmasında, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitapları, *biçim* ve *içerik* özellikleri bakımından incelenmiştir. Çalışmada veriler üç farklı kaynaktan toplanmıştır:

- (1) Araştırmada incelenen dört farklı kitap için, kitabı kullanan öğretim elemanlarına uygulanan anketle elde edilen veriler, (Birinci örneklem grubuna uygulanan anketler)
- (2) Kitapların sadece *biçimsel* özelliklerini tespit etmek için ikinci örneklem grubuna uygulanan anketle elde edilen veriler, (İkinci örneklem grubuna uygulanan anketler)
- (3) Uygulamalar sırasında yapılan birebir görüşmeler ve bunlara ait *mülakat tutanakları* ve *gözlem notları*.

Bütün verilerin toplanması ile birlikte, kitapların nitel analizleri yapıp bulgular tespit edilmiş ve bulgular yorumlanarak sonuca gidilmiştir.

5. 1. 1 İNCELENEN KİTAPLARIN BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ TARTIŞMA

Bu çalışmada incelenen kitapların; baskısı, cildi, kapağı, kâğıdı, tasarımı gibi biçimsel özellikler değerlendirilmektedir. (*sayfa tasarımı, kapak tasarımı, yazı karakteri, kitabın boyutu, görsel elemanların tasarımı*)

Kitaplardaki *biçimsel* özellik en az içerik kadar önemlidir. Kaptan'ın (2008) da belirttiği gibi öğrenciyi ilk karşılayan ve öğrencinin kitaba ilk dokunmasıyla başlayan özellik, kitaplardaki fizikî yapıdır. Arı'ya göre (2014) ders kitapları; kapağı, ağırlığı, kâğıdı, karton kalitesi, cildi, boyutu, kullanılabilirliği ve dayanıklılığı ile gerekli fiziksel özelliklere sahip olmalıdır.

Küçükahmet'e göre (2003) ders kitapları, bir dönem, belki de bir yıl boyunca okulda, evde veya başka bir yerde öğrencinin sürekli yanında kullandığı önemli bir materyaldir. Bu bakımdan ders kitaplarının cildi sağlam olmalıdır. Ders kitabının cilt tipi iyi değilse açılan sayfa hemen kapanmakta sayfanın tekrar aranmasıyla sık sık sayfa aramak zorunda kalan öğrencilerin zaman kaybetmesine sebep olmaktadır. Becer (2013) de ders kitaplarına ait ciltlerin, sağlam yapılmasının önemini belirtmiştir. Ona göre ciltleme öğrenci kullanımına uygun olmalıdır. Becer; rahat bir ciltte, bazı yazıların cilt arasında kalmamasını, sayfanın tamamının görülmesini sağladığını ve sayfaların da hemen dağılmadığını belirtmiştir.

İncelenen dört kitabın da cildi sağlamdır, ancak iplik dikişle oluşturulan *Yedi İklim* ve *Hitit* kitapları, diğer iki kitaba (*İstanbul ve Gazi*) göre daha sağlam olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü Becer'e (2013) göre iplik dikiş pahalı, ama en uzun ömürlü ciltleme yöntemidir. *Gazi* ve *İstanbul* kitaplarında tutkallı cilt kullanılmıştır. Tutkallı ciltleme, pratik bir ciltleme modelidir. Daha hızlı sonuç alındığından matbaacılar bu ciltleme yöntemini daha çok tercih etmektedir. Tutkallı ciltleme de günün teknolojisiyle sağlam olabilmektedir. *Gazi* ve *İstanbul* kitaplarının tutkallı cilt olmasına rağmen ciltlerinin sağlam olduğu görülmektedir.

Ele alınan kitapların ebadı, ağırlığı incelendiğinde dört kitabın da farklı ölçülerde ve ağırlıkta olduğu görülmektedir. *Yedi İklim* kitabı (29,6×21) 582 gr. *Hitit* kitabı (29,6×21) 734 gramdır. Bu iki kitaptaki; ağırlık, boyut, sayfa sayılarının fazla olması sebebiyle, iki kitabın da kullanışlı olmadığını söylemek mümkündür.

İstanbul kitabı (27,5x22) 344 gr. *Gazi* kitabı (28x22) 338 gramdır. Bu iki kitap, hem ağırlık hem de boyut olarak daha kullanışlı tasarlanmıştır. Kitapların bu özelliği; sayfaların kolay açılmasını, açılan sayfanın da kendi kendine kapanmamasını sağlamaktadır. Bütün bu özellikler önemsiz bir ayrıntı gibi görülebilir, ancak kullanıcılar, öğrenciler için bunlar önemli detaylardır.

Kâğıt özelliklerine bakıldığında, *Hitit* kitabında daha kaliteli kâğıt kullanıldığı görülmektedir. *Hitit* kitabında 115gr. kuşe kâğıt; *İstanbul* kitabında 90gr. birinci hamur kuşe kâğıt kullanılmıştır. Kuşe kâğıtta, baskı ve yazı karakteri de iyi ise görüntü olarak daha gösterişli bir ürün ortaya çıkabilmektedir. Ancak ders kitaplarında kuşe kâğıt kullanımına karşı çıkan uzmanlar da vardır. Uzmanlar; bu tür sayfaların üzerine yazabilmenin zor olduğunu, dolayısıyla ders kitaplarında kuşe kâğıt kullanımının doğru olmadığını belirtmektedirler. Ders sırasında öğrencilerin kitapta bulunan çeşitli etkinlikler için sayfalarda bulunan boşlukları doldurmaları/yazmaları istenmektedir. Kuşe kâğıda yazmanın birinci hamur kâğıtlarına göre daha zor olduğu bu çalışmada tespit edilmiştir. Kuşe kâğıdın bir başka olumsuz yanı da sayfaların parlamasıdır. Çünkü parlak bir yüzey okumayı zorlaştırmaktadır.

Kitaplardaki cilt, kâğıt, baskı kalitesi gibi özelliklerin yanında kapak tasarımına da önem verilmesi gerekir. Kitabın adı, bu adın kapağa yerleştirilme biçimi, kapaktaki görsel elemanlar ve diğer unsurlar da iyi düzenlenmelidir. Duman ve Çakmak, (2010) kitap kapağının çekiciliğini sağlamada başlığın da önemli olduğunu söylemektedir. Kitabın başlığı, öğrenciler için anlaşılır, dikkat çekici nitelikte olmalıdır. Bir kitap kapağında aynı zamanda yazar ya da yazarların adı, yayınevinin adı, kitabın kaçınca baskı olduğu gibi gerekli diğer bilgiler de yer almalıdır. Ayrıca kitapların görselliğini olumlu ya da olumsuz etkileyen diğer faktörler ise kullanılan, tercih edilen renkler, yazı karakteridir. Yazılar okunaklı olmalıdır. Kitap kapağını takip eden ilk sayfalarda *ön söz*, *yazar(lar)* hakkında bilgi olmalıdır. Bu durum, kitap seçimi için tercih yapacaklara ön bilgi verip yardımcı olabilir.

Bu araştırmada incelenen kitaplar *karton kapak* olarak tasarlanmıştır. Karton kapak, ders kitapları için uygun bir uygulamadır. *İstanbul* kitabında *kısmi kabartmalı selefön kaplamalı Amerikan bristol karton kapak* kullanılmıştır. *Hitit*, *Gazi*, *Yedi İklim* kitaplarında *Amerikan bristol karton kapak* kullanılmıştır. Kapak kalitesi bakımından bütün kitaplar aynı seviyededir. Ancak kapak tasarımında; kitap adı ve diğer görsel

unsurlarıyla *Yedi İklim* kitabının biraz daha öne çıktığı görülmektedir. *Yedi İklim* kitabının kapağındaki görsel unsurlarda; kültürümüzün, İstanbul'un önemli sembollerinden olan Boğaz'daki şehir hatları vapuru, arkasında *Galata Kulesi*, İstanbul'un silueti turkuaz ve bej zemine resmedilmiştir. Görsel olarak iyi düzenlenmiş böyle bir kapakla *kültür aktarımı* da yapılmak istenmiştir.

Sayfa tasarımı; renk seçimi, görseller, metnin sayfaya yerleştirilmesi yazı karakteri, yazının okunabilirliği gibi birçok unsurlar da kitaplar için önem arz etmektedir. Tertemiz vd. (2011) belirttiği gibi sayfalarda kullanılan grafik, harita, şema ve tablo gibi görsel unsurlar konu ile ilgili olmalı ve metinde yazılanları desteklemelidir. Yazıların büyüklüğü de (puntosu) öğrenci seviyesine uygun, kullanılan renkler canlı, dikkat çekici ve öğrenmeyi motive edici olmalıdır.

Bu çalışmada incelenen kitaplar, *dört renk ofset baskı tekniği* ile basılmıştır. Ancak kitaplar arasında matbaadan, baskı makinesinden kaynaklanan bazı kalite farkları da bulunmaktadır. Baskı kalitesi bakımından *Hitit* kitabı daha önde durmaktadır. *Yedi İklim* kitabındaki baskı, diğer kitaplara göre daha başarısızdır. Bu kitaptaki bazı fotoğraflar, baskı sebebiyle koyu çıkmış, fotoğraflardaki mürekkep âdeti birbirine geçmiş, renkler belirgin çıkmamıştır.

Yedi İklim kitabında genellikle canlı, sıcak renkler tercih edilmiştir. Renk seçiminde de kontrasta, uyuma dikkat edilmediği görülmektedir. Görsel unsurların yoğunluğu sebebiyle, sayfalarda olması gereken boşluklar yok denecek kadar az bırakılmıştır. Oysa ders kitaplarında öğrencilerin not alabileceği boşluklar bırakılmalıdır.

Gazi kitabında renk seçiminin uygun olduğu görülmektedir. Ancak yazı karakteri ve okunabilirlik özellikleri bakımından bu kitabın yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Bu kitaptaki yazıların diğer görsel unsurlara göre silik kaldığı tespit edilmiştir.

İstanbul kitabında her bölüm için ayrı renk kullanılmıştır. Bu durum, bölümleri, sayfaları bulma adına iyi düşünülmüş bir düzenlemedir. Ayrıca kitapta kullanılan renklerin birbirleriyle uyumlu olduğu da görülmektedir.

Okur (2014) çalışmasında, kitaplardaki metin tasarımının öneminden söz etmektedir. Ona göre metinler; sayfadaki şekiller, fotoğraflar ve diğer görsel unsurlarla uyumlu olmalıdır. *Yedi İklim* kitabında, bazı bölümlerdeki metinlerin görsel unsurlarla uyumsuz olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu kitaptaki bazı fotoğraflar da çok koyu

çıkılmıştır. Matbaadan, baskıdan kaynaklı bu durum kitabın olumsuz tarafıdır. Kitaplarda kullanılan görsel unsurların iyi görünebilmesi için baskının daha kaliteli olması gerekirdi. Görseller ne kadar iyi düzenlenmiş/tasarlanmış olursa olsun baskı kaliteli değilse ortaya konulan ürün de kalitesiz olacaktır.

Yalın (2012) eserinde, metinlerin sayfaya yerleştirilme biçiminin öneminden bahsetmektedir. Ona göre metinler sayfada iyi düzenlenirse, okuyucu da metindeki fikirleri daha anlayacak ve daha iyi organize edecektir. Yalın'a göre metinlerdeki paragraflar birbirinden kolayca ayırt edilebilmelidir. Ona göre sayfalara not yazabilmek veya aranan bilgiyi kolay bulabilmek için gerekli yerlere boşluklar bırakılmalıdır. Bütün bu özelliklere *Gazi* kitabında dikkat edilmiş ve öğrencilerin not alabilmeleri için sayfalarda gerekli boşluklar bırakılmıştır. Ancak *Yedi İklim* kitabında bu özellik bulunmamaktadır.

Yedi İklim kitabındaki sayfalarda çok fazla çizim, şekil ve fotoğraf bulunmaktadır. Sayfalar bunlarla âdeta doldurularak, olması gereken boşluklar bırakılmamıştır.

Görsel unsurların iyi seçilmesi, en az metin seçimi kadar önemlidir. Özellikle yabancı dil öğretimi için hazırlanan kitaplarda kullanılacak görsel öğeleri iyi seçmek, tasarlamak gerekir. Başboğaoğlu (2012) da eserinde, kitaplardaki görsel unsurların eğitim-öğretim için önemini vurgulamaktadır. O, bu eserinde Philips'in yaptığı bilimsel araştırma sonuçlarını vermiş; eğitim-öğretimde görsel unsurların kullanılması ile öğrenilen bilginin daha kalıcı hâle geldiğini belirtmiştir.

Kılıç (2011) eserinde, kitaplardaki biçimsel özelliğin, içerik kadar hatta içerikten de önemli olduğunu belirtmiştir. Kılıç, biçimsel özellikle ilgili bir eksikliğin, kitapların daha baştan okuyucuya ulaşmasına engel olacağını vurgulamıştır.

Kitaplarda kullanılan; fotoğraf, şekil, resim gibi görsel unsurların özgün olması gerekir. Kitaplarda kullanılacak fotoğraf, resim veya çizimleri izinsiz, telif hakları ödenmeden kullanmamak gerekir. *İstanbul* kitabındaki bazı fotoğrafların genel ağ (internet) ortamından alındığı tespit edilmiştir. (Bkz. 356. Şekil) (https://www.google.com.tr/search?q=call+center&biw=1242&bih=585&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjGiqjS8ZXPahVLtRQKHe5NCLAQ_AUIBigB [Erişim tarihi: 14.02.2015])

Bu durum, 5846 numaralı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"na aykırıdır. Ayrıca MEB (2013) Tebliğler Dergisi'nde bu konu hakkında açıklamada bulunmaktadır: "*Her*

türlü yazı, resim, fotoğraf ve benzeri materyallerden telif hakları gözetilerek alıntı yapılabilir.”

Yedi İklim kitabında özgün fotoğraf, resim ve çizimlerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kitaptaki fotoğraflarda tanınan, bilinen tiyatro/sinema sanatçıları modellik yapmıştır. Ancak bu sanatçılara ait fotoğraflar, kitabın hemen her bölümünde yer almaktadır. Bu konuda çeşitliliğe gidilmesi gerekebilirdi. Her bölümde farklı sanatçılara ait fotoğrafların kullanılmasıyla kitap, görsel olarak daha da zenginleşebilirdi.

Gazi kitabında fotoğraflar daha az kullanılmıştır. Kitapta fotoğraflar yerine daha çok özgün çizim, şekil ve resim kullanılmaktadır. *Gazi* kitabındaki bütün görsel unsurlar, sayfalara özenle yerleştirildiği görülmektedir. Ayrıca bu görsel unsurların da metinle uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

Kitaplarda, yazı karakteri de önemlidir. Yazılar öğrenci seviyesine uygun olmalı ve kolay okunabilmelidir. Yalın (2012) eserinde; yazı boyutunun yanında, satır uzunluğu, satırlar arasındaki boşluk miktarı, yazı ve zemin rengi gibi faktörlerin metnin okunmasını olumlu ya da olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir. Yalın'a göre kitaplarda basit tasarımlı (süslü ve kenar çıkıntıları olmayan) yazı tipleri (*Helvetica, Times New Roman* gibi) kullanılmalıdır. Çünkü bu tür yazılar/harfler daha kolay okunabilmektedir. Ayrıca ona göre ders kitaplarındaki yazı boyutu 10-12 punto olmalıdır.

Becer'e (2013) göre okuyucu, yazılı bilgiyi en az çaba ve zorlukla algılayabilmelidir. Ona göre *tipografik* karakterlerin kolay okunabilirliği üç özelliğe bağlıdır: *Kontrast, yalınlık, orantı*. Okunaklı *tipografi*, bilgiyi nesnel olarak ileten bir araçtır. Ancak sadece okunaklı bir yazı, etkili bir mesaj için yeterli değildir. Harflerin düzenleniş biçimi, iletişim yöntemi ve boşluklar da anlaşılabilirliği doğrudan etkileyen özelliklerdir.

Becer'e (2013) göre, kitapların *grafik tasarımında* on tane önemli unsur vardır: Yazı karakteri, yazı puntosu, büyük harf/küçük harf, satır arası boşluklar, metnin düzenlenme biçimi, satır uzunluğu, metnin derinliği, gerekiyorsa eğim derecesi, daraltma-genişletme oranı, tipografik unsurlar arasındaki boşluklar.

Bu çalışmada incelenen kitaplardaki yazılar 10 puntodur. Dolayısıyla yazı puntosu öğrenci seviyesine, ders kitaplarına göre uygundur. Ancak yazıların kolay okunabilirliği adına *Gazi* kitabında düzenlemeye gidilmesi gerekir. Zira bu kitaptaki yazıların zor okunduğu gözlemlenmiştir. Görme kusuru, eksikliği olan öğrencilerin

bu kitaptaki metinleri okuması zor olabilir. Çünkü buradaki yazılar ince karakterlidir ve belirgin değildir. Yazılar silik çıkmıştır.

5. 1. 2 İNCELENEN KİTAPLARIN İÇERİK ÖZELLİKLERİYLE İLGİLİ TARTIŞMA

Araştırmada kitapların *içerik* özelliklerine ait bulgular üç farklı şekilde tespit edilmiştir:

- (1) Örneklemi oluşturan kitapları derste kullanan öğretim elamanlarına uygulanan anketlerden elde edilen nicel sonuçlar,
- (2) Araştırmacı tarafından uygulama sırasında yapılan birebir görüşme ve bu görüşme sırasında yapılan mülakat tutanakları ve gözlem/alan notları,
- (3) Bütün uygulamalarla birlikte araştırmacı tarafından yapılan nitel analizler.

İçerik özellikleri bakımından kitaplar; eğitim-öğretim, dil-anlatım, yazım-noktalama, sosyolojik durum, ADP'ye uyum gibi başlıklar altında incelenmekte, değerlendirilmektedir.

Kılıç ve Seven'e (2011) göre sınıf içi uygulamalarında, materyal olarak en çok ders kitapları kullanılmaktadır. Ders kitapları; içerik bakımından programın öğeleriyle paralel, öğretim programında verilen kitap hacimleriyle tutarlı, uygun zihinsel süreçlere göre; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru, bireyin gelişim özelliklerine uygun, ilişkili olduğu alan ve konularla bağlantılı olarak düzenlenmelidir. Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitaplarının da bütün bu özellikleriyle birlikte öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmeye uygun olarak tasarlanması gerekir. Demirel'in (2012) de belirttiği gibi dil öğretimi, dört temel beceri olarak kabul edilen; *dinleme, konuşma, okuma ve yazma* becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşur. Güzel ve Barın (2013) da eserinde aynı konuya dikkat çekmiş; dil öğretiminin bir bütün olduğunu, dil öğretim merkezlerinin temel dil becerilerini kazandırmayı esas alması gerektiğini vurgulamıştır. Burada incelenen dört kitap da temel dil becerilerini geliştirmeye uygun olarak tasarlanmıştır. Kitaplardaki etkinlikler temel dil becerileriyle birlikte dil bilgisi konuları ve ölçme değerlendirme sorularıyla birlikte tasarlanmıştır.

Bloom (2012), eserinde ders kitaplarında bulunan “ünite” kavramı üzerinde durmaktadır. Ona göre *üniteler* bağımsız bir birim değildir: “Ünite”ler bir önceki *ünitenin* devamı niteliğinde olmalı; yeni *üniteler* bir önceki *ünitelerde* kazanılan davranışları geliştirmeli, öğrenilenleri pekiştirmelidir. Dolayısıyla kitaplardaki *üniteler* (bölümler) bu ilkelere göre düzenlenmelidir.

Bu çalışmada incelenen kitaplar arasında kur/seviye (bölüm ve etkinlik sayısı...) bakımından, tam bir bütünlük olmasa da kitaptaki konuların birbirine benzediği görülmektedir. Ancak *Hitit* kitabında güncellenmesi gereken bazı durumlar tespit edilmiştir. *Hitit* kitabı (1 Temel) 12 bölümden (ünite) oluşmakta iken, *Yedi İklim* (A-1) kitabı 8 bölüm, *Gazi* ve *İstanbul* kitapları (A-1) 6 bölümden oluşmaktadır. Bu konuda ortak bir çalışmaya, standartlaşmaya gidilmesine ihtiyaç vardır. Günümüzde Türkçe öğretim merkezlerinde C-1 seviyesinde bir diploma/sertifika alabilmek için 600 ila 950 saatlik bir ders planlaması yapılmaktadır. Bazı merkezler bu sertifika için toplan 950 saatlik ders ile C-1 sertifikası verirken, bazı merkezler 600 saatlik dersi yeterli görmekte, aynı sertifikayı vermektedir.

Tertemiz’e (vd. 2011) göre ders kitapları, çağdaş program geliştirme ilkeleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Ona göre ders kitaplarında her bölümün başında o bölümün amaçlarına, hedef ve davranışlarına yer verilmeli ve bölüme ilişkin genel bilgiler bulunmalıdır. İncelenen kitaplardan bu ölçütlere uyan sadece *İstanbul* kitabıdır. Kitapta her bölüm başında, bölümün amaçları, kazandırılacak beceriler belirtilmiştir. *Yedi İklim* kitabında bu özellik kısmen düzenlenmişken *Gazi* ve *Hitit* kitaplarında böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuda da her iki kitapta düzenlemeye gidilmesi gerekir.

Korkmaz ve Yel’e (2001) göre bölüm sonlarında, konunun pekişip pekişmediğinin anlaşılabilmesi için mutlaka sorularla öğrenciler test edilmelidir. Bu sorular içerik olarak açık ve net, istenilen bilgiyi kesin sınırlarla belli eder tarzda hazırlanmalıdır. İncelenen dört kitap içinde bu konuya dikkat eden *Yedi İklim*, *İstanbul* kitaplarıdır. Bu kitaplarda bölüme hazırlık ve bölümdeki amaçların belirtildiği kısımlar bulunmaktadır. Bölüm sonlarında ise bölümdeki konuların tekrar edilmesi, daha iyi pekişmesi için *çoktan seçmeli* ölçme değerlendirme soruları ile öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildikleri *öz değerlendirme* kısımları da bulunmaktadır. *Yedi İklim* ve *İstanbul* kitaplarında etkinlikler içinde diğer ölçme değerlendirme sorularıyla konuların pekişmesi amaçlanmıştır. *Gazi* ve *Hitit* kitaplarında bölüm

sonlarında çoktan seçmeli sorular ve öz değerlendirme düzenlemesi bulunmamaktadır. Ancak *Gazi* kitabı ile birlikte verilen ve ayrı bir ölçme değerlendirme kitabında *öz değerlendirme* kısmı bulunmaktadır. Fakat *Hitit* kitabında bu tür düzenleme bulunmamaktadır.

Kitaplardaki bölüm sayıları; hedeflenen kazanımlara, seviyeye ve belirlenen öğretim programına uygun olmalıdır. Bu konuda *formel* bir program olmasa da yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar ADP'nin belirlediği ölçütlere uygun olarak düzenlenmelidir. ADP'ye göre hedeflenen kazanımların ne olması gerektiği konusu, Demirel ve Mirici'nin MEB ile yürüttükleri ortak çalışmada belirlenmiştir. Bu çalışmayla ilgili bilgiler (ADP ölçütleri) MEB'in genel ağ adresinden iletişime açılmıştır. Bu çalışmada incelenen dört kitabın da *-bazı eksiklikler olsa da-* ADP ölçütlerine göre düzenlendiği tespit edilmiştir. İncelenen kitaplarda (A 1 [1 Temel]) bölüm ve bölümlerdeki etkinliklerde hem nitelik hem de nicelik olarak farklı durumlar görülmektedir: *Yedi İklim* kitabı A 1 seviye için 8, *Hitit* kitabı "1 Temel" için 12, *Gazi* ve *İstanbul* kitapları 6 bölümden oluşmaktadır. Kitaplarda bulunan toplam etkinlik sayıları şöyledir: *Yedi İklim* kitabında 244, *Hitit* kitabında 361, *Gazi* kitabında 273, *İstanbul* kitabında 217 etkinlik bulunmaktadır.

Tertemiz (vd. 2011) eserinde, kitaplardaki etkinliklerin öğretme-öğrenme ve programın geliştirilmesi için önemli olduğunu vurgulamış ve bu etkinliklerin de öğrenciyi güdülemesi gerektiğini belirtmiştir. İncelenen *Yedi İklim* kitabında, seçilen konuların kültür aktarımı ve öğrenciyi güdülemesi bakımından nitelikli tasarlandığı görülmektedir. *İstanbul* ve *Gazi* kitaplarındaki konularda ve diğer görsel unsurlarda kültür aktarımına dikkat edilmiştir. Kitaptaki metinlerin ve diğer etkinliklerin öğrencileri güdüleyici olduğu anlaşılmaktadır.

Dinleme becerisi, yabancı dil öğretiminin en önemli etkinliklerinden sayılır. Demirel'in (2012) de belirttiği gibi, kişinin öğrendiği dille sözlü iletişim kurmasının temelini *dinleme* becerisi oluşturur. Öz'e göre (2011) *dinleme* öğretiminde amaç, öğrencilerin hedef dildeki sesleri tanımak, bir bağlam içinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmek ve en önemlisi de konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak anlamaktır. İncelenen kitaplarda *dinleme* etkinliği için kitaplarla birlikte verilen DVD'lerde çeşitli *ses* kayıtları bulunmaktadır. Kitaplarda da bu kayıtlara uygun düzenlemeler, metinler bulunmaktadır. *Yedi İklim* kitabında, kitapla birlikte verilen DVD'de kayıtlardaki

seslendirmeler bilinen profesyonel tiyatro, TV, dublaj sanatçıları tarafından yapılmıştır. Kayıtların, hem seslendirme hem de teknik olarak, kaliteli düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca *Yedi İklim* kitabının bazı bölümlerinde *dinleme* öğretimi için şarkılardan da yararlanılmıştır. (Barış Manço'nun şarkısı gibi) Şarkıların ve müziğin de *dinleme* öğretimi için kullanılması iyi düşünülmüş bir uygulamadır.

Gazi kitabındaki *dinleme* becerisi için düzenlenen kayıtlar, teknik ve seslendirme bakımından kalitelidir. Her bölümde en az bir kayıt bulunmaktadır. Dördüncü bölümde DVD ile verilen şarkı/müzik, *dinleme* öğretimi için düzenlenmiştir. Ancak burada *dinleme* öğretimi için seçilen şarkı, Çankaya Belediyesi'ne ait Tombeki Çocuk Korosu'na aittir. Dolayısıyla burada kullanılan şarkının, çocuk müzik korusu olması sebebiyle bu şarkının, kitabı kullanacak öğrencilerin yaş grubuna hitap etmediği anlaşılmaktadır.

İstanbul, *Hitit*, *Gazi* kitaplarında da *dinleme* öğretimi için düzenlenmiş kayıtlar, *konuşmanın doğal akışı* içinde geçmektedir. *Yedi İklim* kitabında, ilk bölümlerdeki kayıtlarda geçen konuşma hızı, öğrencilerin konuşulanları anlayabilmesi için yavaş tonda düzenlenmiştir. Bu durum tartışmalıdır. Zira Öz'e (2011) göre, Türkçe öğrenenlerin normal hızla konuşulduğunda, en küçük ayrıntıları anlamasından çok, genel bilginin, konuşmacıdan gelen mesajı anlamasının yeterli olduğunu savunmuştur. Öz böylece, *dinleme* çalışmalarında, ilk derslerde de olsa, *konuşmanın doğal akışı*nda olmasının gereğini dile getirmiştir. Aynı düşünceyi Demirel ve Barın da belirtmiştir. Öz, Demirel, Barın'ın savunduğu bu düşünce *İstanbul*, *Gazi*, *Hitit* kitaplarında uygulanmaktadır. Ancak yapılan bu araştırmada *İstanbul*, *Hitit*, *Gazi* kitaplarına ait seslendirmeler için, özellikle ilk bölümlerde bulunan kayıtlardaki konuşmanın doğal akışı içinde olması, şikâyet konusu olmuştur. Hem öğrenci hem de öğretmenler bu durumdan şikâyet etmektedirler. Tabii ki bu, ayrı bir araştırma konusudur ve bununla ilgili uygulamalar yapılıp sonuçlarının ortaya konulması ve tartışılması gerekir.

Kitaplarla birlikte verilen DVD'deki *dinleme* kayıtlarındaki konuların kitaptaki bölümle uyumlu olması gerekir. Bölümden farklı bir konunun işlendiği kayıtlar karışıklığa sebep olabilir. İncelenen dört kitapta bu konuda bir uyumsuzluk tespit edilmemiştir. Kayıtlar, kitaptaki metinlerle uyumludur. Ancak *Hitit* kitabında *dinleme* etkinliği için düzenlenmiş olan bazı metinlerin, güncellenmesi, bazı konuların da çıkartılması gerekebilir. Çünkü kitaptaki -burada da tespit edilen- bazı konular evrensel-insani, milli-manevi değerlere uymamaktadır.

Dinleme etkinliği için düzenlenecek kayıtlarda, Türkçesi, diksiyonu düzgün, bu konuda yetkin kişilerin metinleri seslendirmesi gerekir. Seslendirmede yerel ağızlar ve argo kullanılmamalıdır. Seslendirmeyi yapanların *İstanbul Türkçesini* en iyi şekilde konuşuyor olması gerekir. İncelenen dört kitapla birlikte verilen DVD'deki kayıtlarda bu konuda bir olumsuzluk tespit edilmemiştir.

Dinleme eğitiminde olduğu gibi *izleme* becerisine yönelik etkinliğin de yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda bulunması gerekir. Demirel ve Şahinel, (2006) çalışmalarında, *izleme* becerisi için TV, DVD gibi çağdaş öğretim araçlarından yararlanılmasının gereğinden söz etmektedir. İncelenen dört kitapta da *izleme* etkinliğine yönelik herhangi bir düzenleme/kayıt bulunmamaktadır. Kitap setleriyle birlikte verilen DVD kayıtları sadece *dinlemeye* yöneliktir. Oysa yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği hedeflenen kazanımlara ulaşmada önemlidir. Bu durum, incelenen kitapların eksik, olumsuz tarafıdır.

Yabancı dil öğretiminde *konuşma* becerisine yönelik etkinlikler önemlidir. Konuşma iletişimin temelini oluşturur. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için düzenlenecek kitaplarda konuşma öğretimi için seçilecek konulara özen gösterilmelidir. Özbay (2007) konuşma öğretiminin, eğitim-öğretim faaliyetlerinin temelinde yer aldığını belirtmiştir. Temizkan (2014) da konuşma becerisinin Türkçe öğretiminin temelini oluşturduğunu ve okuma-yazma gibi iki önemli faaliyetin de çıkış noktası olduğunu vurgulamıştır. Demirel, (2012) ise dil öğretiminde konuşma eğitiminin, öğretimin her aşamasında yapılmasının gereğini ifade etmiştir. İncelenen kitaplarda bu konudaki düzenlemelerin yeterli nitelikte olduğu görülmektedir. Kitaplarda “Konuşma” başlığı altında çeşitli konular üzerine, konuşma faaliyeti için düzenlemeler bulunmaktadır.

Münazara, yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi için önemli etkinliklerindedir. Demirel, (2007) de münazara konusunda, sınıf içinde belli konularda öğrencilerin amaç dili kullanmalarının gereğinden bahsetmektedir. İncelenen kitaplardaki her bölümde konuşma öğretimi için etkinlikler düzenlenmiş, münazara konuları belirlenmiştir. Ancak kitaplardaki münazara konularının seçimine de dikkat etmek gerekir. Münazara faaliyeti, sınıf içindeki disiplini bozmayacak konulardan seçilmesi gerekir. *Hitit* kitabındaki münazara konuları yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde, *yazma* çalışmalarına ilk kurlardan itibaren önem verilmelidir. Çünkü Güzel ve Barın'a (2013) göre öğrenilen dil yazılmadığı takdirde

kalıcı olmamaktadır. Yazılı anlatım yoluyla kişi, o dili daha iyi algılamaya başlar. Bu bağlamda yazma faaliyetleri, yabancı dil öğretiminin her aşamasında uygulanması gereken çalışmalardır. Öğrencilere gösterilen cümlelerdeki bazı kelimeleri değiştirerek yazma, bir yapıdaki cümleyi başka yapıda tekrar yazma, metindeki boşlukları verilen kelimelerle tamamlama ya da karışık verilen kelimelerle cümle yazdırma gibi kontrollü yazma biçimleri, dil öğretiminin ilk aşamasından itibaren sıkça yapılması gereken çalışmalardır. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış kitapların bu konuda yeterli, işlevsel olması gerekir. İncelenen kitaplarda ilk bölümden itibaren yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Yabancı dil öğretimine yazma, en zor gelişen beceridir. Ancak incelenen kitaplarda, bu zorluğu ortadan kaldırmak için çeşitli, eğlenceli yazma metotlarının uygulandığı görülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda metin seçimi de çok önemlidir. Metinlerin öğrenciyi güdülemesi ve onların ilgisini çekebilecek nitelikte olması gerekir. Keskin ve Okur, (2014) yabancılara Türkçe öğretimi için metinlerin seçiminde konusal uygunluğa dikkat çekmiştir. Onlara göre metinler çok uzun veya çok kısa olmamalıdır. Keskin ve Okur, oluşturan cümle ve kelime sayısının önceden tespit edilerek, seviyeye/kura göre düzenlenmesinin gereğini belirtmiştir. İncelenen kitaplardaki metinler, A-1 kuru olduğundan, çoğunlukla *kurmaca ve bilgilendirici* metinler şeklindedir. Ancak *Hitit* kitabının 113. sayfasındaki Cahit Külebi'nin "Hikâye" isimli şiiri, "temel düzey"de kullanılan edebî metin olarak dikkat çekmektedir.

A-1 kurunda kullanılan metinlerin de edebî eserlere ait metinlerden seçilmiş olması düşünülebilir. Ancak A-1 kurunda bu tür metinler var mıdır, yok mudur, bulunabilir mi, kullanılması uygun mudur, meselesi ayrı bir araştırma, tartışma konusudur.

Çalışmada ele alınan kitaplardaki metin konuları genellikle birbirine benzemekte, bölümlerdeki etkinliklerle örtüşmekte ve etkinlikleri tamamlamaktadır.

Okuma metinlerinde ve bölüm içinde ne kadar *kelime* öğretileceği belirlenmiş olmalıdır. Ancak incelenen kitaplarda bu konuda ortak bir yaklaşım, uyum görülmemektedir. Bundan sonra hazırlanacak kitapların bu alandaki bilimsel çalışmalardan faydalanılarak tasarlanması gerekir. İncelenen kitaplar içinde *Hitit* kitabında, özellikle bu konuda yeniden düzenlemeye gidilmesi gerekir. Bu kitapta "ünite" içinde öğretilecek kelimeler belirtilmeli, *kalıp sözler* de bu kelime kadrosuna

ilave edilmelidir. Hitit kitabında kalıp sözler –birkaç istisna dışında- bulunmamaktadır. Oysa *kalıp sözler* ilk kurdan itibaren öğretilmesi gerekir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde üzerinde durulması gereken diğer önemli bir etkinlik de *sözcük* öğretimidir. Demirel’e (2012) göre bir ders saatinde öğretilecek sözcük sayısı önceden tespit edilmelidir. O, 40-50 dakikalık bir ders saatinde, 5-10 sözcük öğretilmesini uygun görmekte, öğrencilerin ilgisine göre, bu sayının 20-30 sözcüğe çıkabileceğini belirtmektedir.

Duru (2014) doktora çalışmasında aynı konuyu ele alarak, kelimeler fazladan öğrencilere öğretilmeye çalışıldığında, hedef kelimelerin kapasite dışında kalma ihtimalinin yüksek olacağını belirtmiştir. Ona göre, öğrencilerin bir ders saatinde 10 yeni kelime öğrenmesi gerektiğini, bu sayının 20-30 olduğunda, dört ders saatinde öğretilen kelime sayısının 80-120 çıkacağını ve bu tempoya, hıza hiçbir öğrencinin tahammül edemeyeceğini belirtmiştir. Kısaca, bir ders saatinde öğrencinin 10 kelime öğrenmesi yeterlidir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında kur/seviyeye göre öğretilecek sözcükler önceden belirlenmeli, ADP normlarına göre sözcük seçimi yapılmalıdır. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda her bölüm sonunda, bölümde geçen kelimeler için bir dizin, sözlükçe olması gerekir. *İstanbul* kitabında böyle bir düzenleme, *Yedi İklim* kitabında ise kitabın sonunda böyle bir *dizin* bulunmaktadır. *Hitit* kitabında ise bölümlerdeki kelimelerin gelişigüzel seçildiği, birçok *eş anlamlı* kelimelerin gereksiz yere verildiği tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Duru (2014), çalışmasında şunları dile getirmektedir: Ona göre eş anlamlı kelimelerin ilk kurda öğretilmesine gerek yoktur. Mesela A-1 kurunda “sandalye”yi öğrenen bir öğrencinin bununla birlikte “iskemle, koltuk, tabure” gibi aynı anlama gelen kelimeleri öğrenmesi zaman kaybıdır, bu tür kelimeler verilmemelidir. Dolayısıyla kitaplar hazırlanırken bu tür yanlışlığa düşülmemesi gerekir.

Yabancı dil öğretiminde *dil bilgisi* öğretimi de önemlidir. Çünkü Temizkan’a (2014) göre dil bilgisi; *dinleme, izleme, konuşma, okuma, yazma* gibi dilin temel becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür. Ona göre, doğru anlama, anlatma, okuma ve yazmanın temelinde, dil bilgisi kurallarının doğru öğrenilmiş olması vardır. Hengirmen (1993) ise, dili insan vücuduna benzeterek *dil bilgisini* de bu vücudun iskeleti olarak tanımlar. Ancak unutulmamalıdır ki yabancılara Türkçe öğretiminde *dil bilgisi* öğretimi *amaç* olmamalıdır. Göçen ve Okur, (2013) çalışmasında dil

bilgisinin *amaç* olmadığını, dili öğrenenlerin temel dil becerilerine ulaşmada *araç* olduğunu belirtmiştir. Gazi Üniversitesi TÖMER, dil bilgisi öğretimi konusunda diğer merkezlere göre farklı bir uygulamaya gitmekte, hazırladığı ayrı dil bilgisi kitabıyla, kurslarında ayrı bir dil bilgisi dersi işlemektedir. Bu farklı uygulamanın ve uygulama sonuçlarının araştırılması ayrı çalışma konusudur.

İncelenen kitaplar içinde; *Hitit, İstanbul, Yedi İklim* kitapları dil bilgisi konularını bölümlerin içine serpiştirmiştir. Kitaplardaki dil bilgisi açıklamaları bilgilendirici tablo ile bazen de *kavram haritası*yla desteklenmiştir. Ancak dil bilgisi konularının veriliş sırası incelenen bu kitaplarda aynı değildir. Özellikle fiil kiplerinden hangileri A-1 kurunda verilmeli meselesinde ortak bir anlayış bulunmamaktadır. *Hitit* kitabı birleşik zamanlı fiil kiplerini “1 Temel” düzeyde işlerken, *İstanbul, Gazi, Yedi İklim* kitapları A-1 kurunda birleşik zamanlı fiiller gösterilmemektedir. Bu konuda Erol, (2008) yapmış olduğu çalışma ile dikkat çekmektedir. Erol, fiil kipleri ile ilgili yaptığı araştırmada, Türkçede en çok kullanılan kipleri kullanışlılık derecesine göre şöyle sıralamıştır: 1. *Şimdiki Zaman* 2. *Görülen Geçmiş Zaman* 3. *Emir Kipi* 4. *Gelecek Zaman* 5. *İstek Kipi*, 6. *Öğrenilen Geçmiş Zaman*, 7. *Geniş Zaman*, 8. *Gereklilik Kipi*, 9. *Şart Kipi*.

Bu tür araştırmalardan yola çıkılarak bu konuda ortak bir düzenlemeye gidilebilir.

Dil bilgisi konuları metinle uyumlu olması da önemlidir. Bu çalışmada ele alınan kitaplarda dil bilgisi konularının metinle uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Duru, (2014) yabancı dil Türkçe öğretiminde, *ölçme değerlendirme* uygulamalarında dil becerilerinin, (dinleme, konuşma, yazma, okuma, dil bilgisi) hangi soru şekilleri ile daha iyi ölçülebildiğinin bilinmesi gerektiğini ve işlenen konuya, öğrencinin ilgisine, öğrenme türlerine göre soru şekillerinin çeşitlilik gösterebileceğini belirtmiştir. O, yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme sınavlarının bütünlük içinde, eğitim sürecini destekleyici bir şekilde yapılmasının gereğini belirtmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimindeki en önemli problemlerden biri, sınavların ortak bir anlayışla yapılmaması, her merkezin ayrı ayrı sınav yapması, sınav yöntemlerinin ve sınav sonuçlarının merkezlere göre farklılık göstermesidir. Bir merkezde B-1 sertifikası alan birinin birkaç gün sonra başka bir merkezde C-1 sertifikası alabilmesi, bu seviyeye çıkabilmesi tartışmalı bir durumdur. Sınavlar ve ölçme değerlendirme konularında da standartlaşmaya gidilmesine ihtiyaç vardır.

Demirel (2000), nitelikli eğitim hizmeti vermek ve verilen hizmeti kontrol etmek için ölçme değerlendirmenin öneminden bahsetmektedir. Ölçme ve değerlendirme

çalışmalarında öğretim programlarında yer alan ölçme sorularından ya da öğretmenlerin bizzat kendilerinin hazırlayacakları sorulardan yararlanmalarını önemli görmektedir. Demirel, yabancı dil öğretiminde kullanılan ölçme tekniklerini; *sözlü sınavlar, yazılı sınavlar: (A. Çeviri B. Dikte C. Yazılı Anlatım a. Gündümlü b. Seçmeli D. Kısa Cevaplı a. Açık Uçlu b. Doldurmalı E. Çoktan Seçmeli Sınavlar)* olarak sıralamıştır.

Köse, (t.y.) çalışmasında, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere uygulanacak sınavların, uygulama ve değerlendirme ölçütlerinin ADP'ye göre düzenlenmesi gereğinden söz etmektedir. Ona göre yabancı dillerin öğretiminde esas alınması gereken dil seviyeleri A1, A2, B1, B2, C1 ve C2'dir. Bunun yanında uygulanacak sınavların değerlendirilmesinde dili öğrenenin belirlenen dil becerilerinde, ne ölçüde başarılı olduğunun tespit edilmesi gereğinden bahsetmektedir.

Anderson, Krathwohl vd. (2014), yabancı dil öğretiminde yapılan sınavların neticelerine göre “Bu ünitenin süresine birkaç gün daha eklemeli miyim?” gibi sorulara öğretmenin cevap bulabilmesi adına, *ölçme değerlendirme* etkinliklerinin çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Onlara göre, öğrencilerin öğrenme düzeyini belirlemenin yanında, öğrencilere verilecek başarı notları için de ölçme değerlendirme etkinlikleri çok yararlıdır.

İncelenen kitaplarda ADP'deki belirlenen ölçme değerlendirme kriterlerine uygun olduğu, kitaplardaki ölçme değerlendirme sorularında da bütün tekniklerin kullanıldığı görülmüştür. Her bölümde bulunan etkinliklerde, o etkinlikle ilgili ölçme değerlendirme uygulamaları düzenlenmiştir. Uygulamalara bakıldığında bunların; “cümle tamamlama, var-yok, evet-hayır, doğru-yanlış, eşleştirme çalışması, kelime bulmaca, çoktan seçmeli, soru-cevap” gibi çağdaş, bilimsel, yararlı etkinlikler olduğu görülmektedir. Ancak *Hitit* ve *Gazi* kitaplarında “Öz Değerlendirme” kısımlarının bulunmaması bir eksiklik olarak görülebilir. Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırlamış olduğu öğretim setinde, ders kitabı ile birlikte ayrı bir *ölçme değerlendirme* kitabı verilmektedir. Bu ölçme değerlendirme kitabında, ders kitabında bulunmayan *öz değerlendirme* kısmı bulunmaktadır.

Kitaplardaki bölüm sonlarında, bölümdeki konuların toparlanması pekişmesi adına *ölçme değerlendirme* sorularının da olması gerekir. *Yedi İklim* kitabında bölüm sonlarında “Değerlendirme”, *İstanbul* kitabında “Neler Öğrendik?” başlığı altında ölçme değerlendirme uygulamaları bulunmaktadır. Bu ölçme değerlendirme soruları çoktan seçmeli sorular olarak düzenlenmiştir.

Dil-anlatım, yazım-noktalama konusunda TDK'nın *Yazım Kılavuzu* esas alınmalıdır. Çünkü Zülfiyar'a (2008) göre dilde birinci derecede ilgili kuruluş, Türk Dil Kurumu'dur ve asıl sorumluluk bu kurum üzerindedir. İncelenen kitaplarda, dil-anlatım, yazım-noktalama konusunda –bazı istisnalar dışında- hata tespit edilmemiştir.

Dil bilgisi terimleri konusunda *terim birliğinin* olmaması, incelenen kitaplarda farklı farklı terim adlarının kullanılması tartışılması gereken bir konudur. Özellikle yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda, bu konuda birlikteliğe, ortak isimlendirmeye gidilmesi gerekirdi. Ancak incelenen dört kitapta da farklı terim adları kullanılmaktadır. Aslında bu sorun, sadece bu kitapları hazırlayanların meselesi değil, Türkçe ile uğraşan bütün çevrelerin, bilim dünyasının meselesidir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitaplarındaki bölümler, dört temel dil becerisi ile dil bilgisi konularını geliştirici etkinlikleri, kazanımları içermelidir. Bu etkinliklerin, kazanımların veriliş sırası ADP'de belirlenen ölçütlere göre olmalıdır. Bu konuda, MEB'in Demirel başkanlığında yaptığı çalışma önemlidir. Bu çalışma MEB'in genel ağından ilgililere duyurulmuştur.

İncelenen kitapların, ADP'de belirlenen ölçütlere uygun olduğu görülmektedir. *Gazi, İstanbul, Yedi İklim*, kitapları A-1 Kuru ADP'nin belirlediği kazanımlara uygundur. Yapılan mülakatlarda, bu kitapları kullanan ve araştırmaya katılan öğretim elemanları, kitapların ADP ölçütlerine uyduğunu belirtmişlerdir. Ancak *Hitit* kitabı, diğer kitaplardan farklı olarak A-1, A-2 kurları birlikte verilerek, “1 Temel” şeklinde düzenlenmiştir. Diğer kitaplar ise; “A 1, A 2, B 1, B 2, C 1, C 2” şeklinde ayrı ayrı düzenlenmiştir. *Hitit* kitabının, bu konuda güncellenmesi gerekebilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında *kültür aktarımına* dikkat edilmesi gerekir. Humboldt'a (1984) göre dil öğretimi bir çeşit kültür aktarımıdır. Humboldt'tan başka Akarsu (1984) Aksan (1995) Güvenç (2004) de aynı görüşleri öne sürmüşlerdir. Kaplan'a (2000) göre “kültür” demek, “dil” demektir. Ona göre dil, millet denilen sosyal varlığı birleştirip onlar arasında duygu ve düşünce akımını vücuda getirmiştir.

Tomalin ve Stempleski (1993) kültür aktarımının amaçlarından bahsederken; kültür aktarımının, öğrencilerin *hedef kültür* hakkında bilgi edinmek için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olacağını, *hedef kültür* hakkında entelektüel merakını arttırıp o kültüre ait insanlara karşı duygudaşlık geliştireceğini dile getirmiştir.

Hitit kitabı dışındaki kitaplardaki düzenlemelerde, konuların seçiminde kültür aktarımına dikkat edildiği görülmektedir. *Gazi, Yedi İklim, İstanbul* kitaplarında metinlerle birlikte verilen fotoğraflarla, gelenek göreneklerin yansıtılması gibi birçok unsurlarla kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. *Gazi, Yedi İklim, İstanbul* kitaplarında Türk kültürüne ait; milli, dini bayramlar, Türk mutfağı, gibi unsurlar öne çıkarılmıştır. *Hitit* kitabında ise kültür aktarımına dikkat edilmediği görülmektedir. *Hitit* kitabında, kültür aktarımına dikkat edilmediği gibi, *evrensel-insani, milli-manevi değerlere uyum* konusunda da olumsuz örnekler bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi ders kitaplarının nasıl olması gerektiği konusunda Stockholm’de bazı kararlar almış, Konsey’e üye ülkelerin de bu kararlara uymasını tavsiye etmiştir. Bu kararlar, ders kitaplarında olması gereken evrensel-insani değerler hakkındadır. Kararlar -bağlayıcı olmamakla birlikte- ders kitaplarında uyulması gereken ölçütler olarak kabul edilmektedir. Dilidüzgün de (2015) çalışmasında, ders kitaplarında “Stockholm Ölçütleri”ne uyulmasının gereğini belirtmiş, ayrıca bu çalışmada “kültürlerarasılık” kavramı ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Dilidüzgün, “kültürlerarasılık” kavramını; *çok kültürlü bir toplumda kültürlerin birbirini, birlikte yaşayan insanların diğerlerini daha iyi anlamaları, bunun yanında kendi kültürlerinin de daha iyi fark edilebilmeleri için gerekli bilgileri birbirlerinden öğrenmeleridir*, diye tanımlamıştır.

Kısaca “Kültürlerarasılık” kavramının temelinde yine evrensel-insani değerler bulunmaktadır. Reboul (1995) çalışmasında, “evrensel-insani değerler” ile ilgili tanımların, bütün kaynaklarda göreceli olmasına rağmen, bütün insanlığın kabul edebileceği Evrensel-insani değerlerin var olduğunu belirtmektedir.

MEB (2012) okullarda okutulacak ders kitaplarının niteliklerini “Ders Kitaplarının Nitelikleri” adlı yönetmeliğinde, *ders kitapları, insan haklarına aykırılık, cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi görüş ve benzeri ayrımcılık içermez*, açıklamasıyla tanımlamıştır. Bu açıklama, evrensel-insani değerlerin ne olduğunun somut olarak ortaya konulması bakımından da önemlidir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitaplarında milli-manevi değerlere uyulmalıdır. Milli ve manevi değerler belki göreceli, soyut, bilimsel olmayan kavram gibi görülebilir. Ancak her toplumun kendine ait ortak noktada bulunduğu, toplumun çoğunluğu tarafından kabul gören değerlerin varlığı da bir gerçektir. Bu konuda MEB’in (2011) hazırladığı bildiri yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar için de örnek teşkil edebilir. MEB ders kitaplarında olması

gereken ölçütleri; “*Ders Kitapları; a) ... ç) Demokrasi ve insan hakları ile kültürel ve evrensel değerlere katkı sağlar. f) Türk toplumunun sosyal, ahlaki, kültürel ve tarihi değerlerini geliştirerek yaşatır. ı) Kişi, kurum ve kuruluşları yıpratıcı unsurları taşımaz.*” diye belirtmektedir.

İncelenen kitaplarda bu konuya dikkat edildiği tespit edilmiştir, ancak *Hitit* kitabında bazı metinlerde ve DVD’deki dinleme kayıtlarında, milli-manevi değerlere uyulmadığı tespit edilmiştir. 111’inci sayfadaki 40 numaralı dinleme etkinliğinde yer alan *münazara* konusu, buna örnek olarak gösterilebilir: “Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte yaşayabilir.” “Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte aynı evde yaşayamaz.” Böyle bir diyalog metni ile sınıfta münazara yapılmak istenmektedir. Bu münazara konusu Türk geleneklerine, milli-manevi değerlerine uymamaktadır. Dolayısıyla *Hitit* kitabında, bu konuda yeniden düzenlemeye gidilmesi gerekir.

5. 2 SONUÇ

Bu çalışmada, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ve örneklemini oluşturan ders kitapları, (Bkz. EK: 1) *biçim ve içerik* özellikleri bakımından bilimsel ölçütlere göre değerlendirilmektedir. Araştırmada veriler üç farklı şekilde elde edilmiştir: (Bkz. 50. Şekil, Sayfa: 191)

- Yabancılara Türkçe öğretiminde en çok kullanılan dört farklı kitap için, bu kitabı kullanan öğretim elemanlarına uygulanan anketle elde edilenler, (*Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeğine göre*)
- Araştırmacı tarafından geliştirilen ve diğer, farklı meslek gruplarına uygulanan anketle elde edilenler, (*Onlu Likert Değerlendirme Ölçeğine göre/ Kitapların sadece biçimsel özelliklerine için*)
- Uygulama sırasında araştırmacı tarafından yapılan birebir görüşme ve bunlara ait mülakat tutanakları, gözlem/alan notları.

Alt problemlerde belirlenen başlıklar şu şekildedir:

- Araştırmada kullanılan Türkçe ders kitaplarının *biçimsel* özelliğine yönelik yapılan değerlendirmede kitapların; (*Onlu likert ölçeğine göre*)
 - Baskı kalitesi,
 - Kapak, tasarımı,
 - Kâğıt kalitesi,
 - Cildi,
 - Kapak tasarımı,
 - Sayfa tasarımı,
 - Renk seçimi ve uyumu,
 - Görsel elemanların tasarımı,
 - Görsel elemanların içerikle uyumu,
 - Yazı karakteri gibi özellikler değerlendirilmektedir.

➤ İncelenen kitapların, hem *biçim* hem de *içerik* özelliklerinin değerlendirilebilmesi için, yabancılara Türkçe dersi veren öğretim elamanlarına yönelik anket uygulaması yapılmıştır. (*Yabancılara Türkçe Öğretimi için Kullanılan Kitapların Değerlendirilme Ölçeği*)

Bu ankette kitapların;

- Kapak tasarımı,
- Sayfaların tasarımı,
- Metinlerin tasarımı,
- Renklerin seçimi ve uyumu,
- Görsel elemanların tasarımı,
- Görsel elemanların içerikle uyumu,
- Öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma, yazma gibi temel dil becerilerini geliştirmesi,
- Bölüm sayılarının kur (seviye) için yeterliliği,
- Bölüm içi etkinliklerin niteliği, yeterliliği,
- Bölümlerdeki içeriklerin sıralanış özelliği,
- Bölüm içeriklerinin öğrenciyi güdülemesi,
- Dinleme, izleme etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı,
- Dinleme, izleme kayıtlarının kalitesi,
- Dinleme, izleme ile ilgili kayıtların bölüm ile uyumu,
- Konuşma etkinlikleri, (diyalog çalışmaları)
- Konuşma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı,
- Yazma etkinlikleri,
- Okuma metinlerinin seçimi,
- Okuma metinlerinin seçimi, öğrenciyi güdülemesi,
- Dil bilgisi konularının yeterliliği,
- Dil bilgisi konularının veriliş sırası,
- Dil bilgisi konularının metinle uyumu,
- Ölçme-değerlendirme ve alıştırma sorularının niteliği, yeterliliği,
- Dil-anlatım, yazım-noktalama yönünden doğruluğu,
- Avrupa Dil Portfolyosu'na uyumu,
- Kültür aktarımı,
- Evrensel insani değerlere uyumu,

- Milli ve manevi değerlere uyumu gibi özellikleri değerlendirilmektedir.

5.2.1 Kitapların Biçimsel Özellikleri ile İlgili Sonuçlar

İncelenen kitapların biçimsel özellikleriyle ilgili, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

(Birinci ve ikinci örneklem grubuna uygulanan anket sonucunda elde edilen nicel bulgular ve yapılan nitel analizlere göre.)

Buna göre incelenen dört kitap da *biçimsel* özellikleri bakımından “yeterli/uygun” nitelikte, seviyededir. Birinci ve ikinci grup katılımcıların¹⁵ yapmış olduğu değerlendirmelerde kitaplar “yeterli” bulunmuştur. Anket sonuçlarına göre kitapların aldıkları puanlar birbirine çok yakındır. (Bkz. 55. ve 56. Şekil) Ancak yine de incelenen kitaplar arasında tespit edilen bazı ayrıntıların, olumlu ve olumsuz yönlerin de belirtilmesi gerekir:

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *baskı kalitesi* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı; *Hitit* (8,400) ikinci sırayı *Gazi* (8,260) üçüncü sırayı *İstanbul* (8,259) dördüncü sırayı *Yedi İklim* (8,200) kitabı almıştır. (Bkz. 46. Şekil) İncelenen dört kitap da baskı kalitesi bakımından “yeterli/uygun” görülmüştür. Kitaplar *dört renk Amerikan ofset baskı tekniği* ile basılmıştır.

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kapak kalitesi* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Gazi* ile *Yedi İklim* kitapları almıştır. İki kitabın da puanları eşittir. (8,200) İkinci sırayı *İstanbul* (7,900) üçüncü sırayı *Hitit* (7,700) kitabı almıştır. (Bkz. 49. Şekil) İncelenen dört kitabın da kapak kalitesi “yeterli” özellikte kabul edilebilir. Kapaklar, ders kitapları için uygun *karton kapak* olarak tasarlanmıştır. Ancak *İstanbul* kitabındaki kapak, *parlak kuşe kısmi kabartmalı selefön* kaplamalı olarak düzenlenmesiyle, diğerlerine göre daha farklı bir özelliktedir.

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *cilt kalitesi* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Hitit*, (8,800) ikinci sırayı *Yedi İklim*, (8,260) üçüncü sırayı *İstanbul*, (8,00) dördüncü sırayı *Gazi* (7,800) kitabı

¹⁵ Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sakarya Üniversitesi ve Medeniyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görevli akademisyenler ile yayınevi sahipleri/çalışanları, grafik tasarım uzmanları, matbaacılar.

almıştır. (Bkz. 47. Şekil) İncelenen dört kitap da *cilt kalitesi* bakımından “yeterli/uygun” özelliktedir. Ancak *Hitit* ve *Yedi İklim* kitapları -*dikişli formalı cilt* olması sebebiyle- diğer kitaplara göre cildi daha sağlam tasarlanmıştır. Dikişli cildin, tutkallı ciltlere göre daha pahalı ve sağlam cilt olduğu bilinmektedir. Bu cilt ile düzenlenmiş kitaplarda sayfaların dağılması, kopması zordur. Ancak günümüzdeki teknik imkânlarla, tutkallı ciltler de sağlam olabilmektedir. Tutkallı ciltler matbaacılar tarafından hızlı, pratik olduğundan daha çok tercih edilmektedir. *Gazi* ve *İstanbul* kitaplarında *tutkallı cilt* kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmada incelenen kitapların cildiyle ilgili herhangi bir problem tespit edilmemiştir. Dört kitap da sağlam bir şekilde ciltlenmiştir.

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kâğıt kalitesi* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Hitit* (8,500) ikinci sırayı *Yedi İklim* ve *Gazi* (8,200) üçüncü sırayı *İstanbul* (8,100) kitabı almıştır. (Bkz. 48. Şekil) İncelenen dört kitap da *kâğıt kalitesi* bakımından “yeterli” özelliktedir. *Hitit* ve *İstanbul* kitaplarında mat kuşe kâğıt kullanılırken *Yedi İklim* ve *Gazi* kitaplarında birinci hamur 90 gr. kâğıt kullanılmıştır. En kaliteli kâğıdın *Hitit* kitabında kullanıldığı tespit edilmiştir. (115 gr. mat kuşe)

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *renk seçimi* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Gazi* (7,080), ikinci sırayı *Yedi İklim* (6,350), üçüncü sırayı *İstanbul* (6,290), dördüncü sırayı *Hitit* (5,690) kitabı almıştır. (Bkz. 43. Şekil)

➤ Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *görsellik-konu uyumu* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Gazi* kitabı (7,010), ikinci sırayı *Yedi İklim* kitabı (6,530), üçüncü sırayı *İstanbul* kitabı (6,140), dördüncü sırayı *Hitit* (5,860) kitabı almıştır. (Bkz. 45. Şekil) İncelenen dört kitap da *görsellik-konu uyumu* ile ilgili değerlendirmede “yeterli” görülmüştür.

➤ Kâğıt özellikleri: *Yedi İklim* kitabı birinci hamur 90 gr. *Hitit* kitabı kuşe kâğıt 115 gr. *Gazi* kitabı birinci hamur 90 gr. *İstanbul* kitabı mat kuşe 90 gramdır. Bu açıdan bakıldığında dört kitap da kaliteli kâğıt kullanmış olmakla birlikte *Hitit* kitabında kullanılan kâğıdın kalitesi, diğer kitaplara göre daha iyi olduğu görülmektedir.

➤ Kapak özellikleri: İncelenen dört kitap da *karton kapak* olarak tasarlanmıştır. Ancak kapaklarda kullanılan kartonların gramajı ve baskı özellikleri bakımından farklılık göstermektedir: *Yedi İklim* 350 gr. *Hitit* 300 gr. *Gazi* 350 gr. *Amerikan*

Bristol karton kapak; İstanbul kitabı ise 200 gr. kısmi kabartmalı Amerikan gofre selafon kaplı karton kapak olarak tasarlanmıştır.

➤ **Kapak Tasarımı:** Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitapların *kapak tasarımı* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Yedi İklim* kitabı (7,220), ikinci sırayı *Gazi* kitabı (6,880), üçüncü sırayı *İstanbul* kitabı (5,790), dördüncü sırayı *Hitit* kitabı (4,390) almıştır. (Bkz. 41. Şekil) İncelenen dört kitap içinde kapak tasarımı bakımından “yetersiz” gözüken sadece *Hitit* kitabıdır.

Yedi İklim kitabı kapak tasarımında İstanbul silueti yer almaktadır. Ayrıca burada İstanbul’un önemli sembollerinden olan şehir hatları vapuru, turkuaz, krem renkli bir zemin üstünde resmedilmiştir. Bu bakımdan kapağın, *kültür aktarımına* uygun renk ve sembollerle düzenlendiği görülmektedir. Kitap üzerindeki yazılar da okunaklı ve dikkat çekicidir. Kitaba *Yedi İklim* adı verilmiştir. “Yedi İklim” sözü, Aksoy’un (1988) “Deyimler Sözlüğü”nde “Bütün dünya, her taraf” anlamındadır. Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler de dünyanın her yerinden, âdeta *yedi iklimden* gelmektedir. *Yedi İklim* kitabının arka kapağında ise Yunus Emre Enstitüsü’nün iletişim bilgileri bulunmaktadır.

Hitit kitabı, kapak tasarımında, Ankara Üniversitesi’nin ambleminde olduğu gibi, Anadolu uygarlıklarından olan Hititlere ait “Güneş Kursu” sembolünü kullanmıştır. Kapaktaki hâkim renkler mavi ve lacivettir. Yazılar, mavi zemin üzerine lacivert olarak tasarlanmıştır. *Hitit* kitabı kapak tasarımında en düşük (Bkz. 41. Şekil) puanı (4,390) almıştır. Bunda da kapaktaki yazılarının belirgin olmaması, renkler arasında kontrastın kullanılmaması önemli etkindir.

Hitit kitabı “1 Temel” olarak düzenlenmiştir. ADP’ye göre A-1, A-2 kuru için bu kitabın iki ayrı kitap şeklinde düzenlenmesi gerekirdi. Bu şekilde daha kullanışlı (ağırlık, hacim olarak) hâle gelebilirdi. İki kurun bir arada bulunması kitabın sayfa sayısını, ağırlığını arttırmış, kullanışlılığını da olumsuz olarak etkilemiştir. Kitap kapağının sol alt köşesinde Ankara Üniversitesi’nin amblemi, kapağın arka yüzünde ise Ankara Üniversitesi’ne bağlı çeşitli TÖMER’lere ait binaların fotoğrafı ve iletişim bilgileri bulunmaktadır.

Kitap adının “Hitit” olması kitabı tasarlayanların, düzenleyenlerin tercihidir, ancak Türkiye’ye yeni gelmiş bir yabancıların Türkçe öğrenmek için aldığı ilk kitap kapağında, Türk dili ve kültürü ile ilgili bir isimle karşılaşması daha uygun olabilirdi. Ankara Üniversitesi’nin amblemi dışında “Hitit” adının tercih edilmesi, belki de

evrensel kültürü ortaya koymak, “Uygarlıkların merkezi Anadolu’dur.” imajını vermek düşüncesi (?) olabilir.

➤ *Gazi* kitabında, beyaz zemine lacivert yazıyla kitabın adı ve mavi tonların hâkim olduğu bir fotoğraf bulunmaktadır. Bu fotoğrafta da sınıfta ders dinleyen öğrenciler yer almaktadır. Kapağın üst kısmında Gazi Üniversitesi’nin amblemi ve Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası’nın filigranı vardır. Kapaktaki yazılar okunaklıdır. Kitabın arka kapağında ise, Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası ve Gazi TÖMER’in iletişim bilgileri bulunmaktadır.

➤ *İstanbul* kitabında kapak, güllurusu renginde ve düz zemin üzerine kutucuklar hâlinde yerleştirilmiş küçük boy çeşitli fotoğraflarla süslenmiştir. Fotoğraflarda farklı milletlerden olduğu anlaşılan 7 erkek, 7 kadın fotoğrafı kullanılmıştır. Fotoğraflarda cins, ırk, milliyet gibi çeşitliliğe ve bunlar arasındaki dengeye dikkat edilmiştir. Ayrıca kapakta insan fotoğraflarının yanında İstanbul’daki Kız Kulesi ve arkasında 15 Temmuz Şehitler Köprüsü önünde Ortaköy Camii bulunmaktadır. Kültür aktarımı bakımından bu iki fotoğrafın kullanılması uygun bir seçimdir. Kitabın ismi “İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı”dır. *İstanbul* yazısı, kabartmalı, beyaz renkli büyük boy olarak tasarlanmıştır. Ancak hemen altında bulunan *Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı* yazısı ise daha küçük yazılmıştır. *Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı* ibaresinin biraz daha büyük punto ile yazılması gerekirdi. Çünkü kitap, ilk bakıldığında, sanki İstanbul’a ait bir gezi kitabı izlenimini vermektedir.

➤ *Sayfa tasarımı* ile ilgili değerlendirmelerde; 10 üzerinden en yüksek puanı *Gazi* kitabı (7,030), ikinci sırayı *Yedi İklim* kitabı (6,490), üçüncü sırayı *İstanbul* kitabı (6,160), dördüncü sırayı *Hitit* kitabı (5,250) almıştır. (Bkz. 42. Şekil) İncelenen dört kitap da sayfa tasarımı bakımından “yeterli” görülmektedir.

➤ *Gazi* kitabında sayfalar iki sütun halinde düzenlenmiştir. Sayfalar; özgün fotoğrafların yanında, özgün resim, karikatür ve şekillerle bezenmiştir. *Gazi* kitabında; büyük boy 12, orta boy 62, küçük boy 249 adet fotoğraf bulunmaktadır. Ayrıca 90 adet çeşitli resimler, çizimler, şekillerin yanında 3 adet de *kavram haritası* da vardır. *Gazi* ders kitabı (A-1) 111 sayfa, 6 bölümden oluşmaktadır. Sayfalarda öğrencilerin not alabilmeleri için gerekli boşluklar bırakılmıştır. *Gazi* kitabının en önemli özelliği sayfalarında diğer kitaplardakilerden daha fazla resim, karikatür, çizim, şekil gibi unsurların olmasıdır. Altı bölüm halinde hazırlanan *Gazi* kitabında sayfa numaraları kitabın sağ üst tarafındadır. Sayfanın üst kısmında, bölümlerin farkını belirtmek için değişik renklerde düzenlenmiş şerit bulunmaktadır. Her farklı

renk, ayrı bir bölümü ifade etmektedir. Ayrıca *Gazi* kitabında, İngilizceden dilimize giren “ünite” sözcüğü “bölüm” olarak yazılmış, doğru bir biçimde kelimenin Türkçedeki biçimi tercih edilmiştir. “Ünite” sözcüğünün, “Bölüm” şeklinde adlandırılması da kitap yazarlarının Türkçeye gösterdiği hassasiyetin bir belirtisi olarak görülebilir.

➤ Değerlendirmede ikinci sırayı *Yedi İklim* kitabı almıştır. *Yedi iklim* kitabında 192 sayfa, 8 bölüm bulunmaktadır. Sayfalar tek sütun olarak tasarlanmıştır. Büyük boy fotoğraflar 8, orta boy fotoğraflar 7, küçük boy fotoğraflar 370 tanedir. Fotoğraflarda TV ve tiyatro dünyasından da yakından tanınan bazı sanatçılar yer almaktadır. Fotoğrafların yanında 135 adet çeşitli resim, karikatür, şekil de kitabın görsel unsurlarını tamamlamaktadır. Ayrıca kitapta 40 tane *kavram haritası* bulunmaktadır. Sayfa numaraları kitabın sağ alt köşesine yazılmıştır. Sayfa numaraları ve bölümler belirgin değildir. İncelenen kitaplar içinde en çok özgün resim, şekil, karikatür, çizim gibi unsurlar *Yedi İklim* kitabında bulunmaktadır. Ancak kitaptaki bu görseller, lisans düzeyindeki öğrenci grubuna yönelik olmalıydı. Zira burada kullanılan karikatür ve çizimler daha küçük yaştaki öğrenci grubuna hitap etmektedir. (Bkz. 344, 345, 346, 347, 348, 349. şekiller) *Yedi İklim* kitabının diğer bir olumsuz yanı ise kitapta kullanılan renklerin çok karmaşık ve dağınık olması, renk uyumuna dikkat edilmemesidir. Sıcak, parlak, canlı renklerin bir arada olması gözü yormakta, okumayı güçleştirmektedir. Kitabın bu renk uyumsuzluğu, uzmanlar tarafından da eleştirilmiştir. *Yedi İklim* kitabındaki görsel elemanların tasarımına daha fazla dikkat edilmesi gerekirdi. Bölümlerin daha belirgin olması için farklı renklerde düzenlenmesi, kitaptaki sayfa numaralarının da daha belirgin bir şekilde tasarlanması gerekirdi. Bu özellikler kitabın rahat kullanımı bakımından önemli ayrıntılardır.

➤ *İstanbul* kitabı 112 sayfa ve 6 bölümden oluşmaktadır. Kitapta her bölüm farklı renkte düzenlenmiştir. *İstanbul* (A-1) kitabında büyük boy 6 fotoğraf, orta boy 10, küçük boy 323 fotoğraf, 48 adet resim, 21 adet *kavram haritası* kullanılmıştır. Bölüm başlarındaki fotoğraflarda, kültür aktarımı için genellikle İstanbul’un tarihî, turistik mekânlarına yer verilmiştir. Fotoğrafların baskı kalitesi diğer kitaplara göre daha kaliteli olduğunu söylemek mümkündür. Kitaplarda kullanılan fotoğrafların özgün olması gerekirken burada kullanılan fotoğrafların özgün olmadığı, fotoğraflardaki konu mankenlerinin de internet gibi çeşitli kaynaklardan alındığı tespit edilmiştir. *İstanbul* kitabında sayfalar *kuşe kâğıt* olarak tasarlanmıştır. Ancak bu durum, ölçme

değerlendirme sorularını cevaplamak için sayfada boş bırakılan yerlere not almayı, yazmayı güçleştirmektedir.

➤ *Hitit (1 Temel)* kitabında 12 “ünite” her “ünite” içinde de 3 ayrı başlık bulunmaktadır. Kitap 199 sayfadır. İncelenen kitaplar içinde en kalın, ağır olanıdır. Sayfalar çoğunlukla iki sütun olarak tasarlanmıştır. Kitapta 20 büyük boy, 106 orta boy, 342 adet küçük boy fotoğraf bulunmaktadır. Fotoğrafların özgün olduğu görülmektedir. Ayrıca *Hitit* kitabında 89 adet resim, şekil, karikatür de yer almaktadır. Bununla birlikte, dil bilgisi konuları için her bölümde toplam 63 adet *kavram haritası* kullanılmıştır. Kitabın sayfa tasarımı, görsel elemanların, metinlerin sayfaya yerleştiriliş biçimi başarılıdır. Ancak kitabın boyutu, sayfa sayısının fazlalığı, ağırlığı, kitabın kullanılabilirliğini olumsuz etkilemektedir.

➤ *Gazi* kitabında sayfa üstlerinde, her bölüm için ayrı renkte düzenlenmiş şeritler bulunmaktadır. Bu şeritlerde kitabın sayfa numaraları da yer almaktadır. Kitapta kullanılan renklerin gözleri yormadığını söylemek mümkündür. Bunun için sayfalardaki renk uyumlarına dikkat edildiği görülmektedir.

➤ *Yedi İklim* kitabında renk seçimine dikkat edilmesi gerekirdi. Sayfalarda kullanılan renkler diğer incelenen kitaplara göre daha canlı, parlak ve karmaşıktır. Bu kitapta daha çok sıcak, canlı renkler kullanılmıştır. Sayfalarda renk uyumuna, kontrasta dikkat edilmemiştir. Sıcak, canlı renkler gözü yormakta, okumayı güçleştirmektedir. Ayrıca kitapta kullanılan bazı fotoğrafların rengi, baskıdan dolayı koyu çıkmıştır. Bu durum fotoğrafların görsel kalitesini düşürmüştür.

➤ *İstanbul* kitabında her bölüm için ayrı renk kullanılmıştır. Renkler birbiriyle uyumludur, ancak bazı renklerin baskısı koyu tonda olmuştur. Bu durum, koyu zemin üzerine yazılan metinlerin okunmasını güçleştirmektedir.

➤ *Hitit* kitabında, gerek kapak gerekse sayfa tasarımında kullanılan hâkim renk mavidir. Kitaptaki renk tonları açıktır. Bu özellik; kitaptaki metinlerin, yazıların, kolay okunabilmesini sağlamaktadır.

Yazı karakteri bakımından incelenen kitaplarda; yazı puntosu, satır boşlukları öğrenci seviyesine uygundur. Ancak *Gazi* kitabındaki yazılar fazla belirgin değildir, yazılar silik çıkmıştır. Bu durum, özellikle görme kusuru olanlar için problem olabilir.

İstanbul kitabında ise koyu renklerin kullanıldığı bölümlerdeki metinlerde bulunan yazılar kolay okunamamaktadır. Özellikle bu kitapta kullanılan kuşe kâğıttan

kaynaklanan özellik dolayısıyla, ters açıdan gelen ışıkla sayfalar parlamakta ve okuma güçleşmektedir.

Bu küçük ayrıntıların, olumsuzlukların dışında incelenen dört kitap da *yazı karakteri* (punto ve satır boşlukları, paragraf) bakımından öğrenci seviyesine uygundur.

Görsellik-konu uyumu bakımından incelenen dört kitabın da “yeterli” özellikte olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların/uzmanların değerlendirmelerinde, kitapların aldıkları puanlar birbirine çok yakındır. Yine de yapılan sıralamada birinci sırayı *Gazi* kitabı, ikinci sırayı *Yedi İklim* kitabı, üçüncü sırayı *İstanbul* kitabı, dördüncü sırayı *Hitit* kitabı almıştır.

Şüphesiz mükemmel, eksiksiz kitap yoktur. İncelenen kitaplar da mükemmel, değildir. Ancak dört kitap da gerek basım, gerek görsel tasarım özellikleri bakımından “yeterli” nitelikte, ihtiyaçları karşılayabilecek seviyededir. Bu çalışmada tespit edilen eksikliklerin, olumsuzlukların giderilmesiyle incelenen bu kitapların yabancılara Türkçe öğretimi için daha faydalı olması mümkündür.

5. 2. 2 Kitapların İçerik Özellikleri İlgili Sonuçlar

Bu bölümde incelenen dört kitabın *içerik* özelliklerine ilişkin şu sonuçlar tespit edilmiştir:

➤ *Yedi İklim* (A-1) kitabı içerik bakımından “yeterli” görülmektedir. Bazı eksiklikler olsa da kitabın başarılı bir şekilde tasarlandığı görülmektedir. Kitap 8 bölümden oluşmaktadır. DVD’deki ses kayıtlarının niteliği, yabancı dil öğretimi için uygundur. *Yedi İklim* kitabındaki seslendirmelerde ses tonu iyi, diksiyonu düzgün sanatçılardan yararlanılmıştır. Seslendirmenin iyi, kaliteli bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Ancak ilk derslerdeki seslendirmenin, diyalogların Türkçenin doğal akışı içinde olmayıp yavaş bir şekilde yapılması eleştiri konusu olabilir. Seslendirmelerde, bazı bölümlerde şarkılardan da yararlanılmıştır. Dinleme etkinliği için bu tür uygulamaların yabancı dil öğretimi için yararlı, öğretici olduğu bilinmektedir. 25. sayfadaki “Dinleyelim, işaretleyelim” başlıklı dinleme etkinliğinde Hakan Altun’un Seda Üren tarafından seslendirilen parçası; 70. sayfadaki “Dinleyelim, eşleştirelim” etkinlikte Âşık Veysel’in “Uzun İnce Bir Yoldayım” şiirinin Tarkan tarafından okunan şarkısı; 171. sayfadaki “Dinleyelim, tamamlayalım” başlıklı etkinlikte Barış Manço’nun “Bugün Bayram” şarkısının yer alması iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Özellikle öğrencileri güdülemesi, telaffuz (sesletim) eğitimi bakımından bu tür

etkinliklerin yararlı olduğu bilinmektedir. Ancak kayıtların sadece *dinlemeye* yönelik olması; *izleme* etkinliği için video kayıtlarının olmaması kitabın eksik tarafıdır. Çünkü izleme etkinliği yabancı dil öğretiminde üzerinde durulması, uygulanması gereken önemli bir etkinliktir. Kısa filmlerle, seçilmiş müzik klipleriyle kitaptaki konuların desteklenmesi gerekirdi.

Yedi İklim kitabındaki DVD kayıtlarının sayfada numaralandırılması gerekirdi. Çünkü DVD'deki kaydın hangi bölüme, kaçınıcı etkinliğe ait olduğunun bilinmesi lazımdır. Aksi hâlde kayıtların bilgisayarda tek tek açılması, bakılması, dinlenmesi gerekir ki bu da ders sırasında zaman kaybına sebep olmaktadır. DVD'deki kayıtlara kayıt numarası verilmesi ve bunun da kitaptaki bölümlerde, sayfalarda gösterilmesi önemli, yapılması gereken bir ayrıntıdır. Kitap, temel dil becerilerini kazandırma bakımından “yeterli” olmakla birlikte son bölümlerde *konuşma* etkinliklerine daha az yer verilmiştir. Konuşma etkinliği her bölümde olması gerekirdi. Zira *konuşma* faaliyeti yabancı dil öğretiminin en önemli etkinliği olarak kabul edilmektedir.

Dil bilgisi konularının bölüm içindeki metinlere serpiştirilmesi ve kuralların hemen metnin yanındaki tablolar ve *kavram haritaları* ile desteklenmesi iyi düşünülmüş bir tasarımıdır. Dil bilgisi konularının seçimi, veriliş sırasının da doğru olduğü görülmektedir.

Ölçme değerlendirme için her bölümün sonunda çoktan seçmeli sorularla birlikte, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği *öz değerlendirme* kısmının bulunması iyi düşünülmüş başarılı bir düzenlemedir. Ayrıca diğer ölçme değerlendirme tekniklerinin, soru çeşitliliğinin kullanılması da ölçme değerlendirme etkinliklerini zenginleştirmiştir. *Yazma* etkinliklerinde seçilen konular öğrenciye faydalı, öğrenciyi güdüleyici günlük hayatta karşılaşılabileceğimiz konulardır. Yazma etkinliği için, bölüm içinde sürekli farklı yazma uygulamaları, teknikleri (*cümle tamamlama, boşluk doldurma vd.*) denenmiştir.

Metin türüne bakıldığında, metinlerin birkaçı hariç, hemen hepsinin *kurmaca* ve *bilgilendirici metinler* olduğü görülmektedir. Bu da ilk kur (A-1) için uygun bir tercih olarak düşünülebilir. Ancak ilk kurlarda verilebilecek edebî metinlerin olabileceği düşünülebilir. Ancak ilk kurlarda verilebilecek bu kura uygun edebî metin var mıdır, varsa verilmesi uygun mudur, meselesi ayrı bir araştırma, tartışma konusudur. Kitapta, *yazım-noktalama; dil-anlatım* bakımından hata tespit edilmemiştir. Birkaç yanlış dışında, bu konuda bir hata görülmemiştir.

Cümler öğrencilerin seviyesine uygun, ifadeler açık ve anlaşılır bir şekildedir. Kitapların *sosyolojik boyutuna* bakıldığında; *Yedi İklim, Gazi, İstanbul* kitaplarında *kültür aktarımına* dikkat edildiği görülmektedir. Kültür aktarımı için Türkiye'nin turistik, tarihî mekânlarına ait fotoğraflara yer verilmiştir. Bunun yanında milli, dini bayramlar ve başka birçok milli konular verilerek kültür aktarımı yapılmak istenmiştir. Seçilen fotoğraflar, resimler ve metinlerdeki konular kültür aktarımı için uygundur. Ancak *Hitit* kitabında, kısmen bazı bölümlerde kültür aktarımı için düzenlemeler yapılmış olsa da kitapta kültür aktarımına dikkat edilmediği görülmektedir.

Yedi İklim, Gazi, İstanbul kitaplarında, *milli ve manevi değerlere uyum* konusuna dikkat edilmiştir. Ancak *Hitit* kitabında bu konuda da, özellikle bazı bölümlerde, yeniden düzenlemeye gidilmesi, olumsuz örneklerin çıkartılması gerekir.

Yedi İklim kitabında, *evrensel-insani değerlere uyum* konusuna dikkat edilmiştir. Kitap, *Stockholm Ölçütlerine, evrensel-insani değerlere uyumludur*. Kitapta, ülkemize ait değerler, insanlar olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır. Meslekler, sosyal hayat değiştirilmeden verilmektedir. Kullanılan fotoğraflarda kadın erkek eşitliğine de dikkat edilmiştir. *Yedi İklim A-1* kitabı, ADP ölçütlerine uygun olarak düzenlenmiştir. Verilmek istenilen kazanımlar ve düzenlenen etkinlikler ADP'ye uygundur.

Hitit (1-Temel) kitabında 12 bölüm bulunmaktadır. Kitapta, özellikle metin seçimi konusunda güncellemeye gidilmesi gerekir. Çünkü bazı metinlerdeki bilgiler güncelliğini yitirmiştir. Ayrıca bu kitap, ADP ölçütlerine göre yeniden düzenlenmesi gerekir: A 1 ve A 2 kuru için iki ayrı kitap olarak tasarlanması kitabın kullanılabilirliğini da arttırabilir.

Hitit kitabında çağdaş, bilimsel ölçütlere göre tasarlanmış kitaplarda, bölüm başında olması gereken hedeflenen kazanımların gösterildiği *içerik planının* bulunmaması kitabın olumsuz tarafıdır. Bunun dışında bölüm veya kitabın sonlarında bulunması gereken ve bölümlerdeki kelimeleri, kavramları içeren dizin ya da sözlüğün olmaması da eksiklik olarak görülebilir.

Hitit kitabında, *kalıp ifadelerin* -birkaç istisna dışında- yer almadığı tespit edilmiştir. Oysa *kalıp ifadeler*, yabancılara Türkçe öğretiminde, ilk kurdan başlayarak öğretilmelidir.

Kitaplarla birlikte verilen DVD'deki ses kayıtları “yeterli” niteliktedir. Kayıtlar, ses kalitesi, seslendirme bakımından uygun niteliktedir. Seslendirmelerdeki diyaloglar anlaşılır ton ve hızdadır. Seslendirmeler, diksiyonu, Türkçesi düzgün kişiler tarafından yapılmıştır. Ancak kayıtların sadece *dinleme* etkinliği şeklinde olması, *izleme* faaliyeti için video kayıtlarının olmaması kitabın olumsuz, eksik tarafıdır. Yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği için video kayıtlarına ihtiyaç vardır. Video kayıtları, kısa filmler, seçilmiş müzik klipleriyle bölümlerdeki konular desteklenmesi gerekirdi.

Hitit kitabında, bölümlerde geçen *dinleme* etkinliği için her etkinliğe bir kayıt numarası verilmiştir. Bu, iyi düşünülmüş bir ayrıntıdır. Çünkü DVD'deki kayıtların hangi bölüme, kaçınıcı etkinliğe ait olduğunun bilinmesi önemlidir. Ders işlerken DVD'deki kaydı bilgisayarda aramak zaman kaybına sebep olmaktadır.

Hitit kitabının temel dil becerilerini kazandırma bakımından “yeterli” olduğunu söylemek mümkündür. *Konuşma* etkinliği, bölümlerde az gibi görünse de kitabın 152-176. sayfalarda ilave olarak verilen konuşma etkinliklerinin bu eksikliği tamamlamaktadır. Bu ilave sayfalarda *konuşma* faaliyeti için birçok konu ve uygulama bulunmaktadır.

Dil bilgisi konularının bölüm içindeki metinlere serpiştirilmesi ve kuralların hemen metnin yanındaki tabloda *kavram haritası* ile desteklenmesi, ayrıntılı bir şekilde belirtilmesi iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Dil bilgisi konularının seçimi ve veriliş sırası uygundur. Ancak *birleşik zamanlı fiillerin* (rivayet, hikâye birleşik zaman gibi) temel seviyede verilmesi tartışma konusu olabilir.

Hitit kitabında, bölüm içinde verilen dil bilgisi açıklamalarına ilave olarak, kitabın 177-195. sayfalarda hem öğrenci hem de öğreticiyi destekleyen ilave bilgiler, açıklamalar bulunmaktadır.

Hitit kitabında, ölçme değerlendirme faaliyeti için her bölümün sonunda çoktan seçmeli soruların, ve *öz değerlendirme* kısmının bulunmaması eksiklik olarak görülebilir. Ancak bunun yanında diğer ölçme değerlendirme tekniklerinin, soru çeşitliliğinin bölümlerde verilmesi iyi düzenlenmiştir.

Yazma etkinliklerinde seçilen konuların bazıları öğrenciyi güdüleyici, günlük hayatta sıkça karşılaşılabilecek niteliktedir.

Hitit kitabında, *okuma* etkinliği için seçilen okuma metinleri, dinleme kayıtlarındaki metinlerin konuları güncellenmeli, değiştirilmelidir. Bazı metinlerdeki bilgiler yanlış,

bazıları da güncelliğini yitirmiş, öğrencinin ilgisini çekmeyecek konulardır. Mesela 119. sayfadaki “Yerleştirelim, işaretleyelim” başlıklı 43 numaralı dinleme etkinliğinde geçen, İspanya’da 2007 yılında Tau Ceramica takımında basketbol oynayan Serkan Erdoğan ile ilgili haber metni eskidir. Bunun gibi daha başka güncelliğini yitirmiş metinleri *Hitit* kitabında görmek mümkündür.

Bir başka çıkarılması gerek metin de şudur: 104. Sayfa, 9. bölümdeki “*Çok Kültürlü Bir Dünya*” başlıklı *metinde* ve DVD ile birlikte verilen etkinlikte “Afrikalılar” başlıklı metinde Afrika insanlarından olumsuz bir şekilde söz ettiği görülmektedir: “*Afrika coğrafyasında elliye yakın devlet vardır. Birçok ülkenin taşra bölgelerinde kabile hayatı egemendir. Afrikalılar atalarına büyük saygı duyarlar ve onların ruhunu sürekli yanlarında hissederler. Bu nedenle olağanüstü olaylara, büyücülere çok inanırlar. Büyücüler insanlara ceza verebilirler, hatta onları kurban edebilirler.*”

Yukarıdaki metin Afrikalıları rencide eden, Afrika kültürünü küçümseyen bir yaklaşım olarak görülebilir. Burada geçen “Büyücüler insanlara ceza verebilirler, hatta onları kurban edebilirler.” ifadesi, Türkçe öğrenmek için Afrika’dan gelen öğrencileri üzüp incitebilir. Bu paragrafın da kitaptan çıkartılması gerekir.

Hitit kitabında yazma çalışması için, bölümler içinde farklı yazma konuları, yazma teknikleri (*cümle tamamlama, boşluk doldurma vd.*) düzenlenmiştir.

Kitaptaki metin türüne bakıldığında -birkaçı dışında- hemen hepsinin *kurmaca* türünde olduğu görülmektedir. Sadece iki *metin* (113. Sayfadaki *Cahit Külebi’nin “Hikâye” adlı şiiri, 141. sayfadaki “Seyahat, Yollar, Hâtıralara Dair” adlı röportaj yazısı*) *kurmaca* metin değildir. Kitap *yazım-noktalama, dil-anlatım* yönünden uygun ve yeterlidir. Kitapta yanlış bulunmamaktadır. Cümleler genellikle öğrencilerin seviyesine uygun, ifadeler açık ve anlaşılır bir şekilde düzenlenmiştir. 148. sayfadaki “otel” adının Türkçe tamlama yapılarına uygun olarak verilmesi –*ki günümüzde İngilizcenin etkisiyle sıkça gördüğümüz dil yanlışlarından biridir-* Türkçeye gösterilen hassasiyetin belirtisi olarak kabul edilebilir. Bu sayfadaki “otel” adı “Manolya Otel” şeklinde Türkçe tamlama kuralına uygun yazılmıştır.

Hitit kitabında *kültür aktarımına* dikkat edilmediği görülmektedir. Birkaç tesadüfi uygulamanın dışında Türk kültürüne ait hiçbir unsur; Türk sanatı, edebiyatı, mimarisi, tarihi, Türk büyükleri, Atatürk gibi kültürümüze ait millî değerlerimiz bulunmamaktadır. Ayrıca gelenek-görenekler; bayramlar, kalıp ifadeler ve diğer kültürel unsurlar da kitapta yer almamaktadır.

Hitit kitabının, çağdaş kitaplarda olması gereken *evrensel-insani değerlere uyum* konusunda da eksiklikleri vardır. Bu konuda *Hitit* kitabı “Stockholm Ölçütleri”ne de uymamaktadır.

Ders kitapları, milli ve manevi değerlere uyumlu olmalı, kitaplarda milli manevi değerlerimizi aşındıracak unsurlar bulunmamalıdır. Ancak *Hitit* kitabında milli ve manevi değerlere gereken hassasiyetin gösterilmediğini söylemek mümkündür. Mesela 98. sayfadaki “Dedikodu için En Uygun Zaman” ile 172. sayfadaki “Karşılıklı Konuşma/ Dedikodu Yapmanın Faydaları” adlı metinlerde, milli-manevi değerlerimize uyulmamıştır. “*Dedikodu*”nun iyi bir davranış biçimi gibi yansıtılması, ders kitabı için böyle bir konunun seçilmesi uygun değildir.

Buna benzer bir başka konu, 111. sayfadaki 40 numaralı DVD kaydındaki “İşaretleyelim, Yorumlayalım” başlıklı dinleme etkinliğinde bulunmaktadır. Burada da milli-manevi değerlerimize aykırı bir konu hakkında öğrencilerden yorum yapmaları, sınıfta tartışmaları ve bu yorumların sayfadaki boşluklara yazmaları istenmiştir. Ses kaydındaki münazara konusu şöyledir: “*Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte yaşayabilir. / Çocuğum evlenmeden önce sevgilisiyle birlikte aynı evde yaşayamaz.*” Böyle bir cümle ile sınıfta konuşma, tartışma konusunun açılmak istenmesi uygun değildir. Böyle bir konu hakkında tartışma ortamının oluşması sınıfta istenmeyen durumlara sebep olabilir. Dolayısıyla bu DVD’deki bu kaydın çıkartılması gerekir.

Bir başka uygun olmayan konu da 56. Sayfadaki “Dinleyelim, Yerleştirelim, İşaretleyelim” başlıklı etkinlikte bulunmaktadır. Burada da DVD’deki kaydın dinlenmesi ve bu kayıttaki diyaloga göre fotoğrafın altında bulunan diyalog metnindeki boşlukların öğrenciler tarafından uygun cümlelerle doldurulması istenmektedir. Bu diyalogda Mert, Volkan, Ceren konuşmaktadır:

Mert: Alo Volkan, ben şimdi marketteyim, akşam için ne alayım?

Volkan: Ben kola aldım ama siz ne içmek istiyorsunuz bilmiyorum. Bence sen birkaç tane bira al.

Ceren: Bira almasın, ben aldım.

Volkan: Ceren bira almasın, diyor.

(...)

Yukarıdaki metinde geçen bira; şarap, rakı, votka gibi alkollü içeceklerdendir. Alkollü içkilerin reklamı, tanıtımı Türkiye’de yasaktır. Dolayısıyla alkollü bir içkinin, öğrenciler için hazırlanan ders kitabına konu olması eleştiri konusudur.

➤ *Gazi* kitabı *içerik* özellikleri bakımından yeterli, başarılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Gazi kitabıyla birlikte verilen DVD’deki ses kayıtları iyi düzenlenmiştir ve yabancı dil öğretimi için kaliteli ve uygundur. Seslendirmeler diksiyonu düzgün kişilerce yapılmıştır. 73. Sayfadaki “Şarkıyı dinleyiniz ve aşağıdaki boşlukları doldurunuz” başlıklı dinleme etkinliğinde “Çombeki Çocuk Bilişim Bölümü Çocuk Korosu”¹⁶ tarafından seslendirilen “Mevsimler” adlı parça/şarkı bulunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde şarkıların/müziğin dinleme etkinliği için kullanılması iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Ancak burada verilen şarkı, çocuk şarkısıdır. Dolayısıyla daha küçük yaş grubuna hitap eden çocuk şarkısı/korusu yerine yetişkinlere hitap eden şarkılardan yararlanmak, onları kullanmak daha doğru olurdu.

Yabancı dil öğretiminde, *Dinleme* etkinliği için şarkı ve kliplerden yararlanmanın faydalı olduğu bilinmektedir. Seçilmiş şarkılarla, şarkılara ait kliplerle *izleme/dinleme* etkinliğinin düzenlenmesi, öğrencileri motive etmesi bakımından önemlidir. Ancak *Gazi* kitabında bu tür uygulamaların yeterli sayıda olmadığı görülmektedir.

Gazi kitabında, *dinleme* etkinliği için DVD’deki kayıtların sayfada numaralandırılıp yazılması gerekirdi. Kaydın hangi bölüme, kaçınıcı etkinliğe ait olduğunun bilinmesi derste bu kayıtların kolay bulunmasını sağlamaktadır. Aksi halde kayıtların bulunabilmesi için DVD’deki kayıtların bilgisayarda tek tek açılması, dinlenmesi gerekir ki bu da ders sırasında zaman kaybına sebep olmaktadır. Bu bakımdan DVD’deki kayıtlara kayıt numarası verilmesi ve bunun kitaptaki bölümlerde, sayfalarda gösterilmesi gerekir.

Gazi kitabı, temel dil becerilerini kazandırma bakımdan uygundur, yeterlidir. Ancak kitapta *konuşma* etkinliklerine daha fazla yer verilmelidir. Zira konuşma faaliyeti yabancı dil öğretimi için çok önemlidir ve ilk derslerden başlayarak önemle üzerinde durulması gerekir.

¹⁶ http://www.dailymotion.com/video/xd18ox_elbiselerim-mevsimler-cocuk-sarkila_muhsic

Gazi ders kitabında *dil bilgisi* konuları verilmemektedir. Çünkü Gazi TÖMER, dil bilgisi için sadece dil bilgisi konularını kapsayan ayrı bir kitap düzenlemiştir. Gazi TÖMER Türkçe kurslarında da dil bilgisi konuları ayrı bir derste işlenmektedir. Ancak *Gazi* ders kitabındaki birkaç bölümde basit dil bilgisi kalıpları verilmektedir.

Dil bilgisi konularının metinden ayrı, ayrı bir etkinlik içinde tek başına verilmesi tartışmalı bir durumdur. Dil bilgisi konusunun ayrı mı, yoksa bölüm içinde diğer dil becerileriyle birlikte verilmesi/verilmemesi meselesi ayrı bir araştırma konusudur.

Gazi kitabında, her bölümün sonunda *çoktan seçmeli sorularla birlikte öz değerlendirme* kısmının bulunmaması kitabın eksik tarafı olarak görülebilir. Ancak bunun dışında her bölümde, hemen hemen bütün ölçme değerlendirme teknikleri başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Gazi TÖMER, ölçme ve değerlendirme için ders kitabının yanında ayrı bir ölçme değerlendirme kitabı vermektedir. Gazi TÖMER, diğer merkezlere göre farklı bir uygulama içindedir. Ders kitabından ayrı bir şekilde düzenlenmiş ölçme değerlendirme kitabında, ders kitabında olmayan *öz değerlendirme* ve *çoktan seçmeli* sorular da bulunmaktadır.

Gazi kitabında *yazma* etkinlikleri için seçilen konular; öğrenciyi güdüleyici, günlük hayatta sıkça karşılaşılabileceğimiz faydalı konulardan seçilmiştir. Yazma etkinliği için, bölüm içinde sürekli çeşitli yazma tekniklerinin uygulanabileceği etkinlikler (*cümle tamamlama, boşluk doldurma vd.*) düzenlenmiştir. Bu tür uygulamaların, öğrencilerin yazma yeteneğini geliştirdiği bilinmektedir.

Metin türleri incelendiğinde, *Gazi* kitabındaki metinlerin –birkaçı dışında- hemen hepsinin *kurmaca metin* olduğu görülmektedir. Bu da ilk kurlar (A-1) için uygun bir seçim olarak görülebilir. Ancak bu kurda da verilebilecek edebî metinlerin olabileceği, bunlardan yabancı dil öğretimi için de yararlanılabileceği düşünülmelidir. Ancak ilk kurlarda, edebî metnin olması veya olmaması konusu ayrı bir araştırma, tartışma konusudur. Kitap, *yazım, noktalama, dil-anlatım* yönünden sağlamdır. Bu konuda -birkaç hata dışında- önemli bir hata tespit edilmemiştir. Cümleler; öğrencilerin seviyesine uygun, ifadeler açık ve anlaşılır bir şekilde düzenlenmiştir.

Gazi kitabında *kültür aktarımına* dikkat edildiği görülmektedir. Türkiye'nin turistik, tarihî mekânlarına ait fotoğraflara sıkça yer verilmiştir. Bunun yanında metindeki konularla da kültür aktarımı yapılmak istenmiştir.

Gazi kitabı, *milli-manevi değerlere* uyma konusuna dikkat etmiştir. Kitapta bu değerleri aşındıracak bir durum tespit edilmemiştir.

Kitap, *evrensel-insani değerlere* de dikkat edilmiştir. Ülkemize ait değerler, ülkemizdeki insanlar, meslekler, sosyal hayat, Türk aile yapısı olduğu gibi, değiştirilmeden verilmiştir. Bu yönüyle kitap *Stockholm Ölçütleri*'ne de uymaktadır.

Gazi kitabı ADP'ye uygun olarak düzenlenmiştir. ADP için hedeflenen kazanımlar ile bu kitaptaki hedeflenen kazanımların örtüştüğü görülmüştür.

➤ *İstanbul* kitabı, *içerik* özellikleri bakımından “yeterli”, ihtiyacı karşılayabilecek özelliktedir. Kitapta 6 “Ünite” bulunmaktadır. Ünite başlarında, ünite içinde “*Hedeflenen Kazanımlar, İçerik haritası, Kazandırılacak Kavramların/Kelimelerin, Hazırlık Soruları*”nın yer aldığı kısım bulunmaktadır. Ayrıca her *ünite* sonunda, *ünitede* geçen kelimeler, dizin olarak (İsimler, fiiller, Kalıp İfadeler başlığı altında) verilmektedir. Bu yönüyle de kitap, başarılı bir şekilde tasarlanmıştır.

Kitapla birlikte verilen DVD'deki ses kayıtlarının kaliteli olduğu tespit edilmiştir. Seslendirmeler, diksiyonu düzgün kişiler tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak seslendirmenin ilk kurlardaki seviyeye göre hızlı tonda oluşu öğrencilerin ilk derslerde konuşulanları anlamamasına sebep olmaktadır. Ancak bu konu eğitimciler tarafından tartışılmaktadır: Konuşma; *doğal akışı içinde olmalıdır, önemli olan anlatılmak istenilenin bütün olarak algılanmasıdır*, diyen eğitim uzmanları da bulunmaktadır.

DVD'deki kayıtların sadece ses kaydı şeklinde *dinlemeye* yönelik olması, *izleme* etkinliği için video kayıtlarının olmaması kitabın eksik tarafıdır. Çünkü yabancı dil öğretiminde *izleme* etkinliği için video kayıtlarına ihtiyaç vardır. Video kayıtlarıyla, kısa filmlerle, seçilmiş müzik klipleriyle bölümlerdeki konuların desteklenmesi gerekirdi.

İstanbul kitabındaki bölümlerde, dinleme etkinliği için düzenlenen kayıtlara, her farklı seslendirme için kayıt numarası verilmiştir. Her kayda farklı bir kayıt numarası verilmesi ve bunların bölümlerde sayfalarda gösterilmesi iyi düşünülmüş bir tasarımıdır. Kitaptaki dinleme etkinliklerine birer numara verilmesi ve DVD'deki kayıtlara da aynı numara ile ulaşması kayıtları bilgisayarda bulmayı kolaylaştırır. Ders işlerken zaman kaybı olmaması için böyle düzenlemenin yapılmış olması önemli bir ayrıntıdır.

Kitap, temel dil becerilerini kazandırma bakımından yeterlidir. Dil bilgisi konularının, bölüm içindeki metinlere serpiştirilmesi ve kuralların da hemen metnin yanındaki tabloda *kavram haritası* ile gösterilmesi, iyi düşünülmüş bir tasarımdır. Ancak dil bilgisi konularının seçimi, veriliş sırası tartışılmalıdır. Zira *gelecek* ve *geçmiş zaman* (görülen geçmiş zaman) kipinin ilk kurlarda verilmesi gerekirdi. *İstanbul* kitabında bu iki fiil kipi A 1 kurundaki bölümlerde yer almamaktadır. Bu ve buna benzer dil bilgisi konularında da bir ortak bir yaklaşıma ihtiyaç olduğu ortadadır. Kitaplar hazırlanırken bu konuda yapılmış çalışmalardan istifade edilebilir.

İstanbul kitabından *ölçme değerlendirme* etkinliği için her bölümün sonunda “Neler Öğrendik?” başlığı ile bölümde geçen konuların genel tekrarını içeren sorular sorulmaktadır. Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebildiği *öz değerlendirme* kısmının bulunması, bölüm içinde soru çeşitliliğinin kullanılması; bütün ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanması da iyi düşünülmüş bir düzenleme olarak görülebilir.

Yazma etkinliklerinde seçilen konular, eğlenceli, öğrenciyi güdüleyici, günlük hayatta karşılaşılabileceğimiz türdendir. Yazma etkinliği için, bölüm içinde sürekli bütün yazma tekniklerinin (*cümle tamamlama, boşluk doldurma vd.*) kullanılmak istendiği görülmektedir. Öğrencilerde *yazma* becerisini geliştirmek için bu tür uygulamaların yararlı olduğu bilinmektedir.

İstanbul kitabında *okuma* etkinliği için seçilen okuma metinleri ile *dinleme* etkinliği için oluşturulan kayıtlarındaki konular, yabancılara Türkçe öğretimi için uygundur.

Kitaptaki metin türüne bakıldığında -birkaçı dışında- hemen hepsinin kurmaca ve bilgilendirici metinler olduğu görülmektedir. Bu durum “Temel Seviye” için uygun bir yaklaşımdır. Ancak ilk kurlarda da edebî metinlerle dersi işlemenin daha faydalı olabileceği düşünülebilir. Ancak bu konu ayrı bir araştırma ve tartışma konusudur.

İstanbul kitabı *yazım-noktalama, dil-anlatım* yönünden uygundur. Kitapta, bu konuda –birkaç istisna dışında- hata tespit edilmemiştir. Cümleler, öğrencilerin seviyesine uygun, ifadeler açık ve anlaşılır bir şekildedir.

Kitap, ADP’nin belirlediği hedef ve kazanımlara uygun olarak düzenlenmiştir. Bölümlerde verilmek istenilen dil becerileri ADP için belirlenen ölçütlere uymaktadır.

İstanbul kitabında *kültür aktarımına* dikkat edildiği görülmektedir. Türk kültürüne ait birçok unsur kullanılmıştır. Kitap, *evrensel-insani değerlere* uyumludur. Avrupa Konseyi’nin ders kitaplarının tanzimi konusunda İsveç, Stockholm’de aldığı

kararlara uymaktadır. *İstanbul* kitabında “Stockholm Ölçütleri” diye adlandırılan (*Ders kitaplarında insanların sosyal hayatı olduğu gibi, değiştirilmeden verilmeli, kadın erkek eşitliğine dikkat edilmeli, ülkenin coğrafi, tarihi, yerleri, edebî değerleri yansıtılmalıdır...*) özelliklere dikkat edildiği görülmektedir.

İstanbul kitabında, *milli ve manevi değerlere* uyma konusuna da gereken hassasiyet gösterilmiştir. Türk kültürüne ait birçok unsur; gelenek-görenek, dinî ve millî bayramlar dikkatle işlenmiş, milli ve manevi değerlerimize ait konular yansıtılmak, verilmek istenmiştir.

5.3 ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırmacılara, kitap yazarlarına/editörlerine ve yabancılara Türkçe dersi veren eğitimcilere yönelik öneriler bulunmaktadır.

5.3.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Yapılan bu çalışma, Türkiye ve yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilip kullanılan (Bkz. Ek: 1) dört farklı kitabın incelenmesini kapsamaktadır. Araştırmada ele alınan bu dört farklı kitap, kitaplarla birlikte set hâlinde verilen diğer materyaller, 2015-2016 öğretim yılında Türkiye ve yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezleri tarafından kullanılmıştır.

İncelenen kitaplar, bundan sonraki baskılarında, bu çalışmada tespit edilen eksiklikleri giderilip bundan sonraki baskılarında daha iyi hâle getirilmesi mümkündür. Bu durum, yapılan bu tez çalışmasının güncelliğini ve değerini yitireceği düşüncesini oluşturabilir. Ancak tespit edilen bulgular, sonuçlarla birlikte; en önemlisi incelemede uygulanan araştırma yönteminin, bundan sonraki bilimsel çalışmalara, kitap incelemelerine kaynaklık edeceği ve bu sahada çalışan araştırmacılara yön göstereceği öngörülmektedir.

5.3.2 Kitap Yazarlarına ve Editörlerine Yönelik Öneriler

Ders kitabı tasarımında, özellikle yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders materyallerinin hazırlanmasında takım çalışmasına ihtiyaç vardır.

Bu takım çalışmasında alan uzmanlarıyla birlikte, eğitim bilimcilerine, materyal, grafik tasarım uzmanlarına, bilgisayar uzmanlarına, basın ve yayın alanında çalışan uzmanlara, psikologlara, sosyologlara ve yabancılara Türkçe dersi veren deneyimli eğitimcilere ihtiyaç vardır. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretimi için nitelikli, işlevsel, kusursuz ders kitabı hazırlamak, materyal tasarlamak, ancak çok farklı disiplinlerin ortak çalışmasıyla mümkün olabilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitap ve materyallerin, Avrupa Konseyi'nin *Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni*'nde (ADP) belirlediği ölçütlere uyması gerekmektedir. ADP'nin yabancı dil öğretimi için belirlediği esaslar, bağlayıcı olmamakla birlikte, uyulması gereken ölçütler olarak kabul edilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu konuda çalışması bulunmakta, bu konudaki bilgiler ve gerekli açıklamalar da MEB'in genel ağından yayımlanmaktadır.

Son yıllarda eğitim alanında bilgisayarlardan, teknolojiye faydalanma oranında artış görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplar da bilgisayar teknolojisine uyumlu olmalıdır. Bilişim dünyasındaki son gelişmeler kitap yazarlarına, tasarımcılara bu konuda geniş imkânlar sunmaktadır: “Zenginleştirilmiş Kitaplar”, “Akıllı Tahta”, “Sanal Gerçeklik” (aurasma) gibi uygulamalar bu imkânlardan sayılabilir. Eğitim dünyasındaki gelişmeler, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitapları, materyalleri de bu tür teknolojilere uyumlu tasarlamayı âdeta zorunlu kılmaktadır.

5.3.3 Yabancılara Türkçe Dersi Veren Eğitimcilere Yönelik Öneriler

Yabancılara Türkçe dersi veren eğitimciler, kullanacakları ders kitaplarını dikkatli seçmeleri gerekir. Çünkü iyi düzenlenmiş, diğer materyallerle desteklenmiş nitelikli, işlevsel kitaplar eğitim-öğretimi olumlu yönde etkileyecek, öğreticinin işini kolaylaştıracaktır. Bu bakımdan ders kitapları ve diğer öğretim materyalleri, eğitim öğretimde hedeflere ulaşmada önemlidir. Fakat şu da bilinmelidir ki kitap iyi bir dil eğitimi için gerekli, ancak tek başına da yeterli değildir. Kitaplar hedefe varmada sadece önemli bir araçtır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitaplardaki etkinlikler, Avrupa Dilleri için Ortak Başvuru Metni'nde (ADP) belirtilen dil seviyelerine, ölçütlerine göre düzenlenmelidir. Bu çalışmada incelenen kitapların, -bazı eksik yönleri

olmakla birlikte- ADP'ye göre düzenlendiği tespit edilmiştir. ADP ölçütleri bağlayıcı olmamakla birlikte, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ortak bir yaklaşıma gidilebilmesi için uyulması gereken ölçütler olarak kabul edilmektedir.

Kitapların yabancı dil öğretiminde önemli olduğu bilinmektedir. Ancak son dönemlerde eğitim dünyasında tartışılan “Kitaplar bağımsız dil öğretimine engel olmamalıdır.” ilkesinden hareketle; ders kitapları, eğitimcilerin derste bağımsız hareket etmesine engel olmamalıdır. Dersi veren eğitimciler; öğrenci seviyesine, dersin akışına, ihtiyaca göre bölümlerdeki etkinlikleri çıkarabilmeli ve eksik gördüğü konularda da eklemeler yapabilmelidir.

İzleme uygulamaları, yabancı dil öğretiminde önemli bir etkinlik olduğu bilinmektedir. Bu araştırmada incelenen ve set hâlinde verilen dört kitabın da *izleme* etkinliğine yönelik bir kaydı, düzenlemesi bulunmamaktadır. Oysa yabancı dil öğretiminde *izleme* faaliyeti için video kayıtlarına, filmlere ihtiyaç vardır. Bu tez çalışmasında incelenen ve kitaplarla birlikte verilen DVD kayıtları sadece *dinlemeye* yöneliktir. Bu durum, önemli bir eksiklik olarak görülebilir. Öğretmenler, kullandıkları ders kitaplarındaki bu eksikliği giderebilmek için çeşitli kaynaklardan yararlanmalı; önceden hazırlayacakları, ders için uygun, faydalı gördüğü kısa filmleri, müzik kliplerini ve buna benzer unsurları sınıfta özgürce kullanabilmelidir. Çünkü yabancı dil öğretiminde görme ve işitmeye dayalı unsurlar ne kadar fazla kullanılırsa öğrenilenler o kadar kalıcı olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akgün, Ö. E. (2016). *Görsel Tasarım*. Sakarya: Ders Notları.
- Aksoy, Ö. A. (2000). *Dil Yanlılıkları*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Akyol, H. (2010). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. (3. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Alicenap, T. Ç. (2015). Kültürel Mirasın Çizgi Film Senaryolarında Kullanılması. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. Niğde: 37. Sayı.
- Anderson, L. W., D. R. Krathwohl, P. W. Airasian, K. A. Cruikshank, R. E. Mayer, P. R. Pintirch, J. Raths, M. C. Wittorck (2014). *Öğrenme Öğretim ve Değerlendirme ile ilgili Bir Sınıflama*. (Çev. D. A. Özçelik) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Arı, G. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Fiziksel ve Biçimsel Görünüm. H. Ülker (Editör) *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Aytaç, G. (2003). *Genel Edebiyat Bilimi*, İstanbul: Say Yayınları.
- Bamberger, R. (1975). *Promating the Reading Habit*. Paris: Published by The Unesco Press.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. Güz: 2004. Sayı: 1 Ankara.
- Başboğaoğlu, U. (2012). Öğretim Sürecinde Kullanılan Araçlar ve Görsel-İşitsel Araçlar. Ö. Demirel, E. Altun. (Editörler) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler ve Çözümler*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Baytekin, Ç. (2011). *Öğrenme Öğretme Teknikleri ve Materyal Geliştirme*. (3. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Becer, E. (2013). *İletişim ve Grafik Tasarım*. (9. Baskı) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

- Biol, C. ve M. Özbay (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Ölçme ve Değerlendirme Soruları*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Bloom, B. S. (1998). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. (Çev. D. A. Özçelik) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Bölükbaş, F. ve F. Keskin (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and history of Turkish or Turkic* Volume 5/4 Fall 2010.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (Genişletilmiş 21. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., E. K. Çakmak, Ö. E. Akgün, Ş. Karadeniz, F. Demirel (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Ceylan, E. ve B. Yiğit (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cihan, N. (2014). Okullarda Değerler Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamaya Bir Bakış. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and history of Turkish or Turkic* Volume 9/2 Winter 2014, p. 429-436, Ankara.
- Creswell, J W ve V. L. P. Clark (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları, Tasarımı ve Yürütülmesi*. (Çeviri Edit: Dede, Demir vd.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve Politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Çelik, L. (2012). Öğretim Materyallerinin hazırlanması ve Seçimi. Ö. Demirel ve E. Altun (Editörler). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Çınar, İ. ve B. İnce (2015). Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Söz Varlığına Derlem Temelli Bir Bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching* ISSN: 2198 – 4999, Mannheim–GERMANY Volume 3/1 April 2015 p. 198-209.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. (3. Baskı) Ankara: Gül Yayınevi.
- Demircan, Ö. (2005). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.

- Demirel, Ö. (1998). *Türkçe Ders Kitaplarının İncelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, Ö. (1999). *Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı Dil Öğretimi*. (7. Baskı) Pegem A. Yayınları.
- Demirel, Ö. (2010). *Eğitim Sözlüğü*. (Genişletilmiş 4. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya*. (19. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Demirel, Ö. ve E. Altun (2012). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (7. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Demirel, Ö. ve M. Şahinel (2006). *Türkçe Öğretimi*. (7. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Dilidüzgün, S. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil-Kültür İlişkisi. Güleç, İnce (Editör) *İki Dilli ve Çok Dilli Eğitim Veren Öğretmenlerin Yeterlilikleri*. Sakarya: SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları. Sayı: 132 Sakarya.
- Doğan, Y. (2012). *Dinleme Eğitimi*. (2. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Duman, T. ve M. Çakmak (2011). Ders Kitabının Nitelikleri. L. Küçükahmet (Editör) (3. Basım) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Duru, H. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Soruların Nitelik Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duru, H. (2014). Yabancı Dil Öğretiminde Görsel İşitsel Araçlar ve Dil Öğretimi. M. Durmuş, A. Okur (Editörler) *Yabancılar Türkçe öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Erdem, İ. (2014). Konuşma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. M. Özbay (Editör) (2. Baskı) *Türkçe Eğitim Açısından Dil Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Ergin, M. (1998). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

- Ergin, M. (1983). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Ergüzel, M. M. (2007). *Dil ve Kültür Üzerine Yazılar*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Erol, H. F. (2008). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bildirme ve Tasarlama Kiplerinin Öğretimi ve Sıralaması*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Fitcher, J. H. (2015). *Sosyoloji Nedir*. (Çev: N. Çelebi) Ankara: Anı Yayınları.
- Gencan T. N. (1971). *Dil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar İçin Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi.) Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Göçen, G. ve A. Okur (2013). Dil Bilgisi Eğitimi. M. Durmuş ve A. Okur (Editör). *Yabancılar Türkçe öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Göçer, A. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitaplarının İşlevselliğinin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 4, Sayı:16.
- Gökalp, Z. (2013). *Kültür ve Medeniyet Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*. Konya: Gençlik Kitabevi Yayınları.
- Gökalp, Z. (2014). *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güçlü, N. (2001). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güleç, İ. ve T. Demirtaş (2013). İlköğretim 8. Sınıf Ana Dili Ders Kitapları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma: Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri Örneği, *SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. Sakarya.
- Güler, N. (2014). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (5. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.

- Gülersoy, A. E. (2013). İdeal Ders Kitabı Arayışında Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Bazı Özellikler Açısından İncelenmesi, *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*. volume 2, issue 1. İzmir.
- Gün, M., A. Akkaya ve Ö. T. Kara (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and history of Turkish or Turkic* Volume 9/6 Spring, Ankara.
- Güneş, F. (2002). *Ders Kitaplarının İncelenmesi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe Öğretimi*. (3. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Güvenç, B. (2004). *Kültürün a b c'si* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Güzel, A. ve E. Barın (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*, İstanbul: Akçağ Yayınları.
- Hacıeminoğlu, N. (2015). *Türkçenin Karanlık Günleri*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Hengirmen, M. (1993). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi
- Horzum, M. B. (2016). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Sakarya: Ders Notları.
- İnce, B. (2014). Yabancı Dil Öğretiminin Temel ve Genel İlkeleri. M. Durmuş, A. Okur (Editörler) *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İnce, B. ve G. Boztilki (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar*. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Editörler) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Kafesoğlu, İ. (2015). *Türk Millî Kültürü*. (38. Baskı) İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Kaplan, M. (2000). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaptan, A. Y. (2008). Ders Kitaplarında Fiziki Yapı. Ö. Demirel, K. Kiroğlu (Editörler) (2. Basım) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.

- Karahan, F. (2015). İki Dilli ve Çok Dilli Eğitim Veren Öğretmenlerin Yeterlilikleri. İ. Güleç ve B. İnce (Editör) Sakarya: *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları*. Sayı: 132 Sakarya.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (25. Basım) Ankara: Nobel A. Yayıncılık.
- Kılıç, A. ve S. Seven (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Kolaç, E. (2003). İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 17(1): 105-137.
- Korkmaz, A. ve S. Yel (2001). Ölçme Değerlendirme. L. Küçükahmet (Editör) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köksal, H. (2011). Ders Kitaplarında Görsel Materyaller. L. Küçükahmet (Editör) (3. Baskı) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köse, D. (t. y.). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınavların hazırlanması ve Uygulanması. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/766/9698.pdf> adresinden 15.06.2015'te erişilmiştir.
- Kramer, S. N. (2014). *Tarih Sümer'de Başlar*. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2003). *Konu Alanlı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- MEB (2005) *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6-8. Sınıflar)* Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB (2006). Tebliğler Dergisi: EKİM 2006/2589
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2589_0.html, adresinden 5.03.2015'te erişilmiştir.
- MEB (2007). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27449_0.html adresinden 10.10.2015'te erişilmiştir.

- MEB (2007). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim Okullarında Okutulacak Ders Kitaplarının Yarışma Yoluyla Hazırlanmasına İlişkin Şartname, <http://ttkb.meb.gov.tr> adresinden 10.10.2015'te erişilmiştir.
- MEB (2012). Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. Ankara: Resmi Gazete, Sayı: 28409
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/09-2.html> adresinden 20.10.2015'te erişilmiştir.
- MEB (2013). Taslak Ders Kitaplarının İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olan Kriterler. *Tebliğler Dergisi* Sayı 96732399/116.03127040 Ankara.
- Melanlıoğlu, D. (2015). Yabancı Öğrenciler İçin Dinleme Becerisine Yönelik Üstbilişsel Dereceli Puanlama Anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (ERZSOSDER) ÖS-II: 391-404 Erzincan.
- Melenlioğlu, D. (2008). *Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretim Programları*. Eğitim ve Bilim Dergisi Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları. Cilt 33, Sayı 150.
- Mirici, İ. H. (2014). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı ve Avrupa Dil Portfolyosu Nedir, <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php> adresinden 11.12.2014'te erişilmiştir.
- Okur, A. (2014). Türkçe Ders Kitabında Metinlerin Türsel Özellikleri. H. Ülker (Editör) *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Ömeroğlu, E. (2002). İfade Hataları. *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, 1-2. Sayı, Sakarya.
- Öz, F. (2011). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. (4. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özarpınar, Y. (1997). *Kültür ve Medeniyet Anlayışları ve Bir Medeniyet Teorisi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Özbay, M. (2003). Türkçe Öğretiminde Hedef-Araç İlişkisinin Ders Kitabı Örneğinde Değerlendirilmesi. *TÜBAR-XIII-Bahar*.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. (2. Baskı) Ankara: Öncü Basımevi.
- Özkan, M. (2010). *İnsan, İletişim ve Dil*. (4. Baskı) İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Özkan, M. (1999). *Tarih İçinde Türk Dili*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (3. Baskıdan Çeviri) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Reboul, O. (1995). Değerlerimiz Evrensel midir? (Çev. H. Izgar) *Ankara: Pedagoji Dergisi*, sayı: 97, 1991, ss. 5-11. <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/1048-20120207132314-izgar.pdf> adresinden 16.04.2015'te erişilmiştir.
- Richaudeau, F., F. Gauquelin (1997). *Lecture Rapide Richaudeau*. Paris: Editions Retz.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şimşek, P. (2011). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Okuma Kitapları Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tabachnick, B. G. ve L, S Fidell (1996). *Using Multivariate Statistics*, New York: Harper Collins College Publishers.
- Tan, Ş. (2013). Öğretim Hedeflerinin Belirlenmesi. Ş. Tan (Editör) (9. Baskı) *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Tapan, N. (1990). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kültür Bağlamının Değerlendirilmesi. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuaded/article/view/1023011712/1023010977> 05.05.2015'te erişilmiştir.
- Temizkan, M. (2014). Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi ve Uygulamaları. M. Özbay (Editör) (2. Baskı) *Türkçe Eğitim Açısından Dil Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Temizkan, M., İ. Erdem, F. Temizyürek (2014). *Konuşma Eğitimi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Temizyürek, F. (2007). İlkokul İkinci Kademedeki Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/153/1127.pdf> adresinden 15.02.2015'te erişilmiştir.
- Tertemiz N., L. Ercan ve Y. Kayabaşı (2011). Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi. L. Küçükahmet. (Editör) (3. Baskı) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Eğitimi. *Anadili Eğitimi Dergisi. 1 (1)*
- Tomalin, B. ve S. Stempleski (1993). *Cultural Awareness*. Oxford: Oxford University Press.
- Tomlinson, B ve I. McGrath (2002). *Materials Evaluation and Design for Language Teaching*. Edinburg: Edinburg University Press.
- Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Topçuoğlu, F. (2014). Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Yazılı Kaynaklar. M. Durmuş ve A. Okur (Editör). *Yabancılara Türkçe öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- URL1. <http://eski.yee.org.tr/karadag-podgoritsa/tr/yetem/turkce-egitimi-yetem-1> adresinden 30.05.2016'da erişilmiştir.
- URL2. <http://europass.cedefop.europa.eu/tr/documents/european-skills-passport/language-passport/templates-instructions>, adresinden 15.03.2015'te erişilmiştir.
- URL3. <https://www.kultur.gov.tr/Eklenti/23756,2013-idare-faaliyet-raporu-ana-metin-25042014.pdf>, adrsesinden 16.01.2016'da erişilmiştir.
- Usta, E. (2011). Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi. L. Küçükahmet (Editör) (3. Basım) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uysal, B. (2007). *Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uysal, B. (2009: 6). http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-demirel.htm 16.01.215'te erişilmiştir.
- Ülper, H. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinlikler. H. Ülper (Editör) *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. (2. Baskı) Ankara: Akçağ Yayınları.

- Yalçın, S. (1994). *Metinden Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Ders Kitabının Öğrenci Erişisine Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi.) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalın, H. İ. (2012). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (25. Basım) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaman H. (2010). *Dil Bilgisi Etkinlikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaman, H. (2009). *Kavram Haritalarıyla Dil bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaylı, D. ve Y. Bayyurt (2014). *Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler*. (3. Baskı) Ankara: Anı Yayınları.
- Yetim, H. (2013). *Öğrenme Stilleri*. (Editör: Ş. Tan) (9. Baskı) Öğretim ilke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Yıldırım, A. ve H Şimşek (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, C. (1983). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (3. Baskı) Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.
- Yıldız, C., A. Okur, G. Arı ve Y. Yılmaz (2006). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A. Yayınları
- Yılmaz, Y. (2010) *Türkçede Dil Yanlılıkları*. İstanbul: Özel Kitaplar.
- Zülfikar, H. (2008). *Doğru Yazma ve Konuşma Bilgileri*. Ankara: Zerpa Yayınları.

EKLER

- 1. Ek:** İncelenen Kitapların Künyesi
- 2. Ek:** Birinci Örnekleme Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği.
- 3. Ek:** İkinci Örnekleme Grubu, 1. Meslek/Uzman Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği.
- 4. Ek:** İkinci Örnekleme Grubu, 2. Meslek/Uzman Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği.
- 5. Ek:** Araştırmacı Tarafından Yapılan Birebir Görüşmede Kullanılan Mülakat Formu Örneği.
- 6. Ek:** Sakarya Üniversitesinden Alınan Etik Kurulu Onay Yazası.
- 7. Ek:** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Alınan Onay Yazısı.

1. EK: Kitapların Künyesi

Aşağıda örnekleme oluşturup incelenen kitapların künyesi yer almaktadır:

- **Yedi İklim Türkçe (A-1) (Yedi İklim)**

(Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı)

Editörler: Erol Barın, Saban Çobanoğlu, Şeref Ateş, Mustafa Balcı, Cihan Özdemir.

Yazarları: İbrahim Gültekin, Mahir Kalfa, İbrahim Atabey, Filiz Mete, Aydan Eryiğit, Uğur Kılıç.

Kuru: A-1

Basım Tarihi, Yeri, Yayınevi: 2015 Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi. Serhat Mah. Alınteri Bulvarı Yenimahalle. Ankara

- **Yeni Hitit (1 Temel) Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (Hitit)**

(Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları)

Editör: Nadir Engin Uzun

Yazarları: N. Engin Uzun, Cemil Kurt, E. Nurşen Aygün, Elif Leblebici, Özden Altınkaynak Coşkun, Ali Çiçek, Hacer Altaş, Mesut Dursun, Şebnem Dilçin

Kuru: A-1/ A-2 (1 Temel)

Basım Tarihi, Yeri, Yayınevi: 09 Mart 2014 Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi

ISBN Numarası: 978-975-482-766-8

- **Yabancılar İçin Türkçe (Gazi)**

(Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları)

Yayın Koordinatörü: Yaşar Aydemir

Editörler: Mustafa Kurt, Nezir Temur

Yazarları: Nezir Temur, Mustafa Kurt, Sefa Yüce, Gülsün Mehmet, Şebnem Gökalp, Bilge Uluğlar, Özcan Korkut, Mehmet Çevik, Esra Kanmaz, Esra Hımhim, Şeyda

Yeşilyurt, Hande Bulduk, Hasan Kaplan, Sevda Özden, Nihal Kümütaş, Tayfun Haykır, İlknur İşcanoğlu, Hande Bakan, Serhat Koçak, Derya Güven, Fatih Keskin, Ziya Bağrıaçık

Kuru: A-1

Basım Tarihi, Yeri, Yayınevi: 2015 Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (7. Basım)

ISBN Numarası: 978-975-507-266-1

• **İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı** (*İstanbul*)

(İstanbul Üniversitesi DİLMER'in Düzenlediği)

Editörler: Fatma Bölükbaş, Ferhat Aslan, Mehmet Yalçın Yılmaz

Editör Yardımcısı: Funda Keskin

Yazarlar: Fatma Bölükbaş, Enver Gedik, Gül Gönültaş, Funda Keskin, Fazilet Özenç, Hande Tokgöz, Gizem Ünsal

Kuru: A-1

Basım Tarihi, Yeri, Yayınevi: 2015, İstanbul, Kültür Sanat Basımevi (13. Baskı)

ISBN Numarası: 9286054892808

2. EK: Birinci Örneklem Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği

Sayın Meslektaşım,
Hazırlanan bu anket formu bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Aşağıda *Yabancılar Türkçe Öğretiminde* kullandığımız KİTAPla (A-1) ilgili 41 soru yer almaktadır. Anket formunun yanıtlama süresi yaklaşık **4 dakikadır**. Teşekkür ederim.
Engin ÖMEROĞLU

- Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek () Mezuniyetiniz: Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()
• Yaşınız: Kaç yıldır Yabancılar Türkçe Öğretiyorsunuz:
• Şu anda hangi kitabı kullanıyorsunuz: Şimdiye kadar kaç farklı kitap kullandınız:

Derste şu anda kullandığım kitabın;	Kesinlikle Katıl-MI-yorum	Katıl-MI-yorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1 Kapak tasarımı yeterlidir.	0	0	0	0	0
2 Sayfaların tasarımı yeterlidir.	0	0	0	0	0
3 Metinlerin tasarımı yeterlidir.	0	0	0	0	0
4 Renklerin seçimi ve uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
5 Görsel elamanların (fotoğraf, şekiller...) tasarımı yeterlidir.	0	0	0	0	0
6 Görsel elamanların içerikle uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
7 Öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma, yazma gibi temel dil becerilerini geliştirmeye uygundur.	0	0	0	0	0
8 Ünite sayıları kur (seviye) için yeterlidir.	0	0	0	0	0
9 Ünite içi etkinlikler yeterlidir.	0	0	0	0	0
10 Ünitelerdeki içeriklerin sıralanış özelliği yeterlidir.	0	0	0	0	0
11 Ünite içeriklerinin öğrenciyi güdülemesi yeterlidir.	0	0	0	0	0
12 Dinleme, (izleme) etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir.	0	0	0	0	0
13 (CD'deki) Dinleme, (izleme) kayıtlarının kalitesi yeterlidir.	0	0	0	0	0
14 Dinleme, (izleme) ile ilgili kayıtların ünite ile uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
15 Konuşma etkinlikleri (diyalog çalışmaları) yeterlidir.	0	0	0	0	0
16 Konuşma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir.	0	0	0	0	0
17 Yazma etkinlikleri yeterlidir.	0	0	0	0	0
18 Yazma etkinliklerinin öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir.	0	0	0	0	0
19 Okuma metinlerinin seçimi uygundur.	0	0	0	0	0
20 Okuma etkinlikleri yeterlidir.	0	0	0	0	0
21 Okuma metinlerinin seçimi, öğrenciyi güdülemesi yeterlidir.	0	0	0	0	0
22 Dil bilgisi konuları yeterlidir.	0	0	0	0	0
23 Dil bilgisi konularının verilış sırası yeterlidir.	0	0	0	0	0
24 Dil bilgisi konularının metinle uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
25 Ölçme değerlendirme, alıştırma soruları yeterlidir.	0	0	0	0	0
26 Öğrenci çalışma ve (öğretmen kılavuz) kitaplarının öğrenim hedeflerine katkısı yeterlidir.	0	0	0	0	0
27 Öğrenci çalışma kitabının ünite ile uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
28 Öğrenci çalışma kitabının kullanılışlığı, işlevselliği yeterlidir.	0	0	0	0	0
29 Öğretmen kılavuz kitabının kullanılışlığı, işlevselliği yeterlidir. (Yoksa boş bırakınız)	0	0	0	0	0
30 Kitaptaki etkinlikleri, konular ihtiyac duyduğumda ekleme ve çıkarmalar yaparak değiştiriyorum.	0	0	0	0	0
31 Dil anlatım, yazım noktalama yönünden sağlamdır.	0	0	0	0	0
32 Avrupa Dil Portfolyosuna uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
33 Kültür aktarımı yeterlidir.	0	0	0	0	0
34 Evrensel, insanı değerlere uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0
35 Millî ve manevî değerlere uyumu yeterlidir.	0	0	0	0	0

- Bu konuda eklemek istediğiniz başka düşünceğiniz var mı?

(Arka sayfaya yazabilirsiniz →)

3. EK: İkinci Örneklem Birinci Meslek Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği

MÜLAKAT FORMU										
YTÖ'de Kullanılan Kitapların Biçimsel Özellikleri ile İlgili										
Yayınevleri, Matbaacılarla Yapılan Görüşme										

Sayın Katılımcı,
Burada vereceğiniz bilgiler bilimsel bir araştırmada kullanılacak ve bilgileriniz gizli tutulacaktır. Kitapların biçimsel özellikleri ile ilgili soruların değerlendirmesinde en yüksek, en iyi puan 10'dur.

Görüşülen Kişinin;
Cinsiyeti: Kadın () Erkek ()
Yaş:
İş Deneyimi:
Çalıştığı Kurum:

DEĞERLENDİRİLEN KİTAP:

Baskı Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Cilt Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kâğıdın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kapağın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

DEĞERLENDİRİLEN KİTAP:

Baskı Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Cilt Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kâğıdın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kapağın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

DEĞERLENDİRİLEN KİTAP:

Baskı Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Cilt Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kâğıdın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kapağın Kalitesi:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Varsa Eklemek İstenilen Başka Düşünce ve Bilgiler:....

4. EK: İkinci Örneklem İkinci Meslek Grubuna Uygulanan Anket Formu Örneği

MÜLAKAT FORMU										
YTÖ'de Kullanılan Kitapların Tasarım Özellikleriyle İlgili Materyal Tasarımı ve Grafikerlerle Yapılan Görüşme										
<i>Sayın Katılımcı,</i> <i>Burada vereceğiniz bilgiler bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Kitapların tasarım özellikleri ile ilgili soruların değerlendirmesinde en yüksek, en iyi puan 10'dur.</i>										
<i>Görüşülen Kişinin;</i>										
Cinsiyeti:	Kadın () Erkek ()									
Mezuniyeti:	Lise () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()									
Yaş:										
İş Deneyimi:										
Çalıştığı Kurum:										
DEĞERLENDİRİLEN KİTAP: (1)										
Kapak Tasarımı:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sayfa Tasarımı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Renk Seçimi:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Yazı Karakteri:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Görsellik-Konu Uyum:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DEĞERLENDİRİLEN KİTAP: (2)										
Kapak Tasarımı:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sayfa Tasarımı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Renk Seçimi:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Yazı Karakteri:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Görsellik-Konu Uyum:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DEĞERLENDİRİLEN KİTAP: (3)										
Kapak Tasarımı:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sayfa Tasarımı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Renk Seçimi:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Yazı Karakteri:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Görsellik-Konu Uyum:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DEĞERLENDİRİLEN KİTAP: (4)										
Kapak Tasarımı:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sayfa Tasarımı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Renk Seçimi:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Yazı Karakteri:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Görsellik-Konu Uyum:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

5. EK: Yapılan Birebir Görüşmede Kullanılan Mülakat Formu Örneği.

MÜLAKAT FORMU Tarih: .../.../...

- Nu: ...
- Öğretim Elemanı: (Rumuz): ...
- Deneyim: ...
- Unvan: ...
- Görevli Olduğu Merkez: ...
- Okuttuğu Kitap: ...
- Ders kitabı, diğer materyaller hakkında eklemek istediğiniz başka düşünceğiniz var mı?
- ...

6. EK: Etik Kurulu Raporu

K Tarih ve Sayısı: 07/01/2016-785

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı :61923333/604.01.01/
Konu :Dilekçe hk.

Sayın Okutman Engin ÖMEROĞLU

Üniversitemiz Etik Kurulu Başkanlığının 06/01/2016 tarihli ve 53 sayılı toplantısında alınan "3" nolu karar örneği aşağıda sunulmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Ahmet Celal APAY
Etik Kurulu Başkanı

Yapılan görüşmeler sonunda; Bahsi geçen yayın evlerinden herhangi bir mahzur bulunmadığına dair bir belge alınması şartı ile anketin kurulumuzca uygun olduğuna oy çokluğu ile karar verildi.

7. EK: Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Alınan Onay Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 08/12/2015-15544

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 81179084/044/
Konu : Anket Uygulama (Engin ÖMEROĞLU)

İLGİLİ MAKAMA

İlgi : Engin ÖMEROĞLU 08/12/2015 tarihli ve - sayılı yazı

Enstitümüz Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı 1370D50009 numaralı doktora öğrencisi **Engin ÖMEROĞLU**, “Yabancılara Türkçe Eğitimi İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının İncelenmesi” ile ilgili anket formları hazırlamıştır.
Anket formları Enstitümüzce incelenmiş olup derslerin aksatılmaması kaydı ile yapılması uygun görülmüştür.
Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

Yrd.Doç.Dr. Özlem CANAN GÜNGÖREN
Enstitü Müdür Yardımcısı

08/12/2015 V.H.K.İ
08/12/2015 Enst.Sek. Vekili

E.ÇORAPÇIĞIL
H.F.TATAROĞLU

Evrak Doğrulama İçin : <http://193.140.253.232/envision.Sorgula/BelgeDogrulama.aspx?V=BEZE334E9>

Öğrenci İşleri Birimi Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 54300
Hendek/Sakarya
Tel:0264 214 2454 Faks:0264 295 7492
E-Posta : egitim@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ : www.egitim.sakarya.edu.tr

ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Engin Ömeroğlu Adapazarı'nda doğdu. Lisans öğrenimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde, yüksek lisansını ise Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli okullarda Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe öğretmeni olarak görev yaptı. 1997'de Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Bölümü'ne okutman olarak atandı. Hâlen bu bölümde görevini sürdürmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

İletişim Bilgileri:

Telefon: +90-532-4284122

E-Posta: enginomeroglu@gmail.com

omeroglu@sakarya.edu.tr